Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՃԻՆԱՓԸ ԱՇԳ

ՄԻԻԼԼԻՖ

ՓՍԱՎԻԼ ՏԸ ՄՕՆԹԷՐԷՆ

ՄԻՒԹԼԲՃԻՄ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

(ԹԷԼԻՖԻ ՍԿՆԷՍԻ 1881)

ՃԻԼՏԻ ՍԱԼԻՍ

ԹԱՓՕԱՆԷԻ ՄԷՃՄՈՒԱՑԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊԼՃՕՂԼՈՒ, ՇԻՇԼԻ ՍՕԴԱՂԸ, ՆՈՒՄԷՐՕ 13

—

1882

(R 29-4-ի.)

172կտ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆ.Վ.

145136-64)
31942-64

ՃԷՆԱՊԸ ԱՇԳ

ԻՔԻՆՃԻ ԳԼՍՄ

1

Հէդթօր, մալիւմիւմիզ օլտուղու իւղրէ գաքալը օլմաեան մահֆազատան վասիեէթնամէյի չէգարաը, վէ պիր ուճտան տիկէր ուճա գատար, պիր տէրէճէ խաթիհզաքեարի թէպէսիւմէ օգուտու, վէ սօնրա տիւրիւպ, երրթմագ թէչէպպիւսիւնտէ պուլօնտու իսէ տէ, պիրտէն պիրէ տուրուպ,

— Հէնուզ երրթմագ վագթը կէլմէտի, էվվէլա Լիւսիլի կէօրմէք խաթէրիմ, տէտի։

Մէրդում թէքրար թէպէսիւմ իթտի, վէ վասիեէթնամէյի մահֆազաեա, վէ մահֆազաեը տախի չէքմէճէեէ վազ իլէ, չէքմէճէյի տիդգաթլէ գաբաաը։

Պու չէյլերի եաբարդտան սօնրա, Հէքթօր քէնտի եաթագ օտասընա կիրիպ, էլպիսէսինի չէգարաը, վէ եաթաղա կիրտի։ Հէր նէ գատար ֆիքրի պիր խայլի վէ էնվաի միլահա-

2004

զաթ իլէ մէչղուլ իտի իսէ տէ , պունունլա պէ-
րապէր եօրկունլուղու հասէպկյլէ , տէրհալ
կէօզլէրի գաբանաը , վէ տալարդը ույդուսու
իչինտէ , պիր չօդ րիւեալար կէօրտիւ :

Սէղար տը Ֆօսարօ , սապահլաեըն էրքէն ,
Բրօվանս սօգաղընտա քէնտի խանէսինտէն չը-
գըպ , պուվար Մալէղհէրպտէ ժէնըվիէվին խա-
նէսինէ կիթտի քի , մէղալուդէ , մէրդումի Ֆօ-
սարօնուն ասպահլաեըն քէնտիսինէ կէլէճէկլի-
նի մէտուլ իթտիկինտէն , ուեանմըշ իտի :

— Ազի՛զըմ , տէտի Սէղար ժէնըվիէվէ , սա-
նա պէեանը իլթիֆաթ իտէրիմ , զիրա տիւն
ագշամ բօլունու բէք կիւզել սուրէթտէ իճրա
իթտին . . . — Չէը չէյ , արզուլերիմիզ իւզրե
ճէրէեան իտիեօր . . . — Եարըն սապահ էրքէն ,
Գրէթէյլ օսմանընտա տուէլլօ վուգու պուլա-
ճագ տըր :

— Լաքին չաեէտ իդպալ , պիղէ եավէր օլ-
մադ իսէ . . . տէտի կէնճ գատըն :

— Օլ պապտէ վէսվեսէ իտէճէք հիչ պիր սէ-
պեպ եօգ տուր . . . — Սէն , Ֆէրնան վօյնէյլի
սիլահ իտթիմալինտէ կէօրտիւն , տէյիդ մի :

— Էվվէթ , հաթթա քէնտիսինին բէք մա-
հիր օլտուղունու տա թտաստիգ իտէրիմ , չու
գատար քի , գըլըճ թալիմինի պիրմէտիկիմտէն ,
էօյլէ զանն իտէրիմ քի , թէաթրօտա իճրա ի-
տիլէն տուէլլօ պաշդա տըր , հագըդի տուէլլօ
տա պաշդա տըր : Պունտա , ատէթա խատիմ
լէրին վիճուտի թէհլիքէտէ օլուր :

— Գայտէ յի ումուվիւեճճ հադգըն վար տըր ,

լաքին խուսուսիեէթտէ հագգօրըղընդ . . . —
Ֆէրնան , գըլըճ թալիմինտէ , պիրլինճի տէրէ-
ճէտէ մահիր տիր , վէ կէնճ բրէնօր թէլէֆ ի-
տէճէյի , չիւպհէտէն վարէսթէ պուլունմագ-
տա տըր :

— Տիմէք օլուր քի , եադընտա օն իլքի մի-
լիօն սահիպի օլաճաղըզ :

— Օլ պապտէ գավիէն իւմիտիմ վար տըր :

— Պու սապահ Հէլթօրու կէօրմէեէ կիտէ-
ճէ՞քմիյիմ :

— Սագըն կիթմէմէզլիք իթմէեէսին . . . —
Պիր սաաթա գատար , ալէնդին պէթին աթմըշ
օլտուղու , վէ ելպիսէն բէք տէ միւքեմմէլ պու-
լունմատըղը , վէ կէօզլէրին գըզարմըշ պուլուն-
տուղու հալտէ , մէրդումուն նէզտինէ կիթի ,
վէ քէնտիսինէ , պու կիճէ սապահա գատար
ուեուեատաեըզ , տուէլլօնուն միւլահազատը ,
ագլընը զայպ իթտիրիրճէսինէ սէնի տիւչիւն-
տիւրտիւկիւնիւ , վէ էկեր քէնտիսինէ պիր Ֆէ-
լաքէթ վագը օլուր իսէ , սէնին տահի եաշա-
եամաեաճաղընը սէօյլէ , զաեէթ միւթեէսիրէ
կէօրիւն , սահիհ կէօզ եաշլարը տէօք , Հէք-
թօրուն տիզլէրինէ գաբան , էլլէրինի էօբ , վէ
էօրիւնիւ թէհլիքէեէ իւգտա իւմմէմէսի էչին ,
քէնտիսինէ եավլար , եադար , ըչճալար էթ ,
անլատը՞ն մը :

— Ֆագաթ զաեէթ պէլաղէթիմ իլէ մէրդու-
մու գանտըրըը՞ր իսէմ . . .

— Անըն իմքեանը եօգ տուր , զիրա քէնտի-
սինէ աւըճ տէնիլմիչ օլտուղու ճիհէթլէ , տու-

ելլօտան ֆէրաղաթ կէլմէսի գապիլ տէյիլ տիր։

— Բէ՛ք լայի, պիր սաաթտան, պիրինճի ֆըրանսօա սօգաղընտա, բրէնսին նէզամինէ կիտեր, վէ թալիմաթըն մուճիպինճէ, հարէքէթ իտէրիմ։

Ֆօսարօ, ձէնըվիէվտէն այրըլաըդտան սօնրա, սաաթ տօգուղ սուլարընտա Պասթէյլ մէյտանընա վասըլ օլտու։

Մէրգումա, սրատա արապասընտան էնիպ, եաեան Րօքէթ սօգաղընտան Լաբ սօգաղընա գատար կիթտի։ Էվլէրին նիւմէրօլարընա պագարագ, եիկիրմի սաբմ գատար եիւրիւտիւ, վէ անթիգա տէմիրլէր սաթան վէ թէպտիլ լոտէն պիր ատէմին տիւքքեանընա կիրտի։

Եուվարլագ գաֆասը, էնլի ումուղլարընա վազ օլունմուչ, վէ եիւգինէն էթրաֆընա էնլի վէ տէյիրմի պիր սագալ չէվրիլմիչ օլան վէ ղաեէթ չիչման վէ գըսսա պօյլու պուլունան մէրգումա ատէմ, տիւքքեանըն տէսթիկեահը արգասընտան զահիր օլտու, վէ Ալմանլարա մախսուս պիր թէլէֆֆիւղ լայէ, տիւքքեանընտան իչէրի կիրէն ատէմէ, նէ՛ իսթէտիկլինի սիւալ էթտի։

Սէզար, ճէպինտէն, կիւմիւշ գաբըը քիւչիւք պիր գուրթու չըգարտը, վէ պունուն իչինտէն պիր միգտար պալ մօմու չըգարըպ, անթիգաճընա կէօսթէրտիքտէն սօնրա,

— Պունուն նէ՛ օլտուղունու անլաեօյմուսունուղ, տէտի։

Անթիգաճը, պալ մօմունու մուայեէնէ իտէ-

րէք, պուրնունուն ալթընտան կիւլտիւ, վէ պատէհու Ֆօսարօեա նազար իտիպ,

— Քիւչիւք պիր չէքմէճէնին անախթար քիլիտինին գալըպը տըր, տէտի, ֆագաթ հէր քիմ եաբմըշ իսէ, բէք կիւղել եաբմըշ, պու պապտէ իլթիֆաթըմը պէեան իտէրիմ։

— Պու քիլիտին անախթարընը նէ՞ գատար վագըթտա ալապիլիրիմ, տէտի Ֆօսարօ։

— Բէք աճէլէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ։

— Մալիւմիւնիւզ տիւր քի, աճէլէ օլան իչլէր, պահալը օլուրլար։

— Պէն պէօյլէ սըրթալարտա, բարսեթը ասլա դըսգանմամ։

— Եարըն վիրսէմ, օլո՞ր մու։

— Բէ՛ք ալէա օլուր։

— Էօյլէ իսէ, եարըն սաաթ օնտա ալապիլիրսինիզ։

— Ֆիւաթը նէ՞ տիր։

— Իքի եիւզ ֆրանգ տըր, վէ նըսֆը, պունու իմալ իտէճէք իչճիւճ վէրիլմէք իւզրէ բէչինն ալընըր ... — Ֆագաթ պէնի սիզէ քիմ թարիֆ էթտի։

— Բիւեր Րէտօն։

— Հա՛, չու հայլաղ տէլիգանըը ... — Ջօգտան պէրի տիր քի, քէնտիսինի կէօրմէեօրում ... — Ացապա նէ՞ օլտու։

— Վիլաեաթտա չալըշըեօր։

— Խօշնո՞ւտ մու տուր։

— Թաճիղլիք կէօսթէրտիկի եօգ տուր։

— Իյի եա՞, իյի եա՞... — Հէր նէ վագթի քէնտիսինի թէքրար կէօրիւրսէնիղ, քէնտիսի-նէ սէօյլէյինը քի, տօսթլար, հէր նէ գառար պիրիսիրլէրինի կէօրմէզլիը իսէ տէ, եվինէ տօսթ տըրլար:

— Բէ՛ք իյի, սէօյլէրիմ... — Ա՛լըն սիզէ պէչ լուի ալմունու... — Գուտուրունու տախի հա-րըն անախթարը ալտըղըմ զէման թէզիմ իտէ-րիմ:

Պատէհու Սէզար տը Ֆօսարօ, գալըպը վէ դուխուհու օրատա պրագըպ, քէնտիսի ար-պասընա ավտէթ իյլէտի:

* * *

Մարքիզ տը լա Թուր տիւ Րօյ, թէատրօտան կէլտիկի կիճէ, տալա ուհումատը: Ֆէրնան վօլ-նէյ, մէրդումէնին ագլընը վէ ֆիլբրինի վէ խաճալքէրատօնի թէքմիլէն իհամա իթմիշ օլտուղունատ, մէրդումուն թատվիրի տայի-մա կէօզիւ էօնիւնէ կէլիհօրտու:

— Պու տէլիպանը, պէնի ասլա կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ, պէնիմ իչին տուէլլօ իտէճէք տիր, տիմէքտէ իտի մէզպուրէ քէնտի քէն-տինէ, պէնի միւտաֆտատա գալդըչմըշ տըր, վէ քէնտի էօմրիւնիւ, պէնիմ թահգիր իթ-մէքտէ օլտուղում բրէնս Հէքթօրա գարշը թէհ-լիքէհէ գօհաճագ տըր:

Լաղարին պու սէօյլէրի եավաշ սէս իլէ վէ քէնտի քէնտինէ իրատ իթտիքտէն սօնրա, պիր գաչ սանիյէհ գատար տէրթատը թէֆէքքիւրէ

տալտը, վէ գալպի իսէ չնտատէթլէ չարբատագ-տա, վէ զիհնինատքի հարարէթ, կիթտիքճէ քէպի իչթիատտ իյլէմէքտէ իտի: Պատէհու քէնտի քէնտինէ չու սէօյլէրի իլավէ իթտի:

— Լաքին չու թէատրօ օհունճուսունուն պէ-նի միւտաֆտատա գալդըչմատը, սալթ զէնտօսթ-լո՞ղ մու տուր: — Ա՛ճապա տիկէր պիր մէճ-հուլէ գատըն տախի օլտա, միւտաֆտատ իյլէ-նէճէ՞ք մի իտի... — Հօշ պու քի թէատրօտա պանա ալթի իտիլմիշ օլան կէօզլէրի, պունուն մուղայիրինի իտա իթմէքտէ իտիլէր... — Ջա-թէն պէնիմ, լօժունա կիրտիկիմի կէօրտիկիմն-տէ տիթրէտտի, վէ տիհանընատան չըգան աչդ-ու սէվտա սօճզլէրինի տէ պանա իտիթատ իթ-մէքտէ իտի:

Մարքիզ, եվինտէն տէրին պիր միւլահաղա-հա տալտը:

Մէզպուրէնին քիրքիքլէրի, գիւմրիւտա կիպի օլուպ, բարըլ բարըլ բարլամագտա պուլունան կէօզ պէպէքլէրի իւզէրինէ նիմ սուրէթտէ ու-զանմըշ օլտուղու կիպի, պուրուն տէլիքլէրի գըմըլտանմագտա, եհւգիւնտէ պիր նէվի մէճ-թունիյէթի միւշահէտէ գըլընմագտա, գըրմը-զը տօտագլարընտա, թէպէսսիւմ էտէրի կէօ-րիւմքտէ, վէ ապգընտաքի ինճի միհրլու բար-լագ տիշլէրի, կէօզլէրի գամաշարըմագտա իտի:

Նակահ աննընտա վէ գաչլարը արասընտա տէրին պիր չուգուր հուսուլէ կէլիպ, ֆիլբրին-տէ տախի պիր էսէրի մահգունիյէթի հասըլ օ-լարագ,

— Լաքին չու հիաս լթաթիկիմ տուլղու նէ՞ օ-
լուեօր , տէտի քէնտի քէնտինէ , պէնի իհա-
թա խոխպ , ֆիլքրիմի ալթիւսթ իտէն չու եէնի
տուլղունուն թարղը նէ՞ տիր . . . — Պէն , եանի
Լազարին տը լա Թուր տիւ Րօյ , պիր թէաթրօ
օեուննճուսունու սէվմի՞ք . . . — Ա՜հ , պու օլուր
չէյ տէյիլ տիր , վէ աատէթա տիվանէլիք տիր
. . . — Պէօյլէ պիր ապէս աշգ ու սէվտա , պէ-
նի նէ՞րէյեէ սէվգ իտէճէք տիր , վէ հուրրիեէ-
թիմի ղայպ , վէ միւսթագպէլիմի թէհլիքէյեէ
գօյտուղում հալտէ , պանա նէ՞ գաղանտըրա-
ճագ տըր . . . — Խա՛յր , խա՛յր , պէն մէրգու-
մու սէվմէմ , վէ սէվմէք տախի իսթէմէմ ։

Պիր աղ սիւքիւրթէն սօնրա , մէղպուրէ չու
վէճհ իլէ տէվամ էթաի .

— Լաքին էօյլէ օլտուղու թագտիրտէ , նէ՞
իչին պիլա ֆասլա չու Ֆէրնան Վօնէյ իւղէրի-
նէ տիւշիւնիւեօրում . . . — Նէ՞ իչին մէրգու-
մու ֆիլքրիմտէն չըգարմաեա միւգթէեիր օլա-
մաեօրում . . . — Նէ՞ իչին մէրգում իլէ Հէք-
թօր արասընտա թաաթի օլունան մուճիպլի ար-
պէտա սէօղլէր ղէմինընտա , գալպիմին վուր-
մաղ օլտուղունու հիաս էթաիմ . . . — Նէ՞ իչին
բէրտէ գարանտըղը ղէման , պանա պիր պու-
սէճիք թագտիմ էթմէք իւղրէ վագը օլան հա-
րէքէթի ղէնտօսթանէսինտէ , պիր էյեամ քէն-
տիմի աշգ ու սէվտա աթէչի պուլուԹլարընտա
ղանն էյլէտիմ . . . — Օ տէլիգանլընըն սէսի վէ
պագըչը , պանա հայրէթ պախչ էթմէք իտի
. . . — Պէն , քիմսէնին հիւքմիւ թահթընտա

պուլունմամըշ իլքէն , թէաթրօտա օլտուղում
ղէման , մէրգումուն հիւքմիւ թահթընտա պու-
լունմագտա իտիմ . . . — Եալան սէօյլէմէքտէ
նէ՞ քհարըմ վար տըր . . . — Պէն անը սէվէրիմ ,
վէ պէլքի պու սատաճ մէրգում պէնիմ իչին
էօլմէեէ կիտէճէք տիր ։

Լազարին , իչպու էսէֆամիլ միւլահազատան
ղաեէթի միւթէէսսիրէ օլտուղունտան , սօլմուշ
օլան եիւղիւնիւ պաշ եասթըղընըն տանթէլա-
լըը արասընտա կիղլէտի , վէ խայլի վագթի
կէօղ եաշը տէօքտիւ ։

Սատահըն սատի տօգուղունտա , կէնճ գա-
տըն պիր աղ դահվալթը իտիպ , վէ պիր ֆին-
ճան չայ իչտիքտէն սօնրա , պաշընա , եիւղիւ-
նիւ պիւսպիւթիւն էօրթէճէք սուրէթտէ գա-
լըն վէլօլու պիր սիեահ չարդա գօեուպ , եա-
եան եվինտէն տիշարը չըգտը , վէ Միւրիլլօ սօ-
գաղընա մուվաֆըգէթինտէ , պիր քիրա արա-
պասընա րաքիպ օլտու , վէ արապաճրէա տա-
խի , սատթա կիթմէք իւղրէ , քէնտիսինի ,
պէվվիլ թէաթրօսունտա , օեուննճուլարըն գա-
բուսունա կէօրթիւրմէսինի էմր իլլէտիքտէն սօն-
րա , արապա սիւրաթլէ հարէքէթէ պաշլատը ,
վէ իւչ չարէք սատթ սօնրա , իշար օլունան
մահճլէ կէլիպ տուրուննճա , Լազարին արապա-
տան աշաղըեա էնտի , վէ գարտուճու գաապընըն
տայիրէսինէ կիրիպ , վէլօսու աթթընտա եիւ-
ղիւնիւն դըղարտըղընը հիաս իտէրէք ,

— Մա՛տամ , Մ· Ֆէրնան Վօնէյին նէ՛րէտէ
սաքին օլտուղունու պիլմէք իտթէրիմ , տէտի ։

Գաբուճու դարը, լազարինէ, բէ.ք տէ խօշ օլմաեան պիր նազարլա պագըպ, վէ պուրնու-նուն ալթընտան թէպէսսիւմ իտէրէ.ք,

— Մ· Ֆէրնան վ.օլնէ.յին նէ՛ըէտէ սա.քին օլ-տուղունո՞ւ մու... տէեու մուգապէլէ իթտի...

— Մա՛տամ, ղալիպա օ կիւղել տէլիդանլըը սէվմիշ օլմալըսընըղ։ — Էօյլէ եա՞, թասլիի պիր չէ.յ տիր, լա.քին պա՛գ պիր քէրրէ չու պախթը տէլիդանլըեա, պու պիր տէ.յիլ.քի... ա՛լ սանա պիր թանէ տահա, հէմ պու տիկէրլէ-բինտէն ալէա...

— Րէճա իտէրիմ, մա՛տամ, մէրդումուն նէ՛-ըէտէ սա.քին օլտուղունու պէեան իտին, տէ-եու տէվամ իթտի լազարին սապըրսըղլըգլա։

— Լա.քին, Մ· Ֆէրնան օթուրտուղու մահէլ-լի պիլետիրմէ.քլիկի պանա մէնն իթմիշ տիր։

— Նի՞չին։

— Քէնտիսի կիզլէմէտիկի հալտէ, էլպէթ-թէ սէպէպինի պէնիմ սէօյլէմէ.քլիկիմտէ պիր մահզուր օլամազ... — Իմոի մա՛տամ, արա-մագտա օլտուղունուղ պու տէլիդանը, պօղա-ղընա գատար պօրճլու օլտուղունատան, տային-լէրի, քէնտի սա.քին օլտուղու մահէլլի պիլմէ-լէրինի իսթէմէզ... — Պու տա թասլիի տիր, տէ.յիլ մի։

— Ֆագաթ, պէն անը պօրճ մատտէսի իչին իսթէմէեօրում։

Լազարին բարա քէսէսինի չըգարըպ, դա-բուճուեա իքի ատէտ լուի ալթունու վիրմէսին-աէ, մէղպուրէ գատըն քէմալի նէղա քէթ իւղրէ,

— Ա՜հ, մա՛տամ, չիմտի օղլին քի՛մ օլտու-ղունուղու անլատըմ, տէտի, իմտի, Մ· Ֆէր-նան պուրատատն պէշ տագըդա ուզագտա վա-գը ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընտա վէ ֆիլան-ճա նիւմէրօլու խանէտէ իդամէթ իտէր։

Տէրհալ մար.քիզ արապասընա ավտէթ իլլէ-տի, վէ արապաճը, "չիմտի նէ՞ըէտէ կիտէճէ-յիղ" տէեու սօրմատընտա,

— ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընա, տէեու մու-գապէլէ իթտի Լազարին... — Ֆիլանճա նիւ-մէրօլու խանէնէն էօնիւնտէ, ֆագաթ սօգա-ղընն տիկէր թարաֆընտա տուրաճագսընըղ։ Օ-րատա մուվասըլէթիմիզտէ, նէ՛ եաբմադ լա-զըմ կէլտիկինի սիզէ սէօյլէրիմ։

— Ընլատըմ, մա՛տամ, անլատըմ։

Արապաճը, սէվինճլէ գամչըսընը վուրտու։ Մէրգում, մատտէ աչգ ու սէվտա իւզէրինէ վէ պիր էնթրիգա օլտուղունու հիսս իթմէ.քտէ իւ-տի, վէ մաշուգլարընն էլլէրի ճէօմէրա վէ պագ-չիչէրի պօլ օլտուղունու պիրթթէճրիւպէ պիլ-տիկինատէն, սէվինճի պուտնատան նէչէթ իթմէ.ք-տէ իտի։

Արապա ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընա մու-վասըլէթինտէ, արապաճը միւշթէրիսինին թավ-սիեէսինէ իմթիսալէն, օթուրտուղու եէրտէն աչաղը էնիպ, մար.քիզին նէզտինէ կէլէրէ.ք,

— Լ.մրինիղէ միւնթազըրըմ, տէտի։

— Վիրէճէկիմ էմը, բէ.ք սաի չէ.յ տիր...

— Շէօյլէ վի, չու գարչըմընտաքի էվէ կիտէր-սինիզ, վէ Մ· Ֆէրնան վ.օլնէ.յին օրատա օ-

լուսպ օշմաթղթերը գաբուճուեա սօրարսընըզ։

— Ֆէրնան վօյնէյ մի։

— Իվվէթ։

— Հէրսի պո՞ւ մու տուր, վէ պուննտան պաշ-գա էմրինիզ եօ՞գ մու տուր։

— Խա՛յր, եօգ տուր ... — վէ ալաճաղընըզ ճէվապը պանա թէպլիզ իտէրսինիզ։

— Բէ՛ք լայ ... — Ֆէրնան վօյնէյ ... Պու իսմի ունութմամաեա չալըշաճաղըմ։

Ա.րապաճը սօգագտան կէչիպ, էվէ կիրտի։

Թամ պու էսնատէ, պէլվիզ սօգաղընտան սիւրթէլէ պիր արապա կէլմէքտէ օլտուղու սէսի իշիտիլտի, վէ պին լուի գըյմէթինտէ, իքի րէս իրլանտա աթընա գօչուլու քիւչիւք վէ սիեահ պիր գուբէ արապասընըն, մարքիզին ա-րապաճըսընըն կէչտիկի գաբուճուն էօնիւնէ կէլիպ տուրտուղու կէօրիւլտիւ։

Լաղարին, իշպու գուբէ արապասընըն կէլ-մէսինտէն ղաեէթի մէրագա տիւշիւպ, քէնտի արապասընըն բէնչիրէ բէրտէսինի աչտը, վէ էօյլէ պիր միւքէլլէֆ արապատան տիշարըեա քիմին չըգաճաղընը կէօրմէք իւղրէ, տիշարը է յիլտիկինտէ, տէլիգանլը բրէնս Գասթել-վի-վանըն, ժէզքիւր գուբէտէն էնտիկինի կէօր-մէքլէ, ֆէվգել ատէ թէաճճիւպտէ գալտը։

Լաղարինին արապաճըսը էվտէն տիշարը չըգ-տըղը սըրատա, Հէքթօր, ժէզքիւր էվէ կիր-տի։ Մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բոյոն պէնզի պէթի աթտը, վէ տիշէրի պիրիպիրինէ տա-եանմըշ օլտուղու թագտիրտէ,

— Բրէնսին պուրատա նէ՞ իչի վար տըր ... Ա.ճապա նէ՞ վագը օլտու, տէտի քէնտի քէն-տինէ։

Ա.րապաճը պու էսնատէ, ժէմուրիեէթի նէ-թիճէսինի խապէր վիրմէք իւղրէ կէլտիկինտէ, Լաղարին,

— Էյ նէ՞ խապէր կէթիրտինիզ, տէեու սիւ-ալ լիթտի։

— Մա՛տամ, տէեու մուգապէլէ լիթտի ա-րապաճը, սէօյլէտիկինիզ [զաթ, պու սապահ ասլա եվտէն տիշարը չըգմամըշ, վէ հալէա եվ-տէ պուլունմագտա իմիշ։

— Էմի՞նվիսինիզ։

— Գաբուճու գարը, օլ պապտէ պանա եէ-ժին տախի լիթտի։

— Բէ՛ք լայ, հայտէ արթըզ եէրինէզէ չը-գըն տա, պուրատա տուրալըմ։

— Մատամ՛քի տուրաճագ իսէ՛ք, պարէ պէ-նիմ Պէպինին նաֆագասընը վիրէյիմ։

Մատամ՛ տը լա Թուր տիւ Բոյ, արապատա եասլանմըշ օլտուղու հալտէ, կէօզլէրինի, Ֆէր-նանըն սաքին օլտուղու խանէնին գաբուճունա տիքմիշ իտի։ Մէզպուրէ, Թարիֆ օլունմազ տէրէճէտէ հէեէճան իչինտէ պուլունուպ, բը-րէնս Հէքթօրուն, Թէաթրօ օեունճուսունուն խանէսինէ կիրմէսինէ պիր տիւրլիւ մանեա վի-րէմմէեօրտու։

— Պու լ.քի սաեմիէր, տիմէքտէ իտի Լաղա-րին քէնտի քէնտինէ, տիւն ագշամ, Թէաթրօ-տան սոնրա, տուէլլօլարը իւղէրինէ էլպէթթէ

գօնուշմուշլար տըը , վէ էլպէթթէ պու մուհա-
վէրէտէ պէնիմ իսմիմ տախի թէլէֆֆիւզ օլուն-
մուշ տուր , վէ շիւպհէսիզ , պունտան ալթը սէ-
նէ մուգատտէմ , Մարսել Լօժիէ պէնի բրէն-
սին նազարըննատն նա՛սըլ տիւշիւրմիւշ իտի իսէ ,
շիմտի տախի բրէնս , Ֆէրհան վօյնէյին նազա-
րընատն պէնի տիւշիւրմէ քատէ տիր :

Պու լազըրտըլարատն սօնրա , կէնճ գատը-
նըն ուղուն քիբրիլէրի ալթընտա , տէհշէթլի
սիր ատավէթ վէ ղարաղ աթէշի բարլատը , վէ
քէմալի ղազապ իլէ ,

— Իչթէ վուգուի հալ պու օլուպ , պու պապ-
ատ չիւպհէ իթմէք , ճայիզ տէյիլ տիր , տէ-
ևու միւլահաղա իթտի , էվվէթ , մէրգումլա-
րըն տուէլլօ իթմէնէճէքլէրի մուհագդադ տըը
. . . — Ֆուէլլօնուն եարընա թէէխիր օլունտու-
ղու ֆարզ օլունսա պիլէ , չու սաաթտա Ֆէր-
նանըն նէզտինէ պիզզաթ բրէնսին կէլմէսի լա-
զըմ կէլմէյիպ , իլլա տիւն ազշամ , մէրգում
թէաթրօ օեռունճուսուլա կէօրիւշմիւշ օլան
շահիտլէրի վիգօնթ տը ֆիւսի իլէ պարօն տը
Ֆօսարօնուն կէլմէլէրի լազըմ իտի . . .

Պէրտէն պիրէ մէզպուրէ միւլահաղասընը
գաթթ իտիպ ,

— Իյի խաթըրմա կէլտի , տէեու էլտվէ իթ-
տի Ֆիքրինատէն , պարօն տը Ֆօսարօտան կի-
տիպ , օլանը կէչէնի վէ հազըրլանանը հէր ան-
լարըմ . . . — Իտի , բրէնս պու էվտէն տիշարը
չըգըպ կիտինճէ , պէն տախի պարօնուն խանէ-
սինէ կիտէճէյիմ :

Մուախխարէն Լազարին եինէ արապասընա
եասլանըպ , սապր ու թէհամմիւլ իլէ , բրէնս
Հէքթօր տը Գասթէլ-Վիվանըն , մէզքիւր էվ-
տէն տիշարը չըգմասընը պէքլէմէնէ պաշլատը :

2

Պրագալըմ Լազարին պէքլէմէ քատէ օլուն ,
պիդ Հէքթօրուն արդասընատն կիտէլիմ :

Տէլիգանլը բրէնս , քիրա արապաճըսընըն մու-
ֆարագաթընը միւթէագբպ , դաբուճուննուն օ-
տասընա կիտէրէք ,

— Սապահլար խա՛յր օլսուն , մա՛տամ , տէ-
տի , մատմուազէլ Լիւսիլ պուրատա սաքին օ-
լուր , տէյի՞լ մի :

Գաբուճու դատըն , պու արալըդ , էլինէ
պիր սիւբիւրմէ իլէ օտասընը սիւբիւրմէքատէ
իքէն , տուրուպ , վէ իքի էլլէրինի սիւբիւրմէ-
սինէ տաեաթարագ , չաշդընճա պիր թարըտա
տէլիգանլըեա պագտըղը հալատէ ,

— Նէ՞ տիեօրսունուզ , տէեու սօրատու :

— Մատմուազէլ Լիւսիլ պուրատա՞ մը սաքին
օլուր տիեօրում , տէեու թէքրարլատը բրէնս :

— Լիւսիլ քի՞մ օլուեօր :

— Մա՛տամ , պէնիմ պիլտիկիմ իսիմ պու
տուր . . . — Մատմուազէլ Լիւսիլ , սարը պիր
գըզ տըը քի , մահէլլէսատ Պ-ըռե-ը լագապըյլա
թէսմիեէ օլունուր :

— Մի՛ ասիր, ոիզ մահէլլէլի՛միսինիզ։

Պու սիւալ, օլ աէրէճէ խոթիհզա քեարի պիր թաղրզտա վազը օլտու քի, Հէ.քթօր, գաբուճու գարընըն ֆի.քրինտէն կէչէնի անլաեարագ,

— Խա՛յր, մա՛տամ, տէեու ճէվապ վիրտի։ — Խա՛յր, պէն մահէլլէլի տէյիլիմ, ֆագաթ մատմուազել Լիւսիլ իլէ կէօրիւշմէք խոթէրիմ... Իմտի, մէրգուումէնին գաչընճը գաթտա իգամմէթ իթտիկինի պիւտիրմէնիզի ըչճա իլլէր, վէ պու խըզմէթինիզէ պէտէլ, չու միւքեաֆաթը-մը գապուլ ետմէնիզի թէմէննի իտէրիմ։

Ա.յնի վագըթտա ըրէնա, եիւզ ֆրանգըզդ պիր քեաղըտա վէրտիկինտէն, պէօյլէ պիր մէմուրին ղայրի վէ ֆէվգէլ ատէ ճէօմէրտիկինի սէմէրէ-սի աէրհալ կէօրիւլտիւ։ Շէօյլէ քի գաբուճու գարը, գաթէն ակլէագը, մատամ վէրտիէնէն ակլէագընա բէք զիեատէ պէննէէտիկինտէն, ֆի.քրինտէն, — պու տէյիգանը, նէյեաթը հասէնէ իլէ միւթթասըֆ պիր քիմսէ օլմադը ատը, վէ զաւկտա Լիւսիլ կիպի չէրին վէ կիւզել պիր գըզը, աթլաս գաատիֆէ վէ էլմասըրտա թէզ-եին խոէպիլէճէք տիր, — ատտի, վէ սօնրա տախի աշի.քեարէն, վէ պիլէթի ճէպինէ աթաբագ,

— Ազի՛զիմ միւսիւ, տէտի, տէտիկինիզ գըզ, զաեէթ սէվիլմէեէ չայեան պիր գըզ ատը, հաթթա պէօյլէ պիր գըզըն, նասըլտա պիզիմ էվի-միզտէ սատքին օլմասը, պիզճէ, պիր իգդամ վէ չէրճէֆ տիր...— Պու գըզ, հադըգաթէն պիր ճէվհէր տիր քի, սէսի կիւզել օլտուղու, վէ

սապահտան ագշամա գատար չալըշարագ թիւրքի չըզըրտըզը իչին, մահէլլէտէ իսմինէ Պէ-ղէ-լ գօյմուշլար տըր։

Հէ.քթօր, պու խուսուստա պազը չէյ սօրա-պիլէճէկինի անլաեարագ,

— Ա՜, չալըշը՛ր մը, տէտի։

— Էվէթ, էֆէ՛նտիմ, պու Ալլահըն ազիզէ գուլու, զաեէթ մահիր էլլէրի, վէ չալըշմաեա տա ֆէվգէլ ատէ խոթիտատը վէ ճէսարէթի պուլունտուղունտան, հէր կիւն ագշամլարա գատար, վէ պազէն, իչի միւսթաճէլ օլտուղունտա, կիճէ սապահլարա գատար չալըշը։

— Նէ՞ իչ իլէ մէշղուլ տուր։

— Պիւյիւք պիր էլպիսէ մաղազաը իչին տիքիչ տիքէր, վէ իչինէսինին ուճույլա գազանտըղը բաթտան, իճարէսինի վէրիր, պէսլէնիր, կիյինիր, գուշանըր, վէ քիմսէեէ տէ պօրճու եօգ տուր... — Մամղէլ Լիւսիլ, ագըսը պիր գըզ տըր, վէ օլ աէրէճէ ագըսը տըր քի, Պէլվիլտէ, Մէնիլմէնթանտա վէ սայիր մահէլլէրտէ էմնալի եօգ տուր տինիմէեէ չայէսթէ տիր... — Մէզպուրէ է՛ն ալէա սապթլարա պէննէգիյիպ, պիր սանիյէէսինի պիրլէ չաշմադ։

Բրէնս պու սէօզլէրի քէմալի հէեէճանլա տինլէյիպ, ֆագաթ հէեէճանընը միւմքին մէրթէպէ կիղլէմէքտէ իտի։

Գաբուճու գատըն նէֆէս պիրլէ ալմաեարագ, չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Հէմ պիչարէ Պիւլպիւլ զաեէթ չալըշտըն վէ ճէսուրէ պիր գըզ տըր... — Զալըշմագ ճի-

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ZUUՈ-Арм ССР
Ա. ԱՆ. А. Мясн...
ՍՍԱՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

հէթիլէ քիմեէյի տինլէմէղ ... — Մէրդումէ, հէնուզ սինի քիւչիւք վէ քէնտիսի նազիք օլմաղլէ, տիւնեատա է՛ն զիեատէ դըյմէթտար օլան պիր չէյի, եանի սըհհէթինի ղայպ իտէճէք տիր ... — Պու ղէվալլըեը, սըհհէթինի թէլէֆ իտէրճէսինէ չալըշմադտան գուրթարմադ իչին, քէնտիսինէ քեամիլ, նամուսլու, վէ օլտուգճա հալի վագթի սըրասընտա պիր ըէֆիլդ լաղըմ տըր ... — Պիչարէ, պաշրէ սալթ քէնտիսինի տիւչիւնօէ, եինէ նէ՛ իտէ ...

— Վալիտէսի տէ՞ մի վար տըր, տէեու սիւալ իթտի Հէ.քթօր։

— Վալիտէսի չօղ տան պէրու էօլմիւշ տիւր, ֆագաթ եէթմիշ եաշընտա, ալիւէ պիր թէչիզէսի վար տըր։

— Պու գատըն եէկէնիյլէ պիրլի.քտէ՞ մի օթուրուր։

— Իօ՛յր, մի՛սիւ ... — Մէղպուրէ Յալըէթըիէր խայրաթլանէօինտէ պուլունմադըէ, մատմուազէլ Լիւսիլ, հէր բաղար վէ բէնչէկպիհ կիւնլէրի մէղպուրէյի կէօրմէկ կիտէր ... — Պու գատըն իյի պիր գատըն տըր, լաքին մալիւմ եա՞, սագաթ օլան իհթիեարէ գատընլարըն պազը ղարիպ թապաիթլարընտան պաչգա, ուֆագ թէֆէք իհթիեաճլարը տա վար տըր ... — Պինապէրին, մի՛սիւ, պիչարէ Պիւլպիւլ, թէյդէսինի մէճմուա իթմէք իչին, չօղ տէֆա քէնտի քէնտինի իհթիեաճընտան մահրում իտէր, վէ տերէֆէսինտէն զիեատէ չալըշըր։

— Լաքին պու բէք կիւղել պիր ֆագըէթ

տիր, տէեսի տէլիդանլը կէօզլէրի եաշարարադ։

— Էվվէթ, մի՛սիւ, բէք կիւղել ֆագըէթ տիր, վէ Բարիս ճէմիյեէթի էտէպիյեսի, մամղէլ Լիւսիլ դատար լիեագաթլարը օլմաեան պիր թադըմ էֆրատա ֆագըէթ նիշանլարը թէվդի իթաիկի հալտէ, էսէֆ օլունուր քի մէղպուրէ կէնճ դըզ, օ եօլտա հիչ պիր նիշան ալմամըշ տըր։

— Պու քիւչիւք մէլէքէնին օտասը գաչընճը՞ դաթտա տըր։

— Եօղ.բտան պաչլաեարադ, պիրինճի գաթտա, վէ աչաղըտան պաչլաեարադ պէչինճի գաթտա տըր ... — Օտասընըն թէբէսինատ, էվին չաթըսը պուլունմադտա տըր։ Պունտան անլաեապիլիրսինիզ քի, մէղպուրէնին տայիրէսի պիւյիւք տէյիլ տիր, վէ էչէասը տախի բէք բարլադ հալտէ պուլունմամադտա տըր։ Պունընլա պէրաբեր, ղաեէթ թէմիզ վէ կուսթօլու տուր։

— Մատմուազէլ Լիւսիլ չիմտի օտասընտա՞ մը տըր։

— Էվվէթ, մի՛սիւ, ղալիպա հէնուզ տիչաըը չըգմամըշ տըր, պէլքի չիմտի պէսթէ օգուեարադ չալըշմադտա տըր։ Օտասընըն գարու սու իտէ, սօլ թարաֆտա իքինճի գարու տուր։

— Թէչէ.քիւր իտէրիմ, մա՛տամ, տէեու ճէվապ վէրտի բըէնս։

Պու սօն սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, բըէնս նէրտիվէնտէն եօղարը չըգմաեա պաչլատը։ Գարուճու դարը տախի մէրդումուն արգասընտան պագմադտա օլտուղունտան,

— Ազի՛զիմ Միւսիւ , սագըն եանըլմաեասը-
նըզ , մէղպուրէնին օտա գաբուսու , սօլ թա-
րաֆտա իքլինճի գաբու տուր , տէեու թէք-
բարլատը ։

Հէ.քթօր , Լիւսիլ հադգընտա իչիթտիկի մէտ-
հիեէլերտէն աչգ ու սէվտասը հիսսիեաթը տա-
հա գիեատէ թահրիք օլունմուչ օլտուղու հալ-
տէ , սիւրաթլէ նէրտիվէնտէն չըգմագտա , վէ
ֆիքրինտէն ,

— ՃԷննապը Քիպրիանըն պիր վէքիլի մու-
լազը կիպի , չիմտի եօգարըեա վասըլ օլաճա-
ղըմ , պու իսէ , ֆագիլէթին էր եա կէճ միւ-
քեաֆաթա նայիլիեէթինի կէօսթէրիր ։ Պինա-
պէրին , Լիւսիլ իչին , սօգագ վէ պաղչէ արա-
սընտա , ախըրը վէ արապալըզը , վէ ալիլէ թէյ-
ղէսի իչին , պիր տայիրէյի մախսուսէսի օլա-
րագ քիւչիւք պիր գօնագ սաթըն ալըպ , թէֆ-
րիչ ետմիրեճէյիմ . . . — Իւչիւմիւզ պիրլիքտէ
ֆէվգէլ ատէ մէսուտ օլաճաղըզ , տիմէքտէ իտի ։

Նասըլ քի կէօրիւլմէքտէ տիր , տէլիգանլը
բրէնս , պիր մուխալիֆէթէ , եախօտ պիր մանիէ
թէսաուիւֆ իթմէսի իհթիմալինի խաթրընա պի-
լէ կէթիրմէմէ.քտէ իտի , չիւնքի հէմ աչգ վէ
հէմ միլիօն սահիպի օլմուղլէ , հէր միւրաաընա
իրմէսի գապիլ օլտուղունու ղանն իլլէմէ.քտէ
իտի ։ Պունտան գաթիննաղար , մէրգում , տուէլ-
լօսունու տախի պիւսպիւթիւն ունութմուչ իտի ։

Պէչինճի գաթա մուվասըլէթինտէ , սօլուեա-
րագ , ֆագաթի թաթլը պիր սէտա իլէ պիր օ-
քէրա բարչասը չաղրըլըրղընը իչիտէրէ.ք , դու-

լաղը լէթաֆէթի իչինտէ պուլունտուղու հալտէ ,
տուրտու , վէ .քէնտի .քէնտինէ ,

— Նէ՞ թաթլը սէս , աէտի , էկէր Լիւսիլ իս-
թէսէ , եալընըզ սէսի սաեէսինտէ .քէսպի սեր-
վէթի իտէպիլիր ։

Մէրգումի բրէնս , պու սէսի լաեըգը.յլա տին-
լէմէ.ք իւղրէ , գալպինին չարբընթըսընը թէս-
.քին իթմէկէ չալըշը , ֆագաթ պէ.յիթի թէք-
միլ օլունճա , Լիւսիլ սուս օլտու , վէ բրէնս ի-
սէ , սէսէ տալմըշ օլտուղունտան , հալէտա տին-
լէեօրտու ։

— Ա.րթըգ կիթմէ.ք վագթը տըր , տէեու միւ-
լահազա իթտի Հէ.քթօր , պիր իքի սանիյէե սօն-
րա , վէ սօլ թարաֆտա.քի իքլինճի գաբուեա
տօղրու իլէրլէեէրէ.ք ։

Մէրգում , մէգ.քիւր գաբուեա վասըլ օլաճա-
ղը սըրատա , թէրէտտիւտլէ , վէ .քէնտի թա-
պիաթընա մախսուս օլմաեան պիր գօրգագ-
լըգլա տուրտու ։ Պատէհու .քէնտինին ղաաֆէ-
թինէն տօլաեը թէպէսսիմ իտէրէ.ք ,

— Լա.քին պու բէ.ք ղարիպ չէյ տիր , պէն
քի , բրէնս տը Գասթել-Վիլան օլտուղում հալ-
տէ , պիր ֆընտըգ.ճը գլըզըն գաբուստունու չա-
լան պիր մէ.քթէպլիսէն տահա գիեատէ գօր-
գագ օլաեը՞մ . . . — Հագըգաթէն , պու բէ.ք
ուլթանաճագ հալ տիր . . . — Էկէրչի արգատաչ-
լարըմ պու հալիմի իչիթսէլէր , իւղէրիմէ կիւ-
լէրլէր , վէ կիւլմէկէ տէ բէ.ք գիեատէ հագգ-
լարը վար տըր . . . — Հէմ պունտան գաչգա ,
թէրէտտիւտէ նէ՞ սէպէպիմ վար տըր . . . —

Քէնափսինի կէօրիւպ , պէնիմ պուրատա կէլտի-
կիմին սեպէպինի անլաթաճաղըմ . . . — Իշպու
տէրքճէնէ կէլտի.քտէն սօնրա , անը քէնտիմէ
պէնա իթմէ.ը գօլայ տըր :

Պատէհու Թօթօր , իբի տէֆա եավաշճա գա-
բուեու չալտըղընտան, իչերտէն թաթլը պիր սէս,

— Կի՛րինիզ , տէտի :

Հէքթօր , գաբուեու աչըպ , տօտապլարը թէ-
պէսսիւմ իթտիկի , վէ շարդասընը էլինտէ
ԹուԹատուղու հալտէ , էշի.քտէն կէչտի :

Լիւսիլ , տէլիգանլըեը կէօրտիւկիւնտէ , պիր
ազ թէաճճիւպտէ գալտը լսէ տէ , ասլա շա-
շըրմաեըպ , էլինտէքի իչի գարշըսընտա.քի տի-
.քիշ մա.քինասը իւզերինէ գօյտու , վէ աեաղա
դալգըպ , իբի ատըմ իլերլետի :

Բրէնս , հէր նէ գատար սեպաթ վէ վագար
իւզրէ պուլունմադըղը ֆի.քրինէ գօյմուշ իտի
իսէ տէ , Լիւսիլին , .քէնափսինէ տօղրու կէլտի-
կինի կէօրտիւկիւնտէ , տատմարլարընտա.քի պիլ-
ճիւմէ գանըն , գալպինէ տօղրու ճեվէլտան իթ-
տիկինի հիսս իլլետի :

Լիւսիլին օտաճըղը , պէեազ վէ մավի .քեա-
ղըտ իլէ գաբըը օլտպ , տեմիրտէն .քիւչիւ.ք գար-
եօլասը իսէ , մավի չէրիտլէը իլէ ԹուԹատուրու-
մուշ օլան պէեազ էէէ՞ու բէրտեէը իլէ գաբալը
պուլունմագտա իտի , վէ քէնափսի տափսի գա-
եէթ սատէ պիր էլպիսէ կիչինմիշ օլտուղու ճի-
հէթէ , բրէնսին կէօզէրինի գատմաշարըրճա-
սընա թէէսսիր հասըլ իթտի :

Ցէլիգանլընըն հէեէճանը , պիւլպիւլիւն նա-

զարը տիգգաթընա չարբտը , վէ մէրգումէ ,
Թանըեաճաղընը զանն իթմէ.քտէ օլտուղու պու
տէլիգանլըեա նէ՛ըէտէ թէսատիւֆ իթմիչ իս-
տուկինի ֆի.քրինճէ սիւալ իթմէ.քտէ իտի : Պա-
տէհու Հէ.քթօրա խիթապէն ,

— Մի՛սիս , չիւպհէսիզ եանըլըեօրսունուզ ,
վէ պէօպէլլի եանլըշ գաբու չալտընըզ , տէտի :

Լիւսիլ լագըրտը իթտիկի զէման , մէրգում
տէլիգանլըեը նէ՛ըէտէ կէօրմիւշ օլտուղունու
միւլահաղա իլէ , իլք ագշամը թէաթրօտա վու-
գու պուլան մէնզարէ.յի տէրիխաթըը իթտի , վէ
պինապէրին իլավէթէն ,

— Ղալիպա տիւն ագշամ թէաթրօտա պիր-
լիքտէ մուաբաղա իթտիկինիզ Մ. Ֆէրնան վօլ-
նէ.յին նէզտինէ կիթմէ.ք իւզրէ կէլմիշսինիզ
տիր , տէտի :

Հէ.քթօր , ֆէվգէլ ատէ թէաճճիւպլէ , կէնճ
գըզը նաղար իթտի , վէ սօնրա ,

— Մ. Ֆէրնան վօլնէ.յ պուրատա՞ մը օթու-
րուր , տէեուս սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , մի՛սիս , օտասը , սաղ Թարաֆ-
տա , սօֆանընն Թա ուճունտա տըր . . . — Պի՛լ-
մէեօր մու իտինիզ :

— Յոպա պիլմէեօրտում :

— Էօյլէ իսէ , մի՛սիս , քիմի՞ իտթէեօրսու-
նուզ :

— Սիզի , մա՛տմուազէլ :

— Պէնիմ օտասմա՞ մը կէլտիեօրտունուզ :

— Էվվէթ , մա՛տմուազէլ , սիզին օտանըզա
կէլտիեօրտում :

— Լաքին մի՛ւսիւ, պէն սիղի թանըմաեօրում, վէ սիղին պանա սեօյլէեէճէք պիր իֆատէնիղ օլմասը, միւմքիւն տէյիլ տիր։

— Մա՛տմուազէլ, սիղէ սեօյլէեէճէք չօդ իֆատէլէրիմ վար տըր։

Հէքթօր, իչերի կիրմէսինին չօլթազլըղընըն ֆէրդինէ ասլա վարմաեըպ, միւրատ ու մադսէտի, պիր ան էվվել իֆատէի մէրամ իտէրէք, արղուսունա նայիլ օլմազտան իպարէթ օլտուղունտան, գաբուեու գարատը, վէ քէնտիսի տախի կէնճ գըղա տօղրու իլերլէտի։

Լիւսիլ, իշպու ղարիպ հարէքէթտէն տօլաեը պիր տէրէճէ թաաճճիւպտէ գալտըղը համտէ, կէրիեէ տօղրու կիթտի, վէ կէնճ բրէնսէ խիթապէն,

— Մի՛ւսիւ... տէտի։

— Մա՛տմուազէլ, ա՛սլա գօրգմաեըընըզ, տեեու ճէվապ վէրտի բրէնս չէտիէն, էկէրչի հագգընըզտա պիր թէհլիքէ վար իսէ, օ թէհլիքէ պէնիմ թարաֆըմտան տէյիլ տիր, պիլաքս պէն սիղի միւտաֆաա իտէճէյիմ.

— Պէն հիչ պիր շէյտէն, վէ տիւնեատա քիմսէյի քէնտիմէ տիւշմէն իթմիչ օլմատըղըմտան, քիմսէտէն գօրգմամ... — Ֆագաթ, մի՛ւսիւ, սիղէ պիր տէֆա տահա սեօյլէեօրում քի, պէն սիղին քի՛մ օլտուղունուղու պիլմէեօրում, վէ սիղին, պէնիմ օտամա կիրմէքլիկինիզ պատիի իսթիղրապըմ օլտուղունտան, օլ պապտէ պանա կյղահաթ վիրմէնիզի ըչճա իտէրիմ։

— Մա՛տմուազէլ, էկէրչի լագըրտըմը քէսմէճէ իտինիզ, զաթէն պէնիմ նէյճէթիմ տէօ իտի, զիրա պուրատա օ սեպեպլէ կէլտիմ...

— Սիղէ զաեէթ ճիտատի չէյլէր սեօյլէեէճէյիմ։

— Մատտէ, սիղին մէնաֆիինիզ, միւսթագպէլինիզ, սաատէթինիզ, վէ սեվտիկինիզ, վէ հէր կիւնա միւէսսիր իհթիմամ իլէ գաեըրտըղընըզ պիչարէ գատըն, եանի ալիլէ թէյղէնիզ իւղէրինէ տիր։

Հէքթօր, պիլմէեէրէք, չու սըրատա ֆէվգէլատէ պիր մէհարէթլէ իֆատէի մէրամ իլլէմէքտէ իտի։ Մէրդում, եէթմիչլիք իհթիեարէ գատընտան պահս իթմէսիլլէ, Լիւսիլին մէրագ վէ տիգգաթընը թահրիք իթմիչ իտի։ Պինապէրին կէնճ գըղ,

— Թէյղէմ մի, թէյղէմտէ՞ն մի պահս իտիեօրսունուղ, տէտի։

— Էվվէթ, մա՛տմուազէլ, անտէն վէ սիղտէն, վէ լաքին պաշըճա սիղտէն պահս իտիեօրում, չիւնքի սիղ, օլ չայեանը հիւրմէթ գատընա եարտըմ իթմէք իչին, լաէնգաթի չալըշմագտա, վէ տայիմա քէնտինիղի չօդ չէյլէրտէն մահրում գըլմագտա իմիչինիզ, չիւնքի սիղ, եալընըզ պիր քէլիմէ իրատ իթտիկինիզ համտէ, քէնտինիղի, գատընտարըն էն զիեատէ մուճիպլի հասէտի դըլապիլիրսինիզ, վէ սիղին իչին մուազզէզ օլան պիր ադրապանըղա տախի ըչճահը համ թէտարիք իտէպիլիրսինիզ,

Լիւսիլ, պու լագըրտըլարտան հիչ պիր չէյ անլաեամամագտա, վէ մուսահիպի, պահսընը նէ՛ըէտէ գարար գըլտաճաղընը պիլմէմէքտէ իտի։

— Մի՛սիւ, տէտի մէզպուրէ թէպէսսիւմ իտէրէ՛ք, շու սէօյլէտիքլէրինիզին մանէասընը անլամադ իսթէրիմ։

— Հադդընըզ վար սըր, տէեու մուդապէլէ իթտի հէ՛քթօր, զիրա սաէթա պիր տիվանէ կիպի պահս իսթէօրում, վէ լադըրսըեա սօնունան պաչըաէօրում . . . — Պինապէրին պէնի մէճնուն զանն իթմէ՛քլիկինիզ, իհթիմալտէն պայիա տէ՛յիլ սիր։

Կէնճ դըզ պիր իչարէթլէ ճէվապ վիրտի՛ քի, պունուն մանէասը,

— Զաթէն էօյլէ օլսուղու աչի՛քտար կէօրիւնիւօր, տիմէ՛ք իտի։

— Իչթէ սէօյլէտի՛քլէրիմին մանէասընը սիզէ անլաթաէրիմ։ Պունան սէ՛քիզ կիւն ագտըմ, պիր ագչամ, սիզ, Բօրթ-Սէն-Մարթէն թէա՛թրօսունուն պարգօնունաա իտինիզ, խաթըրընըզաա՞ մը սըր։

— Էվվէ՛թ, ֆագաթ . . .

— Յո՛ւրունուզ քի, սէօյլէ յիմ . . . Պէն, պիրթէ՛թ էաատիւֆ տուրպիւնիւմիւ սիզին թարաֆընըզա չէվիրմիչ իտիմ . . . Պունա թէ՛էաատիւֆ տէրլէր իսէ տէ, պէն թալէ տէրիմ . . . — Տիւրպիւնիւմ սիզին կէօզլէրինիզէ իսապէթ իթտի՛կինտէ, պիրի պաչըմտա վէ տիկէրի գալպիմտէ իչքի տարպէ հիտա իթտիմ, վէ իչթէ թա՛ օլ վագըթտան սիզի սէվիւօր օլսուղումու անլատըմ։

Լիւսիլ, խօշ պիր թարըտա գահգահա գօքարտը, վէ սօնրա տախի,

— Միւսի՛ւ, տէտի, կէրչի մուհադդադ պիլմի՛մ իսէ տէ, անլաշըլըբընա կէօրէ՛, զալիպա սիզ պանա աչգ ու սէվտա իֆատէսի իթմէ՛կէ կէմիչ օլմալըսընըզ, տէ՛յիլ մի։

— Էվվէ՛թ, մա՛տմուազէլ, օլ պապաէ եա՛նըլմաէօրսունուզ, պէնիմ պօռ իֆատէմ, տօղրուտան տօղրուէա վէ խալխանէ աչգ ու սէվտա իֆատէսի տիր . . . — Էվվէ՛թ, գալըմ, բուհում, թէքմիլ էօմրիւմ, վէ պիրճիւմլէ միւլահազալաըրըմ սիղնի տիրլէր . . . — Սիզի սէվէրիմ, վէ կիւնտէն կիւնէ մուհադդէթիմ արթարագ, սիզի տայիմա սէվէճէ՛յիմ . . . — Շունու տախի սիզէ պէեան իտէրիմ քի, պէն զէննկինիմ, հէմ զաեէթ զէննկինիմ, վէ սիզի, կիւզէլլիկինիզին շաեէաթէ պուլունտուղու մէվգըէ իյսաա՛լ իթմէ՛կ իսթէմէ՛քլիկիմ, անճագ մուհադդէթիմ վէ սէրվէթիմ սաեէսինտէ տիր . . . — Թէ՛քլիֆիմէ մուվաֆֆագաթ իթտիկինիզ հալտէ, պու կիպի քիւչիւ՛ք օտալարտա օմուրմագտան, վէ պունտան պէօյլէ չալըշմագտան, վէ պիր թագըմ մահրումիյէթլէրտէն դուրթուլաճագընըզ . . . — Սիզին պիր դօնագընըզ, խըրամէթքեարլըսընըզ, աթլալըընըզ, ուֆագ թէֆէ՛ք մէսարիֆաթընըզ իչին սէնէ՛տէ եիւզ պին ֆրանգ թախսիսաթընըզ, վէ թէ յզէնիզ իչին այրը տայիբէնիզ, իէ սայիբէ վէ սայիբէնիզ օլաճագ տըր։

Էօքսիւզ դըզ, բրէնսի տինլէտիկի զէման, էվվէլ էմիրտէ եիւզիւ գըզարաը իսէ տէ, սոնրատան պէնդի պէթի աթըպ, գաչըարը չաթըլտը, վէ կէօզլէրի տախի հէման պիւսպիւթիւն գարարտը։ Լաքին սիւքիւնէթլէ, վէ գավլէն

չըգարմաճա չալըշըղը պիր տէրէճէ տիթրէր սէտա իլէ ,

— Մի՛սիւ , տէտի , պանա պէօյլէ պիր թէք-լիֆ արգ իթմէք իչին , եա՛ մէճնուն օլմադը-ղընըզ լազըմ ըդը , վէ եափօտ պանա հադարէթ իթմէք-քաէսինիզ . . . — Էկէրչի սիղէ պու լագըր-տըլարը սէօյլէթէն մէճնուն-լուգ իսէ , բէճա ի-տէրիմ , պուրատան տիշարը չըգընըզ , չիւնքի պէն մէճնուն-լատան գօրգարըմ . . . — Պիլա-քս , էկէրչի պանա հադարէթ իտիւօր իսէնիզ , պու հադարէթէ միւսթահադդ օլմադ իչին , պէն սիղէ նէ՞ եաբատըմ , վէ նէ՞ իչին պէնիմ խանէմ-տէ պէնի թահդիր իթմէեէ կէլմիշսինիզ :

3

Հէքթօր , կէնճ գըզըն սէօղէրինէ բրօթէս-թօ իթմէք իւզրէ պիր հարէքէթ իճրասընտա պուլունտու , վէ ճէվապ ըթտասընա հազըրլան-մադտա իլքէն , Լիւսիլ , մերդումա օլ պապտէ միւսաատէ վիրմէեէրէք ,

— Ա՛հ , քէնտինիզի սալմէհ չըգարմաճընըզ , — տէտի խըրս ու հիտտէթլէ տէյիլ , ֆագաթ էսէֆ վէ քէտէր իլէ , — էֆքեարընըզը լաճը-գըյըլա անլամըշ օլտուղումմ իչին , չու եօլտա ճէ-վապէն , իֆաատէ հալէ միւսարաաթ կյլէրիմ , — պէնիմ հէնուզ սինիմ քիւչիւք տիւր , ֆա-գաթ եաշատըղըմ մէմլէքէթ իգթիղասընճա ,

հէր չէյի բէք չաբուգ էօյրէնմիշ , վէ չաբուգ անլամըշըմ տըր . . . — Սիղ , ֆէվգէլ ատէ ղէն-կին օլտուղունուզու իգրար իտիեօրսունուզ , տիմէք տիր քի , սիղին , պիր թագըմ արզու-լարընըզը խօշնուտ իթմէք , վէ նէ՛րէտէ էյլէն-ճէ պուլունտուղունու ղանն իտէրսէնիզ , օրա-եա միւրաճաաթ կյլէմէքտէն պաշգա պիր միւ-լահաղանըզ եօգ տուր : Սիղ պէնի կէօրմիւշ-սինիւզ , նասըլտա պէնի կիւղէլ պուլմուշ-սունուզ , վէ պէսապէցլի սօնրա տախի քէնտի քէնտինիզէ , " — Պա՛ ֆէէրէ էըշ , էլտէրըն-ա՛-ա՛ , տուրմը վէ էյլէնճէյէ ա՛վէր վէ ուշ-էր , վէ պէր պա-ա՛տ վէ էհրիէ՛-ուէ պէր եըզըմ օլ-ա , ա՛ղ պա ա՛վէր , (չիւնքի կյլի մալիւմաթ ալմըշընըզ) , ևմպէ էնա-ա՛-ինէ , ա՛-ուէրըն զահէրէտե վատը օլաճատ պէր աշէ ա՛-մա-հապէրըն պէտէլ , ա՛երվէրն , վէ եըզըմը էշէն պէ ա՛ապուրն հա՛ ըև+լէֆ էտերիմ , վէ շէ-պհէ-ուէշ ֆէղա-ուէ պա՛-ըև+լէֆէ էապա՛-լ էտէր „ տէմիշսինիզ տիր : Պէօյլէճէ , պէնիմ քի՛մ օլտուղումու պիլմէեէրէք , վէ սէօղ-լէրինիզին , պէնիմ իչին նէ՛ տէրէճէ հադարէթ ատտ օլունահաղը հադգընտա տախի չիւպհէ իթմէեէրէք , գալգըպ , պանա գօնագ , աթ-լար , արապալար , կիւղէլ թօալէթլէր , վէ սէ-նէվի եիւզ պին ֆրանգ թախսիաաթ թէքլիֆ իթմէք իւզրէ , պուրատա կէլմիշսինիզ . . . Մի՛ւ-սիւ , ֆիլվագը սիղ ալիճէնապ , հէմ ղաեէթ ա-լիճէնապընըզ , լաքին պու խուսուսատա եանը-լըեօրսունուզ . . . վագտա պէն պիր ֆագիրէ գըղըմ , լաքին հալիմտէն ղաեէթ չագ վէ մէ-ատա օլտուգտան պաշգա , նամուս ճիհէթիլլէ

տէ ասլա խէեալաթա գաբըլանլարան տէյլիլիմ։ — Քալըշմադըա պէրապեր սերպէսթիմ, վէ չիմտիւեէ գատար չալըշարադ նա՛սըլ եաշատըմ իսէ, պուռնտան պէօյլէ տախի չալըշարադ եաշաեաճաղըմ, վէ չիւպհէսիզ տիկեր գըզլարըն գապուլ իտէճէքլերի պիր թադըմ նամուսլու թէքլիֆլերի, պէն պիլա թէրէտտիւտ ըէտտ իտէճէյիմ։ — Իչթէ պէնիմ ճէվապըմ, սատէճէ պուռնտան իպարէթ տիր . . . — Պինապէրին, մի՛սիւ, Ալլահա ըսմարլատըդ . . . սիզին ալթընդ պանա պիր տիեէճէկլինիդ գալմատը, վէ պէն տէ սիզի տինլէմէք իսթէմէմ։

— Մա՛տմուազէլ Լիւսիլ, տէտի կէնճ ըրէնս, — մէզղուրէնին պու տէրէճէ գաթի, ֆադաթ խալխանէ լիսանընտան ֆէվգել ատէ մէյտուս օլարադ, — սիզի թէէվին իտէրիմ քի, պէնիմ, սիզէ հադարէթ իթմէկէ ասլա նիյէեթիմ եօդ տուր . . . — Նասըլ քի սիզէ սեօյլէտիմ, թէքրար իտէրիմ քի, պէն սիզի սեվերիմ, վէ սիզէ հիւրմէթի իտէրիմ . . .

— Պէապէլլի հիւրմէթինիդի պանա իսպաթ իթմէք իւզրէ, Ռընե-Ինէ օլմազլըղըմը պանա թէքրիֆ իթմէկէ կէլմիշսինիզ տիր . . . — Տօղրուտուս չու մուամէլէնիդ ըէք զարիպ տիր, տէեու մուդապէլէ իթտի Պիւլպիւլ, ըրէնսին սեօղիւնիւ գաթթ իտէրէք։

— Րէճա իտէրիմ, մա՛տմուազէլ, պէնի տինլէյինիդ։

— Մի՛սիւ, պէն տէ սիզէ իւքինճի տէֆա ըէճա իտէրիմ քի, պուռնտան կիտէսինիդ, եօդ-

սա պէն պրագըզ չիմտի տիշարը չըգաճաղըմ։

— Ա՜հ, պու խուսուստա պու տէրէճէ զալիմանէ մուամէլէտէ պուլունաճաղընըզը զանն իթմէմ վէ տավամը թաստհուպ իթմէքլիք հադըղընը իթտա իտէճէկլինիդի մէմուլ իտէրիմ . . . — Պէն, թադսիրաթըմը թանըրըմ . . . էվվէթ, պիլիրիմ քի, սիզէ լաեըդ օլմաեան պիր լիսան գուլլանաըմ . . . — Ամէթտա պիր ահմադ քիմսէ կիպի, սիզէ պէեանը հալ իթտիմ, վէ պուսըրատա նէզաքէթէ գաթան րիաեէթ կյլէմէտիմ, լաքին մա՛տմուազէլ, էօյլէ սըրալար վար տըր քի, գապահաթը թախֆիֆ իտէրլէր . . . — Սիզ պէնիմ ֆիքրիմի չէլմիշ իտինիզ, վէ պէն իսէ, սիզին պիր մէլէքէ օլտուղունուզու հէնուզ պիլմէեէրէք, ֆիքրիմի չէլմիշ օլտուղունուզու, տիկեր պիր գաըընա սեօյլէեօր կիպի, սիզէ սեօյլէմէկէ կէլտիմ . . . — Զաթէն պէն, քէնտի ճէզաըմը կէօրտիւմ . . . — Պիր ազ էվվել, եօլտուղունուզու եադընէն եիւզիւմէ վուրմանընըզա, միւսթահադդ օլտուղում ճէզաեը պանա վէրտինիզ . . . — Սիզի տինլէտիկիմ զէմանն, գալմիմ միւթէեսսիրէ օլմազտա, վէ կէօղլէրիմ եաշարմազտա իտի . . . — Պէն, քէնտի քէնտիմէ ութանըեօրտում, վէ հալէա չիմտի պիլէ, պա՛գընըզ, ոէսիմ պօղուրմազտա, վէ կէօղլէրիմտէն եաշ ագմազտա տըր։

Ֆիլվագը Հէքթօրուն նէֆէսի, չիտաէթլի պիր թազէիդ լէյ գաթթ օլունմազտա, վէ իքի կէօզ եաշը, եանագլարընտան ագմազտա իտի։

Պատէհու մէրդում տէլիդանը չէօյլէ տէվամ իթամ ։

— Խոթէմէեէրէք սիզէ հադարէթ իթամ... — Պինապէրին ածիզանէ աֆվընըզը թէմիննի իյլէրիմ... — Պանա աֆվ խոէճէքսինիզ, տէյի՞ մի, մա՛մուազէլ ։

Լիւսիլ, բրէննին հէնէճանընատան միւթէէսսիրէ օլմուշ օլտուղու հալտէ, անճադ, անլաշընմադ սուրէթամէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէնէպիլտի ։

Հէ.քթօր, իքի էլլէրինի պիրիպիրինէ գավուշտուրուպ, վէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք,

— Ա՛հ, պանա աֆվ խոէճէկինիզի սէօյլէ՛յինիզ, տէյտի ։

— Մի՛սխա, սիզ պէնի պիհուղուր խոխէօրսունուզ, — տէեու մուդաֆէլէ իթտի էօքսիւզ դըզ, նազիքճանէ սուրէթամէ, վէ մուսահիպինին չիտաէթլի հէնէճանընատան տիւչարը իզթիրապը դալզ օլարագ ։ — Պէն մէրհամէթսիզ տէյիլիմ, մատամքի բիւչիման օլուէօրսունուզ, աֆվ խոէրիմ։

Կէնճ բրէննս, Լիւսիլին պիր էլինի թուԹուպ, քէնտի տօտագլարընա կէօթիւրտիւ ։ Պիւզպիւլ, տիթրէէէրէք, էլինի չէտիտէն կէրի չէքտի, վէ սօնրա բրէննս, իզթիրապ իչինտէ պուլունտուղու հալտէ,

— Ա՛հ, իչթէ չիմոի ըահաթլանըրսմ, չիւնքի չիմոի սիզ պանա աֆվ իթտինիզ, տէտի, չիմտի, թալէիմ եավէր օլմաեըզ տա, էօլսէմ՛տէ դամմ իթմէմ, չիւնքի պիր սուի հարէքէթտէ

պուլունտուղումա տայիր գալպիմտէ պիր էսէր գալմատը ։

Լիւսիլ, չէտիտէն հէ.քթօրուն եանընա կիտիպ,

— Էօլմէ՞ք մի, նի՞չին էօլմէքտէն պահս իտիեօրսունուզ, տէտի ։

— Զիւնքի եարըն սապահ տուէլլօ խոէճէյիմ, վէ պինապէրին իհթիմալ տըր քի էօլէյիմ... — Էկէր էօլէճէք օլուր իսէմ, էն սօն տագըգամտա պիլէ սիզի խաթըրլաեաճաղըմ... Պունուն իսպաթընը տա եագընտա կէօրէճէքսինիզ ։ — Էկէր հաեաթտա գալըր իսէմ, գապահաթըմը թազմին իթտէք իւզրէ, սիզին նէզտինիզէ ավտէթ խոէճէյիմ... — Մա՛մուազէլ Լիւսիլ, սիզէ արզ խոէճէք պիր ըչճամ տահա վար տըր... — Պէլքի պիր տահա պէնի կէօրէմէզսինիզ, իմտի, սիզի սեվմէքտէ օլան չահսընէն, եանի բրէննս հէ.քթօր տը Գասթել-Վիլանըն սօն միւրատընը դապուլ խոինիզ ։

— Բրէննս հէ.քթօր տը Գասթել-Վիլան սի՞զմիսինիզ, տէտի Լիւսիլ, հայրէթտէ գալաբադ ։

— Էվէէթ, պէն իմ... պէն քի, չիմոիեէ տէկնին ֆայտէսիզ վէ ախլէագը պօզուգ պիր քիմսէ իքէն, սիզին եալընըզ պիր գաչ սէօզիւնիւպ, պէնի ինսան հալինէ գօյմուշ տուր... — Պէն, պուննտան էվվէլ, ազ չէնին ֆէվգէլ ատէ իգթիսարը պուլունտուղունու, վէ ատէթա ճէնապը Ա.դչէ տինմէեէ չայէսթէ խտուկինի զանն խտէր իտիմ, լաքին չիմոի անլատըմ քի, ագ-

չէ հիչ պիր չէյ իմիշ, վէ ինսանըն գալպի հէր չէյին եէրինի թուլթար իմիշ ... — Սիղէ վատ իթմէքտաէ օլտուղում իդպալ վէ սէրվէթ, սիզին իչին տալա էքսիլմէեէճէքլէր տիր, ֆագաթ սիզ զէնկինլիք սէպէպլինտէն գաթան մահճուպ օլմաեաճագ սընըզ տըր ... Պունու սիզէ եէմին իլէ սէօյլէօրում, վէ սիզ անլէրի գապուլ իտէճէքսինիզ ... — Լի՛սիլ, անլէրի գապուլ իտէճէկինիզի սիզ տէ պանա եէմին իլէ սէօյլէ՛յինիզ։

Կէնճ գըզ, էօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունտու քի, Հէքթօր, պունա գապուլ մանէտաը վիրտի, վէ պու տէֆտա, մէմուլին զայրի օլան չու հալտէն պիւսպիւթիւն շաշըրմըշ օլմասը յլա, կէրուեէ չէքմէքտաէ օլմաեան Լիւսիլին էլլէրինի հագըդի պիր չէվգ իլէ թուլթուպ,

— Ա՜հ, արթըդ պիր սէօզ պիլէ իլավէ իթմէյինիզ, տէեու տէվամ իթտի, պիլիրիմ քի, սիզ սէօզիւնիւզիւ թուլթաճագ սընըզ ... — Պունտան պաշգա, ճէնապը Հազդ տաիլ վէ խայրխահ տըր, վէ պէնի հիմաեէ իտէճէք օլտուղունտան, թէքրար կէլէճէյիմ տիր ... — Իմտի, Լի՛սիլ, սիզէ Ալլահա ըսմարլատըզ տիմէմ, անճագ թէքրար կէօրիշէլիմ, վէ սիզի սէվէրիմ տիեէրէք, մուֆթարագաթ իտէրիմ։

Հէքթօր, կէնճ գըզըն էլլէրինի, էվվէլա քէնտի տօտագլարընտա վէ սօնրա տախի գալպինէ տաեաթըպ, օտատան տիշարը չըգտը, վէ սիւրթէյէ նէրտիվէնտէն աշաղըեա էնտի, վէ էվտէն չըգըպ, արապատընտա ըաքիպ օլտուգտան սօնրա, արապաճըեա տախի,

— Գօնաղա՛, տէեու էմի իթտի։

Լաղարին, մէրգումէն, մէսէրրէֆլէ տիշըը չըգարընը կէօրտիւ։ Պու մէսէրրէֆ ալեամէթի, մէրգումէհ զաեէթ մուճիպի իլթիբաղ կէօրիւնտիւկիւնտէն,

— Ա՜ճապա եօգարըտա նէ՞ վագը օլտու, — տէեու միւլահաղա իթտի էնտիշէ իլէ, — աճապա իլքի խասիմլէր արասընտա վուգու պուլան միւլագաթըն նէթիճէսի նէ՞ տիր։ Պունու հէր հալտէ պիլմէքլիկիմ լազըմ սըր վէ պիլէճէյիմ տիր։

Պատհու Լաղարին, բրէնսին արապատը հանկը թարաֆա կիթտիկինի անլամազ իւզրէ, արապատը բէնչիրէսինտէն տիշարըեա սարգըլտը, վէ մէգբիւր արապանըն ժիւլիէն-Լագրուա սօգազը քէօչէսինի սիւրաթլէ տէօնտիւկիւնիւ կէօրտիւկիւնտէ, քէնտի արապաճըընա, արապաեը, Բրօլանս սօգազընտա, պարօն սը Ֆօսարօնուն իգամէթ իթտիկի խանէյէ կէօթիւրմէսինի էմր իլլէտի։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, Սէզար խանէսինտէ տէյիլ իտի։

Օտա խըզմէթքեարը իսէ, էֆէնտիմինէն նէ՛ վազըթ ավտէթ իտէճէկինտէն, հաթթա օլ կիւնիւ ավտէթ իտիպ իթմէնեէճէկինտէն մալիւմաթը եօգ իտի։

Լազարին չաշըրմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, նէ՛ հաբտըղընը պիլմէեօրտու, վէ հէր հալտէ քէսպի վուգուճ իթմէք մէրագընտա իտի։

Պինապէրին քէնտի գարթլարընտան պիրի-

սինին իւղերինէ , գուրշուն գալէմ իլէ չու սա-
թըրլարը եաղլը ·

" Պու- ափշամ , սամն պէշիկ , պէնգէնանէգ , պարօն պը
Ֆօսարօ էլէ պէր պուէգո- կէօրէ-ըմե- ուրը-ինգկյմ ։"

Պատէհու պու գարթը , Ֆրից նամբնատա օլան օտա խըզմէթքեարընա պրագըզ , վէ փի.բրի ալթիւսթ վէ հէնէճան իչինտէ պուլունտուղու համար , քէնտի խանէսինէ ավտէթ վէ մուվա-սըլէթ կյլէտի ։

Պու էմնատէ , բրէնս թօթօր տախի քէնտի խանէսինէ տէօնմիւշ իտի ։ Մէրդումա , խըզմէթ-քեարընա , պարօն տը Ֆօսարօ իլէ վիգօնթ տը Ֆիւսիտէն մատատա , հէր քիմ , հէր նէ՛ պէհա-նէ իլէ կէլիրսէ , գապուլ իտիլմէմէսինի էմր կյ-լէտի ։

Հէնքթօր , քէնտի իչ օտասընա կիտիպ գա-բանտը ։ Մէրդումա , օրատա , էնինէ պօեունա , պաղէն ահէսթէ վէ պաղէն սիւրաթլէ տօլաչըպ , մուվագգաթէն ածլը պաչընտա օլմատըղը ճի-հէթլէ , քէնտի քէնտինէ չու լաֆըլարը իրատա իթտի ·

— Պաքիրէ վէ պիկնիւնահ պիր գըզը , պաչ-տան չըգարըլմըչ պիր գըզ սըրասընա գօյմագ իսթէեօրտում , տէտի ։ — Ախ ու սէվտա , սա-թըլըը պիր մատտէ տիր կիպի , անը սաթըն ալ-մադ իսթէեօրտում ... — Լաքին պու հարէ-քէթիմ , բէք ահմագճա պիր չէյ իտի ։ Հէր նէ իսէ , պէն պիր մէլէքէյի թահդը իթտիմ , ֆագաթ օ պանա ափվ իթտի ... Հալ պու քի պու գատարը մաթլուպա քեաֆի տէյիլ տիր ։

— Էկէրչի պէն եաշար իսէմ , պու թագսիրա-թըմընէ լէքէսինի տէֆ ու իղալէ իտէճէյիմ , վէ չաեէտ էօլիւը իսէմ , օլ վագըթ տախի իչլէ-տիկիմ լսէթաեը թաղմինէ իտէճէյիմ ։

Հէնքթօրուն քէնտի քէնտինէ իրատա իթտիկի սէօզլէը , իւչ չարեէք սաաթ դատար իմթի-տատա իթտի իսէ տէ , պիղ անճագ խիւլասաի մէալինի , օդուեանլաբըմըզդա պիլտիրմէ-քլիկի միւնասիպ տատա իթտի.ք ։

Միւտաէթի մէզքիւրէտէն սօնրա , մէրդում կէնճ բրէնս , մալիւմիւմիւզ օլան պիւրօնուն պի-րինճի գաթընատան , տամղալը օլարագ իչի քեաղըտ ալտը , վէ պուննարը եաղըսանէսի իւ-ղերինէ կէթիրիպ , գալէմինի տախի հօգդասը-նա պաթըրտըդտան սօնրա , քեաղըտլարըն պի-րի իւղերինէ , չօգ տէֆա սուի իսթիմալ իթմիշ օլտուղու աթիսէ.քի թապիրի ըեամկի եաղլը ։

ՊՈՒ ՊԷՆԻՄ ՎԱՍԻԵԷԹՆԱՄԷՄ ՏԻՐ

Մուախխարէն տախի , աթիսէ.քի ճիւմլէլէ-րի թահրիր կյլէտի ·

" Պու կիւն , եանի պին սէ.քիզ եիւզ եէթմիշ տօգուզ սէնէսի սեպտեմբերինին եիկիրմի իւ-չինճիւ կիւնիւ , վիճուտճա վէ փի.քիրճէ տաղ վէ սէլիմ օլտուղումտ հալտէ , գատէմ.քեաթի-պի Մ· Էմիլ Բէնվենին նէզտինտէ պուլունան էչեաեը մէնգուլէ վէ զայրը մէնգուլէմի , վէ Պիւրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտա.քի դօնաղը-մը , վէ վէզէլայտա.քի էմլա.քըմը , եանի թագ-

ըիպա օն իքի միլիօն ֆրանգ դըյմէթինաէ պու-
լունան վարիաաթըմը, վէ պունլարաան պաշ-
գա, աէնէվի պիր միլիօն ֆրանգ իրաա կէ-
թիրէն բանաիլվանիաաա-քի բէթրօլ կաղը մա-
աէնլէրիմի, ժիւլիէն-լագրուա սօգաղընաա,
. . . նիւմէրօլու խանէնին պէչինճի գաթըն-
տա սա-քինէ օլուպ, Յալբէթրիէրաէ պուլունան
պիր ալիլէ թէյդէսինին նէկէնի օլան պիհլպիհլ
էլդաալը մաամուազէլ լիհսիհլէ վասիեէթ իաէ-
րիմ . . . — իչպու թաֆսիլաթը պէեանաէն միւ-
բաա, ֆամիլեասը իսմինի պիրմէտիկիմ մաա-
մուազէլ լիհսիհլին չախսընը հէր հալաէ թա-
Նըթմադտաան իպաթէթ օլուպ, քէնաիսինէ օ-
լան ֆէվգէլ ատէ հայրէթ վէ րիաեէթիմէ պիր
իսպաթ օլմադ իւզրէ, իչպու վասիեէթիմի,
գապուլ էթմէսինի ըչճա իլլէրիմ: — Ա.յնի վա-
դըթտա, սօն միւլահաղամը տախի քէնաիսինէ
հաար իլլէրիմ:

"ՀԷՔԹՕՐ ՊԷԿՈՒՐՏ,
"ԲՐԷՆՍ ՏԸ ԳԱՍՊԷԼ-ՎԻՎԱՆ:„

Պատէհու ըրէնս, տաւիալը օլան իքինճի քէա-
ղընը ալըպ, վասիեէթՆամէնին այնինի թէք-
բար եաղտը, վէ իմձա էթտի: Մէգըւր վա-
սիեէթՆամէլէրտէն հէր պիրի, այրը այրը պի-
րէր մահֆազա տէրունինէ վազ օլունաւպ, պուն-
լարտան պիրի իւզրինէ, Հէքթօր չէօյլէ եաղտը:

"Պէնէ կէօրէմիյէ վէ եահօտ ափշմէն տաա պէչինէ ֆա-
պոր հափթամտա խտպէր ալմադընը Նափոլէոն, նոբըն, նա-
ղէ 1879 սէնէսի սէպթեմբէրինին 24 ի-նճի կիւնի, էնտի

Ֆրանգընտան ալընմըշ է-ղրէ, լափտը Պիհլպիհլ օլան
մաամուազէլ Լիհսիհլէ:„

Պու սաթըրլարըն ալթընա տախի քէնտի իմ-
ղաընը վազ իտիպ, պու մահֆազաեը, տիկէր
պիւյիւք պիր մահֆազա տէրունինէ կէրէկտիր-
տի, վէ իւզերինէ տախի Լիւսիլին իսմինի վէ մա-
հէղլի իպամէթինի թահրիր իլլէտի, վէ պուն-
լարըն քեաֆֆէսինի, իւսթիւնտէ թաչըմագը-
ղը տաէթ իթմիչ օլտուղու չիզտանա գօյտու:

Հէքթօր, պու իչլերի կէօրտիւքտէն սոնրա,
վասիեէթՆամէնին պիր սուրէթինի չէքմէճեկ
վազ կլլէտի, վէ ժէնըվիէվին լէհինտէ եաղըլ-
մըշ օլան վասիեէթՆամէյի կըրթմագ, վէ մէգ-
պուրէյի թէսէլլի գըլմագ իչին, վասիեէթՆա-
մէ կէրինէ, պիր տէմէթ պանգա քեաղըտը գօյ-
մագ իւզրէ իքէն, պիրտէն պիրէ, տայիրէսի
գաբուտու չալընտըղընտան, Հէքթօր,

— Կիրինիզ, տէտի:

Օտտա խըզմէթքեարը իչէրի կիրտիկինտէ, սա-
պըգ պէկուրտ,

— Նէ՞ իսթէեօրսուն, տէեու սիւալ իթտի:

— Մ. պարօն տը Ֆօսարօ վէ Մ. վիգօնթ տը
Բիւսի, սալօնտա զաթը ալինիպի պէքլէեօր-
լար, տէտի խըզմէթքեար:

Հէքթօր, տէրհալ իքի չահիտլերին նէզտինէ
կիտիպ, էպէրինի սըգտը, վէ սօնրա,

— Պանա պիլտիրէճեք նէյնի պիր խապէրի-
նիզ մի վար տը, տէեու սիւալ իթտի:

— Խա՛յր, սիզէ պիլտիրէճեք հիչ պիր խա-
պէրիմիզ եօգ տուր . . . — Պիզ, սիզին խապէր-

լէրլինիզի ալմաեա, վէ սիզին իլէ պազը թէ-
ֆէլըրուաթ իւղէրինէ դարար վիրմէնէ կէլմի-
եք։

— պէն քէնտ կէնտիմ, վէ սիզի թէէմին իտէ-
լիմ քի, զաեէթ հիւսնի հալտէ պուլունմազ-
տաեըմ։

— պու կիւն սիլահ սալասընա կիթտինիդ մի։

— թէհի եէրտէ քէնտիմի եօրմաեա նէ՞ լիւ-
զում վար տըր ... — Տահա պու սօն կիւնլէր-
տէ սիլահ իսթիւմալ իթտիկիմտէն, սալա մէհա-
րէթիմի զայըպ իթմէմիշիմ տիր ... — Պիր տէ
եարըն սիլահ իսթիմալինտէ պուլունաճաղըմ։

— ժէնըվիէվի կէօրտիւնիւզ միւ, տէեու տէ-
վամ իթտի պարօն։

— խա՛յր ... — Պու սապահ տիշարը չըդմըշ
խտիմ ... — Մէղպուրէնին, պէնիմ զայըպուպէ-
թիմ զէմանընտա պուրաեա կէլմիշ օլտուղու-
նու աէօյլէտիլէր։

— Շիւպհէսիզ թէքրար կէլէճէք տիր։

— Պօչունա զահմէթ չէքէճէք տիր, չիւնքի
գապուլ օլունամաեաճագ տըր, տէեու ճէվապ
վիրտի բրէնս կիւլէրէք։

— Նի՞չին։

— Զիրա իրթէսի կիւն տուէլլօ խտիլէճէկի
հալտէ, պիր թագըմ գատընլարըն աղլաեըպ
օղլամալարընտան, վէ ինսանըն գալպինէ թէ-
էսսիր խտիճի հալլէրտէն սագընմագ, էմրի պա-
սիրէթի իդթիզասընտան տըր։

— Զէ՞վալլը գըզճըղազ, սիւնքի վուդուաթ-
տան տօլաեը քի՛մ պիլիր նա՞սըլ միւթէսսիրէ
տիր։

— Պու պապտէ թէէլլաշա մահէլլ եօգ տուր,
չիւնքի տէտիկինիդ գըզճըղազ, եարըն, տուէլ-
լօտան սօնրա, հէր նէ՛ տախի վագը օլսա,
հագգըմտա խապէր ալաճագ տըր։

Սէզար, հէքթօրուն հէման իսթիհզազքեարի
սէօյլէյիշինի, վէ ժէնըվիէվ հագգընտա վազի-
ֆէսիդ թավըրընը բէք զորիպ պուլտու, ֆա-
գաթ պու պապտէ իյզահաթ իսթէնէմէկէճ-
կինտէն, զիհեատէ իւսթէ տիւշմէկէրէք,

— եարըն սապահ սաաթ գաչտա՞ տուէլլօ մա-
հէլլինէ կիթմէք էֆէնտիմընաասընըզ, տէեու
սիւալ իթտի։

— Սաաթ սէքիզտէ պուլուշուլաճագ օլտու-
ղու ճիհէթլէ, թամ սաաթ ալթըտա պուրա-
տան եօլա չըգաճաղըմ ... — Շէօյլէ քի, պիր
լաֆօ գօչտուրուպ, սիզի, վիգօնթու վէ Ալթօ-
նէն Ֆրէպօեու ալմաեա կէլէճէճ յիմ ... — Ալթ-
լարըմ, զայպ օլան վագթըն եէրինի, սիւրաթը
հարէքէթլէրիյլէ իլգմալ իթմէկէ միւգթէտիր
տիրլէր ... — Լաքին, էֆէնտիլէր, պու ապ-
չամ պէնիմիչ պիրլիքտէ թաամ իթմէկէ թէ-
նէզզիլ պուեուրոլմուստունուզ։

— Մա մէճպուրնիյեէ։

— Տօգթօրուն նէ՛րէտէ պուլունտուղունտան
մնիւմնաթընըզ վա՞ր մը տըր։

— Մէրգումուն սաաթ ալթըտա գաֆէ տը-
լա ըե նամ գահվէխանէյէ պուլունաճաղը մու-
հագգագ տըր։

— Էօյլէ խսէ, էկէր պիր իչի եօգ խսէ; անը
տախի պիրլիքտէ կէթիրինիզ ... — Թամ սա-

աթ եէտիտէ սուֆրաեա օթուրուրուզ : — Ընճաղ չիմտի միւսթաճէլ պիր իշիմ օլտուղունտան , աֆվընըզա մաղրուրէն սիզտէն մուֆթաբաղաթ իտէրիմ :

Ֆօսարօ , վիգօնթ իլէ պիրլիքտէ Հէքթօրտան այրըլըը :

Գօնաղըն հավլիսինտէ գօշուլու պիր ֆ-ըէ աբապասը պէքլէմէքտէ օլտուղունտան , բրէննա պունա բաքիպէն , սապահ.քի կիպի , պէվիլտէ , ժիւլիէն Լադրուա ոօգաղընա կիթտի : Մէրգում , Լիւսիլին իգամէթ իթտիկի խանէնին գաբուսու էշխինտէն թէքբար կէչիպ , տօղրուճա գաբուճու գաատընըն օտասընա կիրտի , վէ գաբուճու , մէրդումու կէօրտիւկիւնտէ , սէվինէրէք ,

— Մի՛սիւ , եինէ սի՞զմիսինիզ , տէեու սիւալ իթտի :

— Էվէթ , ազի՛զըմ մատամ , եինէ պէն իմ , տէեու ճէվապ վիրտի կէննճ բրէննա :

— Պէնտէնիզէ սիքարըշ իտէճէք պիր խըզմէթինի՞զ մի վար տըր :

— Մատմուազէլ Լիւսիլ տիշարը չըգտը՞ մը :

— Խա՛յր ... — Պիչարէ հալէա օտասընատա օլուպ , չալըշըեօր ... — Օտասընա՞ մը չըգաճագսընըզ :

— Խա՛յր , սիզ չըգըպ , չու մահֆազաեը , մատմուազէլ Լիւսիլին պիւդջաթ եէտինէ թէսլիմ իթմէնիզի , վէ խըզմէթինիզէ մուգապիլ , չունու տա գապուլ էյլէմէնիզի ըչճա իտէրիմ , ազի՛զըմ մատամ :

Հէքթօր , գաբուճու գարընըն էլինէ իքինճի տէֆա պիր եիւզ ֆրանդըզ պիւէթ սըգըշտըրտըղընատան , մէզպուրէ հայրէթտէ գալտըգտան պաշգա , կէօզէրի տախի գամաշտը , վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Ա՜հ , մի՛սիւ , — տէտի , — հադըգաթէն սիզ բէք ալիճէննաղ քիմսէսինիզ ... — ինսան , սիզի եաղընըզ մէճպուն գըլմագ վէ չիւքրանէյեէթինիզէ մաղհար օլմագ իւզրէ , մա մէճպուննէյեէ խըզմէթինիզտէ պուլունմագլըզը քէնտիսինէ պիր չէրճի ատտ իտէր : Պինապէրին սիզէ դաթի պէ գաթ միւթէչէքքիւրիւմ ...

— Ձէվապ ալընաճաՙգ մը տըր :

— Խա՛յր , մա՛տամ ... — Ընճագ պու մէքթուպու քիրաճընըզա թէսլիմ իթտիկինիզին խապէրինի ալմագ իւզրէ պուրատա պէքլէեճէ յիմ :

— Բէ՛ք էյի , մի՛սիւ , չիմտի կիտիպ կէլիրիմ , վէ պու տա տէօրթ տագըզա սիւրմէզ ...

— Պէն կէլինճէյէեէ գատար , սիզ օտամա տիգգաթ իտինիզ :

Պէօյլէճէ գաբուճու գատըն , քէմալի սիւրաթլէ պէչինճի գաթա տօղրու չըգմաեա պաշլատը :

4

Հէքթօրուն ազիմէթինտէն սօնրա , Լիւսիլ , Թարիֆլինտէն իսէ , անլաշըլմասը տահա գօլայ օլան ազիմ պիր հէյեճանա տիւչար օլտուղու հալտէ , քէնտի քիւչիւճէք օտասընտա վէ հէ-մանկ աեագլարընտա կէօրմիւկիւ պիր տիվա-նէ՞ մի , եօգսա սահիհ պիր բրէ՞նա մի իտի , վէ վագը օլան ինէնզարէ սահի՞հ մի իտի տէ-եու , քէնտի քէնտինէ սիւալ էթմէ՛քտէ իտի ։

Ընճագ խաթըրէյէրի , քէսրէթլէ ֆի՛քրինի իսթիւլա էթտի՛քլէրինտէն , օլ պապտէ չիւպհէ ճայիզ օլմատըղընը անլատը , վէ օլ վագըթ թէյ-ղէսինին բիւեասը խաթըրընա կէլէրէ՛ք , վիճու-տինտէ պիր տիթրէմէ հիսս էթտի ։ Շէօյլէ՛ քի , եէթմիշ եաշընտա պուլունան ալիւէ թէյղէսի-նին բիւեասը , Լիւսիլին ֆի՛քրինտէ , ճէնապը ֆիլորիանըն պիր իսթասրը սուրէթինի քէսպ էթմէ՛քտէ իտի ։ — կէնճ գըզ , ֆի՛քրի միւլա-հազա իչինտէ օլտուղու հալտէ , իչինէ տէվամ էթմէ՛ք իսթէտի իսէ տէ , տի՛քտիկի գումաշ բաըչասը տէրհալ էլինտէն տիւշտիւ , վէ պիչա-ըէ տալկըն պիր թարըտա , վէ պաշը էյիլմիշ , վէ կէօզ գաբագլարը տակի նիմ գաբանմըշ օլտուգլարը հալտէ , գալագալտը ։

Լիւսիլ , բրէնսին թասվիրինի ֆի՛քրինտէն տէֆ ու թարտ էթմէկէ չալըշտըգճա , մէգքիւր թաս-վիր պիլա՛քս ֆի՛քրինէ կէլմէ՛քտէ իտի ։

Շիւպհէսիզ օլ տէլիգանլը , մէզպուրէեէ տիլ-

տատէ օլմուշ , վէ աչդ ու սէվտա աթէչլի իլէ սիւզան օլմագտա պուլունմուշ իտի ։

Պիր գաատըն , պիր տիկէբլի իւղէբլինտէ մու-հապպէթ վէ աչդ ու սէվտա տուչղուսու հիսս էթտիկինի հէր վագըթ թէսլիմ , վէ քէնտիսի օ աչդ ու սէվտաեա հիսսէտար օլմազտա պիլէ , օլ պապտէ տայիմա աֆվ իտէր ։

Հէ՛քթօր , հարէ՛քէթի վագըասընտա խալի-սանէ ղանն օլունուեօրտու ։ Ֆիլվագը էկէր մէրգուսմուն պու հարէ՛քէթի , խալիսանէ իտի իս-տ , վիղէթասը մաշհարը աֆվ վէ հաթթա թա-պիվի օլապիլիր իտի ։

Հալ պու՛ քի , խալիսանէ օլմատըղընա չիւպ-հէ էթմէ՛քտէ նէ՞ սեպէպ վար իտի ։

Լիւսիլ , բրէնսին , քէնտի հուզուրունտա տիղ չէօ՛քտիկինիւ , էլլէրինի պուս էթտիկինի , վէ զարարսըզ պիր հագարէթ իչին աֆվըզդ տիւէ-տիկինի կէօրտիւ , վէ մէզպուրէ , օտասընտան տիշարը չըգմասընը բրէնսէ էմր էթտիկի զէ-սան , մէրգուսմուն պիրտէն պիրէ պէնզի պէթի աթմըշ օլտուղունու խաթըրլատը , վէ հաթթա ֆի՛քրինտէն , մէրգուսմուն ճալիպ սիմասընտա խալիսէթի վէ իսթիղամէթի մէվճուտ օլտուղու-նու իգրար էյլէտի ։

Լիւսիլ պու՛ միւլահազատա էքէն , պիրտէն պիրէ բէնկի սօլտու , չիւն՛քի Հէ՛քթօր , քէնտի-սինէ , եօլմէ՛ք լազըրտըսը էթմիչ , եանի ֆէրտա-սը կիւն տուէլլօտա պուլունաճաղընը սէօյլէմիչ օլտուղունտան , կէնճ գըզ , քէնտի քէնտինէ ,

— եա՛ Րեպպ , հիկէր եօլիւր իսէ ... աետի , վէ

պու սըրատա օլ գատար միւթէֆսիր օլտու-
քի , ճանագլարընտան ի.քի իրի տանէլի ճաշ
ադտը : Պատէհու մէզպուրէ ,

— Լա.քին , հադըդաթէն պէն ադըմա մալի-
քէ տէյիլմի,— տէեու իլալէ իթտի, հալը զա-
ֆէթինտէն տօլայը նատիմ օլուպ , էլինտէն
տիւշմիւշ օլան դումաշ բարչասընը թէքրար է-
լինէ ալարագ : — Պէօյլէ ադըլսըզճա սէօզլէրէ
էհէմմիյեթլի վիրմէքլիկիմ ճայիղ մի տիր . . . —
Պէնիմ էֆքեարըմճա, պու չէ յէրին քեաֆֆէսի,
մահալտան խպարէթ տիր , վէ պու բրէնս , հէր
քիմ իսէ , իսթէր սահիհ , իսթէր ղայրը սահիհ
բրէնս օլսուն , տահ պիր աչըգ օլուպ , պանա
սէօյլէտիկի աչըգ վէ մաշուգ սէօզլէրինի , հէր
թէսատիֆ իթտիկի գըզըարա տա սէօյլէր . . .
— Պինապէրին , թէ յղէմին կէօրտիւկիւ բիւեա ,
տահ բիւեալարտան ֆարդը տէ յիլ տիր . . . —
Հա՛յտէ պագալըմ, Լիւսիլ , պէնիմ քիւչիւճէք
դըզըմ, պու չէ յէրին իչինտէ , սահիհ պիր չէյ
վար իսէ , օ տախի սէնին քիւչիւք օտան իլէ
գահգահալը կիւլիւշիւն , չալըշմագըղընը, վէ
նազմէլէրին տիր . . . — Հա՛յտէ , սէնի կէօրէ-
յիմ, չա՛ղ օլ , չալը՛շ , վէ թիւրքիւնիւ չըղը՛ր ,
մատամ.քի սանա Պիւլպիւլ տիեօրլար :

Պու վէճհ իլէ Լիւսիլ , կիւզել պիր նազմէ օ-
գուեարագ , քէմալի կէրմիեէթլէ իչինին պա-
չընա կէչտի , լաքին սէսի , կէօզէրի եաշարթ-
մագ մէրթէպէսինտէ հիւզնէնկիլ իտի :

Մէրգումէ , պաչլաորդը պէյլիթի ՝պիթիրէ-
մէտի , վէ տիքիշ մաքինասընըն չիտտէթլի հա-

րէքէթի տէրհալ աղըրլանարագ , պիր արա
դաթիէն տուրտու , չիւնքի Լիւսիլին ֆիքրի ,
եինէ բրէնսէ հասր օլունմուշ իտի :

Օլ սապահ մատամ վէրտիէ , ադչամ իւսթիւ
ավաէթ իթմէք իւզրէ , տիշարը չըգմըշ օլտու-
ղունտան , էօքսիւզ գըզ , պու թէսատիֆտէն
մէմնուն օլմագտա , վէ եալընըզլըղընը պիր իգ-
պալ ատտ իթմէքտէ իտի :

Նակահ Լիւսիլին գաբուտու եավաչճա վու-
րուլտուղունտան , մէրդումէ , միւէսսիր պիր
սէտա իլէ ,

— Քիմ տիր օ , տէեու սիւալ իթտի :

— Պէն իմ , մահղէ՛լ Լիւսիլ , գաբուճունուզ ,
տէեու մուգապէլէ իթտի , տիշարտան կէլէն սէս:

— Ը՜, սի՞զմիսինիզ , մա՛տամ. . . կի՛րինիզ , —
տէեու ճէվապ վիրտի կէնճ գըզ , հէեէճանընը
պիր թէպէսսիւմլէ կիզլէմէեէ չալըշարագ , —
աճապա պանա պիր իհթիեաճընը՞զ մը վար տըր :

— Խա՛յր , մա՛մղէլ , սալթ սիզէ պիր մէքթուպ
կէթիրտիմ :

— Պիր մէքթո՞պ մու :

— Էվվէթ , հաթթա մահֆազանընը իչի օլ
գատար տօլու տուր քի , խայլի վագըթտա օ-
գուեապիլէճէքսինիզ :

Գաբուճու գատըն , միւնտէրիճաթը մալու-
միւմիւզ օլան պիւյիւք մահֆազաեը Լիւսիլէ
թէսլիմ իթտի : Էօքսիւզ գըզ , պունու ալտըգ-
տան սոնրա ,

— Պու մէքթուպու սիզէ քիմ թէսլիմ իթ-
տի , տէեու սիւալ իթտի :

— Պիր միւսիւ թէսլիմ լիթտի ; մա՛միէլ Լիւսիլ։

— Պիր տէլիգանլը՞ մը ։

— Էվվէթ ։

— Պէսպէլլի պու սապահ օտամա չըգան տէ-լիդանլը օլմալը ; տէտի չէտիտէն Պիւլպիւլ ։

— Մա՛միէլ , սիզէ հադըդաթը հալի սէօյլէ-յիմ մի ։

— Շի՛ւպհէսիզ ։

— Էօյլէ խոէ , էվվէթ , պու սապահ կէլէն միւսիւ թէսլիմ լիթտի , ֆագաթ նէ՛ կիւզէլ վէ լաեըգլը տէլիգանլը ... — Շիմտի եւինէ պիր ա-րապա իլէ կէլմիշ տիր , արապանըը խոէ , կէօղ-լէրի գամաչըըրաճագ տէրէճէտտէ բաըլագ , վէ աթը տա զաեէթ ալէա ճինտէն տիր ... — Հա-լէա մէրգումա աչաղըտա տըը ։

— Աչաղըտա՞ մը տըը , — տէեու թէ.քրարլա-տը կէնճ գըզ , վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հա-սըլ օլարագ ։

— Էվվէթ , աչաղըտա տըը , ֆագաթ եօգա-ըը չըգմաեաճագ տըը ... — Պէքլէմէսի տէ , մէ.քթուպու սիզէ թէսլիմ լիթտիկիմին խապէ-րինի ալմագ իչին տիր ... — Պէնիմ օտամը պէ.քլէեօր ... — Պու կիւզէլ տէլիգանլը ասլա միւթէ.քէպպիր տէ յիլ տիր , պուննունլա պէրա-պէր տէ , քէնտիսի եա՛ պիր բըէնս էվլատը տըը , վէ եաթօտ պիր սարրաֆ մէմուրու տուր ... — Հէյր նէ հալ խոէ ; կէօրիւնիւր քի , լաեըգ օլ-տուղունուղ իգպալէ թէսատիւֆ լիթմիչինիզ տիր ... — Մէմուրինէթիմի իճրա լիթտիմ եա՛, պէնիմ արթըգ պուրատա պիր իչիմ գալմատը ։

Պու սէօղլէրտէն սօնրա գաբուճու գատըն օ-րատան կիթտի ։

Պիւլպիւլ , Հէ.քթօրուն մէ.քթուպունու էլին-տէ թուխմագտա օլտուղու հալտէ , գըմըլտան-մաեարագ , տիւչիւնճէլի պիր թարղտա տուր-մագտա իտի ։ Պիր էյեամ սօնրա , պիր արա-պա սէսինտէն մէզպուրէ տալկընըղընտան ու-եանըպ , բէնչիրեեէ տօղրու կիթտի , վէ բէն-չիրէյի նիմ սուրէթտէ աչըպ , սօգաղա պագ-մագ իւզրէ էյիլտի ։

Ընրապա , գաթը մէսաֆէ իթտիկի սըրատա , Հէ.քթօր , արապանըն գաբուսունա էյիլմիշ , վէ կէօղլէրինի եօգարը աթֆ իթմիչ օլտուղուն-տան , մէզպուրէյի կէօրտիւ , վէ պիր պուսէ իղամը մանէասընտա օլարագ , բաբմագլարընը տօտագլարը իւզէրինէ վաղ էյլէտի ։

Լիւսիլ , եանագլարը գըզարմըշ օլտուղու հալ-տէ , բէնչիրէտէն չէ.քիլտի խսէ տէ , տէրհալ եինէ ավտէթ իթտի ։ Պու արալըգ արապա նա-պէտիտ օլմուշ իտի ։ Մէրգումէ եէրինէ օթուր-մագ իւզրէ , իչինճի տէֆա բէնչիրէտէն չէ-քիլըրքէն ,

— Լա.քին պու պիւլպիւլ մահֆազատան միւ-բատ նէ՞ տիր , — տէտի քէնտի քէնտինէ , — զանն իտէրսին քի , տէրուննինտէ պիր չէյ վար տըը ... — Մէրգումա տէլիգանլը , պանա պիր մէ.քթուպ եազմըշ տըը , ֆագաթ պանա օ նէ՞ եազապիլիր ... — Շիւպհէսիզ պու սապահ.քի սէօյլէտի.քլէրինի թէ.քրար իթմիչ տիր ։ — Ճա-պա պու մէ.քթուպու գապուլ իթմէ.քլիկիմէ ,

խեթա՞ մը խղէտիմ . . . — Թա՛յր , չիւնքի պէն քէնտիսինէ աֆվ ըթտիմ , վէ պէլքի ատ , պէ-նի թահգիր ըթտիկինտէն տօլաբը երինէ աֆվ-ուդ տիւէօր . . . — Հաթթա եօզարըեա պիզ-պաթ չըգմաեա տա ճէսարէթ խաէմէվիշ տիր քի , պու տա քէնտիսինին բիւչիմանըդընա պիր իսպաթ տըր . . . Պագալըմ մահֆազանըն իչին-ատէ՞նէ՞ վար տըր :

Լիւսիլ , իւքյմահֆազաեը եըրթաը , վէ իքին-ճիսի կէօզիւնէ իւիշտիկինտէ , չու ճիւմլէյի օ-գուստու .

“Պէնէ կէօրմէյիկ վէ եախօտ ափշամըն սատն պէչինէ փա-պաբ հափթըմտա խապէր ալմադըդը ինփորէրտէ , եարըն , եա-նի 1879 սէնէսի սէպթեմբերինին 24 ի-նճի- կէնէ- , էնտի ինաթօֆնտան աչըլմադ է-չըբ , լափաը ՊԻԻԼՊԻԻԼ օլան մատմուազէլ ԼԻՒՍԻԼ : ”

Վէ ալթընտա տախի ,

“ՀԷՔԹՕՐ ԲՐԷՆՍ ՏԸ ԳԱՍՊԷԼ-ՎԻՎԱՆ ‘ ”

եազըլը իտի :

— Պու նէ՞ տիմէ՛ք տիր , — տէեու բէքբէլէտի պիւլպիւլ պէնդի աթըպ , վէ սէտի տախի քէսի-լէրէ՛ք , —“էյնէր եարըն ափշամ , սատն պէչէ փափար էնա-պինին կէօրմէդ , վէ եախօտ էնտի հափթընտա խապէր ալմադ է՛նէմ . . . ” — Տիմէ՛ք տիր քի , եարըն տուէլլօ իւ-տէճէ՛ք տիր . . . — Ա՛հ , սիւպհա՞ն Ալլահ , չիմ-տի իչի անըլաեօրում . . . — Տիմէ՛ք տիր քի , իչ-պու մէքթուպու աչմադ իւզրէ , իչար օլունան սաաթտա քէնտիսինի կէօրմէդ իսէմ , էօլմիւշ օլաճագ տըր :

Լ՚օքսիւդ դըդ , պիր իսկէմլէեէ օթուրտու : Պիրտէն պիրէ , մէզպուրէնին սինիրլէրինի պիր տիթրէյմէ իսթիբա էթտի , վէ պիր նէվի նէֆէս ալամադըդ , թա կէօքսիւնէ գատար թէէս-սիր էթմէ՛քտէ , վէ թէօքրինինէ չալըշմադտա օլտուղու հընչգըրմալարը , զանն իտէրսին քի , մէզպուրէյի պօղմադ ըատտէսինէ կէթիրմէ՛ք-տէ իտիլէր :

— Ա՛հ , թէյղէմին հադգը վար իմիշ , — տէ-տի կէնճ դըդ նակեահ աեաղա գալգարադ : — Մէզպուրէ իհթիեարէնին կէօրտիւկիւ բիւեա , մէկէր ճէնապը Քիպրիանըն պիր էթթարը ի-միշ . . . — Ա՛հ , նաՖըլ օլտու տա պու տէլիգան-լը պէնի կէօրտիւ : Նիշին պուրաեա կէլտի . . . — Մուգաատէմա պէն մէսուտ իտիմ , քէմալի իսթիրահաթլա իմրարը էվգաթ իտիեօրտում , հիչ պիր չէյ մէմուղ էթմէ՛մէքտէ իտիմ , հիչ պիր չէյ իւմիտինաէ պուլունմաեօրտում , ոա-յիր կիւնա արզում տախի եօգ իտի . . . — Լա-քին , չիմտի , չիմտի . . .

Պատէհու Լիւսիլ , լագըրտըսընը գաթթ ի-տէրէ՛ք , քէէննի պիր գաթի գարար վիրմիչ տիր կիպի ,

— Ֆիլվագը , պէնիմ չու հարէքէթիմ , աֆվ օլունմազ պիր զաաֆէթ տիր , — տէտի , — պէն տահա էօմրիւմէ սահիպէյիմ . . . — Իմտի , պու-բրէնս պէնիմ նէմէ՞ լազըմ , արթըդ քէնտի հադգընտա տիւչիւնմէ՛ք իսթէմէմ , հաթթա եաղտըղընը պիլմէ՛քլիկի տախի մէրադ էթմէմ :

Լիւսիլ , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէ՛ք , հէմ

մահճաղաւթը, հէմ տէրունինտէքի մէքթուպու եըրթմադ իւղրէ պիր հարէքէթտէ պուլունտու իսէ տէ, նակէահ տուրուպ,

— Խա՛յը, խա՛յը, պու հարէքէթիմ, մադպուլ սաեըլամազ . . . պէյլքի պու պիր վասիեէթնամէ տիր, իմտի մուայեէն վազթա գատար պէքլէեէճէյիմ, տէտիքէնտի քէնտինէ:

Լիւսիլ, բրէնսին մէքթուպունու քէնտի սանտըղընա գօյտու, վէ թէքրար իչինին պաշընա կէչտի:

Շիւպհէսիզ հալէա ադը պաշընտա տէյիլ իտի իսէ տէ, հէյլէ պու տէֆա տիքքաթ մաքինասընըն հարէքէթի գաթթ օլունմատը:

* * *

Մ· տը Ֆօսարօ, պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտաքի գօնագտան մուֆարադաթ իթտիքտէն սօնրա, Բրօվանս սօգաղընտա քէնտի խանէսինէ ավտէթ իթտի:

Մէրդումուն օտա խըզմէթքեարը, պիր գաչ սաաթ էվվել, մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բօյ Թարաֆընտան թէսլիմ իտիլմիշ օլան գարթը, էֆէնտիսինէ վէրտի: Մէղըր, մէղքիւր քեաղըտ իւղէրինտէքի պիր գաչ սաթըրը օգուէուն-ճա, կէօղլէրի բարլատը, վէ խըզմէթքեարընըն,

— Միւսի՛ւ պարօն, պէնտէնիզէ պիր էմրինիզ վա՞ր մը տըր, տէեու վագը օլան սիւալինէ ճէվապէն,

— Պէնէտէթթօեա սէօյլէ՛ քի, սաաթ տէօրթ պուչուգտա արապամը գօչսուն, տէտի, վէ ֆիքրինէն տախի, Ֆէրնան վէօնէէյի տախի Լազարինին պու վիզիթասընտան խապէրտար իթմէք լազըմ տըր . . . Հէր չէյ սըրասընտա կիտիեօր, տէեու իլավէ իթտի:

Թամ սաաթ պէչտէ, Ֆօսարօ, Միւրիլլօ սօգաղընտա, Լազարինին խանէսինէ կիթտի: Մարքիզ, մէրդումտան պաչգա քիմսէյի գապուլ իթմէմէլէրինի, խըտմէթքեարլարընա էմր իթմիչ խտի:

Պինաէն ալէյհ Սէղարըն կէլմիչ օլտուղունուն խապէրինի վիրտիքլէրինտէ, մէղպուրէ տէրհալ աեաղա գալդը, վէ պիր իքի սաըմ խթիդպալինէ կիթտի, վէ էլինի ուզաթարադ,

— Սէֆա կէլտինիզ, աղի՛զիմ պարօն, հաթթա ըէճամը թէմամէն իֆա իթտիկինիզտէն սօնրայը, սիղէ զիեաատէսիյլէ թէչէքքիւր իտէրիմ, տէտի:

Մ· տը Ֆօսարօ, Լազարինին գօդուլու օլան էլինի էօքտու, վէ ճէվապէն,

— Մա՛տամ, պու պապտէքի հարէքէթիմ, պիր վազիֆէտէն զիեատէ, պէնտէնիզ իչին պիր մահղուզիեէթ տիր . . . — Պունտան գաթինաղար, էկէր գապլի օլուր իսէ, չու եա պու ճիհէթլէ սիղէ ֆայտէյի մուճիպ օլմազըդը իդպալինէ նայիլիեէթի արզու իտէրիմ, տէեու պէեան իթտի:

— Էվվէթ, օ իդպալէ նայիլ օլաճադսընըզ, տէտի Լազարին թէպէսսիւմ իտէրէք:

— Էօյլէ իսէ, էմրինիզ հէր նէ իսէ, պէնտէնիզէ պէեան պուեուրուն:

— Պա՛րօն, սիղէ ֆէվգէլ ատէ պիր էմնիյէթէ կէօսթէրէճէ յիմի արզու պէեան իտէրիմ։

— Պէնտէնիզ տախի, օ էմնիյէթէ լաեըգ պուլունմաեա չալըշաճաղըմ։

— Լագըրտըմըզ գէնտի պէ յնիմիզտէ գալաճաղընը, գաթընըզա թավսիեէ իթմէգ պիհոտէ տիր զանն իտէրիմ։

— Ա՜հ, մա՛տամ, մէմուլ իտէրիմ քի, օլ խուսուսատա ասլա չիւպհէ իթմէզսինիզ, տէեու տէվամ իթտի Ծէզայ։

— Տիւն ագշամ, պէվիլ թէաթրօսունատա, իլգ տէֆա իճրա օլունան վէ պիւթիւն Բարիս էհալիսինին հաղըր պուլունտուղու մաղնուն օլան լուպիաթատա պէն տախի պուլունմագատա իտիմ... — Բէտէրիմ, հէր հալտէ պէնի տախի մէդքիւր թէաթրօեա կէօթիւրմէգ իսթէմիշ իտի։

— Հաթթա պէնտէնիզ տախի զաթընըզը կէօրիւպ, ուղագտան սէլամ վէրտիմ։

— Նի՞չին լօժումա կէլմիպ, պանա պիր "ապշահիար խայր օլսուն„ տիմէտինիզ։

— Պէնտէնիզի չըզըրմագ իչին հիչ պիր իշաըէթ իթմէտիկինիզտէն, պիրա տավէթ կէլմէեէ ճէսարէթ իտէմէտիմ։

— Խէթա իթմիշսինիզ, չիւնքի էկէր կէլսէ իտինիզ, պու կիւն սիզտէն թէմէննի իտէճէկիմ հյղահաթը, օրատա իթաեէ հիմմէթ իտեր իտինիզ։

Ֆօսարօ, սուրէթա թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրտի, վէ թէքրարէն,

— Իյղահա՞թ մը, տէտի, ֆագաթ նէ՞ մատատէ իւզէրինէ։

— Ազի՛զիմ պարօն, նէ՛ մատատէ իւզէրինէ օլտուղունու, սիզ պէնտէն տահա իյի պիլիրսինիզ։

— Բրէնա տը Գասթել-Վիվան իլէ թէաթրօ օեունճուսու Ֆէրնան վ՚օլնէյ արասընտա թէհատիւս իտէն միւնազաատա՞ն մը պահս իթմէգ իսթէեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Լաքին պիլմէյի արզու իթտիկինիզ մատատէ նէ՞ տիր։

— Մէգքիւբ միւնազաանըն սեպէպի։

— Մա՛տամ, պէնտէնիզի զաեէթ ճիտտի պիր թէքլաչա տիւչար գըլըեօրսունուզ։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի զանն իտէրիմ քի, հագըգաթը մատատէ, սիզէ խօշ կէօրիւնմէեէճէք տիր, տէտի Ֆօսարօ իսթիհզաքեարի պիր թէպէսիւմ իլէ։

— Պու պապտէ ասլա տիւչարը իզթիրապ օլմաեաբագ, տօղրուտան տօղրուեա վուգուի հալի պէեան իտին։

— Էկերչի պէեանը հալ իթմէգքիմի էմր իտէբէնիզ, հէր շէյի սեօյլէրիմ։

— Բէ՛ք իյի, իշթէ էմր իտիեօրում...

— Իմտի, պէնտէնիզ տէ, սիզէ իթաաթ իթմիշ օլմագ իչին, հագըգաթը մատատէ յի պէեանէ միւսաարաաթ իյլէրիմ... — Բրէնա Հէքթօր, պէթ գաթ ավանսէնինաե, թա՛ սիզին գարշընըզտա պուլունուեօրտու։

— Ւիֆադաթընտա տախի , ֆէվզէլատէ կիւ-
ղէլ , լաքին արսըզըզդտա նատիրէ պիր գըզ
վար իտի ... տէեու մուդապէլէ իթտի Լաղա-
րին , Ումզարըն լադըրտըսընը դաթթի իտէրէք ։

Ֆօսարօ , պու սէօզիւ թատիզ մանէտասըն-
տա պիր հարէքէթատէ պուլունտու , վէ պատէ-
հու քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Սիզին իլէ բրէնս միւհանէսինատէ պիր ադ-
մը իշտիվաճ մէսէլէսի պուլունտուղու , քի՛մ
սէնէ մէսէթուր տէյիլ միր , տէմի ։

— Էվվէթ , բէտէրիմ՝ Մ. տը Գասթէլ-վի-
վանըն ֆէվզէլատէ սերվէթի սեպէպսիյլէ , մեր-
գում իլէ թէէհիւլ իթմէզլիկիմի արզու իտի-
եօրտու իսէ տէ , ախիրէն օլ հօվարտա բրէն-
սին կէչմիշ զէմանընտաքի էօմրիւնէ տայիր ալ-
մըզըմ պազը զարիպ մնիւմաթ իւզէրինէ , պէն ,
մեզբիւր ադմը իշտիվաճը րէտտ իթտիմ ։

— Հէր քէս զաթէն պէօյլէ օլտուզունու պի-
լիր ... — Հէր նէ հալ իսէ , հէքթօրուն ֆէրէհ-
սիզի թանըեարագ , պիւլէնտի ավազ իլէ սիզին
իսմինիզի վէրտի , — (Ֆադաթ չունու տախի
պէէռանէ միւսարաաթ իտէրիմ քի , օ եօլտա
դաաընլարըն , միւթէպէր դաաընլարտա հար-
ֆէնտաղըզդըրը , ասլա իչիտիլմէմիշ միր , հէմ
քէք աեըպ չէյ միր ,) — վէ զալիպա սիզին
հադգընըզտա պազը ուչդունտուղ լաթիֆելէրէ
տախի պաչլատը ... — Ղաէպա տիմէքլիկիմ
չունուն իչին միր քի , պէն օրատա տէյիլ ի-
տիմ ... — Էկէրչի պէն օրատա օլա իտիմ ,
սիզի թէէմին իտէրիմ քի , օլ արսըզ գադը ,

զիեատէ իհթիրազլէ տավրանըը իտի ... —
Շունու տախի մաթէէսսիւֆ պէեան իլլէրիմ
քի , պէտպախթըզընտան նաչի , լաեըզ օլտու-
զու թէրպիեէսինի ալան բրէնս , պու սըրա-
տա , պիր քիպարզատէեէ եագըչմաեան եօլ-
տա հարէքէթի իթմիշ տիր , չիւնքի մէրգումէ-
յի սուստուրաճագ եէրտէ , անընկա միւճատէ-
լէեէ չըգըչմըշ , վէ հաթթա քէնախի տախի
եիւքսէք սէտա իլէ լագըրտը իթմէկէ պաչլա-
մըշ տըր ։ Ֆէրնան վ.օլնէյ նատընտա պիր թէա-
թրօ օեունճուսու տա , նատսւսլըզ պիր ատէմ
թարզընտա , սիզին տավանըզը իթթիզամ իլէ ,
Մ. տը Գասթէլ-վիվանըն ազգընը չէտիտէն գա-
բաթ տըրմըշ տըր ։

— Պէն տախի իչին էօյլէ օլտուզունու անլա-
տըմ , — տէմի մատամ տը լա Թուր տիւ Րօյ ,
— Ֆադաթ նէթիճէսի՞

— Նէթիճէսի թապէի վէ մալիւմ տիւր ...
— Իքի նատսւսլըզ ատէմ արատընտա զուհուրա
կէլէն պիր միւճատէլէնին , պիր տուէլլօեա գա-
բար գըլաճադը , թատիաթը մատաղահաթտան աբըզ։

— Տիմէք տիր քի օ տէլիգանլը ...

— Եարըն սապահ խատմինիզ իլէ տուէլլօ ի-
տէճէք տիր ։

Լաղարին գըզարտը , վէ թահգիրամիզ պիր
սէտա իլէ ,

— Մ՞հ , էվվէթ , խատմիմ տիր , տէմի ։

— Սէօյլէ՛յին պադալըմ , մա՛տամ , սիզին ուզ-
բունուզա տուէլլօ իտէրէք , հհթիմալ աբը քի ,
եարըն ահրէթէ եօլճու օլսճագ՝ օլան տէլիգան-

լը իչին նէ՞ տիւշիւնիւեօրսունուզ ... — պէն-
ճէ , մէրգումա էօմրիւնիւ , պունտան տահա կիւ-
զել պիր սէպէպ իչին մուխաթարաեա իլգա ի-
տէմէզ իտի ։

— Տիմէ՛ք տիր քի , պու տուէլլօ ճիտաի տիր ։

— Հէմ ղանէթ ճիտաի տիր , չիւնքի իքի խա-
սիլէրտէն պիրի , հէր հալտէ մէյտանը վա-
գըտտա թէլէֆ օլաճագ տըր ։

— Տուէլլօ նէ՞ իչէտ վուգու պուլաճագ տըր ։

— Մարն նէհրի քէնարընտա , վէ ռի գալի-
եէսի եագընընտա , փրէթէյլ օրմանը իւզէ-
րինտէ ։

— Ոաաթ գաչտա՞ ։

— Թամ սաաթ սէքիզտէ ։

5

— Ֆիլվագը , — տէտի մատամ տը լա Թուր
տիւ Րօյ , չէհրէսինտէ պիր էսերի մահզունիյ-
եէթ հուսուլինէ մուվաֆֆագ օլարագ , — ֆիլ-
վագը պու բէք էսէֆ օլունաճագ չէյ տիր ...
Տօղրուսու , թէաթրօճա միւսթագպէլի բէք
բարլագ կէօրիւնէյն , վէ պէնի թանըմաեարագ ,
սաաթ պիր հօվարտաալըդ թահրիքէյլե , էօմրիւ-
նիւ , հէր հալտէ մուհադդագ օլան պիր ֆէ-
լաքէթէ իւգա իլլէեէն , — չիւնքի մալիւմ եա՞,
բրէնս տը Գասթէլ-Վիլան սիլահ խոթիմալինտէ
զաեէթ մահիր տիր , — մէրգումա տէվիգանըլըեա

պիր պէտպախթըդ վագը օլուր իսէ , զիեատէ-
սիյլէ թէէսիւֆ խաէճէյիմ ։

— Բրէնսին սիլահ խոթիմալինտէ մահիր օ-
տուղու լինքեար օլունամազ իսէ տէ , — տէեու
մուգապէլէ իթտի Ֆօսարօ , — ֆագաթ Ֆեր-
նան վօնէյ , գըլըճ խոթիմալինտէ օնտան զի-
եատէ մահիր օլտուղունտան , քէնտիյի չէտի-
տէն միւտաֆաա իյլէեէճէք տիր ։

— Հիչ պիր չէյ պու տուէլլօեու մէնն իտէ-
մէ՞զ մի ։

— Հիչ պիր չէյ ։

— Միւսալէհա իչին , բրէնսին հիչ պիր թէ-
չէպպիւտտէ պուլունմատըդընա էմի՞նմիսինիզ ։

— Գաթիէն էմինիմ ... — Հէր նէ գատար
պիլճիւմլէ թագսիրաթ մէրգումա թարաֆընտա
իսէ տէ , պէն եինէ քէնտիսինին չահիտի օլ-
մագըդընա մուվաֆֆագաթ իթտիմ ... — Ամմա
սընըֆտան պուլունան տաէմիլեր արասընտա էօյ-
լէ չէյլէր վար տըր քի , ըէտտի գապիլ տէյիլ
տիր ... — Տահա իքի սաաթ էվվէլ , Մ. տը
Գասթէլ-Վիլանը կէօրտիւմ քի , միւսալէհա
ֆիքրի չէօյլէ տուրսուն , տուէլլօ մատտէսին-
տէն տօլայը զաեէթ խահիշլի կէօրիւնիւեօր-
տու ... — Մէրգումանն նամուսու , թէհլի-
քէտե տիր , պունտան պաշգա , չունու տախի
իդրար իթմէք ֆարզ տըր քի , ճէսուր պիր քիմ-
սէ տիր , հէմ բէք չօգ տէֆա , քէմալի մու-
վաֆֆագըյէէթլէ տուէլլօ իթմիշ տիր ։

Լազարին , պունուն պէօյլէ օլտուղունու պի-
լիր իտի ։ Պատէհու մէզպուրէ ճէվապէն ,

— Սիղ Մ· Ֆէրնան վ.օլնէյի թանըրմըսընըզ, տէտի ։

— Տիւն, իւ.ք տէֆա օլարագ քէնտիսինի կէօրտիւմ վէ պիրլիքտէ կէօրիւշտիւմ, տէեու ճէվապ վիրտի Սէզար ։

— Մէրգումուն հադդընտա նէ՞ էֆ.քեարըընըզ վար տըր ։

— Պէն, քէնտիսինի բէք ճալիպ պուլտում ... — Գալպի վէ ֆիւքրի կիւզէլ, թէրպիեէլի, ալիմ, վէ նասըլ քի պիր աղ էվվէլ սէօյլէեօրտունուզ, մա՛տամ, միւսթագպէլի բարըզ պիր տէլիգանլը տըր ։

— Պէնիմ իչլին իշհարը ուպուտիյեէթի իտէն պու տէլիգանլըեա չիւ.քրանիյեէթիմի կէօսթէրմէք իսթէր իսէմ տէ, պիրմէմ քի նա՛սըլ կէօսթէրէյիմ։ — Պէօյլէ՞սըրալարտա, է՛ն ատի պիր թէչէպպիւսէ, չօգ տէֆա, վէ հէման տայիմա սուի մանէա վէրիվիր ։

— Պու պապահ ասլա կիւճլիւ.ք եօգ տուր ... — Շիւպհէսիզ պիր փրամ միւէլլիֆի թանըրսընըզ։

— Բէ՛ք չօղունու թանըրըմ։

— Էօյլէ իսէ, էկէր Ֆէրնան վ.օլնէյ, տուէլլօտան ֆաթիհ օլարագ գուրթուլուր իսէ, պու միւէլլիֆլէրտէն պիրիսինէ, մէրգումու պիւյիւ.ք պիր փրամ թէսաթրօսունա գօտուրթմագ, վէ եէնի պիր օեուռնտա քէնտիսինէ լաեըզ պիր բօ. վէրտիրմէք իւզրէ, օ թէսաթրօնունն միւտիրլինէ թավսիյէ իթմէսինի բէճա իտինիզ ... — Պու սուրէթլէ, մէրգում հադդընտաքի չիւ.քրանիյեէթինիզի պէէտան իթմիշ օլուրսունուզ, զիրա զաթէն քէնտիսինին արզուի չէտիտի տէ պուննտան իպարէթ տիր ։

— Պիւյիւ.քլիւկէ արզուսու վա՞ր մը տըր ։

— Էկէր օլմասա իտի, ուրնուզ օլմազ իտի ։

— Բէ՛.ք ալէա, անըն հըրսը չանընը, միւմքիւն մէրթէպէ խօշնուտ իտէճէյիմ. — Շիմտի, սիղէ տիկէր պիր չէյ տահա սէօյլէմէ.ք իսթէրիմ, չէօյլէ քի, Մ· տը Գասթէլ-վիվանը իւ.քի սահաթ էվվէլ կէօրտիւկիւնիւզիւ սէօյլէեօրտունուզ, տէյի՞լ մի ։

— Էվվէլթ ։

— Էօյլէ իսէ, պու սահաթ ծն տուբըընտա, մէրգումուն, Պէվվիլտէ, ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընտա ... նիւմէրօլու խանէյէ կիթթահիկնէի պիւլիվմիսինիզ, վէ նէ՞ եաբմաեա կիթթահիկնէի պանա խապէր վիրէպիլի՞ըմիսինիզ։

Սէզար, պիրտէն պիրէ սարսըլտը, վէ լաքին սահաթէ օլմաեան պիր հայրէթլէ Լաղարինէ նաղար իթթահ, վէ եիւքսէ.ք սէտա իլէ,

— Բրէնս պու սահաղ ժուլիէն-Լագրուա սօգաղընա՞ մը կիթթահ, տէտի ։

— Էվվէլթ ։

— ... նիւմէրօեա՞ մը ։

— Էվվէլթ ։

— Լաքին օրտաա Ֆէրնան վ.օլնէյ օմնուրտուր ։

— Պիլիրիմ։

— Մ· տը Գասթէլ-վիվան օ էվլէ՞ մի կիրտի ։

— Էվվէլթ, կիրտի, վէ պիր սահաթ դատար օթնուրտում ։

— Լաքին պուննուն իհթիմալի եօգ տուր,

պուռնու սիրէ սէօյլէեէն, եա սիրի ալտաթմըշ, վէ եախօտ քէնտիսի ալտանմըշ օլմալը տըր։

— Պուռնու պանա քիմսէ սէօյլէմէտի, պէն քէնտի կէօզիւմլէ կէօրտիւմ։

— Սէ՞ղ մի կէօրտիւնիւշ, տէեու թէքրար լատը Սէղար, հայրէթի տահա զիեատէ արթարադ։

— Լվվէթ, կէօզլէրիմլէ կէօրտիւմ, չէօյլէ քի, վագը օլաճագ տուէլլօեու հիաս իթտիկիմ տէն, վէ պէլքի պու սապահ պու տուէլլօ վուգու պուլմուշ տուր տէեու զանն իթմէքտէ օլտուղումտան, թապիաթիյլէ, հադդըմտա պու տէրէճէ ալիճէնապլըգլա մուամէլէ իթմիշ օլան շախս հադդընտա մալիւմաթ ալմադ նիյէթիյլէ, տօղրուճա պէլլիլէ կիթտիմ, վէ Մ. Ֆէրնան վ՞օլնէյրին հաեաթտա՞ մի եօգտա էօլմիւշ օլտուղունու, կիտիպ մէրգումուն խանէսի գաբուճուտունտան անլամասընը, արապաճըմա էմր իթտիմ, վէ պէն արապամտա խապէրէ պէքլէմէքտէ իքէն, պիր գօնագ արապասը կէլէրէք, մեգքիւբ էվին գաբուտունտա տուրտու։ Պու արապատան բրէնս աշաղըեա էնիպ, էվէ կիրտի, վէ նասըլ քի սէօյլէտիմ, պիր սաաթ գատար իչէրտէ գալտը ... պէն, մէրգումուն տիշարը չըգմասընտան սօնրա հարէքէթ իթտիմ։

— Իչթէ պուռնու պիլմէեօրտում, բրէնս պու պապտէ պանա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտի, տէտի Սէղար։

— Պէօյլէ սապահլատըն վուգու պուլան շու վիգիթաեա սիշ նէ՞ մանէա վէրիեօրսունուշ։

— Պէն հիչ պիր մանէա վիրէմէեօրում, վէ հաթթա հիչ պիր չէյ տէ անլաեամաեօրում։

— Պէլքի Մ. տը Գասթէլ-Վիլան, տուէլլը իտէճէկի ատէմ հադդընտա մալիւմաթ ալմա. եա կիթմիշ տիր, տէտի Լաղարին։

— Օլամադ չէյ տիր։

— Նէ՞չին։

— Ջիւնքի տուէլլօնուն գարարը վէրիլտիկի հալտէ, մալիւմաթ ալմադտա նէ՞ ֆայտէ վարտըր։ Պունտան գաթիննադար, էկէր մալիւմաթ ալմադ լազըմ կէլսէ, բրէնս քէնտի չահիտլէրինի կէօնտէրիր իտի։

— Լաքին օլամազ մը քի, քէնտի խասմիյլէ պիղդաթ կէօրիւշմէք իսթէսին։

— Պու հարէքէթի տէ նիղամըն խիլաֆընտա տըր ... թէէմին իտէրիմ քի, պու տա տէյիլ տիր, վէ միւսալէհա իչին հիչ պիր թէճրիւպէ վագը օլմուշ օլմաեըպ, իչ, նիզամէն ճէրէեան իտէճէք տիր։

— Թէաթրօ օեունճուտունուն, տուէլլօտա գաղանաճաղընը մէմուլ իտի՞րմիսինիզ։

— Պէնիմ զաննըմ, իքի թարաֆ իչին միւսաիլ տիր։

Լաղարինին զիւմրիւտա կիսպլ կէօզլէրինտէ, պիրտէն պիրէ պիր բարլագլըգ ղուհուրա կէլտի։

— Տուէլլօտան սօնրա, նէթիճէսինի սիղէ կէլիպ խապէր վիրմէքլիկիմի իսթի՞րմիսինիզ, տէեու սիւալ իթտի Ֆօսարօ։

— Պու խուսուստա զահմէթի չէքմէյինիզ, չիւնքի եարըն Բարիստէ տէյիլիմ։

— Էօյլէ խսէ , սիզէ պէր թէզքէրէ պրագը-
ըըմ քի , ալահէթինէզսէ պուլուրսունուզ , վէ
եարըն տէյիւ օյ պէր կիւն կէլիպ , թաֆսիլա-
թընը սիզէ պիլտիրիրիմ։

— Պունա թէշէքքիւր խսէրիմ . . . — Տօղ-
րուսու սիզ բէ՛ք խօշլանաճագ ատէմսինիզ։

Պարօն , մարքիզ իլէ վէտալաշըպ , վէ մէզ-
պուրէնին էլինի էօբտիւքտէն սօնրա , մուֆա-
րագաթ ետի։

Մէրգումի , քէնտի արապասընա կիտէրքէն ,
ֆիքրինտէն շէօյլէ սէօյլէմէքտէ իսի .

— Զանն խսէրիմ քի , իշլէր բէք պըրասընաա
կիտիէօր . . . — Լաշարին գալպէն միւթէէս-
սիրէ օլմուշ տուր , վէ պու թէէսսիրի , իհթի-
մալ տըր քի աչգ ու սէվտաէա թէպտիլ օլա-
ճագ տըր ։ — Թէաճճրօ օեռունճուսու , մահիր
պէր աէլիդանլը տըր , էկէր պախթը եավէր օ-
լուպ տա , եարըն սապահ Հէքիմօղու էօլտիւ-
րիւր իսէ , հէմ քէնտի իշինի , վէ հէմ պիզիմ
իշիմիզի պիրլի.քտէ կէօրմիւշ օլաճագ տըր ։

Պալէտտէ դի.քր իթթիֆաղիմիզ միւլահազաթ ,
խայլի վագըթ իմթիխտաա իթտի իսէ տէ , պիզ
բէ.ք մուխթասար սուրէթտէ օգուռանլարըմըզ-
ղա արզ իլէմի.ք ։ Ֆօսարօ , արապասընա օ-
թաուրտուղու ղէմանի , սաաթ եէտիռէ եագըն ի-
տի ։ Ըրապաճը , մէրգումա խթթապէն ,

— Միւսի՛ւ պարօն , նէ՞րէյէ կիտէճէ.քսինիզ ,
տէեու սիւալ իթտի ։

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօղաղընա , տէեու ճէ-
վապ վիրտի Սէզար ։

Լաշարին եալընըզ գալընճա , սէրիան թաամ
իթտի , վէ սօնրա օտասընըն խըզմէթճի գարը-
սընը չաղըրըպ , սատէլիկիյէ , քիմսէյնին նա-
ղարը տիդգաթընը ճէլսլ իթմէկճէ.ք պէր թարը-
տա պէր թօալէթ եարատըրտը ։

Պատէհու մէղպուրէ խըզմէթճի գատըն , ա-
բապաեը գօչտուսմաղ իւզրէ , մատամըն սաաթ
գաչտա տիշարը չըգաճաղընը սիւալ իթտիկինտէ ,

— Ըրապա գօչուրմասընա հաճէթ եօգ տուր ,
չիւնքի եաեան տիշարը չըգաճաղըմ , տէեու
ճէվապ վէրտի մարքիզ ։

— Էկէր Մ· Լըրու զաթընըզը կէօրմէկ կէ-
լերսէ , նէ՞ տիեէյիմ ։

— Պուրատա օլմատըղըմը սէօյլէրսինիզ ։

— Էկէր Մ· բրէնս տը Պրատա կէլի՞ր իսէ . . .

— Պու կիւն մէրգումի կէ՞լմէսի մի ,

— Էվվէթթ , կէլտի , վէ զաթընըզ , նամիզաճ
օլտուղունուզու ճէվապէն պիլտիրիպ , մէրգու-
մու եօլա գօյտուրթտուունուզ . . . — Ֆագաթ բը-
բէնս տը Պրատա , հադգընըղտա մալիումաթ ալ-
մադ իւզրէ , պու ադշամ թէ.քրար կէլէճէկինի
սէօյլէտի ։

Լաշարին թէպէսսիւմ իթտի , վէ ճէվապէն ,

— Տահա զիեատէ նամիզաճ օլտուղումու , վէ
էլան քիմսէյի գապուլ իթմէմէ.քտէ պուլունա-
տուղումու սէօյլէրսինիզ , տէտի ։

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյուն օտասը խըզ-
մէթճի գատընը , պէշ սէնէտէն պէրի իտի .քի ,
մէզպուրէնին խըտմէթինտէ օլուպ , զաեէթլէ սըր
սագլար վէ սաաթգ պէր գատըն օլտուղունտան ,

մատաւասըն ղարիպ թապխաթըննա ալըչմըշ իտի ։

Պու խըզմէթճի, հիչ պիր չէյ հադդընտա իշհարը թէաճճիւպ իթմէյիպ, պէեանը միւ-թալաաթտան տախի իհթիրազ իտէր, վէ սի-կէր խըզմէթ քեարլար նէզարինտէ, Լաղարին հադդընտա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէդ իտի ։

Հէր նէ հալ իսէ, Լաղարին, մէրդումէ խըզ-մէթճի գատընա,

— Իհթիմալ տըր քի, պէն կէճ կէլէրիմ, սէն պէնի պէքլէմէ, տէտի ։

— Բէ՛ք իյի, մա՛տամ։

— Հէր քիմ պէնի սօրար իսէ, եաթագտա օլուպ, րահաթ իթմէքտէ օլտուղումու սէօյլէր-սին, անլատը՞ն մը ։

— Էվվէթ, մա՛տամ։

— Պաղչէնին անախթարընը պանա վէ՛ր ։

Խըզմէթճի գատըն, պիր սատըգճըղաղտան, մավի պիր չէրիտէն-սըղը օլան քիւչիւք պիր անախթարը ալըպ, մար քիզէ վէրտի, վէ քէն-տիսի օրատան չէ քիլտի ։

Մատամ տը լա Թուր տիւ Րօյ, քէնտի տա-յիրէսինի թէր քլէ, թօալէթ տայիրէսինէ նա-ղըր օլան պիր նէրտիվէնտէն աչաղրեա լինտի, վէ գըշըգ պաղչէսինտէն կէչէր քէն, օրատա տուրտու, վէ հէննու աչըլմըշ պիր կիւլ գօբա-ըըպ, էօրօֆընա վաղ իթտի, վէ սօնրա եէտին-տէ քի անախթար իլէ մէզքիւր պաղչէնին գա-բուսունու աչտը, վէ պիր քերէ, իսալի օլան սօգաղա աեագ պասընճա, Գուրսել պուլվարը-

նա կիթտի, վէ վէլօսունու եիւզիւնէ էնտիր-տիքտէն սօնրա, պիր քիրա արապաճըսընա ։

— Սապահա գատար պանա պիր արապա լա-ղըմ տըր, տէտի ։

— Թուբթուլմուշ օլմաեարագ ղաեէթ թէմիզ վէ պէյկիրի միւքէմմէլ պիր էօ-ըէ արապասը վար տըր . . . — Մա՛տամ, սաաթ գաչա՞ գա-տար պու արապանըն սիգին էմրինիլ թահթըն-տա պուլունմասընը իսթէրսինիլ ։

— Սապահըն սաաթ պիրինէ գատար ։

— Էօյլէ իսէ, եիկիրմի ֆրանգ վիրմէնիլ լա-ղըմ կէլիր ։

— Ա՛լընըղ ։ — Եարըն սապահ էրքէն տախի պիր արապաեա իհթիեաճըմ օլաճագ տըր ։

— Պու ադշամ րաքիպ օլաճաղընըղ արապա-ճը, եալընըղ պէյկիրինի թէպտիլ իտէրէք, եի-նէ էմրինիզդէ իհսալէ իտէպիլիրիմ . . . — Մա-աթ գաչտա՞ իսթէրսինիլ ։

Լաղարին պու սիւալէ ճէվապ վիրէճէք եէրտէ,

— Բի գարիեէսի եագընընտա Քրէթէյլ օր-մանընընը սիլիփրմիսինիլ, տէեու սիւալ իթտի ։

— Էվվէթ, մա՛տամ։

— Մահէլլի մէզքիւրէ նէ՞ գատար վադըթ-տա կիտիլիր ։

— Եէօրիւեէրէք իչի սաաթտա կիտիլիր ։

— Էօյլէ իսէ, թամ սաաթ ալթըտա եօլա չըգմամ միւնասիպ օլուր ։

— Մա՛տամ, ղաթընըղը ալմագ իչին, արա-պաեը խանէնիզէ՞ մի կէթիրմէք իչիւա իտէր։

— Խա՛յր, պէն կէլէրիմ։

— Բէ՛ք էյի , մա՛տամ, հէր նէ վագըթ թէչ-
րիֆ էյլէրսէնիզ, արապաէը վէ արապաճըթը
հաղըր պուլաճագսընըզ . . . — Պունուն ֆիեա-
թը տա գըրդ ֆրանգ տըր :

— Ա՛լընըզ :

— Ա՛րապաճընըն պագշիշինի տէ ունութմա-
ըն :

— Օլ պապտէ միսաթէրիհ օլուն , պէն ար-
պաճրըը խօշնուտ իտէրիմ :

Գուրբէ արապասը ախըրտան չըդարըլըպ , Լա-
պարին օթուրտու , վէ արապաճրնա տախի քէն-
տինի պէլվիլ թէֆէթրօսունա կէօթիւրմէսինի
էմր էյլէտիկինտէն , իւչ չարեէ քատէ մահէլլի
մէղքիւրէ մուվասըլէթի էյլէտի :

Մէղպուրէ , պիլէթ տայիրէսինէ կիտիպ ,
գալպի չարբմագտա օլտուղու հալտէ , ալթ
գաթտա պիր ավանսէն լօժու իսթէտի :

Պիլէթճի ճէվապէն ,

— Պիրինճի գաթրն , պէշ քիշիլիք պիր ա-
վանսէնի գալմըշ տըր , տէտի :

Իչպու լօժ , պիր կիւն էվվէլ , մատամ տը լա
Թուր տիւ Բօյուն , բէտէրի իլէ պիրլիքտէ օ-
թուրտուղու լօժ իտի :

— Վէ՛րինիզ , տէտի մէղպուրէ :

— Թէքմիլինի՞ մի :

— Իվվէթ :

Լաղարին ալտրդը պիլէթին պէտէլինի վիր-
տիքտէն , վէ պիլէթի թատտիգ իթտիրտիք-
տէն սօնրա , թէֆէթրօտա տախիլ օլտու :

Պազը ղաղէթալար , Մե՛հէթ Պ՛ե՛ղէր նամ լու-

պիաթտան , վէ Ֆէրնան Վօլնէյլին քէմալի մու-
վաֆֆագըյէէթինտէն զանէթ մէտհ ու սիթա-
յիշ իլէ պահս իթմիշ օլտուղլարընտան , թա-
պիաթիյլէ օ կիճէսի տախի խալգ խընճախընճ
տօլու իտի :

Լաղարին , լօժունա կիրտիկի ղէտման , Ֆէր-
նան Վօլնէյ չէնատա պուլունուէօրտու , վէ ի-
քինճի բէրտէնէ պաչլանըլմագտա իտի :

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյ , իլք ագչամքի
ճալիպ սէյիրճիյի կէօրմէք իւմիտիյլէ , թէֆա-
թրօ օթունճուսունուն , կէօղլէրինի , պօչ օլան
լօժա տօղրու չէվիրտիկի էնատէ , սէսսիզճէ
մէղքիւր լօժա կիրտի :

Տէրհալ մէրգումուն վէ Լաղարինին պագըչ-
լարը , եէկտիկէրինէ թէսատիւֆ իթտիլէր :

Ֆէրնանըն եիւղիւ զանէթլէ գըղարտը , վէ
էլինի կէօքսիւնիւն սօլ թարաֆընա տաճա-
թըպ , հաթթա պիր արալըգ գուվվէյի հաֆը-
պասընը տախի ղայպ իթմէք տէրէճէսինէ կէլտի :

Լաղարին իսէ , պու մէրթէպէ աչիքեար պիր
հէճէճանտան ֆէվգէլ ատէ միւթէէսսիր օլա-
րագ , թէֆէթրօ օթունճուսու գարչըսընտա թէ-
պէսսիւմ իթտի , վէ օլ անէ տէկինն տահա ա-
ճագտա պուլունմագտա իլքէն , տիթրէէրէք ,
լօժուն արա թարաֆլարընտա պիր իսկէմլէտէ
օթուրտու : Մէղպուրէ , կիւճա տիւչինիւճօր
կիպի կէօղլէրինի գաբաճըպ , ֆիլքրինտէն , վէ
հէման նէ՛ սէօյլէտիկինտէն խապէրի օլմաճա-
րագ , չու լաֆզլարը կէչիրտի .

— Պէն պուրաճա նէ՞ ճաբմաճա կէլտիմ . . .

քի՞մ պէնի պու թէաթրօեա սէվգ իթտի . . . — Պէն թէրէատիւտ իտիեօրտում՝ կէլմէ՛ք իսթէ-մէեօրտում . . . քէնտի քէնտիմէ դարչը ուղ-րաչարմ՝ վէ մաղրուպ օլտում . . . Էվիմտէ՝ րա-հաթսըզ վէ թաղէիգ ալթընտա իտիմ . . . Հա-վա ալամաեօրում տէեու զանն իտիեօրտում՝ հալ պու քի պուրատա քէնտիմի մէսուտ պու-լուեօրում՝ վէ րահաթճա նէֆէս ալըեօրում . . . — Պէն՝ քէնտիմի ատէթա թանըմազ օլտում . . . — Ա՛ճապա պէնտէ օլան հալ նէ՞ տիր . . . — Թաթթըմա կէլիեօր քի՝ տիւն բէտէրիմէ՝ պէն պիրիսինի սէվմէ՛ք իսթէրիմ տիեօրտում . . . — Ա՛ճապա պէնտէ՛քի շու հալ՝ աշգ ու սէվտա տուշղուսու էսէրի՞մ մի տիր . . . — Ա՛ճապա օլ տուշղուեա պէն տէ էսէրի՞մ մի օլտում։

Պատէհու Լազարին շէօյլէ իլտվէ իթտի .

— Ա՛ճապա հագըգաթէն՝ պէնտէ օլան հալ՝ պու տիւնեանըն հիւքմտարը օլան աշգ ու սէվ-տա՝ եախօտ տաՀա տօղրուսու ձէնապը Ա՛շգ մը տըր։

Սալատա չիտտէթլէ զուհուրա կէլէն ալգըշ-լաեըշլարտան՝ Լազարինին ադը պաշլընա կել-տի՝ վէ կէօզլէրինի աչտը։

Ֆէրնան վ՛օլնէ՛յ՝ իլգ ադշամքի կիպի բօլու-նու քէ՛ք միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա իթմիշ օլտուղունտան՝ մաղհարը բաշպէթի ումումիւնէ օլմուշ իտի։

Լազարին՝ քէնտիսինի աթէշտէն պիր հավա իչինտէ զանն իլէ՝ գալպի վուրմագտա՝ վէ վա-գը օլան ալգըշլաեըշլարըն պիր գլսմը քէնտի-

սինէ խիթապէն օլտուղունու զանն իլլէմէ՛քտէ իտի։

Ա՛րթիսթին գաշանտըղը մուվաֆֆագըյէթ՝ քէնտիսինին տիմէ՛ք իտի։

6

Լազարինին լօժունուն գարչըսընտա՛քի ալթ գաթ ավանսէնինտէ՝ թէաթրօնուն թտա իպթի-տասընտան պէրու կէլմիշ օլարագ իւքի գատըն պուլունմագտա իտի։ Մէրգումէլէրին կիւզէլ սիմալարը վէ խուսուսիյլէ բարլագ թօալէթլէ-րի՝ պագանըն զիհնինի ալթիսթ իթմէ՛քտէ իտիլէը։

Պու գատընլարտան պիրի ժէնըվիէվ Լէյ-նէն՝ վէ տիկէրի ժէնըվիէվին տօսթու մտատ-մուաղէլ Մալվինա իտի։

Պիրտէն պիրէ՝ Հէ՛քթօրուն մէթրէսի՝ եա-նընտա պուլունան պիր իսկէմլէ իւզէրինտէն՝ կիւլ բէնկլի գամէլիալար իլէ Բարմ մէնէ՛ֆէլ-լէրի վէ պէհաղ լէ յլագլարտան իճալ իտիլմիշ օլան պիւյիւ՛ք պիր պու՛քէթի ալըպ՝ վէ լօ-ժունտան տիշարըեա է՛յիլէրէ՛ք՝ չէնատա՝ Ֆէր-նան վ՛օլնէ՛յին աեադլարընա տօղրու աթտը։

Լազարին՝ չէտիա պիր իղթիրապը տէրուն հիաս իտիպ՝ պէնզի պէթի սօլտու։

Ֆէրնան՝ պու՛քէթին աթըլաըղընը կէօրտիւ-կիւնտէ՝ պիր հիսսի թապիի իլէ՝ կէօզլէրինի

մար.քիզէ տօղրու գալտըրտը, վէ մէզպուրէնին ըէնկինին սօլմուշ օլմասընտան, գալըկինտէ վէ ֆի.քրինտէ ճէվէլան իտէն հալի անլատը։

Պինապէրին, աթըլան պու.քէթէ ասլա էհէմ.միեէթ վիրմէեօր կիպի կէօրիւնէրէ.ք, բօլունա տէվամ իլթի, վէ չէնատան չէքիլէճէկի սըրատա, մէզ.քիւր պու.քէթի, գաթի պիր թահդիր իլէ օրատա պրագը։

Լաղարին պունտան տօլաեը մէճիւն օլուպ, գալըկինտէ ազիմ պիր թէշէ.ք.քիւր հիսսի հոսուլէ կէլտի։

Ալթ գաթ ավանսէնինտէ օթուրան ժէնըվիէվ իսէ,

— Նէ՞ թէրպիեէսիզ ատէմ իմիշ, տիմէ.քտէ իտի։

— Հիչ էսէֆ իթմէ, ադի՛զիմ, տէեու ճէվապ վիրտի Մավինա, տօսթունուն գուլաղընտան աշաղըէա։ — Ջաթէն պու տէլիգանըը ասլա սէնի տիւշիւնմէեօր... — Մէրգումուն ադըը ֆի.քրի, գըրմըզը սաչը մար.քիզտէ տիր, վէ մատամ.քի պու մար.քիզ թէ.քրար պուրաեա կէլմիշ իսէ, պէսպէչլի.քէնտիսի տէ պու տէլիգանըըեա տիլտատէ օլմուշ տուր... — Հէմ պու տա պիր պիւյիւ.ք օեունճու տէյի՛ղ տիր.քի, էսէֆ իտիեօրսուն... Սանա նասիհաթ իտէրիմ.քի, ալտը ինթիգամ ֆի.քրինտէն ֆարիղ կէլէսին։

— Ա՛սլա, տէեու ճէվապ վիրտի ժէնըվիէվ։

— Իսրա՞ր մը իտիեօրսուն։

— Շի՛ւպհէսիզ... — Պէն չօճուգլար կիպի.

յիմ, անլաեօ՞րմուսուն... — Պէնիմ թապիա.թըմ չու տուր.քի, պանա ըէտտ օլունան չէյի գըսգանըրըմ։

— Ալէնէն սէնին պու.քէթինէ հագարէթ իթմիշ օլան պիր ատէմի, քէնտինէ ճէլպ իթմէ՞.ք մի իտթէեօրսուն։

— Ա՜ճայիպ, սէն պէնի քիմի՞ զանն իտիեօրսուն... — Հայտէ արթըգ կիտէլիմ... — Պէն ինթիգամ ալմագըղընն եօլունու պիլըրիմ։

— Նա՞սըլ։

— Պու պապտէ հէննուզ հիչ պիր չէյ [սէօյլէ.մէմ, լաքին մագսատիմէ իրմէ.քլիկի տէ իտթէ.ըիմ, վէ իրէճէ.յիմ։

Իքի գաթընըար, լօժըարընը թէր.ք իտիպ, թէաթրօնուն սօնուննա գատար օթուրմաաը.լար։ Պունա իսէ, Լաղարին ֆէվգէլ ատէ մէմ.նուն օլտու։

Պու պապտէ կյղահաթա լիւզումի եօգ տուր։

Ժէնըվիէվ, իլ.ք ադշամ թէաթրօտա կէօրտիւկիւ տէլիգանըը արթիսթ միւնասէպէթիյլէ, ֆի.քրի պուլանմըշ իտի։ Պինապէրին մէզպուրէ, պիրինճի ֆրանսօա սօգաղընտա բրէնս էէ.քթօրուն խանէսինէ կիտիպ, մէրգումու կէօրմէ.ք իւմիտինտէ պօշա չըգարըղը հալտէ, տօսթու պուլունան կէնճ գըզընն նէղտինէ կիթմիշ, վէ ֆէրնան վօլնէ.յ իլէ աթէշլի աշգը թուրթուշտուրմագ իւզրէ, օ ադշամը պէվվիլ թէաթրօսունա կիթմէ.քլիկի թէ.քլիֆ իյլէմիշ, վէ ժէնըվիէվին թէ.քլիֆի գապուլ օլունարագ, իքի կէնճ գատընըար թէաթրօեա կէլմիշ իտիլեր։ —

պու թէչէպպիւսիւն նէթիճէսի մալիւմ տիւր ։ Շէօյլէ քի , ժէննըվիէվին պու-քէթի , թէաթրօ օեուննճուսունուն գալպինաէ , ասլա աթէչի աչդ ու աէվուա հասըլ իթմէյիպ , պիլա-քա լաղարի-նին , Ֆէրհան հադգընատա-քի աթէչի աչդընա պի-եաաէ չիատէթ քէսպ իթտիրմէեէսէպէպ օլսուս ։

Մէրդումէլէր թէաթրօտան չըդարքէն , Մալ-վինա ժէննըվիեվէ ,

— Նէ՞րէեէ կիտէեօրսուն , տէեու սիւալ իթտի ։

ժէննըվիեվ , իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւչ իլէ ,

— Բրէնսէ կիտէեօրում , չիւնքի եարըն մէր-գումու էօլտիւրէճէք օլան չափս , պու ադշամ պէնի իսթէմէեօր , տէեու ճէվապ վիրտի ։

Բէրտէնին գապանմըշ օլսուդու պիր էօնա-տէ , Ֆէրհանըն , էլպիսէ թէպաիլ իտէճէք պիր իչի օլմատըղընտան , ֆա-էլէրտէ հէեէճան վէ իգթիրապ իչինտէ օլարագ տօլաչմագտա իտի ։

Մէրգումուն շահիտլերի , եանընա եագլաչա-ըագ , մէրգումանտան պիրի ,

— Եէնի պիր խապեր եօդ մու տուր , տէեու սիւալ իթտի եավաչ սէտա իլէ ։

— Խա՛յր , ասլա եէնի խապեր եօդ տուր ։

— Տուէլլօ սահեիլինէ նա՞սըլ կիտէճէ,յիդ ։

— Պէն պիր արապա թօսթօսում , պու ապա-պա , եարըն սապահ , թամ սաաթ ալթըեա չար-եէք գալարագ , թէաթրօնուն գարշըսընտա պուլունաճագ սըլը ... — Սադըն կէճ գալմա-եասընըդ ... Պու ադշամ սիդէ պիր ֆֆբէ վիր-մէք խսթէը իտիմ իսէ տէ , պիր աղ իսթիրա-

հաթ իթմէեէ իչթիեաճըմ վար տըր ... — Լ-կէր վաւրուլմաղ իսէմ, եարըն գրէթէյլէէ գահ-վալթը իաէրսիդ ։

Շէնա մէմնուրունուն , "բէրտէ աչըլաճագ տըր" տէեու վիրտիյի իշարէթի իւղէրինէ , մուհավէրէ գաթթի օլունտու ։

Լաղարին սապըրսըզլըգըա օլ տադըդաեա պէ-գլեեօրտու ։ Պինաէն ալէյհ Ֆէրհան չէնա-եա չըդագընտա , մէզպուրէ զաեէթլէ մէօրսուր վէ մէճմունուն օլտու իսէ տէ , մուախխարէն տե-լիֆանըընըն իւղէրինտէ աչի-քեար պիր տալկըն-ըդ վէ թէֆէ-քքիւր ալէամէթի կեօրտիւկիւն-տէ , մէսաուրիյեէթ վէ մէճմունիյեէթինէ պիր նէվի իզթիրապ վէ հէեէճան գարըշաը ։

Ըճապա մէրգումուն տիւշունճէսի նէ՞ իսի , վէ նէ՞ իչին աննընտա մէգքիւր քեաէր վէ է-սէֆ եսէրի միւշահէտէ օլունուեօրտու ։ Ըճա-պա Ֆէբտաաը կիւն էօմրիւնիւ մուխաթաբաեա իզդա խտէճէք օլան հարէ-քէթի պիճէնապանէ-սինտէն տօլաեը թէէսսիֆ միւ իթմէ-քտէ իսի ։

Ֆէրհան , ըօլունու իւքմալ իթտիկինտէ , թէք-բոր պրաէթ սէտաալարը հէր թարաֆտան իշի-տիյոր , վէ քէնտիսի չէնտատան , տապիրէսինէ չէ-քիյոր ։

Մէրդումուն տապիրէսինտէ , պէեագ վէ գըը-մըզը բուտրալարընը , գօզմէթէքլէրինի վէ տա-յիրէ,յի համիլ օլան քիւչիւք պիր մասա իւղէ-րինտէ , Բուսիա մէչինէսինէ դաբըը պիր տէֆ-թէր , վէ աչդ ու սէվուա հէտիեէսի օլան մէգ-քիւր տէֆթէրլէրին եանընտա , պիր տէ կիւվիւշ-

տէն գուրշուն գալէմ պուլունմագտա իսի ։

Ֆէրնան , մէգ.քիւր գուրշուն գալէմի ալտը , վէ տէֆթէրին իչինտէն պիր քեաղըտ եըրթըպ ,

— Պարի չունու անլասըն .քի , տէտի .քէնտի .քէնտինէ , էկէր պէն տուէլլը մէ.յտանըննա կի.տիեօր իսէմ , .քէնտիսի իչին կիտիեօրում ։ — Պարօն տը Ֆօսարօնուն հագդը վար իմիշ , պու գատըն , պիր պիւյիւճիւ գատըն , վէ աաէթա Սիրսէ տիր ։ Մէզպուրէ ադըմը չէլիեօր , վէ կէօղէրիմի գամաշտըրըեօր ։ Շիմտիեէ գատար էմնալի օլմատըդը , վէ միւտաէթի էօմրիւմտէ էմնալի օլաճաղընը ումմու իթմէտիկիմ պիր թարըգտա , գալպէն միւթէէսսիր օլտուղումու հիսս իտիեօրում . . . — Ա՛հ , չու աչդ տէ.նիլէն տուչդու , ըէ.ք պիւյիւ.ք պիր տուչդու տուր , լա.քին պու գատարըա իւքթիճա իթմէ.յիպ , իչի ճիտտի սուրէթտէ տիւչինմէ.ք տէ , իգթիղաի հալտէն տիր . . . — Միւսթագպէլիմ , եարըն սապահ մալիւմ օլաճադ տըր ։ — Էկէրչի վէճաթ իտէճէ.ք օլուր իսէմ , ուղուրլը՞ր օլսուն , օնտան սօնրա , արթըդ հիչ պիր է.յլէնճէմ , տիւչինճէմ վէ սայիրէմ գալմաեաճադ տըր ։ Պիլա.քս պախթըմ եավէր օլուր իսէ , հէր չէ.յի մէմուղ իտէպիլիրիմ ։ Լաղարին սերպէսթ տիր , մէրգումէ մարգիվ , տուլ վէ զէնկինի տիր ։ — Պու հալտէ պէն , կիւղէլ պիր թարիգտէ պուլունմագտաեըմ ։

Ֆէրնան վ.օլնէ.յ , .քէնտի .քէնտինէ պու լագըրտըլըը սէօյլէտի.քտէն սօնրա , գուրշուն գալէմ իլէ աթիտէ.քի սաթըրըլըը եաղըը .

“Մա՛տամ ,

“Եարըն , սիզէ հագարէթ իթմիշ օլան չախս ալէ.յհինտէ էօմրիւմիւ թէհլի.քէեէ իւգա իտէ.ճէ.յիմ ։

“Պինապէրին , մա՛տամ , ճէսարէթիմի գաթ պէ դաթ թէչվիվ , վէ պէնտէնիզի մէսուտ դըլմադ , ղաթընըղըն եէտը իգթիտարընտա տըր ։

“Պիր պադըշընըղա , պէնտէնիզէ պիլետիրի.նիվ .քի , չաեէտ վէճաթ իտէճէ.ք օլուր իսէմ , վագթիյլէ սիզի սեվմէ.քտէ օլան , վէ հալէա սեվմէ.քտէ պուլունուպ , սիզին ուղրունուղա , էսէճլէ տէ.յիվ , իւլա մէսրուրէն վէճաթ իտէ.ճէ.ք պուլունան հագիր գուլունուղու խաթընը.տան չընգարմաեաճագսընըղ . . .

“ՖէՐՆԱՆ Վ.ՕԼ.ՆԷՑ „

Թէաթրօ օեուննճուսու , եաղտըղը մէգ.քիւր ճիւմլէլէրի թէ.քրար օգուտու , վէ սօնրա ֆիք.րինտէն ,

— Վագաա պու պիր .քիւսթախճա հարէ.քէթ , վէ տօղրուտան տօղրուեա աչդ ու սեվ.տա իֆատէսի օլուպ , պիլմէմ .քի հիտտէթլէ.նէճէ.ք մի տիր , լա.քին պանա էօյլէ կէօրիւննիւր .քի , հիտտէթլէնմէեէ ասլա հագդը եօգ տուր . . . Պունտան պաչդա , .քիմ .քի թէհլի.քէ յի կէօղէ ալմադ իսէ , հիչ պիր չէ.յ եաբաամադ ։ — Գատընըտըը , վէ միւշ.քիւլ մէնղարէլէրի գալէ.պէ իթմէ.ք , անճադ .քիւսթախլըդ վէ ճէսա.րէթլէ դապիլ օլապիլիր , տէտի ։

Պատհու Ֆէրնան , մէգ.քիւր թէգ.քիրճ.յի

մահճազա տէրունինէ վազ իլէ , գաբուճունուն նէզտինէ կիթախ ։

Իշպու գաբուճու գատըն , քեաֆֆէյի թէա-թրօ գաբուճու գատընլարը կիպի , — (պունլա-րըն իչինտէ պազը միւսթէնապար օլսա պիլէ , քէ.ք նատիր տիր ,) — քէնտինճէ զիւատէ մէն-ֆաաթ կէօրտիւկիւնտէն , զէնտօսթճա իչլերէ միւտախէլէ իթմէ.քլիկի սէվդը խոխ ։

Ֆէրնան , մերգուժէյի պուլտուղունտա ,

— Աղի՛զէմ մա՛տամ , սիզէ իհթիեաճըմ վար տըր , թէտի ։

— Բէ՛.ք ալէա , մի՛սիս Ֆէրնան , էմրինիզէ միւնթազըրըմ . . . — Մատատ նէ՞ տիր ։

— Ինչի նիւմէրօլու ավանսէնտէ հալընըզ օ-թուրան գատընա չու թէզքիրէյի պրագմասը-նը , պիրինճի կալէֆալարըն մէմուրու օլան գա-աընա րէճա իթմէնիզ լազըմ տըր ։

— Ա՛հ , հարամզադէ միսիս Ֆէրնան , — տէ-տի գաբուճու գատըն եիւ.քսէ.ք սէտա իլէ կիւ-լէրէ.ք , — ա տա սիզէ սիլտաաէ օլան պիչա-րելերաէն պիրի օլմալը , հէ՞

— Թավսիեէմի տէրիւհտէ խոէճէ՞քմիսինիզ , անը պանա սէօյլէյին ։

— Մամէշուսինիզ տէրիւհտէ խոէրիմ , մի-սի՛ Ֆէրնան . . . — վէ՛րին մէ.քթուպու ։

— Ա՛լըն , վէ չու տախի սիզին վէ կալէֆալար մէմուրուսուն զահմէթինէ պէտել տիր , ա-հու իլավէ իթտա թէսթրօ օհուսնճուսու , գա-բուճու գատընըն էլինէ իքի ատէթ սի.ք.քէ սը-պէչալըարագ ։

— ՃէվապՃ ալընաճաՃ մը տըր ։

— Պէյքի , ֆագաթ սիզ Ճէվապա պէ.քլէմէ-յին . . . — Լ.կէր Ճէվապ վիրմէ.ք խոթէր խոխ , մէղպուրէ դատըն սիպի թէվդըՃ խոէր , վէ վի-րէՃէկի Ճէվապը սիզ պանա կէթիրիրսինիզ ։

— Բէ՛.ք ալէա , էմրինիզ իւզրէ հարէ.քէթ ի-տէՃէկսիմ էմին օլապիլիրսինիզ ։

Ֆէրնան վօլնէյ , քէնտի տայիրէսինէ կէլ-տի , վէ գաբուճու գատըն տախի սալաեա կի-տիպ , պիրինճի գաթ լօժլարընա մէմուր օլան գատընա ,

— Աղի՛զէմ , տէտի , իշպու մէ.քթուպ , 2 նիւ-մէրօլու ավանսէնտէ օթուրան գատընա , վէ չու պագչիշ տէ սիզէ տիր ։

— Բէ՛.ք լայ , ֆագաթ քիմի՞ն թարաֆընա-տան տըր ։

— Մ· Ֆէրնան թարաֆընատան տըր ։

— Նէ՞ հայլաղ տէլիգանը տըր , տայիմա աշգ-ու սէվտա աթէչիյէ սիւզան օլուեօր ։ — Ֆա-գաթ մէ.քթուպու կէօնտէրտիկի գատընտա , ղաեէթ կիւզէլ տիր . . . — Տահա տիւն ադշամ , մէղպուրէ իհթիեար պիր ատէմ իլէ եինէ պու-րատա խոխ . . . — Պէապէյլի օ իհթիեար զէվճի տիր . . . — Ջէ՞վաըը ատէմ . . . լա.քին օրատը պէնիմ նէմէ՞ ղաղըմ . . . — Պէն մէ.քթուպու կէօթիւրիւպ թէպլիմ իտէրիմ , վէսսէլամ ։

Պիր սանիյէ սոնրա , Լաղարին , գաբուճուն աչըլտըղընը իշիտէրէ.ք , պաչընը չէվիրտի , վէ եիւգիւ կիւլմէ.քտէ օլան թէսթրօնուն խըզմէթճի գատընընա ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէեու սիւալ իթտի։

— Մա՛տամ, զաթըննըզա պիր մէքթուպ կէ-թիրտիմ։

Մարքիզ ը լա Թուր տիւ Րօյ, հէր նէ գա-տար զարիպ թապիաթը պիր գատըն իտի ի-սէ տէ, քէնտի ազամէթինէ եադըշմաեան պազը ալըէագա հէնուզ ալըշմամըշ իտի։ Պինապէրին, մէզգիւը սօն իֆատէ իւզերինէ, կէօզլէրինին պէեազընա գատար գըզարտը, վէ եավաշ սէ-տա իլէ,

— Պանա պիր մէքթո՞պ մու ... Պէսպէյլի եանըլմազտա օլմալըսընըզ, տէտի։

— Խա՛յր, մա՛տամ, ասլա եանըլմաեօրում, — տէեու մուգապէլէ իթտի մէքթուպու կէօ-թիւրէն գատըն, — իչպու մէքթուպ, պէնտէ-նիզէ, Մ. Ֆէրնան վօյնէյ թարաֆընտան, 2 նիւմէրօլու ավանսէնտէքի գատընա թէպիմ օ-լունմազ իւզրէ իթա օլունմուշ տուր ...

Լաշարինին եանագլարը տահա զիւեատէ գը-զարտը, վէ էլինի ուզաթարագ, քէնտիսինէ թագտիմ օլունան մահֆազաեը ալտը։

Տէրհալ մէքթուպու կէօթիւրէն գատըն, վա-զիֆէսինի իֆա իթմիշ օլտուղունտան տօլայը մէյտանա օլարագ, օրատան չէքիլտի։

Կէնճ գատընըն էլի տիթրէեօրտու, վէ Ֆէր-նանընն մէքթուպու, զանն իտէրսին քի, էլտի-վէնի արասընտաքի բարմագլարընը եագըեօր-տու, վէ թարիֆ օլունմազ պիր ալթիւսթիւքէ,

— Պանա մէքթուպ եազընըօր ... պանա մէք-թուպ եազմաեա ճէսարէ՞թ իտիեօր ... տէտի

քէնտի քէնտինէ։ — Պիր թէաթրօ օեունճու-սու, մարքիզ տը լա Թուր տիւ Րօյա մէքթուպ եազտը՞ն ... նէ՞ քիւսթահլըգ ... լաքին շու-բատը սահիհ տիր քի, պու թէաթրօ օեունճու-սու պէնիմ ուղրումա տուէլլօ իտէճէ՛ք տիր ...

— Շիմտի պէն պու մէքթուպու նէ՞ եապաեըմ, օգուեաեը՞մ մը, եօգսա եըրթաեը՞մ մը։ — Լա-քին նի՞չին եըրթաեըմ ... — Լէկերչի գապուլ իթմէյիպ, ըէտտ իթտէ իտիմ, իհթիմալ տըր-քի, տահա իյի իտէը իտիմ ... — Մատամ՛քի գապուլ իթտիմիսէ, օգուտագլըղըմ լազըմ տըր։

Մարքիզ մահֆազաեը եըրթտը, վէ ավան-սէնին էօնիւնտէ պուլունան կազ այտըլըղըյլա, թէաթրօ օեունճուսունուն թէգքիրէսինի օգու-տուղունատ, գալպի եէնիտէն միւթէէսսիր օլ-տու, վէ եավաշ սէտա իլէ, աթիտէքի սաթըր-լարը թէքրարլատը.

“Պէր պըճաքըգլը, պէնպէնէքէ պէլաթէրէնէ էէ, ըսեէ վէֆֆըն էտէճէ օլըր էտիմ, վաքթիյէք սէնէ սեվդիպի օլա, վէ հալէա սեվդիպի պուլունուպ, սէնէն սաղլըգնուպ, էտէֆլէ պէյնէ, նէլէր վէսվըսէրէն վէֆֆըն էտէճէ պուլունան հաքէր քուլաղնուգա խոխըդան ըքթըրմախաճաքընըզ...”

— Լօզմէ՞ք մի ... տէտի մարքիզ, սօնրատան թարիֆ օլունմազ պիր հիսատէթլէ։ — Խա՛յր, պէն անըն էօլմէսինի իսթէմէմ, վէ մարշալահ էկէր եարըն ըրէնա անը էօլտիւրիւր իտի, պէ-նիմ ինթիգամ վէ ատաալէթիմտէն ասլա գուր-թուլամաեաճադ տըր։

Պիր ազ թէֆէքքիւրտէն սօնրա, լաշարին չէօյլէ իլավէ իթտի.

— Էվվէթ , ճէսարէթինի թէշվիգ գըլմադը-
ը իսթէրիմ՝ ֆագաթ պուննուն իչին քէնաի-
սինէ . . .

Մէղպուրէ , միւլահազասընը , “ՈՒԼ ՈՒՎԸՒՄ ՈՒ-
ԺՈՒ ՏՂԱՄ ՊԱՐ” լուղէթլէրիյլէ , աչի-քեարէն պէ-
եան իթմէկէ ճէսարէթ իսէմէտիկինաէն , լա-
պըրտըսընը գաթթ իթաի :

— Խա՛յր , խա՛յր , պուննա ճէսարէթ իսէմէմ ,
վէ լաքին . . . տէեու տէվամ իթաի Լազարին ,
վէ պու տէֆա տախի պաչլատըղը ճիւմիէյի իք-
մալ իսէմէտաի :

Պու արալըգ , մարքիզ որ լա Թուր տիւ Բօ-
յուն գալպինատ վէ ֆիքրինատ պիր նէվի տէհ-
շէթլի մուհարէպէ պաչլամըչ իտի :

Մէրգումէնին , տարլըտաէ գատընըլարա մախ-
սուս օլան ազամէթի միւթէքէպպիրանէսի , —
(վագաա մէղպուրէ իզհարը իֆլաս իթմիչ
պուլունան պիր պանքէրին գըղը իտի իսէ
տէ , միւթէվէֆֆա զէվճի պիւյիւք պիր զաթ ի-
տի ,) — վէ պիր տէրէճէյէ գատար իւղէրին-
տէ մէվճուտ օլան գատընըլըգ , ադընը վէ ֆիք-
քրինի խոթիլա իտէն տտի վէ չայեանը թայեիպ
պիր աչգ ու սեվատ տույդուտունա գարշը կէլ-
մէքտէ , վէ տտի պիր թէաթրօ օեուննճուստ
օլուպ , տտհա պիր կիւն էվվել թանըմտարըղը
պիր տէլիգանըլուա , մուհապպէթ վէ սեվատ իգ-
բարըյլէ ճէվատ վիրմէքլիւք ֆիքրի , տէրունէն
քէնտիսինէ մուխալիֆէթ իթմէքտէ իտի :

Թամ պու էռնատէ , Ֆէրնան վօընէյ , չայ-
եանը թէհայեիւր պիր կէնճլիք , գուվվէթ վէ

լէթաֆէթ , վէ կիյինմիչ օլտուղու պիչիմլի էլ-
պիսեսի իլէ թէքրար չէնաեա կէլտի : Մէրգու-
մուն սէսի վէ թէլէֆֆիւղիւ , զանն իտէրսին
քի , տտհա պիեատէ պիր քարըտաղըգ վէ ճա-
պիպէթ քէսպ իթմիչէր իտի : Կէօղէրի , մար-
քիզէ տօղրու աթֆ օլունմուչ օլուպ , մէզպու-
րեէ պիր չէյ նիեատ իտիեօղլար կիպի կէօ-
րինմէքտէ , վէ կէնճ գատընը պիր նէվի մէպ-
հուրիյէթէ իլգա իյլէմէքտէ իտիլէր :

Ֆատըն տօնունա կէլինտիքտէ , վէ Ֆէրնան ,
պիւթիւն հապըրսուն թարաֆընատան ալգըչանա-
լագ , թէքրար չէնաեա չըգտըղընտա , Լազա-
րին , քէնտիսինին տլ տէրէճէ մաղրուպ օլմուչ
օլտուղունու հիսս իթաի քի , օնտան գիեատէ
քէնտիսինէ մուգավէմէթ իթմէքսիկի , արթըգ
թէճրիւպէ իյլէմէտի :

Պինապէրին , լօժունուն է՛ն գարանըլըգ քէօ-
չէսինէ գատար արգաեա չէքիլիպ , հէնուզ ա-
չըլմըչ օլուպ , խանէսինին գըչըգ պագչէսինտէն
գօբարմըչ օլտուղու կիւլիւ , էլպիսեսի գօբուա-
ժընատան չըգարաը , վէ տտհա , թէաթրօնուն
բրօկրամ քեաղըտաըրընատան պիր բարչա եըր-
թըպ , մէզքիւր քեաղըտ բարչատըյլա , էլին-
տէքի չիչէեէ պիր մահֆազա եարատը , վէ լօ-
ժունուն գարուտունու արալըգ իտիպ , պիր ի-
շարէթլէ , մէմուր օլան գատընը չըղըրտը :

Մէղպուրէ գատըն , տօտագըարընատա պիր
թէպէսիւմ վիւշահէտէ օլունատուղու հալ-
տէ , տերհալ չապրըլան թարաֆա տօղրու կի-
տէրէք ,

— Մա՛տամ, արզունուշ նէ՞ տիր, տէեու սիւալ իթամ։

Մարքիզ, մէրգումէնին էլինէ պիր ալթուն սըգըշըրտը, վէ մահֆազա տէրունինտէ պուլունան կիւլիւ թադիմ իլէ,

— Մ. Ֆէրնան վօլնէյ իչին տիր, տէտի։

— Բէ՛ք լայի, մա՛տամ, իլճի տադըդաեա գատար Մ. Ֆէրնանա թէսլիմ իտէրիմ։

Լաղարին, վագը օլան հարէքէթինտէն նաշի, հէմ միւթէէսսիր օլարագ, վէ ար ու հիճապ իտէրէք, վէ հէմ տախի սէվինէրէք, եէրինէ օթուրատու։

Թէաթրօ օեունճուսու իսէ, գաբանճըշ օլան չէնա բէրտէսինին արգասընատա, վէ կէօղիւնիւ, մալիւմիւմիւզ օլան արալըղա գօյմուշ օլտուղու հալտէ, գըմըլտանմաեարագ տուրուպ, մարքիզին լօժունտաքի հարաքեաթը կէօրմիւշ, վէ պինապէրին հէր չէյի անլամըշ իտի։

Մէրգում տէլիգանլը, տէրհալ պուլունտուղու եէրի թէրքէյ, աճելէթին գաբուճու գատընըն օտասընա գօչտու, վէ ալտըղը եիվրմի ֆրանգ միւքաֆաթ սաեէսինտէ, զանն իտէրսին քի, գանատալար բէյտա իթմիշ օլան պիրինճի գաթ լօժլարը մէմուրու տախի, քէնտիսինէ պիրլիքտէ վէ այնի վագըթտա, գաբուճունուն տայիրէսինէ վասըլ օլտու, վէ ֆէվգէլ ատէ մէսէրրէթլէ,

— Մ. Ֆէ՛րնան, տէտի, մէքթուպունուզա պիր ճէվապ պէ՛քլէեօրտունուզ, հէ՞։

— Ղալիպա կէթիրտինիզ, տէյիրլ մի։

— Իչթէ ... — Տօղրուտու, միւսիւ Ֆէրնան, սիզ ղաեէթի կօ՛ռօ սահիպսինիզ ... — Ավանսէնտէքի գըրմըզը սաչլը գատընը, հագըգաթէն պիր բրէնս լօգմասը տըր։

Ֆէրնան, տիդգաթլէ քեաղըտը աչտըղընտա, գաբուճու գատընը,

— Պիր կիւլ լմիշ, — տէտի, — մէղպուրէ, սիզէ կիւլիւնիւ կէօնտէրիեօր ... — Պունատան պէօյլէ օ կիւլ աղաճը սիզին օլտուղունու պէեան իտէպսիւրմինիզ։

Ֆէրնան, մէսէրրէթ, թէքքէպպիւր վէ իւմիա իլէ մէֆթուն օլարագ, մէղքիւր չիչէյի, դատիֆէտէն օլան եէլէյինին պիր տիւյմէ ատըալընա վագ իլէ, քէնտի օտասընա կիթտի։

7

Ֆէրնան վօլնէյին թէղքիրէսինէ վէրիլէն մանէատար ճէվապը կէօթիւրմէեէ մէմուր օլան գատընը, տահա հէնուզ մարքիզին նէզտինտէն այրըլմըշ իքէն, Լաղարինի պիր տիւչիւնճէ տիր ալտը։

Մէրգումէ, ֆէվգէլ ատէ պիր պասիրէթսիզլիք, վէ քէնտիսինի, բարիս խալգը միեանընտա ավանսէն ֆուրըտը տէնիլէն մախլուգլարընը սըրտասընա գօյմուշ իտի։ Լաղարին պուտու անլաեօրտու, վէ պուտնատան տօլաեը քէնտի քէնտի-

սինէ մահճուպ օլմագաա իսի իսէ ան, իշ իշ-
անէն կէչմիշ իսի ։

Պիր գաչ սանիյեէ գաատար, մարքիզ Թէա-
Թրօտան կիլիմէ քլիկի գավիէն ֆիքրինէ գոյ-
տու իսէ ան, նակեահ Ֆէբնանը, պիր չաղլըգ
վէ սէվինճ իչինաէ, վէ եելէյի տիւյմէսինաէ
տախի, կէօնտէրտիկի կիւլ չիչէյի օլարագ,
Թէքքար չէնաաա կէօրտիւկիւնաէ, հարէքէ-
Թի վագըասընտան նաչի ասլա էսէֆ իլմէսի,
վէ գալպինին հէեէճան վէ իղԹիրապը, ֆիք-
րինին միւլահաղաԹընա ղալէպէ իտէրէք, օ
կիճէնին պագըյեէսի, մէղպուրէ իչին մուճի-
պի մէսէրրէֆ օլտու ։

ԼուպիաԹընան խիԹամընտան պիր աղ էվվել,
մարքիզ սը լա Թուր տիւ Րօյ, քէնտիսինէ պէք-
լէմէքտէ օլան արաղաեա պինտի, վէ արա-
պաճըեա, քէնտիսինի Մէսին կէչիտի քէօչէսի-
նէ կէօԹիւրմէսինի էմր լյլէտի ։

Մէրգումէ անտէն տախի քէնտի խանէսինէ
վասըլ օլտու, վէ պիր քերրէ քէնտիյի եաԹագ
օտասընտա պուլունճա, տէհչէԹլի պիր իչ-
Թիրապ իչինտէ օլարագ, պիր իտկէմլիեէ օ-
Թուրտու, վէ քէլամա աղաղ իտէրէք,

— Ոէվէքիմ քէնտիսինի, էվվէԹ, քէնտիսի-
նի սէվէքիմ . . . լաքին օ պէնիմ ուղրումա պէլ-
քի պիր գաչ սաաԹա գաատար էօլէճէք տիր,
տէտի ։

Հալ պու քի, մէրգումէնէն պու հալի չա-
բուգ կէչիպ, անընը եէրինէ, գարշը գօնուլմագ
պիր ուեուչուգլուգ կէլտի ։ Պինաէն ալէյհ մար-

քիզ, էլպիսէօինի ԹէքմիլէՆ չըգարմըշ օլմատը-
ղը հալտէ, եաԹաղընա կիրտի, վէ տէրին պիր
ույգուեա տալըպ, ույգուսու էտնասընտա պա-
ղը էլէմպաճչ րիւեալար կէօրտիւ, վէ է՛Ն սօն
կէօրտիւկիւ րիւեատա իսէ, ղարիպ պիր սա-
հիհլի քէնկի վար իտի ։

Շէօյլէ քի, մատամ սը լա Թուր տիւ Րօյ,
եանընտա, գըմըլտանմաեարագ սօլուգ պիր
ճէսէտին տուրտուղունու հիսս իլլէտիկինի ղանն
իմմէքտէ օլուպ, պու ճէսէտէ պագմագտա,
վէ անընն, գանլարա միւլէմմա վէ կէօքսիւ տէ-
լինմիշ օլարագ, Ֆէբնան վօլնէյ օլտուղունու
Թանըմագտա իտի ։

Մէղպուրէ, քէմալի տէհչէմլէ ույգուսու-
նուն իչինտէ պաղըրըպ ուեանտը, վէ քէնտի
քէնտինէ,

— Ա՜, կէօրտիւկիւմ րիւեա իտի, ֆագաԹ
պու նէ՞ պէտպախԹըզդ խապէրի տիր, տէեու
միւլահաղա իմմտի ։

Պու էտնատէ, չէֆֆագ աԹմագտա օլուպ,
բէնչիրէ ճամլարը աղարմաեա պաչլամըչըար իտի։

Սապահընն ալաֆրանկա սաաԹ պէչի վուրուն-
ճա, լաղարին, ֆիքրինաէն,

— Վ՜ապըԹ տըր, տէտի, վէ տէրհալ եաԹա-
ղընտան գալգըպ, սիւրաԹլէ էլպիսէօինի կիւ-
չինտի, վէ իւլը ադչամըրի կիպի, պաղչէնին
քիւչիւք գաբուսունտան տիչարը չըգարագ,
տօղրուճա Գուրսէլ պուլվարընտա քի քիրա ա-
րապաճըսընա կիմտի ։

Ա՛րապա հալըը պուլունտուղունտան, րա-

քիսպ օլտու , վէ սօնրա արապաճըեա խիթապէն ,

— Մալիւմիւնիւզ տիւր քի , Քրէթէյլէ կիւտիեօրուզ , — տէտի , — իմոի սիւրաթլէ եօլա տէվամ իտին , սիզի խօշնուտ իտէրիմ :

Պէյկիր եօրկուն օլմաեըպ , ճինսի տախի իյի իտի :

Ա.րապաճը , Բարիս ճիվարլարընը , Բարիսի պիլտիկի կիպի պիլիր իտի : Պինապէրին է՛ն քեսման եօլլարտան կիտէրէք , պիր պուչուգ սաաթ զարֆընտա Սէն-Մօր-լէ-Ֆոսէ նամ մահեէլէ վասըլ օլտու , վէ Քրէթէյլ քեօրբիւսիւնտէ տուրտուղունտա , Լաղարին պաչընը արապա գաբուսունտան տիշարը չըգարարադ ,

— Պուրասը՞ մը տըր , տէեու սիւալ իթտի :

— Խա՛յր , մա՛տամ , — տէեու ճեվապ վիրտի արապաճը , — Բի գարիեէսի , պուրատան հէման օն իլի եախօտ օն պէշ տագըդա ուղագտըր :

— Օրման նէ՞րէտէ տիր :

— Օվատա , վէ աղաճլար արասընտա թէք թիւք եվլեր պուլունան գարիեէնին գարշըսընտա տըր :

— Իչթէ պէնի օ օրմանա կէօթիւրէճէքսինիզ :

— Ինթիմալի եօգ տուր , մա՛տամ :

— Նի՞չին ,

— Չիւնքի Մարն նէհրի պօեունտա արապա եօլու եօգ տուր . . . — Պու հալտէ օրատա գատար եաեան կիթմէնիղի իչթար իտէրիմ , մա՛տամ . . . — Հէմ պիր չարեէքտէ կիտէպիլիրսինիզ , վէ հավա տախի միւսայիտ օլտուղու ճինքիզ , վէ սօնրա տէնիզ տիբի տուրուր , վէ պիզ տա գէչէրիզ :

Լաղարին պու իչթարա մուվաֆֆագաթլա , արապատան աշաղը էնտի , վէ արապաճը տախի քէլամա տէվամէ ,

— Մա՛տամ , տէտի , զաթընըզը քէօրբիւնիւն պաչընտաքի չարապաճը մաղազասընտա պէքլէյիմ , վէ պու միւնասէպէթլէ Նէփոլէոնէ տէ պիր աղ նաֆագա վէրիրիմ : Կէփոլէոն , պէյկիրիմին իտամ տիր , անլատօ՞ղմուսունուզ :

— Սուհուն քէնարընտա նէ՞րէտէն կիտէպիլիրսիմ :

— Մա՛տամ , եէտէք չէքիլէն եօլա էնտիրէն չու գատէմէլէրտէն աշաղըեա ինմէլիսինիզ :

Ա.րապաճը պու լաղըրտըլարը սէօյլէրքէն , գամչըսընըն ուճուչլա , թաչտան մատամ պիր նէրատիվէն կէօսթէրմէքտէ իտի :

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյ , սաաթընա պագտը , վէ թամ եէտի պուչուգ օլմազլէ , ա.ճէլէ իտէճէք հիչ պիր սէպէպի եօգ իտի :

Պէօյլէճէ կէնճ գատըն , նէրատիվէնտէն չայընը քէնարընտա էնտի քի , մահէլլի մէղքիւր գաթը պիր չաեըր չիմէնլիքլէ գարլանմըչ , վէ սապահընն չիհի լէ օրթալըդ նէմիք քէսպ եյլէմիշ իտի : Մարն նէհրինտէ պուլունան քիւչիւք ատալարտա , վէ նէհրին քէնարընտա կէօրիւլէն քիւմէ քիւմէ եէչիլմիքլէր , վէ ուղուն գավագ ապաճլարը , հուպուպ իթմէքտէ օլան խաֆիֆ պիր բիւղիեար իլէ գըմըլտանմագտա , սուլար , պէրրաղ տալկալարտան Թահրիք օլունան պիւյիւք

գամբչլար արասընտա լէթաֆէթլէ չալդանմադ-
տա , կիւնէչին ալթուն կիպի դիւեասը , պիր տէ-
րէճէ ուֆուգու թէնվիր վէ թէղեին խլէմէք-
տէ , վէ ուֆաճըդ գուչլար , չալը չըրըլար վէ
աղաճլար արասընտա , էնվաի սուրէթլերլէ վէ
լաթիֆ պիր թարզտա էօթմէքտէ , վէ պունլա-
րըն խչինտէ Լազարին , եալընըզ քէնտի տիւ-
չիւնճէլերինէ տալմըշ օլտուղու , վէ թապիա-
թըն կիւղէլլիքլերինտէն հիչ պիրիսինի կէօրմէ-
տիկի , վէ գուչլարըն ճէվհէրէթի մուսիգիսինի
իչիթմէտիկի հալտէ , սիւրաթլէ եօլունա տէ-
վամ խլէմէքտէ իտի :

Մէրգումէնին կէօղլէրի , օրմանը արասընգլա-
րը կիպի , ագլու ֆիքրի տէ քեամիլէն ֆէրնան
վօյնէչյէ հասր օլունմուշ իտի : Նիհաեէթ , սէօ-
յիւտա վէ միւրվէր աղաճլարը խչինտէ , պիր եու-
վա կիպի ղայդ օլմուշ օլան քիւչիւք պիր եվէ
մուվասըլէթ իթտի :

Գարունուն իւղէրինտէ մըխլը օլան պիր եաֆ-
թատան , մէդքիւր եվտէ իգամէթ իտէն չախս ,
պիր գաեըգճը օլտուղու անլաչըլըեօրտու : Իչ-
պու էվին գարշըսընտա , պաղլը օլարադ իչի
գաեըգ պուլունմադտա իտի :

Պիր ազ էօթէտէ տախի օրման օլտուղուն-
տան , մար.քիզ , ֆիքրինտէն ,

— Թամ եէրինէ կէլտիմ , տէտի , չիւպհէսիզ
տուէլլօ չու մահէլլտէ վուգու պուլաճադ տըր :

Մէզպուրէ , էթրաֆա պիր ամֆը նաղար
իթտի :

Եէտէք չէքիլէն եօլուն էթրաֆընտա տիքէն-

լի ֆիտանլարտան գալըն պիր չէթ չէքիլմիչ օ-
լուպ , էօթէտէ պէրիտէ տախի պիւյիւք աղաճ-
լար միւշահէտէ օլունուեօրտու :

Լազարին , քէնտի քէնտինէ չու լաֆըլարը
սէօյլէտի .

— Պուրատան պէն հէր չէյի կէօրտիւկիւմ
հալտէ , քիմսէ պէնի կէօրէմէեէճէք տիր :

Զիթին արասընտա պիր տէյիք աչըլմըչ իտի
քի , պունտան պիր եօլա կիտիլիր իտի : Մար-
քիզ , չալը չըրըլըրըն արասընտա ղայդ օլտու :

Թագրիպա պիր չարեէք սաաթ կէչտի , վէ
սօնրա աեագ վէ լինտան սէլէրի իչիտիլտի :

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բոյ , ֆիտանլարըն
տալլարընը ուսուլճէ դալտըրըգ , բրէնս Թօթօ-
րու , պարօն տը Ֆօսարօեու , վիդօնթ տը Ֆիւ-
սիյի վէ Ա.նթօնէն Ֆրէպօեու Թանըտը , վէ լա-
գըրտըլարը յլա պիրլիքտէ , հարէքէթլէրինի տա-
խի թէհլիտաւիլը պիր Թարզտա խպրաղ իտէ-
քէ.ք ,

— Ա՛հ , մէհլուն բրէնս , էկէր սէն անը էօլ-
տիւրիւրսէն , պէն տախի սէնի էօլտիւրէճէ յիմ ,
տէտի :

Պարօն պու արալըդ չու լաֆըլարը սէօյլէմէք-
տէ իտի .

— Նէ՞ կիւզել մահէլլ , տօղրուսու չու թէա-
թրօ օեունճուսու , տուլղու սահիպի պիր տաէմ
իմիշ ... — Լա.քին էֆէնտիլէր , պանա էօյլէ
կէօրիւնիւեօր քի , եվվէլ պիղ կէլտի.ք ,

— Էվվէլէթ , ֆադաթ , բէ.ք աղ վագըթ էրքէն
կէլմիշիղ տիր , իչթէ խաասիմ վէ չահիտլերի

տէ կէլիեօրլար , տէեու ճէվապ վէրտի Հէքթօր ։

Ֆիլադը Ֆէրնան իլէ իւրի ըէֆիդէլերի կէլ-
մէքտէ իտիլէր ։

Թարաֆէյնտէն պիրիպիրլէրինի սէլամլատը-
լար ։

Ֆէրնան , պաշտան աեաղա գատար սիեահ
էլպիսէ կէյլինմիշ օլուպ , եէլէյլի տիւյմէսինին
արալըդը տախի , իլք ադշամքի կիպի , Լա-
զարին թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան կիւլ
չիչէյլինի համիլ պուլունմադտա իտի ։

Պիչարէ՛ չիչէք , չու էանատէ սօլմուշ իտի ։

Մարքիզ , պու չիչէյլի կէօրիւնճէ , ազ գալ-
մը քի տիւշիւպ պաեըլաճադտը , վէ պիր ֆի-
տան քէօքիւնէ տաեանարադ , տիւշմէք թէհ-
լիքէսինտէն խալի օլտու ։

Մ· մը Քիւսի իլէ Ֆէրնանըն ըէֆիդէլերինտէն
պիրինին գօլթուգլարը ալթընտա , եէշիլ պէզ
իլէ դաբըը պիրեր ուզուն վէ ինճէ բաքէթլեր
օլուպ , պունլար , տուէլլօ գըլըճլարը իտիլեր ։

Ի.քի թարաֆըն շահիտլերի , իսթիշարէ իթ-
տիլեր ։ Զիւնքի նէ՛ եօլտա գըլըճ իլէ տուէլլօ
իտէճէքլէրինի պիլմէք իչին , գուրտաեա միւ-
բաճաաթ իթմէք լազըմ կէլմէքտէ իտի ։ Պա-
տէհու Ֆօսարօ , հալտաեա պիր պէչ Ֆրանգլըգ
սիքքէ աթտըղընտա ,

— Սուրբ՛թ , տէտի Հէքթօր ։

— Եաղը՛ , տէեու մուդաֆէլէ իթտի Ֆէրնան ։

Սիքքէ եէրէ տիւշտիւ , վէ իմբէրաթօրուն
թաճ գօյմուշ օլան պաշը , կիւնէշին գիեալա-
ըըյլա բաղլաատըղը կէօրիւլտիւ ։

Պու սըրատտա բրէնսին պախթը եավէր օլուպ ,
Լազարին քէյֆիեէթի տնլատը , վէ հէր նէ
գատար պունուն պիւյիւք պիր էհէմմիյեէթի
օլամազ իտի իսէ տէ , պունունլա պէրաբեր ,
հիտտէթլինտէն նաշի տիքքէտտ ։

Տէրհալ իւքի խաստիլէր , ըէտէնկօթ վէ գըսա
ժիլէ կիյինատիլէր ։

Ֆէրնան , հիւրիւ եէլէյլինտէն չըգարըպ , կէօռ
լէյլի իլէ թէնէի արատընտա , եիւբէկլինին թա
եանընտա վաղ իքթտի ։ Պու արալըգ մատամ՛ ոը
լա Թուր տիւ Բօյ , հէեէճանընտան նաշի պօ-
ղուլմագ բատատէօնէ կէլմիշ իտի , վէ ֆիքրին-
տէն տախի , քէմալի չէվգէ ,

— Ա՜հ , էկէր չու մուազղէզ , ֆագաթ սօլ-
մուշ , վէ ոօն դօգուսունու համիլ պուլունմուշ
օլան չըչէյլի պանա վիրէպիլիր իտի , անըն եէ-
բինէ պէն քէնտիսինէ ատատագլարըմը վիրէճէ-
յիմ՛ , տէեու միւլահազա իքթտքտտ իտի ։

Հէքթօր վէ Ֆէրնան , պիրիպիրլէրինտէն ,
գըլըճըն պիր պուչուգ ուզունլուղու մէտաֆէ-
սինտէ տուրուպ , Ֆօսարօ տախի , էլինտէ պիր
չըպուգ իլէ , պիրիպիրլէրինտէն միւսաւի տու-
բէթտէ ուզադտա տուրտու , վէ պատէհու ի-
քի խաստիլէրէ խիթաբէն ,

— Հայտէյին , էֆէնտիլէր , տէտի ։

Ի.քի կէնճլէր , գըլըճլարըը չըգարտըլար , վէ
իլք տարպէի էնտիրմէզտէն էվվէլ , էէկտիկէը-
լէրինի գօլլատադտա իտիլեր ։

— Տո՛ւրունուզ , մի՛սաիլէր , տո՛ւրունուզ , —
տէեու պաղըրըը պիրտէն պիրէ Ֆրէպօ , —

զապթիեելեր կելիեօրլար , վէ պէշ տադըգա-
եա գատար պուրաեա վասըլ օլաճադլար տըր :

Ուսմուսուն նազարը սիդգաթը , Ընթօնէնին իշար իթաիկի ճիհէթէ աթֆ օլունտու : Իլի նէֆէր ժանտարմա , տուէլլօ մահէլլինտէն թադըլնպա եարըմ քիլօմէթրօ ուզադտա վադը քիւչիւք պիր թէքէտէն աշադը ինմէքտէ օլուպ , տուէլլօ իտէճէք օլան էշխասա տօղրու իլերլէմէքտէ իտիլեր :

Մերգուման էմնիյէթի ուսմուիեե վէքիլլէրի , պիլա հարէքէթ , իլի ֆերդա էշխասըն տուրմադտա օլտուդլարընը կէօրսիւրլերինտէ , վուդուի հալի անլաեարադ , ատըմլարընը սիւրաթլէ ալմաեա պաշլատըլար :

— Ջաբո՛ւդ իտիլիմ , — տէտի բրէնս սապըրսըզըգա , — պէլքի անլէր վասըլ օլմազտան իշիմիզի պիլմէրլիկ :

— Խա՛յր , պուննուն իհթիմալի եօգ տուր , — տէեու մուգապէլէ իթտի Ֆօսարօ , — չիւնքի կէօրիւեօրսունուզ քի , աճելէ իտիեօրլար ... Պուրաեա վասըլ օլտուդլարընտա , տէրհալ պիր մաղալթա թանղիմ իլէ , սիլահլարըմըզը ալըրլար :

Ֆէրնան վօլնէյ միւտաֆէլէ իտէրէք ,

— Ֆիքրիմէ պիր շէյ կելտի , տէտի :

— Նէ՞ կելտի , տէեու սիւալ իթտի Սեզար :

— Սըճագ թաամըն գըյմէթի , հիչ պիր շէյ գլեաս օլմազ , տուէլլօլար տա , թաամ կիպի տիրլեր , տէրագապ իճրա օլունմաերնճա , թէէտիրլերինի զայպ իտերլեր : — Իլթէ հա-

զըրտա իլի գաեըդ վար տըր : Մ. տը Գաս-
թէլ-Վիլան իլէ պէն , պիրինտէ օթուրուրուզ ,
շահիտլեր տախի տիկէլլերինտէ օթուրուպ ,
արդատան կելիրլեր , վէ պիզ , ժանտարմալա-
րըն սագալտըրընա կիւլերէք , Մարն նէհրինտէ
տուէլլօմուզա տէվամ իտէրիզ :

Պարօնտան մատտա , քեաֆֆէյի շահիտլեր
բրօթէսթօ իթմէքլիկէ չալըշտըլար , լաքին հէք-
թօր , մեզքիւր բրօթէսթօեա խիթամ վէրտի-
բերէք ,

— Պրա՛վօ , պէն պու ֆիքրի բէք պէեէնտիմ , տէտի , հէմ գաեըդ իչինտէ իճրա օլու-
նաճագ տուէլլօ , զաեէթլէ զարիպ օլաճադը ճի-
հէթլէ , պիր ան էվվել գաեըգլարա պինմէքլի-
կիմիզի թէքիլիֆ իտէրիմ :

Հէթթօր , պալէատէքի սէօզլերի իրատ իտէ-
բէք , իբլեր իլէ պիր գաղըղա պաղը , վէ քիւ-
բէքլերի հաշիլ օլան գաեըգլարտան պիրինէ
աթլատը : Ֆէրնան տախի մերգուման արգա-
սընատն մեզքիւր գաեըղա կիրտի : Տօգթօր
Ֆրէպօ , վիգօնթ տը Ֆիւսի , վէ թէաթրօ օ-
եունճուսունուն իլի շահիտլերի տախի իլքին-
ճի գաեըղա կիրտիլեր :

— Րէճա իտէրիմ , էֆէնտիլեր , — տէտի Ֆօ-
սարօ , իբլերի չէօզերէք , — սիզտէն պիրի քիւ-
բէք չէքմէք պիլիր մի :

— Պէն պիլմերիմ , տէեու ճէվապ վէրտի Լօմ-
պար :

— Հայտէյին , էֆէնտիլեր , — տէեու տէ-
վամ իթտի պարօն , — քիւրէքլերի էլէրինիզէ

ա՛լընըզ, վէ օրմանատան թագրիպա իքի եիւզ մէթրօ գատար չայտա աչըզա չըզընըզ։ Պէն ատ, քէնտիլէրինի հէր կիւնա եօրկունլուգտան էօխրկեմէ՛ք իչին, տուէլլօ իտէճէ՛ք օլան տօսթ. լարըմըզըն գաեըզընը կէօթիւրէճէ՛յիմ։

Մէզար ատբհալ պիր քիւրէ՛ք ալըպ, կէնճ բըրէնս իլէ Ֆէրհանըն արգասընա օթուրատու, վէ չիտատէթլէ քիւրէ՛ք չէքմէկէ պաչլատը։ Թամ օլ էռնատէ, ժանտարմալար տահիլէ կէլտիլէր իսէ ատ, Օֆէնպախըն ֆարպէնճըլըը մինիլլու, բէ՛ք կէճ գալմըշլար իտի։

Ժանտարմալարտան պիրի, վազայիֆինէ բէ՛ք տիդգաթլը օլմադըլէ, պիր ան էվվէլ ատէթ իթմէկլէրինի, եօգտա մազպաթալարը եապըշատ, հադդըզընընտա ահ քետար դանունսուզլուգունա իճրա օլունսաճաղընը, մագամը թէհտիտատէ իքի իտասիլէրէ վէ չահիտլէրինէ ուղագտան պէեան իթտի։

Հալ պու քի մէզքիւր թէհտիտա, կիւլմէ՛քտէն պաչգա պիր մուվաֆֆագըյէթէ նայիլ օլմատը։

Կէնճ բրէնս, հալէտ, վագթիլէ բէտատամ ֆատրիդատընտա միւսթախէմ պուլունտուղու հալու թատպիհէրընտա օլմադըլէ, մէզքիւր թէհտիտէ մուդատիլ, Պէյնան նամ օբէրանըն պիր պէյնիլինի օգուտատա պաչլատը։

Վադը օլան հալէթընըն քեռֆֆէտինի Լաղտրին կէօրմիւշ իտի։ Մէզպուրէ, դաեըզլարընն տահիլտէն այրըլտըգլարը զէման, տայիտա քէնտիլէ կիղլէմէկէ չալըշատագ, չիմին պօեունա

կիտիպ, գօլլամագտա օլտուղու էչխասը կէօղիւնտէն աեըրմատը։

Գաեըգլար աչըզա չըգտըգլարընտա, եան պէ եան տուրտուլար։ Մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյ տախի տուրատու։

— Ջանն խաէրիմ քի, պուրատա սիպին իչին բէ՛ք միւնասիպ տիր... Սիպէ նահըլ կէօրիւնիւեօր, տէեու սիւալ էթտի Ֆօսարօ։

— Էվվէլթ, բէ՛ք ալէտ տըր, տէեու ճէվապ վիրտի բրէնս։

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ, էֆէնտիլէր, արթըզ սիզտէն մուֆարագաթ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլիր։

Պէօյլէճէ պարօն, խասիլէրին գաեըզընը թէր՛քլէ, չահիտլէրին գաեըզընա կէչտի, վէ քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Իչարէթէ միւնթազըր օլունուղ, տէտի։

Հէ՛քթօր իլէ Ֆէրնան վէյնէյ, գըլըճլարընը էլլէրինտէն պրագմադըղ իտիլէր։ Մէրգուճլարտան հէր պիրի, գաեըզընը պիրէր ուճունտա տուրտուպ, ճիտտի վէ սօվուգ պիր հալու թավր քէսպ իթտիլէր, վէ կէօղլէրինի տախի պիրիպիրլէրի կէօղլէրինէ տիքտիլէր։

Պունլարընն գաեըզը, տիկէրի դատար աղըր օլմաեըպ, մուհաֆազա տախի իտիլմէ՛քտէ օլմատըղընտան, չահիտլէրին գաեըզընտան սիւրթաթէ եիրագլանմագտա իտի։

— Հայտէ՛յին, մի՛սխիլէր, — տէտի Մէզար տը Ֆօսարօ։

8

Ա.ինի վագըմտա գըլըճլար, եէկտիկէրինէ չաթըշըրլար։

Ֆրէատերիք Ցուլիէ, թէէլիճ իթտիկի կիւղել բօյանըլարընտան, զանն իտերիմ քի Ինկրֆը Ո-ՙՙՙ

թարաֆըննա տօղրու էյլէի իսէ տէ , մուվազէ-
նէսի ղայպ լիթմէմէ.ք իչին , հէմանտէմ աեաղա
գալգալը , վէ պուլունտուղու մէվգը իճապըն-
ճա , աչաղըտան եօգարըեա թէճավուղի հարէ-
քէթէ մէճպուր օլան բրէնսին մէվգըսըննան
տահա իյի պիր մէվգըտա պուլունտու :

Հէ.քթօր պունու անլաեարագ , իլքի իւչ ա-
տըմ գատար բիւճաթ լիթմի : Մէրգուումեն եա-
րէսի , խայլիճէ ճիւղի օլուպ , աղրը վիրմէեօրտու :

Ֆէրնան , խասմինէ եազլաշմագ իչին , գա-
եըղըն պաշ թարաֆըննան տէօչէմէսինէ աթ-
լատը : Ֆագաթ գանըն իզինաէ աեաղը գայ-
տըղընտան , աղրը վիճուտի իլէ տիղ չէօ.քտիւ , .
վէ պիր սանկյէէնին պիր բուպու գատար , կէօք-
սիւ խասմինէ գարշը աչըգտա գալը :

Շու հալտէ , Հէ.քթօրուն գըլըճը , խասմինին
եիւրէկինէ սաբլանմագ իչին , հիչ պիր մանի
գալմամըշ իտի :

— Ղա՞յպ վէ մահվ օլտու , տէեու միւլահա-
զա իթտի Ֆօսարօ :

Պու էանատէ , սահիլտէն , մէ.յեուսիեէթլէ ,
վէ աճը աճը պիր գատըն սէսի իչիտիլտի :

Ֆէրնան պու սէսի իչիթտիկինաէ , նակեահ
.քէսպի գուվվէթ վէ ճէսարէթ իտէրէ.ք , չէվիք-
տէն պիր զէմպէրէ.ք միսիլլու տօղուուլտու , վէ
պիր թարաֆըննան կիրիպ , տիկէր թարաֆըն-
տան չըդաճագ օլան տարպէեէ գարշը .քէննի-
յի միւտաֆաա իթտի.քտէն ատնրա , .քէմալի չիտ-
աէթլէ հարէ.քէթի թէարրուզիւեեէ իպթիտար
իյլէտի :

Պու արալըգ Սէզար թէպէսիւմ իթմէ.քտէ
օլուպ ,

— Ա՜հ , շու սէս , թատ վագթինտէ եէթիշ-
տի . . . — Հէմ տէ մուԹլագ սուրէթտէ մար.քի-
պին սէսի իտի , լա.քին .քէննտիսի նէ՞իետե օլա-
պիլիր , տէեու միւլահազա իթտի :

Ֆօսարօ , Մարն նէհրի .քէնարըալընա կէօղ
կէզտիրիպ , զի.քր իթտիկիմիզ չիթին արգա-
սընտան պիր գատըն չէ.քլինին սիվիլտիկինի
միւշահետե իթտի , վէ եախօտ միւշահետե ի-
տիեօր օլտուղունու զանն իյլէտի , վէ ֆի.քրին-
տէն տախի ,

— Մէրգումէ օրատա տըր . . . — Տիւնտէն
պէրու , մար.քիզին տուէլլօ մահէլլինէ կէլէճէ-
կինի զաթէն չիւպհէ իտիեօրտում , տէտի :

Տուէլլօ տէվամ իթմէ.քտէ օլուպ , վէ է՛ն չէ-
տիտ վագթինէ կէլմիշ օլմազըէ , ի.քի խասիմլէ-
րին կէօղլերի , վահշի պիր բարլագըգ .քէսպ
իթմիշ օլտուղլարը թագտիրտէ , խիթամը ար-
պէտանըն եագլաշմըշ օլտուղունու զանն իթ-
մէ.քտէ պուլունան շահիտլէրին , նազարը տիգ-
գաթլարընը պիր սուրէթի ֆէվգուէլ ատէտե
ճէլուլ իթմիշլէր իտի :

Գաեըգլար իսէ , շու սըրատա տահա գիեա-
տէ սիւրատի .քիսպ իտէն ագընթը էլէ , էվվել-
.քինտէն գիեատե չաքուգլուգլա աչաղըեա տօղ-
րու մէյլ իթմէ.քտէ , վէ օրմանտան անճագ էլ-
լի մէթրօ ուղագտա , սուլարընն աղալտըղը պիր
մահէլլտէ պուլունմագտա իտիլէր :

Ֆէրնանընն շահիտլէրինտէն պիրի , մուխաթա-

րանըն մուհադդադ օլտուղունու կէօրէրէք,

— Տիդդա՛թ իտինիզ, ադընթը սիզի կէօ-
թիւրիւէօր, տէմի։

— Սո՛ւս օլուն, — տէեու էմր իթտի Ֆօսարօ։

Պուլունտուդլարը հալ, հադրգաթէն տէհ-
չէթլի իտի։

Ի.քի խասիլէրին գաերդը, չահիալէրին գա-
երդընտան տահա զիեատէ օրմանա եադլաշմըշ
օլուպ, պէչինք կիպի սալանըպ տուրմագտա իտի։

Պիրտէն պիրէ Մեզար, բրէնսին քէսպի զա-
աֆ իթտիկի դանընընա զահիպ օլտու։ Պու իսկ,
խէեալաթ օլմաերպ, հադրգաթէն Հէ.քթօր
բէ.ք չօփ գան զայ իթմիշ օլտուղունտան, կէօղ-
լէրի գարարմահա վէ գուլադլարը լինլէմէնէ
պաշլամըշ իտի։

Ֆէրնան տախի, խասմինին կիթտի.քճէ զի-
եատէ քէսպի զաաֆ իթտիկինի անլաեարագ,
պիր ան էվվէլ պունտան խաթիֆատէ իթմէ.ք
խաթէմէ.քտէ իտի։

Պինապէրին մէրդում Թէաթրօ օեունճուսու,
բրէնսին քէչէլէշմիշ օլան բարմագլարընըն կիւճ
պէլա թուքմագտա օլտուղու գըլըճը իլէ, քէն-
տի գըլըճընը ֆէվգէլ ատէ պիր սօվուդ գան-
լըլըգա չարբըշարբըպ, խասմինին գըլըճընը սու-
եա ֆըրլաթտըրտը, վէ այնի վագըթատա Հէ.ք-
թօր, թա կէօ.քսիւնտէն վուրուլուպ, պօղուդ
պիր սէտա իլէ լինլէեէրէք, գաերդըն օրթասըն-
տա սէրիլէ գալտը։

Մեզար տը Ֆօսարօ, հէր իշ պիթմիշ, հաթ-
թա միւ.քէմէլէն պիթմիշ օլտուղունու կէօ-

րիւր կէօրմէզ, պիւլէնտի ավազ իլէեէրէ.ք,

— Մագը՛նընըզ, գաերդ ագընթըլյա օրմա-
նա գատար սիւրիւ.քլէնմէսին, տէեու պաղըրտը։

Թէաթրօ օեունճուսու արգասընա տէօնիւպ,
օլ անէ տէկին չիւպհէ պիլէ իթմէ.քտէ օլմա-
ոըղը մուհաթաբաեը կէօրտիւ, վէ լա.քին պուն-
տան ոօլաեը ասլա միւթէէսիր օլմատը։

Գաերդ, ասըլ ագընթըտան իւչ տէօրթ մէթ-
րօ ուզագտա պուլունտուղունտան, Ֆէրնան,
գաերդըն.քէնարլարընա գօնուլմուշ օլան քիւ-
րէ.քլերի ալըպ, մահէլլի մախսուսլարընա վազ
իլէտի, վէ գաերդը էսյլէ պիր ուսթաըգլա
գուլլանտը քի, ագընթընըն չիտտէթինտէն
գուրթարըպ, տուրկուն սուլարա կէթիրտի, վէ
օբատա չահիալէրին գաերդը կէլիպ, պունուն-
լա պիրլէշտի։

Տօգթէօր Ընթօնէն Ֆրէպօ, պիրինճի գա-
երդա ակլատը, վէ գաերդլար սահիլէ տօղրու
եօլ ալմագտա իլէն, քէնախտ, բրէնսին վի-
ճուտինէ տօղրու էյիլէրէ.ք, կէօմլէյինի աչտը,
վէ եարէսինի մուայեէնէ իթտի։

Հէ.քթօրուն իւղէրինտէ հայեաթ ալէաժէթի
կէօրիւնմէեօրտու։ Թապիպին սիմատը, քէսպի
մահղունյիեէթ իթտի, վէ Մեզար տախի մեր-
գումա խիթապէն,

— Նէ՞ խապէր, տէեու սիւալ իթտի։

Ընթօնէն, ճէվապ եէրինէ պաշընը գաշը-
մահա պաշլատը։

— Էօզվի՞շ միւ տիւր, տէեու տէվամ իթտի
պարօն։

Հիւքիւմէթ մէմուրլարը, պիր գաչ տագը-
գա զարֆընտա իգթիզա իտէն մազպաթաեր
պիթթանզիմ, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆթա-
դաթ իթթիլէր, վէ Ֆօսարօ, էլինի Ֆէրնան
վէյնէյին ումուղունա դօեարադ, մէրդումու
պիր թարաֆա չըղըրտը, վէ քէլամա աղազլէ,

— Պիր աղ էվվէլքի սէսի իչիթտինիզ մի, տէեու սիւալ իթտի։

— Շի՛ւպհէսիզ, իչիթտիմ։

— Ֆիմին սէսի օլտուղունու անլատը՞նըզ մը։

— Ջաննըմա կէօրէ անլատըմ։

— Թախմինլէրինիզ մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բօյ իւզերինէ՞ մի տիր։

— Էվվէթթ։

— Պէնիմ տախի իթթիզատը գավիմէ կէօրէ, պու թախմինաթընըզտա եանըլմահօրսունուզ ... — Լաղարին, քէնտիսինի միւտաֆաա իթ-
մէքտէ օլտուղունուզ տուէյլօտա հազըր պու-
լունմադ իսթէյիլպ, վէ Սիկի, էօլմէք թէհլի-
քէսինէ իքի քարմադ գալմըշ օլարադ կէօրտիւ-
կիւնտէ, նէֆսինիզի դուրթարմադըզդա սէպէպ
օլան նիւտաեը աքս իթմիշ տիր... — Ազի՛զիմ
ուէնօ, պու գատըն սիզի սէվիեօր, վէ պէն-
տէնիզ իսէ, պիհադդըն մազրուր օլտուղունուզ
պիր ֆիթուհաթտան տօլաեը, իլթիֆաթըմը
սիզէ պէեան իտէրիմ։

— Եիւզլէրճէ տէֆա սիզէ թէչէքքիւր էյլէ-
րիմ, լաքին տուէյլօնուն պուրատա վուդու պու-
լաճաղընը մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյ նա՞ըլ
անլամըշ տըր։

— Պիւսպիւթիւն էօլմէմիշ իսէ տէ, իյի տէ տէյիլ տիր։

— Իյի ևա՞, իյի եա՞, պիր տաէմ հաեաթտա օլտուդճա, դուրթուլմասընա տայիր տայիմա իւմիտ օլունուր։

— Գայաէյի ումումիեէճէ, պու սէօյլէտիկլի-
նիզ իչթիմալտէն տիր, ֆագաթ քէմալի էսէֆ
իւզրէ պէեան իտէրիմ քի, չու սըրատա պու
խուսուսա տայիր չօգլուգ լումիտ եօգ տուր։

— Շիմոի պիզ նէ՞ ևարաճաղըզ։

— Բի գարիեէսինտէն ավտէթ իչին էմր ալ-
մըշ օլան արապաճը, պիր ադտան կէլիր։ —
Բրէնսին, քէնտի խանէսինէ նադլ օլունապի-
լիպ օլունամաեաճաղընը պիլմէմ, լաքին հէր
հալտէ, վէ մուվաֆագաթ սուրէթլէ, մէրդու-
մու, չուրատա կէօրտիւկիւմ էվվին ևաթտաղըն-
տա ևաթըրմադըղըմըզ լազըմ տըր։

— Գաեըգճընըն էվվինտէ՞ մի, տէեու սիւալ իթտի Մ. տը Քիւսի։

— Էվվէթթ, ֆագաթ էվվէլճէ խանէ տահիպլէ-
նէ վուդուի հալի պիլմօրմէք իգթիզա իտէր։

— Պէն կիտէր խապէր վէրիրիմ, տէեու մու-
դաֆէլէ իթտի վիգոնթ, դարաեա չըգարադ, չիւնքի պու սըրատա դաեըդըլար, նօգթաի հա-
րէքէթլէրինէ կէլմիշլէր իտի։

Զիրր իթտիկիմիդ ժանտարմալար, տուէյլօ իտէնլէրին վէ շահիտլէրին իսիմլէրինի գայտ իթմէք, վէ մէնն իտէմէտիքլէրի տուէյլօնուն մազպաթասընը թանզիմ էյլէմէք իւզրէ, սա-
հիլտէ պէքլէմէքտէ իտիլէր։

— Տիւն պէն քէնախսինէ սէօյլէմիմ, զիրա մէզպուրէ, քէնախսյլէ կէօրիւշմէ՛ք իւղրէ պէ՛նի խանէսինէ տավէթ իթմիշ իտի։

— Ա՞ճապա նէ՞րէտէ կիզլէնմիշ իտի։

— Շու չիթին արգասընաա . . . — Պէլքի տէ տահա օրատա մըը։ Պինադէրին պու խուսուսու, սիզին թահդըդ իթմէնիշ լազըմէտէն տիր։

Ֆէրհան, քէնտի չահիտլէրի եանընա եագ-լաշարագ,

— Տօ՛սթլար, — տէտի, — սիզ պէնի, Քրէթէյլ քէօրիւսիւնտէ, վէ գարշըսընտա արագամըզը պրագմըշ օլտուղումուզ լօգանթատա պէ՛քլէյինիզ, վէ գահվալթը սիբաըշշ իտինիզ . . . — Պիր չարեէ՛ք սիւրմէդ, պէն կէլիպ սիզի պուլուրում։

Ֆէրհանըն իլքի չահիտլէրի, պու էսրար հագգընտա զաեէթ մէրագատա գալարագ, մահէլլի մէդքիւրատէն եիրագ լանտըլար, վէ թէաթրօ օեունճուտու, եարըմ սաաթ էվվէլ, չիթին արգասընտան սիվիշիպ կիթտիկի եօլա կիրտի, վէ պիր աթֆը նաղար իլէ օվաեա կէօզ կէդտիրտի իսէ տէ, քիմսէ յի կէօրէմէտի։ Պատէհու մէրդում, քէմալի իդթիրատը գալգ իլէ չիթին պօեունա ուզանտը, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Լա՛քին սէս պուրատան չըգըեօրտու, — տէտի, — վէ պարօն կիպի, պէն տախի մէզքիւր սէսին, եալընըզ մար՛քիզ թարաֆընտան չըգարըլմըշ օլմասը իթիգատընտաեըմ։

Մէրդում, չիթին պօեունտա օլուպ, տահա հէնուզ գաղըլմըշ օլան պիր արաղիտէն կէչէր-

քէն, նէմ օլան թօբրադ իւզէրինտէ, տար վէ քէմէրվաթի աեագ իդլէրի, վէ եիւքսէ՛ք Լուի Քէնզ պօթինլէրին էօքչէլէրի նիշանէլէրինի կէօրտիւ, վէ — Լաղարին պուրատան կէչմիշ տիր, — տիեէրէ՛ք, թէհարրիեաթընա տէվամ էյլէմի։

Պիր ազ էօթէտէ պու էսէրլէր զայիլ օլուպ, թօբրաղըն չըղընանմըշ օլտուղու կէօրիւլմէ՛քտէ իտի։ Ֆէրհան տուրատու, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Տուէլլօեու պուրատան գօլաեօրմուշ, վէ սէս տէ պուրատան չըգմըշ տըր, վէ տուէլլօնուն նէլթիճէսինէ էմին օլունճա, զահիրէ չըգմագըդ թէհլի՛քէսինի կէօղէ ալմագ իտթէմէտիկինտէն, տօղրուճա արապասընա կիթմիշ օլմալը տըր։ — Ֆիլհագըգա, չու օեունտա ալեթլէ մուվաֆֆագ՛ըյէթ գազանտըմ, տէտի։

Մուախխարէն Ֆէրհան վօղնէյ, օ եօլտան տէօնիպ, գաեըգճընըն էվինէ տօղրու միթէվէճճիհ օլտու։ Մէրդումուն օրատա մուվաֆըղլէթի էանասընտա, բրէնսին ընդօտու տախի վասըլ օլմագտա իտի։

Ա՛րապտը, քէնտի մահէլլի մախսուսունտա օթուրմուշ օլուպ, տօլ էլիյլէ եուլարը վէ սաղ էլիյլէ տէ գահ՛ընը թուպմագտա, վէ թավ ու հարէքէթինտէն, ինկիլիզ արապաճըլարը կիպի, աղիմ վագար իւղրէ կէօրիւնմէ՛քտէ իտի։

Ա՛րապտընըն եանընտան կիթմէկէ մէմուր օլան տիկէր սէյիս իսէ, գաբունուն եանընտա աեագատա տուրմուշ օլուպ, ճանընըզ զանն օլունան պիր վիճուտէ, եանլի բրէնսին վիճուտինէ

տօղրու էյելմիշ պուլունան ատէմլէրէ մէրագ-
լա նաղար իթմէքտէ իտի ։

Ֆէրնան , էնձակ ալտէթինտէ մէրդուման էշ-
խասը սէլամլաէրզ , վէ ասլա տուրմադըզըն ,
եօլունա տէվամ իթտի ։

Պրագալըմ մէրդում եօլունա տէվամ իթմէք-
տէ օլսուն , պիղ գաեբգճընըն էվինին էչկին-
տէն իչէրի կիրէլիմ։

Ի.քի գաեբգլարըն քիւրէքլէրկլէ , պիր նէվի
թէճկէրէ թէրթիպ օլունարադ , ֆէվգէլ ատէ
տիդգաթ վէ իհթիեաթ իլէ , մէճբուհ , քէն-
տինտէն պիխապէր օլտուղու հալտէ , սահիլտէն
մէղքիւր էվէ գատար կէթիրիլմիշ , վէ պիրինճի
գաթ օտասընտա.քի եաթաղա սէրիլմիշ իտի ։

Չէքթօղրուն ըէնկի , պալ մօմու կիպի սարար-
մըշ օլուպ , զանն իտէրսին քի տամարլարընտա
պիր տամլա պիլէ դան գալմամըշ իտի ։

Էթրաֆլարընա մօր պիր տէյիրմի չէվրիլմիշ
պուլունան կէօղ գաբադլարը նիմ աչըդ օլուպ ,
հէր նէ գատար կէօղէրինին քիւրէսի կէօրիւ-
նիւեօր իտի իսէ տէ , կէօղ պէպէքլէրի նիմ
կիղլէնմիշէր իտի , վէ պուննար իսէ , մէրդու-
մուն եիւղիունէ տէհշէթ քէսպ իթտիրմիշ իտի ։
Տօտագլարընտան տախի գըրմըզը ըէնկէ եա-
գըն պիր քէօրիւք ագըեօրտու , վէ բանթալօ-
նուն սաղ պաճաղըյլա կէօմիէյինին էօն թա-
րաֆը , գան իլէ միւէյմնա օլմուշ կիպի կէօ-
րիւնմէքտէ իտիլէր ։

Ընթօնէն Ֆրէպօ , մէճբուհուն եարէլէրինի
թէքրար վէ տահա զիեատէ տիդգաթլէ թէտ-

գըգ իյլէմէքտէ իտի ։ Թապիպի մէզպուր , տար
օլան ճէրիհանըն քէնարլարընը եըգամըշ օլտու-
ղունտան , գուլաղընը , մէճբուհուն կէօքսիւ-
նիւն սօլ թարաֆընա տաեաթմադտա իտի ։

Ընթօնէն , պաչընը եօգարը գալտըրարըղըն-
տա , հէնուղ մէյէուս պիր հալտէ զանն օլու-
նուեօրտու ։

— Նէ՞ խապէր , տէեու սիւալ իթտի Ֆօսա-
ըօ , իքինճի տէֆա օլարադ ։

— Ա.պի՛զիմ պարօն , — տէեու ճէվապ վիրտի
տօդթէօր , — էկէրչի պիչարէ տօսթումուզ չու-
թէհլիքէտէն գուրթուլուր իսէ , վիճուտինտէ-
քի բուհու , զաեէթ գուվվէթլի օլմասը լազըմ
կելիր ։

— Եարէ եիւրէկլինէ գատար տաեանմըշ մը ։

— Թա՛յր ... մա՛զալլահ , էկէր էօյլէ օլսա իտի ,
հէմանտէմ էօլմէսի իճապ իտէր իտի , ֆագաթ
զաննըմա կէօրէ , ագ ճէյէրի տէլինմիշ օլմալը
տըր , վէ գօրգարըմ.քի , իչէրտէն գանը պօ-
չանճադ տըր ... Պա՛րօն , ալէթլէրիմին չիղ-
տանընը պէնտէնիզէ հիմմէթ իտին ։

— Ա՛լըն ։

Թապիպ , տէրունինտէ պիր թագըմ ալէթը
ճէրրահիեէտէն մաատա , պիր չօգ բուհ չինէ-
լէրի պուլունան մէղքիւր չիղտանը աչըը ։ Պա-
տէհու ,

— Եարըսընա գատար թագէ սու իլէ տօլու
պիր թաս եախօտ պիր գատէհ լազըմ տըր ,
տէեու տէվամ իթտի ։

Գաեբգճը տէրհալ պիր գատէհ սու կէթիր-

տի : Ֆրէպօ , իւքի րուհ չիչէսի աչալ , վէ պուն-
լարըն իչինտէքի սուտան պէչ ալթը տամլա գա-
տար թազէ սուեա տամլաթըզընտա , սուեուն
բէնկի ոօլմուշ կիւլ բէնկի քէսպ իթտի :

— Պիր տէ գաշըդ կէթիրինիզ , — տէեու տէ-
վամ իթտի թապիպ , — սիզ տէ , պա՛բօն , բըլ-
բէնօին պաշընը պիր աղ եօգուրը գալտըրմաեա
հիւմմէթ խոին :

Ֆօսարօ , տէրագապ հէքիմին էմրինի իճրա
իթտի : — Խապխի մէրգուման եիւղիւնտէ է-
տէրի մահզունիյէթի վէ րիգգաթ միւշահէտէ
օլունուեօրտու , հալ պու քի ֆիքրինտէն տէ ,

— վադտա , պիր տախի պու տիւնեատա ավ-
տէթ իթմէկէճէկինի պիլիր իսէմ տէ , լաքին
չու չօլքաղ Ֆէրնան էկէր իչ սանթիմէթրօ եօ-
գարտան գըլըճընը էնտիրմիշ օլտա խոի , չիմոի
պու գայլէտէն տէ գուրթուլմուշ օլուրտուդ ,
տէեու կէչիրմէ քտէ խոի :

9

Ընթօնէն Ֆրէպօ , գալայտան պիր գաշըդ ի-
լէ , եարտընը թէրթիպտէն , Հէքթօրուն տիշ-
լէրի արասընա իչ տէօրթ տէֆա պիր գաչ եու-
տուտ տամլաթտը :

Մէղքիւր թէրթիպ , բէք միւէսսիր օլմայը է-
տի քի , պիր աղ սօնրա , բրէնօին վիճուտի տար-

պըտը , վէ կէօղ գարագըլարը տախի տիթրէ-
տի : Հալ պու քի պու խուսուս , ընըտրըմտէ-
վամը գատար սիւրիւպ , մէճլուհ , եէնիտէն
դըմըլտանմաղ օլտու :

— Իյի՛ . . . — տէտի տօգթէօր , եիւղիւ էվ-
վէլքի գատար մէյեուս հալտէ կէօրիւնմէէ-
բէք , — չիմոի չու եարալարը լաընըգըյլա թէ-
տավի իթմէք լազըմ տըր :

Պէօյլէ տիւէրէք , եարէնին իւզէրինէ պիր
մէրհէմ գօեուպ սարաը , վէ պուննու իքմալ ի-
տինճէ , Ֆօսարօ ,

— Մալիւմիւնիւզ տիւր քի , արապա աչաղը-
տա տըր , տէտի :

Ֆրէպօ , բէտտա մանէտասընտա պաշընը սալա-
եարագ , չէօյլէ տէօյլէտի .

— Սրապա իչիմիզէ եարամազ , չիւնքի ճիւ-
դի պիր սարսըլմազտան , տէրհալ վէֆաթ գու-
հուր խտէպիլիր . . . — Սէլամէթ իւմիտլէրի նէ
գատար ճիւդի կէօրիւնօէլէր , պուննունլա պէ-
րաբեր , պէն եինէ թէհլիքէլի իչ կէօրմէք խա-
թէմէմ :

Սէղարըն գաչլարը չաթըլարագ ,

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ , նէ՞ եարամագ էֆ-
քեարընտասընըզ , տէտի :

— Էն իյի թարիզ , բրէնօի պուրատա պրագ-
մաղ տըր . . . — Բէնտիսինէ թէքմիլ պիր գա-
եօլա թազըմը կէթիրըթտիրիլիր , վէ պիհուզուր
իտիլտիկի իչին , վէրիլէճէք ճէօմէրտճէ պիր
թազմինաթա մուգապիլ , գաեըդճը , քէնտի
խանէսինտէ պիրի գապուլ իտէր :

— Էմրինիդէ միւնթազըրըմ, էֆէնտիմ, վէ թազմինաթ ֆալան տախլ իսթէմէմ, — տէեու ճէվապ վիրտի գաեըզճը, — պու ալէմոէ հէր քէս պիրիսիերինէ եարտըմ իթմէլի տիր։

Պարճն տը Ֆօսարօնուն եիւզիւ, Ընթօնէնին թաուաֆֆուրույա թաամիմաթըննըն պօղուլմասը իւզէրինէ, եէնիտէն պուրուչտու, վէ եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Լաքին ազի՛զիմ տօդթէօր, տէտի, միւ-լահազա իՙթմէեօրմուսունուզ քի, թաասսաֆֆուրունուզուն իճրասը գապլը տէյիլ տիր։

— Նիՙչին։

— Զիւնքի բրէնս տայիմա միւտաւաաթա միւհթաճ օլտուղու հալտէ, պուրատա պու միւտաւաաթ լաեըզըյլա իճրա իտիլէմէեէճէք տիր։

— Պէն հէր կիւն կէլէճէյիմ։

— Քիՙմ բրէնսին եանընտա նէզարէթ իտէճէք տիր։

— Քէնտի օտա խըզմէթքեարը իլէ պիր խաստա պագան կէօնտէրիրիզ։

— Պունլար իչին պուրատա եէր եօգ տուր, վէ պունտան պաշգա, մէրդումլար, պուրատա հէր իսթէտիքլերինի պուլամազլար։

— Ա՛ճայիպ, — տէտի թապիպ սապրսըզ-լըգըա, — սիզ իսթէտիկինիզ կիպի սէօյլէեօրսունուզ, հալ պու քի էկէր պէնիմ թէքլիֆիմի պէեէնմէեօր իսէնիզ, պիր չէյ տէ սիզ տիւշինիւն։

— Պէն, բրէնսի Բարիսէ նագլ իթմէք էֆքեարընտաեըմ։

— Րէճա իտէրիմ, վիճուտի սարսըթըճը թէապիր պէեանընտան սագընընըզ։

— Զանն իտէրիմ քի, եաեան եիւրիւեէրէք կիթտիկի թագտիրտէ...

— Զաննընըզ տօղրու տէյիլ տիր, — տէտի Ընթօնէն, Սէզարըն լագըրտըսընը գաթթ իտէրէք, — պէնիմ պու սըրատա, մէսուլիյէէթիմ, հէմ ղաեէթ աղըր պիր մէսուլիյէէթիմվար տըր, անլա՞մաեօրմուսունուզ... — Պինապէրին, հէր նէ պէհանէ իլէ օլսուր իսէ օլսուն, Մ. տը Գասթէլ-Վիվանըն արապա իլէ տախի կէօթիւրիւլմէսինի թէնսիպ իթմէմ... — Մէճրուհ, էմրի ախըրէ տէկին, գըմըլտանմաեարագ գալմալը տըր։

Տօգթօրուն իֆատաթըննը ճէրհէ գալգըշմագ, չօլբազճա պիր թէչէպալիւս տիմէք օլաճաղընտան, Ֆօսարօ, հէր նէ գատար տախիլէն հիտտէթ ու ղաղապ իչինտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի մէգըիւր չօլբազճա թէչէպալիւստէն սագընտը, վէ տիկէր պիր չալէ արաեարագ, սիւքիւթի իսթիեար կյլէտի։

Գաեըզճը, զիւր իթտիկիմիզ մուհավէրէյի տիգգաթլէ տինլէմիչ իտի։ Պինաէն ալէյհ պիրտէն պիրէ,

— Միւսի՛ւ տօգթէօր, տէտի, էֆքեարը աճիզանէմի պէեան իթմէքլիկիմէ միւսաաատէ իտէրմիսինիզ,

— Հիւսնի իրատէթիմէ միւսաաատէ իտէրիմ, վէ էկէր էֆքեարընըզը թահսին իտէր իսէմ, իճրասընտա տախի պուլունուրում։

— Էֆքեարըմըն կյի վէ եա ֆէնա օլմասը,

— Շիմոի մատաե, պու թէտալըլի մէվգըլի իճրաեէ գօյմագաա տըը։

— Պիը ան էվվէլ, մէվգըլի իճրաեէ գօրուզ . . . — Էվվէլ էվիրտէ, մաթլուպ վէճհ իւղրէ պիը սանատալ լազըմ տըը։

— Պէն անըն իճապընա պագարըմ, — ատէոլ գաեըդճը, — պէնի Բօր-Քրէթէյլտէ թանըըլար։ Շիմոի պիղզաթ կիտիպ, սանատալ, չիլթէ, Եօրկան, Եասթըդ, վէ քիւրէքճիլ թէսարիւք իտէրիմ . . . — Հալ պու քի ֆիեաթ ճիհէթիլլէ նէ՞ Եաբմագ լազըմ տըը։

— Ֆիեաթընը սիզ դարարլաշըրըն, հաթթա ուզուն ուզատմէյէ բազարլըդ սա էթմէյին, ատէոլ Անթոնէն, գաեըդճընըն լազըրտըսընը գաթթ իտէրէք։

— Բօր-Քրէթէյլտէ գահվալթը իտէպիլիրսինիզ, ատէոլ սիւալ էթտի Սէզար։

— Էվվէթթ, էֆէնտիմ, լօգանթաճըլըդ սահխի իտէն սանատալճընըն նէզտինտէ, քէնդ ալէա գահվալթը իտէպիլիրսինիզ։ Մէրդումըն Մարն նէհրինտէ պիը սաաթը պուլունուպ, հէր բազար կիւնիւ Բարիսլիլեր օրաեա պալըդ թաւսը վէ պալըդ թաաւլարը եէմիէհ կէլիրլեր։

— Էկէր, միւսիւ տօգթէօր էթիրազ էթմէդիսէ, մէրդումի սանատալճըեա, քէնտի լօգանթաըընտա արամ իտէճէկիմիզի կապէր վէրին։

— Պու պապաե էթիրազ իտէճէք հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր, տէեու մուգապէլէ էթթի Ֆրէպօ, հաթթա պէն տախի քէմալի իշթիհա լէ գահվալթը իտէրիմ . . . — Լաքին

մէճրուհուն Բարիստէ իգամէթ էթտիկի մահէլլէ միւթէվագքի տըը։

— Մահէլլի իգամէթի, պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտա տըը։

— Մէզքիւր սօգագ, սէն նէհրինտէն ուզաղմի տըը։

— Թագրիպա պէշ տագըգա ուզագ տըը։

— Օ հալտէ թաաավվուրումուն քէք միւնասիպ օլտուղունու զանն իտէրիմ։

— Զարա՛դ սէօյլէյինիզ։

— Իչթէ թաաավվուրում չունտան իպարէթտիը։ — Քրէթէյլ քէօրփիւսինտէ, թէնթէլի վէ բէրտէլէր իլէ միւզէյէնէն պիր թէֆթէրիւճ սանատալը քիրա իլէ Թուռնուպ, պու սանատալըն տէրուննինէ իլգի չիլթէ գօնուլմալը, վէ տէլիգանլը մէճրուհու, իչպու չիլթէլէր իւղերինէ Եաթըրմալը . . . — Մէրդում օրատա, տահէթա քէնտի Եաթագընտա Եաթմըշ կիպի բահաթ օլուր։ — Մարն նէհրինտէն Սէն նէհրինէ, վէ անտէն մէճրուհուն խանէսինին է՛ն Եագըն մահէլլինէ գատար, ահէսթէ ահէսթէ կիտիլիր, վէ օրատա, չիլթէլէր պիր թէճգէրէ իւղերինէ վաղ օլունարագ, գարաեա չըգըլըը, վէ մէրգումուն խանէսինէ վասըլ օլունուր։

— Իչթէ պու բէք կիւզել թէտպիր տիր, տէտի Սէզար պիր կէօղիւ բարլաեարագ։ — Սիզ պունա նէ՞ տէրսինիզ, միւսիւ տօգթէօր։

— Պու թէտպիրի պէն տախի թահսին իտէր, վէ պունու տիւչինէն զաթա իլթիֆաթըմը պեեան կլէրիմ։

լօգանքա եադընլարընտա պիր էճզահանէ վար մը տըր ։

— Էվվէթ , էֆէնտիլէր , եադընլարընտա , եանի Սէն-Մօր-լէ-Ֆոսէտէ պիր էճզահանէ վար տըր ։

— Էօյլէ իսէ , իսթիհմալի պէնճէ էլղէմ օլան պիր մուալիճէյի թէատրիք իչին , լօգանքա տա տուրմադըղընմըղտան իսթիֆատէ իտէճէյիմ . . . — ՀաՅտէ , տօ՛սթում , սիզ արթըգ չաբուգ կիտինիզ ։

— Շիմտի կիտէրիմ , ֆագաթ էֆէնտիլէր , էկէրչի պէնիմ պուրատա օլմատըղըմ ղէման , պէնի տրաեան օլուր իսէ , սիզտէն պիրինիզ իճապընա պագընըզ ։

— Սիզ գայտ իթմէյին , պէն իճապընա պագարըմ , տէտի Ֆոսարօ ։

Դաեըգճը սիւրաթլէ ֆրէթէյլ քէօբրիւսիւնէ տօղրու եօլ ալար ։

— Ադի՛զիմ վիգօնթ տէտի , — Սէզար Մ· տը Քիւսիէ խիմապ իտէրէ՛ք , — ըէճա իտէրիմ , բրէնսին արապաճըսընա սէօյլէ յին՛ քի , արթըգ կէրի տէօնսիւն , չիւն՛քի արապանըն պիղէ լիւղումու գալմատը . . . — Անճադ պիղ Բարիսէ եէթիչտիկիմիղտէ , հէր չէյ հապըր օլմալը , վէ պագը աստմլէր իլէ թէճկէրէ , սահիլտէ , Ալմա քէօբրիւսիւ եադընընտա պէքլէմէլի տիր լէր . . . — Պունտան պաչգա , նիյեթիմ Բօրթրէթէյլէ գատար սիղին իլէ պիրլիքտէ կելիպ , գահվալթըտան սօնրա , սիզտէն էվվէլ Բարիսէ կիթմէ՛ք տիր , զիրա հէր հալտէ լաղըմէտէն

պուլունան թէատրիքեաթա պէն նէզարէթ իտէճէյիմ ։

— Պու բէ՛ք իյի թասավվուր տուր , տէտի Ընթօնէն Ֆրէպօ , ֆագաթ արապա էօնտէն կիթսին ։

Վիգօնթ տը Քիւսի , արապաճըեա վէ եաեան կիտէն սէյիսէ , Բարիսէ ավտէթ իթմէլէրինի , վէ եադընտա Մ· տը Ֆօսարօ կէլէնէ գատար , թէատպէրի լաղըմէյի իթթիխաղ իյլէմէլէրինի թէնպիհ , վէ քիմսէեէ , մալիւմ օլան վուգուաթ հագդընտա պիր չէյ սէօյլէմէմէլէրինի թավսիէե իթտի ։

Արապա կիթտիքտէն սօնրա , վիգօնթ թէ՛քքար գաեըգճընըն էվինէ կիրտի ։

Ընթօնէն , մէճրուհուն եաթաղը պաչընտա օթուրմուչ , վէ բարմադլարընը մէրգուճուն չահ տամարը իւղէրինէ վաղ իթմիչ օլուպ , նապղընըն գայիֆճէ վէ ղայրը միւնթազամ սուրէթտէ վուրմասընը սայմադտա իտի ։

Սէզար վէ Մ· տը Քիւսի իսէ , հիչ պիր լաղըրար իթմէմէյի՛ք , բրէնս տը Գասթէլ-Վիլանընն սօլմուչ եիւզիւնէ տիգգաթլէ պագմադտա իտիլէր ։

Եարըմ սաաթ գատար կէչտի ։ Իչպու միւտտէթին իսթիամընտա , գաեըգճը , պէ՛քլէնիլմէքտէ օլան սանտալ իլէ ավտէթ իյլէտի ։

Տօգթէօլուն թալէպ իթտիկի էշեանընն ճիւմլէսի , սանտալտա մէվճուտ օլմադլէ , գաեըգճը , լաեըգ օլտուղու պօլճա պագ չիչլի ախղ իթտի , վէ սօնրա իւչ նէֆէր էշհաես սանտալա

պինիպ, սանտալ, եալընըզ պիր քիւրէքճի մա-
րիֆէթիլէ սահիլտէն այրըլտը։

* * *

Մէզար որ Ֆօսարօ վէ Ֆէրնան վօյնէյ, չի-
թին արգասընտա իչխիլէն սէս, մար.քիզին
սէսի օլսուղունու զանն իմտիքլէրինտէ եանըլ-
մամըշտըր իսի։ Շու դաատար քի, թէսլիմը օ-
եունճուսու, Լաղարինին, կենճ բրէնտին մայ-
լուպիյէթինտէն սօնրա պուլունսուղու մահէլ-
լի թէրք իմմիչ լսուկինի զանն իմմէսինտէ
եանըլըեօրսու։

Մսաատ որ լա Թուր տիւ Լօյ, էլլէրի պու-
րուշմուշ, նէֆէսի սօլուսմագտա պուլունմուշ,
վէ կէօզլէրի վահշի պիր հալ քէսպ իմմիչ օլ-
սուղու հալտէ, նասըլ քի մալիսիմիսիղ տիւր,
սուէլլօեա սիդգաթի իմմէքտէ, վէ քէնտինի
միսսաֆտա իտէն տէլիգանլընըն քէսպի ֆիս-
Թուհաթ իմմէսինի, արզուի չէտիալէ Թէմէն-
նի իլլէմէքտէ իսի։

Լաղարին, էվվել էմիրտէ Ֆէրնանընըն մաղու-
պիյէթի սուրէթինտէ, գաէրզըն պաշ Թարա-
ֆընտա սըչրատըղընը կէօրտիւկիւնտէ, ազ գալ-
սը քի պաեըլտաճագ իսի, վէ սօնրա տահի
մէրգուճունն աեատա գալգըպ, ֆագաթի գայ-
սըղընը, վէ քէնտիլի բրէնտէ Թէսլիմ իտէրճէ-
սինէ տիպ չէօքտիւկիւնու կէօրտիւկիւնտէ, մա-
լիսիմիսիղ օլան տէհշէթլի սէտտէը տիհանընը-
տան րէֆ իմտի։ Պատէհու Ֆէրնանը, իսմիտ-
սիղ պիր հալտէ ղայպ օլմուշ սատ իտէրէք,

իքի էլլէրինի կէօղլէրինէ կէօմիւրտու, վէ ա-
տէթա պիր մէճնուն կկալի, արգասընտա պիլէ
պագմաեարագ, Թարլալարընն արասընտան գօշ-
մաեա պաշլատը։ Պէօյլէճէ սահիլ եօլունա վա-
սըլ օլուպ, արգասընտան քէնտիսինի գօվա-
լաեան վար որը կկալի, Ֆիրարընա տէվամ իմ-
տի, վէ Ֆրէմէյլ քէօրբիւսու նէրտիվէնինէ
մուվասըլէմ իտիպ, պիր գաչ սաբմտա գա-
տէմէլէրտէն կէչտի։

Մէրդումէ չու սօն ճահտը իւղէրինէ, պիւս-
պիւմիւն գուվվէթտէն տիւշիւպ, չօսէ եօլտան
միրուր իմտի, վէ ազընա մալիքէ պիլէ օլմա-
եարագ, չարտսղ Թաճիրի օլան լօգանմաճընընն
խանէսի գաբուսունտա տիւշտու։ Մէղքիւր գա-
բունուն էօնիւնտէ իքի արապա տուրմագտա
օլուպ, պուընլարտան պիրի, քէնտիսինի կէմի-
րէն, վէ տիկէրի տէ Ֆէրնան վօնէյ իլէ չա-
հիտլէրինի կէմիրէն արապալար իտիլէր։

Իքի արապաճընըր, սիւրտմէյէ պիր հարէքէ-
Թի միւթէագըպ պիր տիւշիւշ սէսի իչխմտիք-
լէրինտէ, լօգանմաճընըն տէօմկէահը գարչը-
սընտա տուրուպ, տիւքքեան սահիպի իլէ պիր-
լիքտէ ահպապճա չագըպ չագըչարրմագտատըր
իքէն, աճէլէմէյէն տիշարը չէգտըլտը, վէ նա-
պիք պիր գաատընըն, հաեամտա օլտուղունա
հիչ պիր եմրէ օլմաեարագ, Թօղ Թօրրագ իս-
չինտէ սէրիլմիչ օլտուղունու կէօրտիւլէր։

Մէրդումըր, գալտըրմագ իւզրէ, մէղքիւր
վիճուտա եագլաչտըգլարընտա, Գուրսէլ պուլ-
վարը արապաճըսը,

— Որ նէ՞, տէտի, պու գաղըն տիւն ագշամ պէվինէ կէօթիւրտիւկիւմ, վէ պու սապահ տախի պուրաեա կէթիրտիկիմ գաղըն տըր։ — Ս.ճապա քէնտիսինէ նէ՞ վագը օլտու։ — Սագըն էօղլիւշ օլմասըն։

Տիւքքեանճը, լաղարինէ տօղրու էյիլէրէք, — խա՛յր, խա՛յր, տէեու ճէվապ վէրտի, սալթ պաեըլմըշ տըր։

— Իչիմէ պիրէ պիր իշ չըգաը, չաբո՛ւգ քէնտիսինէ եարարմ իթմէ՛ք լազըմ տըր։

— Ֆի՛մ օլտուղունու, վէ նէ՛րէտէ օթուրտուղունու պիլմէրմիսինիզ։

— Եալընըզ չունու պիլիրիմ քի, պագչիչի պօլ տուր։

Տիւքքեանճընըն գարըսը տախի վուդուի հալտէն խապէրսար օլարագ, քէմալի հէյեճան իլէ եէթիշտի, վէ քէլտա աղաղէ,

— Պիչարէ դաղընը պէնիմ օտամա չըգարըննըզ քի, էլպիսէօնինի չըգարըպ, եաթաղա եաթըրաեըմ, տէտի։

— Միւսթէրիհ օլմունուզ, ղայրէթինիզի պօշա չըգարմազ։ — Պու պիր պիւյիւք գաղըն տըր, վէ քիսէսի տէ տօղու տուր, տէեու մուգապէլէ իթտի արապաճը։

Ինչ էր.քէ.ք, մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյու գալտըրըպ, պիրինճի գաթտա, ղաեէթի պիչիմլի սուրէթտէ թէֆրիհ իտիլմիշ օլան պիր օտաեա կէօթիւրտիւլէր, վէ գարեօլանըն իւզէրինէ եաթըրտըլար։

— Արթըզ պէնի պու գաղընլա եալընըզ պըրագըն, տէտի խանէ սահիպէսի, վէ եկէր պիր ազատան խի օլմազ իսէ, կիտեր պիր հէքիմ չըղըրըրսընըզ։

Պատէհու մէղլուբէ, ֆէվգէլ ատէ պիր մէհարէթ վէ չէվիքլիքլէ լազարինին էլպիսէօնի չըգարտը։ Մարքիզին կիյինմիշ օլտուղու գօրաէսի վէ տանթէլա իչլէմէլի կէօմլէկի, վէ չամաչըրըլարընըն նէֆեսէթի, տիւքքեանճը գաըրսընըն մուճիպլի հայրէթի օլմագտա իտիլէր։ Մէղլուբէ, պու տէրէճէ միւքէմմէլ պիր սիւս վէ թէմիզլիքտէն, պաեըլմըշ օլան գաղընըն, միւթէպէր պիր գաղըն օլուպ, խանէսինճէ պաղը պիհուզուրուղու պուլունտուղու նէթիճէսինի չըգարտը։ Պատէհու զիեատէ թախմինաթ վէ ֆարզիեաթա զահիպ օլմաեարագ, մարքիզին գուլագ թօղլարընը թազե սու իլէ ըսլաթտը, վէ տէրհալ իչպու մուալիճէնին թէէսսիրի կէօրիւլէրէք, լազարին կէօզլէրինի աչտը, եանագլարընտա ճիւզի պիր գըրմըզըզ հուսուլէ կէլտի, վէ եաթագտա գալգըպ օթուրտուգտան սօնրա, նազարը թէճէսսիւսլէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտի։

Մէղլուբէ, քէնտիսինին, պիր մէճհուլ օտաստա, վէ թանըմատըղը պիր գաղըն գարչըսընտա պուլունտուղունու, վէ մէղլուբէ գաղընընն, քէնտիսինի սուրէթի խայրխահանէտէ գաերմագտա օլտուղունու կէօրմիւկիւնտէ, վուգուի հալ տէրհալ խաթըրընա կէլտի, վէ սիւալէ պիլ իսթիտար,

— Նէ՞րէտէ պուլունտուեօրում, տէտի։

— Քրէթէ յլ քէօբրիւսիւնիւն լօգանթասընա պուլունուեօրսունուշ, ազի՛ զէմ մատամ, — տէեու ճէվապ վէրտի խանէ սահիպէսի, — զաթընըշ, պիր սաաթ էվվել սիզի կէթիրէն, վէ սիզի պէ.քէմէքտէ օլան արապանըն եատըննընա, զայագըլ եէրէ տիւշտիւնիւշ...

— Խաթըրըմա կէլիեօր, տէեի Լազարին:

— Շիմտի նաՅընըզ, մա՛տամ:

— Հէր նէ գատար գուվվէթ վէ թագաթըմ եօգ իսէ տէ, բէք իյի հալտէ պուլունմագտաեըմ:

— Զալիպա պիր խայլի մէսաճէ եաեան եիւբիմիշ օլմալըսընըշ:

— Էվվէթ, ճագաթ եօլ եիւբիւմէքտէն գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշմէտիմ, իյլա գօրգու վէ տէհչէթիմտէն չու հալէ տիւշար օլտում:

— Գօրգու վէ տէհչէթինիզէՅ՞ն մի, տէեու թէքրարլատը խանէ սահիպէսի, մուսահիպէսինին զարիպ իճատէսինտէն վէ կէօղէրինին հէմման վահչիճէ հալինտէն հայրէթտէ դալարագ:

— Էվվէթ:

— Ճատապա պիր մուխաթաբաեա՞ մը ուղրատընըշ:

— Խա՛յր:

— Եօգսա պիր չէյ կէօրիւպ, գօրգտուՆո՞ւշ մու:

Մատամ տը լա Թուր տիւ Րօյ, պաչը իլէ էվվէթ մանէասընտա պիր հարէ.քէթտէ պուլունմատը իւղերինէ, էվ սահիպէսի,

— Ճատապա պիր ճինաեէթ իճրասընը՞ մը կէօր-

տիւնիւշ, տէեու ջէլամա տէվամ իյլէտի:

— Խա՛յր, իյլա պիր տուէյլը կէօրտիմ:

— Սիւպհա՞Ն Ալլահ... տուէյլը՞ մու, ճճապա պուրալարտա՞ մը կէօրտիւնիւշ:

— Էվվէթ, օրմանտա:

— Տուէյլը իտէնլէրտէն պիրիսինին տիւշտիւկիւնիւ, վէ վէճհէթ իթտիկինի՞ մի կէօրտիւնիւշ:

— Էվվէթ, տիւշտիւկիւնիւ կէօրտիմ, վէ օնտան զիեատէսինի կէօրմէեէ թէհամմիւլ իտէմէտիմ... — Պինապէրին զայագըլ օլտուղում հալտէ, ֆիրար իյլէտիմ:

— Լաքին պու բէք տէհչէթլի պիր խապէր տիր... — Ֆագաթ մէգքիւբ տուէյլօնուն սէպէպինի պիլիեօրմուսունուշ:

Լազարին պու սիւալէ ճէվապ վիրէճէ.ք եէրտէ, պիղղաթ քէնտիսի սիւալէ դրեամ իտէրէք,

— Գաբուննուշտա պէնիմ արապատընան մատտա, տիկէր պիր արապա եօղմու տուր, տէտիւ

— Էվվէթ, մա՛տամ, վար տըր... — Մէգքիւբ արապա, իչ քիչի թարաֆընտան քիրա իլէ թուԹուլմուշ տուր, վէ մէրդուման իչ քիչի, օրմանի թարաֆընա կիթմիշլեր տիր:

— Պու իչ էֆէնտիլէր ավտէթ իթտիլէ՞ր մի:

— Խա՛յր, տահա ավտէթ իթմէտիլէր, մա՛տամ:

— Էմի՞նմիսինիզ:

— Էվվէթ, քեամիլէն էմինիմ:

— Ա՜հ, տէեու նիտա իթտի Լազարին քէսիք պիր սէս իլէ, շահիտլէրի եանընտա պուլունուպ, չիւպհէսիզ պիչարէյի ճանլանտըրմաեա

չալըշըդլարը հալտէ, պէն, կէօքսիւնէ գըլըճ սաքլանաճաղը էսնատէ ֆիրար իթտիմ . . . — Տիմէք տիր քի՛, պէն պիր ալչաղըմ, վէ չու հալիմտէն մահճուպ օլմագըղըմ կէրէք տիր։

10

— Մա՛տամ, հէյեճանըննըզը թէքսքին խոնիզ, — տէտի խանէ սահիպէսի, Լաղարինին հէյեճանընտան ալուշարը իզթիրապ օլարագ, — զիրա եվուշնիւք իտէճէքսինիզ։

— Տուէլո՞ իթտիլէր . . . տէեու տէվամ իթտի մարքիզ . . . Պիր տէլիգանլը աղըրճա եարալանտը՞, պէլքի տէ վէֆաթ իթտի . . . — Շիմտի պուրատա կէթիրէճէքլէր, չիւնքի արապասը պուրատա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ տիր . . . — Րէճա իտէրիմ, մա՛տամ, աշաղը ինինիզ, պէքլէ՛յինիզ, սօ՛րունուզ, վէ վէֆաթ իտիպ իթմէտիկինի կէլիպ պանա խապէր վէրինիզ։

Ջանն իտէրսին քի, պու արալըդ մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյուն ադլընա զիեան կէլմիշ իտի, վէ վահշիճէ պագըլըը կէօզլէրինտէ, պիր չըկընըդ միւշահէտտէ օլունուեօրտու։

— Միւրատընըդը իճրա իտէճէ յիմ, մա՛տամ, տէտի խանէ սահիպէսի գատըն . . . — Պիր ազտան աշաղը էնիպ, սօրարըմ, վէ հէր նէ մալիւմաթ ալըը իսէմ, կէլիպ սիզէ պիլտիրերիմ,

ֆագաթ ալէադատար օլտուղունուղ տէլիգանլընըն խամի նէ՞ տիր։

— Ֆէրնան վէօլնէյ տիր։

Լօգանթաճընըն գարըսը, չաշըրմըշ կիպի պիր հալ իլէ աշաղը էնտի, վէ զէվճի տախի մէզպուրէեէ խիթապէն,

— Մատամտան նէ՞ խապէր, տէեու սիւալ իթտի։

— Իյի տիր, քէնտիսինի պուլտու, ֆագաթ ադլընա մալիքէ օլմատըղընտան, պանա գօրդու վէրտի։

— Լաքին քէնտիսինէ նէ՞ վագը օլմուշ։

— Ղալիպա պիր տուէլլո կէօրմիւշ։

— Պիր տուէլլո՞մու, տէեու թէքրարլատըլար արապաճըլար։

— Էվվէթթ, օրման եագընըլարընտա տէհշէթլի պիր տուէլլո, վէ եօգարտաքի մատամընը ալէադատար օլտուղու պիր տէլիգանլը տա, գալպլինտէն ֆէնա սուրէթտէ վուրուլմուշ։

— Օհօ՛, տէեու պաղըրտը լօգանթաճը, չիմտի անլաշըլտը, տիմէք տիր քի, մէզպուրէ գատընըն գալպլինտէ աթէշլի աշգ ու սէվտա պուլունուեօր իմիշ։ — Քի՛մ պիլիր, պէլքի պու գատընն իչին պիրիպիրլէրինի էօլտուրմէեէ գալդըմըշ տըրըլտը։ — Ֆիլվագը չու աշգ տէնիլէն չէյ, էրէյիճէ ղարըպ իչլէր կէօրիւր։

Պու էսնատէ, Ֆէրնան վէօլնէյին չահիտլէրի լօգանթաեա կիրտի քէլէրինտէն,

— Սի՞զմիսինիզ, չէ՛հիլլէր, — տէտի մէրդումանը կէթիրէն արապաճը։ — Ֆագաթ սիզ

իւչ քիչի իտինիզ, աճապա արգատաչընըզա պիր չէյ մի վագը օլտու։

— Խա՛յր, հաւնո օլսուն, հիչ պիր չէյ վագը օլմատը։

— Օ կէլմէտէն կիտէճէ՞քմիյիզ։

— Տահա կիտէճէք տէյիլիզ... Գուրատա գահվալըը իտիլիր, տէյի՞ մի։

— Էվէթ, էֆէնտիլէր, Բարիս կիպի պուրատա միւքէմմէլ գահվալըը իտիլիր, տէեու ճէվապ վիրտի լօգանըճաճը։

— Օ հալտե իւչ քիչի իչին գահվալըը թէտարիք էտէն, զիրա տօսթումուզ պիր գաչ սաադըզատա գաատար կէլէճէք տիր։

— Բէ՛ք էյի, էֆէնտիլէր, պիր չարեէկէ գաատար սիզէ պալըգ թաւսան, քիւլպասըը, եուսմուրթա գայդանասը, դըզարթըլմըշ պիր թավուգ, սալաթա, բէյնիր վէ եէմիյ հազըրլանաճագ տըր։ Իչէճէկինիզ շարապլարա կէլինճէ, իսթէտիկինիզի ինթիխաապ իտէպիլիրսինիզ, չիւնքի շարապ մահզէնիմ միւքէմմէլ տիր։

Գուրսէլ պուլվարը արապաճըսը, լօգանըճընըն գարըսընդա խիթաապէն,

— Ա՛ճապա եօգարատաքի մատամ, կիթմէք էֆքեարընտա՞ մը տըր, տէեու սիւալ իտտի։

— Զանն իտմէմ, տէեու ճէվապ վիրտի մէզպուրէ գատըն։

— Էօյլէ իսէ, պու էֆէնտիլէր գահվալըը իտտիքլէրի զէմանի, արգատաչըմդա պէն տահի պիր բարչա թատամ իտէյիմ։

Լօգանըճաճընըն գարըսը, լազարին թարա-

ֆընտան մէմուր օլտուղու վազիֆէյի լիֆա իտտէք արզուսինտէ օլմազլէ,

— Էֆէնտիլէր, — տէտի թէաթրօ օեուննճուսունուն չահիտլերինէ խիտմատ իտէրէք, — մատամըի նէհրին քէնարընտան վէ օրմանթարաֆընտան կէլէեօրսունուղ, էլպէթթէ օ թարաֆա վուգու պուլան պիր հատիսէյի պիլմէյինիզ։

— Ա՛ճաիպ, օրատարատա պիր չէյ մի վագը օլմուշ տուր, — տէեու ճէվապ վիրտի Լօմպար, օղ պապատէ պիր չէյ սէօյլէմէմէտի իչին Բարօեա կէօղ իտէրէք։

— Րիվաեէթթէ կէօրէ, օրատարատա պիր տուէլօ օլուպ, պիր աատմ տախի գաթը ու թէլէֆ իտիլմիշ տիր։

— Պու րիվաեէթթի սէօյլէեէն քի՞մ տիր։

— Պիր գաատըն տըր։

— Պիր գաատը՞ն մը, տէտիլէր իւքի թէաթրօ օեուննճուլարը, ֆէվղէլատէ թէաճճիւպատէ գատարագ։

— Էվէթ, կէնճ, հիւսէյնա վէ թէմիզճէ կիտինիպ գուշանմըշ պիր գաատըն տըր։ Ա՛շըարը պէյքի պիր ազ հատտէն գիւտմըզը տըրտըր, ֆագաթի պու տա քէնտիսինէ բէք եադըմըշ տըր։ Իչթէ պու գաատըն հէր չէյի կէօրմիւշ։

Պէկվիլ թէաթրօսու օեուննճուլարը, պիրիպիրլէրինէ ա՛թֆը նազար իտտիլէր։

— Էյ, — տէեու տէվամ իտտի Լօմպար, պիր աատմ գաթը ու թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղունու

կէօրաւելիւնիւ , սիղէ պու գաղը՞ն մը հիքեա-
եէ իթաի ։

— Էվվէթ , հաթթա պու սէպէպտէն տիւ-
չարը հէեէճան օլտուղունտան , պուրաեա կէլ-
տիկինտե պաեըլըը ։ Քէնտիսինի պիր օտաեա
չըդարտըդ , վէ աեըլտըղընտա , վուգուի հալի
պանա կէօղլերի տէօնէրէք հիքեաեէ իթաի-
կինտէն , ատէթա պէնի տիւչարը տէհղէթ գըլտը ։

— Պու գաղըն , Ֆէրնանըն , ուղրունա տուէլ-
ը իթաիկի ավանսէնտէքի կիւղել գաղըն օլ-
մալը տըը , տէեու միւլահազա իթիմէքտե իսի-
լէը թէաթրօ օեուննճուլարը ։

— Գըլըճլա վուրուլան չախսըն իսմինի տախի
սիղէ սէօյլէտի՞ մի , տէեու սիւալ իթաի Բարօ ։

— Էվվէթ , սէօյլէտի , ֆագաթ տուէլըօնուն
սօնուննա գաղար տուրմաեա ճէսարէթի օլմա-
տըղընտան , հէննուզ օլ պապտե չիւպհե իթ-
մէքտե տիր . . . — Պինապէրին պանա , աչաղը
էնիպ , Ֆէրնան վօլնէյ նամ չախսըն վէֆաթ
իտիպ իթիմէտիկինի անլատըգտան սօնրա , քէն-
տիսինէ խապէր վիրմէքլիկիվի ըչճա իլլէտի ։

— Ֆէրնան վօլնէյլին վէֆաթ իտիպ իթիմէ-
տիկինի՞ մի , — տէեու թէքբարըլաղը լօգանթա-
նըն էչեյի իւղէրինտե գուվվէթլի վէ մէսը-
րէթլի պիր սէս ։ — Ֆէրնան վօլնէյլին հաեաթ-
տա օլտուղունու կէօրմէք իչին , գահվալթը հա-
զըը օլտուղու զեման , չաթաղը էլինէ ալարագ ,
նէ՞ տէրէճէ իչթիհա իլլէ եէմէք եէեէճէկինի
կէօրմէք իգթիզա իտեր ։

Պու սէօղլերի սէօյլէեէրէք , տէլիղանը թէա-

թրօ օեուննճուսու , իչէրիւեէ տօղրու իլէրլէտի ։

Լօգանթաճընըն զէվճէսի տախի պիր հիւանի
թէվազու իլլէ ,

— Զէվճիմ մաթպախտա տըը , վէ օն տագը-
դաեա գաղար , թաամլաղ հազըը օլաճագ տըը ,
տէտի , ֆագաթ , էֆէ՛նտիմ , էկէրչի սիղ , զան-
նըմ իւզրէ , միւսիւ Ֆէրնան վօլնէյ իսէնիղ ,
սուֆրաեա օթուրմազտան էվվէլ , սիղէ ալէա-
գաղար օլան , վէ սիղի էօլմիւշ զանն իտերէք ,
ագըընա խիֆֆէթ կէթիրմէքտե պուլունան նա-
զիք պիր գաղընը թէչէմին իթմէքլիկե միւսա-
բաաթ իլլէրօէնիղ , տահա իյի իտերսինիղ ,

— Նազիք պիր գաղը՞ն մը , տէեու թէք-
բարլաղը Ֆէրնան , չիտտէթլէ տիւչարը հէեէ-
ճան օլարագ ,

— Գուրսէլ պուլվարընտան կէթիրտիկիմ գա-
տըն տըը , տէտի Լազարինին արապաճըը ։

— Մէզպուրէ պիրինճի գաթտա , պէնիմ օ-
տամտա տըը , տէեու տէվամ իթտի գաղըն ։

— Պիրինճի գաթտա՞ . . . սիղին օտանըզտա՞
մը տըը . . . ֆագաթ նա՞մըլ օլուպ տա . . .

Պու սըրաաա պէէան օլունան պիր դաչ սէօզ-
տէն , տէլիղանը թէչաթրօ օեուննճուսու հէր
չէյի անլատը , վէ ֆիքրինտէն տախի ,

— Շիւպհէ եօզ տուր քի , քէնտիսի տիր ,
տէեու միւլահազա իթտի , վէ պատէհու աչի-
քեարէն , — մա՛տամ , պէնի օտասընա կէօթիւ-
րիւնիւղ , եախօտ տահա իյիսի , պէն եալընըզ
կիտէրիմ , տէտի ։

Պէօյլէ տիեէրէք , Ֆէրնան նէյտիվէնտէն եօ-

գարը սըչրատը, վէ լօգանթաճընըն գալըսը տախի արդատան չըդարագ,

— Ֆագաթի տո՛ւրունուզ, մի՛սիս, տո՛ւրունուզ պադալըմ իչէրի կիրէպլիի՛րմլանինիզ, տէտի։

Ֆէրնան խոչ, չիտաէթի աչգ ու սէվատա իլէ սիւզան օլմագտա օլտուղու ճիհէթլէ, հիչ պիր չէյ տինլէմէեէրէք, տայիմա եօգարը չըդմագտա խոի։

Լազարին, տիրսէյինի պաշ չևլթէսինէ տաեաթմիչ, վէ սօլ եևլյլէ պաշընը թուրթմագտա պուլունմուչ օլտուղու Հալտէ, սապըրսըզըգ վէ քէմալի իղթիյապը տէրուն իլէ, լօգանթաճըընըն գարըսընըն վիրուտինէ պէքլէմէ քտէ խոի։

Նակահ մէղպուրէ, պէյլի պէյլիսիչ սուրէթտէ սէսլէր իչիտերէք, եևուրէկի չիտաէթլէ չարըմաեա պաշլատը։ Մէրդուվէնին միւլահաղաթը չունտան իպարէթ խոի։

Ա՜ճապա նէ՞ խապէր ալաճագ խոի, վէ Ֆէրնան վօյնէյ հագդաթմէն էօլմի՞չ միւ խոի։

Պիրտէն պիրէ նէյրտիվէննաէ աեագ սէսլէրի իչիտիլտի։ Լազարին, պու սէսլէրի ալընմա, հէեէճանընտան նաչի նէֆէս ալամագ օլտու, վէ աուրմնար եագլաչըրգլարընտա, մարքիզ տիթրէմէկ պաշլատը։

Գարունուն էօնիւնտէ աեագ սէսլէրի տուրուպ, պիր գատըն սէսի,

— Իչթէ օրասը տըր, մի՛սիս, Ֆագաթի, իչէրի կիրմէզտէն, գարուեու չալընըգ, տէտի։

Իչպու թաւսիյէեէ բաղմէն, մէղքիւր գարու տուր աչըլըպ, թէաթրօ օեունճուստու, մարքիզին եաթտըղը գարեօլաեա տօղրու գօչտու։

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բոյ տախի մէրգուզու թանըեարագ, սէվինճինտէն րէֆի սէտա խոիպ, գօլլարընը ուղաթտը։ Լաքէն այնի վաղըթտա, գուվվէթի վէ թագաթտան տիւշէրէք, եիւղիւնիւ ֆէվգէլ ատէ պիր սօլկունուզուգ իհաթա իթտի, վէ պաշը տախի արգաեա տէվրիլտի։

— Եա՛ Րէպպիմ, եա՛ Րէպպիմ, պաեըլըեօր, տէեուս ըէբէլէմի Ֆէրնան։

Ֆէրնանընը արգասընտան, լօգանթաճընըն գարըսը իչէրի կիրմիչ խոի։ Մէղպուրէ քէլտիա պիլ իպթիտար,

— Էլէմ իւղրէ օ՛ղնաեընը, մի՛սիս, էլէմ իւղրէ օ՛ղնաեընը, տէտի, չիւնքի պու Հալ, կէչիճի պիր չէյ պիր . . . — Չէվալը գատընճըղագ, սիղի էօլմիւչ տիւր զանն իտէրքէն, հաեութաա կէօրմէխյլէ, ալթիսութ օլմուչ տուր։ Պիր աղ էվվէլ տախի սիղին սէպէպինիզլէ, եինէ պու Հալտէ պուլունուեօրտու . . . — Դուլագ թօղլարընը պիր աղ ըսըլթըը իսէք, սիզի թէէմինի իտէրիմ քի, չու պայկընըլըգը չար չաբուգ կէչէր։

Լօգանթաճընըն դէվճէսի, թէաթրօ օեունճուստա պիր ըսըագ բէչկիր վէրիպ,

— Պէն սիր քէ կէթիրմէք իչին աշաղը ինեեօրում, տէտի, վէ օտատան տիշարը չըգտը։

Ֆէրնան, մէղպուրէ գատընը սէսինի պիլէ իչինմէտի։ Պու տէլիգանլը, ճանըըգ պիր Հալտէ գուճաղընտա պուլունան պիէմնալ վիճուտէ, անըն ճալիպ սիմտըընա, պալմնմու վիսիլ-

լու պէեաղլըղընա վէ գաբալը օլան կէօղ գա-
բագլարընա պագմագտա իտի ։

Լաղարին , պիրտէն պիրէ պիր հարեքէթ իճ-
բասընտա պուլունտու ։ Թէաթրօ օեուննճուսու
տախի պիր աթէշի աչդ ու սեվտա իլէ ,

— Քէնտինիզէ կէ՛լինիզ , կէօղէրինիզի ա՛ջ-
նըզ մա՛տամ , պա՛գըն պէն սիզին եանընըզտա
պուլունուեօրում , պէնիմլէ լագըրտը լ՛տին ,
տէտի ։

Զանն լտէբսին քի , պու թաթլը վէ ճաղի-
պէլի սէս , մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյա պաշ-
գա պիր գուվվէթ քէսպ իթթիւտի ։ Պինապէ-
րին մէղպուրէնին կէօղ գաբագլարը գըմըլտա-
նըպ , նիմ սուրէթտէ աչըլտըլար ։ Պատէհու
եաթտըղը եէրտե տօղրուլարագ , Ֆերնանըն ի-
քի էլլէրինի թուրմագ , վէ քէնտիսինէ տօղ-
րու էյիլմիշ օլան պաշընը , քէնտի ումուղունա
տօղրու կէօթիւրմէք իւղրէ պիր հարեքէթտէ
պուլունտու իսէ տէ , տէրուննէն հիտա ինլէտիկի
ար վէ նամուս տույղուսու , մէղքիւր հարեքէ-
թինին իքմալինէ մանի օլտու ։ Մուաֆխարէն
Լաղարին բէբելէեերէք ,

— Տիմէք տիր քի , սի՛ղինիզ , տէտի ։ — Պէն
սիզին տիւշտիւկիւնիւզիւ կէօրաիում . . . սիզի
էօլմիւշ զանն իթտիմ . . . վէ քէնտիմ տախի էօ-
լէճէյիմ զաննընա զահիպ օլտում . . . — Ը՞հ ,
նէ՞ գատար միհն ու մէշագգաթ չէքտիկիմի
պիլսէնիզ . . .

Ֆերնան պու լագըրտըլտա ճէվապ օլարագ ,
պիւթիւն վիճուտիյլէ տիթրէմէքտե օլան մար-

քիզին էլլէրինի թուրթուպ , պուս իթմէկէ պաշ-
լատը ։

Խանէ սահիպէսի պու արալըգ ավտէթ իտիպ ,

— Ը՞հ , տէտի մէսրուրէն , սիրքէ կէթիրմէք-
լիկիմէ հաճէթ գալմամըշ , չիւնքի իյիլէշմիշ . . .

— Ֆիլվագը , մա՛տամ , քէք իյիյիմ , վէ վա-
գը օլան իհթիմամլարընըզտան տօլաեը թէշէք-
քիւր իտէրիմ , տէեու ճէվապ վիրտի Լաղարին ։

Պատէհու մարքիզ Ֆերնանա խիթապէն ,

— Տօ՛սթում , պէնի պիր աղ թէնհաճա պը-
րագըն , պիր աղտան սիղի չաղըրըրըմ , տէտի ։

Թէաթրօ օեուննճուսու , մարքիզէ պիր նաղարը
աչդ իլէ պագըպ , մէսէրրէթլէ տիշարը չըգտը ։

— Պէսպէլի էլպիսէնիզի կիյինէճէքսինիզ ,
տէտի լօգանթաճընըն դարըսը ։

— Իվվէթ , ֆագաթ էլպիսէլէրիմի կէօրէմէ-
եօրում ։

— Գաբունուն եանընտա տիւշտիւկիւնիւզտէ ,
էլպիսէնիզի եըրթմըշ իտինիզ ։ Պէն տախի մէղ-
քիւր եըրթըգ եէրի , պէսլէմէեէ տիքաիրտիմ ։
Ծօֆատա պիր սանտալէէ իւղէրինտէ տիր , կի-
տիպ կէթիրէյիմ ։ Պաշգա պիր շէյ էե իհթիեա-
ճընըզ վա՞ր մը տըր ։

— Սիղէ պիր շէյ սօրմագ իսթէրիմ . . . —
Պուրատա քիմի՞ն օտասընտա պուլունուեօրում ։

— Պէնիմ օտամտա պուլունուեօրսունուզ ,
մա՛տամ ։

— Պու էվտէ եալընըզ պու օտա՞ մը վար տըր ։

— Իա՛յր , պու էվին օտալարը չօգ տուր ։

— Ան կիւն իչին , պու օտաեը քիրա իլէ պա-

նա վիրաւեալ բազը օգնութիւնուղ, տէտու սիւալ իթան մարքիղ։

— Սիւպհան Ալլահ, բազը օլմահաճագ նէ՞ սէպէպ վար արը։ Վադաա պիր տէրթճէ բահաթսըզլըղընըզը մուճիպ օլուր իսէ տէ, նէ՞ չարէ, իշլերիմիզ սըրասընտա օլմատըղընտան...

— Իճարընը տա սիղմի գարարլաշալըրաճաղսընըզ, տէտի Լազարին։

— Էվէթ։

Մահամմատ ալ լա Թուր տիւ Բոյ, գարեօլանըն հանընտա վագը պիր մստա իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան չիւտանընը ալըպ աչալ, վէ պունուն իչինտէն պիր ահտա պին ֆրանգլըգ պիլէթի չըգարըլդ, օգանթաճընըն գարըսընա վէրտի, վէ սօնրա տախի,

— Օն կիւն գահար պուրահա գալտըղըմտա, օտա քիրասը վէ իահճէկիմ թահալար իչին պու քեահֆի՞մի տիր, տէեու սիւալ իթտի։

— Զօգ պիլէ տիր, մա՛տամ։

— Պէնիմ էֆքեարըմճա չօգ տէյիլ տիր։ — Իմտի, վիճահանընըզ բահաթի օլարագ, գապուլ իահնիզ, զիրա պէն, էհլի սերվէթի պիր գահանընըմ։

— Էօյլէ օլտուղու թագտիրահէ, մա՛տամ, թէշէկքիւր իահրիմ... — Էվ սիղնի տիր կիպի բահաթի իտին։

Պ՛ալէահէ պէհան օլունան լագըրտըլարընը թահաթի օլունտուղու սըրահա, իանէ տահիպէսի, Լազարինին էլպիսէսինի կիյինտիրմէքտէ իտի։ Մէգքիւր թօալէթի իքմալ օլունճա,

— Շիմտի տէ մա՛տամ, գահվալթընըզը տիւշիւնմէք լազըմ տըր, տէտի։

— Պէն Մ. Ֆէրնան իլէ գահվալթը իահճէյիմ։ Րէճա իահրիմ քի, քէնտիսինէ իապէր վիրէսինիզ, վէ գահվալթըմըզը պու օտահա կէթիրինիզ։

— Պու րէք գօլայ շէյ տիր... — Շիմտի տուֆրա գօնուլուր, վէ սիզի խօշնուտա իթմէք իչին, հիչ պիր շէյ տիրիզ իտիլմէզ։

Լօգանթաճընըն զէվճէսի, տերն սօնունտա պիր քօլիչա թէճահիճէ իահճէք օլտուղու ճիհէթլէ, կէօյտէն էնմիշ տիր կիպի, թամ վագթինտէ ևէթիշմիշ օլան մէգքիւր պին ֆրանգլըգ պիլէթի ճէպինէ գօյտու, վէ ալթ գաթ սալասընտա էնտի քի, պու արալըգ Ֆէրնան օրատա, հէր կիւնա սէպէպլէրիլէ զահէթ մէտուր օլարագ, չահիտլերիյլէ պէրապեր պիր գահէհ ապսէնթ իչմէքտէ իտի։ Պինապէրին մէզպուրէ գատըն, թէահիրօ օեուննճուսունուն գուլաղընտան աշաղը,

— Միսիւ, տէտի, հիւսէյնա մատամ սիղէ պիլտիրմէքլիկիմի պանա րէճա իթտի քի, եօգարատա պիրինճի գաթտտա քէնտիսիյլէ պէրապեր գահվալթը իահճէքսինիզ։

Ֆէրնան, էլլէրինի օվուչտուրտու, վէ ղէնտօսմճա պիր միւլագաթ սէպէպլիյլէ, քէնտիլէրինտէն մուֆարագաթ իթմէնէ մէճպուր օլտուղունու, ֆագաթ իտիլճէք մէտարիֆ քէնտիսինէ այիտ օլտուղու ճիհէթլէ, հիչ պիր շէյտէն քէնտիլէրինի մահրում իթմէմէլէրինի շա-

հիտլերինէ պէեան իթաէ։ Պատէհու պէրլինճի գաթա կէօթիւրէն նէրտիվէննաէն եօգաբը չըդմաեա պաչլատը։

Հէր նէ գատար միւթէպէր տէեու թանըլմըշ օլան պիր գատընըն, ատի պիր աչգ ու սէվտա սէպէպիլլէ, պիր թագըմ ֆընտըղը վէ նամուսուզ գըզլարըն տէրէճէսինէ թէնէզզիւլ իլէ, օ եօլտաքի գըզլարը ոօեան վէ տէօեէն պիր աչըգ գարշըընտա տիզ չէօքմէսի, չայեանը թէէսսիւֆ պիր քէյֆիվէթ իսէ տէ, շուրասը մալիւմ օլմագ կերէք տիր քի, մատամ տը լա թուր տիւ Րօյ, քէնտինին նէ՛ եարտըղընտան մալիւմաթը օլմաեըպ, միւտաէթի էօմիւրնտէ, իլգ տէֆտա օլարագ, աչգ ու սէվտաեա էսիրէ օլմուշ իտի։ — Մէզպուրէնին, քէտէրի ժիւլ Լըրուտան կէօրմիւշ օլտուղու թաւիմ ու թէրպիեէ ուսուլի սաեէսինտէ, քէնտիսինտէ հիչ պիր մէսլէքի մախսուս օլմատըղը կիպի, հիւանի ախլէագը տախի բէք մահտուտ տուրէթտէ էտի։

Լօգանթաճընըն դէվճէսի տիշարը չըգար չըգմագ, Լաղարին այնանըն գարշըսընա կիտիպ, ուղուն սաչլարընը թուրթմագտա օլան սարը մերճանտան օլան թօբլուեու չըդարտը, վէ սաչլարընը ուտուղլարընա սարգըթըպ, քէնտիսինի ֆէվգել տատ հիւսէնա պուլարագ, ճագիպէրի սիմասընտան տօլտաեը թէպէսսիւմ իթաէ։

Պիր գաչ տագըդա սօնրա, եավաչճա գաբու չալընտըղընտան,

— Օ տուր, տէյի միւլահաղա իթաէ Լաղարին, վէ պատէհու աչիքեարէն, կիրլինիզ, աէեու իլալէ իթաէ։

Գաբու աչըլըպ, Ֆէրնան ղահիր օլտու։

Մատամ տը լա թուր տիւ Րօյ, էլլէրինի ուզաթարագ, մէրգումա տօղրու իքի սարըմ ալտը։

11

Ֆէրնան վօլնէյ, հէր նէ գատար տուրկուն թապիաթը իտի իսէ տէ, պու արալըգ ղաէէթ միւթէէսսիր վէ պիր աղ ալթիսաթ օլտուղու հալտէ, գաբունուն էշկիլ իւզէրինաէ տուրտու։ Լաղարին, մէրգումու գանաբէէէ տօղրու կէօթիւրիւպ,

— Կէ՛լինիզ, պէնիմ եիկիտ տէլիգանլըմ, տէտի, վէ մէրգումու քէնտի եանընտա օթուրթտու։ — Սիզ պէնիմ ուղրումա տուէլլօ իթտինիզ, Պունուն իչին պէն ասլա նանքէօր օլամամ, վէ պիր ան էվվել թէչէքքիւրիւմիւ սիզէ պէեանէ միւսարաաթ իլլէրիմ։

— Թէչէքքիւր միւ, մա՛տամ, տէեու թէքքարլատը թէեաթրօ օեունճուսու, գօլլարընտան պիրինի մէրգումէնին նագիք վէ ինճէ պէլինէ սարարագ։

— Շիւպհէսիզ։

— Պու սէօզ, բէք պարիտ տիր, վէ պէն սիզտէն տիկէր հիսսէեաթըն իգրարընը մէմնուն իթմէքտաէ իտիմ։

Մաատամ ոը լա Թուր տիւ Րօյ, Թէրէտտիւա իսիեօր կիպի կէօրիւնտիւ, հալ պու քի պու Թէրէտտիւա, ուսթաճա պիր ճիվէ իսի։

— Պանա ճէվապ վիրմէեէճէքսինիզ, տէտի Թէաթրօ օեուընճուսու, րէճա եօլուընտա պիր սէտա իլէ։

Լազարին, կէօզլէրինի մէրդումա աթֆ իտէրէք,

— Սիզէ նէ՞ ճէվապ վիրէպիլիրիմ, տէտի, զաթէն նանքէօր օլմատըղըմը սէօյլէտիմ... Պիր աղ էվվել, էօմրիւնիւ, պէնիմ ուղրուսմա Թէհլիքէեէ գօեան չախա, գալպիմի օղուեամա՞ղ մը։

— Ըճապա օղուեապիլտիկիմ չէյ, պէն սիպի նէ՞ գատար սէվէր իսէմ, սիղին տախի պէնի օլ գատար սէվմէնի՞ղ մի տիր։

— Պէլքի։

— Օ հալտէ, — տէտի Ֆէրնան, էօյլէ պիր Թէաթրօ հալի իլէ քի, Լազարին գատար ա-Թէչի աչգլա սիւզան օլմաեան տիկէր պիր դա-ռըն օլսա իսի, պուընու պիր իսթիհզա զանն իտէճէք իսի, — օ հալտէ, միւսաատէ իսի-նիզ քի, աեագլարընըզա գաբանաերմ, գօյվէ-րինիզ, մատա՛մ մարքիզ քի, տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, սիզէ սէճտէ գըլաեըմ։

— Խա՛յր, խա՛յր, պանա պու իւնվան գաթան լազըմ տէ՛յլ տիր, տէտի մատամ ոը լա Թուր տիւ Րօյ։ — Պէն սիղին իչին սատէճէ Լազարին իմ, վէ պու իսիմէ Թէսմիեէ օլունմագ իսթէրիմ։

Թէաթրօ օեուընճու պու սըրատա տիզ չէօ-

միւշ օլուպ, մարքիզին էլլէրինէ էօքմէքտէ, վէ տիկէր Թարաֆտան տախի շու լաֆզլարը սէօյ-լէմէքտէ իսի։

— ԷվվէԹ, սիղին, պէնի սէվտիկինիզի հիսս իսիեօրում, վէ պու պատատէ էճնէյեէԹիմ տա-խի պէրքէմալ ոըը, զիրա իչքի տէֆիա իսպա-Թըլընը կէօսԹէրտինիզ։ Պիրինճիսի, տիւն ագ-շամ, աչգ ու սէվտաեա տայէր օլան իֆտատէմէ գարշըսըգ պիր կիւլ կէօնտէրմէքլէ, վէ տիկէրի պու սապահ, սիղին տուէյլը մահէլլինատ պու-լունտուղունուղու պանա խատպէր վէրէն, վէ էօմրիւմիւ Թէհլիքէեէն գուրԹարան պիր սե-սինիզ իլէ... — Ազի՛զեմ Լազարին, սիզ օլմա-սա խոնիլ, պէն Թէլէֆ օլաճագտըմ... Բրէն-սին գէլըճը կէօքսիւմէ տօգունմագտա իչքէն, սէսինիզի իչիտիպ, քէսպի գուվվէԹ հալէտիմ։

— Խատմինիզի Թէէտիպ էմտինիզ, տէյի՛ մի։

— Սիզին իլէ կէօրիւչմէքտէ օլտուղում շու սըրատա, մէրդում էօլմիւշ օլմալը ոըը, լա-քին սիզ, հէր քէսին աչգ ու մուհապպէԹ տույ-ղուսունու հադդընըզտա ճէլպ իսթիհնիզ լազըմ իչքէն, նէ՞ իչին մէրդում սիզի Թահդիը էմմէք-տէ պուլունմուշ տաը։

— Ընըն պանա մուհապպէԹի վար իսի իսէ տէ, պէն օ մուհապպէԹի ըէատ իսթիկիմտէն պէրու, մէգըմը մուհապպէԹ տէ զարազ ու տատէվէԹ Թահվիլ օլտու։ Լաքին արԹըգ պու մատատէ իւպէրինէ տիւշունմէեէկիմ։ — կէչմիշ ղէմանը ունուտաղըմ, եալընըզ քէնտիմիզի տիւ-շունէկիմ։

Ֆէրնան գանաբէտէ օթուրուպ ,

— Գէնիմ ֆիքրիմ տայիմա սիզին իլէ , եա-խօտ տահա տօղրուսու սէնինլէ մէշղուլ տուր , տէտի Լազարինէ սարըլարագ ։

Մարքիզ , Ֆէրնանը նէզաքէթլէ եիթիպ ,

— Հատունիզի թէճավուզ իթմէյին , տէտի թէպէսսիւմ իլէ ։ — Սիզէ պիր չէյ սօրաճաղըմ , լաքին հագըգաթը հալ իւզրէ պանա ճէվապ վիրմէ-քլիկի վատ իյլէ՞միսինիզ ։

— Էվվէթ , հաթթա եէմին տախի իտէրիմ ։

— Իմոի , սէօյլէ՛յին , պէնիմ հագգըմտա նէ՞ էֆքեարտասընըզ ։

— Շու էֆքեարտաեըմ քի , սիզ , գաստընլար իչինտէ , է՛ն ճազիպէլի վէ հասէննէսիսինիզ ։

— Էն զիեատէ խաֆիֆ մէշրէպի տէ , տէյի՛ մի ։

— Սիզի ճէլպ իտէն վէ գարշը գօնուլմազ սուրէթտէ պուլունան հիսսիեաթա , պիլա մու-խալիֆէթ իթթիպա իթմէնիզ , խաֆիֆմէշրէպ-լի՞ք մի տիր ։ ։ ։ — Շիպհէսիզ քի , տէյիլ տիր ։

— Պունտան պաշգա , սիզ սէրպէսթսինիզ , վէ քէնտինիզէ հաքիմ պուլունմագտասընըզ ։

— Էվվէթ , պէն սէրպէսթիմ , վէ տիւնեա իւզերինտէ քիմսէյտէն մէրպութ տէյիլիմ , վէ եղթէ պէնիմ թագսիրաթըմ տա , քէնտի նա-ղարըմճա պունտա տըր ։

— Թագսիրա՞թ մը ։ ։ ։ նի՞չին թագսիրաթ օլսուն ։ — Տիմէ՛ք տիր քի , պէնի սէվմէնիզէ դապահաթը՞ մը օլուեօրսունուզ ։

— Էյկերչի կիւնիւն պիրինտէ պէնի սէվմէք-

տէն տուր օլուր իսէնիզ , օլ վագըթ , էվվէթ , ատէմի պասիրէթիմտէն տօլաեը գապահաթը սաեըլաճաղըմ ։

— Ա՛սլա , ա՛սլա , պէն սիզի սէվմէքտէն տուր օլմաեաճաղըմ , տէեու նիտա իթտի Ֆէրնան , սուրէթա խալիսանէ պիր չէվգ իլէ , զիրա պէ-նիմ աչգ ու մուհապպէթիմ՝ էօմրիւմ տիմէք տիր , վէ սօն նէֆէսիմէ գատար տէվամ իտէ-ճէք տիր ։

— Էյկերչի լինանապիլըսընըզ իտիմ ։ ։ ։

— Լա՛զարին , պէն սիզտէն չիւպհէ իտիեօր-մուեում ։

— Նա՞սըլ պէնտէն չիւպհէ իտէպիլիրսինիզ , մատամքի պուրատա , սիզին եանընըզտա , սի-զին իլէ պէրապէր , վէ հէման սիզին դուճա-զընըզտա պուլունմագտաեըմ ։

Թէաթրօ օեունճուսու ճէվապ օլարագ , կէնճ գատընը կէօքսիւնտէ սըգտը ։

Պու արալըգ սօֆատա , իչարէթի մանէտասըն-տա էօքսիւրիւլտիւկլու իչտէյտի , վէ սիւրկիւ-տէքի անախթար չէվրիլիպ , լօգանթաճընըն գէվճէսի , էլինտէ սուֆրա թագըմլարընը հա-զիր պիր թէրսէ իլէ իչէրի կիրտի , վէ կիւլէրէք ,

— Եապանճը տէյիլ տիր , տէտի , — վէ պա-տէհու , — աֆվ իտէրսինիզ , մա՛տամ վէ մի՛-սիւ , սուֆրաեը թէրթիպ իթմէնէ կէլտիմ , տէ-եու իլավէ իթտի ։

Լազարին գանաբէտէն գալգտը , վէ "թէր-թիպ իտինիզ , մա՛տամ" տիեէրէք , քէնտիսի աչգ օլան բէնչիրէնին եանընա կիթտի , վէ

Ֆէրնան տախի մէզպուրէեէ սիւլու.ք իթտի ։

Մահէլլի մէզպուրտէ պուլունան պիւյիւք գա-վադ աղաճլարընըն սարարմըշ եարըադլարը ա-բաընատա , վէ սօն պահար մէվխիմի կիւնէչինին սօլմուշ զիեալարը թահթընատա , Մարն նէհրի սուլարընըն , նէհրին չիմէնդար գընըլարը արա-բասընատա ահէսթէ ահէսթէ ճէրէեան իթտիկի կէօրիւլմէ.քտէ իտի ։

Ֆէրնան , մար.քիզին եանընատա տիրսէյինի գօեուպ տուրտուզունատա , մէզպուրէ , օլ տէ-րէճէ չէհվէթի տույղուսու քէնտիսինի իսթիյա իթմիշ իտի .քի , պաշըճա նօգթալարընը մուխ-թասարէն պէեան իթտիկիմիզ թասկիաթընն կիւ-դէլիկինէ ասլա տիդգաթ պիլէ իթմէօրտու ։

Նակահ Ֆէրնանընն րէնկի աթտը , վէ .քէն-տիսինէ րաղմէն , գաշլարը չաթընլար ։ Լաղարինն մէրդումուն պու հալինի կէօրահիկինատէ ,

— Նէ՞ օլտուղուզ , ֆի.քրինիզատէն կէչէն միւ-.քէտտեր միւլահազա նէ՞ տիր , տէեու սիւալ իթտի ։

— Պա՛գընըզ , տէտի տէլիգանլը , էլինի նէհ-րէ տօղրու ուզաթարադ ։

Թամ պու էանատէ , բէննիրէննին էօնիւնատէն պիր սանատալ կէչիեօրտու ։ Հէր նէ գատար սան-տալըն բէրաեէլերի նիմ գաբալը իսիլէր իսե տէ , գանլարա միւլէմմա օլան չարշաֆլար ալթընատա պիր ինսան վիճուտի սերիլմիշ օլտուղու կէօ-րիւլիւեօրտու ։

Սանատալըն պաշ թարաֆընատա , տէագատա օ-լարագ , իւչ քիշի տուրմագտատա իսիլէր ։

— Պարօն տը Ֆօսարօ , վիդօնթ տը Քիւսի , վէ թանըմատըղըմ պիր իւչիւնճիւ չախս տըղ-լար , տէտի մար.քիզ ։ — Ֆագաթի պու սանատալ նէ՞քէեէ կիտիեօր ։

— Պէսպէյլի բրէնտին նաչընը Բարիսէ կէօ-թիւրիւեօր ։

— Եիւզիւնիւզիւն րէնկի աթմաըը պուտունն իչի՞ն մի տիր . . . Սիզին նէնիզէ՞ լազըմ րրէնս ։

— Ֆագաթի պիր ատէմի դաթլու թէլէֆ իթ-մէ.քլիք , ինսանը տայիմա տիւչարը հէեէճան գընըճաղը թասկիի տիր ։

— Լա.քին բրէնս .քէնտի ճէզասընատ լաեըզ իտի . . . — Պէնիմ ուղրումա , մէրդումու զալե-պէ իթմիշ օլտուղունուզ իչին մէճպուտն օլմալը-սընըզ ... — Մէյտանը մուհարէպէտէ , ֆիւթու-հաթատան սօնրա , էօլիւլէր իլէ էյլէնմէ.քլիք պիր .քէյֆ ատտ օլտունտուղունա ինսանը՞րմըսընըզ ։

Պու արալըզ Լաղարինին տօտագլարընատա ֆէնա պիր թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլտունուեօր-տու ։ Մէրդումէ , .քէնտի .քէնտինէ չէօյլէ տիւ-չիւնմէ.քտէ իտի .

— Ֆէրնան սաեէսինատէ , Մարսել Լօժիէտէն պէնի գուրթարամատան բրէնտատէն ինթիգամը-մը ալտըմ ։

Պատէհտու մար.քիզ , տօտագլարընը թէթաթրօ օեուսնճուսունուն գուլագլարընա եադլաշտըրա-րադ , վահշիանէ պիր մուհասապէթլէ ,

— Էկէրչի րրէնս սէնի էօլտուրմիւշ օլսա ի-տի , .քէնտիսի տախի պէնիմ էլիմէէ էօլէճէ.ք ի-տի , տէտի ։

Ծուֆրա հազըրլանտը, վէ լօգանթաճընըն գարըտը, օտատան տիշարը չըգարագ,

— Պիր աղ ոապր իտին, մա՛տամ վէ միւսի՛ւ, տէտի, պէչ տագըգաեա գատար սիզէ ալէա թաամլար կէթիրէճէ յիմ։

Մատամ տը լա թուր տիւ Րօյ, իքի գօլլաըրընը Ֆէրնանըն ումուզլարընա տաեաթարագ,

— Պուրասը իյի տիր, տէյի՞լ մի, տէտի։

— Մաատամքի սիզին իլէ պիրլիքտէ պուլուննմագտա իսէմ, պու օտա պէնիմ իչին ճէննէթ տիր, տէեու ճէվապ վիրտի թէաթրօ օեուննճուտու։

— Էկէրչի պիր գաչ կիւն պուրատա գալապլըսէ իտի՛ք, մէնճուն օլուրտուսմ, տէտի Լազարին։

— Պու էվաե՞ մի։

— Էվվէթ, գիրա գալըլէրիմիզ պիրիպիրիյլէ պիրլէշտիքլէրի կիպի, էլէրիմիզ տախի իլք տէճա օլարագ, պու էվտէ պիրլէշտիլէր։

— Լաքին էսէճ իտէրիմ քի, պունուն իհթիմալի եօգ տուր։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի հէր ագշամ, վազիճէմ իգթիզասընճա Բարիտէ պուլունմագլըղա մէճպուրսմ։

— Պունտա նէ՞ մանի վար տըր ... — Հէր ագշամ թէաթրօնուղա կիտէրսինիզ, վէ լապլաթան սօնրա, սէրի իւլ հարէքէ պիր ադրաա սիզի պուրաեա կէթիրիր, վէ պէն սիզի, քէնտի աչըգընը պէքլէյէն պիր մաշուգէ կիպի պէքլէրիմ ... Պատէհու սապահ օլտուղունտա, սաաթլարճա չու պիւյիւք ադաճլարընն ալթընտա, եախօտ չու նէհրին իւզէրինտէ պիր սանտալտա վագըթ կէչիրիրիզ ... — Բաղը օլո՞ւրմուսունուզ։

— Բաղը օլուրսմ, ֆագաթ ... տէեու տէվամ իթտի Ֆէրնան։

— Հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, միւշքիւլաթը մատտիեէտէն պահս իտէճէ քսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, տէեու մուգապէլէ իթտի Ֆէրնան։

— Էօյլէ իսէ, օնտան սօնրա պահս իթմէյինիզ, վէ ֆիքրինիզի օլ պուսուտ իլէ իչղալ էյլէմէյինիզ ... — Պէն հէր չէյի տէրիւհտէ իտէրիմ։ — Շու գատար քի, սիզ պանա, պուրատա գալմաեա լուսի բիզա կէօսթէրիպ կէօսթէրմէնէճէկսինիզի պիլտիրին։

Թէաթրօ օեուննճուսունուն վիրտիյի ճէվապըն նէ՛ եօլտա օլտուղու պէեանէ հաճէթ տէյիլ տիր։

Պէչ սանիյէե սօնրա, խանէ սահիպէսի թաամլն կէթիրտի, վէ իքի աչըգ վէ մաշուգու եալընըզ պրագարագ, քէնտիսի մուֆարագաթ էյլէտի։ Պիզ տախի մէրգուէնին հարէքէթինէ իմթիսալ իթմէկի միւնասիպ սատ իտէրիզ։

* * *

Բրէնս տը Գասթել-Վիվանը Բարիսէ նագլ իտէն սանտալ, զիքրի սէպգաթ իյլէեէն ատանընն եանընտա տուրտու, վէ իհթիեաթ պիր սէօյիւտ աղաճընա պաղլանըլըպ, սանտալճըեա տախի, մէճրուհուն եանընտա օթուրմատը, վէ

մուճիպի իղթիրապ պիր ալէամէթ վուգուին-
տէ , տէրհալ խապէր վէրմէսի էմրի վէրիլտի :
Պատէհու պարօն որ Ֆօսարօ , լօգանթաճըեա
միւքէմմէլ պիր թաամ սիքարըշ իթթիկի թագ-
տիրտէ , Անթօնէն Ֆրէպօ տախի էճզախանէ-
եէ սէյիրթիպ , նէթայիճի հասէնէ պէքլէտիկի
թէրթիպի եաբաըրտը , վէ ավտէթինտէ , տէր-
հալ մէճրուհուն էմրի թէտավիսինէ գուլլանտը :

Գահվալթը չօգ վագըթ իմթիտաա իթմէտի-
կի կիպի , քէյֆի տախի օլմատը :

Թաամտան սօնրա , Մէղար , իլքի արգատաշ-
լարընտան էվվէլ , բրէնսին խանէսինէ կիթմէք
իսթէտիկինտէն , մէրգումանտան այրըլտը , վէ
սանտալ տախի եօլա չըգտը :

Պարօն , Մէն-Մօր-լէ-Ֆօսէ չըմէնտըֆէրինէ
բաքիպ օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , էօյլէտէն
պիր ապ էվվէլ Բարիս ըսթասիօնունա վասըլ օլ-
տու : Մէրգումանտէն լաբ սօգաղընտա , մա-
լիմիմիւզ օլան անթիգաճը տիւքքեանընա
կիտիպ , պիր կիւն էվվէլ սիքարըշ իթթիկի
անախթար հաղըր օլմաղէ , պէտէյինի վիրիպ
ալտը , վէ անտէն պասթիյլ մէյտանընա կէլիպ ,
պիր արապա թուրթուս , վէ տօղրուտան տօղ-
բուեա պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտա բրէն-
սին խանէսինէ կիտէճք եէրտէ , պուվար Մա-
լէկհէրպատէ Ճէնըվիէվինէ խանէսինէ կիթմէ :

Մէրգումէ , Մէղարը սապըրըշդըգ վէ իղթի-
բապ իլէ պէքլէեօրտու : Պինապէրինի Ֆօսարօ-
եու կէօրտիւկիւնտէ ,

— Ա՛հ , պարօն , պիր ան էվվէլ կէլտիկինէ

մէՃՃուննում , պիլմէն քի տիւնտէն պէրու նէ-
տէրճէճ իղթիրապ իչինտէ յիմ . . . — Լաքին վա-
սիեէթնամէ մէյտանա չըգտը՞ մը , տէտի :

— Տահա չըգմատը :

— Նի՞չին :

— Չիւնքի բրէնս սալթ եարալանտը :

— Սալթ եարալանտը՞ մը , — տէեու պաղըր-
տը ժէնըվիէվ , չէտիտ պիր մէյեուսիեէթլէ ,
— լաքին սէն , օ հայվան Ֆէրնան վօլնէեէ կիւ-
վէնիեօրտուն . . .

— Կիւվէնմէեէ հագգըմվար իտի . . . — Մէր-
գում , մահիրանէ տուէլլօ իթտի , հաթթա բը-
րէնսին ալտըղը եարէ , մութլագա մուհիմ սու-
րէթտէ տիր : Իմտի պիլմիշ օլ քի , Հէքթօր եա-
չամաեաճադ տըր : Շու գատար քի , պու խու-
սուս վագթա միւհթաճ տըր . . . — Իմտի , գը՛-
ղըմ , միւսթէրիհ վէ սապըրլը օ՛լ :

— Միւսթէրիհ վէ սապըրլը՞ մը օլաեըմ : —
Ոնունտուեօրմուսուն քի , մատատ օն իլքի մի-
լիօն Ֆրանգ հագգընտա տըր :

— Եանի ալթը միլիօն Ֆրանգ , զիրա մա-
լիմատա , թագսիմ իտէճէյիզ :

— Օն իլքի միլիօն Ֆրանգ , չիւնքի էվվէնէճէյիզ :
Ֆօսարօ թէպէսիւմ իթտի , վէ մուախխարէն ,

— Տօղրու տուր , օրասընը պէն տիւշիւնմէ-
եօրտում :

— Պէն տիւշիւնիւեօրում , զիրա պէնիմ , պա-
բօն զէվճէսի օլմաեա հավվէսիմ վար տըր . . .
— Բրէնս խանէսինտէ՞ մի տիր :

— Տէյիլ տիր , Ֆագաթ զանն իտէրիմ քի ի-

քի սաաթա գատար սիւրմէդ կէլէճէք տիր ։

— Ի՛քի սաաթա գատար կէլմէսինին սէպէպի նէ՞ օլուեօր ։

Մէղար , մէրդումէ կէնճ գատընա , օգուեան-լարըմընդա մալիւմ օլան վուգուաթլարը պիլտիրտի ։ Պատէհու ժէնըվիէվ ,

— Վասիեէթնամէնին հալեա էվվէլքի մահէլլինտէ օլտուղունա էվի՞նմիսին , տէեու սօրտու ։

— Էվվէթ , էվինիմ , վէ ի՛քի սաաթա գատար պէնիմ եէտիմէ կէչէճէկինի տէ պիլտիրիմ ։

— Մատամքի վասիեէթնամէնին վիճուտի վար իսէ , քէնտի մահէլլինտէ պրագմադ տահա իյի օլմա՞զ մը , չիւնքի սօնրա սէնին եէտինտէ պուլունտուղունու նա՞սըլ իդդահ իթմէլի ։

— Բրէնա , օ վասիեէթնամէյի տուէլլօ իթմէզտէն էվվէլ քէնտի պանա վիրմիշ օլաճագտը ։ — Սէն օ ճիհէթի պանա պրագ , պէն ի-ճապընա պագարըմ ։

— Հէ.քթօրուն հէ.քիմի .քի՞մ տիր ։

— Ընթօնէն Ֆրէպօ տուր ։

— Էկերչի թագիպի մէրդում մէճբուհու չիֆա իտէ՞ր իսէ ...

— Պէն տէ անըն չարէսինի տիւշիւնմէ.քտէյիմ։

— Բրէնսին գօնաղընա կիթմէ.քլիկիմ լազը՞մ մը տըր ։

— Օլ պապտէ սագըն գուսուրտա պուլունմաեաընը ։

— Լաքին նէ՛ ֆայտէսի վար տըր , տիւնքի կիւն նա՛սըլ գապուլ օլունմաեաճաղըմ ։ պու կիւն եինէ գապուլ օլունմաեաճաղըմ ։

— Օ՞նա նէ՞ չիւպհէ ։

— Ի՞օյլէ օլտուղու հալտէ՞ ...

— Հապդընն վար տըր , աղի՛ղէմ , ֆագաթ կիթմէ.քլիկին տէ հէր հալտէ լաղըմէտէն տիր ... — Խըղմէթ.քեարլար սէնին վազիֆէսիդի-կինէ տիդդաթ իտէրէ.ք , օլ պապտէ սուի մա-նէա վիրմէմէլի տիրլէր ... — Հաթթա մէմ-նուհյեէթ էմրինէ գարշը իթիրազ էթ , վէ բը-րէնսին նէղտինէ չըգմազ իւղրէ իսրար իյլէ , վէ կէօզ եաշլարը տէօ.քմէեէ չալըշ ... Պունուն հիւանի թէէսսիրի կէօրիւլէճէկի տէր.քեար տըր ... — Շիմտիի.ք հօշճա գալ , պէնիմ հիւսէնա միլիօն սահիպէմ ։

— Նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէ.քսին ։

— Էկէր պիր խապէրիմ օլուր իսէ , պու ապ-շամ ավտէթ իտէճէ.յիմ ։

Մէղար , Մալէղհէրպ պուլվարընտան պիրին-ճի Ֆրանսօա սօգաղընա կիթտի ։

Բրէնսին արապաճըսը , չօգտան պէրու կէլ-միշ օլմաղէ , վազիֆէսինի թէշմամէն էյֆա իթ-միշ իտի ։

Մէղար , Սէն նէյհրի սահիլինէ եաթագ վէ սայիրէ իլէ պիրլի.քտէ պիր թէճկէբէ նագլի իչին իճապ իտէն էվամիրլի վիրտի ։ Պարօն իլէ խըղմէթ.քեարլարը պէ.քէտի.քէրի մահէլէ , Հէ.քթօրուն վէ մաեէթինին ըա.քիպ օլմուշ օլ-տուգլարը սանտալ մուվասըլէթ իթտիկինտէ , սաաթ ագշամին տէօրտինէ եագընի իտի ։

Ընթօնէն Ֆրէպօնուն իհթիմամըյլա , Սէն-Մօր-լէ-Ֆոսէտէ վէրիլէն մուալիճէ սաեէսին-

տէ , սէյհահաթ եօրկունըզուղու , մէճրուհուն հալը ումումիսի իւղերինաէ սուի թէէսսիր իթմիշ տիր կիպի զանն օլունմաեօրտու , չու գաատար քի , հէնուղ լագըրտը իաէմէյիպ , սըթմանըն նէթիճէսի օլան աղըր պիր պայկընըզ հալինաէ պուլունուեօրտու :

Հէ.քթօրուն նագլի պիլա միւշքիլաթ , վէ տօգթօրուն թահթը նէզարէթինաէ իճրա օլունտու , վէ եվկիրմի տագըզա ատնրա , մէրդում եաթալընա եաթըրըլըը :

Ֆրէպօ , մէճրուհուն եարասընը թէքրար թէտավի իթտի , վէ պիր ըէչէթա եազըպ , օտանընն պաշ խըզմէթ քեարընա չու էմրէրի վիրտի .

— Պու տագըզատան իթիպարէն , սիզաէն վէ խասթաեա պագմագ իւզրէ կէթիրէճէկիմ մէմուրտան պաշգա , քիմնէ , պէնաէն բուխասթ ալմատըգճա , հէր նէ սէպէպլէ օլուր իսէ օլսուն , բրէնսին օտասը էշկինաէն կէչմէնէճէք տիր : Մէրդումուն էթրաֆընտա ասլա սէս չըգմամալը , վէ հուզուրունտա պիր լագըրտը սէօյլէնմէմէլի տիր : Շաեէա պէնիմ ավաէթիմտէն էվվէլ ադը պաշընա կէլիր իսէ , լագըրտը իթմէմէսի լազըմ կէլտիկի , վէ քէնաի էօմրիս սիքիթի տուրմասընա միւթէվազըթ օլտուղու , քէնտիսինէ անլաթըլմալը տըր :

Ֆօսարօ , գաշլարը չամըլարագ ,

— Աղի՛դիմ տօգթէօր , աէսի , զանն իաէրիմ .քի , բրէնսին օտասընտան կէչմէքլիկի հէր քէս մէնն իտէն պու թէնպիհ , պէնաէնիզ իչին աէյիլ տիր :

12

— Աղի՛դիմ պարօն , — տէեու ճէվապ վիրտի Ֆրէպօ , — իշպու թէնպիհ , գաթիէն ումումի պիր թէնպիհ տիր : Պու պապտէ , հաթթա սիզին իչին պիլէ իսթիանաիյեէթ օլամազ , զիրա տօսթումուզուն սէլամէթ իւմիտլէրի , թէնպիհի մէզպուրուն թէմամիլ իճրասընա միւթէվազըթ տըր , չու գատար քի , սիզի հէր կիւն խապէրսիզ պրագմամագ իւզրէ , ասլօնտա , խասթանընն ահվալինէ տայիր հէր կիւն բուսուրա պըրագաճաղըմ . . . — Պունտան պաշգա , զաթըննըզ պէնի կէօրէպիլիրսինիզ :

— Նա՞սըլ , ատ՛գթէօր , իւմիտինիզ վա՞ր մը տըր , տէեու սիւալ իթտի Սէզար :

— Իւմիտ իտիէօրում տիեէմէմ , ֆագաթ գաթը իւմիտ իթմէքտաէ տէ տէյլիմ ... — Պիչարենին եարէսի օլ գատար մուխաթապալը տըր քի , նյի օլուպ օլամաեաճաղը խուսուսունտա տէրագապ պիր չէյ սէօյլէեէմէմ , անճագ հադդընտա ֆէվգել ատէ թէվէճճիւհիւմ պուլունան բրէնսի գուրթարմագ իւզրէ , էլտէն կէլէն զայրէթի տիրիլ իթմէեէճէկիմ , զիրա զաթէն մէրգումուն քէսպի աֆիւեէթ իթմէսի , զիեատէսինէ պէնիմ չերէֆիմի արթըրաճագ տըր :

Տօգթօրուն գարարը , վէ օտա խըզմէթքեարընա իտիլէն թէնպիհ , Սէզարըն թատավվուրաթընա մանի օլմագտա իտի իսէլէր տէ , մէրգումուն պու պապտէ գարշը կէլմէսի , էմրի

պասիրէթի խիլաֆընտա օլաճաղընտան, սիւքիւ-
թի իխթիեար իլէ, ֆիքրինտէն տախի,

— Ֆրէպօ սաերգլաեօր, — տէյի միւլահա-
զա իթտի, — քէնտինին իլմի ճիհէթիյլէ հա-
յիղ օլտուղու թէքէպպիւրիւ, քէնտիսինի քէօր-
լաթըեօր, զիրա հէր նէ գատար չալըշսա, Հէք-
թօրա քէսպի չիֆա իթտիրէմէհէճկի տէր-
քեար տըր . . . — Ամմա իշ պիր աղ ուզանաճագ
իմիշ, պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր, վէ պու
միւտտէթ զարֆընտա, մէճբուհ եէնի պիր վա-
սիեէթնամէ եաբմադըղը թաստիվուր իթտ
պիլէ, պունա քէնտի հալի միւսաատէ իթմէ-
եէճէք տիր: — Պինապէրին պու սըրատա պէ-
նիմ եաբաճագ չէյիմ, իշլերի թապիի կիտիչինէ
պրագըպ, ուեանըզ տուրմագ օլաճագ տըր:

Պէօյլէճէ օտանըն պաշ խըղմէթ քեարը, տօզ-
թօրուն էմրի իւպրէ, էֆէնտիսինին գարեօլա-
սը եանընտա օթուրուպ, վէ տօզթէօր մեր-
գումա մուֆտասալ թահսիլաթի վիրտի քտէն, վէ
խասթաեա պագմագ իւզրէ, տէրհալ պիր մէ-
մուր կէօնտերմէ քլիկի վատ իչլէտիքտէն սօն-
րա, քէնտիսի, պարօն տը Ֆօսարօ վէ վիգօնթ
տը Ֆիւսի իլէ պիրլիքտէ գօնագտան ագիմէթ
իչլէտի:

* * *

Պիւլպիւլ թէսմիեէ օլունան Լիւսիլ կօնթիէ,
զաեէթ իգթիրապ իչինտէ պիր կիճէ կէչիրտի:

Բրէնս տը Գասթել-Վիվանըն քէնտիսինէ կէ-
լիշի, վէ մուհաւէրէսինին իպթիտասընտա պա-

զը եապըշմազ սէօզլէրի, վէ պիր աղ սօնրա պու
պապահ կէօսթէրիլէն միւքէմմէլ բէչիմանըդ,
վէ եազտըղը մէքթուպ, վէ տուէլլօտա տիւ-
չար օլաճաղը մուխթարա, հէր պու չէյլէր
կէնճ գըզընն ֆիքրինի իչղալ իթմէքտէ իտիլէր:
Ամնի վագըթտա ալիլէ թէյդէսինին րիւեասը
տախի մէրգուվէնին ֆիքրինէ կէլմէքտէ իտի,
Մէզպուրէ քէնտի քէնտինէ, չու սաաթտան
քէնտի էօմրիւ, Հէքթօրուն էօմրիւ իլէ պաղ-
լը տէյիլ մի տիր տէեուս միւլահազա իթմէք-
տէ, վէ պաթըլճա պիր նէվի գօրգու հիսս իչ-
լէմէքտէ իտի:

Ալէքսապահ Լիւսիլ, հէր նէ գատար կիճէ
սապահա գատար ույգուսուզ գալմասընտան
օլաեը թագթտան վէ գուվվէթտէն տիւչ-
միւչ իտի իսէ տէ, քէնտի իչինէ մէչղուլ օլմագ
իւզրէ եաթաղընտան գալգտը: Պիչարէ օլ գա-
տար մահկումն պիր հալտէ պուլունուեօրտու քի,
չարդը օգուսմաեա պիլէ հավվէսի եօգ իտի:

Հէր վագըթ քի կիպի, մատամ վէրտիէ, Լիւ-
սիլին օտասընա կիրիպ, գահվալթըսընըն հա-
զըր օլտուղունու իտապէր վէրտիկինտէ, մէզ-
պուրէնին մահկումնիյէթինի կէօրիւպ, սէպէ-
պինի սօրտու իսէ տէ, Լիւսիլ, ֆիքրինին ա-
սըլ մէչղուլիեէթի սէպէպինի, մատամ վէրտի-
եէճ պէեան իթմէքտէն սագընտը, վէ ճէվապէն,

— Ասլա մահկումն տէյիլիմ, տէտի, չու գա-
տար քի, պու սապահ պիր աղ ֆէնալըդ հիսս
իտիեօրում, լաքին պու տա գօրդաճագ պիր
շէյ օլմաեըպ, չաբուդ կէչէր:

Լիւսիլին վերտիկի խզահաթ, մուվաֆըգը հագըգաթ օլտուղունտան, իհթիեարէ գաաըն սիւքիւթ իթտի։

Էօքսիւզ գըզ, գահվալթըսընը իթտիքտաէն սօնրա, իչէ պաչլատը, լաքին տիվարտա աուլը օլան սաաթըն ագրէպիլէ եէդօվանընա պադ-ալգճա, էնտիչէ վէ իգթիրապը տախի արթ-մագտա իտի։

Մէզպուրէ, պէլքի միւտտէթի էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ, վագթըն բէք կէճ կէչտի-կինի հիսս իչլէմէքտէ իտի։ Պաաթ իքի, սօնրա իւչ, վէ տահա սօնրա տէօրթ վուրտու։ Լիւսիլին իգթիրապը, թէչլաչ հալի քէսսլ իթ-մէճէ պաչլատը։

Մէրդումէ, իլք կիւնքի միւսաֆիրինի, ևա-խօտ անըն խապէրլէրինի պէքլէմէքտէ իտի, վէ սաաթըն ագրէպի պէչ րադգամա տօղրու իլէրլէտիքճէ, գալպինին հիւզն ու էլէմի տախի օ նիսպէթտէ թէզայհիւտ պուլմագտա իտի։

Սէրխօշ կիպի պիր հալտէ պուլունան պա-չընտա, էնվաի էլէմպախչ միւլահազալար եէկ-տիկէրինի թաագիպ իթմէքտէ իտիլէր։

Բրէնս տուէլլօ իտէճէք իտի, նասըլ քի պու-նու Լիւսիլէ տախի սէօյլէմիչ իտի, վէ մէզպու-րէ իսէ, տուէլլօնուն նէ՛ օլտուղունու, օգու-տուղու հիքեաեէ քիթապլարընտան, վէ կէօր-տիւկիւ թէաթրօ լուգիաթլարընտան պիլիր ի-տի։ Պինապէրին, պիր կիւն էվվէլ քէնտիսինէ կէլէն տէլիգանլընըն, ալ գանլար իլէ միւլէմմա օլարագ, բուհուզ, կէօզէրի գաբանմըշ, վէ

կէօքսիւ եարըմըշ պիր հալտէ եէրէ սէրիլմիչ օլտուղունու կէօրիւճօր զանն իլէտիկինտէն, տէրագապ վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ օլարագ, գուլագ թօզլարընը վէ սաչլարընըն քէօքսիւնիւ սօվուգ պիր թէր իհտիա իտէր իտի։

Պաաթ պէչ վուրտու։ Պունուն իլք վուրու-չունտա, զանն իտէրսին քի, եիւրէկինէ պիր խանչէր սոքլանտը, վէ իչինի պրագարագ, ույճնունէ կիպի աեաղա գալդը։ Պատէհու անլաչըլըը անլաչըլմազ պիր սէտա իլէ,

— Պաաթ պէչ տիր, տէտի, տիմէք տիր քի պիչարե էօլմիւչ օլմազը տըր, զիրա էկէր էօլ-միւչ օլմազսա իտի, կէլիր իտի։ — Մահֆազանըն իւղէրինտէ եազըլան չու տուր. — «Պինէ կէօրէտէ-կի վէ եախօտ սէչմէնը սաաթ պէչինէ էտտուր հաէըմտա խա-պէր ալմաըդը ընէտիէրտե, եաըն, եանի 1879 սէնէսի սեպտեմբերինին 24 իւնճի կիւնի, էնօրթ ընտրաճընտան ա-ղըմտէ եաղըի, ըէրապը պիւլուի օլմն տաֆտաալէ կի-սինէ։» — Իչինէ վագըթտա տըր, վէ քէնտիսի կէլ-մէտիկի կիպի, խապէրը տախի կէօնտէրմէմիշ տիր... — Տիմէք տիր քի էօլմիւչ տիւր...

Ա՛յնի վագըթտա, ներտիվէնտէ սիւրաթլէ պիր հարէքէթի իչտիհլտի, վէ Լիւսիլ, գալպի-նին չարըմազ օլտուղունու հիսս իլէ, օտասընըն գաբուսունա տօղրու ֆըրլաեաբագ, տիչարը-եա դուլագ վէրտի իսէ տէ, բէք չաբուգ մէյ-եուսիեէթէ տիւշտիւ, զիրա ներտիվէնտէն հօ-գարը չըգան չաիս, Լիւսիլին գաբուսունու չալ-մաեըպ, սօֆատան կէլիպ կէչտի։

Պիւլպիւլ, թարիֆ օլունմազ պիր աճը իլէ,

— Թէհլի՛ եէրէ իւմիտ խոխեօրում, տէտի, պիչարե արթըգ կէլմէեէճէք տիր, վէ պէնիմ դօրդմագտա օլտուղում ֆէլա.քէթի, պաչընա կէլմիշ օլմալը տըր ... Շիւպհէսիզ պու մէ.քթուպ, պիր տերէճէ պանա մալիւմաթ վիրէճէք, վէ վէսվէսելերիմի տէֆ իտէճէք տիր։

Լիւսիլ, պիր կիւն էվվէլ աերուպլինէ բրէնսին մէ.քթուպունու գօյմուշ օլտուղու սանըդըա եադլաչըպ, մէգքիւբ մէ.քթուպու ալտը, վէ մահֆազասընը աչաճաղը էնտատէ տուրուպ, վիճուտի տիթրէեէրէք,

— ձէսարէ՛թ իթմէեօրում, ճէսարէ՛թ իթմէեօրում, տէտի։

Լա.քին պիրտէն պիրէ գարարը գաթի վիրէրէք,

— Ֆադաթ թէրէտտիւտ իթմէեէ նէ՞ սէպէպիմ վար ըրը, նէ՞ իչին տիթրէեէճէ՛յիմ... — էվվէթ, պու մէ.քթուպուն միւհիմ էվվաթըննը պիլմէ.ք իսթէրիմ, չիւնքի պու պէնիմ հէմ հադգըմ, վէ հէմ վազիֆէմ տիր, տէեուս տէվամ իթմտի։

Պինաէն ալէյհ նազի.ք բարմադլարըյլա մահֆազասը եըրթմասընտա, օտանընն տէօչէմէսի իւղէրինէ գալըն պիր քեազըտ տիւշտի։ Լիւսիլ էֆէնտի, եէրտէն պու քեազըտը ալտը, վէ հայրէթլէ,

— Տամղալը քեազըտ իմիշ, տէտի, լա.քին պունուն մանէեասը նէ՞ տիր։

Մանէեասընը անլամագ իչին, օգուտագ լաղըմ իտի։

ֆեազըտըն պալէեասընա եադըըրդ օլան պիր գաչ լուղէթ, մէզպուրէեէ օլ տէրէճէ թէէսիրի աղիմի մուճիպ օլտու.քի, տիզլերի թութմատըղընտան, պիզդարուր օթուրտու, վէ.քսիք պիր սէտա իչէ, "Պու պէնիմ Լուկէրնոմդա տիր" տէեուս օգուտու։

— Վասիեէթնամէսի՞ մի, տէեուս թէ.քրարլատը մէզպուրէ, տիմէ.ք տիր քի, թախմինիմ տօղրու իմիշ, չէօյլէ քի մէզպուրէ նա էօլմիշ տիւր, վէ եախօտ էօլէճէ.ք տիր։

Պատէհու մահղունն պիր հալտէ օգուսմասընա չու վէճհ իչէ տէվամ իչլէտի.

"Պու կիւն, եանի 1879 սէնէսի սեպտեմբրինին 23 իւնճիւ կիւնիւ, վիճուտա վէ ֆիքիրճէ սադ վէ սելիմ օլտուղում հալտէ, թէֆերրուաթը գասէմ քեաթիպի Մ. Բէնկէնին նէզդինտէ պուլունան էշեաեը մէնգուլէ վէ ղայրը մէնգուլէ յի, վէ պիրինճի ֆրանսօա սօգաղընտաքի գօնաղըմը, վէ վէղէյատաքի էմլա.քըմը, եանի թագրիպա օն իլքի միլիօն ֆրանգ ԴԸՅմէթինտէ պուլունան վարիտաթըմը, վէ պունլարտան պաշգա, սէնէվի պիր միլիօն ֆրանգ իրատ կէթիրէն բանսիլանիատաքի բէթրօլ կաղը մատէնլերիմի, ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընտա ... նիւմէրօլու խանէնին պէչինճի դաթրընտա սա.քինէ օլուպ, Սալըէթրիէրտէ պուլունան պիր ալիլէ թէ.յղէնին եէկէնի օլան ՊԻԼՊԻԼ էլդապալը մատմուազէլ ԼԻՍԻՒՀ վասիեէթի իտէրիմ, — իչպու թաֆսիլաթը պէեանտէն միւրատ, ֆամիլեասը իսմինի պիլմէտիկիմ մատ

մուաղել ԼԻՒՍԻԼԻՆ չախսընը հէր հալտէ թա-
նըթաըրմագտան իպարէթի օլուպ, քէնտիսինէ
օլան ֆէվգէլատէ հայրէթ վէ րիաեէթիմէ պիր
իսպաթ օլմագ իւզրէ, իչպու վասիեէթիմի
գապուլ իթմէսինի րիճա էյլէրիմ։ — Ա՛յնի վա-
գըթտա, սօն միւլահազամը տախի քէնտիսինէ
հասր էյլէրիմ։

“ՀԷՔԹՕՐ ՊԷԿՈՒՐՏ
ԲՐԷՆՍ ՏԸ ԳԱՍԹԷԼ-ՎԻՎԱՆ։„

Լիւսիլ, պալէտատէքի վասիեէթնամէյի, սօ-
նունա գատար ասլա տուրմագ սըզընը օգուտու,
վէ իքմալ իթտիկինատէ, պիր գաչ տագըգա տիլ-
սիզ վէ ատէթա սանէմ կիպի տուրուպ, կէօզ-
լէրինի, օգուտուղու սաթըրլարա տիքմիշ էտի։

Պաղթէթէն մէզպուրէ միւթէէսիրէ օլա-
րագ, կէօզլէրի հաչարատը, վէ հընչգըրմալարը
պօղաղընտա պօղուլարագ,

— Մօն միւլահազասը՞... — թէքմիլ վարի-
տաթընը տա պանա վասիեէթ իթմիշ տիր...
— Տիմէք տիր քի, աչգ ու մուհապպէթի խա-
լիսանէ իմիշ, վէ պէնի էզճան ու տիլ սէվէր ի-
միշ... Հալ պու քի պիչարէ չիմտի գաթլ ու
թէլէֆ իտիլմիշ տիր։ — Մատամքի քէնտիսի
թէքրար պուրաեա կէլմէտի իսէ, վէֆաթընը-
տան տօլայը նաՀըլ չիւպհէ իտիլէպիլինիր, գի-
րա վագըթ կէլմիշ, վէ պէն տախի իչպու մէք-
թուպու աչմըշըմ տըր։ — Քէնտի վարիտաթը՞
... Ֆագաթ պէնիմ, քէնտի վարիտաթընա իհ-
թիեաճըմ վա՞ր մը տըր։ — Պէն միլիօնլարը նէ՞

եարաճաղըմ, գապուլ իտէճէ՞քմիմ, տէտի։

Կէնճ գըզ տիլ չէօքտիւ, վէ իքի էլլէրինի
պիրիպիրինէ գավուշտուրուպ,

— Խա՛յր, խա՛յր, վէ ա՛սլա, տէտի։ — Հէմ
նէ՞ հագ վէ նէ՞ իւնվան իլէ վարիտաթընը գա-
պուլ իտէճէյիմ... — Հալ պու քի սօն միւլա-
հազասընը, գալպէն վէ ճանէն գապուլ իտէ-
րիմ... Էվվէթ, գալպիմտէ էսէրի աչգ ու սէվ-
տա տուչղուսու հուսուլէ կէթիրէն մէզքիւր սօն
վէտաեը գապուլ իտէրիմ։ — Ա՛հ, անճագ
կէօրէպիլմիշ օլտուղում ագի՛զիմ բրէնս, սօն
նէֆէսիմէ գատար սիզին խաթըրէնիզի մուհա-
ֆազա իտէճէյիմ... սօն նէֆէսիմէ գատար
սիզին իչին տուա իտէճէյիմ, սիզին իչին քի,
պէնի սէվտինիզ, վէ պէն տախի սիզի սէվէճէք
իտիմ, վէ սէվմէքտէյիմ։

Պու լագըրտըլարը սէօյլէտիքտէն սօնրա,
էօքսիւզ գըզ պիրտէն պիրէ աեաղա գալգտը,
վէ զիհնինտէ եէնի պիր միւլահազա հասըլ օ-
լուպ, սօլուեարագ,

— Ֆագաթ էկէր հաեաթտա իսէ... էկէր
սաթ եարալանմըշ իսէ... քէնտիսինի կէօրէ-
պիլիր... իւզերինէ նէզարէթ իտէպիլիր... վէ
պէյքի տէ քէնտիսինի գուրթարապիլիրիմ...
Ա՛հ, քէնտիսինի գուրթարաճաղըմը բէք ալէա
հիսս իտիեօրում... լագին նէ՞րէեէ կէթմէյլի-
յիմ, մահէլլի իգամէթինի քիմտէ՞ն խապէր
ալմալըեըմ։

Պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, նաղարը տիգգա-
թը, հալէա էլինտէն պրագմամըշ օլտուղու վա-

սիեէթնամէեէ աթէֆ օլունտու , վէ "պէրինճի Ֆրանսօա սօգաղը" սէօզլէրի , նազարը տիգգաթընա չարբտը , վէ քէմալ մէսէրրէֆլէ ,

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղը ... տէտի , պէսպէչլի օրատա իւքեան լտիւեօր , վէ քէնտիսինի օրատա պոլմադ լազըմ կէլիւեօր : — Իմտի , հէր կիւնա իւմիտին մահվ օլուպ օլմատըղընը , վէ պիր մէղար իւզերինէ աղլամադըղըմ լազըմ կէլիպ կէլմէտիկինի օրատա անլաեաճաղըմ :

Լիւսիլ , վիրտիկի պու գարարտան սօնրա , տէրհալ էլպիսէսինի կէյլինտի , վէ վասիւէթնամ էյի թէքրար մահֆաղասը տէրուննինէ , վէ մահֆաղաեը տա քէնտի ֆիսթանը գօրսաժընա վազ իթտիքտէն սօնրա , մատամ վէրտիւէ իլէ գաբուճու գատընա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէեէրէ ք տիշարը չէգտը , վէ է՛ն եագընտա քի ըսթասիօնտա պիր արապաեա օթուրուպ , արապաճընա ,

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընա , տէեու էմր վիրտի :

— Գաչ նիւմէրօեա , տէեու սիւալ իթտի ա ըրապաճը :

— Պիլմէմ , օրատա մալիւմաթ ալըրսընըզ , եանի բրէնս տը Գասթէլ-Վիլանըն գօնաղը տէյի սօրարսընըզ :

— Բէ՛ք իյի ... — Պիր բրէնս օլտուգտան սօնրա , էլպէթթէ մահէլէտտ քէնտիսինի թանընեան պուլունուր :

Ընրապա եօլա չըգտը : Էտնայի բահտէ կէնճ գըզլըն հեեէճանը թէսգիին օլտու , վէ հարէքէթի վագըտաը իւզէրինէ տիւշիւնմէեէ պաչլատը : Էկէր բրէնս վէճաթ իթմիչ իտի իսէ , քէնտիսի իչլին աղլամագ վէ տուա իթմէքտէն պաշգա չարէ եօղուտու : Ֆագաթ էկէր հաեաթտա իտի իսէ , պէօյլէ պիր քիւսթահճա հարէքէթինէն տօլայը աչէմ , հաթթա բրէնս պիլէ նէ տիւշիւնէճէքտ իտի : — Վագը օլան զիեարէթի , պիր հիսապա , պիր հըրսը չանա , եախօա պիր մէնճաաթ միւլահաղաաընա իանատա իտիմամէեէճէքտ մի իտի :

Էօքսիճ գըզ գըչլարտը , վէ արապաճըեա , արապաեը չէվիրիպ , քէնտիսինի թէքրար կէլտիկի եէրէ կէօթիւրմէսինի էմր իտէճէքտ իքէն , տէրուննի պիր սէտա ,

— Եօլունտա տո՛ւրմա , տէտի , աչնին նէնէ՞ լաղըմ ալէմմի մուհաքէմէսի : — Աչգ ու մուհափէթին վէ վազիֆէնին աչնի կէօթիւրտիւքլերի մահէլլէ կիթմէքտէն սագընը տուր օլմա ,

Վագըթ հէյման գարարմըչ իտի , վէ արապա , պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտա պիր չարըպաճը մալաղասը գաբուսու էօնիւնտէ տուրտու , վէ արապաճը , մալիւմաթ ալմագ իչգրէ , օթուրտուղու եէրտէն աչաղը աթլատըպ , վէ մալիւմաթը մաթլուպէյի իտի իսէ իթտիքտէն սօնրա , արապա եօլունա տէվամ իթտի , վէ պիր գաչ տագըղտա սօնրա թէքրար տուրտու :

Իտիէնիլէն մահէլլէ կէլինմիչ օլտուղունտան , Լիւսիլ արապատան էնտի , վէ քէնտիսինէ պէքլէմէսինի արապաճըեա էմր իթտիքտէն սօնրա , գարշըսընտա քի գաբուննուն չանընը չալտը :

Պու արալըգ հէր նէ գատար պիչարէ գըզ-
ճըղաղըն գալպի չիտտէթլէ չարբմագտա իտի
իսէ տէ, միւրատը քէնտիսինի մուհաճաղա կյ-
լէմէքտէ իտի ։

Գօնաղըն գաբուտու աչըլտըղընտա , պիր հիւ-
քիւմէթ գալասընտան տահա գիւատէ վազ ար-
լը պիր հէյէթտէ պուլունան պիր գաբուճու
զահիր օլարագ , զաէթ նատուսլուճա պիր էլ-
պիսէ կիյինմիչ օլան լիւսիլէ թէճճիւպանէ պիր
սուրէթտէ ադիթը նազար իթտի ։ Կէնճ գըզ ,
պու պագըշտան գըզտըրտըղընը հիսս էյլէտի ,
վէ գաբուճու ,

— Մա՛տմուազէլ , նէ՞ իսթէէօրսունուզ , տէ-
եու սիւալ իթտի ։

— Միւսիւ բրէնս տը Գասթէլ-Վիլան պու-
րատա՞ մը սաքին օլուր , տէտի կէնճ գըզ ։

— Էվվէթ , մա՛տմուազէլ , պուրատա սաքին
օլուր , ֆագաթ սիզէ թէքրար սիւալ իսէրիմ
քի , նէ՞ իսթէէօրսունուզ ։

Պիւլպիւլ , պու արալըգ ֆէվգէլ ատէ պիր
ճէսարէթ քէսպ իսէրէք ,

— Մի՛սիւ , բրէնս իլէ կէօրիւշմէք իսթէ-
բիմ , տէեու ճէվապ վիրտի ։

Էկէրչի տօսթումուզ Հէքթօր տը Գասթէլ-
Վիլան , հաեաթ իլէ մէմնուն արասընտա , վէ
հաթթա , հաեաթտան տահա գիւատէ մէմնուն
եագըն պուլունմասա իտի , — չիւնքի մէրդու-
մուն պու հալատէ պուլունմասընտան , թապիա-
թիլէ իըզմէթ քէարլարը վագար քէսպ իթմիշ
իտիլէր , — մութլագա գաբուճու , Լիւսիլին ի-

ֆատէսինէ գահգահա իլէ մուգապէլէ իտէճէք
իտի ։ Լագին մէրգում իսըղմէթքեար , մանէճ-
տար պիր թարղտա եիւգիւնիւ պուրուչտուր-
մասըլտա իքթիֆա իտիպ , վէ քէնտիսինէ իտի-
լէն թէնպիհէ թէվֆիգէն ,

— Մա՛տմուազէլ , միւսիւ բրէնս պուրատա
տէյիլ տիր , տէեու ճէվապ վէրտի , վէ այնի
վազըթտա գաբուեու գաբատագ նէյէթինտէ
պուլունուեօրտու ։

— Էվվէթ , պու սապահ պուրատա պուլուն-
մահճաճագտը , անը պիլիրիմ , ֆագաթ ավտէթ
իտէճէք իտի , անը տահի պիլիրիմ , տէեու
տէվամ իթտի կէնճ գըզ ։

— Շուննա պագ հէլէ՛ , հէր չէյի պիրիեօր ,
զալիպա բրէնսին աթիդ տօսթլարընտան պիրի
օլմալը ... Ֆագաթ ամմա տա կիւզէլ հա՛ , տէ-
եու միւլահազա իթտի գաբուճու ։

— Մի՛սիւ , ըէճա իսէրիմ , ճէվապ վէրինիզ ,
տէտի Լիւսիլ ։

— Մա՛տմուազէլ , սիզէ հագըգաթը հալի
սէօյլէտիմ , վէ թէքրար իսէրիմ քի , բրէնս
պուրատա տէյիլ տիր ։

— Տիւէք տիր քի , սիզին հիչ պիր չէյտէն
մալիւմաթընըզ եօգ տուր ։

— Նա՞իլ մալիւմաթըմ եօգ տուր ։

— Էվվէթ , մալիւմաթընըզ օլմամալը տըր , տէ-
տի Լիւսիլ չիտտէթլէ , զիրա պու սապահ , Մ-
տը Գասթէլ-Վիլան տուէլլօ իթմիշ , վէ չիւպ-
հէսիզ չու սաաթտա վէֆաթ իլլէմիշ տիր ։

— Վէֆա՞թ մը իթմիշ տիր , տէեու թէք-

բարլաար գաբուճու, քի՞մ պունու սիզէ սէօյ-
լէտի։

— Պանա քի՛մ սէօյլէտիկինին սիզճէ էհէմ-
միեէթի եօգ տուր։ — Սիզ չունու պանա սէօյ-
լէ,յին փի, սահի՞ն մի տիր, եօգսա տէ,յի՞լ մի
տիր։ . . . — կէօրիւեօրսունուզ քի, պէն տէ ա-
ճը տուեուեօրում, վէ իքի էլլէրիմի պիրիպի-
րինէ գավուշտուրարագ, պէնի չու տէհլիէթլի
թէրէտտիւտ հալինտէ պրագմատիզմը րէճա
իտիեօրում։ — Էկէր բրէնսին պաշընա պիր ֆէ-
լաքէթ կէլմիշ իսէ, պէնտէն կիզլէմէ,յինիզ։
Պիլա,քս էկէր հաեաթտա իսէ, պանա իւմիտ
վէրինիզ։

— Մա՛տմուազէլ, սիզէ պիլտիրէճէ,ք հիչ պիր
խապէրիմ եօգ տուր, վէ պուրատան կիթմէնի-
զի րէճա իտէրիմ։

— Պիր տագրգա տահա պէ,քլէ,յին, — տէտի
էէնի կելէն պիր ատէմին սէսի։ — Նի՞չին պու
դըզը եօլա գօեօրսունուզ։

Պու եէնի կելէն չախս, տօգթէօր Ընթօնէն
Ֆրէպօ իտի։

13

Կէնճ գըզ կէօզլէրի եաշարմըշ օլտուղու հալ-
տէ, չէտտէն տօգթօրուն թարաֆընա տէօն-
տիւ, վէ րէճա եօլլու պիր սէտա իլէ,

— Ա՜հ, մի՛սիւ, րէճա իտէրիմ, պանա ճէ-
վապ վէրինիզ, տէտի։

— Մա՛տմուազէլ, հէեէճանընըզը թէօքին ի-
տինիզ, — տէեու ճէվապ վիրտի Ֆրէպօ, գար-
շընընտա կէօզլէրի եաշարմըշ տիլպէր վէ հիւ-
սէնա պիր գըզ կէօրմէսինլէ, ֆէվգէլ ատէ
խայրխահանէ մուամէլէ կէօսթէրէրէ,ք, — է-
կէրչի սօն լագըրտըլարընըզը անլաեապիլտիմ
իսէ, զանն իտէրիմ քի, բրէնս հագգընտա մա-
լիւմաթ ալմաեա կէլմիշսինիզ տիր։

— Էվվէթ, մի՛սիւ, տէտի Լիւսիլ չիտտէթ-
լէ։ — Մէրգումի պու սաղահ տուէլլօ իթմիշ
տիր, վէ չունու պիլմէ,ք իսթէրիմ քի, աղըրճա
եարալանմըշ մը տըր։

— Ա՛հ՛զէմ, բրէնս հագգընտա պու տէրէճէ
ալէգատար օլմանըզըն սէպէպի նէ՞ տիր, տէ-
եու սիւալ իթտի թապիպ։

Լիւսիլ, պու սիւալին մանէասընը անլաեա-
րագ, գըզարտը, վէ նազի,քեանէ պիր թաղտա
ճէվապա աղազ պիրլէ,

— Պէնտէնիզ Մ. տը Գասթէլ-Վիվանըն ագ-
րապասընտան վէ եախօտ սայիրէ տէ,յիլիմ, տէ-
տի, չիւնքի մէրգումի պէնի, չէօյլէ պիր հալտէ
թանըր, վէ միւտաէթի էօմրիւնտէ եալընըզ

պիր տէֆա պէնիմլէ գօնուշմուշ տուր , լաքին պէեանընը էլղեմ ատտ իթմէտիկիմ պիր ֆաղիլէթիլէ , աճիղէրինի զիեատէսիլէ միննէթտար գըլմըշ օլտուղունտան , խաթրընը իսթիֆսար իթմէ.քիւին , քէնտիմճէ պիր վազիֆէի գիմմէթ ատտ իթտիմ ։

Լիւսիլին եիւզիւնտէ , պաքիրէլի.ք վէ բաղըլըգ էսէրի բայէլայն միւշահէտէ օլունուեօրտու ։ Ընթօնէն պու պապտէ եանըլմասը , վէ ֆի.քրինտէն ,

— Պու .քիւչիւ.ք գըզ , պէլքի պիլմէեէրէ.ք բրէնսի սէվմէ.քտէ տիր , ֆագաթ եէմին իտէրիմ .քի , մէրդումուն մէթրէսի տէյիլ տիր , տեեու միւլահազա իթտի ։

Պատէհու թապիպի մէրդում , աչի.քեարէն ,

— Մա՛տմուազել , սիղին իֆատաթընըզա ինանըրըմ , վէ ճէվապէն սիղէ սէօյլէրիմ .քի , Մոտը Գասթել-Վիլան ֆիլվադը տուէլլօ իթմիչ , վէ եարալանմըշ տըր ։

Պու լագըրտըլար իւղէրինէ , զանն իտէրսին .քի Պիւլպիւլ նէֆէս ալամաեօրտու , վէ բէբէլէեէրէ.ք ,

— Եարալանը՞ մը ... աճապա աղըր սուրէթտէ՞ մի եարալանը , տեեու սիւալ իթտի ։

— Լէվվէթ , զաեէթ աղըր սուրէթտէ եարալանը ։

— Լաքին միւհիմ.ք սուրէթտէ եարալանմըշ տըր , տէյիղ մի ։

— Մէրդումու դուրթարաճաղընմը իւմիտ իտէրիմ ։

— Էֆէնտի , սիզ անըն հէ.քիմի՞ միսինիզ ։

— Էվվէթ , մա՛տմուազել ։

— Ա՜հ , էմինիմ .քի , սիզ անը դուրթարաճաղ սընըզ ... էվվէթ , .քէնտիսինի դուրթարաճաղսընըզ ։ Ա՜հ , միւսի՛ւ տօգթէօր , սիզին սէօզլէրինիզ , .քէտէրի ազիմիմ արատընտա , պէնտէնիզէ հիւսնի թէէսսիրի մուճիպ օլտուղար ... Էկէր ճէսարէթիմ օլսա խոշ ...

— Նէեէ՞ ։

— Սիզէ պիր բէճա իթմէէէ ։

— Նէ՞ կիպի ։

— Միւսաատէ խոինիզ .քի , բրէնսի կէօրէյիմ։

Ֆրէպօ , աատէմի մուվաֆֆագաթ ալէտմէթի իպտիդայըլա ,

— Իչթէ , գը՛զըմ , պուննուն իհթիմալի եօգտուր , տէեու ճէվապ վիրտի ։

— Նի՞չին ։

— Հիչ պիր միւսաֆիը , էմրի ախիրէ տէկին , մէճբուհուն օտասընա կիրէմէնէճէ.ք տիր ...

— Իչպու թէնպիհ դաթի օլտուպ , քիմսէ տախի պու թէնպիհատէն միւսթէնսա թոսթուպամազ ։

— Լաքին իւղէրինէ նէզարէթ իթմէ.ք վէ գաեըրմադ իչին , պիր խատմանընը եանընտա պիրիսի պուլտունմազ լազըմ տըր ։

Անթօնէն թէպէսսիւմ իտէրէ.ք ,

— Բրէնսին զաթէն սատըդ խըզմէթ.քեարլարը վար տըր , տէտի ։

— Օնսա չիւպհէ իթմէմ , էֆէնտիմ , տեեու տէվամ իթտի Լիւսիլ , ֆագաթ չօգ տէֆա պիր գատընընը նէզարէթի վէ իհթիմամը ...

— Մէրգուհուն օտաալընտա կիճէ վէ կիւնահուզ թէճրիւպէ քեար վէ զայրէթլի պիր գատըն խըզմէթճի տախի պուլունաճագ ըլը, տէեու ճէվապ վիրտի ծօգթէօր։

Էօքսիւզ գըզ, հէր կիւնա իսրարըն ֆայտէ իթմէեէճէկինի անլաեարագ, վէ էլէրինի գավուշտուրարագ,

— Էֆէնտի, թէնապհինիղէ իթաաթ իտէրիմ, ոէյտ, շու գատար քի պանա ճէսարէթ վիրմէք իչին, խաոթաեը գուրթարաճաղընըզը պիր ոէֆա տահա թէէմին իտին։

— Պունուն իչին, էլիմուէն կէլէնի տիրիղ իթմէեէճէյիմ, վէ չիւպհէսիղ ճէնապը Հադգ տախի պանա եարարըմ իտէճէք տիր։

— Մէճրուհուն հադգընտա խապէր ալապիլէճէք՞ըմիյիմ։

— Էկէր արզու իտէրսէնիզ, հէր կիւն խապէր ալապիլիրսինիզ։

— Նա՞ըլէ։

— Հէր սապահ գօնապըն ոէհլիզինէ, մէճրուհուն ահվալինէ տայիր պիր բուսուլա վազ իոէճէկիմուէն, օնաան մալիւմաթ ալապիլիրսինիզ։ Պունաան գաթլինագար, իամինիզի պիր ոէֆթէրէ տախի գայտ իտէպիլիրսինիզ, չիւնքի մէզքիւր ոէֆթէր իլէրուոէ, սահիհ տօսթլարընը անլամագ իչին, բրէնսէ թագտիմ օլունագաճ ըլը։

— Ա՜հ, էվվէթ էֆէնտիմ, կէլէճէյիմ, հէմ հէր կիւն կէլէճէյիմ, վէ էկէր պու ագշամ պուրաեա կէլտիկիմի, վէ քէնտիսի իչին էղճան

ու տիլ տուա էթմէքտէ օլտուղումու, Մ. տը Գասթէլ-Վիվանա թէպլիղէ հիմմէթ իտէրսէնիզ, մէճիուն վէ միւթէէքքիւր օլուրում...

— Պու պապատ մուվաֆֆագաթ իտէ՞միսինիզ, էֆէնտիմ։

— Էվվէթ, գը՛զըմ, մուվաֆֆագաթ իտէրիմ... — Ոէօյլէ՛յին, իամինիզ նէ՞ տիր։

— Լիւսիլ տիր, էֆէնտիմ։

— Սալթ Լիւսիլ մի։

— Բրէնսա պէնի սալթ պու իսիմլէ թանըր։ Ալիլէ վէ իհթիեարէ պիր թէյղէսի պուլունան Պու-լուե-Լիւսիլ տէրսէնիզ, օ անլար։

Էօքսիւզ գըզըն կէօզ եաշլարը, ոէսինի պօղմագտա իսիլէր։

Տօգթէօր, պու սըրատա ֆէվգէլ ատէ միւթէէսսիր օլմուշ օլտուղու կիպի, ուզագտան պու մուհալէրէյի տինլէմէքտէ պուլունան գաբուճու տախի պիր տէրճէճ միւթէէսսիր օլմագտա իտի։

— Թէքքար կէլինիզ, գը՛զըմ, տէեու տէվամ իթտի Ընթօնէն Ֆրէպօ, պէն սիզի ունութմաեաճաղըմ, վէ թէպլիղաթընըզը տախի պիր ան էվվէլ բրէնսէ խապէր վիրէճէյիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ, վէ հադգըմտա վագը օլան իլթիֆաթընըզտան տօլայը մէճիուն ում, վէ մէճրուհու գուրթարմանըզը թէքքար պէ թէքքար բէճա իտէրէք, սիզտէն մուֆտարագաթ իլլէրիմ։

Պատհու կէնճ գըզ, թէհի եէրտե հընչգըմալարընը թէսքինէ չալըշարագ, արապասընա

ավտէթ իթտի , վէ պէվիլ եօլունա միւթէվէճճիհ օլտու ։

Սէզար ար Ֆօսարօ , մէշհուտու օլան չէյլէրի պիլտիրմէք իչին , ժէնըվիէվի թէքրար կէօրմիշ իտի ։ Մէրգում , մէզպուրէճէ չու եօլտա իֆտաէի հալ իթտի .

— Պէն , իչլէրին տահա ղիեատէ սիւբտիլ մէնղիլի մագսատ տօղրու կիտէճէքլէրինի մէմուլ իթմէքտէ իտիմ , ֆագաթ թէքրար իտէրիմ քի , պու պապատ պիր աղ թէէխիւր վուգու պուլտու ։ Իմոի , սապըրը օ՛լ , վէ հէր կիւն եիւղիւնտէ էսէրի մահղունիյէթ օլարագ , բըրէնտէն խապէր ալմաեա կի՛թ , նասըլ քի պէն տախի էօյլէ եապաճաղըմ ։

Ժէնըվիէվ , պու պապատ գուսուրտա պուլունմաեաճաղընա տայիր սէօղ վէրտի , վէ պարօն , մէրգումէնին նէղտինտէն մուֆարագաթը էանասընտա , չէօյլէ միւլահազա իթմէքտէ իտի .

— Տօգթէօր Ֆրէպօ նէ՛ գատար հազիգ օլսա , հէքթօրու գուրթարտաճաեաճագ ատը ...

— Տիկէր թարաֆտան հէր չէյ սըրտընտա ճէրէեան իտիեօր ։ — Ֆէրնան վօղնէյ իչէ մարքիզ ատ լա Թուր տիւ Բօյուն հալէրի բէք միւքէմմէլ տիր ... — Շիմոիքի հալտէ , վէրժի վէ Շտալէն ֆամիլեալարընը տիւչիւնմէք լազըմտըր ... — Հէր նէ վագըթ մաքինանըն պիլճիւմիէ չարխալարը իչլէմէեէ պաչլարլար , վէ արթըգ իչլէրի քէնտի նէթիճէի թապիյէէլէրինէ պրագմագըգ ճայիզ օլուր իսէ , Սիւիսէ , պիր սէյէաճահթ իթմէեէ կիտէճէյիմ , վէ սապըգ միւլազիմ

Մարսէլ Լօժիէ , վէ Լաղարինին օղլու իչլէրինի պիղղաթ պէն կէօրէճէյիմ ։

* * *

Գօնթէս տը վէրժի , պէլչատ սօգաղընտա կիճէլէյին Արնօլտ տը Թրուա Մօն իլէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , պէէտնէ հաճէթ օլմաեան պիր իզթիրապը տերուն իլէ վիլլար ճատտէ սինտէ վագը գօնաղընա ավտէթ իյլէմիշ իտի ։

Օգուեանլարընըղ , իչի մաչուգլարըն մուհավէրէսինտէ հազըր պուլունտուլար , վէ Մարինին , քէնտիսինի տիւնեանընն ուճունա գատար կէօթիւրմէսի իչին , կէնճ մաչուգունա բէճա իթտիկինի , վէ Արնօլտուն տախի , պաղը մադու սէպէպլէր իլէ , կէրէք քէնտի աչդ ու մուհապէթլէրի վէ կէրէք եագընտա տօղաճագ օլան մաուսմուն մէնֆաաթը իչին , հէնուղ հալինի սէթը իթմէսի լազըմ կէլտիկինի իսպաթ իյլէտիկինի իչնիթիլէր ։

Ֆագաթ չուբասը տախի օգուեանլարընըղա մալիւմ տիւր քի , հադըգաթը հալի սէթը , վէ քիշղի իրթիքաապ իթմէքլիք մատտէսի , գօնթէսին միւսթագիմ թապիաթը իչին ատէթա պիր խաքէնճէ տիմէք իտի ։

Պունտան տա գաթինաղար , ֆէվգելատէ պիր վուգուաթլա , չու եա պու տագըգա էանասընտա մաքէսինին աչաղը տիւչմէսի իհթիմալի , վէ գօնթուն հէր չէյէ քէապի վուգուֆիյէթի , վէ մէմուրին ղայրի պիր վագըա իլէ , քէնտինին տիւչարը խարապ վէ մահվ օլմասը — (չիւն

քի պիր քէրրէ ըէզալէթի մէյտանա չըգտըղը հալտէ, ոնտան սոնրա եաչամագ միւմքիւն տէյիլ իտի,) — միւլահազասը, էօմրիւնիւ ատէթա տայիմի իգթիրապ վէ էնտիշէեէ կիրիֆթար իլէմիշ իտի։

Մէզպուրէ, գալգի էնտիշէ վէ գօրդու իչինտէ օլտուղու հալտէ, նահըլ թէպէսսիւմ իտէպիլիր իտի։ Պէօյլէ պիր ժէվգըտա պուլունաբադ, թէպէսսիւմ իթմէ՛ք, քէնտի իգթիտարը մաֆէվգինտէ տէյիր մի իտի։

Պունտան պաշգա, Ալինօլտս պէեան իթմիշ օլտուղու վէճհ իւզրէ, եադընտա էօյլէ պիր վադըթ կէլէճէ՛ք իտի քի, մատտի սէպէպլէրէ մէպնի, հագըգաթը հալի կիզլէմէ՛ք, միւմքիւն օլամաեաճագ իտի։ Մ. տը Թրօա Մ'օն, մէրգումէնին պու իֆատէսինէ ճէվապէն,

— Գ.օնթուն պիր ղայդուպէթի էօնտաընտա, սիլ գօնադը թէրքըլէ, մուխաթապաեը աթլաթաճագսընըղ, տէմիշ իտի։

Ֆիլվադը գօնթէսին թարիգի սէլամէթի, ան-ճագ պու թէտպիլտէ իտի, լաքին գօնթուն եօլա գօնուլմասը նահըլ գապիլ օլապիլիր իտի, վէ նահըլ պիր թագըմ չիւպհէլէրէ մահէլլ վիրմէ՛քսիզին, եալընըղ գալմագլըգ արզուսու պէեան օլունապիլիր իտի։

Մատամ տը վէրժի, թէհի եէրտէ պու միւշքիւլին հալլինի տիւչիւնմէ՛քտէ իտի։

Ի՛քի իւչ կիւն գատար մէզպուրէ, մաշուգունուն իսթապրընա սիւլու՛ք իտէրէ՛ք, հատտէն գիեաւտէ չաղլըգ կէօսթէրտի, լաքին հիչ պիր

նէթիճէյի միւֆիտէեէ իւմիտի օլմաեարագ, մէզքիւր տէհչէթլի օեունու իճրա իթմէօյլէ, տէրքէճէլի նիհաեէտտէ մէչագգաթի հիսս իլէմէ՛քտէ, վէ իգթիրապը գալգինէ պիր տէ գաթի մէյեուսիեէթի իլավէ օլունմագտա իտի...— Ջէվալը գատընճըղագ, հէմ գապահաթը, վէ հէմ պէտապաթի օլմասըյլա, ատէթա էօլմէ՛ք բատտէսինէ կէլմիշ իտի։

Ալինօլտ իլքի տէֆա տահա գօնագա կէլտի, վէ լաքին Մ. տը վէրժի զէվճէսի եանընտա օլուպ, օրատան տա եիրագլանմատըղընատան, իքի մաշուգլար այրըճա կէօրիւչէմէմիլէր։

Բրէնս Հէ՛քթօրուն, Ֆէրնան վօնէ՛յ թարաֆընատան եարալանմասընըն իրթէսի կիւնիւ, գօնթէս, հէր վագըթտան տահա զիեատէ քէտէր վէ էլէմ իչինտէ օլտուղու հալտէ, քէնտի տայիրէսինտէն տիշարը չըգտը։ Մէզպուրէ հէր նէ գատար պու հալին տէֆինէ սայ իտիեօրտու իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տահի մէզքիւր էլէմ'ու քէտէրի, սօլմուշ օլան եիւզիւնտէն անլաշըլըեօրտու։

Մ. տը վէրժի, օլ կիւնիւ սապահլաեընէն տիշարը չըգմաեա մէճպուրի օլտուղունատան, զէվճէսինէ, էօյլէտէն սոնրա ավտէթ իտէճէկինի խապէր վիրմիշ իտի։

Մարի եալընըղճա գահվալթը իթտի, եախօտ սատէճէ սուֆրատա օթուրտու, չիւնքի ույգուսու կիպի, իչթիհասը տահի գալմամըշ իտի։ Թատմտան սոնրա, մէզպուրէ, միւսաֆիր գապուլինէ մախսուս օլան սալօնլարընը իթթիխա-

լինաէ վադը քիւչիւք պիր օտաեա կիրիպ, պիր իսկէմլէ իւղերինէ օթուրաու, վէ պաչընը էլ-լէրի իչինաէ կիպլէեէրէք, կէչմիշ ղէմանատքի աչդ վէ մուհապպէթինի, հաղըրտաքի տէհլէ-թի, վէ միւսթագպէլտէքի գարանլըդ կիւնլէ-րի տէրխաթըը իտէրէք, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաչլաոը։

Պիչարէնին կէօզ եաչլարը, պիր աղ քէնա-սինէ ֆէրրահլըդ վէրտիքլէրինաէն, հէնէճանը թէս-քին օլաու, վէ իզթիրապը գալպի քէսպի խիֆֆէթ իյլէտի։

Պու սըրատա, քէնտիսինին խապէրի օչմա-եարադ, խայլի վագըթ կէչմիշ օլտուղունաան, սօղադտա պիր արապա սէսի իշիտիլտի, վէ գօնադըն չանը չալընարադ, պիր միւսաֆիր կել-տիկի անլաշըլտը։

Մարի տէրհալ պիր այնաեա պադըպ, կէօզ եաչլարընին գուրումուչ օլտուդլարընա, վէ եա-նադլարընտա հիչ պիր էսէր պուլունմատըդը-նա, վէ գըզարմըչ օլան կէօզ դաբադլարը, քէն-տիսինի էլէ վիրմէէ քալտե օչմատըդլարընա թէէմին օլաու։

Պատէհու էլինէ պիր քիթապ ալըպ, թէք-րար օթուրաու, վէ քէննի օգուեօր կիպի կէօրիւնտիւ։

Պիր սաննիյէ սօնրա, Մ. տը Վէրժի, րիֆա-գաթընտա, գաբուինուն նէրտիվէնինտե թէ-սատիֆ իթմիչ օլտուղու պարօն տը Ֆոսարօ պուլունտուղու հալտե, Մարինին օտասընտան իչէրի կիրտի։

Սէղար, իլք պադըչտա, դօնթէսին եիւզիւն-տէքի ալթիսթլիւկիւ կէօրտիւ, վէ քէլտա աղաղ պիրլէ,

— Մա՛տամ, տէտի, — մէրդումէնին էլինի պուս իթտիքտէն սօնրա, տիք տիք եիւզիւնէ պադարադ, — աճապա պէնտէնիզին պուրաեա կէլիչի, պիր եօլսուզլո՞ղ մու տուր, աճապա պու կիւն րահասը՞ղմընընըղ։

Մատամ տը Վէրժի չէտտէն տիթրէտի, վէ կիւլմէկէ չալըշարադ,

— Պու սիւալտէն մադսէտ նէ՞ տիր, տէեու սօրտու։

— Մադսէտ չու տուր քի, — տէեու ճէվապ վիրտի պարօն, պիր տէրէճէ մնատսը կէչմիշ ղէնտօսթճա պիր թապիր իլէ, — ալէոսէվիեէ սիղին եանադլարընըղ, զամպադ վէ կիւլ կիպի դըզարմըչ կէօրիւլիւր իքէն, չիմտի սալթ ղամ-պադ կիպի պէեազ կէօրիւլմէքտէ տիր։

— Մ. տը Ֆոսարօնուն հադդը վար տը, Մա՛-րի, դիրա եիւզիւնիւզիւն րէնկի ոօլմուչ տուր, աճապա պիր րահաթսըղլըդ մը հիսս իտիեօր-սունուղ, տէտի գօնթ չէտիտէն։

— Պիր աղ պաչ աղրըսը հիսս իտիեօրում, ֆադաթի կէչիճի պիր չէյ տիր։

— Սայիր պիր ֆէնալըդ հիսս իրթմէեօրմու-սունուղ։

— Սիղի թէէմին իտէրիմ քի, հիսս իթմէեօ-րում, վէ զաթէն պաչըմըն աղրըսը տա կէչիեօր։

— Պէլքի պու սապահ եալընըղ գալարադ սը-գըլտընըղ, տէեու տէվամ իթտի Մ. տը Վէրժի։

— Շի՛ւպհէսիզ, տօ՛սթում, պու սապահ զա-
թընըզ պէնիմ եանըմնա պուլունմաեօրսու-
նուզ, տէեու ճէվապ վիրսի Մարի Թէպէսսիւմ
իտէրէք, լաքին սուա սըզըլմատըմ... — Պուն-
տան գաթիննաղար, հէր նէ գատար ճէմիյէթ-
լէ պուլունմաեը սէվէր իսէմ տէ, եալընըզլըգ-
տան տախի ֆէնալըգ հիսս իթմէմ։

— Իչի քիչի պիրիպիրլէրինի սէվտիքլէրի հալ-
տէ, եալընըզ դալմալարը գատար լաթիֆ տահա
նէ՞ օլապիլիր, — տէտի պարօն Թաոպիլ պիր
հէյեէթ իլէ, ֆագաթ պու լագըրտըլարը աէօյ-
լէր քէն, մատամ տը վէրժիէ եօյլէ պիր Թարզ-
տա նադար իթտի քի, մէզպուրէ պունտան
միւթէէսսիրէ օլարադ, վագտա պէլլի իթմէք
իսթէմէտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի եիւ-
զիւ պուրուշտու, վէ Մ. տը վէրժի կէօզլէ-
րինի զէվճէսի իւզէրինէ աթֆ իթմիշ օլմազլէ,
մէզպուրինին եիւզիւնտէքի պուրուշուգլուղու
կէօրտիւ, լաքին աեպէպինի անլաեամատը։ Ան-
ճագ զաեէթ միւզթարըզ պիր հալ իլէ, գօն-
Թէսին էլլէրինի ԹուԹուպ,

— Ազի՛զըմ, տէտի, հագըգաթէն սիզ ֆէ-
նալըգ տուեուեօրսունուզ... Շիմտի եիւզիւ-
նիւզիւն ըէնկի էվվէլքինտէն զիեատ սօլտու,
վէ էլլէրինիզ տախի տիթրեմէէեէ պաշլատը։

— Տօ՛սթում, Թէքրար աէօյլէեօրում քի,
հիսս իթտիկիմ ֆէնալըգ, զարարըը պիր չէյ
տէյիլ տիր, տէեու մուգատդէլէ իթտի Մարի։

— Բէք իյի, ֆագաթ ճիւզլի պիր չէյ, զա-
րարը պիր չէյ տէ օլապիլիր, անըն իչին, ա-

զիզէմ Մարի, իհմալ իթմէեէրէք հէքիմի կէ-
ԹիրԹտիրէճէյիմ։

Մատամ տը վէրժի, մէգքիւր Թէքլիֆտէն
տօլաեը տէհշէթի հիսս էյլէտի, պատէհու խահ-
նախահ տօստագլարընատա Թէպէսսիւմ հուսուսլէ
կէԹիրէրէք,

— Հէքիմ մի կէԹիրտէճէքսինիզ, նէ՞ լիւ-
զումու վար տը, տէտի։

— Հէքիմ կէԹիրտիկիմ հալտէ, պարի դալ-
պիմ վէ ֆիքրիմ բահաթ օյուր։

— Ֆագաթ պէնիմ տէ զիեատէսիյլէ կիւճիւ-
մէ կիտէր, զիրա հէքիմ կէլտիկինտէ, հագ-
գըյլա, սիզին Թէլաշընըզը իսթիհզա իտէճէք
տիր... — Հէր նէ հալ իսէ, պէնիմ հագգըմ-
տա պու գատար պահս իթմէք քեաֆի տիր,
պիր ազ տախի սիզին իւզէրինիզէ պահս իտէ-
յիմ։ — Պէնի զիեատէսիյլէ մէրադտա պրագ-
մադտա օլան պիր մատտէ իւզէրինէ զաթընը-
զա պադը չէյլէր սիւալ իթմէքլիկիմէ, Մ. տը
Ֆօսարօ միւսատտէ իտէր զանն իտէրիմ։

— Իչպու հարէքէթինիզ, պէնտէնիզլէ Թէք-
լիֆսիզճէ մուամէլէ իթմէքտէ օլտուղունուզու
կէօսԹէրտիկինտէն, պու պատտէ Թէչէքքիւ-
րիմիւ պէեանէ միւսարատաթ իյլէրիմ, տէտի
պարօն, — իչպու քիւչիւք մէնզարէտէ տիլսիզ
պիր սէյիրճի կիպի պուլունուպ, սաԹէ տիգ-
դաթ իթմէեէ գանատաթ իտէրէք։

— Պու սապահ, սիզին պիւյիւք Թէեէլիֆի-
նիզ իլէ մէչղուլ օլմադ իւզրէ, տիշարը չըգտը-
նըզ, տէյիլ մի, տէեու սիւալ իթտի գօնԹէս։

— Էվվէթ , ազի՛զէմ Մարի ։

— Թէէլիֆինիզին իլք ճիլտի նէ՞ վագըթ նէչը օլունաճագ տըր ։

— Պիր այտան ։

— Խարիճիեէ նազըրը , պազը կարրագլարը-նը , տօսթանէ սուրբէթտէ սիզտէն թալէպ իթ-միշ իտի , տէյիլ մի ։

— Էվվէթ , վէ պէն տախի քէնտիսինէ վիր-տիմ վէ պէնի կէօրմէ քլիկի իսթէմիշ օլտուղունա-տան , գալագըպ պու սապահ նէզտինէ կիտէրէք խայլի միւտտէթ կէօրիւշուրք . . . — Միւ-շարիլէյհ , թէէլիֆիմտէ գօնօլօսլար մէսէլէսի-նի օգուտուշ , վէ պէնիմ էֆքեարըմը , քէնտի էֆքեարըյլա օլ գատար մութապըգ պուլմուշ քի , հաթթա պիր թաստավուր տախի տիւշիւն-միշ . . .

— Նէ՞ կիպի ։

— Սիւիս հիւքիւմէթի նէզտինտէ պանա պիր էչիլիք մէմուրիեէթի գապուլ իթտիրմէ քլիկի միւլահազա իյլէմիշ . . .

Մարի , պու սօն լագըրտըլարը իշիթտիկին-տէ , օլ անէ տէկինի քէսիք պիր հալ իլէ լա-գըրտը իթմէ քտտէ իքէն , նակահա պաշընը գալ-տըրտը , վէ գօնթա նազար իթտի , վէ ֆօսարօ իսէ , մէզպուրէնին պու հալինի չագտը ։

14

Մ. տը վէրժի լագըրտըրնա տէվամ իտէրէք ,

— Մատտէ , հալը ու թէսվիրէ օլունաճագ պազը նազիք վէ մուհիմմ մէսէլէլէր , վէ Սիւիս հիւքիւմէթիյլէ իտիլէճէք պազը էհէմմիեէթլի միւթալաատ իւղէրինէ տիր ։

— Մէզքիւր թէքլիֆի սիզ ըչ՞տա մի իթտի-նիզ , տէեու սիւալ իթտի դօնթէս չէտիտէն ։

— Օննա նէ՞ չիւպհէ ։

— Ֆագաթ նի՛չին ըչտա իթտինիզ ։ Խարի-ճիեէ նազըրընըն իթտիկի իլթիֆաթա սիզտէն պաշգա քիմսէ լաըզգ տէյիլ տիր , վէ թէէվին օլմուշումտ տուր քի , սիզ տէ օ մէմուրիեէթտէն մէճպուռն օլուրսունուզ ։

— Շի՛ւպհէսիզ , հալ պու քի , ազի՛զէմ Մա-րի , սիզի սիւչիւնէրէք գապուլ իթմէտիմ ։ — Սիւիսին քայիթսիզթը օլան պէրն չէհրի , մահ-զունիյեէթսիզ պիր չէհիր տիր , խուսուսիյլէ գըշ մէվսիմինտէ , օրատա սիզին էօմրիւնիւզ լաըզգըյլա կէչիրիլէմէզ , զիրա Սիւիստէ պիր գաչ այ գալմագլըզըմ լազըմ կէլէճէք իտի ։

— Պէնի տախի պիրլիքտէ կէօթիւրմէեէ մէճ-պո՞ւր մու իտինիզ ։

— Խայր , մէճպուր տէյիլտիմ , ֆագաթ սօն տէֆա վուգու պուլան ուզուն պիր այրըլըգ-տան սօնրա , տահա հէնուզ պիրբիպիրիմիզէ գա-վուշմուշ իքէն , եէնիտէն այրըլմագլըգ ֆիքրի-նի ասլա թէճվիզ իտէմէզ իտիմ ։

— Սիզին համիյեէթինիզէ սէօզ եօք տուր, լաքին համտ օլսուն, պէն խօտբէսէնտ տէյիլիմ, վէ սիզին իսմինիզ պիւյիւտիւքճէ մէճպուռն օլուրում, վէ պունտան տօլայը քէսպի ղուրուրիյեէթ իյլէրիմ . . . — պէնճէ, զաթընըզ խաբիճիեէ նաղըրընըն թէքլիֆինի գապուլ իթմէլի իտինիզ, պէն Բարիսաէ գալըը, վէ հէր կիւն սիզէ մէքթուպ եազարըմ։

— Լաքին պէնիմ էօնայի ղայղուսէէթիմտէ, նէ՛ ճէմիյեէթ իչինէ տախիլ օլապիլիրտինիզ, վէ նէ՛ տախի, հէր վագըթ-քի կիպի ճէմիյեէթ գապուլ իտէպիլիրտինիզ։

— Նէ՞ պէիս վարսը, զաթէն պէն, պիր թագըմ տիւնեէվի էյլէնճէլէրտէն խալի օլուր իսէմ, տահա զիեատէ մէճպուռն օլուրում . . .

— Պունտան պաշգա, օ՛ղմադը մը, կիտիպ Էքրին-Պղանչտա սաքին օլուրսուն։

— Լաքին գըրըլըրըն եալընըզըղը, վէ գալար, սիզին իչին Պէրն չէհրինտէն տահա զիեատէ մուճիպի քէտէր վէ մէկյեուսիեէթ տէյիլ մի տիրլէր։

— Տօ՛սթում, օրատա պիւսպիւթիւն եալընըզ գալմազ իտիմ, չիւնքի պիլիրիմ քի, մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բօյ, ավ մէվսիմինին պիր գըսմընը քէնտի էմնաքընտա կէչիրմէք նէյիէթինտէ տիր, վէ պիղ անընդա քէք չօգ գօմշուլուգ իտէր իտի-ք . . . — կէրչի պէն սիզի հէր վագըթ քէնտի եանընմտա կէօրմէքլիկի արզու իտէրիմ, պունա զաթէն ասլա չիւպհէ իտէմէզլինիզ, հալ պու քի սիզին չան ու չէրէֆիլինիզ, նիզին պիր գըսմը տախի պանա այիտ օլսուղուճիհէթլէ, անը տախի արզու իյլէրիմ։

Մ. տը վէրժի, Մարիյէ տինլէեօրտու, վէ նաղարը տիգդաթընը, հէյման հէյեէճան վէ իղթիրապ իլէ մէրգուէմէեէ աթֆ իյլէմիշ իտի։ Մէրգուէմգօնթ, զէվճէսի կէնճ գաաըն իլէ կէօրիւշիւիվիւ զէման, ֆիլորինատ էլէմպախշ պիր միւլահազա հասըլ օլմուշ օլուպ, իչպու միւլահազա պիր թարաֆտան պիւյիւմէքտէ, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Պէնի պուրատան եիրագլաթմադ իչին, ահճապա պու գաատար իսրարընն սէպէպի նէ՞ տիր։

— Կէօրիւնիւշտէ պէնիմ կիթմէքլիկիմի արզու իտիեօր, հալթա քէնտիսի պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլմէմէք չարթըյլա, պուրատան հարէքէթ վէ ազիմէթիմի պանա թէքլիֆ տէ իտիեօր։ — Տիմէք տիր քի, հուտուտուսուզ վէ նէզարէթսիզ պիր հուրրիեէթէ իհթիեաճը պուլունմադտա տըր, տիմէքտէ, վէ նէնէ ֆիքրինտէն, խարիճիեէ նաղըրընըն մէղքիւր չէրէֆլի թէքլիֆինի ըետտ իթմէսի, օգուեանլարըմըզըն մալիւմիւ օլան իսմինիզ մէքթուպտան տօլայը հուսուսլէ կէլէն չիւպհէլէր սէպէպիյլէ, ասլա բահաթը օլմասընլընա մէպնի իտուկինի իդրար իյլէմէքտէ իտի։ Պինապէրին, իսթէմէեէրէք պիր քէտէր ալեամէթի իպրաղ իյլէտիկի թագտիրտէ,

— Ալի՛ղէմ Մարի, տէտի, պէնիմ չերէֆիմի տիւչինտիւկիւնիւզտէն տօլայը թէչէքքիւր ետէրիմ, լաքին պիր քերըչ գարարըմըմ գաթիէն

վիրմիչ օլտուղում ճիհէթլէ , պիր տախի րու-
ճու իթմէ.ք խոթէմէմ . . . — Էվվել էմիրտէ ,
խանէժին խոթիրահաթը լազըմ ըոր , անըն ի-
չին թէ.քլիֆ օլունան մահէլլէ կիթմէմէ.ք , պէն-
ճէ տահա էվվէա ըոր :

Մ՝ատամ ըո վէրժի , դալղինին քիւհնիւնէ
ինէրճէսինէ , դէվճինին պագըշընատն ատա պո-
ղուլմաերզ , վէ հիչ պիր չէյ պէլլի իթմէ.յիտ ,
վէ լա.քին ճնատն պիեատէ իսրար իթմէսի տէ
չօլթաղըդ օլաճաղընը , վէ պէվճինին իւզէրին-
տէ , ատէթի խարիճինատէ պիր սուի էմնիյէէթ
տուչղուսու պուլունտուղունու անլատարադ , վէ
ատէմի պասիրէթինի թատհիհ իթմէ.ք խոթէ-
եէրէ.ք , էլինի գօնթա ուղաթը , վէ տօտապ-
լարընատ խոթեր խոթէմէզ պիր թէպէսիւմ
հուսուլէ կէթիրէրէ.ք ,

— Բէ՛.ք ալէա , տէխի , մատամ՛քի գարարը-
նըզ գաթի պիր գարար ըոր , պուննատն տօլա-
յը տախի մէճիունիյէէթ վէ մահղուզիյէէթիմի
պէեատէն կէրի տուրատամ . . . թէ.քլիֆ իթ-
տիկիմ ֆէտա.քեարըզը րէտա իթմիչ օլտուղու-
նուզ իչին , էզճան ու տիլ թէչէ.քքիւր իտէրիմ
. . . — պէնիմ իչին , սիզին , տօյիտա պէնիմիզ
պիրլի.քտէ պուլունմանըզ , հէր չէյէ միւրաճ-
ճահ ըոր , վէ չէրէֆ օլմաերզ տա , տատտէթի
հալ օլմասընա տախի մէճիուն օլուրում :

Մ՝. ըո վէրժի , իչպու խօշ վէ խալիսանէ
դանն օլունան լազըրարըզը իչիթտիկինատէ , վէ
Մարինին թէպէսիւմիւնիւ կէօրտիւկիւնատէ ,
վէ կէնճ գատընըն էլինի քէնտի էլլէրի իչինատէ

ըզգ-ըզղընտա , ծապահըն սիպէրի կիւնէչին իւք
զիեալարըզլա նա՛ըզ տաղըլըրլար իսէ , չիւպ-
հէլէրինին տէ էօյլէ զայիլ օլտուղունու հիսս
իթտի , վէ եիւզիւնտէ պիր մէսէրըէթ հալի
հուսուլէ կէլտիկի կիպի , գալպի տախի ֆէ-
րահլանտը :

Օչղար ըո ֆօսարօ , պալէատէ զի.քր ու պէ-
եան իթտիկիմիզ մուհալէրէ.յի տիյնէտիկի ըո-
բատա , իւքի մուսահիպլէրինին թէլէֆֆիւզլէրի
թարզընատն , վէ ըրֆաթլարը հարէ.քէթինատէն
հիչ պիր չէյ զայպ իթմէմիչ իտի , վէ քէնտի
քէնտինէ ,

— Գօնթէս , գօնթու եիւրագլաթմադ իսթէ-
եօրտու , պու խուսուս կիւն կիպի աչի.քեար ըոր ,
լա.քին եալընըզ գալմանըն սէպէպի նէ՞տիր ,
էլպէթթէ անլատաճադըմ , տիմէ.քտէ իտի :

Պատէհու մատամ ըո վէրժի , չէօյլէ տէվամ
իթտի .

— Տօ՛սթում , սիզի Մ՝. պարօն իլէ պիրլի.քտէ
թէր.ք իտէրիմ , զաննըմճա , պաչ աղրըսընը տէ-
ֆէ չարէլի եէկիեանէ , պիր աղ հավա ալմագ
ըոր . . . — Նիյեէթիմ պիր արապա դօչտուրթ-
մադ ըոր :

— Պուտաա կիթմէ.ք իչի՞ն մի , տէեու սիւ-
ալ իթտի գօնթ :

— Խա՛յր , Լիւ.քսէնպուրկ մահէլլէսինատէ վի-
րէճէ.ք պագը վիզիթամ վար ըոր . . . — Զաթէն
վիգօնթէս էրնէսթիեէ վիրէճէկիմ վիզիթա րէ.ք
կէճի.քտի , քէղալի.ք մատամ՛ըո ԲրԷսլրեէ տէ ...

— Մա՛տամ , պու թատավվուրուսունուզու քեա-

մլէն թահսին խաէրիմ, տէտի ֆօսարօ, քեաֆֆէյի թապիպլէր, զէֆք ու էյլէնճէնին, պաշ տղրըսընը գաթիէն տէֆ խաէր օլտուղունու թաստիդ խաէրլէր։

Մատամ ատը վէրժի, հարէքէթ վէ թէպէսսիմ իլէ մերգումա թէշէքքիւրիւնիւ պէեան-տէն սօնրա, օտատան տիշարը չըդ-ը, վէ գօնթ տախի, աշդ ու մուհապպէթ նաղարըլյա արգասընտան պագ-ը։ Պիր գաչ տագըգա սօնրա, Մ. ատը ֆօսարօ վէտա խոխ, գօնթ, խանէնին գալուսունա գատար մերգումա ըհթիադաթ իթտի։

Հավլիտէ էքի սէյիս, պիր արապանընն թէտարիքլէյէ մէշղուլ խոխլէր։

Սէզար քէնտի արապասընա օթուրուպ, պէնէտէթթօեա,

— Զաբո՛ւպ արապաեր, Սէն-Սիւլբիս մէյտանընտա, Պօնաբարթ սօգաղը քէօչէսինէ կէօթիւր, տէնու էմր իթտի։

Օն տագըգա սօնրա, Սէզարըն պէյկիրի իչար օլունան մահէլլէտէ տուրտու։ Ֆօսարօ արապատան էնիպ, քիւհէյէ տօղրու կիթտի, վէ նէրտիվէնլէրինէն չըգըպ, գաբուտան կէչտի, վէ գաբուհու նաղարը տիդգաթընտան ղայդ իթմէմէք իւղրէ, պիր խորանըն կէօկէսի ալթընտա սիրէրլէնտի, վէ տիզ չէօքիւպ, տինտարճա պիր հալ քէսպ իթտիքտէն սօնրա, պէքլէմէյէ պաշլատը։

— Հիսսիեաթը թապիկյէմ, գօնթէսին պուրաեա կէլէճէկինի պէնա խապէր վէրիեօր...

իմտի պու տէֆա հագըգաթը հալէ վագըֆ օլաճաղըմ, տէեու միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Մատամ ատը վէրժի, զէվճի իլէ պարօնուն նէզտինտէն այրըլըպ, քէնտի տայիրէսինտէ եալընըզ գալտըղընտա, քէնտիսինի պօղմագ տէրճէսինէ կէթիրմիչ օլան կէօզ եաշլարընը սէրպէսթճէ տիշարը տէօքտիւ, վէ մէյէուսիեէթլէ գօլլարընը պիրիպիրինէ գաւուշտուրուպ, չու լաֆլարը սէօյլէտի։

— Ա՜հ, եա՛ Րէպպիմ, եա՛ Րէպպիմ, հէր չէյ պէնիմ մահվըմը իննթաճ իտիեօր... — Զէվճիմին իչիչիկի նէ՞ գատար պիւյիւք իսէ, գապահաթըմ տախի օլ նիսպէթտէ պանա տէհչէթի վէրիեօր, վէ օլ նիսպէթտէ ար ու հիճապ հիսս իտիեօրում։

"Ա՛սլա տէլամէթի թարիգիմ օլմահարագ, ղայդ օլմուշ օլտուղումու անլատեօրում։

"Պէնիմ չարէքի տէլամէթիմ օլաճագ օլան օլ աղիմէթի, վէ գօնթա իհալէ իթմէք իտթէնիլէն օլ մէմուրիյէթի, պիր էյտամ գարանլըգ իչինտէ պանա բարլագ պիր ըշըգ մագամընտա կէօրիւնտիւլէր իսէ տէ, հէյ վա՛հ քի պու ըշըգ չարուգ սէօնտիւ, վէ անըն եէրինէ գարանլըգ գայիմ օլտու։

"Ճէնտարմ Հագդ, պէնի լանէթլէմիշ տիր... Հագդ թէյալա, պէնի ճէղալանարըզեօր... Պու իսէ, ատալէթ իգթիզասընտան տըր։ — Կէրչի պէն, վագը օլան ճէղալ վէ թէէտիպ գարշըսընտա պաշըմը էյմէքտէ, վէ անլէրի գապուլ իյլէմէքտէ իսէմ տէ, լաքին եա՛ Րէպպ, սինէմ-

տէ թաչըմագտա օլտուղում ղայիֆ մասումու օլսուն գուրթար , օ մասումու քի , տիւնեաեա կէլմէսի , քէնտի արղուսու իլէ տէյիլ տիր ...
— Սալթ միւթէէհիմի ճէզալանտըր , ֆագամ պիսուչա մէրհամէթ էթ ...

Մատամ տը վէրժի , պու էնատէ զաեէթ միւթէէսսիրէ իտի : Պիր գաչ տագըդա սօնրա , մէզպուրէ պիրտէն պիրէ պիր միդտար ճէսարէթ քէսպ իտէրէք , աեաղա գալդը , վէ քիւչիւք պիր եաղըխանէ եանընա կիտիպ , ատի պիր քեաղըտ իւղէրինէ , ամէ իտէքի սըրալարը եաղտը :

«Ղաեէթ ազիզ վէ զաեէթ սէվկիւլիւ տօսթում , սօն իւմիտ տէ մահվ օլտու ... — Մէմուրին խարիճինտէ պիր իգպալ , պիզի գուրթարապիլիր իքէն , օ տախի նատէտիտ օլտու : — Թահդիր իթմէքտէ օլտուղումուզ ալիճէնապ զաթա թէվտի օլունան պիր մէմուրիյեէթ , րէվիչի հալէ նազարէն , քէնտիսինի այլարճա պիզտէն եիրագլամճաղտը , ֆագամ մէրգում , պէնի եալընըզ պրագըր տէեու գօրգուղունան , մէզքիւր մէմուրիեէթի րէտտ իյլէմիշ տիր : — Կիւնէէր , եէկտիկէրինի թաագիսլ իտիեօրլար , վէ օ սաաթ տախի եագլայըեօր քի , օնտան սօնրա սըրրըմը կիզլէմէք միւմքիւն օլամաեաճագ տըր : — Կէօրիւեօրսունուզ քի , պիզիմ իչին եալընըզ պիր թարիգի սէլամէթ գալմըշ տըր ... — Կէօրիւեօրսունուզ քի , պիրլիքտէ ֆիրար իթմէքտէն պաշգա չարէմիզ գալմամըշ տըր , վէ էկէր սիզ պէնի սէվէր իսէնիզ , էկէր սիզին պանա տահա մուհապէթինիզ վար իսէ , պէնի աէրպէսթ գըլմաեա թէրէտտիւտ իթմէզսինիզ : »

Օն սաթըրըն ալթընա տախի պիր իշարէթի մախսուսէ իլէ պէրապէր , իսկա եէրինէ իւչ նօգթա վազ իտիպ , վէ քեաղըտը սէքիզ տիւրիւմ իթտիքտէն սօնչա , ֆիսթանընըն գօրսաժընա եէրլէշտիրտի :

Պունու եարըդտան սօնրա , գօնթէս տը վէրժի , ադչէ չիղտանընը , վէ եաղըխանէյինի պիր չէքմէճէսինտէ հըֆզ իտիլմիչ օլան վէ տէրսունինտէ բէք չօդ գարթի տը վիղիթ քեաղըտլարը պուլունան եօլ տէֆթէրինի ալտը : Մէզքիւր գարթ տը վիղիթլէրտէն պիրինին իւղէրինտէ , իսիմ եէրինէ , ինկիլթէրրա գրալլարընտան պիրինճի Շարլ թարաֆընտան , Ուիլիամ գամլկահը իսթիւնտէ իրատ օլունմուչ օլան " ՐՈՄԷՊԷՐ " եանի «էքթօրը էն պէնէ սօն սէօղիւ եաղըլմըչ իտի :

Մատամ տը վէրժինին օտասը խըղմէթճի դատընը կէլիպ , արապանըն պօշուլտու օլտունու մէզպուրէեէ խապէր վէրտի :

Մարի , հաղըր օլտուղունտան , տէրհալ աշաղըեա էնտի : Ժագ Սիւրօ , սօլ էլինտէ աթընը եուլարընը թուտմուչ օլտուղու վէ գամչընըը տախի սաղ տիղինէ տաեաֆմըչ պուլունտուղու հալտէ , արապատա քէնտի մահէլլի մախսուսունտա օթուրմուչ իտի :

Մէրդում , գօնթէսի կէօրիւը կէօրմէդ , տունուդ կէօղէրի բարլատը , վէ սօլմուչ եանագլարընտա չէտիտ պիր գըրմըզըլըդ հուսուլէ կէլտի : Պու ատէմ , հէր հանկը տէֆա Մարինին գարշըսընտա պուլունուր իտի իսէ , եէպանիճէ

տուլղուսու , տատմարլարընտաքի գանը թէք-
միլէն եհուդիւնէ չըդարըրտը : Հէր նէ հալ խսէ ,
գօնթէսին արապաճա օթուրմասը իւղերինէ ,
ժագ Սիւրօ մէզպուրէնէ զարիպ պիր սէտա իլէ ,

— Մա՛տամ , նէ՞ թարաֆա կիտէճէքսինիզ ,
սէճու սիւալ իթտի , ֆագաթ կէնճ գատըն
մէզքիւր սէսին զարապէթինէ տիգգաթ իթմէ-
տի , վէ ճէվապէն ,

— Սէն-Սիւլբիս քիլիսէսինէ , տէտի :

ժագ Սիւրօ , մատամ տը վէրժինին ճէվա-
պընը իչիթտիկինտէ , էօյլէ պիր թարղտա տիթ-
ըէտի քի , պուրուշմուշ օլան էլի , եուլարը սըգ-
տըղընտան , արապաներն պէյկիրի , զանն իտեր-
սին քի եէրինտէ մընխլանմըշ գալտը , ֆագաթ
իշպու չէտիտ հէնէճան , բէք աղ միւտտէթ
իմթիտատ իտիպ , վէ արապա գաբուսու աչըգ
օլմազլէ , պէյկիր հարէքէթէ պաշլատը , վէ
արապաճը տախի ֆիքրինտէն ,

— Տայիմա այնկ քիլիսէյէ ... — պուլուշ-
տուգլարը մահէլլ , հէր վագըթ օրասը տըր ...
— Ա՜հ , պու տէֆթա էֆ՛տ օլտուղունու անլատա-
ճաղըմ , տիմէքտէ իտի :

Արապա , գիքր օլունան քիլիսէնին գաբու-
սու նէրտիվէնինտէ տուրտու :

Գօնթէս , տահա հէնուզ նէրտիվէնտէն չը-
գըպ նապէտիտ օլմուշ իքէն , ժագ Սիւրօ , քի-
լիսէնին թարաֆընտա պուլունան պիր ատէմի
չաղըրըպ ,

— Սիկ չու աթըն եանընտա պէն կէլէնէ գա-
տար տուրունուզ , ֆագաթ պուլատան պիր

եէրէ կիթմէյինիզ , սիզէ իքի ֆրանգ վէրիրիմ ,
տէտի :

Շախսը մէրգումի պու էմրէ իթտաաթ իթմէք-
լէ , ժագ տախի մատամ տը վէրժինին ար-
գասընտան կիթտի :

Ատէթտէն օլտուղու իւզրէ , օլ էօնատէ քի-
լիսէ հէմտան պօշ իտի : Եալընըզ պագը իհթի-
եար քիտնէլէր իլէ պագը գատընըար , թէք թիւք
քիլիսէնին սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա պու-
լունմագտա իտիլէր :

Մէզար տը Ֆոսարօ , հալէա տիգ չէօքմիշ
օլտուղու թագտիրտէ , զանն իտերսին քի ֆէվգ
էլատէ պիր չիտատէթլէ վէ տինատարճա պիր մի-
լահազատա տալմըշ իտի : — Մէրգումի , հէր նէ
գատար պաշընը էլլերի իչինտէ կիզլէմիշ իտի
իսէ տէ , արալըգ օլան բարմագլարը արասըն-
տան , նազարը տիգգաթընտան քիլիսէնին գա-
բուսունու աեըրմաեօրտու :

Նակեահ գօնթէսին , քիլիսէնին էչկինտէն
կէչտիկինի կէօրմէսիյլէ , մէրգումի տիթրէտի :
Մատամ տը վէրժի , էլտիվէնի օլան նազիք
բարմագլարընը միւսարէք սուեա սօգտուգ-
տան սօնրա , խաչ չըգարտը , վէ սօնրա սաղ
թարաֆըն քէմէրի եանլարընտան կէչէրէք , տի-
կէր պիր գաբուտան տիշարը չըգտը վէ նա-
պէտիտ օլտու , վէ Մ. տը Ֆոսարօ , մէզպուրէ-
նին տիշարը չըգմասը իւղերինէ ,

— Տիմէք օլուր քի , պուլուշտուգլարը մա-
հէլլ պուրատը տէյիլ իսիշ , տեեու միւլահազա
իթտի ,

Պինապէրին սէսսիզճէ աեաղա գալդըպ , քէն-
տիսի տախի , դօնթէսին տիշարը չըգարըղը գա-
բուեա եագլաշարը , ֆագաթի հէմանաէմ տուր-
տու , պիրա ժադ Սիւրո , գօնթէս կիպի քիլի-
սէնին եան թարաֆընտան կիտերէք , Ֆօսարօ-
եու կէօրմէքսիզին , մերգումուն էօնիւնտէն
կէչմէքտէ իտի :

— Թըպգը Րիւ-Պլասըն գրալիչաեը գօլամա-
սընա պէնղեր . . . — լաքին պու ատէմ պուրա-
տա օլտուգճա , պէնիմ թաագիպիմ գապիլ
ոէյիլ տիր , պիրա պէնկ թանըր : Իմտի պէք-
լէեէլիմ , տէեու միւլահազա իթտի :

Պատէհու սարօն Մէղար , քիլիսէնին օրթա-
սընտա պուլունան սանտալեէլերին սըրասընա
կիրիպ , թէքրար տիպ չէօքտիւ , վէ եիւղիւնիւ
իքի էլլերի իչինտէ կիզլէտի :

Մ· տը Ֆօսարօնուն թապիրինճէ , վիլլար
ճատաէսինին Րիւ-Պլասը , քէնտիսի քիլիսէեէ
կիրտիկի սըրտատա , գօնթէսին նապէտիա օլ-
տուղունու ուզագտան կէօրտիւ , վէ Ֆօսարօ
կիպի ,

— Տիմէք օլուր քի , պուլուշտուգլարը մա-
հէլլ , պուրատը տէյիլ իմիշ . . . — Տիմէք տիր
քի , պիր աէֆիա տահա իւմիտիմտէ պօչա չըգ-
տըմ , տէտի քէնտի քէնտինէ :

Ժադ Սիւրո , հէր նէ գատար պու միւթա-
լաատը իթմէքտէ իտի խսէ տէ , տիկեր թա-
րաֆտան հալէա եօլունա տէվամ իլլէմէ քտէ ի-
տի : Մերգում , քիլիսէնին եան գաբուսունա
գատար եիւրիւտիւ , գաբուեու աչըը , վէ ար-

թըգ կէօրիւլմէզ օլտու : Մէղքիւր գաբուճունուն
էն եիւքսէք ճիհէթինէ կէլինճէ , սաղ վէ սօղ
թարաֆլարա աթթը նազար իլլէտի իսէ տէ ,
գօնթէսի կէօրէմէտի :

Սէղար ու Ֆօսարօեա կէլինճէ , մերգում եէ-
րինտէն պիլէ գըմըլտանմատը , վէ ֆիքրինտէն ,

— Սօն տէֆա վուգու պուլտուղու կիպի ,
մէղպուրէ չէնտ տագըդատան թէքրար պու-
րատա կէլէճէք , տուա իտէճէք , վէ եախօտ
սուրէթա տուա իտիեօր կիպի կէօրիւնէճէք
տիր . . . — Պինաէն ալէյհ իչէրտէ օթուրա-
ճագ եէրտէ , չու գաբուճունուն տիշարըսընը գօլ-
լամագլըղըմ լազըմ տըր : — Պու կիւն տախի
մագսատէ մուվաֆֆագ օլամատըմ . . . ֆագաթ
նէ՞ պէյիս վար տըր , համտ օլսուն աճէլէ իտ-
տէճէք պիր իշիմ հօգ տուր , վէ գօմէտեանընն
սօնունա գատար տուրմագ իսթէրիմ :

Գօնթէս , գալըն տանթէլատան պիր վէլօ իտ-
լէ եիւղիւ քեամիլէն գարանմըշ օլտուղու հալ-
տէ , քիլիսէտէն չըգտըգտան սօնրա , սիւրաթ-
լէ Ֆէրու սօգաղընա կիրտի , վէ ղահիրէն միւ-
քէլլէֆ ղանն օլտունուգ , լաքին մէղքիւր սօ-
գագատաքի քեաֆֆիէյի խանէլէր կիպի , մուս-
ճիպի քէտեր ու էլէմ պուլունան էսկի պիր խա-
նէնէն էօնիւնտէ տուրտու , վէ ճէպինտէն եօլ
տէֆթէրինի չըգարտըգտան սօնրա , իչինտէն ,
իւզերինտէ ըզմիրէ քէլիմէսի մուհաբիրէր օլան
գարթը ալտըգտան սօնրա , մէղքիւր էվէ տա-
խիլ օլտու , վէ գաբուճունուն օտասընա եագ-
լաշարագ ,

— Մ· ալ թրօա-Մօն պուրատա՞ մը տըր , տէ-
ւու սիւալ իթտի ։

— Էվէթ , մա՛տամ , տէւու ճէվապ վիրտի
գարուճու ։

— Եալընը՞զ մը տըր ։

— Խա՛յր , մա՛տամ . . . — Պիր ազ էվվել իւքի
տօսթու եօգտըր չըգտըլար ։

— Ասլա վագըթ կէչիրմէեէրէք , չու քեա-
ղըտը քէնարինէ վէրին , վէ պուննու տախի
սիզ ալըն ։

Ա՛յնի վագըթտա մէզպուրէ , գարուճուեա
գարթը իլէ պիրլիքտէ պիր պէշ ֆրանգ վէրտի ։

15

Ժադ Միւրօ , վահչիճէ գըսգանճլըդ տույ-
ղուսունա բաղմէն , հալէ՛ա պիր աերէճէ սօվուդ
գանըլըդ էսէրինէ մալի՛ք պուլունմագտա ի-
տի ։ Պինաէն ալէ՛յ , գօնթէսին նապէտիտ օլ-
մուշ լուսկինէ թէէմին օլտուգտան սօնրա ,

— Պու կիւն պիր չէ՛յ վագըթի օլամաեաճա-
ղըմ , վէ էկէր պուրատա եադաէրը էլէ վէրիր-
սէմ , իչի տահա ֆէնա լուէրիմ , տէտի քէնտի
քէնտինէ , վէ էօլտան տէօնիւպ , քիլիսէյնէն
կէչտի , վէ արապասընա վարըլ օլուպ , չըգըպ
եէրինէ օթուրատ ։

Մ· ալ ֆօսարօ , մէրդումուն օրատան կէչ-
տիկնի կէօրմիւշ օլտուղունտան ,

— Րիւ-Պլաս զավկպա սրատըղընըն իզինի
զայըպ իթտի , տէեու միւսահազա իթտի , վէ
քէնտիսի պէ՛ջէմ՛ք իւզրէ օլտու ։

Պիր գաչ տագըդա սօնրա , քիլիսէյնին , ֆե-
րու սօգաղընա նազըր օլսըն գարուտու եավաչճա
աչըլըպ , մատամ ալ վէրմի իչէրի կիրտի , վէ
պունտան ադտըմ տիզ չէօքմիւշ օլտուղունու
կէօրտիւկիւմիւզ մահէլլտէ կիտիպ թէ՛ջրար ատիպ
չէօքտիւ ։

Ա՛զարընը նազարը տիպ գաթը սրթտը ։ Մա-
րի , ուսուլճէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտի , վէ
պիր թազըմ միւմինէրին , իպատէթլէրինէ տալ-
մըշ օլտուգլարընը կէօրտիւ , վէ պունտան տօ-
լայը միւսթէրիհ իւլ գալպ օլարագ , գօրսա-
ժընտան , սըզը սըզը տիւրիւլմիւշ պիր քեա-
ղըտ չըգարտը , վէ տիզ չէօքմիւշ օլտուղու իտան-
գօնուն տօլապը գարագընը գալըրըպ , մէգ-
քիւր քեազըտը տէրուննէ պրագտը , վէ սօն-
րա պաչընը էյիպ , ազիմ միւսահազաեա տալ-
մըշ կիտի զանն օլտունատ ։

— Պէ՛ջէմ՛ք քիչիկիմ նէ՞ գատար խայըրը օլ-
տու , էօտարընն անախթարը օրատը օլմազը տըր ,
տէտի Ֆօսարօ քէնտի քէնտինէ , չիւնքի գօն-
թէսին հէր պիր հարէ՛քէթինի կէօրմիւշ իտի ,

Զօդ սիւրմէյիպ , մատամ ալ վէրմի գալգ-
տը , վէ միհրապընն էօնիւնտէ թէվազու իթ-
տիքտէն սօնրա , պիւտիւք գարուեա տօղրու ի-
լէրլէտի ։

Սէզար , մէզպուրէյի նազարը տիպ գաթընը-
տան աերմտաեօրտա ։ Մէրդում , մէզպուրէնին

քիլիսէաէն տիշարը չըգմըշ օլտուղունա էվին վէ բահաթ օլտուգտան սօնրա , պիր տագըգա էվվէլ , կէնճ գաալընըն տիզ չէօքմիւշ օլտուղու բանգօեա կիտիպ տիզ չէօքտիւ , վէ պունուն տէրէյլինի աչարագ , էլինի տէրունինէ ուզաթտը , վէ մալիւմիւմիւզ պուլունան թէզքիրէյլի ալըպ աչտը , վէ միւնաէրիճաթընը օգուտուղուտան սօնրա թէ.բրար նէրինէ վազ իյլէտի , վէ տէրէյլի տաիի գաբաատը : Պու սըրատա Սէզայըն թէ.ք կէօրիւնտէ ֆէվգէլ ատէ մէսէրըթի գիեաար հասըլ օլուպ ,

— Տօղրու թահմին իթմիշիմ, իչթէ պու քէրէ ալթուն մատէնինի էլտէ իթտիմ, չիմտի տէ մաշուգտան քի՛մ օլտուղունու պիլմէ.ք , վէ օնտան սօնրա հարէ.քէթի իթմէ.ք լազըմ տը , տէեու միւլահաղա իթտի :

Պինաէն ալէյհ Մ· տը ֆօսաբօ , կէլիպ , եինէ պիր տիրէյլին կէօրկէմ արգասընատա օթուրտու : Մէրդում , պու օթուրտուղու եէրտէն հէր չէյլ կէօրիպ , ֆագաթ քէնաիսի կէօզիւ.քմէզ իտի : Պունտան սօնրա Սէզար , սապը իլէ պէ.բլէմէեէ պաշլատը :

Աբնօլա տը Թրուա-Մօն , նէզտինատ միւսաֆիրլէրը պուլունտուղու հասէպիյլէ , Սէն-Միւբիա քիլիսէսինատ քէնաիսի իչլին պիր թէզքէրէ պուլունտուղունու միւպէյնին օլարագ , իւզէրինատ "ըըֆֆէէ" լուղէթի եաղըլմըշ օլան գարթը ալարաղընատա , անինատ միւսաֆիրլէրինէն այրըլամամըշ իտի , լաքին անլէր կիտէր կիթմէզ , տօղրու քիլիսէեէ կիթտի , վէ պարօնու

կէօրիւնօր օլտուղունու զանն իլէ տիթրէտի , վէ ֆի.բրինէն տախի ,

— Ա.ճապա օ՞ մու տուր , տէտի :

Լա.քին պու սիւալին ճէվապը , քէնաիսինի եօլունատան ալըգօյմաճըպ , տօղրուճա , գօնթէսին տիզ չէօքմիշ օլտուղու բանգօեա կիթտի , վէ քէնաիսի տախի տիզ չէօքիւպ , տինտարճա պիր վազիեէթ քէսպ իյլէտի , վէ սօնրա զաեէթ թէրթիպլէ տէրէեէ էլինի ուզաթըպ , թէզքիրէյլի ալտը :

Ֆօսաբօ , խաթէտիկի մալիւմաթը պէօյլէճէ խաթիհսալ իթտիքատէն սօնրա , պէնէտէթթօեա ,

— Գօնաղա՛ , տէեու էմ՛ իյլէտի :

Մէրդումէն արապատը , Բրօվանս սօղաղընտաքի խանէէե կիրտիկի սըրատա , սաաթ պէշ վուրուեօլտու :

Սէզար էվվէն իւսթ գաթընա չըգտը , վէ մալիւմ օլան իչարէթլէրլէ , չերի.քի Մալթերթիւեէ ,

— Եալընը՞զմըրն , տէեու սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , եալընըզըմ՛ , տէեու ճէվապ վիրտի Մալթերթիւե :

Պատէհու կիպլի գաբու աչըլատագ , պարօն , եաղըխանէսինէն չէ.քմէճէսինատէն պաղը քեաղըլատը , չերիքինէն տայիրէսինէ կիրտի :

— Պանա եէնի պիր խապէ՞ր մի վիրէճէ.քսին , տէեու սիւալ իթտի Մալթերթիւե :

— Էվվէթ , զաեէթ զարիպ վէ ճիտտի պիր խապէր վիրէճէյիմ՛ :

— Նէ՞ մատտէ խաղէրինէ :

— Գօնթ տը վէրժի, եախօտ տահա տօղրուսու անըն զեվճէսի իւղերինե։

— Զէվճինին չիւպհէլերինին տալը, վէ գօնթէսին հագըգաթէն պիր մաշուգու վա՞ր մը իմիշ։

— Էվվէթ, մէզպուրէնին պիր մաշուգու պուլունմադըտա իմիշ։

— Ինչ՞ օլտուղունու անլատը՞ն մը։

— Ինչ՞ օլտուղունու անլատըմ, հաթթա քէնտիսինի բէք իյի թանըրըմ, չիւնքի միւնասէպաթը մահրէմանէմիվ վար տըր։

— Իտմի նէ՞ տիր։

— Արնօլտ տը Թրօա-Մօն տուր։

— Ջէնկի՞ն մի տիր։

— Իյի իւչ միլիօն սահիպի տիր։

— Պո՛ւ իյի։

— Յօսթուռմ Թրօա-Մօն, քէնտի սէրվէթինտէն պիր միգտարընը պիղէ թէր.ք իսէճէկի կիպի, գօնթէս տահի, գօնթուն պա մուգավէլէ քէնտիսինէ վէրտիկի, վէ գօնթուն հաեաթընտա պիլէ, ալմահա հագգը պուլունտուղու վարիսաթտան պիր գլասընը պիղէ թէր.ք իյիէնէճէ.ք տիր։

— Պու աշըգ վէ մաշուգլար նէ՞րէտէ պուլունչուեօրլար։

— Օրասընը տահա պիլմէմ, ֆագաթ մէ.ք թուպլաշալագլարը մահէլլի պիլիրիմ։

— Պէլքի մէ.քթուպլաբընտան պիրինի էլտէ տահի իթմիշտին տիր։

— Էլտէ իթտիկիմ իսգաթ, տահա իյի տիր։

— Նէ՞ տիր։

— Զէվճինէ իսնատը մաատէթէն գապըլ օլմահան գօնթէսին համիլէլիկի տիր... — Մաատամ տը վէրժի, հագըգաթէն բէ.ք տէ խօշլանահագ պիր հալ օլմահան վագիէթինտէն տիւչարը թէլաշ վէ իգթիրապ օլարագ, վաղը հատի կիւնիւնէ տէկին, զէվճինին զայալուպէթինի արզուլէմէ.քտէ իտէ տէ, վէ լագին գօնթ, իսիւնիղ մէ.քթուպտան տօլայը էմնիյէէթսիզլի.ք իչինտէ օլտուղունտան, զէվճէսի նէզտինտէն Եիրագլանմահտա մուվաֆագաթի իթմէմէ.քտէ տիր, վէ պու հալտէ պիշարէ գատընտա, պիզ եարտըմ իթմէտիկիմիզ թագտիրտէ, զայալ օլահագ տըր։

— Ֆագաթ պիզ զէնտիսինէ եարտըմ իսէպիրիմիյէզ։

— Բէ՛.ք ալէտ իսէպիրիրիզ։

— Նա՞սըլ։

— Պիր ագտան, պուննու սանտա անլաթըրըմ։

— Լագին զանն իսէրիմ.քի, պիզ օնա եարտըմ իթմէ.քլէ, զէնտի մէնֆաաթըմըզ խնչաֆընտա հարէ.քէթտէ պուլունմուշ օլուրուզ։

— Պիչաքս, մէնֆաաթըմըզ եօլտնտա խըտմէթ իթմիշ պուլունուրուզ։

— Մաատամ տը վէրժի համիլէլիկինի կիպիէէճէ.ք տիր...

— Իչթէ պիզիմ գուվվէթիմիզ տէ պունտա տըր... Պունուն սէպէպինի պիր ագտան անլատըրըմ։ Պէն բլանըմ եարտըրըմ տըր, վէ պու պտպտէ մուվաֆֆագ օլահագըմտա էմինիմ։ Շու

գատար քի , եալընըզ պիր ատէմ՝ պիզի պի-
հուզուր գըլմագտա տըր ։

— ֆինմ տիր ։

— վահչիճէ պիր գըսգանճլըդ տուլդուսուլա
գօնթէսէ նէզարէթ խսէն , վէ մէզպուրէնին
մաշուդու քի՛մ օլտուդունու պիլմէք իսթէեէն
պիր շախս ։

— Պու շախս հէր քիմ իսէ , պէլքի գօնթէ-
սէ տիլտատէ օլմուշ տուր ։

— Էվվէթ , գօնթուն սիդէ վէրտիկի խնա-
սըզ մէքթուպուն միւէլլիֆի տիր ... — Պու հէ-
րիֆ , մուղիըր պիր հայվան տըր , վէ սէվտիկի-
նի էլտէ խաէմէտիկինտէն , ինթիգամ ալմագ ի-
չին , անը թէլէֆ իթմէքլիկի տիւչունմէքտէ
տիր ... — Պինապէրին էկէր մէզուամ հարէ-
քէթինտէ սէրպէսթ պրագըլըը իսէ , պու պապ-
ուէքի պիւթիւն թատավվուրլարըմըզ պէր հա-
վա օլուրլար , զիրա անըն հարէքէթի , պիզիմ
քինտէն էվվէլ վուղու պուլտուղու թագտիր-
տէ , պիզիմ ըլանըմըզը պիւսպիւթիւն մահվ ի-
աէճէկի ատրքտար տըր ։

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ , պու ատէմի հա-
րէքէթտէն աճիզ պիր մէվգընէ գօյմագ լա-
զըմ կէլիր ... — Պու ատէմ քի՞մ տիր ։

— ժադ Սիւրօ տուր ։

— ժադ Սիւրօ՞ մու , տիմէք տիր քի , Ֆէր-
նան վօյնէյլին ամճազատէսի տիր ։

— Էվվէթ , թա՛ քէնտիսի ։

— Պիր ուշա՞գ ... — Պո՞ւ մու տուր մատամ
գօնթէսի ատվէն ։

— Հէմ տիվանէճէ , վահչիճէ վէ հայվանճա
սէվմէքտէ տիր ։

— Ֆէնտիսինտէն եագտաեը նաՀըլ գուրթա-
լալը ։

— Մատամ պունուն չարէսինի պուլմագտա
սըր , ֆագաթ էլպէթթէ պուլաճաղըզ ... —
Շիմոի քի հալտէ պաչըճա լաղըմ օլան խուսուս ,
մատամ սը վէրժինէն , Մ. սը Թրօա-Մօն իլէ
պիրլիքտէ լաանէսինտէն ֆիլարըննը մէնն իլլէ-
մէք տիր ։

— Պունու մէնն իթմէքլիկէ պիր չարէն վա՞ր
մը սըր ։

— Զանն խտէրիմ քի վար տըր ։

— Հէր նէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ ։

Սէզար , չէրիքլինն դարչըսընտա օթուրտու ,
վէ պիր դաչ սանիյէե թէֆէքքիւր իթտիքտէն
սօնրա , դաեէթլէ գաթի վէ աչիքեար պիր
խաթթը հարէքէթ ըլանը պէեան իթտի ։

Մարէրթիւլ , մէրդումու քէմտլ հայրէթլէ
տինլէեօրտու , վէ Սէզար իֆատաթընը իքմալ
իթտիկինտէ ,

— Էյ նա՞սըլ , անլատը՞ն մը , տէեու սիւալ
իթտի ։

— Ընլատըմ քի , չօճուղուն վատրթատըյլա ,
պիզ ճիւմլէսինի տախի զապթըմըզդա կէչիրէճէ-
յիզ ... — Լատին չօճուղուն տիւնեատա կէլ-
մէտի լազըմ սըր ։

— Էկէր պիզ իսթէը իսէք , չօճուղ տիւնեա-
եա կէլէճէք տիր ... — Իմտի , վագըթ կէչիր-
մէեէրէք , գօնթուն մէքթուպունու եազ ։

Մալբէրթիւի , եաղբանէլինէն էօնիւնաէ օ-
թուրտու , վէ լատարէխանէյինին լէվհաըը հա-
վի պիր քեաղըա ալըպ , աթիտէքի սաթըրլա-
րը եազար ։

«Միւսիւ գօնթ ,

«Սիզէ մուհիմ պիր թէպլիղաթըմ օլտուղունտան ,
«եարընսապահ տայիրէմի թէչրիֆինիզի ըէճա իլէրիմ
«Ուսլուտիեէթի միւհթէրէմին թէէմրինաթընը արզ
ու թագտիմ իլէ , գալըրըմ . . .

«ՄԱԼԲԷՐԹԻԻ ,
«Սոպըէ ալֆէ ։»

— Բէ՛ք ալէա , տէտի Ֆօսարօ , մէ.քիթուպու
օգուտուգտան սօնրա . . . — Մատամ.քի թալի-
մաթըմը ալտըն իսէ , արթըգ եօլունա տէվամ
իթմէ.քիւինին գալար ։

— Էվէթ , տէվամ իսէճէ.ջիմ , լաքին Շաս-
յէն մատամէսինտէն տօլայը հիչ պիր խապէրին
եօ՞ղ մու տուր ։

— Ա՛րգատաշ , սէն բէ.ք տճէյէ իսիւեօրսուն
. . . — Պլանչ տտհա հէնուզ մէվ.ջուդը պուլ-
մուշ տուր , պրագ քի , պիր ազ կիբարիկի եօլ-
տտա տէվամ իթմին . . . — Մէզպուրէ զաթէն
մահիրե տիր , վէ թէչէպպիւսիւնտէ մուվաֆ-
ֆագ օլաճաղընա սէօզ վէրիւրմ ։

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօզ ադընտան նէ՞ խա-
պեր վար տըր ։

— Տօսթում տօզթէօր Ֆրէգօնուն քուստուլա-
սընտա , պու տատպահ , մէճբուռհուն հալինճէ հիչ
պիր լյկվ.ք ալէամէթի կէօրմէսիմ ։

— Վատիեէթնամէ հագգընտա էմի՞նմիսին ։

— Լ.վէթ , օլ պապտէ էմինիմ ։

Մուհավէրէ խիթամ պուլտուղունտա ,
զար չէրի.քինտէն մուֆարագաթ լյլէտի , վէ
Մալբէրթիւի տաքի , գօնթ տը վէրժիեէ եազ-
մըզը մէ.քթուպու , վ.լլար ճատտէսինտէ քեա-
յին մէրգումուն գօնաղընա կէօնտէրտի ։

Բրէնն թօթօրուն վատիեէթնամէսինտէն տօ-
լայը վէսվէսէ իսէճէ.ք հիչ պիր սէպէպի պու-
լունմատըղընը , պարօն տը Ֆօսարօնուն էվվէ-
լա ժէնը.վիեվէ , վէ սօնրա տաքի Մալբէրթիւի-
ևէ սէօյլէտիկինի իշիթտի.ք ։

Սէղար , հէր նէ գատար օլ խուսուստա էմին
իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ տաքի , քէնտի
էֆ.քեարընճա տիւնեատտա հէր չէ.յ , հաթթա
միւմքիւնսիւզ օլան չէ.յէր տաքի գապը օլ-
տուղունտան , վատիեէթնամէ մատատէսինի եի-
նէ տօլա խաթըրտան չը.գարմամագտա իտի ։

Պինաէն ալէ.յհ մէրդում , ագչամըն տատթ
ալթը տուլարընտա , խանէսինտէն ազիմէթլէ ,
Գաֆէ տը լա Բէյէ կիթտի , չիւնքի Ընթօնէ-
նի օրատտա պուլճաղընա հէման էմին կիպի լ-
տի ։ Ֆիլվաղը տօգթէօրը մէրդում , մէզքիւր
գահվէխանէտէ , հէր վագըթ.քի եէրինտէ օ-
թուրմուշ օլուպ , մէ.քթուպ եազմագտա , վէ
արա որրա իչկի իչմէ.քտէ իտի ։

Ընթօնէն , պարօն Մէզար տը Ֆօսարօնու
կէօրտիւկինտէ , անըն .քէնտի եանընտա օ-
թուրտուղու պէման էլինի ուզաթարագ ,

— Պէն տէ չիմտի , տօսթումուզ օլան բրէնն տը

գասթէլ-վիլանըն նէզամինտէն կէլսիմ, տէտի ։

— Էյ նէ՞ խապեր ։

— Շիւպհէսիզ օղումուշ օլտուղունուզ սօն քուսուլտուն պէրի տիր ։ Հիչ պիր թէպսիլտի օլմամըշ տըր . . . — Պիչարէնին իւզերինտէ չիտ. տէթլի պիր հարէքէթ , ադիմ գուվվէթսիզլիք վէ աղըր ույդու կէթիրիճի պիր հալ վար տըր ։

— Եաշաեաճաղընա հէնուզ իւմիտինիզ վա՞ր մը տըր ։

— Պու խուսուստա զաեէթ իդթիրապ իչին. տէյիմ, ֆագաթ բրէնսին սինինի , թապիաթըն պաղը զաաֆէթ էսէրլէրինէ զալէպէ իտէպի. լիր ։ Պինաէն ալէյհ մէրգումուն գուրթուլմա. սընա հիչ պիր չարէ գալմամըշ օլտուղունու տա գաթիէն պէեան իտէմէմ ։

— Ադի՛զիմ տօգթէօր , մէրգումու գուրթար. մաեա զայրէթ իտին , վէ թէէմին օլուն քի , էօյլէ պիր միւճիդէ լճքրա իթտիկինիզ հալտէ , քեաֆֆէյի տօսթլարընըզ սիղէ միւթէչէքքիւր օլաճագլար տըր . . . — Ֆագաթ մատամ ըսը Շաս. լէնտէն նէ՞ խապեր վար տըր ։

Անթօնէն Ֆրէպօ պաշընը գաշըեարագ ,

— Ջէ՛վալը տիւչէս , տէտի , անըն իչին իլ. մին վէ թապիաթըն սալա իդթիտարլարը եօգ տուր . . . — Խասթալըգ մուղիըր պիր սուրէթ. տէ իլէրլէեօր , պինաէն ալէյհ մատամ տը Շաս. լէնին եաշաեաճագ բէք աղ վագթը , վէ պէլ. քի տէ պիր գաչ այը գալմըշ տըր ։

— Մէղպուրէ իչին արամագտա օլտուղու. նուզ մատամուաղէլի պուլտունո՞ղ մու ։

— Էվվէթ , պա՛ըն , սաեէնիզտէ պուլտուր . . . — Թարաֆընըզտան քէնտիսինէ թագտիմ օլտուղում Մալրէթիւի , էմնալսիզ պիր քիմսէ տիր . . . — Մէրգուր, պանա իսթէտիկիմտէն տահա ալէա պիր գըզ կէօնտէրսի . . . — Իսմի մատամուաղէլ Մարիէն օլան մէզպուրէ կէնճ գըզ, քիպարըգ , նէզաքէթ , կիւղէլլիք , ագլ ու ֆէ. թանէթ , վէ միւքէմմէլ թալիմ ու թէրպիեէ խասսէլէրինէ մալիքէ տիր , վէ սաէթա էմ. սալի պուլունմազ պիր մախլուգ տուր ։

— Պու պուլունմազ մախլուգ , Շասլէն ֆամիլ. հասընսա եէրլէշմի՞մի, տէտի Սէղալ կիւլէրէ.ք։

— Պիր դաչ կիւն տիւր քի , եէրլէշմիչ տիր . . . — Տիւչէս պու գըզը սալա եանընտան ա. եըրմաեօր , վէ զանն իտէրիմ քի , տիւգ տէ անըն իչին տիվանէ օլուեօր ։

— Տիւգ տիվանէ՞ մի օլուեօր , տէտի Ֆօսա. բօ եիւքսէք սէսա իլէ ։

— Եանլըշ անլամայընըզ , նամուս խարիճին. տէ տիվանէ օլուեօր տիմէք իսթէմէեօրում ։

— Ֆագաթ հէր նէ տախի օլսա , եա տիւ. չէս գըզճանըրսա ։

— Օլ պապատէ սալա թէհլիքէ եօգ տուր , չիւնքի կէնճ գըզ զաեէթ նամուսլու տուր . . . սաէթա վէսօթա իլահէսինէ թագտիմ օլունան գըզըն , եախօսա ավուզէ Պիքիրին թապիրի տիր . . . — Կէրչի մէրգումէ հագգընտա իղհարը մուհապպէթ օլունուր խէ տէ , լիսանէն հիչ պիր չէյ սէօյլէնէմէզ ։ — Օլ գատար նամուս. լու տուր քի , էն քիւսթախ տաէմլէր պիլէ ,

Մալթէրթիւի, պէր մահֆազա տէրունինէ վազ իթմէզաէն էվվէլ, Սէզար տը Ֆօսարօ մէզ-քիւբ մէքթուպու ալար, վէ «ՈՒԷՍՏ ՎԷՓՍ» քէ-լիմէսինին ալթընա, միւրէքքեպ իլէ քիւչիւք պիր խաչ իշարէթի չըզար։

16

Գօնթ տը վէրժի, Մալթէրթիւենին թէզքի-րեսինի օլ կիւնիւ ագշամիւսը, պիր դօմիսիօն-ճու եէտինատէն ախազ իլլէախ։ Մէզքիւբ թէզքի-րէ, մուխթասար օլմասընա բաղմէն, եախօտ պէյքի մուխթասար օլմասը սեպէպիլլէ, մեր-դումճուն չէտաէն մուճիպի հէեէճանը օլտու։

Ագճապա սապէդ ափօդամէն իւէֆի մէմուր-լարը, թահարրիեաթլարընատ մուվաֆֆագ օլ-մուչլար մը իսի։ Ագճապա մէրդումի իշթիեար, քէնտիսինի թէլէֆ իթմէք աէրէճէսինէ կէ-լիթիմիշ օլան ատհշէթլի դըլըգանճլըդ տօյդու-սունատ դուրմուլատդ, ադըպէթ աէլտէսի նէֆէս ալտափլէճէ՞ք մի իսի։

Մալումիւդ տիւր քի, թա սապահըն տօ-դուդունատ Մալթէրթիւի իտարէխանէսի աչը-լըր իսի։

Մ. տը վէրժի, եաեան օլարագ էվինատէն տի-չարը չըգտը, վէ ե՛ն եադընատ պուլունան պիր արապալըդտան պիր քիրա արապասընա պի-նիպ, քէնտիսինի վիդթուար սօգաղընա կէօ-

եանընա վարմամաեա մէճպուր տըրըար ... — Սիզ տախի պիլիրսինիզ քի, պէն հեր չէյէ չիւպհէ իտէր պիր պատմըմ, վէ գատընլարըն ֆազիլէթինէ ասլա էմնիյեէթ իթմէմ, հալ պու-քի մատմուազէլ Ատրիէն հադգընատ պու էֆ-քեարատ տէյիլիմ ... — Պա՛բօն, պու պիր մէ-լէքե տիր, հէմ գաթիլէն պիր մէլէքե տիր։

— Տիմէք օլուր քի, պու գըզ հեր ճիհէթլէ իյի պիր գըզ տըր։ Պու հալտէ, պէօյլէ պիր մախլուգու էլտէ իթթիհինիզտէն տօլայը իլթի-ֆաթը խալխանէմի սիդէ պէեան իյլէրիմ։

Ֆօսարօ, իսթէֆիկի մաքսիմաթը ալտըգատան սօնրա, տօգթօրատան այրըլտը, վէ քէնտի խանէսինէ կիտիպ, չու աթխտէքի մէքթուպու եազմասընը Մալթէրթիւիեէ թէնպիհ իյլէտի.

«Մատմուազէլ,

«Շիւպհէսիզ մատամ տը Շասլէն, եարըն էօյլէնատէն սօնրա, սապահըն տօգուդուդուլա օնու արատընատա, իտարէխանէմէ կելմէնիզէ միւսատատ իտեր։

«Սիդէ պուլտուդում եիւքսէք մէմուրիեէթէն տօ-լայը պանա թէրիթիւպ իտէն իւճրէթ մէսէլէսինի սիդէն իլէ պիրլիքտէ թէավիեէ իթմէէք իսթէրիմ։

«Իլթիֆաթը խալխանէմի պէեան իլէ, գալըրըմ մատմուազէլ ...

«ՄԱԼԻԷՐԹԻԻ,

«Ս՚ՈՒԷՍՏ ՎԷՓՍ։»

Մահֆազանըն իւղէրինէ տախի չու ատրէսի եազտը.

«Մատմուազէլ Ատրիէն,

«Մատամ տիւչէս տը Շասլէն նէզտինտէ,

«Սէնթ-Օնօրէ վարըչընատա,

«Շասլէն գօնատընատա։»

թիւրմէսինի արապաճըեա էմի իյլէսի, վէ մէզ-
քիւր սօգագտա Մալբէրթիւի իտարէխանէսի-
նէ մուվասըլէթինտէ, գարթընը իտարէխանէ
միւտիրինէ կէօնտէրտի։

Մալբէրթիւի, ումուր ու մէսալիհիյլէ մէշ-
ղուլ օլուպ, քէնտի էմրի թահթընտա պուլու-
նանլարըն բաբօրթօլարը, էզճիւմլէ Ա.մէլի կօն-
թիէ նամ թէաթրօ օեուննճուսու օլան գաալը-
նըն գըղընտա տայիր իսիէն թահարրիեաթըն
բաբօրթօսուննու օգուտմագտա իտի։

Պիժու, պու պապտէ իլը կիւնտէն դիեատէ
մալիւմաթա տէսթրէս օլամադըշ, վէ աստէթա
հիչ պիր էսէր պուլամադըշ իտի։

Մալբէրթիւի, մէրգումու չէտիտէն թէքտիր
իլէ, եէնիտէն թահարրիեաթա տէվամ իթմէ-
սինի էմր, վէ պունուն իչին օն պէշ կիւն մէօհ-
լէթ վէրիպ, իշպու մէօհլէթ զարֆընտա տա-
խի թէչէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆագ օլամադը ի-
սէ, իտարէխանէ մէմուրլարը տէֆթէրինտէն
իսմի պօղուլաճաղընը պէեան իյլէտի։

Պիժու, իշպու էմրի ալտըգտան սօնրա, մահ-
ղունէն տիշարը չըգտը, վէ Մալբէրթիւի, գօնթ
աը վէրժինին իչէրի կիրտիրիլմէսինի էմր իյլէտի։

Գօնթ, ֆէվգէլ ատէ սապըրսըզըգըա պէ.րլէ-
եօրտու, վէ գըր ըէնկի էլպիսէ կիյինմիչ օլան
չաիս, մէրգումու չաղըրմաեա կէլտիկինտէ,
Մ. տը վէրժինին սապըրսըզըգը պաղթէթէն
էնտիշէեէ թահվիլ օլտու։

Ա.չըլմագ իւղրէ պուլունան գարունուն արգա-
սընտա, աճապա չիւպհէլէրինին թատուիդի խա-

պէրինի՞մի, եօգսա իմզաըզ մէքթուպտա քիզպ
ու իֆթիրա միւնտէրիճ օլտուղու թէէմինաթը-
նը՞մը իշիտէճէ.ք իտի, եանի իչէրի կիրտիկինտէ
իսթիրահա՞թ մը, եօգսա մէ.յեուսիեէ՞թ մի
պուլաճագ իտի։ Հէր նէ հալ իսէ, մէրգում,
տիթրէեէրէ.ք, պէնգի պէթի ամմըզ օլարագ,
վէ գալպի թազէիդ ալթընտա պուլունարագ,
տայիրէնինն էշիյինտէն կէչտի։

Մալբէրթիւի, տէրագտպ, օթուրտուղու
գօլթուգուլու սանտալեէտէն գալգըպ, քէմալի
թէվֆուղու իլէ, Մ. տը վէրժինէ տօղրու պիր
գաչ ատըմ ալտը։

Մէրգումուն տօտադլարընտա պիր թէպէ-
սիւմ միւշահէտտէ օլունուեօրտու։ Պու թէպէս-
սիւմ, գօնթա իյլի պիր ալէտիէթ զանն օլունա-
րագ, պիր սանիյէե գատար եիւզիւ կիւլտիւ,
վէ քէլամա տաղազ պիրլէ,

— Տիւն ագշամ թէզքիրէնիզի ալտըմ, վէ
գալգըպ կէլտիմ, տէտի։

Մալբէրթիւի, եաղըլհանէսի եանընտա գօն-
թա պիր գօլթուգուլու իսկէմլէ կէօսթէրիպ, պիր
թէպէսսիւմի ճէտիտ իլէ,

— Միւսի՛ւ գօնթ, պուեո՛ւրուն օթո՛ւրուն,
տէտի։

— Պանա վիրէճէկլինիզ խապէրի, պիր ան էվ-
վէլ անլատագ լըզըմ նէ՞ գատար թէլաշ իթտիկի-
մի էլպէթթէ անլաեօրսունուզ, տէեու տէվամ
իթտի գօնթ . . . — եաշամագ իչին գալան սօն
սէնէլլէրինին մէսէրրէթի վէ եախօտ իշքէնճէ-
սի, սիզին սէօզլէրինիզտէն միւթէվագգիֆ տըր

. . . — Իմաի , ըչճա խաէրիմ, պէնի եօրմաեըն
. . . — Հագըդաթը հալի պիլմէք խոթէեօր-
տում, վէ հալէա պիլմէք խոթէրիմ . . . Զա-
բո՛ւդ սէօյլէ յին :

— Ըչճա խաէրիմ օթուրունուզ , տէեու թէք-
բարլաաը Մալբէրթիւի , չինքի սիզին իլէ ու-
ղունճա կէօրիւշմէք խոթէրիմ :

— Լաքին պու պէնիմ սիւալիմէ ճէվապ տէ-
յիլ աիր . . . — Պարի չու գատարը սէօյլէ յին
քի , գօրդմա՞գ մը , եօգսա իւմիա ինմէքքի-
ղինի՞մ մի ըսոզում տըր :

— Միւսի՛ւ գօնթ , թէլաչընըզը անլաեօրում,
վէ չիմաի սիզի խօչնուա խաէրիմ, չու գատար
քի , քէնաի խոթէաիկիմ թարզտա սիզէ պէեա-
նը հալ ինմէքքինիմ իչին , էվվել էմիրտէ միւ-
սաատէնիզի թէմէննի իլլէրիմ :

Մ. տը վէրժի , մուսահիպինին իչպու գա-
բարը գաթիսի գարչըսընատա , պուռնտան ղիեա-
տէ իսբար խաէմէաիկինատէն , կէօսթէրիլէն տան-
տալեէտէ օթուրուտու , վէ Մալբէրթիւի չու եօլ-
տա մուհալէրէեէ իսլինխար իլլէտի .

— Իչ քէ տէքա սիզին իլէ կէօրիւշմիւկիւմիւ-
զիեն ինա ֆէբռուար կիւնինիատէն , էն մահիր
մէմուրլարըմը հէր թարաֆա սէվգ իլլէտիմ . . .

— Պիր իսապէր ալընը՞զ մը , տէեի գօնթ ,
Մալբէրթիւինին սէօզիունու գաթիթ խաէրէք :

— Տահա իմզասըզ մէ՛քթուզում թատուիգ խ-
տիճի , վէ սիզին գալչինիղատէն ըսահաթը պիւս-
պիւթիւն թարտ ու տէֆ իլլէյիճի հիչ պիր խա-
պէր ալմատըմ :

— Ատամարընըզըն միւնահիֆանէ չալըշըզ-
լարընա էմի՞նմիսինիզ :

— Օլ պապտե իսպաթ խոթէ՞իմիսինիզ :

— Օ՞նա նէ՞ չիւպհէ :

— Ջանն իտէրիմ քի , պիր հաֆթատան պէ-
րու գօնաղընըզա քի՞մէրին կէլտի՞քլէրինի , մա-
տամ գօնթէսին նէ՛ եաբտըզընը , վէ հաթթա
սիզին տախի նէ՛ եաբտըզընըզը պէեան խոէ-
ճէք օրուր խսէմ , բէք տօղրու պուլաճադընըզ :

— Միւմքիւն տէյիլ տիր քի , պէեան խոէ-
պինէսինիզ , տէտի գօնթ , ինանմամազըզ հա-
րէքէթինէ :

— Միւմքիւն տէյի՞լ մի տիր , քէ՛ք ալէա , —
տէեու ճէվապ վիրտի Մալբէրթիւի թէպէսսիւմ
իտէրէք : — Ֆագաթ էկէր սէօյլէնէճէք քէրիմ
տօղրու չըգարըար իսէ , միւսթադպէլտէ միւս-
թագիլէն պանա էճնիյեէթ իտիպ , նասիհաթ-
լարընա տախի հէր հալտէ սիւյիւք իտէճէ՞քմի-
սինիզ :

Մ. տը վէրժի , մուվաֆֆագաթ հարէքէթի
կէօսթէրտի :

Մալբէրթիւի , գարչըսընատա պուլունան պիր
քեաղըտա պագարագ , չէօյլէ տէվամ էթտի .

— Սիզ , եախօտ տահա տօղրուսու մատամ
գօնթէս , էրքէք թայֆէսինատէն Մ. տը վալվի-
լի , Մ. տը Սիմիէյի , Մ. վիգօնթ տը Շաղայը ,
Մ. պարօն տը Ֆօսսարօեու , Մ. գօնթ տը Վիլ-
տիէօեիւ , Մ. մարքի տը Սամբէրի , Մ. գօնթ
տ՛Իլիէյի , Մ. տը Մարվէզի , վէ գօնթ տ՛Օր-
նօեու գապուլ էթտինիզ , տէյի՞լ մի :

— Էվվէթ, ֆագաթի պիրիսինի ունութաու-նուզ, տէեու ճէվապ վիրաի Մ. ալ վէրժի, զաեէթլէ թէաճճիւպտէ գալարագ։

— Պարօն Ալինօլա ալ Թրօա-Մօնու ախմէք խոթէեօրսունուզ . . . խա՛յր, ունութմաալամ, անը տախի սէօյլէեճէք քահիմ . . . — Մէրգուամ, աէ.քիզ կիւնաէն պէրու իչ աէֆա էվինիզէ կէլ-ախ, ֆագաթի մատամուան գիւեատէ սիզին իչին կէլմիշ ախը։ — Տօզրու աէ.յի՞լ մի ախը։

— Էվվէթ, տօզրու տուր։

— Մէրգուամ իւլք վիղիմաալնատա, պիր գաչ տագըզդա սալօնատա տուրտուգատան ասնրա, ի-թալիատա վուգու պուլան սէ.յեահաթըննա տա-յիր իսոթէսիզ օլատուգունուզ մալիւմաթը սիզէ վիրմէք իւզրէ, սիզին տայիրէնիզէ չըգմըշ տըր։ — Պու տախի տօզրու աէ.յի՞լ մի ախը։

— Էվվէթ, տօզրու տուր, աէատ դօնթ Մալ-բէրթիւնին մալիւմաթը վիւքէմմէլէսի հագ-դընատա թէաճճիւպ իտէրէք։

Մալբէրթիւ, շու վէճճ իլէ աէվամ իթտի.

— Մ. ալ Թրուա-Մօն հագդընատա սիզին թէ-վէճճիւհիւնիւզ վար ատը, վէ խանէնիզտէ պու-լունմայընատան մէհնուն օլմագատագընըզ, ֆա-գաթ մատամատը վէրժինին մէրգուամ հագդըն-տա թէվէճճիւհիւ եօզ տուր, վէ անըն պա-բիատճ մուամէլէ իթմէսինատէն նաչի, օ տէվի-գանը սիզտէն ուզագ տավրանմագատա տըր . . . — կէօրիւեօրսունուզ քի, մալիւմաթըմ վիւ-քէմմէլ ախը։

Գօնթուն թէհայեիւրիւ կիթտիքճէ ատթա-

մագատա օլատուգու, եիւզիւնիւն հալինտէն ան-լաշըլմագատա իտի։

— Հէբուի պու գատար աէ.յիլ ախը, — տէեու աէվամ իթտի սապըզ գատըմ քեսթիպի, — տիւն սապահ զութընըզը պիր գաչ հաֆթատա գատար նէչը օլունաճագ օլան պիւյիւք թէէլիֆինիզին պիր գըսմընը, թալէսի իւզրէ խարիճիւէ նա-զըրընա իթա իթմէք իչին, ումուրը խարիճիւէ տայիրէսինէ կիթտինիզ, վէ խարիճիւէ նապը-ըը հազրէթլերի ատ, էֆքեարընըզը թոհսին իթտիկինատէն, Սիւնա հիւքիւմէթի նէզտինատ զութընըզը պիր մէմուրիւէթէ թայինն իթմէք իսոթէտի իսէ ատ, սիզ գապուլ իթմէյինիզ։

Մ. ալ վէրժի, աճապա իչիթտիքլերի սա-հի՞հ մի, տէ.յի՞լ մի տէեու տիւշիւնէրէք,

— Ֆագաթ սիզ պու չէյլերի նա՞սըլ պիւ-եօրսունուզ, տէատ,

— Նա՞սըլ պիւտիկիւիին չօգլուգ էհէմմիեէթի եօգ տուր, — տէեու մուզ ապէլէ իթտի Մալ-բէրթիւ, գօնթուն լազըրտըրը գաթթ ի-տէրէք, — եիւէրիւ քի պիւիւեօրսուտ, զութէն պաչըրճա էլղէտ օլան պու տուր։ — Տահա բէք չօգ թէֆէէրրուատ իլտվէ իտէպիւիր իսէտ տէ, նէ՞ լիւզումու վար ատը։ — Սիզէ տայիր օլան խոստուտա, իսպաթըլա կէօսթէրտիմ։ — կէ-լէիմ մատամ գօնթէտէ։ — Մէզպուրէ, պու հաֆթա քէնտի տատթի խիլաֆընատա օլատուգու հալատէ, բէք ազ տէֆա տիչարը չըգմըշ տըր . . . — Տիւն մէզպուրէ, վօժիրատ սօգաղընատա քեսային վիգօնթէս տ'էրնէսթիեէ պիր աչ միւա-

աէթ վիգիլիա վէրտի.քաէն սօնրա , ՍԷՆ-ՍԻՒԼ-ԲԻս քիւիսէսինէ կէրմիշ , վէ պիր գաչ տագը-գա օյատա տուա իթմիշ տիր . . . — Ստամբ աէօրթտէ , վիլլար ճատաէսինատէն ազիմէթլէ , ոատաթ ալթըեա չարեէք գալարագ ավտէթ իլլէ-միշ տիր . . . — Շիմտի , միւսի՛ւ գօնէթ , մէմուր-լարըմըն , մէմուրիեէթլէրինի միւնսիֆանէ իֆա իթմիշ օլտուգլարընա ինանըըօ՛րմուսունուզ :

— Ֆիլվագը մէմուրլարընընըզըն սուրէթի խըտ-մէթլէրի , ֆէվգէլ ատէ օլտուղունու պէն տա-խի իթիրաֆ վէ թատմիդ էյլէրիմ , տէեու ճէվապ վիրտի Մ· ը վէրժի , ֆագաթ պու կիպի նէթիճէլեր իսթիհսալինէ մուվաֆֆագ օլ-մագ իչին , պէնիմ խանէմտէ , սիզին մահրէմի էսրարլարընընըզ պուլունմագ կէրէք տիր :

— Թապիրի ախէրլէ , խըզմէթքեարլարընըզ-ատան պիրի , պէնիմ մահրէմի էսրարըմ օլտու-ղունո՞ւ մու զանն իսթէօրտունուզ :

— Տօղրուսունու - սէօյլէմէք իչին , էվվէթ , էօյլէ զանն իթմէքտաէյիմ :

— Լաքին պէն , պուննուն մուղայիրինի իս-տատա իսէրիմ . . . — Սէօյլէսիկինիզ թէապիր , նյի պիր բօլիսիլիք տէյիլ տիր : Պինապէրին չիմ-տիեէ տէկինի իճրա իսիլէն , վէ թէքրար իսէ-րիմ քի , մատամ գօնէթէս ալէյհինտէ հիչ պիր վուգուաթ մէյտանա չըգարմըշ օլմաեան թահ-գըգաթատան , ատամլարընընըզտան հիչ պիրիսի-նին մալիւմաթը եօգ տուր :

— Տիմէք տիր քի , օ իմղասըզ մէքթուպտա եալան սէօյլէնիլմիշ տիր :

— Էօյլէ օլմատըղընա նէ՞ իսպաթ վար տըր :

— Պու հալտէ , մէզքիւր մէքթուպու եաղան ալէաղըն իսմի պանա լազըմ տըր . . . — Անըն ալէաղ լըղը սէպէպսիզէ , չէքտիկիմ միհն ու մէ-չագդաթըն ինթիգամընը ալմագ իսթէրիմ . . . — Օ իսմիպանա սէօյլէեէճէ՞քմիսինիզ . . . — Քիմսէ հադդընատա պիր չէյ պիլիեօ՞րմուսու-նուզ , եախօտ չիւպհէ իսիեօ՞րմուսունուզ :

Մալքէրթիւի , պիր թավրը մախսուս քէսպ իտէրէք , վէ սէօյլէտիկի սէօյլէրի լուղէթ պէ լուղէթ անլաթաբրատագ ,

— Օհ պապաե պիր էսէր պուլմուշ օլտուղում իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր , տէեու , չու գատար քի , պէն պիր չէյ հադդընատա էմին օլմատըգճա , անըն իւզերինէ սէօղ սէօյլէմէք իսթէմէմ , հալ պու քի շիմտի , վագը օլան սի-ւալինիզէ էվվէր , եախօտ խոյ ճէվապընը գա-թիէն վիրմէեէ միւգթէտիր տէյիլիմ : Պուն-տան գաթիննագար , սիզ պանա միւյեին օլմա-տըգճա , պէն հիչ պիր չէյ եատամամ :

— Պէն սիզի՞միւյեին օլմատըգճա՞ մը , տէեու թէքրարլատը գօնէթ , թէաճճիւպիս հայրէթէ թէպտիլ օլարագ :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլատամա-եօրսում :

— Շիմտի անլաթաբրըրըմ . . . — Սիզի պու տէրէճէ պէտագաթի գըլան իմղասըզ մէքթուպ , թահգիրատիզ պիր թէրթիպ մահսուլու տուր :

— Նէ՞ կիպի :

— Շէօյլէ քի, գօնթէսին ալչագ տիւշմէնի վէ մուղլուր զահիռզը, քէնտի ալչադըլըշընը պիղզաթ իճրաեէ ճէսարէթի օլմասըղընսան, մէքթուպուն միւնասէբիճաթընը քէնտիսի սէօյլէտիկի հալտէ, տիկկէր պիր նալաեըդ էլ ատ, անըն սէօյլէտիքլէրինի եաղմըշ սըր։

— Պուննա էմի՞նմիսինիզ։

— Էվվէթ։

— Տիւմէք օլսուր քի, պու ալչագլարտան պիրինին իտմինի պանա սէօյլէեէպիլիրսինիզ։

— Տահա քի՛մ օլսուդլարընը պիլմէմ, ֆագաթ պիլէճէյիզ... Իչիմէ պուննուն իչին սիզին եարտըմընըզդա իհթիեաճըմ վար սըր։

— Պուննու անլամազ իչին, հէր նէ լազըմ կէլիրսէ եապաճաղըմ, վէ օ մադսէտէ իրմէք իչին, հէր հանկը եօլտան կիթմէք իդթիդա իտէր իսէ, կիտէճէյիմ։

— Իմմի, միւսի՛ւ գօնթ, պէնի տինլէ յինիզ, վէ իֆտատէլէրիմէ ղիյճէ տիդդաթ իտինիզ... — պէնտէնիզ հէր վագըթ իչմի մանթըդ տայիրսօն վէ մամէմամիզ հիսապըյլա հարէքէթ իթմիկիւնտէն, եիւզտէ տօդտան տօդուզ թէչէպիւսաթըմընա եանըլմամըշըմ սըր։ — Սիպէ մէքթուպ եազան միւֆթիերի հէր քիմ իսէ, տիվանէ օլմագ տէրէճէսինտէ վէ հիչ պիր իւմիտի տէ օլմաեաբագ, մատամ գօնթէսի չէտինէն աչըդ օլմուշ տուր։

— Մադսէտի նէ՞ տիր։

— Մադսէտի, սիզի հադդսըզ չիւպհէլէրէ զահիպ դըլմագ, վէ մատամ սը վէրժիի չէ հիտ իտէրճէսինէ, սիզի գըսդանճըդ վէ չիտաէթ հաբաքեաթընա թահրիք իյլէմէք, վէ մեզպուրէյի մէյեուսիեէթէ տիւշիւրէրէք, հաթթա սիզին իլէ էվլէնմիշ օլսուդընա տահի բիւշիման իթմատիրմէքտէն իպաբէթ տիր... — Պիր քէրրէ պու նէթիճէ հասըլ օլարագ, մուհասպէթ՝ ատաալէթէ, վէ ճէննէթ՝ ճէհէննեմէ թահվիլ օլսուդընսա, օ ալչագ տաէմ, սիզին ադդըրտըղընըդ կէօզ եաչլարընը քէէնինի սիլմէք իչին, պիր թէսէլի իտիճի կիպի մէրգումէեէ թադատիմ օլունաճագ սըր... — Ա՛հ, օ խապիս, դատըն թայֆէսինին տիլեադընը բէք ալեա պիլիեօր... — Էվվէթ, էկէրչի դատընլարտան չօդ լարը աչդ ուս մուհասպէթ տուդուսու գարշըսընտա քէպի զատֆ իտէրլէր իսէ, տահա գիեատէսինին հինթիդամ վէ ատավէթի գարշըսընտա պաշ էյտիքլէրինի, քէք ալեա անլաեօր։

— Սահի՛հ տիր, տէտի Մ. սը վէրժի։

— Իմմի, օ ալչագ տա, մէդքիւր զատատաճա մէքթուպուն իւղէրինէ պինա իթմիշ օլտուղու հիսապլարընտա հանըլմըդընը կէօրէբէք, իպինի պէլլի իթմէեօր... Պինատէրինի քի՛մ օլսուդունու անլատագ իչին, զահիրէ չըգըպ, քէնտիսի էլէ վիրմէսինին չարէսինի տիւչինմէք լազըմ սըր։

— Լաբին պու նաՏըլ գապիլ օլապիլիր, տէեու սիւալ իթտի իհթիեար։

— Պու խուսուս, մէրգումա, մադսէտինտէ մուվաֆֆագ օլմուշ օլսուդունու, վէ պէքլէ-

իտէրճէսինէ, սիզի գըսդանճըդ վէ չիտաէթ հաբաքեաթընա թահրիք իյլէմէք, վէ մեզպուրէյի մէյեուսիեէթէ տիւշիւրէրէք, հաթթա սիզին իլէ էվլէնմիշ օլսուդունա տահի բիւշիման իթմատիրմէքտէն իպաբէթ տիր... — Պիր քէրրէ պու նէթիճէ հասըլ օլարագ, մուհասպէթ՝ ատաալէթէ, վէ ճէննէթ՝ ճէհէննեմէ թահվիլ օլսուդընսա, օ ալչագ տաէմ, սիզին ադդըրտըղընըդ կէօզ եաչլարընը քէէնինի սիլմէք իչին, պիր թէսէլի իտիճի կիպի մէրգումէեէ թադատիմ օլունաճագ սըր... — Ա՛հ, օ խապիս, դատըն թայֆէսինին տիլեադընը բէք ալեա պիլիեօր... — Էվվէթ, էկէրչի դատընլարտան չօդ լարը աչդ ուս մուհասպէթ տուդուսու գարշըսընտա քէպի զատֆ իտէրլէր իսէ, տահա գիեատէսինին հինթիդամ վէ ատավէթի գարշըսընտա պաշ էյտիքլէրինի, քէք ալեա անլաեօր։

— Սահի՛հ տիր, տէտի Մ. սը վէրժի։

— Իմմի, օ ալչագ տա, մէդքիւր զատատաճա մէքթուպուն իւղէրինէ պինա իթմիշ օլտուղու հիսապլարընտա հանըլմըդընը կէօրէբէք, իպինի պէլլի իթմէեօր... Պինատէրինի քի՛մ օլսուդունու անլատագ իչին, զահիրէ չըգըպ, քէնտիսի էլէ վիրմէսինին չարէսինի տիւչինմէք լազըմ սըր։

— Լաբին պու նաՏըլ գապիլ օլապիլիր, տէեու սիւալ իթտի իհթիեար։

— Պու խուսուս, մէրգումա, մադսէտինտէ մուվաֆֆագ օլմուշ օլսուդունու, վէ պէքլէ-

տիկի ֆուրսաթա նայիլ օլմուշ խտուկինի զանն իթախրմէքլէ դապիլ օլապիլիր ... Պիր աղ սապր խաին , միւսի՛ւ գօնթ , չիմոի հէր չէյի անլար-պընըզ ։ Սիզին էվինիզ , սերվէթի աղիմէնիղէ լա-եըգ պիր թարզտա թէրթիպ օլունմուշ տուր ։ Սիզին բէք չօգ խըզմէթքեարընըզ վար տըր ։ Խոտ , մուհադդադ պիլինիզ քի , իմզասըզ մուխալիրինիղին , խանէնիզտէ քի խըզմէթքեար-լար իչինէ մահրէմի պուլունմադտա տըր , վէ դօնաղընըզտա վուգու պուլան հալէթթը պէր թաֆսիլ պիլիր ։

— Ա՛ճապա սաէմէրիմոէն պիրիսինի իւճ-ըէթլէ քէնտիսինէ պէ՞նա մի իթմիշ սիր , սէ-սի Մ· տը վէրժի ։

— Էօյլէ օլտուղունա պէն սիզի թէէմին ի-տէրիմ ։

— Պէն սէ՛ նէ՛ դատար խըզմէթքեարըմ վար իսէ , հէբսինէ եօլ վէրիրիմ ։

— Զաթէն պէն սիզէ անը իւմթար խտէճէք-տիմ , ֆագաթ պու դատարըա իշ պիթմէզ ...

— Քէնտի դատարըզըյա , մատամ դօնթէսին վէ սիզին արանըզտա պիր կիրտասը խուսուսմէթ աչմըշ օլան պէյզաը , քէնտիյի զահիրէ չըդար-մադըզընվադթ ու դէմանը կէլմիշ օլտուղու խուսուսունտա , խոքեաթ իթմէք լազըմ տըր ։

— Պունուն իչին նէ՞ եարմադըզըմ իգթիզա խտէր ։

— Խարիճիեէ նազըրը թարաֆընտան թէքլիֆ օլունան մէմուրիեէթի դապուլ իթմէքսիզին լազըմ կէլիր ։

— Ֆագաթ պէն օ մէմուրիեէթի բէտտ իթ-տիմ ։

— Սահի՞հ մի ։

— Մի՛ւսի՛ւ Մալթէրթիւի , տիւչիւնիւնիւզ պիր քէրրէ քի , պէն գօնթէսի , հէր չէյի իճ-րաեէ միւգթէտիր օլան պիր ատէմին քէնտի-սինտէ թէր-ք իտէրէք , պուրատան նաՆըլ եի-բագլանապիլիրիմ ։

— Չալ պու քի , օ ատէմին սէրպէսթ մէյ-տան պուլմասը իչին , սիզին ղայդուսէթլինիղ հէր հալտէ լազըմ տըր ։

— Ֆագաթ էկէր մէրդումի , մատամ տը վէր-ժինին թէճրիպէքեարըզըզընտան իսթիֆա-տէ իտէրէք , անը պիր տուզաղա տիւչիւրիՆըսէ ,

— Օ՛ , օլ պապաէ վէսվէսէ իտէճէք հիչ պիր մահէլլ եօգ տուր ... — Պէն պու խուսուսատա քէֆիլ օլուրում ... — Թէէմին օլունուզ քի , մատամ տը վէրժի քէնտիսինի լաեըգըյա մու-հաֆազա իտէճէք սիր , — Իմոի , սիզ , պիլա էնտիշէ կիտինիղ , վէ գօնթէսի եալընըզ պը-րաղընըզ ։

— Պուրատա՞ մը , Բարիսա՞ մի ...

— Բարիսա՛ , վէ եախօտ սայիր մահէլլէ , օ խուսուսատա պիր պէյս եօգ տուր ... — Պաչըճա իգթիզա իտէն չէյ , մէրդումէնին եա-լընըզ դալմասը , վէ քիմսէ Թարաֆընտան նէ-զարէթ օլունտուղու զանն օլունմամասը տըր ։

— Էկէրչի խարիճիեէ նազըրընըն թէքլիֆինի դապուլ իթսէ իտիմ , ղէվճէմ , տիւնքի կիւն պանա , Լօարէտէ միւթէսարրըֆ օլտուղում

էբլին-Պլանչ նամ սէ յՔիեէտէ լուամէթ խոէճէ-
կինոէն պահս խոեօրտու ։

— Էկէրչի մատամընըզ, գըշ մէվսիմինին օր-
թասընտա օրատա վագըթ կէչիրմէ՛ք խոթէեօր
խոէ, նէ՞ զարարը վար տըր, պրա՛գըն էբլին-Պը-
լանչա կիթսին . . . — Քէօյտէ իճրաի նէզարէթ
խոիլմէսի տահա գօլայ տըր ։

— Օրասը չէօյլէ ամմա, քէօյլէրտէ հէր քէս
պիրիպիրլէրինի թանըմըզը հալտէ, մէմուրլա-
րընըզ տա էճնէսի օլտուգլարընտան, Բարիս-
տէն զիեատէ օրալարտա նաղարը սիգդաթը
ճէլայ խոէճէ՛քլէր տիր ։

— Օվ պապտէ վէսվէսէ իթմէ՛յինիզ, իգթի-
զա խոէն թէտապիր իթթիխազ օլունուր, վէ
ասլա չիւպհէեէ մահէլլ վէրիլմէզ ։

— Քիմ օլտուգունու պիլմէ՛ք խոթէտիկիմիզ
ատէմ, գօնթէսին եալընըզլընտա կէլիպ քէն-
տիսինի պուլմաեա ճէսարէթ խոէճէ՛ք մի տիր ։

— Հաթթա օ եալընըզլըգտան ճէսարէթ տա-
խի ալաճագ տըր, վէ հադգսըզ պիր գարը գօ-
ճա մուարազասը իւղերինէ թէրք խոիլմիշ օլ-
տուգունու զանն իյլէեէճէկի պիր գատընըն ա-
եագլարընա գաբանմագ իւղրէ, մէրգում իչին
ասլա վէսիլէ է՛քսիլմէեէճէ՛ք տիր . . . — Տիվա-
նէ աչըգլար սապըրսըզ օլուրլար, պինահէն ա-
լէյհ պիզիմ թանըմագ խոթէտիկիմիզ ատէմտէ,
բէ՛ք չաբուգ եագաեը էլէ վիրէճէ՛ք տիր ։

— Էկէրչի քէնտիմի կիւեա զայպուպէթտէ-
յիմ տէեու կէօսթէրսէմ, օլամա՞զ մը ։

— Խա՛յր, պու պիր մնտասը կէչմիշ թէտպիր

տիր քի, սախթէկիկի բէ՛ք չաբուգ անլաչըլա-
ճաղը տէրքեար տըր . . . — Իմտի, հագըգա-
թէն սիզին կիթմէնիզ, վէ պէրն չէհրինէ մու-
վասըլէթինիզի զաղէթալարըն եաշմասը լազըմ
տըր, վէ իչթէ անճագ պու սահէտէ մագսէ-
տէ իրէպիլիրսիզ ։

Մ. տը վէրժի օալմուշ եիւզիւնիւ, պուրուշ-
մուշ էլլերի իչինտէ կիզլէտի, վէ պիր էյհամ
տէրին միւթալաալարա տալմըշ կիպլի կէօրիւն-
միւ, վէ պիր գաչ սանիյէէ սօնրա պաչընը
գալարըրպ, Մալբէրթիւիեէ էօյլէ պիր զարիպ
թարզտա պագտը քի, պարօն Ծէզար տը Ֆօ-
սարօնուն չերիւքի, կէօզլերինի պաչգա պիր թա-
րաֆա չէվիրմէքսիզին կիւճագլա մէրգուսա պա-
գապիլտի ։

— Միւսի՛ւ, տէտի գօնթ քէսի՛ք պիր սէտա
իլէ, սիզ պանա թէ՛քմիլէն հագըգաթը հալի
սէօյլէմէեօրսունուզ ։

Ծապըգ գասէմ քհաթիպի, տիրլօմաթլըզը
սըրըընըն զահիրէ չըգտըզընը զանն իտէրէ՛ք,
տիթթէտի ։

17

Մալբէրթիւինին հէեէճանը չօգ սիւրմէյիպ,
պիր հէյեէթի մախսուսէ իլէ,

— Պու նէ՞ տիմէ՛ք տիր, պէն սիզէ հագըգա-
թը հալի թէ՛քմիլէն սէօյլէմէեօրմուեուսմ տէտի։

— Էվվէթ սէօյլէմէօրսունուզ, տէեու մուգապէլէ իթտի գօնէ։

— Իսթիգամէթիմ հադգընտա չիւպհէ՞ մի իտիէօրսունուզ։

— Ա՛ըա։

— Էօյլէ իսէ զաննընըզ նէ՞ տիր։

— Միզ, մատամ տը վէրժիլի միւթթէհիմէ զաննն իտիէօր իսէնիզ տէ, եէտինիզտէ հէնուզ իսպաթընըզ էօզ տուր, վէ պանա կիթմէ՛ըլի՛կի նասիհաթ իթմէնիզ, իմզասըզ մէ՛քթուպտուն ալչագ միւէզզինինէ պիր տուղագ գուրմագ իչին օլմաեըզ, իլլա գօնթէսին ասըլ մաշուգունա պիր տուղագ գուրմագ, վէ պէնիմ զայըպսըպէթիմ էննասընտա, անը մէ՛յտանա չըգարմագլըզա մէճպուր գըլմագ իչին տիր ... — Նա՞սըլ, պուլուշում տօղրու տէյի՞ մի տիր։

Մալթէրթիւի թէէմին օլուպ, վէ պիլա թէ՛ըէտտիւտ,

— Միզէ եէմին իտէրիմ քի, եանըլմագտաս՛ընըզ, — տէտի, — պէն գօնթէսին միւթթէհիմէ օլմատըզընա լինանմագտաեըմ, վէ իֆթիրա իտէնի միզէ թէսլիմ իտիպ, մատամընըզըն պիտուչլուղունու իսպաթ իթմէ՛ք իստէրիմ։

— Մուվաֆֆագ օլաճա՛ղմընըզ։

— Էկէրչի սիզ պուրատան եիրագլանմաեաբուի բիզա կէօսթէրիրսէնիզ, էվվէթ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, մուվաֆֆագ օլաճաղըմ։

— Պունատան գաթիննագար, պէնիմ նասիհաթլարըմա սիւ՛ւիւ՛ք իթմէ՛քլէ նէ՞ զայպ իտէրսինիզ։ — Սիզին էօմիւնիւզ, թէհամմիւլ օլունմաղ պիր տէրէճէյէ կէլմիչ տիր ... սիզին բահաթ իթմէնիզ իչին, հագըգաթը հալին մէյտանա չըգմասը լազըմ տըր։ Իմոի, պիլա վէսվէսէ կի՛տինիզ ... — Չէր հանկը կիւն թէչէպսիւսիւմտէ մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, թէլէկրաֆլա սիզէ պիլտիրիրիմ, սիզ տէ, գալտինիզ բահաթ օլարագ, սէրիան Բարիսէ ավտէթ իյլէրսինիզ։

— Ինթիմալ տըր քի հադգընըզ վար տըր, տէտի Մ. տը վէրժի մահգունանէ պիր թարղտա, վէ պիր գաչ սանիյէէ միւլահազա իթտիքտէն սոնրա։

— Հադգըմ օլտուղունա չիւպհէ էօզ տուր։

— Բէ՛ք իյի, մատամքի չէքտիկիմ ճէվր ու ճէֆատան գուրթուլմագլըղըմ յաղըմ իսէ, արթըգ թէրէտտիւտ իթմէմ ... կիտէճէյիմ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Իքի կիւնէ գատար Բարիստէ պուլունմաեաճաղըմ։

— Իչպու ադիլանէ գարարընըզտան տօլայը սիզի թէպրի՛ք իտէրիմ։ Պու գարարընըզ՝ մուվաֆֆագըյէթի թէէմին իթմէ՛քտէ տիր, լաքին սիւքիւնէթի հալի էլտէն պրագմաեընըզ, վէ հէր չէյի կիզլէյինիզ ... Էկէրչի աղիմէթինիզտէն մագսատ, պիր տուղագ օլտուղունու զանն իթտիրճէ՛ք սուրէթտէ, վէ էմրի պասիրէթթ խիլաֆընտա պիր լուղէթ տիհանընըզտան չըգարըրսանըզ, հէք թասավվուրումուզ տիւչարը թէհլի՛քէ օլուր։

— Էվվէթ, էվվէթ, սիւքիւնէթի հալի էլ-

տէն պրագմաեաճաղըմ՝ վէ եւրպիւմոէ հիչ պիր չէյ պէղի իթմէկէճէյիմ։

— Իչթէ է՛ն լաղըմըը չէյ սէ օ տուր . . . — կիթմէզտէն էվվէլ՝ իքի մատտէ իւղէրինէ պա-նա մալիւմաթ վիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

— Նէ՞ մատտէլէր իւղէրինէ։

— Մատտիընըզըն՝ իգամէթի իչին ինթիխապ իտէճէկի մահէլլ իլէ՝ հիյնի հաճէթտէ թէչէկ-բաճնամէչէրիմի թարաֆընըզա չէքճէյիմ մա-հէլլի։

— Եարըն պու մատտէլէր իւղէրինէ սիզէ մա-լիւմաթ վէրիրիմ։

Մ. տը վէրժի՝ մահզունն վէ միւքէտտէր պիր թարզտա՝ ֆագաթ Մալբէրթիւճէ վատ իթ-տիկի սուրէթտէ՝ մահզունկյեէթ վէ քէտէրինի կիղլեեէրէք՝ տիչարը չըդտը։ Շու գատար քի պիչարե իհթիեար՝ տայիրէլէրտէն կէչէր-քէն՝ եանագլարընտան աչաղըեա իքի տամլա կէօզ եաչը ագտը։ Մէրգում՝ պու կէօզ եաչլարընը սիլտի՝ վէ տէրունէն հիսս իյլէտիկի հէեէճան-լարտան՝ եւրպիւնտէ խարիճէն հիչ պիր էսէր գալմատը։

Մ. տը վէրժինին սատթա թուքմուչ օլտու-ղու արապա՝ քէնտիսինէ պէքլէօրտու։ Մէր-գում պու արապատա օթուրուպ՝ արապաճըեա՝

— Ումուրը խարիճիեէ տայիրէսինէ՝ տէտի։

Տայիրէ գալատղարընտան պիրի՝ գօնթոն գարթընը խարիճիեէ նագըրընըն սըր-քեաթիպի խուսուսինէ կէօթիւրտու։

Նագըրը միչարիլէյո՝ հէր նէ գատար օլ

էնատէ քիմսէյի նէզտինէ գապուլ իթմէօր-տու խսէ տէ՝ Մ. տը վէրժի լէհինտէ պիր խա-թխանայեէթ իճրատըյա՝ մէրգումուն տէրհալ նէզտինէ կէթիրիլմէսինի էմր իթտի՝ վէ միւհ-թէրէմ իհթիեարը՝ չու քէլամլար իլէ խաթիդ-պալ իյլէտի։

— Կիճէլէր նասիհաթճը տըրլար . . . — իմ-տի՝ աղի՛ սիմ գօնթ՝ աճապա զաթընըզ տաիի տունքի կիւն ըէտտա իթտիրկինիզ պիր թէքլի-ֆի՝ պու կիւն գապուլ իթմէքտէ օլտուղունու-զուն խատպէրինի՛ մի կէթիրտինիզ . . . — էկէր էօյլէ խսէ՝ մէճմունն օլաճաղըմ։

— Թախմինինիզ տօղրու տուր՝ էֆէ՛նտիմ՝ ֆիլվագը զաթը ալիէրինիզին թէքլիֆինի գա-պուլ իթտիկիմի պէեան իյլէմէկէ կէլտիմ։

Մուհավէրէնին պագխսի անլաչըլաճաղըն-տան՝ պէեանընտան սարֆը նազար իտէրիզ։

Օն տագըդա գատար իմթիխտատ խտէն մէզ-քիւր մուհավէրէտտէն սօնրա՝ Մ. տը վէրժի՝ խարիճիեէ նագըրընըն տայիրէսինտէն ագիմէթ-լէ՝ վիլայեար ճատտէսինտէ խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։ Մէրգումուն գօնագա մուվասըլէթին-տէ՝ դահվալթը վագթը իտի։ Գօնթէս՝ ալէ-սէվիեէ սատատլարը օթուրտուղու քիչիւք սալօնտա պիր գանարէկէ եատանընըչ օլուպ՝ պէեանընա լիւղում կէօրմէտիկիմիզ պագը է-սէֆամիզ միւլահազաթա տալմըչ իտի՝ Ֆա-գաթ զէվճի սալօնուն էչկինտէն կէչտիկի սը-րատա՝ սօլմուչ եւրպիւնիւ իհաթա իտէն քէ-տէր ու էլէմ էսէրլէրի մահվ ու իզալէ օլարագ՝

անլեր եէրլինէ տօտագլարընտա պիր թէպէսսիմ հասըլ օլտու ։

Գօնթ , մէզպուրէնին թաթլը պադըշը կէօզլերի քէնարխինէ տօղրու աթի խոխլմիշ օլտուղունու կէօրիւնճէ , անլինաէ պիր ֆէրահլըգ տույտու , վէ ֆիքրինտէն տախի ,

— Իչպու մէլէքլերէ մախտուս օլան սիֆաթ եանըլամազ ։ — Մարի պիտուչ տուր , վէ պիլաքս իմզասըդ մէքթուպ , քիզզ ու իֆթիրատան իպարէթ տիր , տէեու միւլահազա էթտի ։

Մատամ որ վէրժի էլինի գօնթա ուզաթարագ ,

— Ամրապանըն իչերի կիրաիկլինի իչիթտիմ ... պու սապահ տիշարը՞ մի չըգմըշ խանիդ , տէեու սիւալ էթտի ։

— Էվվէթ , ապի՛ղէմ , — տէեու ճէվապ վէրտի միւհթէրէմ իհթիւար , — հէմ սիզին իչին տիշարը չըգմըշ խոմ ։

— Պէնիմ իչի՞ն մի , տէեու թէքրարլատը Մարի , զաեէթ թէաճճիւպատէ գալարագ ։

Մ· որ վէրժի ճէվապ վիրէճէք իչէն , օտա խըզմէթքեարը , գահվալթընըն հալըը օլտուղունու խապէր վէրիպ , մուհաէրէչի գաթթ էթտի ։

— Պիր ազատան իչի սիզէ անլաթտըրըրըմ , տէտի իհթիւար , թատմ ոալասընա կիթմէք իւզրէ , գօլունու գօնթէսէ ուզաթարագ ։

Կէնճ գատըն , մուվազդաթ պիր էնտիչէ հիսս իմմէքտէն քէնարչի մէնն խոէմէտի , ֆագաթ զէվճինին , սիւքիւնէթի հալ վէ մէսէրէթ ի-

չինտէ զանն օլունտուղունու կէօրիւպ , գալպի միւսթէրիհ օլտու , վէ պագը չէ յէր սօրմագ իւզրէ իչէն , գօնթուն պագըշընտան , խըզմէթքեարըն գարշըսընտա պիր չէ յ սէօյլէմէք իսթէմէտիկինի անլատը ։ Գահվալթը գըրգ տադըգա գատար սիւքտիւ , վէ Մարի խըզմէթքեարա խիթապէն ,

— Գահվէմիզի չիչէքլիւէ կէթիրինիզ , — տէեու էմր էթտի , վէ Մ· որ վէրժի էլէ եալընըզ գալորընտա , — պէն Լվանըն գըզը , վէ պինապէրին մէրագլերըմ , պու հալտէ , սիզ պէնի ֆէվգել ատէ մէրագատա պրագմըշ օլտուղունուզտան , իչդահը մատատէ իթմէնիզի րէճա էյլէրիմ , տէտի ։

— Խարիճիւէ նազըրընըն պանա թէքլիֆ իթմիշ օլտուղու մէմուրիւէթի ատէմը գապուլիմ տէն սօլայը , տիւնքի կիւն սիզ պանա նէ՞ սէօյլէեօրտունուզ , տէեու սիւալ էթտի Մ· որ վէրժի ։

— Հադգընըզտա օլան չերէֆ վէ իֆթիխարը , պէնի թէր·ք իթմէմէքլի·ք արզուսունա ֆէտա իթտիկլինիզտէն տօլայը սիզէ պէեանը թէչէք·քիւր խոխեօրտում , տէտի Մարի , էնտիչէլերի թէքրար գալպինատէ վիւճուտ պուլարագ ։

— Էվվէթ , ֆագաթ թաչըտըզըմ վէ սիզէ վիրմիշ օլտուղում իսիմ իչին , մուճիպի ղուբրիւէթ ատտա իտէճէկլինիզ պիր չերէֆի գապուլ իթմէտիկիմ իչին տէ , պէնի թայեէզ իսիեօրտունուզ , տէյի՛լ մը ։

— Շի՛ւպհեսիզ, զերա պիր զէվճին չէրէֆի, պիր զէվճէնին իհթիշամ մէրթէպէսի տիր։ — Պինաէն ալէ յհ, պէն սիզին պիւյիւտիւվիւնիւզու կէօրմէ՛քչէ, ֆէսպի ղուրուր էյլէրիմ։

— Իչթէ անը պէն տախի անլատըղմատան, տիւնքի կիւն բէտա իթմիչ օլտուղում թէքլիֆի, պու քէրրէ սիզին մուհտապէթինիզ իչին դապուլ իթտիմ։

Մատամ տը վէրժի պու սէօզլէրի իչիտինճէ, գալպինտէ աղիմ պիր սէվինճ հիսս էյլէտի, վէ գարանլըդ օլան միւսթադպէլինտէ, ճիւզի պիր այտընլըդ կէօրիւեօր զաննընա զահիպ օլտու։ Շու գատար քի, քէնտիսինի էլէ վիրմէմէ՛ք իչին, մէսէրրէթի աղիմէսինի կիւլէմէ՛քլիկին լիւզումունու անլաեատադ, պու սըրատա վազիֆէսիզճէ տուրմաեա մուվաֆֆաղ օլտու։

Գօնթ, պու մէմուրին զայրի խապէրին գօնթէսին եիւզիւնտէ հուսուլէ կէթիրէճէկի թէէսսիրի կէօրմէ՛ք իւզրէ, խէֆիէն մէզպուրէեէ տիդգաթ իտիեօրտու, ֆագաթ մատամ տը վէրժի աղա պիր սուի զաննա մահէլլ վիրմէեէրէ՛ք,

— Տօ՛սթում, տէտի, պիլմէմ քի ֆիքրինիզի իյիճէ անլաեօրմուեուս, չիւնքի իֆատաթը-ննըդ պանա օլ գատար զարիպ կէօրիւնիւեօր քի, օլ պապտէ չիւպհէ իթմէ՛քտէ յիմ. . . — Հագըգաթէն Սիւես իչին սիզէ թէվտի օլունան մէմուրիեէթի գապուլ իթտինիզ մի։

— Ֆի՛քրիմի բէ՛ք ալէա անլատըչընըզ, աղի՛-

զէմ, էվվէթ, օ մէմուրիեէթի գապուլ իթտիմ։

— Ֆագաթ նի՞չին գապուլ իթտինիզ։

— Պիր աղ էվվէլ պէեան իթտիկիմ սէպէպ իչին . . . — Պու կիճէ չօդ տիւչիւնտիւմ, վէ սիզին բարըդ կէնճլիկլինիզէ մուգապիլ, սիզէ բարըդ պիր իսիմ վաճիպ օլտուղումու, քէնտի քէնտիսէ իգրար իթտիմ, վէ օնտան սօնրա արթըդ թէրէտտիւտ կէօսթէրտիմ։

— Տիմէ՛ք օլուր քի, գարարընըդը վէրտինիզ։

— Էվվէթ, կէրի ալընմազ սուրէթտէ գարարըմը վէրտիմ։

— Պու հալտէ, մէզքիւր գարարընըդա դաւզը տուրմազ, պիհուտէ տիր զանն իտէրիմ։

— Էվվէթ, պիհուտէ տիր։

— Ֆիլվագը սիզտէն այրըլմազ, պէնիմ իչին բէ՛ք կիւճ օլաճագ տըր, լա՛քին չունունա թէսէլլի օլուրում քի, սիզին զի՛քրինիզ իլէ եաշաեաճագըմ, սիզտէն մուֆտասալ մէ՛քթուպլար պէ՛քլէեէճէյիմ, վէ հէր կիւն սիզէ մէ՛քթուպլար եազաճագըմ։

— Ազի՛ղէմ, օլ պապտէ պանա սէօզ վէրմի՛-միսինիզ, տէտի գօնթ, Մարինին միւսթադիմանէ թավը ու հարէ՛քէթինտէն, չիւպհելերի կիթտի՛քճէ զայիլ օլարագ։

— Հաթթա սիզէ մէ՛քթուպ եազմազ, պէնիմ իչին պիր վազիֆէ վէ պիր մէսէրրէթ, հաթթա պիր մէսէրրէթի եէկեանէ օլաճագ տըր։

— Մէսէրրէթի եէկեանէնիզ մի օլաճագ տըր, սահիհ մի սէօյլէեօրսունուզ։

— Շիւպհէ՞ մի իտիեօրսունուզ։

— Թա՛յր, չիւպհէ իթմէեօրում, վէ իթմէ.ը տէ իսթէմէմ։

Պատէհու Մ. ոը վէրժի, կէնճ գաալընա սա. րըլըպ, ոօտադլարընը աննընա վազ իթտի։ Գօնթէս, միւրատը գավիսինէ բաղմէն, ղէվճինին պուսէօի միւնասէպէթիյլէ պաշտան ա. հաղա դատար տիթրէտի, վէ հէճէճանը գալպ իւղրէ,

— Նէ՞ վագըթ կիտէճէ.բսինիզ, տէեու սիւ. ալ իթտի։

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն։

— Պու գատար աճէլէ՞ մի։

— Էվվէթ, վէ պու կիւնտէն պէտ իլէ, թէ. տարիքեաթըմը կէօրմէկէ պաշլաեաճաղըմ։

— Ղայպուպէթինիզ չօ՞գ մու սիւրէճէք տիր։

— Օլ պապտէ մուայենէն պիր վագըթ թայ. ևին իտէմէմ... — Նասըլ.քի տիւն տախի սի. ղէ աէօյլէեօրտում, պէկ.քի պիր դաչ այ սիւրէր։

— Իչթէ չիմոի գուրթուլտում, տէեու միւ. լահաղա իթտի Մարի։

Մ. ոը վէրժի տէվամէն,

— Պիր աղ տա զաեէթ մուհիմմ պիր մէսէ. լէ իւղերինէ միւզա.քերէ իտէլիմ... — Պէ. նիմ, Պէրն չէհրինտէ պուլունաուղում ղէման, սիղին նիյեէթինիզ Բարիտա՞ մի գալմադ տըր, տէտի։

— Թա՛յր, դիրա պէն օլ գատար տիւնեէվի պիր դաոըն տէյիլիմ, խուսուսիյլէ սիղին իշ. թիրա.ք իթմէտիկինիզ էյլէնճէլէր, պէնիմ ի. չին հիչ հիւքմիւնտէ սիրլէր... — Պինապէ.

րին սիղին ղայպուպէթինիզին էնտասընտա, պէն Էբին-Պլանչտա իդամէթէ կիտէճէյիմ։

— Գըչ մէվսիմի օրթասընտա, օրատա եա. լընըղճա կէչիրէճէկինիզ էօմիւրտէն գօ՞րդմա. եօրմուսունուղ։

— Ո՛ղլա, հաթթա օրատա կիթմէ.բլիկէ պիր արզու հիտա իտիեօրում... — Մահէլլի մէղ. քիւրտէ եալընըղ պաչընա չէ.քիլիպ վագըթ կէ. չիրէճէյիմ։

— Ըըգըլճա՞ղընըղ։

— Նի՞չին սըգըլճաղըմ... — Համո օլտուն քիւթիւպխանէսինին քիթապլարը, Բարիտաէն կէ. լէճէ.ք ղաղէթալար, վէ սիղին մէքթուպլարը. նըղ իլէ էյլէնիրիմ։

— Պիրլի.քտէ արապա վէ խըղմէթ.քեար կէօ. թիւրէճէ՞.քմիսինիզ։

— Նէ՞ լիւղումու վար տըր։ — Իհթիմեարէ սիւտանամ Մատլէն իլէ մէզպուրէնին ղէվճի վէ Էբին-Պլանչըն պէ.քճիսի Բիւէր, վէ պաչէ. պանըն գըղը Լիւսէթ խըղմէթիմի բէ.ք ալէա կէօրէպիլիրլեր։ — կէղինմէ.քլիկիմ իչին տէ, .քէօյ արապասը վէ ի.քի պէ.յիկը քիֆաեէթ ի. տէրլէր... — Գօնչուլարըմըղտան քիմսէ.յի կէօր. մէ.ք իսթէմէտիկիմտէն, չօգլուգ տիշարը չըղ. մադ նիյեէթինտէ տէ.յիլիմ։

— Օտա խըղմէթ.քեարընըղը պիրլի.քտէ կէօ. թիւրմէկէճէ.քմիսինիզ։

Մարի, պաչը իլէ ատէմի մուվաֆֆադ ալէ. ամէթի կէօսթէրտի, վէ ճէվապէն,

— Բիմսէ.յի կէօթիւրմէկէճէ.յիմ, տէտի։

Մ· տը վէրժի , Մալբէրթիւինին լագըրտը-
լարընը տէրխաթըր իթտի ։ — Մէրգուտ սա-
պըդ գասէմ քեաթիպինին զիւիւմիւնճէ , իմ-
ղասըդ մէ քթուպ սահիպինին , Մ· տը վէրժի-
նին խանէսինտէ քի ատէմլեր իլէ միւնասէպէթի
պուլունմագտա իտի ։ Պու հալտէ , թէքմիլ
խըղմէթ քեարլարա եօլ վիրմէ քլիկին վագթ ու
ֆուրսաթը կէլմիշ օլմաղլէ , դօնթ , չէտիտէն ,

— Էյլէ օլտուղու թագտիրտէ , Բարիստէ օն
դաստար խըղմէթ քեար սագլամագլըղըն նէ՞ լիւ-
ղումու վար տըր ։ — Պէնիմ էֆ քեարըմճա , գօ-
նաղըն էմրի նէղարէթինի , քէնտիսինէ էճթի-
եէթի քեամիլէմ պուլունան գաբուճուեա իհա-
լէ , վէ աթլարը տախի Թաթթէլսալա Թէսլիմ
իլլէ , պիրլի քտէ կէօթիւրէճէ քօլտուղում օտա
խըղմէթ քեարըմտան մնատտա , գուսուր ատէմ-
լէրիմիզի եօլա գոյմագլըղը միւնասիպ ատտ ի-
տէրիմ ։ — Պու էֆ քեարըմը սիզ տախի Թահ-
սին իտէյմիսինիզ , տէտի ։

— Էվվէթ , հաթթա գաթիէն Թահսին իտէ-
րիմ ։

— Տիմէք տիր քի , պու իշ տե պիթթի ։

— Թաթըրմա պիր չէյ կէլտի , սիզէ պէհան
իտէյիմ , — տէեու տեվամ իթտի Մարի · · · —
իսթէմէմ քի , Բարիստէ պուլունան սիզին
տօսթլարընըղ վէ պէնիմ դաստըն Թանըտըգլա-
րըմ , Էբին-Պլանչտա օլտուղումու պիլէրէք ,
պէնի կէօրմէեէ կէլսինլէր ։ — Պինատէն ալէյհ ,
Նիսէ եախօտա Մանթօնա կիթմէ քտէ օլտուղու-
մու պէհան իլէ , եարըն պուրատտան հարէքէմ

իթտէմ , օլմաղ մը · · · — Սիզ տախի ֆէրտտաը
կիւնիւ եօլա չըդարսընըզ , վէ եալընըզ օտա
խըղմէթ քեարընըզը Բարիստէ պըրագըրսընըզ
քի , օ պիր խըղմէթ քեարլարըմըզա եօլ վիր-
միքտէն , վէ գօնաղը գաբատըգտան սօնրա ,
կէլիպ սիզի պուլուր · · · — Պու սուրէթլէ քիմսէ
պէնիմ հագդըմտա իչթիղալ իթմէզ · · · — Պու
սէօյլէտիկիմտէ պիր մահզուր վար մը տըր ։

— Ա՛սլա , — տէեու ճէվապ վէրտի գօնթ ,
Մարինին , քէնտի իզինի կիղլէմէսի սէպէպինի
տիւշիւնէրէք , վէ ֆիքրինտէն , — պունտա
չիւպհէ օլունաճագ հիչ պիր չէյ եօգ տուր ,
էնճամլ մէղպուրէնին ղարայիպ ահվալինտէն
պիրի տիր , — տէտի ։

Պատէհու Մ· տը վէրժի աչի քեարէն ,

— Ընճագ , սիզին էբին-Պլանչա կիտէճէյինի-
զի Մատլէնէ խապէր վիրմէէ ունութմաեըն
քի , Բիէր արապա իլէ չըմէնարքֆեր ըսթասիօ-
նունա կէլիպ , սիզի օրատան ալըն , վէ իգա-
մէթինիզ իչին պիր տույիրէ հազըրլասըն ։

— Շիմտի մէ քթուպ եաղաճաղըմ , վէ պաղը
ուֆագ թէֆէք չէյլէր ալմաեա կիթտիկիմտէ ,
մէ քթուպու պիղղաթ քէնտիմ բօսթաեա պը-
րագաճաղըմ , տէեու ճէվապ վիրտի գօնթէս ։

— Կի՛տինիզ , ազի՛զըմ , կի՛տինիզ ։

Մ· տը վէրժի , Թէքրար Մարիյի աննընտան
պուս իթտի , վէ սօնրա մէրգումէ Թէպէօսիւմ
իտէրէք , տիշարը չըգտը ։

Իհմիեար , Մարինին արգասընտան պագ-
տը , վէ եալընըզ գալընճա , կէօղլէրի տունուգ

պիր հալ քէսպ էթմաի, վէ անլը պուրուշտու, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Ա՛ճապա չու՛ ճալիպ վէ տիլպէր վիճուտտա կիզլէնէն պիր մէլէ՛ք մի տիր, էօղտա պիր չէ յթա՞ն մը պըր, — տէտի։ — Պու՛ չիւպհէ պէնի խարտալ էթտիկի կիպի, սէ յեահաթըմը տախի պիր իչքէնճէ հալինէ գօճաճադ տըր։ Լա՛քին կիթմէ՛ք լաղըմ տըր... Շիւպհէլէրիմէ դարչը նիհաճէթսիզ սուրէթտէ ուղրաչմադ, պէնի տիվանէ խտէճէ՛ք տիր... — Իմտի, հէր չէյի պիլմէ՛ք, վէ հէր չէյի անլամադ իսթէրիմ... — Պու՛ հալտէ եա՛ սաատէթլէ եաչաճաճաղըմ, վէ եախօտ ինթիզամ ալարադ էօլէճէ յիմ։

Մաատամ տը վէրժի օտասընա կիրտիկինտէ, քէնտինէ գարչը ուղրաչմադտան թադաթը վէ դուվլէթի դալմամըշ օլսուդու ճիհէթլէ, պիր իսկէմլէ իւղէրինտէ օթուրտու։ Պու՛ արա՛լըգ մէզպուրէնին փիլըրի վէ Ղալըպի ալթիւսթ իսի։

Մէրդումէ չու՛ հալինտէ, էլլէրինի պէրիպէրինէ գավուշտուրարադ,

— Ա՛հ, եա՛ Րէպպ, սէն պանա մէրհամէթ իթտին, վէ պէնիմ չու՛ հալը բիւրմէլալիմտէ եարտըմըմա կէլտին... Ջէվճիմ կիտիւօր, վէ պէն դուրթուլտում... էվլատըմ տախի տիւնեահա կէլէպիլէճէ՛ք տիր, տէտի։

Մարի, մէզքիւր ադիմ հէնէճանը պիր ազ կէչինճէ, եաղըլտանէօվի էօնիւնտէ օթուրտու, վէ քէնտինին իհթիւարէ սիւտ վալիտէօվ օլան Մաալէնէ պիր մէքթուպ եազտը։

Գաաէհու տիկէր պիր քեաղըտ իւզէրինէ, չու սաթըրլարը թահրիր իյլէտի.

«Թէքրար իւմիտ իթմէքլիք վէսիլէմինէ նայիմ օլսուն։ — Եարըն Բարիսաէն կիտիւօրում։ — Պէնաէն պիր մէքթուպ ալաճագսընըզ։ — Պէհիր իչլին արթըգ վէսվէսէ էթմէյինիզ... — Պէնի աէվինիզ...»

18

Մաատամ տը վէրժի, սօն եաղըտը թէզքիրէյի մէքթուպ թարըչնտա օլմաճարագ տիւրտիւ, վէ պիր կիւն էվվէլ եաբտըը կիպի, գօրսաժը իչինէ գօյսու, վէ օտասը խըղմէթճի գաըընընը չըղըրտը, վէ մէրդումէնէ խիթապէն,

— Ժի՛լիէթ, տէտի, օտա խըղմէթքեարընը չըղըր, վէ պիրվիքտէ իւքի պիւյիւք չանթա էնտիր։

— Մա՛տամ, պիր սէ յեահա՞թ մը իտէճէքսինիզ, տէեու սիւալ իթտի պէօլէմէ գըզ, գաեէթ թէաճճիւպտէ դալարադ։

— Էվվէթ, գը՛ղըմ։

— Պէն տախի պիրլիքտէ կէլէճէ՞քմիյիմ, մատամ,

— Խա՛յր, քիմսէնէ իհթիեաճըմ եօք տուր... — Պէն եարըն նիսէ կիտիւօրում, օլ պիր կիւն տէ Մ. գօնթ կէլիպ, պէնի օթատա պուլաճագ տըր... Իմտի, սիղ պէնիմ թէատրիքեաթըմը կէօրիւնիւղ։

Մաամուագէլ ժիւլիէթին ճանը սըգըլըը իւ-

սէ տէ , ճեվապ վիրմէտի , վէ վէրիլէն էմրի իճ-
բաեէ պաչլատը ։

Գատէհու կէնճ գատըն եաեան օլարագ տի-
չարը չըգատը , վէ պիր քիրա արապասը թու-
թուպ , Սէն-Սիւլբիս քիլիսէսինէ կիթտի , վէ
Ֆէրու սօգաղընտաքի էվլին գարուճուսունա ,
մալիւմ օլան գարթլարընտան պիրինի պրագ-
տըղը կիպի , քիլիսէտէքի բանգօնուն տէրէյի-
նէ տէ թէզքիրէսինի աթտը , վէ պագը չէյլեր
սաթըն ալտըգտան սօնրա , խանէսինէ ավտէթ
էյլէտի ։

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւղրէ , Մէղար տը
Ֆօսարօ , գօնթէսի գօլտմագտա իտի , վէ մէր-
գում , մէղպուրէ քիլիսէտէն չըգար չըգմազ ,
Մ· տը Թրուա-Մօն իչլին եաղըլմըչ օլան թէզ-
քիրէյի , ասըլ սահիպի օգուշմազտան ՝ էվվէլ
քէնտիսի օգուտու , վէ եինէ մահէլլի մախսու-
սունա վազ իլէ , քէնտիսի տախի քիլիսէտէն
տիչարը չըգտը ։

Մատամ տը վէրժինին ազիմէթ ու հարէքէ-
թի , ֆէրտասը կիւն վուգու պուլտու ։ — Մեր-
գումէնին էչէա չանթալարը էվվէլճէ չըմէնտը-
ֆէր ըսթասիօնունա կէօթիւրիւլերէք , մէմու-
րը մախսուսունա թէսլիմ օլունմուչլար իտի ։
Մարինին սէյեահաթը մադսէտի հագըդխինի
քիմսէ անլամասըն իչին , էչեաեը մէղքիւրէյի
պիզղաթ գօնթ գայտ իթտիւրտի ։

Ժադ Սիւրօ , իչպու սէյեահաթ խատպերինի
ալընճա , պիրտէն պիրէ բէք ֆէննա օլտու իտէ
աէ , սօնրատան թէսքինի հէեէճալէ ,

— Մերգումէնին ղայպուպէթի էլպէթթէ չօգ
սիւրմէեէճէ.ք տիր , վէ ավտէթինտէ քէնտիսի-
նի թէքրար կէօրէճէյիմ տիր , տէտի քէնտի
քէնտինէ ։

Մալիւմիւմիւզ տիւր քի , մերգումա իքինճի
կիւնիւ , պիրինճիսինտէն տահա զիեատէ չիտ-
տէթլի պիր տարպէ վուգու պուլաճագտը ։

Մ· տը վէրժի իլէ գօնթէսին վէտալարը ,
ղաեէթ [illegible] պիր թարղտա վազը օլտու ։
Մարի , ուլուվը ճէնապը էվտաֆը տիւեէսի իլէ
ուպուտիյէէթի գաթիեէսինի թագտիր իթտի-
կի , վէ անըն մուհաֆըզէթի ֆէվգէլ ատէսինէ
մուդաֆիլ , քէնտի թարաֆընտան քիշի , խի-
եանէթ վէ նամուստուզլուգ իրաեէ իթմիչ օլ-
տուղու մէրգում-իհթիեարտա սարրլտըղը սըրա-
տտա , կէօզ եաչլարընը մէնն իտէմէտի ։

Գօնթ , օլ զինաքեար գատընըն գալգինի պի-
լէմէտիկինտէն , վիճտանընըն իղթիրապը հա-
սէպկիլէ ադան կէօզ եաչլարընը , պիթթապէ ,
մուֆարագաթլարընտան տօլաեը հիտտ իլէտի-
կի քէտէր ու մահղունիյէէթինէ իանատ իթտի ,
վէ մէղքիւր կէօզ եաչլարը , քէնտիսինին ա-
զիմ ֆէրտահլըզընա պահս օլտու ։

Եագընտտա քէնտիլէրինի թէքրար պուլմագ
իւղրէ , օգուեանլարըմընզը , պիզիմէ պիրլիք-
տէ Շաալէն ֆամիլեասը գօնաղընա կէլմէլէրի-
նի ըչճա իտէրիզ ։

Մալիւմիւմիւզ տիւր .քի , Պլանչ-Ասրիէն ,
Շաալէն ֆամիլեասը նէզտինտէ գապուլ օլու-
նուր օլունմազ , տիւչէսին էճթիյէէթ վէ թէ-

վէճճիւհիւնիւ ճէլպ իթմիշ իտի , վէ կիւնկէր կէչտիքճէ , Մ· ոը Շասլէնին իւզերինտէքի թէ֊էսիրի տէ արթմագտա իտի ։

Տիւգ Հանրի , միւթթասըֆ օլտուղու հիսսէ֊սաթընըն ճինսինէ արթըպ չիւպհէ իթմէմէքտէ , վէ տիւչէսին մատմուազէլի հադդընտա գալ֊պինի պիր աթէչի աչդ ու մուհապպէթ իհսանա իթմիշ օլտուղունու պիլմէքտէ իտի ։ — Հաթ֊թա քէնտի քէնտիսինէ գարշը [illegible]քինսիւղ սուրէթտէ ուղրաշմագտըղը տախի թէճրիպպէ իթմէյիպ , վէ հիչ պիր հիսապ տախի իթմէյէ֊րէք , ատէթա մահքիմ , մաղլուպ վէ պիր է֊սիր կիպի , քէնտիյի մուղիրը պիր չէհվէթի տույ֊ղուսու քէնչէսինէ պրագմըշ իտի ։

Կէնճ գըզ , քէնտի բօլտունու է՛ն մահիր պիր թէսաթթօ օեունճուսու միսիլլու իճրա իթմէք֊տէ օլուպ , հօճասը Բիէր Րէտօն թարաֆընտան ուսթալըգլա չըղըրմըշ օլան խաթթը հարէքէթ֊տէն գըլ բայը գատար չաչմամագտա իտի ։

Մէղպուրէ , քէնտի կօնսթօլարընա , տամալ֊նա վէ արղուլարընա միւսայիտ օլան չուխ մա֊հէլլէտէ , ֆէվգէլ զաեէ պիր մահզուղիյէէթ հիսս իթմէքլէ , մահէլլի մէղպուր խարիճինտէ եա֊չաեամանեաճաղընը զանն իթմէքտէ իտի , վէ միւսթագպէլինէ ինանըպ , վէ թէք կէօղիւ֊նիւն վատլարը իճրա օլունաճաղընա , վէ քէն֊տիսինէ է՛ն եիւքսէք իգպալ ու թալէ հասը ի֊տիմիշ իտուկինէ գավիէն իսքեամթ օլմուշ օլ֊տուղու հալտէ , հէր չէեէ տիդդաթ , հէր չէ֊յի միւթալաա իյլէմէքտէ , վէ պիւյիւք պիր

գատընն օլմագլըղա հազըրլանմագտա իտի։ Մէր֊գումէնին բարլագ թատավվուրաթ վէ խէեա֊լաթը իչինտէ , եալընըզ պիր սիեահ նօգթա պուլունուպ , իչպու սիեահ նօգթա իսէ , Մա֊րիան Ժիլպէրին սուի էմինյեէթի , վէ կիթտիք֊ճէ աչիքեար պիր սուրէթի քէօպ իթմէքտէ ֊ լան պուղղ ու ատտավէթի իտի ։

Տայիսա Պլանշ-Ամրիէն , իլէնին իհթիեարէ սիւտ վալիտէսինին չիւպհէլի վէ խասմանէ նա֊զարը ատիգաթը քէնտիսինէ աթֆ իտիլմիշ օլ֊տուղունու հիսս իյլէմէքտէ , վէ խասմինին պու֊լունտուղու մէվգը , հէր նէ գատար էտնա օլ֊սա , մէղպուրէ պաղէն չիւպհէլի պիր իզթիրապ֊տան քէնտի քէնտիյի միւտաֆաա իթմէքլիք֊տէն ատիզէ պուլունմագտա իտի ։

Շասլէն ֆամիլեասը գօնաղը էչկինտէն թէք֊րար կէչտիկմիշ ղէման , տիւգ վէ տիւչէս իլէ կէնճ գըզ , սոպահ գահվալթըսընը իթտիքտէն սօնրա , թատմ սալասընը հէնուզ թէրք իթ֊միշ , վէ քիւչիւք սալօնուն չըմինէսի էթրաֆընտա թօբլանմըշ իտիլեր ։

— Ագի՛ղէմ Ամրիէն , տէտի մատամ տը Շաս֊լէն , պիր թատավվուրում վար տը քի , սիզէ պէեան իթմէք իսթէրիմ . . . — Էկէրչի սիզին թարաֆընըզտան թագտիր օլունուր իսէ , աս֊լա վագըթ զայ իթմէյէրէք , իճրաատնա մի֊սարատա իյլէրիզ ։

— Պէնիմ թարաֆըմտան թագտիր օլունմա֊զ֊մը , մա՛տամ , տէեու թէքրարլատը Պլանշ պիր թէաճճիւպ հարէքէթիյլէ ։ — Մէղքիւր թա֊

սավվուր հէր նէ տախի օլսա , վապիֆէմ վէ սիզէ օլան մուհապէթիմ իգթիղասընճա , թադ-
տիր օլունաճաղը չիւպհէսիզ սիր , էլվէրիր քի , մա՛տամ , թասավուրունուզ պէնի սիզաէն եի-
րագլաթմադ իւզէրինէ օլմասըն , տէեու իլա-
վէ իթմի մէզպուրէ , գօնթէդ մուհապպէթ-
լէ ալթֆը նիկեահ իլլէեէրէք :

— Դը՛զըմ , մատտէ սիզի եիրագլաթմադ իւ-
զէրինէ տէյիլ , պիլաքս տահա զիեատէ պա-
նա եագլաշըրըմադ իւզէրինէ տիր , տէեու ճէ-
վապ վիրտի տիւշէս չէտիտէն :

— Ըէօյլէյին պագալըմ , մա՛տամ , նէ՞ տիր , տէեու սիւալ իթտի տիւգ :

— Պէնիմ օտամըն իթթիհալինատէ պուլունան , վէ այդզ պրագըլմասը գապիլ օլան պիր գա-
բուսու , թօալէթի օտասընը պէնիմ եաթադ օ-
տամըա իլէադ իթտիրէն տայիրէյի , սէվկիւլիւ Ալարիէնիմիղէ թախսիս իթմէքլիկի արզու ի-
տիեօրում :

Պու թէքլիֆ հասէպիլլէ , տիւդիւն գաչլարը պուրուշտու :

Ֆիքրինատէ հէնուզ լաեըգըլլա թայեէն ի-
տիլմիշ օլմահան պաղը սէպէպլէրէ մէպնի , պէվ-
ճէսինին թասավվուրու , հէր նէ գատար գա-
եէթլէ կիւճիւնէ կիթտի խատ տէ , հիչ պիր ի-
թիրազ խատմէյիպ , տիւքիւթ իթտի :

— Ֆագաթ , մա՛տամ , տէտի Պլանչ պիր տէհ-
չէթ ալէամէթիլլէ , — քէնտիտինի չըըըրտըղը-
նըզտա , տէրհալ նէզտինիղէ կէլէպիլմէ-
ք իչին , Մարիան Ֆիլիպէը օ տայիրէտաէ եաթմադտա տըը :

— Պունատա հիչ պիր պէյիս եօգ տուր . . . — Մարիան պունատան էվվէլքի օտասընա ավտէթ
լլլէեէճէք տիր , վէ պիր աղտան պու խուսու-
սու , պէն քէնտիտինէ խապէր վէրմիրիմ :

— Օ՛հ , մա՛տամ , մա՛տամ , տէտի Պլանչ , հէեէճանը վէ ըէճա եօլու պիր սէտա իլէ , ըէ-
ճա իտէրիմ , պու թասավվուրունուզու մէվգըի իճրաեէ գօյմաեընըզ :

— Նի՞չին :

— Չիւնքի Մարիան Ֆիլիպէը , սաեէնիզտէ իհ-
րաղ իթմիչ օլտուղու էմնիյեէթ մէվգըինի , պէ-
նիմ իչին թէը քէ մէճպուր օլտուղու հալտէ , պունատան տօլաէը ֆէվգէլ ատէ իղհարը հիտ-
տէթ լլլէեէճէք տիր , վէ պու հիտատէթէ իլք տէֆա պէնատէնիզ գուրպան օլաճաղըմ տըը :

— Սիզ Մարիանըն գուրպանը՞ մը օլաճագը-
նըզ , — տէտի մատտամ տը Շասլէն հայրէթլէ :
— Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ : Պիլիրիմ քի Մարիա-
նըն պիր տէրէճէ ախլէագը ֆէնա տըը . . . — Մէզպուրէ , դըզըմըն սիւտանասը օլմուշ օլմա-
սը հասէպլիլլէ , պաղը իմթիեաղաթա մաղհար օլմուշ տուր քի , պաղէն պու իմթիեաղաթը տուի իսթիմալ իթմէքտաէ տիր . . . — Վագտա մէրգուժ , հագգընըզտա օլան մուհապէթիմի գըսգանապիլիր , ֆագաթ էսասէն ֆէնա պիր դատըն տա տէյիլ տիր , վէ զանն իթմէմ քի սիդէ վաճիպ օլտուղու հիւքմէթտէ գուսուր ի-
տէպիլսին :

Պլանչ ճէվապ վիրմէյիպ , պաչընը աչաղըեա է յտի : Պատէհու տիւշէս տէվամէն ,

— Գը՛զըմ, աֆտի, մէզպուրէ հագդընաա պիր թէչէ-քլինիղ մի վար տըր։

— Ա՛ա, մա՛տամ, տէեու մուգապէլէ իթ-տի կէնճ գըզ, աչիքեար պիր թէրէտիւա իւզրէ։

— Եանի քէնտիսինի իթհամ իթմէք իսթէ-մէէօրսունուզ, աֆտի Մ. տը Շասլէն, մէզպու-րէնին աէօզիւնիւ քէսէրէք, վէ քէնտիսինէ րաղ-մէն, ֆէվգել աատ հէնէֆան իչինտէ պուլու-նարագ։

— Րէճա իսէրիմ, ազի՛զըմ Ա.արիէն, աչըգ-տան աչըղա սէօյլէ՛յինիզ, ֆտեֆի խաաթա խա-թուն, — պիլմէ՛ք իսթէրիմ քի՛, Մարիան սի-ղէ պիր հագարէ՛թ մի իթմիչ տիր։

— Մա՛տամ, — տէեու ճէվապ վիրաի Պլանչ, — սիզին թահթը հիմանէէնիզտէ պուլունտու-ղումու պիլտիկի հալտէ, պանա հագարէթ իթ-մէէ ճէսարէթ իսէմէզ, չու գաատար քի, պա-գըչընըն ֆէնաըղը, վէ պէնիմ գարշըմտա, եալընըզ իթապ օլարագ իրաա իթաիկի պագը աէօզլէր, մէզպուրէնին պանա խասիմ իստուվի-նի աչըգտան աչըղա իսպաթ իթմէքտէ տիր-լէր ... — Մա՛տամ, էկէրչի թաատավվուրուն-ղու մէվգըի իճրաէէ գօէաճագ օլուրսանըզ, հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի, Մարիանըն աատա-վէթի արթագագ, թէնբին օլունմագ պիր տու-րէթ քէսպ իտէճէ՛ք տիր, վէ պէնի, սիզին նա-ղարընըզտան տիւչիւրմէ՛ք իչին, ֆըրսաթլար աբաէաճագ տըր։

— Գը՛զըմ, սիզ պու խուսուստա ասլտ վէս-

վէսէ իթմէ՛յինիզ, քիմսէ օնա մուվաֆֆագ օ-լամազ։

— Մա՛տամ, զաթընըզըն նէ՛ գաատար համիյ-եէթլի օլտուղունուզտու պիլիր, վէ օլ պապաէ սիզէ դիեաատէսիյլէ իշհարը թէչէ՛քքիւր իյլէ-րիմ, ֆագաթ պանա մուճիպի մէսէրրէթի օլ-տուղու գաատար, Մարիան ժիլպէրէ տէ պահսի քէտէր օլաճագ օլան պիր թէպէտիւլ հագ-դընաա մէզպուրէէէ բէչինէն մալիւմաթ վիր-մէզտէն էվվէլ, թաատավվուրուն-ղու մէվգըի իճրաէէ գօյմամանըզը, տիզ իւզէրինէ կէլէ-րէ՛ք թէքրար րէճա իսէրիմ։

— Ազի՛զըմ Ա.արիէն, իհթիմալ տըր քի, պու պապաէ սիզին հագդընըզ վար տըր, — տէեու մուգապէլէ իթաի մաատամ տը Շասլէն, պիր գաչ սանիյէէ թէֆէ՛ք քքիւրտէն սօնրա, — իմտի պիրտէն պիրէ թաատավվուրուն-ղու իճրաա իթմէ՛ք իսթէյիմ, զիրա պիչարէ Մարիանըն պաչը պիր աղ զայիֆճէ տիր, վէ ուպուտիեէթ վէ սաատա-գաթընըն ուճ տէրէճէսի, ագլընը զայ իթմէ՛ք տէրէճէսինէ վարտըրմագտա տըր ... — Պու հալտէ մէզպուրէ աատէթա աճընմաեա չայէան տըր ... — Սիզ պու ճիհէթի պանա անլաթմա-նըզտա, ֆագիլէթինիզին եէնի պիր տէլիլինի տահա իրաէէ իթմիչ օլտուղունուզ։

Տիւգ, պու սըրաատա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէ-եէրէ՛ք, սալթ տինլէեօրտու, ֆագաթ պագը-չընտան վէ եիւճիւնիւն թէպէտիւլինտէն, հիա-տէթի ազիմէ հիսս իթմէ՛քտէ օլտուղու անլա-չըլմագտա իտի։

Պու արալըգ օտա խըղմէթքեարընըն, պիր կիւմիւշ թէբսիտէ պիր խայլի մէքթուպլար կէթիրմէսի իւղերինէ, մուհավէրէ գաթթ օ-լունտու։ Մ. տը Շասլէն, պու մէքթուպլարը ալ-տը, սարէսլէրինի օգուտու, վէ սոնրա Պլանշ-Ասրիէնէ խիթապէն,

— Օհ՛ վկիւլիւ գըզըմ, իչպու մէքթուպ տա-խի սիզէ խիթապէն եաղըլմըշ տըր, տէտի։

— Պանա՞ մի, տէեու մուգապէլէ իթտի կէնճ գըզ, հայրէթ էսէրի կէօսթէրէրէք։

— Էվվէթ, Բարիստէն եաղըլմըշ պիր մէք-թուպ տըր, վէ մահֆազասընըն վիւսաթընա, վէ եաղըսընըն չէ.քլինէ պագըլըր իսէ, իշ հագ-գընտա պիր մէքթուպ օլմալը տըր։

Պլանշ, տիւդիւն.քէնտիսինէ ուղաթտըղը մէք.թուպու ալտը, վէ ճէպինէ գօյտուղու սը-բատա,

— Պու մէք.թուպ, պէլքի մուհիմմ պիր մէք-թուպ տուր, տէտի Ժան տը Շասլէն, անըն ի-չինն պիր ան էվվէլ օգուեուննուղ, գը՛զըմ։

— Միւսաատէնիզ օլսուր իսէ, օգուեաերմ, մա՛տամ։

— Յալթ միւսաատէմ՛ օլմադ տէյիլ, օգու-մանըզը արզու տաթի իտէրիմ։

Բիէր Րէտօնուն գըզը մահֆազաեը եըրթըպ, իմզասընա պագտը, վէ Մալբէրպիւի իմզասը եանընտա պիր քիւչիւք խաչ իչարէթի կէօր-տիւկիւնտէ, տիմրէմէսինի թուրթամատը։

Մէղքիւր խաչ, քէնտիսիզլե թէք կէօզիւ-նիւն արասընտա մուգարրէր օլան պիր իչարէթ

իտի իսէ տէ, տիկէր հէր քիմ կէօրսէ, պու իչարէթին մանէասընը անլաեամազ իտի։

Կէնճ գըզըն հարէքէթի հէր նէ գատար ճիւ-ղիճէ օլտու իսէ տէ, մատամ տը Շասլէն ֆար-գընա վարարագ,

— Գը՛զըմ, աճապա պիր ֆէնա խապէր մէք-թուպո՞ մու տուր, տէեու սիւալ իթտի։

— Խա՛յր, մա՛տամ, — տէեու ճէվապ վիրտի Պլանշ, — Մ. գօնթուն քէչֆ իթտիկի կիպի, իչէ տայիր մէքթուպ տուր ... — Պէնիմ հագ-գըմտա տօգթօր Ֆրէպօ իլէ կէօրիւշմիւշ օ-լան Մ. Մալբէրպիւի, քէնտիսինէ պօրճլու օլ-տուղում իւճրէթի մատաէսինի թէսվիեէ իթ-մէք իւզրէ, (մատամընի էկէր միւսաատէսի օ-լուրսա,) եարընն սապահ քէնտի իտարէխանէ-սինէ կիթմէք.քընկիմի րէճա իլլէօր։

— Նէ՞չին միւսաատէ իթմէ.յիմ, գը՛զըմ, տէ-տի Ժան տը Շասլէն, եարընն սապահ գահվալ-թընան էվվէլ, գուբէ արապասընը սիզին իչին հաղըրլասընըլար տա ...

— Մատա՛մ տիւշէս, եաեան կիթմէք իչին միւսաատէնիզի թէմէննի իտէրիմ, — տէտի Պլանշ, տիւշէսին սէօղիւնիւ քէսէրէք, — պու-րատան վիզիթուար սօգաղընա գատար ուղուն պիր եօլ տէյիլ տիր ... Պունտան պաշգա, պիր ադ եօլ եիւրիւմէք տէ, ֆայիտէսէն իսալի օլ-մազ։ Մատէն քիլիսէսի եօլուսունն իւղերինտէ տիր, օրատա տախի պու միւնասէպէթլէ կիրէ-րիմ ... — Պէն նանքէօր տէյիլիմ, վէ պէնի պուրատա կէօնտերմիշ օլան ճէնապը Հոդդա

նէ՞ գատար թէչէ-քիւրէ պօրճլու օլտուղու-մու պիլիրիմ։

— Գը՛զըմ, իսթէտիկինիզ կիպի հարէքէթէ սէրպէսթսինիզ։

Տիւզ, քէնէնի մէ-քթուպլարընը օգուէօր կի-պի զանն օլունմագտա իտի իսէ տէ, պունուն-լա պէրապէր, տիւշէս իլէ Պլանշ-Ատրիէն արա-պընտա թաապի օլունան սէօղլէրտէն հիչ պի-րիսինի զայպ իթմէմիշ իտի, վէ ֆէրտասը կիւն կէնճ գըզըն եալընըզճա վէ եաեան օլարադ տի-շարը չըգաճաղը, մէղքիւր մուհավէրէնին նէ-թիճէսինտէն անլաշըլմասը իւզերինէ, մեր-գումի իհթիեարըն կէօղլէրինտէ պիր մէսէրըէթ զիեասը հուսուսլէ կէլտի։

Պալէատէքի մուհավէրէտէն սօնրա կէչէն սա-աթլար, Մ. տը Շասլէն իչին թիւ-քէնմէզ զանն օլունտուլար, վէ ագըպէթ կիճէ օլտու, վէ հէր քէս կիպի իհթիեար տախի եաթաղընա կիւտի իսէ տէ, կէօղլէրինի պիր տագըդաճըդ օլսուն գաբաեամասը, չիւն-քի չիտաէթի աչգ ու սեվ-տասը, տէրէճէյի նիհաեէյի պուլուպ, պէ-նի գաղան կիպի եագմագտա, վէ ֆի-քրինի գուվվէթտէն տիւշիւրմէ-քտէ իտի։

Ամա սըրա, հիսս իլլէտիկի աթէչի աչգ ու սեվտաեը, Ատրիէնէ իգրար իթմէ-քլի-ք արղուի չէտիտինէ գարշը գոյմաեա չալըշմագտա իտի իսէ տէ, պու չալըշմասը, ըէ-ք աղ վագըթի իմ թիտատ իտիպ, էնճամընտա, Մ. տը Շասլէն, գարշըսընա չըգաճագ ֆուրսաթը գաչըրմամա-եա գարար վիրմէ-քտէ իտի։

Պինաէն ալէյհ ալէսսապահ եաթաղընտան գալդըպ, վէ ելպիսէսինի կիյինէրէ-ք, ելտիվէն-լերինի վէ չարգասընը տախի հաղըրլասը, վէ պիր դաբուսսու, կէնճ գըզըն աչաղը ինէճէ-ք օլ-տուղու նէրտիվէնէ նաղըը պուլունան քէնտի իչ օտասընա կիթտի։

Մէրգումի օ օտատա, արալըդ պրագըլմըչ օ-լան գաբունուն եանընտան տիչարըեա գուլագ վիրմէ-քտէ օլուպ, ճիւզի պիր սէս իչիթտիկին-տէ տիթրէմմէ-քտէ, վէ օն ալթը եաչընտա պիր տէլիգանլը տըր կիպի, իլ-ը միւլագաթ վագ-թինէ պէ-քլէմէ-քտէ իտի։

Տիւգ չօգ պէ-քլէմէտի, չիւն-քի նիհաեէթ իւսթ գաթտա պիր գաբու գաբանմասը սէպի ալտը, վէ սօնրա նէրտիվէն գատէմէլէրինէ ֆիսթան սէպի տօգունտուղունու իչիթտի։

Իհթիեար, օ սէս, կէնճ գըզըն ֆիսթանը սէպի օլտուղունու անլաեարագ, քէնտի գա-բուսունուն եանընտան կէչէճէյի սըրատա, պաղթէթէն գաբուեու աչտը, վէ էչի-ք իւզե-րինտե տուրտու։ Զաթէն Պլանչ տա պու վու-գուաթը մէմնուլ իտիեօրտու։ Պունունլա պէ-րապէր, սուրէթա պիր թէճաճիւպ հարէքէթի իպրաղ իթտի, վէ նազի-քեանէ րէֆը սէտա իթմտիքտէն սօնրա, անճագ անլաշըլըը պիր սէս լիլ տէ,

— Ա՜հ, միսի՛ւ տիւգ, պէնի նէ՞ գատար գօրգուԹատունուղ, տէտի։

Հանրի բէրէքէտերէ-ք,

— Ա՛տրիէն, պէն սիղի պէ-քլէեօրտում, տէ-

եու մուգապէլէ իթ՛ալ իհթիեար աչըգ ։

— պէնի՞ մի , մի՛ սիւ տիւդ , ֆադաթ նի՞չին ։

— Տիշարը չըգըեօրսունուզ , տէյի՞ մի ։

— Մաամ՛ տիւշէսին միւսաամէհիլէ , եվվէլթ , տիշարը չըգըեօրում ։

— Սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ ,

— Պանա պիր սէօյլէնէճէկինիզ վար իսէ , պուեուրուն սէօյլէյին , իչթէ սիզի տինլէեօրում ։

— Պուրատա սիզին իլէ կէօրիւշէմէմ ։

Բիէր Գարնօնուն գըզը , հէր նէ դաամար ատէթա չէյթանի պիր թապխաթա մալիքէ իտի իսէ տէ , պու դաամար չաբուդ , վէ պու տէրէճէ միւքէմմէլ պիր ֆիւթուհաթընտան տօլայը տա հէնէճանընը թէնքին իտէմէմ՛քաէ , վէ Հանըմ ը Շաալէնաէն հէման տահա զիեաամէ տիթթիէմէքաէ իտի , վէ քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Ֆադաթ , միւսի՛ւ գօնթ . . . տէտի ։

— Ա՛հ , ըչճա իտէրիմ . . . — տէեու մուգապէլէ իթտի իհթիեար , ֆէվգէլ ատէ պիր խահիշլէ , վէ կէնճ գըզըն սէօզիւնիւ քէսէրէք , — մատամ պէնիմ իսթիւրահաթըմ . . . հաեաթըմ վէ սիզին վէ պէնիմ սաամէթիմիզ իւզէրինէ տիր . . . — Քիլիսէնէ կիտէճէկինիզի պէեան իտաիեօրտունուզ . . . իմ՛տի , պիր աղտան կէլիպ , սիզի օրատա պուլուրում . . . պէնի պէքլէյինիզ . . . պէնի պէքլէնէճէկինիզէ սէօզ վէրինիզ , վէ ֆազլա սէօզ սէօյլէմէյինիզ ։

— Միսի՛ւ տիւդ , պու պապտէ պանա էմ՛րի մի իսթիեօրսունուզ ։

— Էմր իթտէեօրում , իլլա ըչճա իսթիեօրում ։

— Լաքին պէն սիզէ իթաաթ իթտէք իչին , անճագ էմրինիզի պէքլէրիմ ։

— Բէ՛ք իյի , էօյլէ օլտուղու հալտէ , պէն տէ էմր իսթիեօրում ։

— Վաղիֆէմ իթաաթ իթտէք օլտուղու թագտիրտէ , էմրինիզ իւզրէ սիզի պէքլէրիմ ։

Պաաէհու Պլանչ հիչ պիր քէլիմէ իլավէ իթտէեէրէք , սավուչտուպ կիթտի ։

19

Մ· տը Շաալէն եալընըզ գալընճա , իւմիտ վէ սաաաէթի արզուսուլա աատէթա ագլընը զայ իթտէք տէրէճէսինէ կէլտի , վէ պիր է՛յեամ իչ օտասը գարուսունու իւզէրինտէն գարատը ։

Պլանչ , գօնաղըն աէհլիզինտէն կէչտիկի զէմանն , սաաթ տօգուզ վուրմուդ տա իտի ։ Մէղպուրէ , մահէլլի մէղքիւրտէ Մարիան Փիլպէրէ թէէսատիւֆ իթտի ։ Պու գաաըն , կէնճ գըզըն , եէնի էլպիսէ կիյինմիչ օլարագ , տիշարը չըգմադ իւզրէ պուլունտուղունու կէօրաիւկիւնտէ , սու էճնիյէթ վէ աատավէթլէ մէրգումէեէ ամ՛ֆը նիկեահ իյլէտի ։

Պլանչ տախի Մարիանա պագտը , վէ գարչըսընտա տուրուպ , իսթիհզա՛քեարի զանն օլունան պիր սէտա իլէ ,

— Րէճա իտէրիմ , մատա՛մ տիւշէսէ , տիւն

քի կիւն վիրմիչ օլտուղու բուխսաթատան պիլ իսթիֆատէ, տիշարը չըգտըղըմը, վէ դահվալթըտան էվվէլ ավտէթ իտէճէկիմի խապէր վէրինիչ, տէտի։

— Սիզին իչինիչ պանա այիտ տէյիլ տիր, մա՛տմուազել, — տէեու ճէվապ վիրտի Մարիան սէրտճէ... — Պէն սիզին սիբարըչլարը-նըզա մէմուր տէյիլիմ... — Մատամքի մատամ սիզէ տիշարը չըգմանըզ իչին բուխսաթ վիրմիչ իսէ, չըգապիլիրսինիզ... Հաթթա պիր տախի ավտէթ իթմէսէնիզ, տահա իյի իտէրսինիզ։

Ծախթէ Ադրիէն, պու սէօզլէրի թահգիրամիզ պիր թէպէսսիւմէ թէլագդը իթտի, ճամլը գաբուեու աչտը, վէ սօղադ գաբուսունուն նէրտիվէն գատէմէլէրինտէն աչաղըեա էնիպ, նապէտիտ օլտու։

Մարիան ժիլպէր, կիտէր-քէն մէրգումէնին արգասընտան պաղմագտա, վէ ֆիլքրինտէն տախի,

— Էվվէթ, էվվէթ, տիմէքտէ իտի... մատամ տիւշէս էվինէ, Ադրիէն իտմինի իհրազ իթմիչ օլարագ պիր չէյթան կիրտիրմիչ տիր, — վաղատա պու գըզ, ադիզէ Պիքրին թասվիրինտէ զանն օլունմագտա իսէ տէ, պէն ադնըն տէսիսէլէրինէ դաբըլանըլարտան տէյիլիմ... Մէրգումէ, պագանըն վիճուտինի տիթրէթտիրմէ ը տէրէճէսինտէ հիւսէյնա տըր, վէ միւսիւ տիւգիւն նազարը տիգգաթը տա քէնտի իւզէրինէ ճէլմ կյլէմիչ տիր, հաթթա

էկէր պէն մանի օլմագ իսէմ, պու իչին սօնու նէ՛րէեէ վարաճագընա տախի չիւպհէ իթմէմ։ Լագին պու խուսուստա պէն մանի օլմագտան տուր օլմաեաճաղըմ, զիրա պու ճիհէթ, պէնիմ վազիֆէմ իգթիդասընտան տըր։ — Էլէն պէնիմ սիւտիւմիւ էմմիչ տիր, տիմէք տիր քի, պէն պու ֆամիլեատան սայըլըրըմ։

Մարիանը, քէնտի քէնտինէ սէօյլէտիկի սէօզլէր, մէմնուն խարիճինտէ պիր հատիսէ իլէ գաթթ օլունտուլար։ Շէօյլէ քի, Մ. տը Շասլէն էլլէրինէ էլտիլէն, վէ պաչընա չարգա գէօմուշ օլտուղու հալտէ, տէհլիզտէ զահիր օլտու։

Էլէնին սիւա վալիտէսի, մէրգումա տավկըն պիր նազարլա պագտը, վէ պատէհու,

— Միւսի՛ւ տիւգ, տիշարը՞ մը չըգըեօրսունուշ, տէտի։

— Էվվէթ, Մա՛րիան, տէեու ճէվապ վիրտի իհթիեաը։

— Պու գատար էր-քէն վէ եահան տիշարը չըգմանըզտա, պէտպէզլի մունհիմմ պիր սէպէպինիչ օլմալը տըր։

— Էվվէթ։

Մ. տը Շասլէն, չու ուչղունուզ թէսատիֆտէն տօլայը ճանը զիեատէսիյլէ սըգըլարագ, քէնտիսի տախի ճամլը գաբուեու աչտը, վէ նէրտիվէն գատէմէլէրինտէն աչաղը էնտի։

Մարիան պաչընը գաչըեարագ, քէնտի քէնտինէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Շու Ադրիէն տէնիլէն մախլուգուն, պիր չէյթան օլտուղունու զանն իթմէգլիկիմտէ,

նէ գատար հագդըմ վար տըր . . . — Ատէթա իհթիեարը պիւյիւլէմիշ տիր . . . — Հէմ էլիմի աթէչէ գօճարագ պահս իտէրիմ քի , մէրգուզմուն չու վագըթտա տիշարը չըգըշը , օ մէչ-լունէնին արգասընտան կիլմէ՛ք իշլին տիր . . . — վա՞հ պիչարէ մատամըմ , սիղին րահաթճա էօլմէնիղէ պիլէ միւսաատէ իթմէնէճէքլէր :

Տիւգ , արապա գաբուսունտան կէչտի՛քտէն սօնրա , պէյքի քէնտիսինի գօլլաեանլար օլուր տէեու , էլիղէ թարաֆընա կիթտի , ֆագաթ տիկէր իւքի սօղագլարտան , եինէ ասըլ կիտէճէկի եօլ իւղերինէ կէլմի :

Պլանչ գօնագտան չըգտըգտան սօնրա , աճէլէ եիւրիւմիւշ իտի : Մէրգուզմէ , տիւգիւն քէնտի արգասընտան կէլէճէկինի պիլտիկինտէն , պիր աղ իլէրտէ պուլունմագ իսթէեօրտու : Գինապէրին սէրհան Րօայեալ սօղագընա մուվասըլէթլէ , Մատլէն քիլիսէսի ներտիվէննէրին-տէն չըգտը , վէ քիլիսէեէ կիրիպ , տիգդաթլէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտի :

Քիլիսէտէ , մուգատտէս սուեուն եանընտա աեագտա տուրմուշ օլան պիր ատէմ , բարմագ-լարընըն ուճունու մէղքիւր սուեա սօղուպ , մէղպուրէեէ սունատու : Կէնճ գըզ , կէօղէրինի պու ատէմէ աթԳ իտինճէ , սօլմուշ եանագլա-րընտան , վէ կէօղիւնիւն պիրի քէօր օլմասընտան , Բիէր Րէտօն օլտուղունու Թանըտը , վէ մէրգուզմա եավաշ պիր սէալէ ,

— Տիւգ արգամտան կէլիեօր , տէտի :

— Ընտէն նէ՞ իսթէեօր :

— Պէնիմլէ մահրէմանէ կէօրիւշմէ՛ք իսթէեօր :

— Ղալիպա չիմոիտէն ագըընը զայ իտէրճէ-սինէ սանա տիլտատէ օլմուշ տուր :

— Ընա նէ՞ չիւպհէ :

— Ա՛ֆէրին ղըզըմ , սէն քէ՛ք միւսթայիտսին . . . — Պէնիմ տաիի սանա սէօյլէեէճէքլէրիմ վար տըր , ֆագաթ չիմոիտի՛ք տիւգ իլէ կէօ-րիւշ , վէ մէրգուզտան այրըլտըգտան սօնրա , կէլ պէնի պուլ :

— Նէ՞րէտէ :

— Պուրատա :

— Բէ՛ք իյի :

Պատէհաու թէ՛ք կէօղիւ Բիէր Րէտօն օլան Սէղար պարօն տը Ֆօսարօ , քիլիսէտէ իպա-տէթի իթմէ՛քտէ օլան էբէյիճէ ճէմիյէէթ ալա-պընտա նապէտիա օլտու , վէ Պլանչ , օրթա գա-բու եանընտա վագը պիր տիրէյին գուրպին-տէ տիղ չէօքտիւ :

Օն տագըգա կէչինճէ , Մ . տը Շատլէն քիլի-սէեէ կիրտի , վէ իւ՛ք պագըչտա արատըղընը կէօրտիւ : Մէղպուրէ , եիւզիւնիւ իւքի էլէրի արատընտա կիզլէմիշ օլտուղու հալտէ , տին-տարճա տուա իտիեօրտու , եախօտ տուա իտիեօր տէեու զանն օլունուեօրտու :

Տիւգ , եավաշ եավաշ իլէրլէյիպ , մէղպու-րէնին իսկէմլէսի եադընընտա պուլունան պիր իսկէմլէ իւղերինտէ տիղ չէօքտիւ ,

Պլանչ , հէր նէ գատար տիւգիւ կէօրէմէ-եօրտու իսէ տէ , եւանընն գըզը օլմագ հատէ-պէյլէ , միւթթասիֆ օլտուղու հիսսի թտապիլ

սահէսինահէ , մերդումուն եադլաշարդընը անլամագտա իսի ։ Պինահէն ալէյհ ասլա գըմըլտանմահարադ պէքլէսի ։ Ցիւդ իսէ , պու ալարդ տիլթէհօրտու ։

Պու մուաղդամ զաթ , քէնահ նէպլինէն ուսուլ վէ ատաթըյլա թալիմ ու թէրպիեհ կէօրմիշ , վէ մէվատաը մուգատաէսէհէ հիւրմէթ վէ րիահէթ իթմէքլիկէ զա չօճուգլուղունահան ալըշմըշ օլտուղու ճիհէթլէ , մուաղդէդ վէ մուգատահէս պիր մահէլլահ զինաքհարանէ սէօզլէր թէլէֆֆիւզ իթտիկինահէ , բէք մէնֆաաթ վէ քհաֆիրճէ վէ հիւրմէթսիզճէ պիր հարէքէթտէ պուլունճաղընը , քէնահ քէնահխինահէն կիղլէհէմէմէքահէ իսի ։ Ֆագաթ աչդ ու սէվատա տուդղուսու , նիչէ տէֆալար ինսանը կիրատագա գատար սէվդ իթտիկինահէն , տիւֆէյլն թէրէահիւտիւ տահի բէք աղ սիւրտիւ , վէ զամիրինի վէ հէհէճանընը թէսքին պիրլէ , կէնճ գըզըն գուլաղընա տօղրու էյիլտի , վէ ղաճէթի եավաչ պիր սէպլէ ,

— Ադրի՛էն , տէտի ։

Պչանչ անինահէ արդասընա տէօնիւպ , մէլգուսմա պագտըղընտա , իհթիեաթ տիւդ ,

— վատընըզըն իճրասընտա պուլունմուչ օլտուղունուզ իչին , էզճան ու տիլ սիզէ իհճարը թէչէքքիւր , ֆագաթ պուրատա սիզին իլէ կէօրիւչէմէճէհճէկիմտէն , քիլիսէհէն տիշարը չըգմանընըզը բէճա իյլէրիմ ... պէն տահի արգանընըզտան կէլիւօրսէմ , տէտի ։

Ծահմէհ Ադրիէն , սէսսիղճէ աճաղտա գալ-

դըպ , քիլիսէհէին պիր գսքուսունա տօղրու իլէրլէտի ։ Մ· տը Շասլէն , տէօրթ պէշ ատըմ ուղագտան մէրգուժէհէն արգասընտան կիտիճաօրտու ։

Կէնճ գըզ քիլիսէհէն տիշարը չըգտընըզնտա , տիւդ , մէղպուրբէհէ եադլաշարադ ,

— Գօլթուղունա կի՛րինիզ , տէտի ։

— Պէ՞ն մի սիղին դօլթուղունուզտա կիրէյիմ ։

— Րէճա իտէրիմ , մուհաալիֆէթի իթմէ յինիզ ։

Պչանչ , հալէտա թէրէտահիւտահէ պուլունտուղունահան , վէ տիւդ իսէ , ադլընա մալիբ օլմատընըզնտան , մէղպուրբէյի գօլունտան թուրտու , վէ գօլունու քէնահ գօլունա կէչիրիպ , սիւրաթլէ նէրահիվէն գատէմէլէրինահէն աչադըճա էնտի , վէ ճիվարտա պուլունահան ատատա մէրքէզինէ գատար մէղպուրբէյի կէօրթիւրահիւքահէն սօնրա , պիր արապանըն գարուսունու աչար , վէ կէնճ գըզտա խոթաչէն ,

— Պինինիզ , տէտի ։

Պչանչ , նէնիահէն վէ աչի քհարէն թէրէտահիւտ իչտ իչդրէ պուլունտուղունահան ,

— Րէճա իտէրիմ , տէտի տիւդ , պէնտէն գօրգմանընըզ , հէմ պէնիմ հիւրմէթ վէ րիահէթիմ հագդընտա էմին տէյինմիսինիզ ։ — Պէչ տագըգտա գատար կէօրիւչտիւքահէն սօնրա , սիղի թէքտար պուրատա կէթիրիրիմ ։

Կէնճ գըզ , կիւճա իչտու բէճա սէտասընտան մահղուպ օլմուչ տուր կիպի զանն օլունտագ , արապատա օթուրտու ։

— Ղաճէթի եավաչ հարէքէթլէ , պուլվար

Մալէզհէրպտէն կիտինիզ, տէտի տիւգ արա-
պաճըեա։

Պատէհու քէնտիսի տախի կէնճ պիր ատէմ
կիպի չէվիլիլէ արապաեա աթլաեըզ, գա-
բուեու արդատան գարատը, վէ արապա հա-
րէքէթէ պաշլատը։

Բիէր Բէտօն, պու արապտգ արապա մէրքէ-
ղինտէն եվկիրմի գատէմ ուզագտա աեագտա
տուրմուշ օլուպ, հիքեաեէ իթտիկմիզ թաֆ-
սիլաթտան հիչ պիրիսինի նազարը տիդգա-
թընտան գաչըրմամըշ իտի։ Հաթթա արապա-
նըն նիւմէրօսունու տախի քէնտի եօլ տէֆթէ-
րինէ գայտ իտիպ, պիր սիկարա հագտը, վէ
քէյֆլի պիր թարզտա էվլերին պօեունա եօ-
գարըը աշագը տօլաշմաեա պաշլատը։

Տիւգ, պիր քէրէ Պլանչըն եանընտա օթու-
րուպ, անըն նազիք վիճուտինի սալթ կէօր-
մէք, վէ նէֆէսինի ալմագա միւթէէզզիզ օ-
տուղու հալտէ, էօյլէ պիր ագիմ հէնէճան հիսս
իյլէտի քի, զիհնինտէ հէր չէյ գարըշտը, եիւ-
րէկի չարբմաեա պաշլատը, վէ ալթիսաթլիք
իչինտէ պուլունան ֆիքրինտէ ագիմ պիր սաա-
տէթ վէ էգպալ, վէ մէմուրտէն խարիճ պիր
մէֆթունիյէէթ տույդուսու պուլունմագա իտի։

Մէրդումէն եիւզիւ գըղարմըշ, վէ կէօղէրի
բարլագըզդ քէսպ իթմիշ օլտուղու կիպի, տօ-
տագ լարընտան տախի մանէաորդ քէրիմէլեր չըգ-
մագտա իտի։ Պլանչ, տամլատան էվվէլ վագը
օլան հալէաթըն, պու եօլտա չէյլէր իտուկինի
չօգ տէֆա իչիթմիշ օլմազդէ, իհթիեարըն մէզ-

քիւր հալէրինտէն նազի տիւչարը վէվէսէ օ-
տուս, վէ իլգ տէֆա քէնտիսի քէլամա աղազ
պիրդէ,

— Միւսի՛ւ տիւգ, տէտի, էմրինիդէ իթտաթ
իթտիմ, զիրա մատտէ, սիզին խոթիրահաթը-
նըզ, ատատէթինիդ, վէ էօմրիւնիւզ հագգըն-
տա օլտուղունու թէէմին իտիեօրտունուզ...
Պինատպերին սիզի տինլէմէքլիկի նամըզ ըէտտա
իտէպիդէր իտիմ։ Պունունլա պէրաբէր, չու
էօնատէ պուլունտուղում վազիեէթ տէ, քէզ
մուխտաթարալը վէ եօլտուղ տուր։ Պինատպերին,
էֆէնտիմ, մագսատինի պիլմէտիկիմ, վէ մու-
վաֆֆագաթ իթմիշ օլտուղումտան տօլայը,
քէնտի քէնտիմի թայեիպ իյլէտիկիմ պիր մու-
հավէրէյի մուխթասար գըլմանըզդը ըէճա իտէ-
րիմ... — Սէօյլէյին, պանա տիեէճէկինիդ նէ՞
տիր։

Պլանչըն սէօղլէրի, անինատ թէէսիրլէրինի
կէօսթէրտիլէր, վէ զիքր իթտիկիմիզ մուճիպի
իզթիրապ ալէտմէքլէրի տախի տէրագատ տէֆ
իյլէտիլէր իսէ տէ, իհթիեարըն աչդ ու սեվ-
տաճա մէֆթունիյէէթինի մահվ իյլէեէմէտի-
լէր։ Պու հալտէ տիւգ, կէնճ գըղըն իչի
էլի-
նի քէնտի էլլերի իչինտէ սըգարագ,

— Սիզէ տիեէճէկիմ նէ՞ մի տիր... — Շիմ-
տիեէ գատար անլա՞մատընըզ, քէչֆ իթմէ-
տինիդ մի, տէտի։

— Խա՛յր, միւսի՛ւ գօնթ, նէ՛ անլատըմ, վէ
նէ՛ տէ քէչֆ իթտիմ։

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ, իշթէ սիզէ նէ՛ օ-

տուղուն՝ սէօյլէ յիմ, զիրա պուհատան պէօյլէ հիչ պիր դուվվէյի պէչերիմէ, սըրրըմը կիզլե-մէմէ պէհնի լճզալար իտէմէզ... սիզէ սէօյլէմէ-ճէկիմ չու տուր քի, սիզի սէվէրիմ...

Պլանչ, պու իֆտատէ յի իչիտիր իչնիմէզ, էօյ-լէ պիր կիւզել հարէքէթ իպրազ իթտի քի, զէմանէմիզին էն մէչհուր թէաթրօ օհուննճու գատընլարը կէօրտիւքլերինտէ, ատէթա գըս-գանաճազլարը չիւպհէսիզ իտի։ Շէօյլէ քի, անհնտէ էլլերինի, տիւքէն էլլերինտէն տեր-րըզ, վէ տուրէթա պիր տէհչէթ ալէտմէթլէյէ բիւճաք իտէրէք, պօղուզ պիր սէսէ տէ,

— Պու սէօյլէտիկլինիզ սահիհ տէյիլ տիր... միւմքիւն տէյիլ տիր... — խա՛յր, միւսի՛ս ահուդ, սիզ պէհնի սէվմէզսինիզ, տէտի։

— Գալպիմին վէ րուհումուն պիլճիւմլէ դուվ-վէթլերիյլէ սիզի սէվէրիմ, տէհու մուգապէլ իթտի Հանրի տը Շատլէն։ — Էկեր միւգթէ-տիր օլսա իտիմ, պէհնի իհտիթա իտէն, պէհնի էտիր դըլտն, վէ էօրիհմիւ թէպահլ պիրլէ, սինհի շէյխուխէթիմի պիր թըճըլ հատլնէ գօ-հատն չու աշգ ու սէվտատը սիզ պէհատն ու թա-րիճ իթմէք իչին, իատատէթէն լուղէթլէր իճատ իտէր իտիմ... — Իպ նազարատ սիզ պէհնիմ ադըմը ֆիքրիմի չէլհնիզ... Սէհի կէօրիւր կէօրմէզ, էտիրինիզ օլատմ... — Պուհատան պէօյլէ պէհն սիզինիմ, վէ սէզտէհն պաշգա քիմ-հէնին տէյիլիմ... — Ատրի՛էն, սիզատէն զայ-բի, պէհնիմ իչին տիւնէտ հիչ տիր... — Իչպու հուհուտատաղ վէ նիհատէթտիզ մուհապպէթէ

մուգապիլ, սիզատէն թէմէհնի իթտիկիմ չէյ, ճիւզի պիր իւմիտ տիր... — Սէօյլէ՛յին, պիր կիւն պէհնի սէվէճէ՛քմիսինիզ։

Բիէր Գարնօնուն գըզը, մէգքիւր աշգ ու սէվ-տա սէօզլէրինի, զահիրի պիր տէհչէթլէ տին-լէհօրտու, վէ լաքին գալպէհն ազիմ պիր մէ-սէրրէթ հիսս իլլէմէքտէ իտի։

Իհթիւտար տիւգիւն սէօյլէտիկի սէօզլէր, բէհ տօղրու սէօզլէր խոխլէր։ Ֆիլհագր մէրգումի, կէնճ գըզըն էսիրի օլուպ, մէզպուրէ օ իհթի-ճարը, գըրըլմասը նագատիլ պիր զինճիր իլէ թուխմագտա, վէ կիւն պէ կիւն պու զինճի-րին հալգալարը դավիլէչմէքտէ իտի։

Պու հալտէ, թէք կէօզլիհնինն քէչֆ իթտի-կի միւսթագպէլ ուզագ գալմաերպ, եագընտա ֆիհլէն կէօրիւլէճէք իտի։ Շէօյլէ քի, պի-էտաս զանն օլունան տիւգլիւք թաճը, վէ միլիօնլար խէճալաթը, եագընտա խէճալաթ տայիրէսինատէն չըգըպ, սահիհլիք տայիրէսինէ կիրէճէք խոխլէր։

Պլանչ, վագտա տէրունէն բէք զիճատէ սէ-վինճ իչինտէ խոխ խէ տէ, երիւզինտէ պիր հայրէթ թատվիրինի համիլ օլտուղու թագտիր-տէ, սիւքիւթ իչդրէ տուրուհօրտու։

Հանրի տը Շատլէն, զաճէթլէ միւթէէսսիր իւլ գալպ օլուպ, իղթիրապը տէրունէչ,

— Ատրի՛էն, պահա ճէվապ վիրմէէճէ՛քմի-սինիզ, տէտի։

— Միւսի՛ս տիւգ, սիզէ նէ՞ ճէվապ վիրճ-պիլիրիմ, տէհու ճէվապ վիրտի օ չէյթանի

մախլուգ , մէհարէթլէ իճրա օլունան պիր ալթ-
իսթլիւքլէ : — Էօմրիւմտե իլք տէֆա օլա-
րագ , պէօյլէ պիր հագարէթէ տիւչար օլտում ,
վէ պու հագարէթի պանա իտէն տէ , սիզ օլ-
տուննուզ ,

— Հագգընըզտա հիաս իտէկէլտիկիմ աչգ ու
սէվտա տույղուսու , հագարէ՞թ մի տիր , տե-
տի տիւգ :

— Սիզ տախի բանա պիլիրսինիզ քի , պէնի
սէվմէեէ սիզին հագգընըզ եօդ տուր :

— Ինանո քէնտի գալպինէ հաքիմ օլապի-
լի՞ր մի :

— Գալպինէ հաքիմ օլամազ իսէ , սիւ-
քիւթ տուրմաեա հաքիմ օլապիլիր ա՞ , — տէեու
մուգապէլէ իթթի կէնճ գըզ մաղրուրանէ պիր
սուրէթտէ : — Էկէրչի պէն , սիզին գօնաղը-
նըզտա պիր խըզմէթքեար օլմասա իտիմ , վէ է-
կէրչի սիզին պանա հադգդի րիաեէթինիզ պու-
լունսա իտի , պանա պէօյլէ պիր իգրարա ճէ-
սարէթ իտէմէզ իտինիզ , չիւնքի պու իգրար ,
ատէթա պիր թահգիր տիր . . . — Իմտի , միւ-
սի՛ւ տիւգ , սիզին նազարընըզտա հէր նէ տէ-
րէճէ էհէմմիեէթսիզ պուլունսամ , պունունլա
պէրապէր պէն եինէ քէնտի գըյմէթ վէ տէ-
եէրիմի պիլիրիմ . . . — Քէնտի քէնտիմէ րիա-
եէթիմ վար տըր , վէ տօղրու եօլտան չաչմագ
իսթէմէմ . . . — վէ սէվտիկիմ վէ տէրուննինտէ
մէսուտէն եաչաեաճաղըմը մէմնուլ իլլէտիկիմ
պիր եվի , միւքէաուէրէն , ֆագաթ աննըմ ա-
չըգ օլարագ թէրքէ հաղըրըմ : Իմտի , պէն-

տէն հիչ պիր ճէվապ պէքլէմէյինիզ , վէ պէ-
նիմ թէճրիւպէսիզլիկիմտէն , եախօտ ճահիլճէ
չէյլէրե գարըլմագլըգ սինինիմտէն , սագըն իւ-
միա իթմէյինիզ , պէն , սիզին Դըրւէյնէ ասլա
օլամամ :

— Նէ՞ սէօյլէեօրսուննուզ , քի՞մ սիզէ պէնիմ
մէթրէսիմ օլունուզ տիեօր , տէեու մուգապէ-
լէ իթթի Մ· տը Շասլէն , էօյլէ պիր տաղընըզգ
ֆիքիր իլէ քի , պունուն թարիֆինտէն իսէ ,
անլաչըլմասը տահա գօլայ տըր :

— Ա՛ճաֆիպ , սիզին լագըրտընըզտա էհէմմի-
եէթ վիլտիկիմ հալտէ , պաչգա պիր չէյ մի օ-
լաճաղըմ , — Համտո օլսուն , տիւչէս հաեաթտա
օլուպ , էօմրիւնիւն թէմտոիտ օլունմասընը ճէ-
նապը Հագգտան էզճան ու տիլ թէմէննի իյ-
լէմէքտէյիմ :

— Ա՛տրի՛էն , — տէտի տիւգ պօղուդ պիր սէս-
լէ , չիւնքի զաատսարլըղընըզն հիսսիեաթլըյա սէ-
սի պօղուլմուչ իտի , — բանա պիլիրսինիզ քի ,
Ֆանտաճ իւմիտ գալմամըչ տըր . . . Աըթգ իլմ
ու հիւնէր , մէզպուրէ իչինի հիչ պիր չէյ եա-
բամազլար : Անը գուրթարմագ իչինի պիր միւճի-
պէ լազըմ տըր , հալպու քի օ միւճիպէ տէ գա-
պիլ տէյիլտիր ... — Պինաէն ալէյհ պէնիմ հիւրը
օլաճաղըմ կիւն , սիզ տէ տիւչէս օլաճագսընըզ :

Պանչ , հէր նէ գատար սէվինճինտէն տիթ-
րէտի իսէ տէ , վիճուտի տախի տէհչէթլէ սար-
սըլըր ,

Հէնուզ աչըլմամըչ օլան պիր մէզար իւզէ-
րինտէ , իհթիեաը թարաֆընտան իտիլէն վատ ,

ալ գաւառը ճանվերճե իտի քի, Բիեր Րէտօնուն գըզը պիլէ, մէզքիւը վատը իշխիթիկինատէ, վիճուտինատէ ղարիպ պիր հեհեճան հիսս իլլեմէքտէն քէնտիյի Թուխամատը։

— Շիմոի սիզին հագգընըզտա Թաասվուրումուն նէ՛ օլտուղունու անլատըղընըզ հալտէ, արթըգ իւմիտ իտէպիլի՞միյիմ, տէեու իլավէ իթտի Մ. ը Շասլէն։

Սախթէ Ա.արիէն, տօտագլարընտա, պագան կէօզիւ չարըըճը պիր Թէպէոսիւմ հուսուլէ կէթիրիպ, վէ ճալիպ պիր նազարըա տիւգէ պագարագ,

— Իւմիտ իթմէնիզի սիզէ մէնն իտէմէմ տէսի։

— Մէնն իթմէմէ քլիկինիզ պիւյիւք պիր չէյ տէյիլ տիր... Միւսաատէ իտէրմիսինիզ։

— Միւսի՛ւ տիւգ, հէր հանկը կիւն ճէնապը Հագգ սիզի սէրպէսթ գըլար իսէ, գալպիմի իսթիճվապ իթտի.քտէն տօնրա, սիզէ պու խուսուստա ճէվապ վէրիրիմ։

Վագտա պու սէօզլէր գաթի տէյիլ իտիլէր, լաքին էօյլէ պիր Թէլէֆֆիւզլէ իրատ օլուն.տուլար քի, իհթիեարը պիւտպիւթիեն իւմիտ քէսիքլիկինէ տիւշիւրմէտիլէր, պինաղէրին Մ. ը Շասլէն, իւմիտլէ բէրվէրտէ օլտուղու Թագտիրտէ, գալպինտէ վէ տօտագլարընտա սըզմագ իւզրէ, Պլանչըն էլլէրինի Թուխամագ իսթէտի։

Հալ պու քի մէրգումէ նէղտաքէթլէ էլլէրինի չէքիպ,

— Միւսի՛ւ տիւգ, արթըգ էմր իտինիզ ա.

րաղաճըեա քի, պիզի կէթիրտիկի եէրէ կէօթիւրսիւն։ — Գունտան գաթինաղար, միւսի՛ւտիւգ, սիզին վէ պէնիմ սաատէթիմիզ իչին, քիմսէ, վագը օլան իշպու մուհավէրէմիզի պիլմէյէլի տիր, տէտի։

20

— Բէ՛ք իյի, — տէեու մուգապէլէ իթտի Մ. ը Շասլէն, պիր սանիյէե գաաար Պլանչըն քէնտիտինէ թէպլիմ իթտիկի էլտիվէնլի էլինի, աթէշ կիպի սըճադ օլան տօտագլարընա կէօթիւրէրէք, — ֆագաթ սիզի նէ՞րէյէ կէօթիւրմէքլիկիմի իսթէրսինիզ։

— Պէնի պուրատա եաչընըզ պրագմանըզ, էմրի պասիրէթի իդթիչասընտան տըր, տէեու ճէվապ վիրտի կէնճ դըզ։

— Գունո՛ւ մու արզու իտիեօրսունուզ։

— Հաթթա, րէճա իտէրիմ։

— Բէ՛ք իյի, պուննա տաիսի մուվաֆֆագաթ իյլէրիմ։

Տիւգ արապաեը տուրտուրուպ, քէնտիսի ա.չաղըեա էնտի, վէ կէնճ դըզա խիթապէն,

— Սիզ նէ՞րէյէ կիտէճէքսինիզ, տէեու սիւաչ իթտի։

— Վիգթուար սօգաղընա։

Արապաճը պու սէօզիւ իչիթտիկինտէ, աչգու սէվտա մէֆֆուտու վէ իւմիտլէ բէրվէրտէ

օլան իհթիեարը գալտըրըմ իւղէրինուէ պրա-
գարագ , արապանըն եօլունու չէվիրտի , վէ ա-
րապա թագրիպա եիւղ մէթրօ գաթը մէսաճէ
իթիվիշ իքէն , Պլանչ , էօնտէքի ճամը էնտիրտի ,
վէ Մաալէն քիլիսէսինէ ալտէթ իչին էմր վիրտի։

Պէշ տագըգա սօնրա , աթ , Մաալէն քիլի-
սէսի գաբուտունտա տուրտուղունտա , Պլանչ
արապատան էնմէք իւղրէ իքէն , Բիէր Դար-
նօ թէսատիւֆ իտիպ ,

— Արապատան աչաղը ինմէ , օրատա կէօ-
րիւշիւրիւշ , տէտի , վէ արապաճըեա տախի ,

— Րօյեալ սօգաղընա , վէ անտէն Շանզ-Էլի-
զէէ կէօթիւրիւնիւշ , տէեու իլավէ իթտի ։

Քէնտիսի տախի Պլանչըն եանընտա օթուր-
տուգտան սօնրա ,

— Զօգլուդ վադթըմըզ եօգ տուր , անըն ի-
չին լադըրտըմըզը մուխթասարէն իտէյիմ ։ —
Գօնագտա նէ՞ վադը օլուեօր , տէտի ։

— Տիւշէ՛ , պէնի քէնտի գըզը կիպի գաեը-
րըեօր , տէեու ճէվապ վիրտի կէնճ գըզ ։

— Էյ տի՞գ ։

— Պէնի սէվիեօր ... — Հաթթա պունուն
պիր աղ էվվել ըէտտի զայըը գապլ իսպաթը-
նը տախի կէօրտիւմ ։

— Նէ՞ կիպի ։

Պլանչ , օգուեանլարըմըզա արդ ու պէեան
իթտիկիմիզ մուհավէրէյի խիւլասաթէն պէեան
իթտի ։

— Պրա՞վօ , տէտի թէք կէօդլիւ եիւքսէ՛ը սէ-
տա իլէ ։ — Պու քէք կիւղել պիր խըտմէթ տիր

... — Տիւշէա վէֆաթ իտէր իթմէզ , սէն անըն
եէրինէ կէչէճէքսին ։ — Պիղիմ իլէ մուվաֆֆա-
գըյեէթ արասընտա հիչ պիր մանի եօգ տուր
... — վէսվէսէ իթտիկիմ պիր խուսուս վար ի-
տի իսէ , օ տախի մատամ տը Շասլէնին գըս-
գանճ օլմասը իտի ։

— Մէզպուրէ չիմտիքի հալտէ գըսդանճ տէ-
յիլ իսէ տէ , պունտան սօնրա օլապիլիր ...
Մէզպուրէնին սալթ կէօղլէրինի աչմագ քեա-
ֆի տիր ... Տիւգ , պիլմէեէրէք հէր տագըգա
քէնտիսինի էյէ վիրմէք հարեքէթինտէ պու-
լունուեօր ։ Պէնիմ իսէ , գօնագտա պիր խաս-
միմ վար տըր ։

— Քիմ՞ տիր ։

— Էյէնին սապըգ սիւտանսաը , վէ չիմտի
գօնաղընը վէ քիլիսարը վէ մատամընը օտա խըղ-
մէթճիսի պուլունան գատըն տըր ... — Մէր-
դումէնին պանա օլան ատավէթի , քէնտիսինի
գուրնատաթմըշ տըր , վէ հէր չէյի անլամըշ
օլտուղունա տա էմինիմ ։

— Էօյլէ իսէ , պու գատըն մուխթարալը օ-
լապիլիր , անըն իչին մէզպուրէյի Մ· տը Շաս-
լէնին նատարընտան տիւշիւրիւպ , գօնաղը թէք
իթմէքլիկէ քէնտիսինի մէճպուր գըլմագ լա-
զըմ տըր ։

— Օ սէօյլէտիկինիզ միւմքիւնսիւզ տիւր ,
չիւնքի անըն տիւշէս իւղէրինտէ օլան թէէսսիրի
պիւյիւք տիւր , վէ էկէր պիր չէյ սէօյլէեէճէք
օլուր իսէ , պիւթիւն թատավվուրըմըզըն տիւ-
չէրը թէհլիքէ օլմասընա իհթիմալ վար տըր ։

— Պիր չէյ սէօյլէմէկէ վագթը օլաճաղ մը տըր, չիւնքի մատամ տը Շաղէն հագընատ էօ-լէճէք տար։

— Օլ պապաղ էմի՞նմիսինիզ։

— Էվվէթ, զիրա տօգթօր Ֆրէպօ արթըգ իւմիտինի գաթթ իյլէմիշ տիր։

— Սիզէ սէօյլէմի՞ մի։

— Մահրէմ տօսթում, վէ տաէթա պէնիմ պիր իւքինճիմ օլան պարօն տը Ֆօսարօնա սէօյ-լէմիշ տիր... Հէր նէ հալ իսէ, պաշդա սէօզէ պագալըմ։ — Տիւշէս չօգ քէրրէ օղլունա վէ գըզընա մէքթուպ եազաճր մը։

— Պէնիմ գօնաղա կիրտիկիմի խապէր վիր-մէք իչին քէնտիլէրինէ մէքթուպ եազտը, վէ հագգընատ բէք չօգ մէտհիեէլէր իթտի։

— Սանա զաեէթ մուհիմմ պիր թավսիեէմ վար տըր, չէօյլէ քի, չաեէտ մատամ տը Շաղ-լէն, էօլէճէկինի այիքեարէն անլաեարադ, քէնտիլէրինի ճէլպ իթմէք իւզրէ, էվլատլարը-նա մէքթուպ եազար իսէ, օ մէքթուպլարը օրթատան գալդրմագ լազըմ տըր։

— Պունատան գօլայ նէ՞ վար տըր... — Տիւ-շէսին մէքթուպլարը պէնիմ էլիմէնէն կէչէրէլէր։

— Տիւշէսին ալտըղը մէքթուպլարը օգուէա-պիլիրմիսին։

— Բէք ալէա օգուրում։ — Սիզէ թէքրար իտէրիմ քի, մէղպուրէնին, պէնիմ իւզէրիմէճ էմնիյէթի քեամիլէսի պուլունմագատա տըր։

— Էօյլէ իսէ, պագ քի օ էմնիյէթատէն իա-թիճատէ իտէսին, վէ էկէրչի տիւշէսին գըզը վէ էրքէք էվլատը, կէլէճէքլէրինի խապէր վէ-րիրլէր իսէ, սէրհան պանա, Մալթէրթիւի տա-րէսիլէ պիլտիր։

— Բէ՛ք իյի։

— Մատամըն ալտըղը իլաճլար նէ՞ կիպի չէյ-լէր տիր։

— Մէղպուրէնին ալտըղը իլաճլար բէք չօգ տուր, չէօյլէ քի, պազը չէրպէթլէր իլէ քիւ-չիւք չիշէլէր տէլուէնինտէ պազը չէքէրլի հապ-լար տըր։

— Մէղքիւր չիշէլէրտէն պիրի վէ հապլար-տան իւքի իւչիւ պանա լազըմ տըր։

— Բէ՛ք իյի։

— Գօնաղըն ահվալը տախիլիեէսինէ տայիր տօղրու մայիւմաթ ալտը՞ն մը։

— Էվվէթ, հաթթա պէնտէն իսթէմիշ օլ-տուղունուզ խարիթաեը պիլէ եազտըմ, վէ սի-զէ կէթիրտիմ։

Պլանչ, ճէպհինտէն պիր տէֆթէր չըգարըպ, պունուն տէրունինտէն, իւզէրինտէ պիր թա-գըմ չըղկըլար, րագդամլար վէ իչարէթլէր պու-լունան պիր քեաղըտ ալարագ, պարօն տը Ֆօ-սարօնա թագտիմ իթտի իթտի, վէ պատէհօս քէլտիա աղազ պիրլէ,

— Պէլքի պու խարիթա գաթիէն տօղրու տէ-յլ տիր, ֆագաթ զանն իտէրիմ քի, պիւյիւք պիր խէթա տա եօգ տուր, վէ բէք միսթը-րահ տըր, տէտի։

Սէզար, մէղքիւր խարիթաեը տիգգաթլէ մուայեէնէ իթտիքատէն սօնրա,

— Տիւշէսին տայիրէսի իլք գաթոտա , պիր սօֆա ուճունատա տըր , տէյի՞մի , տէեու սիւ-
ալ իթտի :

— Էվվէթ , տէեու ճէվապ վիրտի կէնճ գըղ :

— Մէզբիւր սօֆատա իլքի թարիգէ , եանի պիւյիւք ներտիվէն իլէ , պաղչէեէ կէօթիւրէն քիւչիւք ներտիվէնատէ՞ն մի կիտիյիր :

— Էվվէթ , ֆագաթ քիւչիւք ներտիվէնին պաշը , պիր աղ էվվէլ դիւքքինի իթտիկիմ Մարիան Ժիլպէրին , կիճէլերի եաթտըղը օտա թարաֆընատա տըր , վէ պու օտանըն , տիւշէսին եաթագ օտասըյլա իխթիլաթը պուլունմագ-
տա տըր :

— Մարիանը օ օտատան չըգարթմագ լազըմ տըր :

— Պու ճիհէթի սիզճէ միւնասի՞պ մի տիր :

— Հէմ զիեատէսիյլէ միւնասիպ տիր :

— Էյյլէ իսէ , պիր գաչ կիւնէ գատար պու արզուընուզ իճրա օլունուր :

— Բէ՛ք իյի . . . պաղչէնին ուճունատա , Շանըղ էլիզէեէ նազըր պիր գարու օլտուղունու պիլի՞միսին :

— Էվվէթ , պիլիրիմ :

— Պու գարունուն , վէ պիր տէ քիւչիւք ներտիվէնէ կէօթիւրէն գարունուն անախթարլարընը պանա թէտարիք իտէպիլի՞միսին :

— Իչթէ օրասը կիւճ վէ թէհլիքէլի տիր :

— Պու անախթարլար քիմի՞ն եէտինատէ տիր :

— Վէ քիւչիւսարճ օլմասը ասպէպիյլէ , Մարիան Ժիլպէրին եէտինատէ տիր :

— Զի՞ֆթ մի տիրլէր :

— Պիլմէմ , վէ օ անախթարլարը էլտէ իթ-
մէք իչին տէ , հիչ պիր չարէ կէօրէմէեօրում :

— Լաքին անլէր պանա լազըմ տըր , վէ հէր հալտէ էլտէ իտէճէյիմ :

— Նէ՞ ոուրմէլէ :

Թէք կէօզիւ , բանթալօնուն ճէպինատէն , չա-
թէն օդուեանլարընմընդա մնզիւմ օլան կիւմիւշ-
տէն պիր գուրթու չըգարտը , վէ գաբաղընը ա-
չըպ , իչինատէքինի կէօսթէրէրէք :

— Պունու կէօրիւեօրսուն , տէյի՞մ , տէտի :

— Էվվէթ , նիւմունէյի՞ք պալմնմու տուր , տէ-
եու ճէվապ վիրտի կէնճ գըղ :

— Պիր չէյին գալըպընը ալմագ , նէ՛ տիմէք օլտուղունու պիլի՞միսին :

Կէնճ գըղ , էվվէթ մանէեատընտա պիր հա-
րէքէթ իճրա իտիպ , պատէհու իլտիվէթէն ,

— Զի՛ր իթտիկիմիզ գաբուլարընը իչի քիւլ-
տինին գալըպընը՞ մը խոթէրսինիզ , տէտի :

— Խա՛յր , իչի անախթարընն գալըպընը խո-
թէրիմ :

— Էլինատէն կէլէնի եաբարըմ , վէ մուվաֆ-
ֆագ օլաճաղընմը տահի իւմիտ իտէրիմ :

Ֆօսարօ գուրթուեու գաբաեըպ , կէնճ գըղա թագտիմ իթտի :

— Հէր թահմնթընըզ պո՞ւ մու տուր , տէ-
եու սիւալ իթտի Պլանչ :

— Էվվէթ , հէրսի պու տուր . . . — Ղալիպա գօնաղա ասլտէթ իտէճէքսին . . . — Ոունուրթմա
չի , եարընն տէյիլ օլ պիր կիւն , գալըպընըն ,

չիչէնին, վէ հաստլարըն պանա թէսլիմ օլունմասը իւմիտինաէյիմ։

— Էլտե իթմէկէ չալըշըրըմ։

— Պիր շէյ տահա սօրմադ իսթէրիմ։ — Տիւշէս կիւնտե գաչ հապ եուտար։

— Իւչ թանէ եուտար, պիրի սապահ, իքինսի ադշամ։

— Սաաթ գաչտա՞։

— Սապահլըն սաաթ տօդուղտունտա, վէ ադշամըն տօգուդ վէ օնունտա... — Մատամ տը Շասլէն, եարը կիճէտէն էյվէլ ուեուրմադ։

— Բէ՛ք ալէա, պուռնլարը էօյրէնտիկիմէ մէմնուն օլտուր... — Պու կիւնլիւք սանա պիր տիեէճէյիմ գալմատը, էկերչի ֆէվգել ատե պիր շէյ վուգու պուլուր իսե, տերհալ Մալբէրթիւեե պիր մէքթուպ կէօնտեր։

— Պէյնիմիզտե միւնթազամ վէ մուխաթաբատան խալի պիր մուխապէրէ թարիգի պուլմասեա հիչ պիր չարէ եօ՞գ մու տուր, տեմի սախթէ Ազրիէն։

— Էվվէթթ, պաղչէ թարաֆընտան պիր վասըթայի մուխապէրէ թէէսսիս օլունապիլիր իսէ տէ, պու տա ճանախթարը էլտե իթտիկիմ հալտե օլապիլիր։

— Տօղրու տուր... — Պաղչէ գաբուսունուն սօլ թարաֆընտա խարապ պիր քէօշք օլուպ, պու քէօշքիւն ալթ գաթընտա պուլունան պիր գօնսօլ իւզէրինտե, սախթէ չիչէքլերի հավլի իքի սադը վար տըր, — Իչթէ սիզ, կիճէլէրի օ քէօշկէ կիրիպ, իւզէրինտե ատրեա վէ ալթընտա իչէնին, վէ հաստլարըն պանա թէսլիմ օլունմասը իւմիտինաէյիմ։

— Էլտե իթմէկէ չալըշըրըմ։

— Պիր շէյ տահա սօրմադ իսթէրիմ։ — Տիւշէս կիւնտե գաչ հապ եուտար։

— Իւչ թանէ եուտար, պիրի սապահ, իքինսի ադշամ։

— Սաաթ գաչտա՞։

— Սապահլըն սաաթ տօդուղտունտա, վէ ադշամըն տօգուդ վէ օնունտա... — Մատամ տը Շասլէն, եարը կիճէտէն էյվէլ ուեուրմադ։

— Բէ՛ք ալէա, պուռնլարը էօյրէնտիկիմէ մէմնուն օլտուր... — Պու կիւնլիւք սանա պիր տիեէճէյիմ գալմատը, էկերչի ֆէվգել ատե պիր շէյ վուգու պուլուր իսե, տերհալ Մալբէրթիւեե պիր մէքթուպ կէօնտեր։

— Պէյնիմիզտե միւնթազամ վէ մուխաթաբատան խալի պիր մուխապէրէ թարիգի պուլմասեա հիչ պիր չարէ եօ՞գ մու տուր, տեմի սախթէ Ազրիէն։

— Էվվէթթ, պաղչէ թարաֆընտան պիր վասըթայի մուխապէրէ թէէսսիս օլունապիլիր իսէ տէ, պու տա ճանախթարը էլտե իթտիկիմ հալտե օլապիլիր։

— Տօղրու տուր... — Պաղչէ գաբուսունուն սօլ թարաֆընտա խարապ պիր քէօշք օլուպ, պու քէօշքիւն ալթ գաթընտա պուլունան պիր գօնսօլ իւզէրինտե, սախթէ չիչէքլերի հավլի իքի սադը վար տըր, — Իչթէ սիզ, կիճէլէրի օ քէօշկէ կիրիպ, իւզէրինտե ատրեա վէ ալթընտա

տա իմզա օլմաեարագ, իֆատէնիզի պիր թէզքէրէեե եաղար, վէ օ թէզքէրէյի սագըլարատան պիրինէ դօրսունուզ, եախօտ էկէր պէնիմ պիր թէզքէրէմ վար իսե, անը ալըրսընըզ։

— Քէօշքիւն անախթարը վա՞ր մը տըր։

— Ընախթարընը իւզէրինտէն գալտըրմազլար։

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն իսթէտիկիմ չէյլէրի կէթիրտիկճն հալտե, պու մատտե իւզէրինէ իսթիշարէ իտէրիզ։

— Սիզի նէ՞րէտե կէօրէճէյիմ։

— Սապահլատըն սաաթ տօդուղտա, Մատլէն քլիսէսինտե... չիւնքի քլիսէեե կիտիպ կէլմէքտե չօգ վազըթ կէչմէք իճապ իթմէեճէկճինտէն, քիմսէնին իթիրազա հադդը օլամազ։ Օն պիր շէյ տահա սիւալ իթմէք իսթէրիմ, — վէլատէթին հադդընտա սանա պիր շէյ սօրտուլա՞ր մը։

— Իա՛յր։

— Զալըշ քի, օլ պապատե սանա պագը չէյլէր սօրսունլար... — Սէնին, գօնթ տը Հէքթօր տը Լատնինին, վէ Լիւսիէն-Օրէլի տը Բօն-Լանտրինին գըզը օլտուղունու պիր ան էվվել պիլմէլէրի, պէնճէ ֆայտէյի տիր... — Վիգօնթ Ազրան տը Լօժրիլ հադդընտա էֆքաբըրն նէ՞ տիր։

— Պու պիր տիլպեր տէլիգանլը տըր։

— Սէնին կիւզէլլիկինտէն մերգում տախմ միւթէէսսիր օլուեօ՞ր մու։

— Իա՛յր, — մերգում, պիւթիւն աչգ ու սեվտատը տուչդուսունու, էլչին տը Շասլէնէ հասը

լիմիշ տիր, վէ տիւնեատա ծնտան պաշգա քիմնէյի սէվմէմքտէ տիր, պունունլա պէ-
րաղէր տէ, հադգըմտա խայրխահանէ մուա-
մէլէտէ պուլունմագտա տըր։ Տօղրուսու, ա-
նըն նէզաքէթինի մէտհ ու սէնաեէ պօրճլուեուն։

— Բէ՛ք ալէա, լաքին պագ քի օնտան սագ ը-
նասըն, ղիրա Ալման տը Լօժրիլ, ճիւմհուրիյէթ
միւտտաիի ուսմանիսի մուավինի տիր, վէ սէն,
աալիեէ մէմուլարընտան սագ ընըրըմ . . . —
Էվէզ սօգաղընա հադլաշտըդ, հայտէ ար-
թըդ պէնտէն այրըլ վէ գօնագա ավտէթ էթ։

Պլանչ, արտպատան աշաղըեա ալմլաեըպ,
սէրիան Սէնթ-Օնօրէ վալըշընա միւթէվէճճիհ
օլտու։

Մ. տը Շասլէն, կէնճ գըզ իլէ կէօրիւշտիւք-
սէն սօնրա, խանէսինէ ավտէթինտէ, տայիմա
քէնտիլէրինի գօլլամագտա օլան Մարիան ժիլ-
պէրէ եինէ թէատիւճ իմիշ իտի։ Մէրգուտ
իհթիեարընն եիւղիւնտէ պիր մէսէրըեթ էսէրի
վարտը, վէ եիւրիւեիւշիւ տէ, պիր կէնճ եիւ-
րիւեիւշիւ կիտլ իտի։

Պու հալի ֆէրդ իմմէքտէ օլան իհթիեարէ
էմէքտարընն գաշլարը չամընըպտագ,

— Նէֆսիմի ըէհին գօեարագ պահս իտէրիմ
քի, շու պիսիմ էֆէնտի, պիէտէպ գըզ իլէ
ուզլաշտը, տէտի քէնտի քէնտինէ։

— Մա՛րիան, մատամ ուեանտը՞ մը, տէեու
սիւալ իմիտի տիւգ։

— Մատամ տիւշէս տահա պէնի չըղըրմա-
տը, տէեու ճեվապ վիրտի էլէնին սիւտանատը։

Նակահ պիր չընկըրագ սէսի իչտիրմէքլէ,
Մարիան, հիչ պիր թէվազու իպրազ իմմէք-
սիզին, Մ. տը Շասլէնին նէզտինտէն մուֆարա-
գաթ իմտի, վէ մատամընըն օտասընա տա-
խիլ օլտու։

Ժան պու արալըգ եամիագտան գալգմագ-
տա օլուպ,

— Մա՛րիօն, ոատթ գա՞չ տըր, տէեու սիւ-
ալ իմտի։

— Սատթ օն տուր, մատա՛մ տիւշէս։

— Բէ՛ք չօգ ուեուսուշում . . . — Բէրտէլէրի
ա՛չըն . . . — Մ. տիւգ տայիրէտէն չըգտը՞ մը։

— Մ. տի՛ւգ միւ, տէեու մուգատէլէ իմտի
Մարիան իհթիհդա իլէ, խայլի վագըթ տըր,
տիշարը չըգտը, կէլտի պիլէ։

— Տիշարը՞ մը չըգտը, տէտի ժան պիր
տէրէճէ իսթիղրապ իլէ, — արապա իլէ՞ մի
չըգտը։

— Խա՛յր, մատա՛մ տիւշէս, եաեան, վէ մատ-
մուազէլին տիշարը չըգմասընտան պէշ ատգը-
գա սօնրա չըգտը։

Ժան տիթրէտի, վէ սէրա պիր թապիրէ,

— Մա՛րիան, տէտի, մատտէ Մ. տիւգ հագ-
գընտա օլտուղու թագտիրտէ, մատմուազէլ
Ա.տրիէնտէն պահս իմմէքլիքտէ նէ՞ սէպէպ
վար տըր։

— Հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր, մատա՛մ տիւշէս
... — Պաշգա պիր չէյի նա՛սըլ սէօյլէյէճէքտիմ
իսէ, պունու տահի էօյլէ սէօյլէեօրսում, չիւն-
քի սէօյլէտիկիմ, եալան պիր չէյ տէյիլ տիր։

— Սիզ Ամրիէնի սէվմէեօրսունուզ, վէ մէզ-պուրէ պէնիմ խըտմէթիմէ թայէին օլունտու-ղունտան պէրու, օնա խօշ կէօրիւնմէեէճէք հիչ պիր ֆուրսաթը ղայպ իթմէեօրսունուզ, տէ-եու տէվամ իթտի ժան։

— Ֆէնաիսի պանա գարչը չիքեաեէ՞թ մի իթտի։

— Ա՛սլա, անճագ սիզին, անըն հագդընտա օլան ատավէթինիզ, ըէք աչիքեար կէօրիւնիւ-եօր։ — Պիչարէ գըզ սիզէ նէ՞ եաբտը, վէ նէ՞ իչին չու հագդըզ ատավէթլէ միւթթասըֆ պուլունուեօրսունուզ։

— Հագըզ՞ մը, տէտի եիւքսէք սէտա իլէ ըհթիեարէ էմէքտար։ — Ինտան քէնտի հիս-սիեաթընա սահի՞պ մի տիր։ — Տահա սէքիզ կիւն ազ տէմ, հէր քէսէ մէճհուլէ իքէն, պու կիւնքի կիւն եվին իչինտէ թէվէճճիւհի ուսու-միյի ճէլալ իթմիշ օլան պիր գըզը սէվմէք, գա-պի՞ մի տիր։

— Մա՛րիան, սիզ գըսգանճընըզ, եախօտ հասէտճիսինիզ։

— Պէ՞ն մի, մատա՛մ տիւշէս։

— Էվվէթ, սիզ։ — Հասէտ, ֆէնա պիր խույ տուր, վէ օ խույտան ֆարիզ կէլմէնիզի սիզէ իհթար իտէրիմ... — Պէն, մատմուազէլ Ամ-րիէնի սէվէրիմ... — Օ լաթիֆ, ճալիպ, տիլ-պէր պիր գըզ տըր, վէ էօքսիւզ օլուպ, պինա-պէրին պիչարէ վէ սէֆիլ տիր... — Պունտան դաթինաղար, մէզպուրէ պէնիմ թէվէճճիւհիւ չէտինէմէ չայէսըթէ տիր։

— Մատա՛մ տիւշէս, պէնտէնիզ, գաթըն-ղըն մէրհամէթլի վէ համիյէէթլի պիր գատըն օլտուղունուզու պիլիրիմ, հաթթա սիզին մէր-համէթ վէ համիյէէթինիզ, տէրէճէտէն զիեա-տէ օլտուղու տա մելիւմիւմ տիւր։ — Անճագ պաղէն ինսան քէնտի սատրինտէ եըլանը պի-լէ ըսրթըր, վէ եըլան օլտուղունու անյաեընը-ճառա դատար, իչ իչտէն կէչմիշ օլուր։

— Տահա սէօյլէեօրմուսունուզ... — տէ-եու պաղըրտը ժան տը Շասլէն։

— Մա՛տամ, սէրպէսթճէ էֆքեարըմը պէեան իթտիկմէ աֆվ պուեուրուն... պէն քէնտի էֆ-քեարըմը սէօյլէեօրում... — Ալլահ վիրէ տէ, պէն եանըլտամ, ֆագաթ քիմին էօմրիւ զիեա-տէ օլուր իսէ, կէօրիւսը անլաեաճագ տըր...

— Մա՛րիան, սիզին պու սուի ախլէագընը-զա սէպէպ պէն իմ, ֆագաթ սիզին իլէ մի-ճատէլէ իթմէք իսթէմէմ, իմտի սիզ հայտէ կիտին, վէ ժիւսթիսի կէճատէրին, տէտի տիւ-շէս սապըրըզըզը։

— Մատա՛մ տիւշէս, պու սապահ պէնիմ խըզմէթիմի ըէֆտա մի իտիեօրսունուզ, տէեու մուզապէլէ իթտի Մարիան, կէօզլէրի եաշա-րարագ։

— Էվվէթ, ըէտա իտիեօրում, չիւնքի սիզին իֆտատընը պէտխահանէնիզի վէ իֆթիրալարը-նըզը մէնն իթմէք, պէնճէ գապիլ տէյիլ տիր։

Վէ քիլիսարճ գատըն, քէնտիյի զապթ իտէ-մէեէրէք աղլամաեա պաշլատը, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Հէմ տէ օ մատմուազէլին սէուէպիլէ պա-
նա պու եօլտա սէօզլէր սէօյլէեօրսունուզ, պա-
նա քի, քէնտի սիւտիւմ իլէ պիզլաթ սիզին
էվլատընըզը պէսլէմիշիմ տիր . . . — Ա՛հ, ահւն-
կա նէ՛ գատար լթէպտիլ օլմուշ . . . — Ա՛հ, նէ՛
տէրէճէ հագգըմ վար տըր ազըլա գուրա կիր-
միչ օլտուղունու զանն իտիպ սէօյլէմէէ։

Պատէհու Մարիան աղլաեարագ, վէ էֆէն-
տի մատամասընը ալթուսթ պիր հալտէ պրա-
գարագ, օտաստան տիշարը չըգտը։

21

Նէնէնին սապրգ սիւտանասը, օտաստան տիշա-
րը չըգտրգտան սօնրա, սէրպէսթճէ աղլաեա-
րագ, չու լաֆզլարը սէօյլէտի.

— Պէնի օլ ալչագ գըզըն աեադլարը ալթը-
նա վազ իտիեօրլար, օ գըզըն քի, Մ. տիւ-
գիւ քէնտիսինէ ճէլպ իթմիչ օլտուղու հալտէ,
գօնաղըն խարիճինտէ միւլադաթա տալէթ ի-
տիեօր, հալ պու քի, մատամ սատէտիլ պիր
գատըն օլտուղունտան, օլ պապտէ չիւպհէհէ
պիլէ զահիպ օլմաեօր . . . — Ալի՛մ Ալլահ, օ
ֆիթինէէնկիզ գըզ, տիւգիւ պաշտան չըգարա-
ճագ տըր, վէ էկէր իքիմիզտէն պիրի պուրա-
կը թէրք իթմէք լազըմ կէլիր իսէ, պագալըմ
օ՞մու զալէպէ իտէճէք տիր, եօգսա պէ՞ն մի։

Պու էսնատէ, տէհլիզին չանը չալընմազլէ,

սօղագ գաբուսու աչըլտը, վէ թէքրար գա-
բտնտը։

Վէքիլհարճ գատընն պիր քէնչիրէճէ դօշ-
տու, վէ պլանչըն, հէրտիվէնէ գատէմէլէրին-
տէն եօգարը չըգտըղընը կէօրտիւ։

Մարիան, պլանչըն կէչէճէկի եօլ իւղէրինտէ
պուլունմագ իսթէտիկինտէն, սէրհան տէհլի-
ղէ դօշտու, վէ եիւղ պէ եիւղ կէլէրէք, Ա-
լահ պիլիր նէ՛ չիտտէթլէ հէման լագըրտը ի-
տէճէք իքէն, պիրինճի սալօնուն գաբուսու ա-
չըլարագ, Մ. տը Շասլէն զահիր օլտու։

Մարիան, տիւգիւն գարշըսընտա սիւքիւթ
ույճպուր օլտու, վէ հիտտէթինի տախի կիզլէ-
տի, վէ մահզունէն օրտոտան ավտէթ իլէրքէն,
"էլպէթթէ պէնիմ սըրամ տախի կէլէճէք տիր,
վէ օլ վագըթ, սէօյլէեէճէկիմ սէօզլէրտէն հիչ
պիրիսինի սադընմաեաճաղըմ", տիմիքտէ խոի։

Օլ կիւնիւ, էօյլէտէն սօնրա, սօն պահար
մէվլուիի սօնլարընըն բարըագ պիր կիւնէչի,
գօնագ իլէ Շանզ-էլիզէ արաբընտաքի պիւյիւք
պաղչէյի զիեալարըյլա թէնվիր վէ թէզեին իթ-
մէքտէ օլտուղունտան, ֆան տը Շասլէն հէր նէ
դատար խասթալըղը սէպէպիլէ եօլ եիւրիւ-
մէքտէ կիւճլիւք չէքէրտի իսէ տէ, պու ճիւմ-
լէ իլէ տախի պիր աղ սէրլին հալա ալմագ խա-
թէտւ, վէ տիւդ, մեզպուրէյի պաղչէճէ կէօ-
թիւրմէճէ մուվաֆֆագաթ իլէտի։

Մեղբիւր խասթա, պաղչէճէ ինմէք իւզրէ,
զէվճինին դօլմուղունա կիրմէզտէն էվվէլ, օ
սապահ պաղը լէվազիմ մէմուրլարը թարաֆը-

տան կէթիրիլմիշ օլան հիսապլարը մուայեէնէ վէ թասդիգ իլլէմէսինի, Պլանչա ըէճա իլլէտի։

Մէղպուրէ գըզ, տիւշէսին օտասընտա, քիւչիւք պիր եաղըխանէ էօնիւնտէ օթուրուպ, իչէ պաչլատը, վէ եիկիրմի տագըգատան պէրու իչ իլէ վէչղուլ իլքէն, պաղմէթէէն Մարիան օտաեա կիրտի։

Պլանչ պաչընը գալտըրտը, վէ քէնտիսինտէն իլքի ատըմ ուղագտա, ղաղապ ու հիտտէթինէն նաչի տօտագլարը սօլմուչ, վէ գօլլարը կէօքսիւնէ գաւուչտուրուլմուչ օլտուղու հալտէ, մէղպուրէյի կէօրտիւ։ Մարիանընն պուլուչմուչ օլան եիւզիւնտէ, նիեաթը խոտտուժմէթ քեարանէսի աչիքեարէն կէօրիւլիւեօրտու։ — կէնճ գըզ, հէման մուհադդադ օլան պիր ժէնգարէտէն գուրթուլմադ իսթէեէրէք, ղաեէթ սաքին պիր սէտա իլէ,

— Մատամ տիւշէս պուրատա տէյիլ տիր, վէ պէն քիմսէյի չըղըրմատըմ, տէտի։

Պու թասդիր, Մարիանը բիւր ղաչադ գըլատագ, մէղպուրէ,

— Լ.ֆէնտիմին տայիրէսինտէն իչէրի կիրմէքլիկիմէ՞ տէ մի մանի օլմադ իտտատասընա գալդըշընըզ, տէեուս սիւալ իթտի թէքէպպիւրլէ։

— Պէն պէօյլէ պիր իտտատատա ատլա պուլունմաեօրում, վէ սիզէ բաճի օլան չէյլէրէ միւտատխիլե իթմէք իսթէմէմ, — տէեուս ճէվապ վիրտի Պլանչ, լէթաֆէթէ վէ հաղիմիքլէ։ — Շու գատար քի, մատամ տիւշէս թարաֆընտան պիր խըղմէթէ մէժպուր օլտուղում ճիհէթլէ, նաղարը

տիդգաթըմը օ խըղմէթէ հատր իթմէքլիկէ, վէ պինաէն ալէյհ եալընըզ դալմագլըղա իհթիեաճըմ վար տըր, անըն իչին տիշարը չըգմանըղը ըէճա իտէրիմ։

Մարիանըն եիւզիւ սօլմուչ իլքէն, գըզարտը, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Պանտա էմր մի վիրիեօրսունուղ, տէտի, սիղ քի, տահա պու էվէ կէլիչինիզ սէքիղ կիւն օլտուղու հալտէ, պէնիմ կիպի պիր խըղմէթքեարընըղ, չիւնքի սիղ տահի իւճրէթի ալմադտասընըղ։ — Իմտի, իսթէխլինիղ դատար էմր խոինիղ, իթտաթ իթմէեէճէյիմ վէսէյմ։

Մաղրուրանէ թասդիքը մալիումիմուղ օլան Պլանչ, Մարիանըն սեօղէրինտէն բիւր ղաչադ քէսիլիեօրտու։ Պունունլա պէրաբէր, հիտտէթ ու ղաչադլարընը թէսլինէ մուվաֆֆադ օլտու, վէ տայիմա սիւքլինէթի հալ իւզրէ,

— Պէն, սիզին իլէ նէզտաքէթլէ լադըրտը իթտիկիմտէն, սիզին տահի պէնիմլէ նէզտաքէթ իւզրէ լադըրտը իթմէնիղի թալէպէ հադգըմ վար տըր, տէտի . . . — Պէն պու էվլէ կիրէլիտէն պէրի տիր քի, սիղ պէնի թահդիր էտիեօրսունուղ . . . — Սէպէպ նէ՞ տիր։ — Անը պէն տահի պիլմէմ, վէ էկեր պու հարէքէթինիղ հադգըմտա թէճավուզի պիր տուրէթի քէտտ իթմէսէ իտի, օղ պատպէ տատա վաղիֆէ իթմէղ իտիմ . . . — Շիմտիեէ գատար, սիղ քէնտիլիկինիղտէն թագսիրտթլարընըզը անլաեարագ, վէ օղ պատպէ նատիմ օլարագ, հարէքէթի վա-

գըանըզը թէպոիլ իռէրսինիզ էթիդ ատըյլա ,
սիւքիւթի իսթիեար իյլէտիմ։ Հալ պու քի ,
չիմոի անլաեօրում քի , եանըլմագտա իմիշիմ ,
վէ սապրըմ տա ուճ տէրէճէեէ կէլմիշ տիր ։ —
Պէօյլէ պիր հալ թէմոիա իտէմէզ ... — Սիզ ,
հուտուտու թէճավուզ իթիմէքտէսինիզ , վէ պէն
սիզէ , էմրի նէզաքէթ իւզրէ պուլունմանըզը
իսթիար իտէրիմ։

— Էմրի նէզաքէթ իւզրէ՞ մի , տէեու թէք-
բարլատը իհթիեարէ խաթուն հիտտէթլէնէ-
րէք , — էմրի նէզաքէթի էօյրէնմէք իչին , սի-
զին իսթիարլարընըզա պէնիմ լիւզումնէ մու
վար տըր ... — Պէն սիզի թահգիր իտիեօրում
տիեօրսունուզ ... — Թահգիր տէմիկինիզ , պէ-
նիմ այըզ կէօզլիւլիւկիմ տիր ։ — Պէն սիզին
նէ՛ մախլուզ օլտուղունուզու անլաեօրում , վէ
պէնիմ պուրատա պուլունմազլըզըմ սիզին , հիյ-
լէլերինիզի մուվաֆֆագըյէթլէ պուշա չընգար-
մանըզա մանի օլուեօր ։ — Մարիան այըզ կէօզ
օլտուղունատն , սայիրէյլերի կիպլի ալտանմազ ։
— Մա՛մուազէլ , թէքէպպիւր իւզրէ օլմա-
եըն , դիրա պու թէքէպպիւրլէր , էհլի վուզ ուֆ
նէզտինատ զօլայ անլաշըլըր ։ — Պունատն սոնշ-
գա , սիզին տէսիսէնիզէ վազըֆ օլմազ տա
կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր ։ — Էվէթ , սիզ զա-
միրսիզ վէ վիճտանըզ պիր մախլուզ օլուպ ,
անճագ հըրսը չան ու թահմա իչին եաշատօր-
սունուզ , վէ էօմրէք րատտէսինատ պուլունան
պիր գատընը , վէ իւք կէօրտիւկիւ գուրտ գը-
եաֆէթլի պիր գուղուեա տէրագատ գարըլ-

մաեա հազըր օլան պիր ատէմի գօլաեօրսու-
նուզ ։ Մ. տիւգ , սիզէ խէֆիէն կէօզլէր իտի-
եօր , վէ պու հալ սիզին ազընըզը չէլիեօր ։ —
Մ. տիւգ զէնկին օլմազլէ , սիզ , անըն միլիօնլա-
րընա կէօզ տիքմիշսինիզ տիր ։ Իչթէ սիզին նէյ-
նէթ ու մագսէտինիզ պու տուր ։ Ֆագաթ պէն ,
եիկիրմի սէնէյլի միլթէճավիզ զէմանատն պէ-
րու , պուրատա էմէքտար օլտուղումտ թագտիր-
տէ , հէր նէ գատար պու կիւնքի կիւն խըզ-
մէթքեարլարըն քէնատ էֆէնտիլէրինէ սատա-
գաթլարը , չաչգընըզգ սատ օլունուր իսէ տէ ,
պունունլա պէրապէր , պէն քէնատ էֆէնտիլէ-
րիմ ուղրունա գանըմը պիլէ ֆէտաեէ հազըրըմ ,
վէ հէր նէ վազըթ պիր չէյ , եախօտ պիր քիմսէ ,
մատամ տիւշէսէ պիր ֆէնալըգ իրսա իթմէք
հալինատ պուլունուր իսէ , պէն վազիֆէմի պիլ
իֆա , “էլէյէ վըրմա” տէեու պաղըրատաղըմ։

Պլանչ ուժուղլարընը չէքէրէք ,

— Եա սիզին լիսանընըզ բէք գալանըզգ ,
եախօտ պէնիմ ադըմ ու ֆիքրատէթիմ բէք մահ-
տուտ տուր , տէտի ։ — Պինաղէրին սիզին լ-
ֆատէլէրինիզատէն հիչ պիր շէյ անլատամատօր
իսէմ տէ , միւթէպէր վէ նատուսըզ պիր գըզ
օլմամըշ , հայիզ օլտուղումտ թագիի հիսսիմ , լ-
ֆատէլէրինիզին , պէնիմ իչին մուճիպի ար ու
լէքէ օլտուգլարընը պանա խապէր վէրիեօր ։
— Իմոի , պունատն պէօյլէ պու խուսուսատա տա-
յիր եա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյին , եօգսա , է-
կէր պիր սէօղիւնիւզ վար իսէ , մատամ տիւշէ-
սին հուզուրունատ պէեան իտին ։

— Զաթէն պէնիմ տախի իսթէտիկիմ օ տուր, հէր չէյի մատամըն հուդուրուննտա սէօյլէմէհէ հալըրըմ, ատէու մուգապէլէ իթտի Մարիան։

Թամ պու էննատե, ժան տը Շատլէն զէվճինին գոթթուղունա տաէռանմըշ օլտուղու, վէ պիր ճիւզի միւտտէթ կէզինմէսինտէն տօլայը Եօրկուն պուլունտուղու հալտէ, իսթիեարէ էմէքտարըն գաբուսունու աչըգ պրագտըղը օտաեա կիրտի։

— Պու գատար եիւքսէք սէսլէ քի՞մ լագըրտը իտիեօր, նէ՞ վագը օլտու Ադրիէն, ատէու միւտ իթտի տիւշէս։

— Ղալիպա եինէ Մարիան պիր քիւսթախէղ իթտիշ օլմալը տըր, տէտի տիւգ, իսթիեարէ գատընըն եիւղիւ պուրուշմուշ, վէ կէօղլէրի բարլադըգ քէոպ իթտիշ օլտուղունու կէօրէրէք։

— Ֆիլվագը մա՛տամ, Մարիան պանա հագարէթ իտիեօրտու, — ատէու ճէվապ վիրտի Պլանշ պիր ազամէթի մախսուսէ իւղրէ։ — Հաթթա պու պագատ պէն քէնտիսինէ հիչ պիր կիւնա սէպէպիեէթի տէ վիրմէտիմ։ — Պէն քէնտիսինէ հիչ պիր շէյ հաբմամըշ օլտուղում հալտէ, տայիմա պու գատընըն պուղղ ու ատավէթինէ գուրսան օլմագտաեըմ, վէ պու պուղղ ու ատավէթի, թէհամիւլ օլունմագ պիր բատտըհէ կէլմէքտէ տիր։ — Պու հալտէ, մատա՛մ տիւշէս, հէր նէ գատար, հագդընըզտա օլան մուհապպէթի վէ թէվէճճիւհիւմ ատրէճէի նիհատէտէ խսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի պուննատան պէօյլէ խըզմէթինիզտէ պուլունմագ գապիլ տէյիլ տիր։

Պլանշ, Մարիան իլէ գաթիէն թէսվիհէյի մասլահաթ իթմէք իսթէտիկինտէն, քիւսթախէճա պիր մէսլէքի գաթի իթթիհատ իլէտի։ Մատամ տը Շատլէն իսէ, կէնճ գըզընն իֆատէսինտէն ֆէվգէլ ատէ միւթէէսիր օլարագ։

— Ադրիէն, պէնատէն այրըլմագ մը իսթէեօրսունուզ, տէտի։

— Մատա՛մ տիւշէս, վագտա սիզատէն այրըլմագ, էօմրիւմտէ էն զիեատէ մուճիպի քէտէր պիր մատատէ խսէ տէ, նէ՞ չարէ քի։ ։ ։

Ցիւգիւն եիւղիւ օլտու, վէ էլէէրի տիթրէտէրէք,

— Սէօյլէյին, նէ՞ վագը օլտու, տէտի ամիրճէ։

— Բէ՛ք իյի, միւսի՛ւ տիւգ, տէտի Պլանշ, մատամքի էմր իտիեօր խէնիզ, վուգուբ հալի պէէտանէ միւսաթաահ իլէէրիմ՝, — Տիւնէտատա գըյմէթտար պիր շէյիմ վար խսէ, օ տախի քէնտի նամուսում տուր։ Հէր քիմ քի նամուսում մա օգուննուր խսէ, միւսաատէ իտէմէմ։ Պինատէրին պու գատըն, նամուս ճիհէթիլէ պէնի թահդիր իթտի, պէնի ֆատա թէտմիհէ իլէտի, վէ հագդըմտա պիր թագըմ ալչագճա թատավվուրաթա զահիպ օլտու, վէ պիլա լյունաճ, պիլա էտէպ, պէնի նամուսուպլուգ չատուրունա սօգտու։ Իչթէ պու սէպէպէ մէպնի, պէն պու եվատէ արթըգ տուրատամ՝, պէհհէմհալ կիթմէզլիյիմ։

— Ա՜հ, տէտի Մարիան պիլէքլէրինի սըդա-
բագ, հադգըմտա իֆթիրա խոխեօր, չիմոի
պէն պու գըզը գըսգանըեօրում, տէեու զանն
օլըննաճագ սըը։

— Սո՛ս օլուննուղ, Մա՛րիան, տէեու էմր իթ-
տի ֆան տը Շասլէն։ — Շու չիմոիքի հարէքէ-
թինիղ կէօսթէրիեօր քի, պու սապահ հագ-
գընըզտա վագը օլան հարէքէթիմտէ հագ-
գըմ վար իմիշ։

— Տիմէք ... տէտի իհթիեարէ էմէքտար,
կէօղ եաշլարը թէքրար ագարադ, տիմէք, մա-
տամ պանա եէնիտէն թաղիրլէր վէրիեօր։

— Վիրտիկիմ թաղիրլէր հադգը տըրլար, վէ
սիղ օնլարա միւսթահադ գսընըզ։

— Մատա՛մ տիւչէս, զաթընըզըն սատատէթի
հալինէ նէզարէթ իթտիկիմ իչի՞ն մի թահդիր
վէ թաղիրէ միւսթահադգ օլուեօրում։

— Իչտիեօրսունուղ, մա՛տամ, — տէտի Պլանչ,
մէրդումէնին սէօղլէնիս քէսէրէք, — սիղին
հուզուրունուղտա պիլէ, պիչարէ պիր էօքսիւղ
գըզը աճըմըշ, վէ էօմրիւմին մուճիպի զուրու-
րիեէթի օլան պիր իլթիֆաթա պէնտէնիզի մաղ-
հար գըլմըշ օլտուղունուղ իչին, սատատէթի հա-
լինիզին տիւչարը թէհլիքէ օլտուղունու, պէ-
եանա ճիւրաթ իլէեօր ... — Պու սէօղլէրին
ալթընտա կիղլէնէն տէհշէթլի էսրար նէ՞ տիր
... — Պէն նէ՞ եաբարըմ քի, պու եօլտա պիր
իթհամա տիւչար օլուեօրում ... — Պու պադ-
տէ Մարիանտան իյզահաթ իսթէրիմ, վէ տիղ
իւզերինէ կելէրէք, վէ էլլերիմի պիրիպիրինէ

դալուչտուրարադ, պու պադտէ մէղպուրէեէ
էմր վիրմէնիզի րէճա իյլէրիմ, մա՛տամ։

— Ա՜հ, տէեու ճէվապ վիրտի չիտտէթլէ է-
լէնին տադըգ սիւտանտաը, պիր քէրրէ տիհա-
նըմը աչաճագ օլտր իտէմ, բէք չօգ շէյ տեօյ-
լէմէեէ մէճպուր օլաճաղըմտան, հիչ պիր շէյ
տէօյլէմէմէյի միւրաճճահ ատտ իտէրիմ ... —
Ամիդ էմէքտաշլարըն արթըգ տինէնմէդ օլ-
տուդլարը, վէ էֆէնտիլէրին տէ, պիւթիւն
էճնիյէէթլէրինի վէ մուհապպէթլէրինի, նէ՛րե-
տէն կէլտիկի մալիւմ օլմահտան, վէ ֆամիլեա-
ճա իտմի տահի պուլունմահտան պիր մէճհուլէ
գըզ հադգընտա րիահեէթ իյլէտիքլէրի պիր էվ-
տէ սիւքիւթ տուրմադ, էն ալէտ թարիդ տիր։

Պլանչ, պիր տադգադտան պէրի եիւպիւ-
նիւ էլլերի իչինտէ կէզդէմիշ իտի։ Մարիանըն
ոսն սէօղլէրի իւզէրինէ, նահկահ, պէնզի պէ-
թի սօլմուշ օլտուղու հալտէ, թէքէպպիւր իւզ-
րէ, պաչընը գալըրըտը, վէ չէտտա պիր սէ-
տտա իլէ,

— Մատա՛մ տիւչէս, էօյլէ իսխիլէր վար տըր
քի, զարուրէթ վէ սէֆալէթ, օ իսխիլէրի թա-
չըմագդըղը մէնէն իտէրլէր։ Իչլէթ պու սէպէպէ
մէպնի, պէն տահի չիմոիեէ տէկին քէնտի իս-
միմի կիղլէմէ քտէ իտիմ ... Ֆագաթ մատամ
քի չիմոի մէճպուր օլտում իսէ, տադգ իսմիմի
սիղէ սէօյլէմէք իսթէրիմ։ — Պէնիմ իսմիմ Ատ-
րիէն-Մարի տիր, վէ պէն դօնթ Հէքթօր տը
Լանճինին, վէ պէվճէտի Լիւսիէն Օրէլի տը Ռօն-
Լանտրինին մէչիու գըզըեըմ, տէտի,

— Ինկիլիթերրատա վէֆաթ իթմիշ օլան գօնթ
տը Լաունինին գըզը՞մը, տէտի Մ. տը Շատլէն
հայրէթտէ գալարագ։

— Էվէթ, միւսի՛ւ տիւգ, վէ վէլատէթիմի
վէ ասլըմը միւպէյհին քեաֆֆէյի էվրագ կէ-
տիմէ օլմաղըէ, պիր աղտան սիզէ թագտիմ
իտէճէյիմ։

— Մատմուազէ՛լ Պատրիէն, — տէեու մուգա-
պէլէ իթտի տիւգ հէեէճան իլէ, — սիզին բե-
տերինիզ, պէնիմ ազիզ տօսթլարըմտան պիրի
իտի։ — Մէրգում, էկէրչի վագթիլլէ պանա,
տիւչարը իֆքար հալինտէ օլտուղունու պիլտիր-
միշ օլտա իտի, էլտէն կէլէն մուավէնէթի քէն-
տինէ տիրիղ իթմէզ իտիմ... — Շու գա-
տար քի, բէտերինիզէ պիլա թէրէտտիւտ ի-
տէճէկիմ մուավէնէթի, սիզին իչին իտէճէյիղ,
վէ պուննան պէօյլէ սիզ պուրատա, միւթէվէ-
ֆանըն դըզը կիպի մուավէլէ կէօրէճէքսինիղ։

— Էկէր Պարիան, հարէքէթի մէճպուռանէսին-
տէ պէրտէվամ օլուպ տա, քէնտի ատավէթի-
նի թէսքին իթմէք իսթէմէղ իսէ, պու էվտէն
սիզ կիթմէյէճէճէքսինիղ, օ կիտէճէք տիր։

— Ա՛հ, — տէեու պաղըրտը իհթիեարէ է-
մէքտար, մէգքիւր թէհտիտ հատէպիյլէ քէն-
տինէն չըգարագ, վէ ապըննը ղայպ իտէրէք,
— պու գըզ ատի պիր տէսիսէքքար եասըօտ
պիր գօնթ գըզը տաքի օլտա, ըռնա պիրլիմ
քի, միւսի՛ւ տիւգ՝ մէրգումէյի տայիմա միւ-
ռաֆտա իլէեէճէք տիր։

Մ. տը Շատլէնին ըէնկի սօլտու, վէ էլինի

գաբուեա տօղրու ուղաթարագ, չիտտէթլէ,

— Տիշարը չըգընըզ, տէտի, վէ սօնրա իլա-
վէթէն տիւչէսէ խիթապ իտէրէք,

— Ընէտեօրտունուզ քի, պու գատըն պուն-
տան պէօյլէ պիր տատթ պիլէ էվիմիզտէ գա-
լատաղ, տէեու պէեան իթտի։

Մարիան, քէմալի տէհչէթլէ օտատան տա-
վուշտու, վէ ժան բէրէլլեեէրէք,

— Հա՛նըի... հա՛նըի, պու գատար մէրհա-
մէթսիզ օլմաեընըզ... Պիչարէ գատըն, Էլէ-
նին սիւտանատը տըր, տէտի,

— Օ պիր էնկէրէ՛ք եըլտընը տըր, ան՛ըն իչին
էվտէն գօվուեօրում։

— Ունութմաեընըզ քի, եիկիրմի սէնէյի միւ-
թէճավիզ ղէմանատան պէրու, պիղէ ատարըգա-
նէ խըտմէթի իթմիշ տիր։

— Զօղտան պէրի տիր քի, պիղ քէնտիսինէ
թէհտիտլի իտիեօրուղ, ֆագաթ պու կիւնքի
հարէքէթի, արթըգ կէօղ գաբատագլըղընըզա
խիթամ վիրմէլի տիր։

Պլանչ, սէօզէ գարըշարագ, ըէճա եօլլու պիր
սէտա իլէ,

— Միւսի՛ւ տիւգ, տէտի, էկէրչի պէնիմ
սէպէպիմէ սիզին ըէֆահ վէ հուղուրունուզ
պօղուլըր իսէ, Մարիանըն պէնի իթհամ իթ-
մէեէ հադգը օլսըր... Մարիանըն խըզմէթլէ-
րի, վէ էօթէտէն պէրու սիզէ օլան մուհապ-
պէթի, քէնտիսինի սաիհէ չըգարմատա քեա-
ֆի տիրլէր։ — Պինապէրին, պէն տահա հէ-
նուզ էվինիզէ կիրմիշ օլտուղումտ թագտիրտէ,

պուրատան օ կիտէճէք եէրտէ , տահա գիեատէ միւնասիպ տիր քի , օ գալըրն տա պէն կիտէ յիմ։

— Մա՛տնուաղէլ , — տէեու մուդ ապէլէ իթտի տիւդ , — սիզ , սիզի Թագտիր լտէն վէ սիզի սէվէն տիւչէսին նէզտինտէ գալաճագսընըզ ... — պէնիմ միւրատըմ պու տուր ... — Հէր քիմ քի պու միւրատըմա մուխալիֆէթ իտէր իսէ , վէ էկեր պէն պու էվին սահիպի մուխլագը տէ յիլ իսէմ , տիմէք տիր քի , պէնիմ պու էվտէ իշիմ գալմաեաճաղ տըր ։

— Հա՛նըմ ... Հա՛նըմ ... — Պու սէօյլէտիկինիզի Ֆիլիչէն իճրա իտէճէք քմիսինիզ , տէտի Ժան զայիֆ պիր հալ իլէ ։

— Էկերչի պու կիճէսէն իթիպարէն պուրատա գալմասընը իսթէմէտիկիմ օլ գարը , պուրատա գալըր իսէ , էվվէթ , պու սէօյլէտիկիմի իճրա իտէճէկիմ ։

Մատամ՛ մը Շասլէն էլինի չէտիտէն միւքէտտեր վէ մահզուն գալպի իւզերինէ տաեատը ։ Պիչարէնին հիւշն ու քէտէրի , օլ տէրէճէ թէհամիւլ օլունմազ պիր հալտէ իտի քի , եիւրէկլինէ գլըմըզը տէմիրտէն պիր գըլըճ սաքլանմըշ օլտուղունու զանն իտիեօրտու ։ Պինապէրին , քէսիք վէ զայիֆ պիր սէտա իլէ ,

— Հա՛նըմ , պիր ճիւդի միւատէթ սիպին իլէ այրըճա կէօրիւշմէք իսթէրիմ ։ — Մա՛տնուաղէլ մը Լաանի , պիդի տիւդ իլէ եաըլընըզ պըրագմանըզը բէճա լյլէրիմ , տէտի ։

Պլանչ , զահիրէն հալիմ վէ հալիմ զանն օլուսնարագ , ֆագաթ էսասէն ֆիւթուհաթընատան նաչի էվին կէօրիւնէրէք , ահէսթէ ահէսթէ օբատան չէքիլտի ։

Մ· մը Շասլէն , ղաեէթ ալթիսթի օլտուղու վէ պիր տէրէճէ իգթիրապը հալ իչինտէ պուլունտուղու հալտէ , ղէվճէսինին օթուրտուղու գօլթուգլու սանտալէէէ եադլաշտը , վէ քէլամա աղազ պիրլէ ,

— Ա՛ղէ՛զիմ Ժան , պէնիմլէ նէ՞ մատտէ իւզերինէ գօնուշմազ իսթէեօրսունուզ , տէտի ։

Տիւչէս , Թապիի հալինի զայդ իթմիշ օլսան կէօղլերինի մերդումա աթֆ իլլէտի , իհթիեար տիւդ , մէզպուրէնին պագըշընտա , էմնիյէէթսիզլիք էսէրի պաչլամըշ օլտուղունու զանն իթտի , վէ պու պապատ զանընը եանլըշ տէյիլ իտի ։

Ֆիլվագը մէզարտա եադըն պուլունան խատԹանըն ֆիքրինտէ ճիւդի պիր չիւպհէ էսէրի հուսուսլէ կէլմիշ օլուպ , իլէրուտէ պու չիւպհէնին պիւյիւմէսի իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի ։

Հանըմ մը Շասլէն , մէզքիւր պավի պագըշտան միւղթարըզ օլտուղունտան , սիւալինի թէքրարլատը ։ Ֆագաթ տիւչէս անինտէ ճէվապ վիրմէյիպ , իքինճի տէֆա օլարագ , էվինի կէօթահունին սօլ Թարաֆընա վազ իլլէտի ։

Մերդումէնին գալպինտէ մէվճուտ օլանչիւպհէ աթէչի , վիճուտունու տահա գիեատէ եադմաեա պաչլատը , վէ աստէթա էճէլէ հէման գուրպան օլմագ հալինտէ պուլունտուղունու զանն իլլէմէքտէ իտի ։

22

Պիր իլի սանիյեէ սօնրա, տիւշէսին հէեէ-
ճանը պիր աղ քէսպի իմիտալ իլլէեէրէք,

— Հանըրի, տէտի աղըր պիր սէտա իլէ, ե-
վինիզի թէրք խոիպ, պէնտէն եիրագլանա-
ճաղընըզը իմագամը թէհոտիստէ պէեան իտի-
եօրսունուզ ... — Պու թէհոտիսին մանէասը
նէ՞ տիր։ — Պէօյլէ պիր սահ մէսէլէեէ նէ՞ ի-
չին պու տերէճէ ֆէվգել սահ էհէմմիյեէթ վի-
րիեօրսունուզ։ —Նէ՞ իչին մատմուազէլ տը լա-
նընին չէտիտ թարաֆսարը պուլունուեօրսու-
նուզ։

— Նիչի՞ն վի, — տէեու ճէվապ վիրտի Մ-
տը Շոալէն, հէեէճանընըը թէսքինէ չալըշա-
րագ, — չինքի պէն հազդըզըզատան խօշլան-
մամ, չինքի կէնճ պիր դըզը, պէնէմ պիչա-
րէ տօսթունուն դըզընը, պիր թագըմ իֆթի-
րալար ալէյհինատ միւսաֆատա իթմէքլիկի, ա-
սըլսահէլիկիմին վազիֆէսինատէն սոտա իտէրիմ։

— Մարիան հազդըզ տըր, — տէեու տէ-
վամ իթտի տիւշէս, — անը պէն տահի պիլի-
րիմ, վէ քէնտիսինէ տէ սէօյլէտիմ։ Ֆագաթ
անընն պիրզ օլան ֆէվգել սահ թէվէճճիւհիւ-
նիւ վէ ուզուտիւնէէթինին տահի, սիզ պէնատէն
այէտա պիլիրսինիզ։ — Չաթթա պու գատար
ֆէնալըզա սէպէպ տէ, ուզուտիւնէէթինին տէ-
րէճէյի նիհատեէտ օլմատը տըր։ — Պու հալատ,
նէէնին իհթիմատըէ սիւսանատը, թարաֆընըզ

տան պիր աղ զիհատսէճէ մատ զուր թուխուզ-
մատա վէ ահվալընըզա չայէսթէ տիր։ Պէն տէ
պիլիրիմ քի, վագը օլան իսնատաթը հազդ-
ըզըղ խոր ... Մէրգուժէնին հազդըզըզատ քի
մուհատապէթի խալխանէսի օլ գատար զիհատէ
տիր քի, չօգլար կիպի, պիր չէյի սուրէթի
զահիրէսինատէն հիւքմ իթմիշ տիր, նատըզ քի
պուտուն պէօյլէ օլմատընը, պէն քէնտիսինին
միւզահատըզ սէօզլէրինատէն անլատըմ։ — Տօ՛ս-
թում, պիզա հիսատէթ ու զաղատ պէնի տինլէ-
յինիզ, միւթէսիլ հալատ պուլունուեօրսուզ, սիւ-
զիւնէթլէ տիւշիւնիւեօրսուզ, վէ օզվագըթ հազդ-
ըզը օլսուղսուզ անլատատազընըզ։ — Մատ-
մուազէլ տը լատնի հէնուզ բէք կէնճ օլուզ,
տահիպ թէճրիպսէ տէյիլ տիր, վէ ֆէվգել ա-
տէ կիւզել օլմատըյլա, նատըզը սիզգ տամը իս-
զէրինէ ճէլզլ իլլէմէզատ տիր ... — Կէրչի պէ-
նիմ նէ՛ սիզատէն վէ նէ՛ օնատան չիսպհէմ եօզ
տուր, լաքին օզ տիլտէր կէնճ դըզընն էվիմիզ-
տէ պուլունմատը, պիր թագըմ չայատնը թէէս-
սիւֆ սուն զանընտամա, վէ կէրէք պէնիմ,
վէ կէրէք սիզին նատուսուզ, վէ կէրէք պիզ-
զամի Մարիէնին նատուսու իչին մուճիպի թէէս-
սիւֆ միւթատատա վէ թահդիրատիզ չիսպհէ-
լէրէ տէպէպսիյեէթ վիրէպսիիր ... Հէր հալատ
պու միւթատատան վէ չիսպհէլէրատէն տա-
զընմազ, պանա էլզէմ կէօրիւլտիւկիւ կիպի,
սիզէ տահի էլզէմ կէօրիւլմէեօզ մու ...

— Տիմէ՛զ օլուեօր քի, տէտի տիւգ, քէն-
տիսինի զատի իտէմէեէրէք, Մարիանըն գու-

տուրնուշ մէճնունլուղու, սիղին խուզերինիզաէ թէէսսիրինի իճրա իլլէմիշ սիր, ախմէ.ք սիր քի, սիզ գըսգանճլըգ տուլդուսուլլա միսթաֆիրգի պուլունուեօրսունուղ։

— Սիղէ թէքրար իաերիմ քի, պէն գըսգանճ սէյիլիմ, — սէեու թէքրարլատը ֆան ալ Շապլէն, — ֆագաթ իհթիմալ տըր քի, պունտան սօնրա գըսգանճ օլաեըմ, վէ կէնճլիկիմ, դուվվէթլիլիկիմ, կիւզէլլիկիմ, վէ սիղին սեվգիեաթընըզա գարշը այնի սիլահլար իլէ ուղրաշմաեա վիւգթէոիրե օլտուղում ղէման, չօգ տէֆա պէնէ պէտապսիթ գըլմըշ օլան օ գըսգանճլըգ տուլդուսու, պէլքի պու կիւնքի կիւն պէնի թէէֆ իտէպիլիր։ — Հա՛նրի, սիզ պէննիմ մէյեուսանէ էօլմէքլիկիմի իսթէմէզսինիզ... իմտի, չու քէ.ֆսիզ հալիմտէ վիւհթաճ օլտուղում սիւքիւնէթի պանա իհթա իհմէ.ք իչին, սիղտէն թաղէպ իլլէտիկիմ պիր ֆէտաքարլըգը տէրլէդ իհմէլինիզ... — Պինապէրին, ադի՛զէմ, Մարիանը եօլա գօեաճագ եէրտէ, Ադրիէնի պիղտէն աեըրսադ, տահա իչի օլմադ մը։

— Ադրիէնի պիղտէն աեըրմադ մը, տէյի թէքրարլատը իհթիեար, մահղունն պիր հալ իչէ։

— Էվվէթ։

— Տիմէ.ք տիր քի, սիզ օ ալչագ խըզմէթքեարըն իֆտատլըընա ինանըեօրսունուղ։

— Գաթիէն սեօյլէրիմ քի, ինանմատեօրում, ֆագաթ սիղի թէէմին իտէրիմ քի, տիկկըլէրի տախի, Մարիան կիսպի մուդիրը պիր իչէմատա տիւչար օլտպիլիրլէր։ Հալ պու քի մատմուտա-

զէլ տը Լատնիրին ադիմէթիլէ, հէր կիւնա տօբ զանընչն էօնիւ ալընմըշ օլաճագ տըր։

— Պիչարէ դըզըղաղը թարտ իթմէեէ ճեսարէթինիզ օլաճա՞գ մը տըր։

— Սիզ պէնի պու գատար զամիրսիզ վէ վիճտանըզ մը զանն իտիեօրսունուղ։ — Քի՞մ սիզէ մէզպուրէյի թարտ իթմէ.ք պահսը իտիեօր։ — Պիլաքս պէն անը հիսսեէ իթմէ.ք, վէ քէնտիսինի մէսուտ գըլմադ իչին, հիչ պիր չէյ էսիրկէմէ.ք իսթէմէմ։ — Մատամ քի մէզպուրէ պուրէ պիէյի.ք պիր իտմէ մէհսուպ իսէ, պէնիմ նէզտինտէ խըզմէթքեարըգ իտմէմէէկ։ կի, հէր քէս թապի կէօրիւնէպիլիր։ Պինապէրին, պիզ քէնտիսինէ մատաղ թաիսիս իտէրիզ, պիր ճիհէզ հաղըրլարըգ, վէ պիր զեվճ պուլարադ, միսթաֆպէլինի թէէմին իտէրիզ, վէ պու հալտէ էվիմիզտէ, մուճիպի զույլէ օլապիլէն պիր մատտէէեէն ատ սադըճընըզ օլտուրուզ։

Տիւէես պու սեօյլէրի սեօյլէրքէն, Մ. տը Շապլէն արտ արտս հէմ գըզարտը, հէմ ուօլտու։ Հալ պու քի, Յան իֆտատլըընը իւքմադ իտմէճէ, մէրդումի իհթիեար, զապթընա դուարէթեատ օլտմատըդը պիր հիտատէթլէ,

— Վէ իչտու չայեանը թէէսսիֆ մէնղարէնին սէպէպլի եէկէտանէսի, վէ պէյնիմիզտէ քի միճնաշտատընըն մուհարրիքի մտխսուսու օլան Մարիանը, պուրատտա մուհաֆզատա իտէճէ.քսինիզ, վէ օ ալչագ գադը իչին, սիղի սեվմէ.քտէ օլան օլ պիչարէ գըզճըղաղը դոլդիրմի դէտէ-

լեեէճէ.քսինիզ, վէ ուշագատան տէյիլ, իլլա եա-
գընտան սեվմէնէ վէ հիմաեէ իթմէնէ պօրճ-
լու օլտուղունուզ պիր լեթաֆիլէթ վէ ֆազիլէթ
մէլէ.քէսինի, էվինիզտէն Թարա ու Թէպիա լէ-
լեեէճէ.քսինիզ, տէյիր մի՞ — ճան, պու լագըր-
տըլըը սիզէ սեօյլէմէն, սիզ տէյլսինիզ, իլլա
սիզին ագըլըըզճա գըսգանճլըղընըզ տըր։ —
Զաթէն պունտան ագտէմ կէօրմիւշ օլտուղում
օ գըսգանճլըգ տուլղուտու, հազ գըլզ պիր հա-
գարէթ իտի քի, պու կիւնքի կիւն օնա գար-
շը կէլմէնէ գարար վիրմիշիմ տիր։ — Էվվէթ,
միւտաէթի մէտիտէտէն պէրու գամլանտըմ,
լաքին պունտան պէօյլէ գամլանմահաճաղըմ։
— Հաթթա պանա ճէպպար իսմինի տախի վի-
րէճէ.ք օլսանըզ, միւրաատըմըզ եւինէ իճրա իտէ-
ճէյիմ, վէ գօնթ տը Լանտինին գըզըլյա էլէ-
նին սիւտանտասը արասընտա, իճրատի ինթի-
խապտա տաշա Թէրէտտիւտ իտղրէ պուլտունմա-
հաճաղըմ, տէտի։

— Բէ՛.ք ալէտա, սիզին միւրաատընըզ օլսուն,
լաքին իւքիսի տախի պուրաատան կիթմէ.ք չարթը
իլէ, տէտի մուտամ տը Շաուլէն տիթթըէեէրէ.ք։

— Ա՛արիէնի ֆէտտա իթմէ.ք, եօյլէ պիր գատ-
տարըզ տըր քի, օ գատտարըզը իճրատէ սի-
զի միւգիթէտիրէ զանն իթմէմ։ Լաքին չատէտա
սիզին ագըլըըզճա գըսգանճլըղընըզ, օ եօլտա
պիր գատտարըզը իճրատէ սիզի Թահրիք իտէր
իսէ, պէն պունա հիսսէտտար վէ չահիտ օլա-
մամ։ — Իմտի, Ալլահա ըմանըլտարըզ, իշթէ
սրթըզ պէն կիտիէօրում։

Հանրի գարուեա տօղրու իլէրլէտիկինտէ,
տիւշէս, րէճա իթմէ.ք իւզրէ, էլլէրինի մեր-
դումա ուղաթարադ,

— Նէ՞րէտէ կիտիէօրսունուզ, տէեու սիւալ
իթտի։

— Շիմտիլիք կիտիէօրում, հէր նէ վագըթ
ադըննըզ գաշընըզա կէլիրսէ, ավտէթի իտէրիմ։

— Րէճա իտէրիմ, պէնի տինլէյինիզ։

— Հիչ պիր շէյ տինլէտէմէմ։

Պէօյլէճէ տիւգ տը Շաուլէն, զէվճէսինի թա-
րիֆ օլսընմազ պիր մէյլեուսիյեէթի իշինտէ պը-
գադ արադ, տայիրէտէն տիշարը չզ տը, վէ
քէնտի իշ օտասընա կիրիպ, օթատա դարտանը։

Մէզքիւր օտատա, մերդումա, հիտաէթի միւտաճ
ատէմլէրին տատէթի վէճճ իւզրէ, էնինէ պօեու-
նա տիւրաթլէ եհուրիմէնէ պաշլատը, վէ տիշ-
լէրինի կըճըրթատարադ,

— Ա՛ըլա մուվաֆֆադաթ իթմէտէճէ.ք իմիր, նա
Մարիան պու էվատէն կիտէճէ.ք տիր, հօգատ
պէն պուրատա տատագ պատմատաճաղըմ... —
Լաքին օ կիտէճէ.ք տիր, վէ պէն տիշէտի, Ա-
րիէնի տագլամատա մէճպուր ղըլտաղըմ...
— Իւքի իշ կիւն ղայպուպէթիմ վուգուլունտէ,
մէզպուրէ տիշինէճէ.ք, վէ օղ վագըթի էրիմէմ
միւթի օլտաղ տըր, տիմէ քատ իտի։

Պատէհու Մ. տը Շաուլէն եագըլտանէսի էօ-
նիւնտէ օթուրուպ, էլինէ պիր ջըմնազֆէր
բուտուլտաը ալտը, վէ պունու Թէպդիլ էյլէ-
տիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտինէ,

— Պատի պէշ պուչուգտա պիր Թրէն վար

ուշ . . . — Շիտակ սասի հէնուշ սէօրթ տիւր , տահա վադթըմ վար սըր , տէտի ։

Սօնրա , օտասը խըզմէթքեարլընը չաղըրըզ , պիր արապա հաղըրլամասընը , վէ պիր գաչ կիւնլիւք սէյհահաթ իչին , պիր չանթա տէ-րոնինէ էշեաեը լաղըմէյի վաղ իլէմէյինի էմր իթտի , վէ եարըմ սասի կէչինճէ , արապա-ևա բաբիպէն , Օրլեան չըմէնաըֆէլրի մէվղի-ֆինէ կիւթտի ։

Շուբահը պէեան իտէլիմ քի , մէրդումճան , լուարէ նէհրինին ճալիպ սէվահիլինտէ , վէ կրան-Գուր նամ սէյֆինէ եազընընտա պիր խանէսի պուլունմազ տա իտի ։

Պու չէյլերի վագը օլտուղու պէյնէն , Մարիան , քէք տէ խոշ օլմեեան պագը միւլահազաթա տալընը իտի ։ Մէզպուրէ , եիկիրմի սէնէի միւ-թէճավիզ պէյնէտան պէկրու , մատամ սը Շաս-լէնին խըզմէթինտէ օլտուղու հալտէ , պէօյլէ պիր չիտաէթլի մէնզարէտէ տալա հաղըր պու-լունմընը , վէ տալա տիւզ քէնտիսինի եվտէն գօվմընը իտի ։

Պու հալ նամըլ խիթտամ պուլաճագ իտի ։ Պու պատատէ իհթիեարէ գատըն , տալա էմին տէ-յիլ իտի ։ Պունունլա պէրապէր , Մ ։ սը Շասլէ-նին հիտաէթի ու ղազապը թէքքին օլսը տա , հիտաէթի էնտաըննտա սէօյլէտիկի սէօզլէրի ու-նութտուը տէնու զանն խոհէօրտա ։ Պունտան պաշգա , քէնտիսինի սէվմէքտէ պուլունան վէ քէնտի լէհինտէ պուլունմասը մէղնունճ օլան տիւշէնին նատիուզունտա կիւվէնմէքտէ իտի ։

Պունունլա պէրապէր , մէյտանա չըգմասը տա միւնասիպ սատա իթմէյիպ , վագթընը , գօնթը տը լատինինին գըզը օլտուղունու ֆարզ իլէսէ պի-լէ , էն սահ պիր տէսիսէքսար օլտուղունա գան-մընշ պուլունտուղու պլանչը լանէթլէմէքլէ կէ-չիրմէքտէ իտի ։

Պլանչ տահի , տիւշէնին էմրինէ իթթիպաէն , քէնտի ասյիրէսինէ չէքիլտիքտէն սոնրա , հէ-ևէճանը ազիմ իչինտէ պուլունուեօրտու ։

Մարիան թատաֆընտան սէպէպինէթթ վիրիլ-միշ օլան չիտաէթլի միւճատէլէ , թէք կէօզ-լիւնիւն մէհարէթլէ գուրտուղու տօլապը մահվ իթմէքլինկի թէհտիտ իլէմէքտէ իտի ։ վագտա տիւզ , կէնճ գըզը միւտաֆտա իլէմիշ իտի խսէ տէ , տիւշէս տահի աչըգտան աչըզա Մարիա-նընն թատաֆընը իլթիզամ իլէմիշ իտի ։

Պագտալըմ զէվճ ու զէվճէտէն հաՆնկըսը զա-լիպ կէլէճէքլէր իտի ։

Էնկերչի Պլանչ , Շասլէն գօնտաչընը թէր-քէ մէճպուր օլտայը , Բիւեր Բէտոն նէ՞ տիւնէճէք իտի , վէ նէ՞ միւլահազտտա պուլունտաճագտը ։

Ատէմի պտասիրէթլինտէն եահսոտ չօլբաղը-ղընտան տօլայը , Պլանչը իթհտամ ի՞թմէկեճէք մի իտի ։

Մտալիսմիսմիւզ տիւր քի , կէնճ գըզ , Բիւեր Բէտոնտան գօրգտուրը ։

Պինտապէրին գօրգ ուլմագտա օլան թէհլիքէ-նին էտնիւ նահըլ ալընտաճագտը ։

Կէնճ գըզ , պու սիւալլերի քէնտի քէնտինէ իրատ իլէմէքտէ իտի խսէ տէ , թատպիթիլէ

ճելապ վիրեմէմէքաե իաի ։ Պինապերին չիւպ-
հելերի վէ ենաիչեսի, հեր ան ու տադըգա
արթմաեա պաչլատը ։ Մեզպուրե, բենչիրելե-
րի գօնադըն սօգագ թարաքընա նադըր օլան
եաթագ օտասընտա տուրտուղու հալտէ, պու
միչքիւլիւն հալլինէ պէգլէմէքաե իաի, վէ ա-
թթէչ կիպի սըճագ օլան անընընը սերինէլթմէք
իւղրէ, պաչընը բէնչիրէ ճաճիարընտա տաեաթ-
մընշ օլտուղու ճիհէթլէ, տիւչիւնիւեօրտու ։

Պիր հաահաէի նակէհանէ, մէրգուամէյի տեր-
եաեը միւլահաղատան գուրթարտը ։ Ջիւնքի
արապալրգտան, տիւգիւն ալէոսէվիւնէ գուլ-
լանադրը գուբէ արաղատը չըղ արըլըգ, հադրը
իտիլմէկէ պաչլանըլտը ։ Շիւպհէսիզ Մ. տը Շոս-
լէն տաիի գօնագտան տիչարը չըղ ճճագտը ։
Պու չէյլէր, թտապիի վէ հեր վագըթքի կիպի
չէյլեր օլտուղունտան, պու պապոե կենճ գըղ
իչլին հէնուշ մուճիպի իղթիրտապ վէ ենտիչէ
հիչ պիր սեպեպ եօգ իաի ։ Լաքին մէզպուրե
պիրաէն պիրե աիթրեաի, գիրա տիւգիւն օտա
խըշմէթթ քեաըը, էյինտե պիր չանթա իլէ գօ-
նադըն հավիսինէ կելերէք, չանթաեը արապա-
նըն սերուսինէ վագ իլլեաի ։ Պատհու տիւգ
կէօրիւնիւպ, իքինճի գաթըն գաբաշը օլան
բէնչիրելերինէ պիր խայլի միւտաեթ աթթը
նիկահ իլլեաիքտաէն սօնրա, արապահա բա-
քիպ օլտու, վէ արապա գաբուտու աչըլըգ,
աթլար սիւրաթլէ հարէքեթթ պաչլատըլար ։

Պլանշ, պու վագըա սեպեպլիյլէ աիթրեհե-
րէք,

— Էկերչի տիւգ պու սուրեթլէ պուրատան
կիտիեօր իաե, տիմէք տիր քի, միւրատընը
տիւչեսե գապուլ իթտիրէմէմիշ օլմընը տըր . . .
— Պու հալտե տիմէք օլտուր քի, Մարքան պէն-
տէն գիեատե նուֆուղտու իմիշ, վէ պէնիմ իւ-
չին պուրատա տուրմագ իւմիտի գալմընընշ
տըր, տետի քէնտի քէնտինէ ։

Ֆագաթ կենճ դըղըն իչպու մէյեուս հալի
իմթիտատ իթմէհէրէք, սերիան միւթմէյին
օլտու, վէ տօտադլարընտա թէպեսսիւմ էսէ-
րի օլտուղու հալտե, չէօյլե տեվամ իթտի ։

— Պուրատա տուրմագ իչլին, իւմիտիմ գաճ-
մատը մը . . . — խա՛յր, խա՛յր, պիլաքս ղալէ-
պէ լի պէն քէսպ իթտիմ, գիրա տիւգիւն հարէ-
քէթի, քենտիսինին մէհարէթինէ տեւիլ տիր ։
— Տիւչես, զէվճինի նէզտինէ ճելպ իթմէք իւ-
չին, հեր չէյե մուվաֆֆագ իտէճէք տիր ։

Կելելիմ քետերի ազիմ իչինտե պլրագմընշ օլ-
տուղունտաշ մատամ տը Շոպլէնէ ։

Վագը օլան տեհչեթլի մէնզարէ, մէզպուրէ-
յի գուվվէթի վէ թագաթտան տիչիրմիւշ ի-
տի ։ — Զաթէն պիչարե, պունտան ագտեմ,
սէվկիւլիւսիւ օլան Հանրինին հարաքեաթը ճա-
հիլանէսինէ տիւչար օլտուղու տիկկիւրտքէրի-
նէ պու միւնասէպէթլէ տաիի տերիսաթըր իւ-
տէրէք, քետեր վէ թեէսսիւֆիւ տահա գիեա-
տե արթմընշ իտի ։

Պինաէն ալէյհ եաընընշ գալտրգընտա, պի-
չարե գատըն, քենտի խասթա հալի իչին լա-
զըմէտէն պուլունտան սիւքիւնէթթ վէ իսթիրա-

հաթընը մահվ վէ իզալէ իթմիշ օլտուգլարը իչին , էվվել էմիրտե տիւգիւ , Ադրիէնի վէ Մարիանը լանէթլէտի , ֆագաթ մուախխարէն թէֆէքքիւր վէ միւլահաղա իթմէքչէ , պիր ազ ֆէրահլանտը ։

Մէրգումէ գատըն , Մարիանըն հիտայէթա միզ վէ չիւպհէլի թապիաթընը պիլտիկինտէն , ֆիքրինտէն , պու գատըն , միւթթաօֆ օլտուղու պէտ ախլէագըլա , պիր թագըմ խէեալաթընը , հագըգաթ զանն իթմիշ , վէ մաղհարը միւտաատե վէ թէվէճճիւհ օլմասընը գըսգանմադտա ուլունտուղու մատմուազէլիմէ պիլա ինսաֆ իֆթիրալարա գալդըրըշ օլմալը տըր , ,, տէտի ։

Պու կիպի միւլահազաթտան , Ադրիէնին վէ տիւգիւն գաթիէն պիտուչ վէ պիկիւնահլըգլարը նէթիճէսի չըգըպ , հալ պու քի Մարիանըն գաթահաթը օլմասը լազըմ կէլմէքտէ իտի ։ պինապէրին էկէը Մարիանըն թարտ ու թէպհիտլէ , տէրունի խանէտե ատայիշ վէ րէճահ իթտե օլունճագ իտի խէ , ժան տը Շատլէն , մէզպուրէ էմէքտար գատընը թատահուպտան վազ կէչմէյի տիւչիւնիւեօրտու ։

Ժան պու գարարը վէրտիքտէն սօնրա , քէնտիսինէ մուվաֆֆագաթ իթմէքտե օլտուղունու , վէ Մարիանըն էլտէն կիթմէսինէ իւտի բիզա կէօսթէրմէքտե իտուկինի , զէվճինէ պիլտիրմէք իսթէտի , վէ պիր չան չալմասըլա , խքինճի օտա գատընը տէրհալ իչէրի կիրտի , վէ մատամ տը Շատլէն , մէզպուրէճե խիթապէն ,

— պիր ան էվվել քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք ը ղուլէտինկիմի Մ. տիւգե խապէր վէրին , տէտի ։

Խըզմէթճի գատըն տիչտը չըգտը , վէ պիր դաչ տագըդա սօնրա , թէլաշը պիր հալ իլէ ավտէթ իթտիկինտե , խանըմա գատըն ,

— Միւսիւ տիւգիւ կէօրտինիզ միւ , վէ թարաֆընատան նէ՞ խապէր կէթիրտինիզ , տէեու միւալ լիմտի ։

— Մա՛տամ , էմրինիզտի , միւսիւ տիւգիւն օտասը խըզմէթ քէտըրընա թէպլիգ էյլէտիմ ...

— տէեու ճէվապ վիրտի գատըն , աչիքտար պիր թէրէտտիւտլէ , — վէ միւսիւ տիւգիւն կէլմէճէճճէկի խապէրինի պէտիմ ։

— Նիչին , տէտի ժան , գալպինտե եէնիտէն պիր հէճճան հասըլ օլարագ ։

— Միւսիւ տիւգիւն սէյհահաթտա օլտուղունու Ֆրանսօա պանա սէօյլէտի ։

— Սէյհահաթտա՞ մը , տէյի թէքրարլատը տիւշէս մէյհուսինէմլէ ։

— Էվվէթ , մա՛տամ ... — Միւսիւ տիւգիւն գուբէ աբապասըյլա կիթտիկի , պիր սահթա եադըն խմիչ ... — Հաթթա պիրլիքտե , խայճիճէ տօլու օլարագ պիր չանթա տախի կէօթթիւմիւշ տիւր ։

— Անլատըմ , արթըգ կիտէպիլիրսինիզ ։

պէպէմէ գատըն , մատամ տիւշէօին նէգտինտէն մուֆարագաթ իտէրտէն , քէնտի քէնտինէ ։

— Ղալիպտա տրալարը պօզուլմուշ օլմալը տըր ... — Պու քիպարըղտաճէյը տե , էսնաֆ վէ

ֆուգարա սընըֆլարը կիպի պիրիպիրիյլե էվճե իմթիզաճ իտէմէեօրլար ... — Էկէրչի պէն քէնտիմէ պիր գօճա պուլուր իսէմ, հեր սէօզիւմե իթաաթ իթտիրէճէյիմ, չաեէտ իթմէզ իսե, վա՛յ անըն հալինէ, տիմէքտէ իտի։

Մատամ տը Շասլէն, տիւգիւն քէնտի թէհտիտինի պու գատար սիւրաթլե մէվզըի իճրաեէ գօճաճաղընը պիր տագըգա պիլե խաթրընա կէթիրմէմիշ օլտուղունտան, խըղմէթճի գատընտան մէղբիւր խապէրի ալմասը իւզերինէ, հընչգըրմալարընը զապթ իտէմէեէրէք,

— Կիթմիշ հա՛, հէմ տէ պէնիմիե վէտալաշմաեարադ, վէ պանա գարշը հիտտէթլի օլրադ կիթմիշ ... Պէնիմ խաօթա օլտուղումու տա, վէ պէլքի ավտէթինտէ, պէնի հաեաթտա պուլմաեաճաղընը տա ունուտտուեօր, տէտի քէնտի քէնտինէ։

Պիր աղ սիւքիւթտէն ածնրա, մէզպուրէ չուվէճհ իլե տէվամ իթտի.

— Վէ պու գատար չէյլերին սէպէպի տէ Մարիան տըր ... Էօմրիւմիւն էՙն դիեատե քէտէրինի պանա չէ.քտիրէն, մէզպուրէ օլտու ... — Լաքին պէն նէ՞ իչին քէնտիսինի միւտաֆաա իթտիմ ... — Պու կիւն հիչ պիր շէյ եաբմաեա գուվվէթիմ վէ ճէսարէթիմ գալմամըշ տըր, ֆագաթ եարըն հիւքմիւ ատալէթի իճրա էյլեէէճէյիմ։

Իքինճի տէֆա չանը չալմասըյլա, իքինճի խըղմէթճի գատըն կէօրիւնտու, վէ տիւչէս մէզպուրէեէ խիթաապէն, — ֆէվգէլ ատէ եօր-

կունլուդ հիսս իտիեօրում ... եաթաղա կիրմէեէ իհթիեաճըմ վար տըր ... պէնի գարեօլամա կէօթիւրլիւնիւղ, տէտի։

— Մատա՛մ տիւչէս, թաամընըղը օտանըղտա՞ մը իտէճէքսինիղ։

— Զիեատե չէյ եէմէեէ իչթիհամ եօգ տուր, սաթի պիր էթ սուեու եէր իսէմ, քեաֆի տիր։

— Մա՛տամ, մատմուազէլ Ադրիէնի նէղտինիղ կէօնտէրէյի՞մ մի։

— Խա՛յր ... — Ինճագ թարաֆընտան քէնտիսինէ խապէր վէրինիղ քի, պու կիւն թաամընը եալընըղճա իթտի, վէ մէզպուրէնին ուֆրաբընը թատամ սալատընտա հազընը իթմէէերի իչին տէ, էմր վէրին։

— Բէ՛ք իյի, մա՛տամ ... — Լաքին Մարիանը կէօրմէ.ք իստէ՞րմիսինիղ։

— Պու ադ չամ կէօրմէ.ք իստէմէմ ... — Սիղ տէ արթըգ կիտին։

Խըղմէթճի գատըն, մահէլլի մէզբիւրաէն չէքիլտի, վէ ժան տը Շասլէն, թաաալը պաչընը եասթընա տաեաթարադ, վէ ույդու իլե հեր չէյ ունուտուլտուղունու պիլտիկինաէն, ուեումագլըղը թէճրիւպէ իթտի։

23

Պլանշ-Ամարիեն, տիւշէսին միւրատալարընա, մեզպուրէնին իլինճի օտա խըղմեթքեարը գատըն թարաֆընտան վագըֆ օլարագ, ճիւզիճէ թաամ իթտի, վէ պատէհու օտասընա չըգըպ դաբանընճա, հադգընտա տէրքեար օլան էմ նիյեմեթինէ բաղմէն, աղիմ էնտիչէեէ, վէ թէչէպիւսիւնիւն մուվաֆֆագըյեթինտէն տօլայը չիւպհեեէ տալը։

Պէեանէ հաճեթի օլմատըղը իւզրէ, մեզպուրբ լաեըգըյլա ոյդու ռասխի ուեռուեամատը, դիրա ոյդուսունու պիր թագըմ ֆէննա բիւեալար պիհուզուր իթտիլէր։ Սապահ օլուր օլմազ, եամաղընտան, չու միւլահազա իլէ ֆիքրի պիր տէրճէ բահաթլանմըչ օլարագ գայդը։ — Մարիանըն վագըյայի չէտիտէսի վէ Մ. որ Շաալէնին աղիմեթի իլէ սէպեպիյեեթ վիրիլմիչ օլան տէհչեթպախչ թէէսսիր թահթընտա պուլունտուղու ճիհեթլէ, տիւն տիւշես պէնի կէօրմէք իսթէմեէտի, լաբին չիւպհե եօգ տուր քի, պու կիւն պէնի նէզտինէ ճէլպ իտէճէք տիր ... — Էկեր քէնտիսի պու խուսուստա կէճիքիր իսէ, պէն հուզուրունա չըգաճաղըմ, չիւնքի ագըպեթ նէ՛ եաբաճաղըմը պիլմէք իսթէրիմ։

Պլանչ եէնիտէն պիր ազ լթէֆէք քիւր իթտիքըա, շու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի։

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն Բիէր Բէտօնու կէօրէճէյիմ... — Մէրգուսմ պէնտէն, պիրի

Շանզ-Էլիզէեէ նազըր օլան պազչէ գաբուսունուն, վէ տիկէրի քիւչիւք ներտիվէնին անախթարլարը գալըպընը իսթէմիչ իտի։ — Մեզքիւր անախթարլարըն գալըպըյլա պիրլիքտէ տիւշէսին մուալիճէչէսինտէն պիր գաչ հապ վէ պօչ պիր չիչէյի մէրգումա վիրմէք իչին, թէտապիրի լազըմէյի իթթիխազ իթմէկլիյիմ։ — Շիմտի օ իչլեր իլէ մէչղուլ օլաճաղըմ։

Պէօյլէճէ կէնճ գըզ, պիր պիւրօ աչտը, վէ պուռնուն իչինտէն, իլք կիւնիւ Ֆօսարօ թարաֆընտան վէրիլիպ, տէրուննտէ դալըպ ալմաեա մախսուս պալմումու պուլունան կիւմիւշտէն քիւչիւք դուքուեու չըգարտը, վէ մեզքիւր պալմումունու ավուճունտա էրիթէրէք, իչքի բարչա իթտիքտէն ոօնրա, եինէ դուքուեա վազ իթտի, վէ դուքուեու տախի ճէպինէ գօեարագ, պազչէեէ էնտի։

Սապահըն օլ վագթինտէ, խըղմեթքեարլար օտալարընտան հէնուզ տիչարը չըգմամըչ իսիլէր։ Պինահէն ալէյհ Պլանչ, քիմսէնին քէնտիսինի գօլլամագտա օլմատըղընա էմին իտի։ Պունտան գաթթինազար, ազաճ տալլարընըն եաբրագլարը օլ գատար սըղ իսիլէր քի, գօնաղըն բէնչիրէլէրինտէն պազչէնին արգա թարաֆլարը կէօզիւքմէչ իտի։

Կէնճ գըզ, ուսթա պիր խըրսըզա լաեըգ մեհարեթլէ, պազչէ գաբուսու քիլիտինին գալըպընը ալտըգտան սօնրա, քիւչիւք նէրտիվէնէ կէլտի, վէ օրատա տախի այնի մուամէլէյի, մեհարեթի քեամիլէ իլէ իճրա իթտի։

Մեզպուրէ պու իչի կէօրաիւքտէն սօնրա, քէնտի օտասընա կէլիպ, պէքլէմէնէ պաշլատը։

Մարիան Ժիլպէր տախի, Ռիկիրմի տէօրթ սահաթտան պէրի, Պլանշ գատար իղթիրապ վէ ճնահչէ իչինտէ պուլունուեօրտու, չու գատար քի, իլք կիւնիւ տիւգ թարաֆընտան վագը օլան թարա ու թէպիտ գարարընըն, տիւշէս թարաֆընտան թատտիգ օլունաճաղընը տալա զանն իթմէմէ քտէ իտի։

Ժան տը Շասլէն տախի օ կիճէյի զաեէթ իզ-թիրապը հալտէ կէչիրմիշ իտի։ Մէրգուէնէն ֆիլորինի, քէտէրնագ միլիահաղալար իհաթա իթմիշ օլուպ, հագդորզ աէօղլէրի վէ եիւրէք եարէյէ լիճի չիւպհէլէրիյլէ, Հանրիի ֆէվգէլ զաեէ կիւճէնտիրմիշ, վէ ազիմէթինէ սէպէպ օլմուշ օլմաընտան տօլայը քէնտիյի իթհամ իյլէմէքտէ, վէ մէրգումուն ավաէթի արզուսյլէ, պիլճիւմլէ միւսաատաթա գաթլանմագլը-զա հազըր պուլունմագտա, վէ քէնտի քէնտինէ չու սէօղլերի սէօյլէմէ քտէ իտի։

— Էկերչի Հանրի ավաէթ իթմէք իտթեր իսէ, հեր նէ թալէպի վէ թէքլիֆի օլուր իսէ, գապուլ իտէճէյիմ, վէ պէնիմ, անըն միւրատլարընտան պաշգա, հիչ պիր միւրատըմ օլմաեաճադ տըր։

Ֆէրտասը սապահ մեզպուրէ, ղէվճինտէն թէլէկրաֆ կէլիպ կէլմէտիկինի սիւալ իթտի, վէ հիչ պիր խապեր կէլմէմիշ իտուկինի թահղըգ իթտիկինտէ, տիւշարը մէյեուսիեէթ վէ քէտէր օլտու, վէ իքինճի օտա խըզմէթճի գա-

տընը մուավէնէթինէ էլպիսէօինի կիլինտիքտէն սօնրա, Մարիանը քէնտի նէզտինէ կէօնտէրմէօինի մէրգումէնէ էմր իյլէտի։

Էլչինին սիւտանասը, մատամ՛տը Շասլէն քէնտիսինի իսթէմէքտէ օլտուղունու իչինթիկինտէ, անինտէ տիթրէմէնէ պաշլատը։ Մէրգուէնին, մատամասը իլէ իսէճէկլի միւլագաթ քէնտիսինէ քէք տէհչէթլի կէօրիւնիւեօրտու, վէ պու իսէ, իլք կիւնքի հարէքէթինտէն տօլայը նատիմ օլմասընտան, եախօտ օլ պապտէ էսէֆ իթմէսինտէն նաչի օլմաեբպ, իլլա քէնտիսինի՞ն մի եօգսա պլանչը՞ն մը օ էվտէ գալըպ գալմաեաճագլարընը գաթիէն պիլմէմէսինտէն իլէրի կէլմէքտէ իտի։

Հէր նէ հալ իսէ, իհթիեարէ գատըն հէեէճանընը միւմքիւն մէրթէպէ թէսքին վէ մէնն իյլէեէրէք, զահիրէն պիր հալը սիւքիւնէթլէ տիւշէսին նէզտինէ ազիմէթ իյլէտի։ Լաքին ժան տը Շասլէնին սօյլուշ վէ այթիւսթ օլմուշ օլան եիւզիւնիւ կէօրտիւկիւնտէ, մէղքիւր սիւքիւնէթի հալի տէրագատ զայիլ օլտու, վէ միւքէտտէր պիր սէտա իլէ,

— Սիւպհա՞ն Ալլահ, մատա՛մ տիւշէս, աճապա խատիճըղընըզ տահա զիեատէ՞ մի աղըրլաչը, տէտի։

— Խա՛յր, զիեատէ աղըրլաչմատը, — տէեու ճէվապ վիրտի տիւշէս, — ֆագաթ տէրտիմ վէ մէշադդաթըմ արթտը, վէ պունա աէպէպ սիզ օլտուննուզ։

— Պէ՞ն մի, լաքին մատա՛մ տիւշէս, պէն

սիղին ուզրուհուզա էօմրիւմիւ ֆէտա իթմէնէ հազըրըմ, տէեու մուգապէլէ իթտի իհթիեաըէ էմէքտաը, էլլէրինի պիրիպիրինէ գավուշտուրարագ։

— Մա՛րիան, պէն սիղին սատադաթ վէ ուպուտիյէթինիզէ չիւպհէ իթմէմ, լաքին էկերչի պանա տէհլիթլի էնտիշէլէրի մուճիպ օլմաեարագ, սատագաթ վէ ուպուտիյէթինիզի իսպաթ իթթէ իտինիզ, տահա զիեատէ մէմնուն օլուրտում։ — Իսլահը նագապիլ օլան ախլէագ վէ թապիտիրընըզը վէ եօլսուզ լիսանընըզը իսլահ իչին, նիչէ սէնէլէր չալըշըմ իսէ տէ, հիչ պիր չէյէ միւֆիտա օլամաըմ։ — Սիզ պէնիմ էմնիյէթիմէ վէ պէնիմ թէվէքքիւհ վէ մուհապէթիմէ կիւվէնէրէք, սիզին իչին հեր չէյ միւսաատէլի տիր տէեու զանն իթմէքտէ, վէ պէլքի պիր կիւն սապրըն սօնու թաշար տէեու տիւշիւնմէմէքտէ իտինիզ... — Իչթէ օլ կիւն տէ կէլտի...

Մարիան տիթրէեէրէք,

— Մաատա՛մ տիւշէս, պու սէօզլէրինիզտէն, Մ. տիւգիւն հիտատէթ ու ղաղապը էնսասընատա, հագգըմտա իրատ իթտիկի հիւքմիւն, թարաֆընըզտան թաստիզ ի մանէտաընը չըգարմագ-ըզը՛մ մը լաղըմ տըր, տէեու սիւալ իթտի։

— Մ. տիւգտէն պահս իթմէյինիզ, — տէեու մուգապէլէ իթտի չէտիտէն մաատամ տը Շասլէն։ — Մէրգ ումունն հագգը հիտատէթ ու ղաղապընա սիզ սէպէպ օլսունուզ, հաթթա անընն ազիմէթի սէպէպի եէկեանէսի տէ սիզսինիզ։

Մարիան, իչը կիւնտէն պէրու, տիկէր խըզմէթքեարըար իլէ միւնասէպէթտա պուլունմամըշ օլտուղունտան, տէրունի խանէտէ վագը օլան ահվալտէն մալիւմաթը եօգ իտի։ Պինապէրին տիւշէսին իֆիատէսի իւզէրինէ հայրէթտէ գալարագ,

— Մ. տիւգ կիթտի՞ մի, տէտի։

— Էվվէթ, պուրատան կիթտի, վէ անճագ սիղին, պու գօնագտան կիթմէնիղտէն սօնրա, թէքքար կէլէճէկինի պէեան էյլէտի։ — Սիղին պուրատա պուլունմամընըզ, զէվճիմ հագգընատա խէեալքէրտէնիղտէ դուրմուշ օլտուղունուզ թատգիրամիզ իֆթիթրաեը, մէրգումուն խաթընըննա պրոգաճաղընտան...

— Տիմէք օլտուր քի... պէնիմ պուրատան կիթմէքլիկիմ լաղըմ կէլմեօր, տէտի Մարիան պէնզի պէթթի սօլարագ։

— Պունա սէպէպ սիղսինիզ, վէ պէն սիղի նէզտիմտէ սագլաեամամաեաճաղըմա զիեատէսիյէ թէէսսուֆ իտերիմ։

— Պու հալտէ, մաատա՛մ տիւշէս, սիղ տէ մի պէնի զօվուեօրսունուզ։

— Խա՛յր, պէն սիղի զօվմամեօրում։ Շու զաատար քի, մալիւմիմիզի օլան սէպէպլէր, պունտան պէօյլէ պիր էվտէ եաշամագ լըզըմընա միւսաատէ իտէմէյէլէր։ — Սիղ արթըգ կէնճ տէյէսինիզ, վէ իսթիրահաթա իհթիեաճընըզվար տըր... — եէկիրմի սէնէ սաաըգանէ խըզմէթինիզ իլէ, նամուսըա թէզահուրիւգ հագգընը զաղանմիշսընըզ տըր, վէ գօնագտան

կիթմէնիզլէ , պէնիմ իթիպարըմը տախի հայիզ պուլունմադատասընըզ : — Տիւգ վէ պէն , գայ- տը հաեաթլա սիզէ սէնէվի պին իչի եիւզ ֆը- րանգ իրատ թախսիս իտէճէյիզ , վէ պուռնատան պաչգա , կիթտիկինիզ զէման , սիզէ , պագ- չիչ մուգամբնատա իչի պին ֆրանգ վիրէճէյիմ : — Էկէրչի մէմլէքէթինիզլէ կիտէրսէնիզ , իրա- տընըզը օրատա ալաճագսընըզ : Պիլադս Բա- բիսատէ գալըր իսէնիզ , պաղչէն կէլիպ պէնի կէօրմէնիզէ միւսաատէ իտէճէյիմ , չիւնքի սի- զին պաղը գուսուրլարընըզ վար իսէ տէ , պիւ- յիւք ֆաղիլէթլէրինիզ տախի վար սըր . . . — Սիզ պէնի սէվէրսինիզ . սիզին , հագդըմատա օլան մուհասապէթինիզէ ասլա չիւպհէ իթմէմիշիմ տիր , ֆագաթ պու մուհասապէթինիզ , մուխա- թարալը օլմագ տէրէճէսինտէ չըրբըսընըզ տըր . . . Իչիթ պու սէպէպլէրէ մէպնի , պիրիսիպրիմիզ- տէն այրըլմագըզըմընըզ , միւճէրրէտ լազըմէտէն տիր :

Մարիան , տիւչէսին սէօզլէրինի , ասլա ջէս- մէեէրէք , վէ հիչ պիր հարէքէթ իճրա իթմէ- եէրէք տինլէտի : Ֆագաթ եիւզլինիւն ալթ- իսաթլիւկիւնատէն , իրատ օլուռնան հէր պիր քէ- լիմէնին , գալպինէ նէ՛ գատար ադիմ թէէսսի- րի օլսուզլու անլաչըլմագտա իտի : Հալ պու քի ֆան տը Շաալէն իֆատաթընը իգմալ իտինճէ : Մարիան միւքէտտէր պիր սէտա իլէ ,

— Մատա՛մ տիւչէս , պանա Հօլ վիրմէքլիկի- նիզ , մատմուազէլ Ա.տրիէնի գօնագտա սագ- լամագ իչի՞ն մի տիր , տէեու սիւալ իթտի :

— Խայր , Մ. տիւդէ իթտաթ իթմէք իչին տիր :

— Տիմէք օլուեօր քի , սատագաթ վէ խա- լիսէթ՝ հէյլէքեարլըդա վէ միւրոյիլիկէ ֆէտա օլուեօրլար :

— Մա՛րիան . . . — տէտի տիւչէս քէսիք պիր սէտա իլէ , — հէր քիմ քի , էլինտէ իսպաթ օլ- մաեարագ , աղվինաթա գալգըշըրսա , ինֆա- տէլէրինին ասլը օլմասըղընա չիւպհէ խոխլէ- պիլինիր , վէ հագդ ըյլա տա խոխլմէլի տիր : — Ցէօյլէյին պագալըմ՛ , մատմուազէլ տը Լաօնի հագդընատա նէ՞ էֆքեարընըզ վար տըր :

— Մա՛տամ՛ , օլ պագաչ զաթէն սէօյլէմիշ օլ- տուղումու թէէքրար խաէրիմ՛ : — Սիզէ ըինֆա- դաթ խաէն մատմուազէլինիզ , պու էվատ ֆէ- նալըգ հուսուսլինէ սէպէպ օլաճագ տըր :

— Եինէ պիր թագըմ՛ էսասսըզ իֆթիրալա՞- րա՞ մը դալգըշընըզ . . . — Մա՛րիան , կէօրիւ- եօրսունուզ քի , սիզ իսլահ օլմաեաճագսընըզ . . . — Իմտի , էկէրչի սահիհ վուգուաթլար իւ- զերինէ միւեասէս իֆատաէնիզ վար իսէ , անը սէօյ- լէյինիզ : Օլ վագըթ , էվվէլթ , եալընըզ օլ վա- դըթ սէօզլէրինիզլի , հէր քէսճէ չայեաննը թէօհ- մէթ օլան պիր տուչըուեա իսնատ իթմէմ՛ :

— Մա՛տամ՛ , օ եօլտա հիչ պիր իսպաթըմ՛ եօգ տուր , — տէտի էլէնին սիւտանատը , — պէն , քէնտիմտէ օլան հիսսի թագիվիմէ պինա- էն պու չէյլէրի սէօյլէեօրում՛ , օ հիսսի թա- պիէ քի , սէվկիւլիւլէրինէ վադը օլաճագ մու- խաթարաեը խապէր վիրէն քէլուէրը կիպի , պու եօլտա թէհլիքէլէրտէ պէնի խապէրտար եյլէը :

— Պու պապտէ սիղէ օլան ուպուտիյեէթ վէ տէրէճէլի նիհաեէտ.բի մուհապպեթիմին, պէնի խէեալաթա գուրպան իթտիկինի տէ զանն իթմէմ, հաթթա պունուն մուղայիրինի եէմին իլէ իտտաա իտէրիմ։ — Պուննան գաթինաղաշ, ինսան քէնտի հիսսիեաթընը մէնն իտէպիլի՞ մի։ — Պէն մատմուազէլ տը Լաճինի թաննըմաղ իտիմ, վէ անըն կէչիրտիկի էօմրիւ պիլմէզ իտիմ... — Իլք տէֆա քէնտիսինի կէօրթուր կէօրմէզ, հագգընտա էմնիյեէթսիզլիք հիսս իթտիմ, վէ անըն, պիր տիւշմէն օլսուղու ֆիքրինէ զահիպ օլսում։ — Մէզպուրէ կէլմէզսէն էվվէլ, պուրատա իսթիրահաթ մէվճուտ իտի, ֆագաթ անըն պու էվէ աեաղ պատմատըյը, իդթիրապ, էնտիշէ վէ կէօզ եաշլարը տախի այնի վագըթտա պու էվէ գատէմ պատաըլար։ — Հաըրը պու դըզ, քէնտիսինէ պիրլի.քտէ ֆէնալըգ կէթիրէն պիր գըզ տըր։

Ժան տը Շասլէն ուժուզլարընը չէ.քէրէ.ք,

— Հագգդաթէն սիղին աղընըզա խալէլ կէլմիշ։ — Մատմուազէլ տը Լաճինին պիզիմ իսթիրահաթըմըզա նէ՞ թէէսսիրի օլապիլիր, տէտի։

— Մատա՛մ տիւշէս, զաթընըզ հէր չէյ էմնիյեէթ իտէր պիր գատընընըզ, ֆագաթ պիր քէրրէ միւլահազա իտինիզ քի, մատմուազէլ Մարիէնին կիւզէլլիկի...

— Քեաֆի՛ տիր, — տէեուս մուգապէլէ իթտի տիւշէս թէքէպպիւր իլէ, վէ Մարիանընը սէօղիւնիւ քէսէրէք։ — Թէքքար միւսիւ տիւդիւ իթահգիր իտիեօրսունուղ։ — Իսմինի իթտիճատա օլսուղում, վէ սաթի պէնիմ վէ էվլատլարը իչին եաշամագտա օլսուղունու պիլտիկիմ զաթ հագգընտա, պէն չիւպհէ իթմէմ, վէ իթմէ.ք տէ իսթէմէմ, վէ սիղի տախի տիւնտէն պէրու իքի տէֆա, հիւրմէթտէ գուսուր իթմիշ օլսուղունուղ օլ զաթ հագգընտա հիւրմէթէ տավէթ իտէրիմ։

Ժան տը Շասլէն վագարը պիր հալտէ իֆտէի հալ իտիեօրտու, վէ եիւղիւնտէն սէպաթը գավի իւղրէ պուլունտուղու անլաշըլըեօրտու։

Մարիան, մաղլուպ օլմուշ օլսուղունու հիսս իլէ, գալպինի վէ ֆիքրինի ազիմ պիր մէյեուսիեէթ գաբլատը, վէ եանագլարընտան սէլ կիպի կէօզ եաշլարը ագտըզը թագտիրտէ, տիղ իւղէրինէ կէլիպ,

— Օ՜հ, մա՛տամ, մա՛տամ, աէտի, պանա մէրհամէթ իտինիզ, պէնի աճը՛եընըզ, վէ սիղսէն եիրագլանթմաեընըզ։ — Իօմրիւմիւն է՛ն կիւզէլ սէնէլէրինի սիզէ խըզմէթ իթմէ.քլէ, սիզի սեվմէ.քլէ, վէ սիզէ տուա իթմէ.քլէ, տէ.րտունինտէ կէչիրմիշ օլսուղում պու էվտէն պէնի թարտ ու թէպիտ իթմէ.յինիզ։ — Հէմ սիզ պու տէրէճէ զաիմ օլամազսընըզ։ — Իմտի, մա՛տամ, միւլահազա իտինիզ քի, տիւնեատա պէնիմ սիղտէն զայըի սեվկիւլիւմ եօգ տուր, վէ սիղտէն եիրագլանտըղըմ հալտէ, պէնիմ հալիմ նի՞ճէ օլուր։ — Ը՛հ, պէն թագսիրաթըմը պիլիրիմ, վէ նատիմ օլմագտաեըմ... — Պէնիմ իչին, Մ. տիւգտէն լութֆ ու մէրհամէթ թեմէննի իտինիզ, էլպէթթէ մէրգում սիղին

ըէճանըզա գարշը տուրմաղ։ — Պէն քէնահսին-
տէն աֆվըզդ տիլերիմ, վէ չիմսի նա՛սըլ սիզին
տիզլէրինիզէ գաբանմըշ իսէմ, անըն տախի
տիզլէրինէ գաբանըրըմ, վէ պանա աֆվ իտէ-
ճէկլինէ չիւպհէ իթմէմ։ — Մա՛տամ, պանա
մէրհամէթ իտինիզ... Սիզտէն ելրագտա օլ-
տուղումտա, եուշամագ պէնիմ իչին գապըլ ա-
յիլ տիր, հալպու քի էլպէթթէ սիզ պէնի էօ-
լիւմէ մահքիւմ դըլմագ իսթէմէզսինիզ։

Մարիան, հընչդըրմագտա օլտուղու ճիհէթ-
լէ, արտ արտա իրատ իլլէտիկի պու սէօզլէր,
կիւճպէլա անլաշըլըեօրտու։ Մէրդումէնին ըիդ-
գաթտամիզ ըէճալարը, տիւշէսին կէօզլէրինտէ
եաչ ագարըրըճասընա գալպինէ իճրաի թէէս-
սիր էլլէտիկինտէն, մատամ տը Շասլէն, Մա-
րիանըն էլլէրինի թուԹարագ,

— Պէնիմ պիչարէ Մարիանըմ, տէտի, սիզին
քէտեր ուէլէմինիզ, պանա ըէք ֆէնա թէէս-
սիր իտիեօրլար, վէ սիզի պիր քէլիմէ իլէ թէսէլ-
լի գըլմագ լըզը իսթէր իտիմ իսէ տէ, հայֆա՛-
քի օ քէլիմէյի իրատ իթմէ.ըլինէ պէնիմ հագ-
գըմ եօզ տուր։ — Տիւգ, պու էվտէ ալթ-
իւսթլիւ.ը հասըլ իթմիչ օլմանըզտան տօլաեը,
հագդ ըլլա սիզի թայեիդ իտիեօր, վէ սիզին
սէպեպինիդլէ, պու էվտէն կիթմիչ տիր, վէ
քէնահ էմրլէրի իճրա օլունմուչ օլտուղունու
խապեր ալմաեընճա, ալտոէթ իթմէէէճէք տիր։

Մարիան էլլէրինի գաւուչտուրուպ, չու եօլ-
տա իլտվէի մէգալ էյլէտի.

— Էվվէթ, մա՛տամ, էօյլէ օլտուղունու ան-

լաեօրսա՛մ, — անլաեօրսա՛մ քի, Մ. տիւգ է-
թաատր իթմէ.ըլինէմ լազըմ տը։ Իմոի, կիտէ-
ճէ յիմ, հէմ եարըն կիտէճէ յիմ..., վէ էկէր խա-
թերաէնիդ, պու կիւնատէն կիթմէ.յէ հագըըմ,
վէ լաքին Բարիտատէն եիրագլանմաեաճաղըմ,
վէ պիր աղ սօնրա, եանի Մ. տը Շասլէն ա-
աէթ իթտիկինատ, լէհիմտէ թէվասսըթ իճ-
բաալընտա պուլունաճաղընըզա աէօզ վէրմէնիդի,
վէ թէքրար պուրաեա կէլիպ, իւղէրինիզէ նէ-
զարէթ իթմէ.ք, վէ չիմտիեէ գատար սատըգ
պէնատէնիդ օլտուղում կիպի, պուննան պէօյլէ
տախի սօնունա գատար պէնատէնիդ գալմագ,
վէ նիհաեէթ տէրունինտէ եաչամըշ օլտուղում
չու էվտէ թէպտիմի ըուհ իլլէմէ.ք իւզրէ, պէնիմ
իչին զէվճինիդտէն ըուխսաթ խսթէմէնիդի թէք-
բար ըէճա խտէրիմ։ — Մա՛տամ, սիզ պանա
պու սէօզիւ վէրմէ.ըլինէկ հիւմմէթ իտին, պէն-
պու տէնիդ չիմտի պուրատան կիտէրիմ... Սէօզ
վէրիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, Մա՛րիան, սէօզ վէրիրիմ։

— Մաւվաֆֆագ օլաճաղմընըզ։

— Պու պապտէ սիզէ մուհադդագ սէօզ վի-
րէմէմ, ֆագաթ լումիա իտէրիմ... Էկէրչէ
սիզ ալէյհադընըզը թատիլէ հագդագաթէն մու-
վաֆֆագ օլսըր իսէնիզ, Մ. տիւգինն հագգը-
նըզտա պիլա մէրհամէթ պուլունմատեաճաղընա
իսքեաթ օլմուշտուր տուր։

— Ո՛հ, թէշէ.քքիւր իտէրիմ, մա՛տամ, թէ-
շէքքիւր իտէրիմ, — տէտի էլլէնին սիւտանա-
սը, տիւշէսին էլլէրինի տօտտագլարընա կէօ-

թիւրտիւքտէն սօնրա ։ — պէն քիմսէեհ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէեէրէք , պօղչամը հազըրլաեաճաղըմ , վէ քիւչիւք պիր սէյհահաթ լիւզումու-նու պէհանէ խոէրէք , պու ագշամ գօնաղը թէրք խաէճէյիմ , լաքին Բարիսաէն տիշարը չըգմաեաճաղըմ , դիրա հէր վագըթ սիղէ եա-դըն պուլունմաեա իհթիեաճլըմ վար սըր , վէ հազդընըղտա խապէըլէր ալմագ իչին տախի պիր չարէ տիւշիւնէճէյիմ , վէ նէրէսէ սաքին օլաճաղըմը պիլտիրմէք իչին , սիղէ մէ-քթուպ տախի եաղաճաղըմ , վէ չաեէա չիտաէթլէ պու-ղուլէտիկիմ աֆվ , հագդըմտա պիտիրիղ պույ-րուլուր իսէ , զաթընըզըն լութֆէն պէնաէնի-ղէ պիլտիրէճէյինիզի մէմուլ խաէրիմ ։

— Մա՛րիան , սիղ պու խուսուստա միսթէ-րին օլունուզ , ֆագաթ սիղին պաւրատան բա-բասըղ կիթմէնիզի սէ իսթէմէմ , վագըթլարը հընըսլ իթմիզ օլան լեճրէթլէրինիզի , վէ վատ իթտիկիմ պագշէչի իթտա իթմէք իսթէրիմ ։

— Րէճա խաէրիմ , մատա՛մ տիւշէս , պու մէ-սէլէյի պէրթարաֆ խաին ։ — պէն բարասըղ տէյիմ , օլտուդճա բարա թօբլամընըմ սըր , վէ խանէնիղէ ավոէթ խահնճէեէ գատար եէ-տիմոէքի բարա քիֆաեէթ խաէր ։

— Սիղին միւրատընըղ վէճճ իւղրէ օլսուն , Մա՛րիան , ֆագաթ չհնոհատէն սիղէ իչի պին ֆրանգ պագշէչ վէրիլէճէկի կիպի , օն պին իչ-քի եիւզ ֆրանգ տախի իրատընըղ օլաճադ սըր , վէ պու տա սիղին հագդընըղ սըր ։

— Մա՛տամ , իլէրուտէ օլ խուսուսուն իճա-

պընա պագդարըղ ։ — պէնիմ չհնոհ գալգիմ օլ գատար միւթէէսիր օլմուշ տուր քի , օ կիպի չէյլէր իւղէրինէ պահս իտէմէմ . . . — Ա՛հ , նէ՞ տէրէճէ քէտէր իչինտէ օլտուղումու պիլ-սէնիզ . . . պէնիմ պու գատար տաեսնմաղը-ղըմ տա , իւմիտ սաեէսինտէ տիր , եօղսա թէս-լիմի բուհ իթմէք՝ պէնիմ իչին պիր չէյ տիմէք տէյիլ տիր . . . Ալլահա ըսմարլատըղ , մա՛տամ , Ալլահա ըսմարլատըղ . . . եագընտան սիղին իւ-ղէրինիզէ նա՛սըլ նէղարէթ իտիեօրսուս իսէ , ուղուղտան տախի էօյլէ նէղարէթ իտէճէյիմ ։

Մարիան , հընչգըրմալարընտան եարը պօ-ղուլմագ բատտէսինէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ , տիթրէեէրէք , ժանըն նէղտինտէն մուֆթար-գաթ իլլէտի ։ Տիւշէս , ֆէվղէլ ղաեէ միւթէ-էսիրէ օլտուղու թագտիրտէ , սատըգ էմէք-տաբընըն արգտընտան պագտը , վէ սօնրա պաշը կէօքսիւնէ տօղրու է.յիլտի , վէ ֆիք-րինտէն ,

— Պիչարէ գատընն , տէտի , պէնի նէ՞ գա-տար սէվէր իտի , վէ հալէա նէ՞ գատար սէվ-մէքտէ սիր ։ — Ա՛ճապա հիսսիեաթը տօղրո՞ մու տուր ։ — Ա՛նը եալընըղ Ալլահ պիլիր , վէ պիղէ իսէ , միսլաթաճագ սըր , Ա՛նըն հարէքէթի , գալգիմի բարչա բարչա իթ-մէքտէ սիր , ֆագաթ նէ՞ չարէ , մատամ՛քի Հանրի կիթմէսինի թալէպ իտիեօր իսէ , օնա տէմի իթտաթա հագդըմ եօղ տուր ։ — Հէր նէ վագըթ Հանրի ավոէթ իտէր , վէ խըշմ ու ղաշապ էտէրի գալմագ իսէ , Մարիանըն տա-

վասընը օլ վագըթ իլթիզամ իտէճէյիմ։ — Մէրգումուն նէզտինտէ զաեէթ պէլալէթլէ իֆաճէի հալտէ պուլունաճաղըմ... օ իյի պիր ատէմ տիր, աֆիվ իտէճէկինէ չիւպհէ իթմէմ։

Գու էնոտաէ, եաթադ օտասընըն գաբուսու նագիբէանէ չալընտըզընտան, մատամ տը Շասլէն,

— Կիրինիզ, տէտի։

Գաբու սչըլընճա, Գլանչ էշիքտէ կէօրիւնտիւ։

24

Բիէր Գալնօնուն գըզը, տիւշէսին, քէնտինտէն խըզմէթ թալէզ իթմէքտէ օլմատըզընը կէօրէրէք, քէնտիսինի Թագիվ իտէկլէյէն իզիթբաղը գալտըտէն գուրթուլմադ իւզրէ, ապա տավէթէ պէ.բլէմէքտիվին, մատամընն հուզուրունա չըդմտուա գարար վիրմիշ, վէ պու միւնաեպէթլէ եիւզիւնիւ, պիր մէհարէթի իպլիսանէ իլէ, պիւտիւթիւն Թէպտիլ իլէմիշ ի-տի։ Շէօյլէ քի, կէօզ դարադլարը դըզարմըշ օլուպ, քիբրիթլերի իտէ, սայ.քի եաշարմըշ կի-պի իտիլէր։ Հաթթա մէզքիւր եաթադ օտա-սընտա ալտրզը պիր գաչ ատըմը տախի աչի-քեար Թէրէտտիւտլէ ալտը, վէ տիւշէս, կէնճ գըզը կէօրսիւկիւնտէ, իթաթլը պիր սէտա իլէ,

— Ա՛տրիէն, պէդվիտինիզ, տէտի։

— Իվիէթ, մա՛տամ, պէնտէնիզիմ, — տէ-

եու ճէվապ վիրտի կէնճ գըզ, նագիբ սէսինի տիթրէտէրէք։ — Տիւն նէզտինիզտէն կիթմէք-լիկիմի էմր իթմիշ իտինիզ, հալ պու քի պու ատատա, կիճէյի նա՛տըլ կէչիրմիշ օլտուղունու-զու պիլմէ.բլիկի տըզու իյլէտիկիմտէն, օ ար-զուտա պիր տիւրլիւ մուխալիֆէթ իտէմէտիմ։

— Գը՛զըմ, պու ատատա պիր աղ տահա բա-հաթտըզըմ, ֆագաթ պու հալին կէչէճէկինի մէմուլ իտէրիմ։

Մատամ տը Շասլէն, մէզքիւր սէօզլէրի ի-բտա իթտիկի սըրատա, Գլանչ, ահէտթէ ա-հէտթէ մէզպուրէեէ տօղրու իլէրլէմէքտէ իտի, վէ եոնընա բէք եագընն կէլտիկինտէ տուրուպ, կէօզլէրի եաշարտը, վէ հընչգըրտարադ, տիւ-շէսին տիզլէրինէ գատանըպ,

— Օ՜հ, մա՛տամ, մա՛տամ, պէնտէնիզէ աֆիվ իտինիզ, պէյրիմ.քի պու պիհուզուրսուզունու-զուն սէպէպի պէն իմ... Հագգըմտա վագը օլան հադարէթլէրէ սիւ.քիւթլէ գաթլանմալը իտիմ, վէ եկէրչի սիզի պէօյլէ պիր տէրատէն իտալի գըլաճաղըմը պիլսէ իտիմ, հագգըգաթէն հէր շէյէ գաթլանըրտըմ, տէտի։

Օղ ատաթա գօմէտիտճընընն մահիրանէ սէտա-սը, եօյլէ պիր հագգըգաթ սուրէթի կէօսթէր-մէ.բտէ իտի.քի, խատաթանընն իւզէրինտէ աղիմ պիր Թէէսսիր հուսուլինէ սէպէպ օլուպ, վէ մէզպուրէ գատընն Թէվէճճիւհ.քեարանէ պիր սուրէթտէ Ա.տրիէնէ նագտար իտէրէք,

— Մուխլագա Մարիան եանըլըեօր... Գու-դատար տիզլէր վէ չիրին պիր գըզ, պէնիմ է-

վիմաէ ֆէննալըդա սէպէպ օլամազ, ատէտի քէն-
տի քէննէինէ։

Պլանչ խոէ, չու վէճճ իլէ տէվամ իթտի։

— Մա՛տամ, պիլմէեէրէ.ք հիտոէթինիզի վէ պէյ.քի թահգիրինիզի, հադդըմտա ճէլզ իթ-
միշ օլտուղումտան տօլայը, պանա ափվ իտէ-
ճէքսինիզ, տէյիլ մի։

— Ա.արի՛էն, սէվկիլու՛ դըզըմ, — ատէտի տիւ-
չէս, գալպի դիէատէ հէնէճան իչինտէ օլուպ, Պլանչըն էլլէրինի թուԹարադ, — հիտոէթի վէ թահգիրատէն պահա իթմէ.յինիզ, աեատա գալ-
դընըզ, վէ եանըմտա օթուրունուզ։

Պու սէօզլէրտէն, Պլանչըն կէօզ դարադ-
լարը ալթընտա պիր մէսէրրէթի ալէտմէթի հա-
պըլ, վէ աերհալ զայիլ օլտու, վէ տիւչէսինն էլլէրինի քէննտի գալպինէ կէօթիւրիւպ, եա-
չարմըշ օլան բարըտադ կէօզլէրինի տախի մէզ-
պուրէնէ տօղրու ափֆի իտէրէ.ք,

— Տիմէ.ք սիր քի, մա՛տամ, պանա ափվ ի-
տիւօրտունուզ, ատէտի եիւքսէ.ք սէտա իլէ։

— Էվէ՛տըմ, սիզէ ափվ իտէճէ.ք հիչ պիր սէպէպիմ եօք տուր։ — Էկէրչի պիր գապա-
հաթը վար իսէ, օ տախի սիզ տէյիլսինիզ։

— Ա՛Հ, մա՛տամ, պու սէօզլէրինիզ պանա նէ՞ գատար ֆէրահ պախչ իտիւօրլար, պունունլա պէրապէր նէտամէթիմի տէ արթըրըօրլար։ — Մարիանըն սէօզլէրինէ էհէմմիեէթի վիր-
միչէ, հադըգաթէն բէ.ք պիւյիւ.ք տիվանէ.ի.ք իթտիմ։ . . — Ա՛նըն իֆատաթընա սիւ.քիւթ իթ-
միչի իտիմ, վէ հագարէթլէրինի պու կիւն նա-

պըլ թահգիր իտիեօր իսէմ, տիւն տախի թահ-
գիր իթմէլի իտիմ։

Պլանչ, պու լաֆըրտըլարը սէօյլէեէրէ.ք, եա-
վաչ եավաչ աեատա գալգտը, վէ տիւչէս թա-
րաֆընտան ճէլզլ օլունարադ, մէղպուրէնէն
եանընտա օթուրտու։

— Ա.ղի՛ղէմ Ա.արիէն, — ատէտի ֆան տը Շաս-
լէն բիգաթամիզ պիր սէտա իլէ, — չու սա-
աթտան իթիպարէն, հէր նէ վագը օլտու իսէ,
ունուտմագըզըմըզը իտիէրիմ . . . — Սիզինա-
մուս վէ իթիպարընըզ։ Հիչ պիր հադարէթ
թէհամմիւլէ միւսաատէ իթմէզլէր։ — Մարի-
անըն սէօզլէրի իսէ, նամուս վէ իթիպարընը-
զա մուխալիֆ օլտուգլարը կիպի, միւսիւ տիւգ
իլէ պանա տախի հադարէթի իտիլէր։ — Պի-
նաէն ալէյհ, սիզ օլ պապատէ իթիրազ իթմէ-
նիզլէ, բէ.ք կիւզէլ հարէ.քէթտէ պուլունմուշ
օլտունուզ։ — Վագտա պէն, էվվէլ էմիրտէ,
ֆէննալըգ հիսս իթտիմ, ֆագաթ պու ֆէննալը-
ղը արթըզ ունուտմադ իտիէրիմ։ Գապահա-
լը ճէղտսընը պուլտու, վէ վագը օլան հատի-
սէնէ իտիմ վէրիլտի։ Ա.րթըզ պու մատտէ
իւզէրինէ սիւ.քիւթ օլունմալը տըր։ — Պուն-
տան պէօյլէ սիզ պու էվտէ, բիֆագաթըմտա
խըտմէթի իթմէնէ մախսուս պիր մատմուտաղէլ
կիպի մուտամէլէ կէօրմէյիպ, տօսթումտ պու-
լունմուշ օլան Օրէլի տը Լասնինին գըզը մագա-
մընտա մուտամէլէ կէօրճէ.քսինիզ։ — Պունտան
պէօյլէ սիզ, պէնիմ էօնէ գըզըմ ատտ օլունա-
ճագ.ընըզ։

— Ցիմէք տիր քի, մա՛տաւ, սիզ պէնիմ վալիտէմի թանըմըշընըզ տըր, տէտի Պլանչ։

— Հէմ թանըմըշըմ, վէ հէւ տէ սէվմիշիմ։

— Րէճա իտէրիմ, վալիտէմ հագգընատա պէնտէնիզէ մալիւմաթ վէրմինիզ։

— Վալիտէնիզ, սիզին կիպի հալիմ վէ կիւղել պիր գադընճըզազ իտի։ Ջանն իտէրիմ քի, սիզ օնա դիւատէսիլլէ պէնզէտօրսունուզ։ — Թէէմին օլմուշումտուր քի, կէօզլէրի, սիզին կէօզլէրինիզ կիպի մավի, վէ սաչլարը, սիզին սաչլարընըզ կիպի սարը իտի, վէ կիւնիւն պիրինտէ սիզ զէվճինիզինի նա՛սըլ սէվճէճքսէնիզ, օ տաճի քէտէրինիզի էօյլէ սէվմէքտէ իտի։

— Մա՛տաւ, — տէեու ճէվապ վիրտի Պլանչ, — պէն էվլէնէճէ՞քմիյիմ... — ճիհէզսիզ օլտուղումտ հալտէ, պէնի քիմի իսթէճէճէք տիր։

— Սէվիւլի՛ւ գըզըմ, սիզին կիւզէլլիկինիզ, սիզէ պիր ճիհէզ տիր, — տէեու մուգապէլէ իճտի տիւշէ՞թէպէսիւտ իտերէք, — պունատան գաթիհնաղար, տիւգ վէ պէն, սիզէ պիր ճիհէզ հազըրլատճաղըզ, վէ սիզին իչին լաճըզը պիր ղէվճ պուլաճաղըզ։

կէնճ գըզ, էլէբինի գաւուշտուրարագ,

— Ը՞հ, մա՛տաւ, զաթընըզ նէ՞ տէրէճէ իյի պիր գադընսընըզ, — տէտի չիւքրանիյէթի թարզընատա միւէսսիր պիր սէտա իլէ, — մուհապէթինիզէ վէ թէվէճճիւհինիզէ պէնի մազհար գըլտըգտան պաչգա, միւսթագպէլիմի տաճի տիւշինինիւտօրսունուզ։ — Լաքին հաճո օլսուն, պէն տէ վէլիի նիյմէթիմէ նանքէօր

տէյիլիմ, վէ էկեր էօմրիւմիւ ուղրունուզդա ֆէտա իթվէք լաղըմ կէլսէ, իտէճէյիմ, վէ էվլէնտիկիմ հալտէ, սիզտէն այրըլմագըղըմ իճապ իտէճէկինատէն, էվլէնմէքլիկիմէ տաճի մուվաֆֆագաթ իթմէնէճէյիմ։ — Զաթընըզ պիր ճիւմլէ միւլահազաթընըզը պանա հասր իթմիշ օլտուղունուզ կիպի, պէն տաճի պիւթիւն սաաթլարըմը սիզէ հասր վէ ֆէտա իթմէք իսթէրիմ։

Ժան տը Շասլէն, Պլանչը գուճագլատըգ, վալիտէլիք մուհապպէթլէրէ աննընատան էօգտիւ, վէ տաճթէ Ա՛տրիէն, տիւշէճին տօտագլարը քէնտի աննընա տօգունատուղունուզ հիսս իլլէտիկինտէ, պաչտան աեատա գատար տիթրէտի։ Պատէհու Ժան, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Իլէրուտէ պու մատտէ իւզէրինէ գօնուչտուրուզ, սիզ չիմտիքի հալտէ, պու կիճէտէն իթթիպարէն, պէնիմ օտամընը իթթիխաղինատէքի օտատա եաթաճագընըզդ, տէտի։

— Օ՛հ, մա՛տաւ, տէտի Պլանչ չէտիտէն, րէճա իտերիմ, տիւնքի կիւն սիզէ սէօյլէտիկիմի տէրխաթըը իտինիզ, վէ Մարիանա եէնիտէն քին ու զարաղ սէպէպլէրի վիրմէ յինիզ։

— Սիզ օլ պադտէ միւսթէրիհ օլուն։

— Րէք ալէտա, մա՛տաւ, լաքին Մարիանա քէնտի խէթասընը վէ թագսիրաթընը սուրէթի խալիսանէտէ գադուլ իտիեօր մու։

— Գադուլ իթմիշ օլտա պիլէ, պունուն վազթը արթըգ կէչմիշ օլաճաղընատան, ֆալտէ իթմէզ... — Հէյը նէ հալ իսէ, Մարիան պու ադշամ գօնագտա տէյիլ տիր։

Գլանչ, հէր նէ գատար սէվինճինտէն նաչի տիթրէտի իսէ տէ, միւրայիճէ պիր րիդդաթ էսէրիլլէ, մէզքիւր մէսէրլեթինի կիզլետի, վէ քէլամա տէվամ իտէրէք,

— Մարիան՝ եիկիրմի սէնէյի միւթէճավիզ պիր զէմանէյն պէրու, էօմրիւնիւ պու էվտէ կէչիրմիչ օլտուղու հալտէ, պէնիմ սէպէպիմլէ պուրատան թաՀրա մը օլունուեօր... Ա՜Հ, մա՛տամ, մա՛տամ, րէճա իտէրիմ, Մարիանա աֆվ իտինիլ, տէտի։

— Քէնտիսինէ աֆվ իտէպիլիրիմ, ֆագաթ վիրիլմիչ օլան պիր գարարը կէրի ալտամ։ — Մ. տը Շասլէնին միւրատը գաթի տիր, վէ պէն զէվճիմէ լութաֆա պօրճլուեուսմ... — Պունտան գաթինագար, զէվճիմին Բարիսէ ավաէթինաէ, քէնտիսինէ հագարէթ իմմիչ օլան պիր գաարընէն պուրատա պուլունմասը ճայիզ տէյիլ տիր։

Գլանչ, սուրէթա թէճաճիւպ ալէմէթիլլէ,

— Ա՜ճա՛յիպ, Մ. տիւգ պուրատա տէյի՞լ մի տիր, տէեուս սիւալ իմմտի։

— Էվէ՛թ, պուրատա տէյիլ տիր, վէ լաքին զայպուպէթի չօգ վագըթ իմմիտատ իմթմէկէճէք տիր, —տէեուս ճէվապ վիրտի տիւչէս, սախթէ Ա.տրիէնէ, Մ. տը Շասլէնին ադիմէթի սէպէպի հագըգխսինի պիլտիրմէք իսմէմէկեըէք, — չիմտի քէնտիսինէ մէքթուպ եազաճաղըմտան, եագընտա քէնտիսինի թէքրար կէօրէչէյիմիզի մէմուլ իտէրիմ, անճագ րէճա իտէրիմ, ո՛վկիւլու գլըղմ, զէվճիմին օտա խըզմէթ քեարը կէլտիկինտէն,

— Ֆրա՛նսուա, տէտի տիւչէս, տիւն Մ. տիւգիւն նէրէեե կիմտիկինի պիլի՞րմիսինիզ։

— Օրլեան ըսթասիոնունա կիթտի, մա՛տամ։

— Բէ՛ք ալէա։

Ֆրանսուա մատամին նէզտինտէն մուֆարագաթ իտինճէ, ֆան ֆիլքրինտէն,

— Բօշ-սիւր-Լուար չէհրինէ կիթմիչ տիր...

— Եարըն քէնտիսինտէն պիր մէքթուպ եաղըպ էվիմիզտէ քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եաղըպ, էվիմիզտէ

մէմ քեարընը պանա կէօնտէրին, վէ էկէր Մարիանա թէսատուֆ իտէրսէնիզ, քէնտիսինէ լազըրտը իմմէքտէն սագընըն։

— Օլ պապտե իմմտարընըզը իճրա իմմէք իչին, սիզէ սէօզ վիրիրիմ, մա՛տամ, — լաքին սօնրա եինէ սիզին նէզտինիզէ ավտէթ իտէճէ՞քմիյիմ։

— Շիմտի տէյիլ, չիւնքի պիր ազ իսթիրահաթա իհթիեաճըմ վար տըր։

Կէնճ գըզ տիչարը չըզտը, ֆան տը Շասլէն իշպու ճալիսդ վէ չիրին չէհրէլի չէյիթանըն արգասընտան պագարագ, ֆիլքրինտէն,

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, տիմէքտե իտի, օլ պիչարէ Մարիանընն ադընա իտալել կէլմիչ տիր... — Ա.տրիէն պիր մէկէքե տիր, վէ հագընտա չիւպհեեե ղահիպ օլմագ իսէ, այնի ճինաեէթ սահիբտա սէզա տըր։

Օն տագըղա սօնրա, օտա խըզմէթքեարը կէլտիկինտէն,

— Ֆրա՛նսուա, տէտի տիւչէս, տիւն Մ. տիւգիւն նէրէեե կիմտիկինի պիլի՞րմիսինիզ։

— Օրլեան ըսթասիոնունա կիթտի, մա՛տամ։

— Բէ՛ք ալէա։

Ֆրանսուա մատամին նէզտինտէն մուֆարագաթ իտինճէ, ֆան ֆիլքրինտէն,

— Բօշ-սիւր-Լուար չէհրինէ կիթմիչ տիր...

— Եարըն քէնտիսինտէն պիր մէքթուպ եաղըպ էվիմիզտէ քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եաղըպ, էվիմիզտէ

ասպիջի հալին խեատե օլունտուղունու պիլտիր-
մէք իսթէրիմ, տէտի։

Էօյլէտէն պէշ սաաթ սօնրա, Մարիան, ման-
տը Շասլէն իլէ թէքրար կէօրիւշմէք արզուսի-
նի թէմէննի իլլէտի, վէ տէրհալ մէզպուրէնին
հօւզուրունա չզդարագ, միւտաէթի մէտիտե
սատագաթլա խըտմէթինտե պուլունտուղու
գատըն իլէ վէտալաչտը, վէ պու միւնասէ-
պէթլէ կէրէք մաատամ տը Շասլէն վէ կէրէք
Մարիոն խալիսանէ կէօզ եաշլարը տէօքտիւլլէր։

Մարիան, քէնտի ադիմէթի, րէվիշի հալէ
նազարէն գաթի օլտուղունու խըզմէթ քեարլա-
րա պիլտիրմէյիպ, կիւեա պաղը ումուր ու մէ-
սալիհի զաթէյեէսի իչին, մէմլէքէթինէ կիթ-
մէքտէ օլտուղունու պէեան իթտի։

Մէզպուրէնին թաապիաթը սէրթ օլտուղուն-
տան, դօնադտա պուլունան խըզմէթ քեարլար,
թաապիաթիյլէ քէնտիսինի սէվմէմէքտե իտի-
լէր, վէ պինապէրին զայպուպէթինին չօդ եա-
խօտ աղ վագըթ իմթիհատտա իթմէսի հազ գըն-
տա ասլա էսէֆ իթմէտիլէր։

Տօդթօր Ֆրէդօ, օ ադշամ Շասլէն դօնադը-
նա կէլտի իսէ տէ, եէնի պիր մուալիճէ թէր-
թիպ իթմէյիպ, շու գաատար քի, տիւշէսին
գալպի նապզընը թէտդիգ իթտի քտէն սօնրա,
հէր կիւն պիրէր հապ գիւեատե ալմասընը էմր
իլլէտի, վէ օրատան չզդըպ, սըհհէթի հալէտ
մուճիպի իգթիրապ օլան կէնճ բրէնսին պիրին-
ճի Ֆրանսուա սօզ աղընտաքի խանէսինէ կիթտի։

Գլանչ, տիւշէսին տայիրէսի իթթիխալինտէ-

քի տայիրէյէ նագլ, վէ պաղը էմրլէր վիրիպ,
պատէհու մաատամ տը Շասլէնին եաթագ օ-
տատընա կիտերէք, քեաֆֆէյի գարուլարընդա-
բալը օլտուղունա թէէմին օլտուգտան սօնրա,
թօալէթի օտասը էշիյինտէն կէչտի, վէ օրա-
տան, տէրունի հապլար իլէ տօլու քիւչիւք
պիր չիշէ ալտը, վէ եաթագ օտասընա ավ-
տէթլէ, իւզէրինտե չէրպէթի չիշէլէրի, վէ ալ-
տը օլտուղու չիշէ կիպի պիր չիշէ պուլունան
պիր մասա նանընա եագլաշտը, վէ իլէ տէֆֆա
ալտըղը չիշէյէ պէնզէյէն վէ տէրունինտե քիւ-
չիւք վէ պէեազ հապլար պուլունան տիկէր պիր
չիշէ տահա տըզպ, պունուն տղզընը աչտը, վէ
իչինտէ քի հապլարտան տէօրթ պէշ թանէսի-
նի իլէ չիշէյէ վազ իտիպ, պունու ֆիսթանը
իչինտէ, վէ կէօքսիւ արատընտա նապէ-
տիտա իթտիքտէն սօնրա, հէր չէյի թէքրար
եէրինէ դօյտու, վէ մուահէտարէն մէսէրրէթլէ,

— Իչթէ, եարըն Բիյէր Րէտօն պէնտէն մէմ-
նուն օլաճագ տըր, տէտի քէնտի քէնտինէ։

Օլ կիւնիւ, պաշդա հիչ պիր հատիսէ վուգու
պուլմաէարագ կէչտի։

Ագշամըն սաաթ օն սուլարընտա, մաատամ
տը Շասլէն, զիեատէթլիլէ ոչդու ուեուսագ
արզուսինտե օլտուղունտան, ռահմէթ Ալտիէ-
նին աննընտան պուս իթտի քտէն սօնրա, եա-
թաղա կիրտի, վէ Պլանչ տահի, իլէ տէֆֆա օ-
լարագ օ ագշամ տիւշէսին եաթագ օտասըլլա
իրթիպալթը պուլունան տայիրէտե եէրլէշտի։

Կէլէյիմ Հանրի տը Շասլէնե։ Մէրգում, մու-

վաղ գաթէն Բարիսահէն եւրագլամաեը գաթի-
էն գարարլաշըրմըշ օլուպ , վէ օ արտըզդ Շա-
թօ-սիւր-Լուար նամ սէյֆիեէսինտէ , քէնտի
քէթխիւտասը թարաֆընտան իճրա օլունան
մուհիմմ ամէլիեսաթ միւնասէպէթիյլէ , քէնտի-
սինին մէզբիւր սէյֆիեէտէ պուլունմասը , միւ-
ճէրրէտ լազըմէտէն տէյիլիտի իսէ տէ , պուլուն-
մասը ֆայտասէն խալի օլմասընընտան , իբի իւչ
կիւն զատար մէզբիւր սէյֆիեէե կիթմէեե
դարաբ վերտի : Պինաէերին Օրլեան չըմէնա-
ֆէրի մէվզի իֆինէ աղիմէթլէ , Մէօնկ-սիւր-
Լուար ըսթասիօնունա կիթմէք իչին պիր պիլէթ
ալտը , վէ պիրինճի մէվզիֆինին պիր տայիրէսին-
տէ եալընըզճա օթուրտու :

Վաղը օլան հաոխէտէն տօլաեը մէրդիւմ
տա հուսուսէ կէլմիշ օլան հիտաէթի , եավաշ
եավաշ թէսքին օլմուշ , վէ իլք հիտաէթի եե-
րինէ , միւլահաղաթ վէ թէֆէքքիւրաթ դայիմ
օլարագ , սագըն խըշմու զաղտապը , միւլահաղա-
սընըն էտասընը մատամ տը Շասլէնէ անլաթմըշ
օլմասըն , վէ օլ անէ տէկին միւչէվվէշ պուլունան
շիւպհէլէրինէ սահիհլիք բէնկի քէտպ իթմիր-
մէսինի տէեու վէսայէտ իթմէնէ պաշլատը :

Հանրի տը Շասլէն , հէր նէ զատար ֆէվգէլա-
տէ պէտ ախլէագ սահիպի իտի իսէ տէ , պու-
նունլա պէրապէր տիւչէս հագգընտա տախի
էօյլէ պիր մուհապպէթի չէտիտէսի պուլուն-
մագտա իտի քի , օ մուհապպէթի անճագ պա-
ղը թէօհմէթ ատտա օլունաճագ տուչղուլար պիր
էյեամ ունութ աուրապիլիլէր իտի , հալ պու-

քի օ մուհապպէթ տուչղուսու տայիմա մէր-
զուման գալպինագ մէվճուտ իտի : Պունտան
գաթինագար տիւգ , քէնտի օղլու Բօժէյի վէ
գըզը Էլէնի տէ բէք սէվէր իտի :

Իչլէ թրէնին սիւրաթլէ հարէքէթի հէն-
կեաճընտա , Հանրի , սաթ մէզբիւր միւլահա-
զաթ տէրեաըընա տաբմըշ օլտուղու թագտիր-
տէ , հարէքէթի վագըասը սէպէպիյլէ քէնտի-
սինի թայէրիպ իթտի , վէ մէզբիւր հարէքէթի-
նին՝ սաաթագ պիր զէվճէ , սաաթագ պիր բէսէրէ ,
վէ նամուսլու պիր քիմսէեե եագըշըր հալէր-
տէն օլմասընընը քէնտի քէնտինէ իգրար իլէ ,
Ասրիէնին թաավիրինի ֆիքրինատէն եւրագ-
լամամաեա չալըշտը :

Տիւգ , ապչարընը սաաթ սէքիզ պուչուղուն-
տա Մէօնկէ ինտիկինտէ , Շասլէն գօնաղըն-
տան չըգտըգը կիպի հիտաէթի տէյիլ իտի :

Բօշ-սիւր-Լօար սէյֆիեէսի վէ օվասը , Մէօնկ-
տէն թագրիպա տէօրթ քիլօմէթրօ ուզագ օլ-
տուղունտան , Մ. տը Շասլէն պիր արապաեա
րաքիպէն , մահէլլի մէզբիւրե մուվասըլէթ իյ-
լէտի :

Մէրդիւմէն օրաեա կէլմէսի , մէմուրին ղայ-
րի օլտուղու հալտէ , սէյֆիեէ պէքճիսինի վէ
քէթխիւտասը տիւչարը հայրէթ գըլտը , վէ
պունլարըն քէմալի հիւրմէթլէ վուգուս պուլան
սիւալլէրինէ , Մ. տը Շասլէն , մէզբիւր սէյիա-
հաթընա պիրտէն պիրե գարար վէրմիշ օլտու-
ղունու , վէ օլ պապատէ պիր թէլէկրաֆ չէքմէյի
տիւչիւնէմէմիշ իտուկինի ճէվապէն պիլտիրտի :

Պունուելա պէրապէր Մ. տը Շասլէնին տայի-
բէսի հաղըր օլսուղու կիպի, պէքճինին ղէվ-
ճէսի տախի տէրագապ միւքէմմէլ պիր թասար
հաղըրլասը։ Տիւգ դիւատէ պիր չէյ եէմէտի,
վէ հիչ պիր սէպէպլէ կելիպ քէնտիսինի պիհու-
զուր իթմէմէլէրինի էմր իթտիքտէն սոնրա,
օտասընա չէքիլտի։

Մէրդումէն վիճուտինտէ ֆէվգելատէ պիր
հարարէթի օլմադըղ, կիճէնին սէրին հավասընը
միւքէմմէլէն ալմադ իհթիեաճը չէտիտինտէ
պուլունուեօրտու։

Տիւգիւն եաթագ օտասընըն բէնչիրէլերի,
քէնտի մալի օլան ղաեէթի վասի պիր պադչէեէ
նաղըր իտիլեր։ Հանրի տը Շասլէն, մէզքիւր
բէնչիրելերտէն պիրիսինի աչըպ, տիրսէյինի
չահնիշինին քէնտընընա տաեատը։

Օ կիճէ գուպպէյի ասիւման բէք բարլագ
օլսուպ, օրթալըղը ադիմ պիր սուսլուղ դաբա-
մըշ իտի, վէ եէչիւիւք եըղընլարը վէ չիչէքլեր
վէ ֆիտանլար իլէ իհաթա օլունմուչ օլան սու-
լար, պադչէեէ մահզունիյեէթպախչ պիր հալ
քէսպ իթտիրմիշլեր իտի։

Տիւգ, զաթէն հեր թարաֆընը թէֆէրրուա-
թը լլա պիլմէքտէ օլսուղու մահէլլելերէ կէօզ
կէզտիրտիկի սրրատա, պիրտէն պիրէ զարիպ
պիր խեեալաթա ասիչար օլտու։

25

Շէօյլէ քի, Հանրի, էթրաֆը չիմէնզարլար
իլէ գարալը պուլունան եօլլարտան, պէլլի
պէլլիսիզ կէօլկէլեր կէչիեօր օլտուղունու զանն
իթմէեէ պաչլատը։ Եավաչ եավաչ պու կէօլ-
կելեր, վիճուտա քէսպ իթտիլեր, չէքլէրինի
տիւզելթտիլեր, վէ թասվիրլերի, խեեալի պիր
զիեա իլէ թէնվիր օլունուպ, հէյնան աչիքեար
պիր հալէ կիրտիլեր։

Էվվել էվիրտէ, կէնճ վէ ղաեէթ հիւսէյնա,
վէ սարը սաչը վէ պիւյիճէք վէ մավի կէօղլիւ
պիր գըզ, նաղարը տիգգաթընը մէրգումա
աթֆ իթմիչ օլուպ, գըրմըզը տօտագլարընտա
տախի ճալիպ պիր թէպեսիւմ միւշահէտէ օ-
լունուեօրտու։

Հանրի, պու թասվիր՝ Ադրիէնին թասվիրի
օլտուղունու թանըեարագ, թէնինտէ պիր
տիթրէմէ վէ գուլադ թօզլարընտա տախի ատ-
ղուգ պիր թէր հիսս իլէտտի։

Իչպու թասվիր ղայպ օլուպ, անըն եէրինէ տի-
կէր պիր թասվիր գայիմ օլտու։

Պու թասվիր տախի, ֆան տը Շասլէնին եի-
կիրմի եաշընտա պուլունտուղունուն թասվիրի
օլուպ, մէրդումէ պաքիրէ վէ բագ, վէ ղա-
եէթ մահճուպ վէ մէլայիքէեէ մախտուս պիր
լէթաֆէթի հայիղէ օլարագ, ղէվճինին կէօղիւ
էօնիւնտէն կէչիեօրտու։ Պունուն եանընտա
իլքի կիւզել չօճուգլար օյնամագտա իտիլեր քի,
պունլարտան պիրի, էլէն վէ տիկերի Րօժէ,

Եանի գաբընտաչ վէ գըզգարընտաչ իտիլէր։

Տիւգ, գօլարընը մէրդումանա տօղրու ուզաթըպ, գալպի չիտտէթլէ չարբանաբա պաչլատը, վէ ագաը իզտիվաճընըն իլը սէնէլէրինի, վէ սաատէթի հալինին իլը մէֆթունիյէթլէրինի տէրիաթըը իտէրէք, Ումրիէնին խաթընրէսի պիր պարա պիւսպիւթիւն ֆիլորինտէն չըղը։

Ժանըն թաթլը սեսի, վէ բէտէրի պուլունտուղա սէվկիւլիւ մաասուիլարընըն չօճուգլուգ սէտալէրի, հէր գունլաղընա աքս իթտիլէր։ Պաատէհու պիր գաչ սանիյէէ զարֆընտա, սէնէլէր կէչիպ, Րօժէնին ասքէր, վէ Լյէնին, վալիտէսի կիպի հիւսէյնա վէ տիլպէր, վէ Նիհաեէթի պուչէսին, րէնկի սօղմուշ, վէ էճէլէ գուրպան օլմադ իւզրէ պուլունմուշ հալէրի կէօղիւնիւն եօնիւնէ կէլտիլէը։ Պունուն իւզէրինէ պիւգ, ախիրէն վուգու պուլան մէնզարէյի մէնֆուրէյի խաթընրլաեարադ, չայեանը թէօհմէթ պիր աչգու սէվտա տուլդուսու իլէ գալպի սիւզան օլտուղու հալտէ, Ումրիէնին Թարաֆընը իլթիզամ իթմիշ, վէ քէնտիսինէ բաղմէն, խանէսի Նամուսունու միւտաֆաա իտէն սաատդ էմէքտար Մարիանը Թարտու Թէպիտ իթմիշ օլմասընտան օտլաեը, քէնտի քէնտիյի չէտիաէն Թայեիպ իթտի, վէ պօղուգ պիր սէօլէ,

— Ա՜հ, պէն պիր ալչագ քիմսէ իմիշիմ, նէ՜ ճինաեէթ իշլէիւիմ, տէտի։

Պաատէհու հընչդըրմալարը, Թա պօղաղընա գատար չըղըպ, պիր դաչ տադըդա կէօղ եաչը

տէօքտիւ։ Մէրդումանն կէօղ եաչլարը, Թահրիք օլունմուշ օլան ազալարընա պիր տէրկճէ սիւրիւնէթ վէ դալպինէ ֆէրահլըդ քէսպ իթտիրտիլէր։

Պաատէհու խէեալի Թաավիրլէը ղայպ օլտուլար, վէ պաղչի եէնիտէն դարանլըդ գաբլատը։

Մ. տը Շաալէն բէնչիրէնին եանընտան պյրըլըպ, իւղերինտէ ատօրթ մուհիմ պիր չամնան պուլունան քիւչիւք պիր մասա գարչըսընտա օթուրտու։ Իչպու մասանընն չէքմէճէսինտէ եաղը հազրաեա մախսուս հէր չէյ մէվճուա իտի։

Տիւգ, մէղքիւր չէքմէճէտէն պիր մէքթուպ քեաղըտը ալտը, վէ էլլէրի տիմրէկեերէք, ամիսաէքի սամըրլարը եաղտը։

Րօչ–սիւր–Լուար, ճիւմաա ագչամը։

Պէնիմ զաեէթ սէվկիլիւիմ,

Գալպիմի բարի բարչա իտէկլէյէն պիր մուհարէպեէ տէվամ իթմէք իչին, գուվվէթիմ Թիւքէնմէքտէ տիր։ —Արթըգ պու մուհարէպէկեէ գարչը տուրամամ, վէ մաղլուպ օլտուղումու սիլա Թէրէտտիւտ պէնեանէ միւսաարաաթ էյլէրիմ։— Սիզ հէր նէ խաԹէրսէնիզ, պէն տաիի անը խաԹէրիմ, վէ տայիմա խաԹէնէճէյիմ։ —Ֆիքրինիզի լյնաեա իթմիշ օլան զըսգանճլըգ տուչդուսու, նէ՜ գատար մէճնունանէ վէ զալիմանէ օլսա, սիլա Թէէսսիֆ պէն սիզէ մուվաֆֆագաթ իթմէկէ հաղըրըմ, զիրա սիզի սէվմէքտէ օլան պիտուչ վէ պիկճնահ պիր մախլուգու Ֆիկտա իթմէքլէք, չայեանը Թէօհմէթ պիր հարէքէթ օլտուղու-

նու անլամագոտաերով, վէ լոքին պէնիմ մուվաֆֆաղաթ իթմէքլիկիմ, սիզի մէսուտ գըլմադ իչին տիր, սիզի քի, պէնիմ եէկեանէ վէ սօն սէվկիւլիւմսիւնիւզ։

Պինաէն ալէյհ, միեանէ-միզտէ մէվճուտ օլան խէեալի մանիի օրթատան պիւսպիւթիւն գալտըրընըզ։— Պէն էօրիւմիւն ալագըյեէսինի, սիզին իչին սաատէթի գաթիեէ խութիհսալինէ ֆիչտա վէ հասր իթմէք խութէրիմ։

Արզուհուզ ալիլա թէէխիր էճրա օլունսուն, վէ Շասլէն գօնաղընտա, գավիէն եէկտիկէրինէ մէրալութ իքի գալպտէն մաատա պիր չէյ գալմասըն։

Պիւթիւն գալպի իլէ ֆէտաքեարընըզ,

ՀԱՆՐԻ ՏՕ ՇԱՍԼԷՆ

Տիւդ, մէղքիւր մէքթուպու թէբրար օգուտու, վէ պիր մահֆազա տէրունինէ վազ իլէ, մահֆազանըն տախի իւղէրինէ, Ընթ-Ընօրէ վարըչընտա վագը քէնտի դօնաղընտա ֆան որ Շասլէնին ատրէսինի եաղտը։ Պատէհու եաթաղա կիրտի իսէ տէ, գաթիէն ունութմուշ օլտուղունու զանն իթտիկի Ումրիէնին թասվիրի, սապահա գաատար բիւեաոընա կէլտիկինտէն, բահաթ ույդու ուեումսեա մուվաֆֆաղ օլամատը։ Մէրգում հէր նէ գատար մէղուրէեէ գարշը հալեա ուղրաշմադտա իտի իսէ տէ, պիւսպիւթիւն խութրընտան չըգարմաեա պիր տիւրլիւ մուվաֆֆաղ օլամամադտա իտի։

Չէր նէ հալ իսէ, տիւդ, սապահլաերն եաթադտան դալդըզ, պաղչէեէ ինտի, վէ պաղչէ պէքճիլերինտէն պիրինի չաղըրըզ, տէրա-

դտղ եադընտա քօղթախանէեէ պրադմասը իչէրի, մէրգումա, եաղարըզ մէքթուպու թէսլիմ իթտի, վէ պիր ճիւղի դահվալթը իթտիքտէն սօնրա, տայիմի սուրէթտէ սէյֆիեէտէ տուրան պիր արապաեը դօշտուրուզ, Րօշսիւր-Լուարտան ան օն իքի քիլօմէթրօ ուզադտա վագը քէնտի էմնաքընտան պիրինտէ իճրա օլունակէլէն ամէլիաթը, քէթխուտասը-լը պիրլիքտէ մուայեէնէեէ կիտի, վէ ադշամ ստամբ եէտի րատտէլէրինտէ, ղանէլի եօրկունն օլարադ ավտէթ իտիլ, պիր ադ չէյ եէտի, վէ քէնտի եաթադ օտասընա չէ.բիլտի։

Օլ կիւնիւն սապահըըը, տիւդիւն, ղէվճէսինէ եաղմընշ օլտուղու մէքթուպ, անճադ ֆէրատասը կիւն մահէլլինէ եէթիշէպիլիր իտի։ Ինթիխապի գավիտէն օլտուղու իւղրէ մատամ որ Շասլէն տէրհալ ճէվապ եաղաճադ իտի իսէ տէ, պու ճէվապ, անճադ իքի կիւն սօնրա Րօշա վարըլ օլաճադ իտի։

Ցադտահ տիւդ ուեանտըրընտա, Բարիստէն կէլմիշ օլան պիր մէքթուպ, քէնտիսինէ կէթիրիլտիկինտէն, հէմսէհինտէ վէ հէմ թէսաճճիպ իտի, վէ տիւշէսին արմասընը Թանըեարադ, մահֆազաեը եըրթտը, վէ ահիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու։

Ազիզիմ Հանրի,

Ինսան քէնտի խէթալարընը այրգտան այրադ իգրար իլէ, անլէրի իսլահէ չալըշտըրընտա, մէղքիւր խէթալարը տէֆ ու իզալէ իթմիշ օլուր, տէյի մի։

Խմոի պէն տօխի քէնտի խէթալարըմը պիլիր , վէ օլ պատատէ էսէՁ իտէրէք, նատիմ օլուրսուն :

Սիպհն ազիմէթլինիզտէն սօնրա, սէլէպսիզ պիր գըսգանՁըդ տուդուստա պէնի խօթիլա իմմիշ օլտուղուսունու անլատըմ , վէ էմրինիզ մուՃիսլինՃէ հարէքէթ իտիպ , մատմուազէլ տը Լամիտէն այրըլմամազ չարթըյա , Մարիանը եօլա գօյտուսում . . . — Պիչարէ գըղՃըղազ , էմնատիզ պիր ֆաղիլէթ սահիպէսի տիր : Պինատէրին անըն իւզէրինէ նէղարէթ իմմէՂէ , վէ զայպ իմմիշ օլտուղու վալիտէյնինին եէրինէ գայիմ օլմազ , պիղիմ վազիֆէսիզ տիր :

Պէն անըն միւսթագպէլինի տիւչինիւսեօրսուն, վէ եաՂընտա սիզէ , մէզպուրէ հագդընտա տիւչինտիւկիւմ պաղը թաատվեօրսաթը արզ ու սէկեան իտէճէյիմ :

Ազի՛զիմ , օլան օլտու , կէչէն կէչմի , արթըզ հէր չէյի ունուտտայըմ , վէ սիզ տախի ավէթի իտինիզ — Թէէմին օլունուղ քի , քէմալի սաոլըրսըզլըգ վէ հուտուտուզ պիր մուհապպէթլէ սիզի պէքլէեօրսուն :

ԺԱՆ ՏԸ ՇԱՍԼԷՆ

Տիւգ , պու մէ.բմ ու պու օգ ուտուղու զէման , եւղինէտ պիր մէսէրրէթի Նիշանէսի կէօրիւլմէքտէ իտի , չիւնքի զէվճէսի , քէնտիսի հագդընտա չիւպհէ եէ զահիպ օլմատըգտան , վէ քէնտիսինի իմհամ իմմէսի.քտէն պաշգա , քէնտի քէնտիսինի տախի գապահամըը թա.նըմագտա վէ աֆվըզդ տիլէմէ.քտէ , վէ խըշմ ու զաղապը արասընտա վիրմիշ օլտուղու էվամիրինին տէ , թէէմամէն իճրա օլունմուշ օլտուղունու պիլտիրմէ.քտէ իտի :

Մարիան , գօնագ տան թարա իտիլմիշ օլտուղու հալտէ , մէրդ սւմ պունտան պէօյլէ քէնտի թահիզ իտէն պիր նէղարէթտէն դուրթուլմուշ տիմէ.ք իտի , վէ հէր վագըթտան զիեատէ կիւզէլ կէօրէճէկլինի զանն իլէէտիկի Ատրիէնին նէղտինտէ թէ.քրար պուլունմագ իգպալինէ նայիլ օլաճագ իտի :

Պու վէճհ իլէ տիւգ , սէ.յֆիւէնե կէլտիկի զէման , .քէնտի .քէնտիսինի թայեիպ վէ թէ.քտիր իմմէ.քտէ իլէն , չիմտի օ թայեիպ վէ թէ.քտիրլերինի .քեամիլէն ունուրթտու , հաթթա պուննարատան , իւղէրինտէ հիչ պիր էսէր պիլէ գալմատը , վէ իլը իղմիրտապը տէրունու , չէմինի իլը զիեալարընա գարըշան խաֆիֆ պիր սես կիպի զայիլ օլտու :

Պիր գաչ սաաթ սօնրա , Հանրի տը Շասլէն Մէօնկ-սիւր-Լօարա կիտիպ , Բարիսէ միւթէվէճճիհէն հարէ.քէթ իտէճէ.ք օլան թրէնէ օ.թուրտու :

Մէրդումուն ազիմէթլինտէն պէրու , գօնագտա հիչ պիր հատիսէ յի մուհիմմէ վուգու պուլմամըշ իտի :

Խըղմէթ.քեարլար , Մարիանըն թէէսսիր վէ նուֆուզունտան գուրթուլմուշ օլմալարընտան տօլայը մէՃՃունու օլմագտա , վէ պու դուրթուլուշլարը , մատմուազէլ Ատրիէնին սաաէսինտէ օլտուղունու անլատարագ , կէնճ գըզը ֆէվգ էլատէ մէտհ ու սէնա իլէմէ.քտէ իտիլէր :

Ժան տը Շասլէնին իլ.քինճի օտա խըղմէթճի գատընը , պաշ օտա խըղմէթճի գատընը օլմալէ , Մարիանըն կիթմէսինտէն .քէնտիսի տախի մէՃՃունու օլտու , վէ տիւշէս իսէ , պիր քէրրէ

օլ չէ յիճանի դըշա դաբըլմըշ օլմալէ , սատըգ էմէքտարընըն գօնագտա պուլունմամասընտան տօլաեը տիւչարը էսէգ օլմատըգտան պաշգա , մէյձուն պիլէ օլմագտա իտի ։

Հալ պու քի Պլանշ-Ամորիէն , պէդյլէ պիր միւ-քէմմիլ մուղաֆֆէրիէէթ սէպէպյլէ հիսս իյ-լէտիկլի մէսէրըէթի , միւմքիւն մէրթէպէ կիշ-լէեէրէք , գօնաղըն քեաֆֆէ յլի ուսուրը իտա-րէսինի քէնտի էլինէ ալմագտա , վէ խըզմէթ-քեարլար իլէ ուռամէլէի խայրխահանէ իշգրէ տավրանարագ , անլէրի քէնտինէ ճէլպ իյլէ-մէ քտէ իտի ։

Մարիանըն կիթտիկինին իրթէսի կիւնիւ , Պլանշ , էրքէնճէ եաթաղընտան գալգըպ , քի-լիսէեե կիթմէ քտէ օլտուղունու , ֆագաթ ղայ-պուպէթի չօգ վադըթ իմթիտատ իթմէեէճէ-կինի պէեան իլէ , տիշարը չըգտը ։

Ֆիլվադը մէղպուրէ , Մատլէն քիլիսէսինէ կիթտի ։

Սէղար տը Ֆօսարօ , թէք կէօղիւ Բիէր Րէ-տօնուն գըեաֆէթինատ վէ սիմասընտա օլտու-ղու հալտէ , քիլիսէնին գաբուսունտա , վէ գա-բուսու աչըգ օլան պիր արապանըն եանընտա պէքլէեօրտու ։ Պլանշ կէլտիկինտէ , մէրգում թէք կէօղիւ , գըշը արապաեա կիրտիրէրէք , քէնտիսի տաիի արապաճըեա , պուլվար Մա-լէշհէրպտէն գաեէթ ահէսթէ հարէքէթ իթ-մէսինի էմր իյլէտիքտէն սօնրա , մէղպուրէնին եանընտա օթուրտու , վէ արապա հարէքէթէ պաշլատըղընտա ,

— Զաբո՛ւգ իֆատէլէրինի սէօյլէ , սէնի տին-լէեօրում , տէտի ։

Պլանշ , օլանը կէչէնի հէբ հիքեաեէ իթտի ։ Բիէր Րէտօն , էվվէլ էմիրտէ տիւչարը էնտիչէ օլտու խսէ տէ , կէնճ գըշ հիքեաեէսինի իքմալ իտինճէ ,

— Շու սուրէթտէ չալըշմըշ օլտուղուն իչին , իլթիֆաթըմը պէեան իտէրիմ , վէ մատամքի Մարիան կիթմիշ խսէ , էվինս սահիպէսի պրէնգ-սէն սին , ֆագաթ տիւգտէն նէ՞ խապէր վար տըր , տէտի ։

— Մատամ տը Շասլէն եադընտա մէրգու-մուն ավտէթ խաէճէկինէ ասլա չիւպհէ իթմէ-մէքտէ տիր ։

— Հադդը վար տըր , վէ էկէրչի սէն մէր-գումու , ոանա օլան թավսիեէմ մուճիպլինճէ ճէլպ իթմիշ խսէն , պիր ան էվվէլ սէնի թէքրար կէօրմէեէ իհթիեաճըմ օլաճագ տըր ։

Պլանշ , միւթէքէպպիրանէ պիր թէպէսսիւմ իլէ , մուվաֆֆագաթ մանէասընտա պիր իշա-րէթ իթտի , վէ Բիէր Րէտօն շու վէճհ իլէ քե-լամա տէվամ իյլէտի ։

— Սէնտէն խոթէտիքլէրիմի կէթիրտի՞ն մի ։

— Էվվէթ ։

— Իքի անաթոթարըլըրըն գալըպըյլա չիշէ-յի վէ հապտարը , տէյիՂ մի ։

— Իյթէ գալըպտար վէ տիկէրլէրի ։

Կէնճ գըշ , ճէպինտէն , մավի պիր քեաղըտա սարըլմըշ օլարագ , քիւչիւք պիր չըգըն չըգա-րըշ ,

— Հէրսի պունատա տըր , տէտի ։

— Գալըպլարըն տօղրու օլտուղունա էվի՞ն մի սին ։

— Էվինիմ ։

— Պու հալտէ , ֆէվդէլատէ պիր վուդուաթ վագը օլմաերնճա , արթըգ գօնագտան տիշա-րը չըգմանա լիւզում դալմատը ։ Ընճադ եա-րըն տէյիլ օլ պիր կիւն , գօնագտա կէչէն տէօ-նէն վուդուաթլարըն մուղպաթասընը քէօչըտէ պրագմաեա ունուԹմաեասըն ։

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն միւ ։

— Էվվէթ , վէ օլ պապատէ հիչ պիր գուսուր իթմէէսին ։

— Խա՛յր , հիչ պիր չէյի ունուԹմամ վէ գու-սուր տա իթմէմ ։

— Բէ՛ք ալէա . . . — Պուասի տ՚ընկլա սօգա-ղընա տա եագլայտըգ , հայտե սէն արթըգ ա-բապատան աչաղըեա էն , վէ եաեան գօնագա կիթ . . . — Պէն արապատա գալաճաղըմ ։

Պլանչ , Թէք կէօղիւնիւն էմրինի իճրա իթ-տի , վէ սիւրաթլէ Օէնթ-Օնօրե վարըչընա վա-սըլ օլտու ։

Մերգուէմ գօնաղըն էչիյինտէն կէչտիկի սը-բատա , գաբուճու , տիւչէսէ կէլմիչ օլան պիր մէքթուպու քէնտիսինէ Թէսլիմ իթտի , վէ կէնճ գըզ , իւղերինտէքի արմասը նիչանըն-տան , Հանրի տը Շասլէն Թարաֆընտան եա-զըլմըչ օլտուղունու անլաեարագ ,

— Ընըն տըր , վէ չիւպհէսիզ ավտէթինի խա-պէր վիրմէքտէ տիր , տէեու միւլահաղա իթտի ։

Պատէհու քէնտի տայիրէսինէ կիտիպ , չաբ-գասընը , վէ սապահլըգ լինճէ մանթօսունու չը-գարըպ , տիւչէսին գաբուսունու չալտը ։

Ժան տը Շասլէն հէնուզ եամթագտան գալգ-մըչ օլմաղլէ ,

— Կի՛րինիզ , տէտի — վէ սօնրա իլավէթէն , — ա՜հ ազի՛զիմ Ա.տրիէն , սի՞զմիսիզ . . . խօշ կէլտինիզ , պանա նէ՞ կէթիրիեօրսունուզ , — տէեու պէեան իթտի , կէնճ գըզըն էլինտէ պիր քեաղըտ կէօրէրէ՛ք , վէ Պլանչ տախի ճէվապէն ,

— Մա՛տամ , զաթընըզա պիր մէքթուպ կէ-թիրտիմ , վէ պէնիմ հիսսիեաթըմա կէօրէ , խայըրլը պիր խապէրի միւչիր օլմալը տըր , տէտի ։

Տիւչէս , տիթրէեէրէ՛ք մահֆազաեը եըրթ-տը , վէ իւ՛ք սաթըրլարընը օգուր օգումազ , մէսէրրեթլէ ըէֆի սէտա իթտի , պիրա Մ. տը Շասլէնին մէքթուպու , տիւչէսին իւ՛ք չիւպ-հելէրինին պիճաս օլտուղլարընը մէյտանա գօյմազտա , վէ մատամ՛քի մէրգում , մատ-մուազել տը Լանճինին գօնագտան եիրագլան-մասընա գայիլ օլուեօրտու խէ , տիմէ՛ք օլուր քի , մէղպուրէ հագգընտա , Թէօհմէթ աատ օլուննաճագ հիչ պիր տուչղու հիսս իթմէեօր-տու ։ Իչթէ մատամ տիւչէս պու միւլահաղաթ-տա պուլունարագ ,

— Գը՛զմ՛ , տէտի — , թախմինինիզ տօղրու տուր ։ — Պու մէ՛քթուպ , միւսիւ տիւգ Թա-րաֆընտան եազըլմըչ տըր , վէ խայըրլը խա-պէրլէրի հավի տիր ։

— Միւսիւ տիւգ եագընտա ավտէթ իտէճէ՞՛ք

մի տիր , տէեու սիւալ իթտի Պլանշ մահճուպ պիր հէյկէթլէ ։

— Էվվէթ , գը՛զըմ, Բօշ-սիւր-Լուարտա իշլէրինի իւքմալ իթտի.քտէն սօնրա , ավտէթ իտճէք տիր , տէեու ճէվապ վիրտի տիւշէս , զէվճինին կիթմէկսի սէպէպլի հադըգիսինի կիզլէեէրէք ։

Պու սըրատա սախթէ Ա.տրիէն տախի չու միւլահաղաեը իտիեօրտու ։

— Ջէվճէսինի պու տէրէճէ մէսրուր գըլմագ իչլէն , աճապա տիւգ նէ՞ հաղմըշ տը ր ։— Ա.ճապա պիլա չարթ ավտէթ իտէճէկլինի՞ մի պիլտիրիեօր ։— Իմտի պու մէ.քթուպուն միւնտէրիճաթընը անլամագ իսթէրիմ վէ անլաեաճաղըմ ։

Մատամ՛տը Շասլէն , ատէթի վէճհ իւղրէ , մէ.քթուպլարընը , օտասընտա.քի պիւրօնուն իւղէրինէ գօնուլմուշ օլան պիլլուր պիր սանտըգճըղաղտա կիղլէը՞ իտի ։

Իչպու սանտըգճըղազ , կիւմիւշ գաբաղընըն պիր թարաֆընտա կիղլի պիր թարղտա իսմալ իտիլմիշ օլան պիր տիւյմէնէ պասըլմագլա այընը իտի ։

Մատամ՛տը Շասլէն , մէղ.քիւր սանտըգճըղաղը պիր խայլի տէֆա Պլանչըն հուզուրունտա այընգ գաբամընշ օլտուղունտան , կէնճ գըզ , մէղ.քիւր տիւյմէնին սըրրընը պիլիր իտի ։

Գահվալթըտան սօնրա , տիւշէս քէնտի տաւիրէսինէ չըգտը , վէ Պլանչա , քէնտիսինէ պիր քիթապ օդուսասընը րէճա կյլէտի ։

Սաաթ իչի պուչուգ րաատէլէրինտէ , գօնաղըն չանը չալընմադըէ , էր.քէ.ք օտա խըղմէթ.քեարը կէլիպ , սալօնտա Մ. տը Լ.օժրիլին պէ.քէմէ.քտէ օլտուղունու խապէր վէրտի ։

Ժան տը Շասլէն , կէլտիկի խապէր վէրիլէն .քէնտի գըզընըն նիշանլըսը եանընա կիտէրէ.ք , Պլանչը եալընըգ պրագտը , վէ մէզպուրե տախի , Ժանըն պիր խայլի վադըթ ավտէթ իթմէէճէկինէ էմին օլտուգտան սօնրա , տէրադաղ սանտըգճըղաղըն եանընա գօչտու , վէ պունուն գաբաղընը ատըպ , իչինտէ.քի մէ.քթուպու ալտը , վէ քէնտի օտասընա կիրիպ գաբանտը ։

Պու էանատէ մէղպուրէնին նապղը չիտտէթլէ վուրմագտա օլտուղու կիպի , կէօ.քսիւ տախի թաղէվիգ ալճընտա պուլունուեօրտու ։

Մէրգումէ աճապա օ մէ.քթուպտան նէ՞ խապէր ալաճագ իտի ։

26

Պլանչ , մէղ.քիւր մէ.քթուպու սիւրաթլէ օգումասընտա , եըլտըրըմտան վուրուլմուշ տուր կիպի միւթէէսսիր օլտու ։ Ընլաշըլտըղընա կէօրէ , տիւգ .քէնտիսինտէն պիրտէն պիրէ այրըլմագտա , .քէնտիսինի ունութմագտա , վէ .քէնտիսինի ֆէտտա իթմէ.քտէ իտի ։

Հալ պու .քի պէօյլէ պիր գարար վէրմէ.ք իչլէն ,

նէ՞ վագը օլմուշ , վէ միւսիւ տը Շասլէնին գալ-
պինտէ վէ ֆի.քրինտէ նագատիւլ քէշֆ օլա-
րադ վէ պաղթէթէն նէ՞ թէպէտիւլ ղուհու-
րա կէլմիշ իտի , վէ ահապա մէրդումուն չու
հարէքէթի , սախթէ՞ մի , եօգսա սահիհլի՞ք մի
իտի ։

Հագըգաթէն Պլանշը թէ՞ք մի իտիեօրտու ,
եօգսա Պլանշ գօնագտան կիթտիքտաէն սօնրա,
թէ.քրար մէզպուրէյի պուլմագ էֆքեարընտա՞
մը իտի ։

Կէնճ գըզ մէ.քթուպու թէքմիլ օգուեուննա,
սիւքիւնէթ վէ էմնիյէթինի թէ.քրար քէսպ
իթմէ.ք իւզրէ , պիր տագըդահըդ միւլահա-
զա վէ թէֆէ.քքիւր իթտի ։ Շէօյլէ քի մէզպու-
րէ , մէ.քթուպուն իւզէրինէ թահգիրամիղ պիր
նագարըա պագարդտան սօնրա , քէնտի քէն-
տինէ ,

— Մէրդումի պէնիմ պուրատա գալարդըմը
պիլմէեօր , էկէր պէ յնիմիղտէքի գինճիր գօբ-
մուշ տուր տէեու զանն իթմէ.քտէ իսէ , ալ-
տանմագտա տը ... — Օ պաղըն գինճիլէրի-
նի թէ.քրար գուվվէթլէթմէ.ք իչին , եալընըդ
քէնտիսինէ պիր պագըշըմ քեաֆի տիր , տէմի ։

Կէնճ գըզ , պիր գաչ սանիյէ տահա միւսա-
հազատան սօնրա , չու եօլտա իլավէյի մէգալ
իյլէտի ։

— Իչպու զարիպ թէզքիրէյի , եախօտ հիչ
օլմազ իսէ սուրէթինի Բիւէր Րէտօնա օգուրթ-
տուրմագ ըզրըմ լազըմ տը ր ։ Մէրդումի պանա ,
եաբըն տէյիլ օլ պիր կիւն գօնագա կիրէպիլէ-

ճէկինի պէեան իթտի , տիմէ.ք օլուր քի , եա-
բըն պու սաթըրլարը օգուեապիլէճէ.ք տիր ։

Պլանշ , սէրիան մէզքիւր թէզքիրէնին սու-
րէթինի չէ.քիպ , սալընը թէ.քրար սանատըգճը-
ղազ տէրուննինէ վազ իյլէտի ։

Ֆերտասը կիւնիւն ագշամընը , Հանրի տը
Շասլէն գօնագա մուվասըլէթ իթմէ.քլէ , սախ-
թէ Ամբրէնին մուճիպի մահզուզիյէթի օլտու ։

Տիւգիւն կէօղլէրի , թարիֆի նագատիլ պիր
մէֆթունիյէթէ ալէամէթիյլէ կէնճ գըզըն իւ-
զէրինէ աթֆ օլունմուշ օլտուղլարընտան , պի-
րի սէպէպ իտէն զինճիրին , հէր վագըթտան
զինատէ մաղպուն օլտուղունա իչթիպահ գալ-
մամագտա իտի ։

Սէնթ-Օնօրե վարըշը գօնագընտա վուգու
պուլաճագ մէնղարէնին թէֆէրրուաթընը պիր
միւտտէթճի.ք թէր.քլէ , օգուեանըարրմըզա, պի-
զիհլէ պիրլի.քտէ վիլլար ճատտէսինտէ վագը
գօնթ տը վէրժինին խանէսինէ կէլմէկէրինի
բէճա իտէրիղ ։

Գօնթ վէ գօնթէս , պիրի պիրլէրինտէն պիր
գաչ սաաթ ֆասլա իլէ , արտ արտա , պիրի Է-
րին-Պլանշ սէ.ֆիեէսինէ , վէ տիկերի Սիւիսէ
կիթտիկեր , վէ գօնթոն օտա խըզմէթ.քէարը
իսէ , մալիւմիւմիղ պուլունան թահմինաթընը
իճրա իթտի.քտէն սօնրա , քէնտիսի տախի
էֆէնտիսի նէզտինէ կիտէճէ.ք իտի ։

Մ. տը վէրժի , Բարիստէն հարէքէթ իթմէզ-
տէն էվվէլ , եալընըդ վ. իմզասը.յլա Մալբէր-
Թիւիեէ աթիտէ.քի թէզքիրէյի եաղտը .

Գօնթէս էբլին–Պլանչատ հալընըզ տըր ։ —Նէզա-
րէթինիզէ տէրճալ պաչլամընըզ լազըմ կէլիր ։ —Նէ՛
թարզ ատրէս իւղրէ պանա մէքթուպ հաղաճաղընը-
ղը թէյէկաֆլա սիզէ պիլտիրիմ ։

Սապըզ գասէմ քհաթիպի , գօնթուն քէն-
տիսինէ օլան ֆէվգէլատէ էճնիյէէթինի իրաէ
իտէն իչպու պիր գաչ սաթըր թէզքիրէյի օ-
գուտուղունատ , թէպէսսիւմ էթտի , վէ վու-
գուի հալի Ծէզար տը Ֆօսարօհա տախի պիլ-
տիրտի , վէ օ տախի ճէվապէն ,

— Բէ՛ք ալէտ , տէտի , հէր նէ վագըթ պու
ճիհէթլէ իչ կէօրմէք լազըմ կէլիր իսէ , իճա-
պընա պագարըզ ։

Ժագ Սիւրօ , գօնթուն օտա խըզմէթքհա-
րընըն գօնագտատ գալտըղընը կէօրտիւկիւնտէ ,
գալըպ պիր տէրճճ ըտահաթլանտը , վէ ֆիք-
րինտէն տախի ,

— Պիղիմ էֆէնտիլէրին ղայղուսպէթի ղալի-
պա չօգ վագըթ իմթիհատատ իթմէհէճէք տիր ,
տէեու միւլահազատ իթմէքտէ իտի ։

Հալպու քի չօգ սիւրմէյիպ , պու պապտէ-
քի իւմիտի՝ մէյհուսիէթէ թահվիլ օլտու ,
զիրա Մ· տը վէրժինին ազիմէթինտէն պիր
կիւն սօնրա , սատըգ խըզմէթքհար , տիկէր
խըզմէթքհարլարը թօրլահըզ , քհաֆֆէնինէ
եօլ վիրմէհէ , վէ գօնագը գարատաճա , վէ քէն-
տիսի տախի , իսմինի վիրէմհէճէկին պիր մեմ-
լէքէթտէ գօնթու վէ գօնթէսի թէքքար պու-
մատա կիթմէք իւզրէ էմր ալընչ օլտուղունու
պէհտան իթտի ։

Ժագ Սիւրօ իչին , պու խապէր հագըգաթէն
մուհիմ պիր տարպէ տիմէք իտի ։ Պինապէրին
մէրդումմ հիտտէթլէ ,

— Տիմէք օլուհօր քի , պիղի եօլա գօհօրլար ,
տէտի ։

— Բիմահ եօլա գօնուլմահօր , իյլա լիւզումի
օլմահան խըտմաթտա արթըգ խիթմատ վէրիլի-
եօր ։ — Պունատան գաթինաղար , կէրէք պա-
դըշահ իւճրէթլէբինիզի վէ կէրէք հէր պիրի-
նիզէ պօղճա պագշիշ վիրմէք իչին էմր ալընչտա
տըր քի , պու տախի Մ· գօնթուն սիղտէն թէ-
էսսիւֆլէ մուֆարագաթ իթմէքտէ օլտուղունա
տէլալէթի հատր ։

Պէօյլէ պիր հարէքէթի սահավէթքհարանէ
միւնասէպէթիյլէ , քիմսէնին իթիրազ վէ շիքա-
յէթի սէպէպի գալմահարագ , սիւքիւթ իթթի-
խազ օլունտու , վէ օտա խըզմէթքհարը տախի ,

— Պու ագշամտան էվվէլ , օթէլտէն կիթմէ-
նիզ լազըմ կէլիհօր , տէեու իլավէ իթտի ։

— Պու էմր ումումմուզ իչի՞ն մի տիր , տէ-
եու մուգապէլէ իթտի Ժագ Սիւրօ ։

— Լվվէթ ։

— Լաքին աթլար պուրատա գալտըղլարը
հալտէ , անդէրի գաէրրմագ վէ պէպէմէք իչին
պիրիսի գալմագ իգթիզա իթմէդ մի ։

— Օվ պապտէ սիդ քհաէր իթմէյին , —
Ա՛թլար պիր աղտան թահթիրատա կէօնտէրիլէ-
ճէքտիր , վէ էֆէնտիլէրիմիզին էտնատ ղայղու-
պէթինտէ քիրա իլէ օրատա գալտճագտար տըր ։

— Ֆագաթ , տէտի Ժագ Սիւրօ , էլպէթթէ

էֆէնտիլէրիմիզին ավտէթի իչին պիր վագըթ թայեին օլունմուշ տուր : — Պունտան պաշգա , պարի Մ. գօնթուն ավտէթինտէ , թէքրար խըստըմէթինէ գապուշ օլունաճաղըմըզա տայիր իւմիտվար օլապիլիրիմիշիզ :

— Էֆէնտիմիզին միւտաէթի ղայպուպէթինի վէ նիյեաթընը պիլմէտիկիմտէն , պու խուսուստա ճէվապ վիրէմէմ :

— Պէն քէնտիլէրինտէն պու պապտէ մալիւմաթ ալըրըմ , տէտի ժադ Սիւրօ :

— Նա՞սըլ ալապիլիրսինիզ :

— Մէքթուպ եազըպ սիւալ իտէրիմ :

— Պու թասավվուրունուզ գապիլ տէյիլ տիր :

— Նի՞չին :

— Զիւնքի Մ. գօնթուն նէ՛րէտէ պուլունտուղունտան պէնիմ տախի մալիւմաթըմ եօք տուր :

— Լաքին պիր աղ էվվէլ , անլէրի պուլմահա կիտէճէյինիզի պէեան իտէն սիզ տէյին մի իտինիզ :

— Էվվէթ , պուրատան Հարէքէթ իտէճէյիմ , վէ պիր մուայենէն մահէլլտէ , հա՛նկը թաըղա կիտէճէյիմէ տայիր պիր մէքթուպ պուլաճաղըմ :

— Լաքին , տէտի ժադ եիւքսէք սէտա իլէ վէ հիտտէթլէ , — Նէրէյէ կիտիլտիկի խապէր վէրիլմէեէրէք , վէ իղլէրի կիղլէնէրէք , Հարէքէթ իտիլիր իսէ , պունա տաէթա ֆիրար տէրլէր :

— Օրասը սիզէ ֆարզ տէյիլ տիր , — տէեու մուդաֆէլէ իթտի չէտիտէն օտա խըզմէթքեարը , — սիզին , սալթ իւճրէթլէրինիզի վէ պադշիշինիզի ալմահա Հադդընըզ վար տըր , Հալպու քի Մ. գօնթուն Հարաքեաթընա միւտախէլէեէ Հադդընըզ եօք տուր :

— Օրասընը պէն տէ թաստիք իտէրիմ , — տէտի ժադ տիշլէրի արասընտան , ֆադաթի Հէր քէս թարաֆընտան իչիտիլէճէք տէրէճէտէ եիւքսէք սէտա իլէ , — պէն տէ պիլիրիմ քի , Հէր քէս քէնտի տէրըպընը , իսթէտիկի կիպի , եախօտ տահա տօղրուտու միւդթէտիր օլտուղու կիպի կիղլէմէեէ սէրպէսթ տիր :

— Իշտու նալայըղանէ սէօղլէրին մանէասը նէ՞ տիր , տէեու սիւալ իթտի օտա խըզմէթքեարը հիտտէթլէ :

— Պու սէօղլէրին մանէասընը իչպահէ յիւզիւմ եօք տուր , իչ քէնտիլիկինտէն ղաթէն անլաչըլըեօր :

— Ժա՛ղ , հատտընըզը թէճաւուզ իտիեօրսունուզ : Էկէրչի պու եօլտա պիր սէօզ տահա սէօյլէրսէնիզ , արթըզ թէհամմիւլ իտէմէմ , ալընը թարանըզը տա , կի՛տին :

— Բէք ալէա , կիտիեօրում ամմա , զաննէթմէյին քի պիւսպիւթթիւն կիտիեօրում : վէրժի գօնաղընա տահա սօն վէտտը վիրմէմիշիմ վէ նիյեէթիմ թէքրար կէլմէք տիր :

Պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք , ժադ Օիւրօ , հէմ ղաղապ վէ հէմ մէյեուսիեէթի իչինտէ պուլունտուղու Հալտէ , մահէլլի մէզպուրտէն մուֆարագաթ իյլէտի :

Պիր սաաթ սօնրա , սէյիլէր աթլարը Թա-
թէրսալա կէօթիւրտիւլէր ։

Օ ագշամ գօնադ պօշանտը ։ Օտա խըզմէթ-
քեարը գարուլարը գարահըզ , անախթարըլ-
ըը , գօնաղըն նէղարէթինէ մէմուր օլան գա-
բուճուեա թէսլիմ իթտի , վէ սօնրա քէնտիսի
չըմնընըքէր ըսթասիօնունա կէլիպ , վէ պիր
թրէնէ բաբիպէն Համէ-քէթ իլէտի ։

Ժադ Միւրօ , օրատան չէ-քիլտիքտէն սօնրա ,
ադըը պաշընտա օլմահան ատէմիէրէ պէնզէեօր-
տու , վէ քէնտի քէնտիսինէ չու սէօղէրի սէօյ-
լէնիեօրտու ։

— Օ պէնիմ իչին արթըդ պիւսպիւթիւն ղայդ
օլտու , պունտան պէօյլէ քէնտիսինի նէ՛ էլտէ
իտէպիլէճճէյիմ , վէ նէ՛ ինթիգամ ալապիլէճճէ-
յիմ . . . — Լաքին , խա՛յր , խա՛յր , սապը իլէ
հէր չէյէ մուվաֆֆագ օլունուր , վէ պէն տէ
մուվաֆֆագ օլաճաղըմ ։

Մէրդումի վիլլայէ ճատտէսինտէ տէօչէլի պիր
օտա քիրալատը քի , պունտան գօնթի ատ վէր-
ժինին գօնաղը գօլայճա կէօրինէպիլիր իտի ,
վէ օ ագշամլեսը , Պէյվիլ Թէաթրօսունա կիթտի ։

Ֆէրնան վօյնէյ , օ ագշամ տաւխի Մ՚՚՚Հ՚էէ-
պո՚՚՚էէը նամ լուպիաթտաքի ըօլունու իճրա
իտիեօրտու ։

Մէրդումի արթիսթին վէ լուպիաթըն մու-
վաֆֆագըյէէթի տալա էքսիլմէյիպ , վէ հա-
սըլաթ տաւխի տայիմա ֆէվգէլատէ տէրէճէտէ
պուլունտուղունտան , մէղբիւր լուպիաթըն
խայլի վագըթ տէվամ իտէճէկի մաղնուն իտի ։

Ժադ , Ֆէրնանէն տայիրէսինէ կիտէրէք ,
քէնտիսի նէ՛ դատար միւքէտտէր վէ միւթէ-
էսսիճ իտի իսէ , մէրդումու տաւխի օլ գատար
մէսէրրէթ վէ չաղլըգ իչինէ պուլտու ։

— Նէ՞ խապէր , պա՛պա Ժադ , եիւղիւնիւն
ըէննէի , տատէթա էօլիւ ըէննէինէ պէնզէեօր ,
աճապա պիր ֆէլաքէ՞թ մի վագը օլտու , տէ-
ետու սիւաթ իթտի թէաթրօ օետունճուսու , Ժա-
դըն էլինի սըզդարադ ։

— Էվվէթ , պիր ֆէլաքէթ վագը օլտու ։

— Նէ՞ կիպի ։

— Հէմ է՚ն տէհշէթլի ֆէլաքէթ վագը օլ-
տու . . . պէնիմքի կիթտի՞ . . .

— Քիմ՞ , գօնթէ՞ն մի ։

Ժադ , էվվէթ մանէճասընտա պիր իշարէթ
իտիպ , սէպէպի քէտէրի օլան վուգուաթը հի-
քմետէ իթտի ։ Ֆէրնան , մէրդումուն հիքմետ-
էսինի քէմալ տիդգաթլէ տինլէտիքտէն սօն-
րա ,

— Պէնի տինլէ՛ , ամճաղատէ , տէտի , սէնին
միւքէտտէր օլատըղունու կէօրտիւկիւմտէ , է-
սէֆ իթմէմէք էլիմտէն կէլմէդ , ֆագաթ սանա
տօղրուսունու սէօյլէ յիմ մի , պէն մէզպուրէ-
նին կիթմէսինէ մէճպուրն օլտում , չիւնքի պու
սուրէթլէ , սէնին պիր թագըմ ադըըզճա մու-
հապէթինէ խիթտամ վէրիլմիշ օլտու ։ — Պիր
քիմսէ , պիր տիկէրի թարաֆընտան սէվիլմէ-
տիկի հալտէ , քէնտիսի օնա մուհապէթ վէ-
րիր իսէ , վէ խուսուսիյլէ սէվիլէն պիր դարը-
նըն արդասընտա , պիր գէվճ վէ պիր աչըգ

պուլունուր իսէ , օ մուհապպէթաէն ֆէնալըդ թէվէլլիւտ իտէճէկլինտէ չիւպհէ եօդ տուր ։

— Օրասը էօյլէ ամմա , պէն տէ պու եիւզ-տէն , ատէթա մահպուստա պուլունանլար կի-պի էդիյէէթ վէ իւքէնճէ չէքիեօրում , տէտի ժադ ։

— Մուհապպէթինի ունուէթ , էֆէնտիմ ։

— Ալա ունուտամամ ։

— Տահա նիչէ ունուտամամ տիեէնլէր ու-նուէթմուշլար տըր ։

— Տիկէրլէրի ունուէթսալար , պէն ունուտա-մամ ... — Պէն գայրը հաեաթլէ մահքիմ օլմուշումտուր , անլաեօրմուսուն ... — Հաթ-թա պազէն էօյլէ սըրալար կէլիեօրքի , քէն-տիմի թէլէֆ իթմէքլիկիմէ քիմ մանի օլուեօր տէեու քէնտի քէնտիմէ սիւալ իտիեօրում ։

Ֆէրնան վօլնէյ օմուղլարընը չէքէրէք ,

— Պապա ժադ , պու սէօյլէտիքլէրին չօճուգ-ճա չէյլէր տիրլէր , տէտի ։ — Իմտի , ադըրնը պաշընա թօքլա տա , տատմ օլ , վէ տէրինճէ պու կիպի միւլահազալարա տալմա , ղիրա պու միւլահազալար սէնի տիվանէ իտէճէքլէր տիր ։

— Էվվէթ , պէն տախի տիվանէ օլաճաղըմը անլաեօրում ...

— Պաշգա պիր էվտէ , քէնտինէ սէյիսլիք ի-չին պիր խըտմէթ արա , չիւնքի իշ իլէ վագըթ կէչիրիրսէն , էյլէնիրսին , տէեու տէվամ իթ-տի թէտարը օեուննճուտու ։

ժադ Սիւրօ , Ֆէրնանըն նատիհամլարընա է-հէմմիեէթ վէրմէյիպ ,

— Ա՛հ , էկէր նէ՛րէտէ պուլունտուղունու պիլ-սէ իտիմ ... տէտի պիրտէն պիրէ քէսիք պիր սէտա իլէ ։

— Եինէ հիչ պիր չէյյէ մուվաֆֆադ օլմազ-տըն ։

— Պէլքի օլ վագըթ պու տէրէճէ քէտէր հիսս իթմէզտիմ ։

Պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն , ժադ Սիւրօնուն կէօզլէրինտէն իլքի տամլա եաչ ագաը ։ Ֆէր-նան , մէզքիւր կէօզ եաչլարընը կէօրտիւկիւն-տէ , քէնտի թապիի տույղուսուզլուղունա րաշ-մէն , ֆէվգէլ տատ միւթէէսսիր օլաու , վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Ա՛ճաիպ , գաուրնըլար կիպի աղլաեօրմու-սուն , տէտի ։

— Ա՛հ , քէնտիսինի նէ՛ տէրէճէ սէվտիկիմի պիլսէն ...

— Ա՛նճագ միւէլլիֆլէրին թէէլլիֆ իթտիք-լէրի քիթապլարտա կէօսթէրտիքլէրի մուհապ-պէթլէ սէվտիկինի պէն տախի անլաեօրում ամ-մա , նէ՛ չարէ քի իւմիտսիզ մուհապպէթտէն նէ՛ հասըլ օլապիլիր ։ — Հէր նէ հալ իսէ , հէ-եէճանընը թէսքին էթ ... — Սէն չիմտի գրա-լիչանըն նէրէտէ օլտուղունու պիլմէք իսթէեօր-սուն , տէյիլ մի ։

— Նա՞սըլ գրալիչա ։

— Բիւ – Պլաս խաթըրըմա կէլտի տէ ... Գօն-թէս տը վէրժիի տիմէք իսթէեօրում ։

— Էվվէթ , էվվէթ , նէ՛րէտէ պուլունտու-ղունու պիլմէք իսթէրիմ ։

— Իմաի, նասիհաթլարըմա սիւլուք իտէճեկինէ տայիր սէն պանա սէօզ վէր, վէ ...

Ֆէրնան սէօզինիւ քէստիկինտէ,

— վէ՞ .... — տէեու թէքրարլատը ժադ, իզթիրապը գալպ իւզրէ։

— վէ պէն տախի սանա, գօնթուն վէ զեվճէսինին պուլունտուգլարը մահէլլի պիլմիր-մէ քլիկի վատ իտէրիմ։

— Տիմէք օլսը քի, սէն նէրետէ օլտուգլարընը պիլիեօրսուն։

— Պիլէմ, ֆագաթի անլատապիլիրիմ։

— Ֆիմտէ՞ն։

— Գօնթուն ահրպպասընտան։

— Ահրպպասընը թանը՞րմիսըն։

— Անի՛զիմ, սէն պէնի նէ՞ զանն իտիեօրսուն, պէնիմ պու ալէմտէ էօյլէ տօսթլարըմ վար քի ...

— Սէնտէ պու ադլ ու ֆէթանէթ վէ մէհաբէթ օլտուղու Հալտէ, օլ պապատ թէտճճիւպ իթմէմ։

— Սէնի՞ միւտահին ... Հէր նէ Հալ իսէ, արթըդ պիրիպիրիվիշէն այրըլալըմ, պէն սէնի խօշնուտա իթմէ քլիկի վատ իտէրիմ, չու չարթ իլէ քի, սէն տէ պիւթիւն պիւթիւն պօշ վադըթ կէչիրմէկեճէքսին, ղիրա պօշ դալմազ, լինսանա հէր ֆէնալըղը եաբտըրըը։ — Իմաի, քէնտինէ պիր իշ արա վէ պուլ, պէն տէ հէր հանկը կիւն, արդու իթտիկին մալիւմաթտա տէթթրէս օլուր իսէմ, սանա պիլտիրիրիմ։

— Սահիհէն պիր ան էվվէլ պանա պիլտիրմիսին։

— Էվվէթ։ — Լաքին չիմտիքի Հալտէ, Ալլահա ըսմարլատըգ, գիրա չէնաեա կիրէճէք վագթըմ կէլտի։

— Պու ագշամ պէնիմլէ Թաամ իտէրմիսին։

— Գապիլ տէյիլ տիր։

— Նէ՞չին։

— Պէն չիմտի Բարիստէ իսքեան իթմէէօրում, վէ լուպիաթըն խիթամընտան ասնրա, վէնտան ըսթասիօնունտա, թէաթրօլարըն թըրէնինէ եէթիշմէք իւզրէ, սէրիան արապաեա պինիպ կիտիեօրում։ — Պէնի կէօրմէք իսթէրսէն, պուրաեա կէլ, վէ պիր իչէ պաշլար պաշլամազ, եէնի ատրէսինի պանա պիլտիր։

— Բէ՛ք ալէա։

Պէօյլէճէ իքիսի թօգալաշըպ, պիրիպիրլէրինտէն այրըլտըլար։

Ֆէրնան տէրագատ չէնաեա կիրտի քի, պիր աղ տահա կէճիքսէ, չէնասը վագթինի չաշըրաճագ իտի։

Ժադ Սիւրօ, Ֆէրնանըն վատընա էճմիյեէթլէ, պիր տէրէճէ մէճմունէն թէաթրօտան կիթտի։ Իչպու աշըդը մէճմունէն, թէաթրօնուն տար ուօֆաատընտա, կէլմէքտէ օլան վէ տիդգաթլէ քէնտիսինէ պագան պիր զաթա եօլ վիրմէք իչին, պիր թարաֆտա տուրտու։ Մէրգումունն ֆիքրի զաեէթ մէչղուլ օլտուղու ճիհէթլէ, հաընընտան կէչէն ատէմէ ասլա նաղար իթմէյիպ, եօլունա տէվամ իթտի։

Ժադըն թէսատիւֆ իթտիկի չախա, պարօն տը Ֆօսարօ օլուպ, մէրգում Ֆէրնանըն տայի-

բէսի գաբուսունու չալտը, վէ լա.քին իչէրտէն քիմնէ ճէվապ վիրմէյիպ, վէ գաբունուն ա. նախթարը տա քիլիտի իւղէրինտէ պուլունտու. ղունտան, պարօն իչէրի կիրտի, վէ արգասըն. տան գաբուեու գաբատարգտան վէ չարգասընը պիր իսկէմիլէ իւղէրինէ գոյտուգտան սօնրա, օթուրտու։

Ֆօսարօ, Ֆէրնանըն կէլմէսինէ պէ.քյէտիկի խալի միւտաէթ զարֆընտա, տիվարլարըն թէզ. եինաթը օլան բէսիմլէրէ վէ ֆօթօկրաֆլարա վէ քիւչիւ.ք պիր մասա իւղէրինտէ պուլունան պազը էչեատա կէօղ կէղտիրտի։

Գէրմէզը վէ պէեազ պօեալար, գօղմէթիգլէր վէ էչեայի սայլըբ արասընտա, պահատա ա. ղըր պիր սաաթ՝ մէրգումունն նաղարը տիգդա. թընը ճէլղ կյլէտի։ Մէգ.քիւր սաաթընն մինէյի գաբաղը իւղէրինէ, էլմաս օլարագ, Ֆ. վ. (Ֆէրնան վ.օլնէյ.) հարֆլարը հէ.ք.ք լտիլմիշ օ. լուպ, ղաեէթ ազըր վէ գը.յմէթտար պիր հիւ. նէր իւղրէ եաքըլմըշ պուլունան ալթուն քէօս. թէյինտէն իսէ, պահատար պազը չէ.յլէր ասըլ. մըշ իտի։

Ֆօսարօ, պու սաաթը էլինէ ալըպ, էն ճիւ. զի թէֆֆէրրուաթընա վարանա գատար մուայ. եէնէ իթտի.քտէն սօնրա,

— Հագըգաթէն կիւղել, պահատար վէ պի. չիմլի սաաթ տըր, տէտի։ — Պէն պահս իտէ. րիմ.քի, Ֆէրնան վ.օլնէյլին ճէպլէրինտէ պանգ. նաթլար, վէ բարմագլարընտա էլմասը հիւ. զիւքլէր օլմալը տըր։ — Ա՜հ, չիմտի չու հայ.

լաղ, սուտա եիւղէն պալըգլար կիպի, հալին. տէն մէճիուն օլմագ կէրէ.ք տիր։

Պարօն պու սօն սէօղլէրի իրատ իթտիկի զե. ման թէպէսսիւմ իթտի։

27

Մ՜՜հ.լէ+ Պ՜՜ե.լէրին պէչինճի բէրտէսի խի. թամ պուլուպ, Ֆէրնան քէնտի տայիրէսի գա. բուսունու աչտը, վէ պարօնու օտասընտա կէօրտիւկիւնտէ, մէսէրրէթլէ րէֆիի սէտա իթ. տի, վէ էլինի մէրգումա տօղրու ուղաթտը։

Մ՜տը Ֆօսարօ թաքսիինինտէ եանըլմամըշ ի. տի, չիւնքի մէրգում տէլիգանլընըն պիր բար. մաղընտա, ղաեէթ նէֆիս պիր էլմաս եիւ. զիւ.ք բարլաեօրտու։

Սէղար, քէշֆինէն տօղրու չըգմասընտան տօլայը մէճիուն օլուպ, թէ.քրար թէպէսսիւմ իթտի։

Հէր նէ հալ իսէ, թէաթրօ օեունճուսու, օտասընա կիրիպ, Սէղարը օրտտա պուլտու. ղունտա, հագըգաթէն մէճիուն օլարագ,

— Սիր միսինիզ, ադի՛զիմ պարօն, տէտի։ — Ֆիլվագը թէչրիֆինիզատէն նէ՛ տէրէճէ մահ. պուզ օլտուղումուն պէեանընտան աճիզիմ։ — Պիր հաֆթաեա եագընը տըր.քի, պիրի պիրի. միզի կէօրմէմիշիզ տիր, պու ճիւմլէ իլէ տախէ

պէն սիզի պիր կիւն պիլէ խաթըրմտան չըգար-
մըշ տէյիւիմ։

— Բէք ալէա, ֆագաթ նէ՞չին էվիմէ կէլմէ-
մինիզ, տէեու մուգապէլէ իթտի Մեզար։

— Կէլմէք խաթէտիմ ամմա, միւմքիւն օլա-
մատը։

— Նիչին։

— Պաղը խուսուսի սէպէպլէր իչին։ — Էյ
նա՞բըըընըզ, աղիղիմ պարօն։

— Պէն իյիյիմ, ուժարըմ քի, սիզ տէ իյիսի-
նիզ։

— Էվվէթթ, պէն տախի իյիյիմ, սաղթ պիր
աղ եօրուլուեօրում։

— Թէաթրօտա՛քի բոլունուզ զահմէթլի օլ-
տուզու ճիհէթլէ, եօրկունլուզունուզ թաալիլ
տիր։ — Սիզին իչին մուճիպի չերչիֆ օլան տու-
էլլօնուն իզթիրապաթընատան, մէմուլ խաէյիմ
քի, րահաթլանտընըզ։

— Էկէրչի պէն Մ. Բրիւտօմ՛ օլա խաիմ, տէ-
տի Ֆէրնան կիւլէրէք, ճեվապէն սիզէ տէր
խաիմ՛քի, օ տուէլլօ կիւնիւ՝ էօմրիւմիւն է՛ն
թաթլը կիւնիւ օլտու, զիրա սէվտիկիմ պիր
դատընըն ինթիգամընը ալմագ իգպալ վէ չէ-
րչֆինէ նայիլ օլտում։

— Հադըգաթէն մար.քիզի սէվիեօրմուսու-
նուզ, զիրա մալիւմ՛եա՞, չու սըրատա օնատան
պահա իթմէք տէ լազըմ տը։

— Աղի՛զիմ պարօն, սիզին սաեէնիզտէ, սի-
զին ադիլանէ նասիհաթլարընըզ սաեէսինատ,
պու կիւնքի կիւն պէն ինսանլար իչինտէ է՛ն

մութլուսուեում։ Համա օլսուն սիզտէն կիզլէ-
եէճէք հիչ պիր չէյիւի՛ եօգ տուր։ Պինապէրին
քէմալ խալիսէթլէ պէեան խաէրիմ՛քի, մա-
տամը լա թուր տիւ Րօյու Նիհաեէթսիզ տէ-
րէճէտէ սէվէրիմ, վէ քէնտի մուհապէթիմէ
մուգապիլ անըն մուհապէթինէ տէ մազհար
օլմագտաեըմ։

— Էօյլէ օլտուղունա էմի՞ն միսինիզ։

— Քեամիլէն էմինիմ։

— Եէտինիզտէ խապաթընըզ վա՞ր մը տըր։

— Տիկվէր պիր գատընըն կիւզէլ պիր տէլի-
գանլըեա վիրիպիլէճէկի է՛ն միւքէմմէլ խապաթ
եէսիմտէ մէվճուտ տուր։

— Աղի՛զիմ արթիսթ, պու խուսուստա սիզի
թէպրիք խաէրիմ։ Տօղրուսու մէզպուրէ էօյլէ
պիր մէթրեա տիր քի, տիւնեանըն պիլճիւմլէ
բրէնսէրի սիզի դըսգանսալար, սէզա տըր։

Ֆէրնան վէօնէյ, քէմալ ղուրուրիեէթլէ,
պու արա պըչըղընը պիւքմէքտէ խոխ։ Ֆօսա-
րօ խսէ, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Հէր կիւն մուրքիզի կէօրիւեո՞րմուսունուզ,
տէտի։

— Հէր կիւն վէ հէր կիճէ կէօրիւեօրում։ —
Պիրլիքտէ խա.քեան խաիեօրուզ։

— Պիրլիքտէ՞մի, տէեու թէքրարլատը պա-
րօն՝ լազարինին չու ֆէվգէլատէ աղըսըզճա
հարէքէթինտէն տօղայը հայրէթտէ գալարսա։

— Էվվէթթ, պիրլիքտէ։

— Մէզպուրէնին Միւրիւլլօ սօգաղընատ.քի
խանէսինտէ՞մի։

— Խա՛յր, Բարիստէ տէյլիզ։

— Եա՛ նէ՞ըէտէսինիզ։

— Քրէթէյլ քէօբրիւսիւ լօգանթաօընատաըղ։ Մուվազդամ սաբէթտէ օրատա եէրլէշմիշիզ տիր։

— Պրա՞վօ, տիւմէք օլսուր քի, քէօյ սէֆասը իսթեօրսունուզ։ Նա՞սըլ, հէք արզուլարընըզ իճրա օլունտուլա՞ր մը։

— Տէրհճէյի աշաըլար պիլէ, ադիզիմ պաբօն։

— Մէհուլ իսէրիմ քի, մարքիզ սիզի ճիատէն տախի տիւշիւնմէքտէ տիր, զիրա աշղու սէվտա իյի ամմա, օ գատարը քեաֆի տէյիլ տիր։

— Մէրգումէ, եարըն, Ալմպիկիւ թէատրօսունտա պիր պօմ իճրա իթտիրէճէք օլան միւհէլլիֆի կէօրէճէք, վէ օ օեուննտա պաշլըճաղօլու պէնիմ իչին թալէպ իլլէեէճէք տիր։—Միւհէլլիֆի մէրգումի մարքիզին տօսթլարընտան օլմադըղը, թէքրիֆի վազըտեէ մուվաֆֆագատի իտէճէկի մէմուլ տուր։

— Օնատան սօնրա, մատամէ, թէատրօ միւհիրինին իւզէրինտէ գալաճագ տըր, տէ՞յիլ մի։

— Մարքիզ՝ Մ. Շապրիյեատը թանըեօր, վէ անըն տախի՝ հազըրմտա իտիլէճէք թէքրիֆի գատուլ իտէճէկի ատրքեար տըր։

— Էվվէթ, էվվէթ, անլաշըլտըղընտա կէօրէ, հէր թատրաֆտան պահմընըղ եավէր կէօրիւնիւեօր։ — Պու հալտէ տիմէք օլսուր քի, մատամ՛տը լա թուր տիւ Բօյ ագատը իտտիվաճ մէսէլէհինի պիւսպիւթիւն ունուԹմընդ օլմալը տըր։

— Հա՞ճկը իտտիվաճը, տէեու սիւալ իթտի ֆէրնան։

— Բրէնս Լամմանուէլ տը Պրատա իլէ վագը օլաճագ իտտիվաճընը։

— Պու իտտիվաճ վագը օլմաեաճագ տըր։

— Լաղարին պուննու գաթիէն ֆէ՞ահ մի իթմիշ տիր։

— Իհթիմալ տըր քի, տահա գաթիէն ֆէահ իթմէմիշ տիր, չիւնքի գաչ կիւն տիւր, պէնտէն մատատա քիմսէյի կէօրտիւկիւ եօգ տուր, ֆագաթ պէն քէնտիսինէ գաթիէն ֆէահ իթտիրէճէյիմ տիր։

— Մարքիզին իւզէրինտէ պու տէրէճէ թէէատրինիզ վա՞ր մը տըր։

— Անըն իւզէրինտէ հէր նէ կիւնա թէէատիր իչլէթմէքլիք գապալ իսէ, իչլէթմէկտէ իգթիսատըմ վար տըր, վէ ագի՛զիմ պարօն, եագըն տա էօյլէ չէ՛յլէր կէօրէճէքսինիզ քի, սիզ պիլէ թէէատճիլատէ գալաճագսընըզ։

— Նի՞ կիպի չէ՛յլէր։

— Րէճա իսէրիմ, օլ պապատէ չիմոխլիք պանա պիր չէ՛յ սիւալ իթմէ՛յինիզ, զիրա իլէրտէ օ չէ՛յլէրի ֆիիլէն կէօսթէրմէքլէ սիզի հայրէթտէ պրագմագ իսթէրիմ, անճագ չու գատարը սիզէ լատապէր վիրէպիլիրիմ քի, զաթընըզ պէնիմ մէնֆաաթընըզի իսթէտիկինիզ հալտէ, թէչէկիւլատըմը վագըտտան տօլայը մէճպուռ օլաճագսընըզ տըր։ — Շիմոխլիքի հալտէ, սիզ պա-

նա, խաամիմ օլան բրէնա հադգընտա պագը ռահաթմամէթ վիրէպլէնժիսինիզ։

— Մէրգում օն կիւնտէն պէրի տիր, հաեաթ իլէ մէմաթ արասընտա պուլունուեօր։

— Քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ մի։

— Խա՛յր, չիւնքի հէքիմ՝ քէնտի եանընա կիտիրմէսինի մէնն իլլէմիշ տիր։ — Պու էմրին խիլաֆընտա հարէքէթ իսէ, ասլա միւմքիւն օլամաեօր։

— Տիմէք տիր քի, եաշաեաճաղընա բէք տէ իւմիտ եօգ տուր, տէյիրլ մի։

— Պէնիմ զանընժա, եաշամասընա հիչ իւմիտ գալմամըշ տըր։

Ֆէրնան սաաթընա պագարագ,

— Ա՛ֆիլ խաերսինիզ, միւսիւ պարօն, տէտի։ լագըրտըեա տալտըղըմտան, էլպիսէմի թէպսիլ իթմէյի ունուԹտում, լաքին հէնուզ վագըթ վար տըր։

Պէօյլէ տիւէրէք, Ֆէրնան տէրագապ էլպիսէսինի թէպսիլէ գալդըղընտա, Ֆօսարօ,

— Պէն արթըգ կիտիեօրում, տէտի։

— Պիր տագըգա տահա տուրուն ... էլպիսէմի թէպսիլ իթմ՛ալիկիմէ սիզ տալա մանի օլմազընըզ, դիրա սիզտէն ճիւզի պիր խըսմէթ թէմէննի խտէճէյիմ, տէեուս մուգապիլէ իթտի Ֆէրնան։

— Էմրինիզէ միւնթազըրըմ։ — Մատտէ նէ՞ իւզէրինէ տիր։

— Գօնթ վէ գօնթէս տր վէրժիյի Թանը՞ըմըսընըզ։

— Բէք իյի Թանըրըմ։

— Բարիստէն կիթմիշ օլտուգլարընտան, նէ՞ըչէեէ կիթմիշ օլտուգլարընը պիլմէ՞լիկի արզուիթմէ՞քտէյիմ։

Պարօն կիւլմէեէ պաչլաեարագ,

— Պու Թօհա՞Ֆ, տէտի, ահապա մարքիզ իլէ գանի օլմաեարագ, գօնԹէս՞ տէ մի աչըգ օլտունուզ։

— Տահա գօնԹէսի կէօրմիւշ պիլէ տէյիլիմ։

— Էօյլէ իսէ՞...

— իսԹէմիկիմ մալիւմաԹը պէնիմ իչլին իսԹէմէեօրում։

— Եա քիմի՞ն իչլին իսԹէեօրսունուզ։

— Ա՛մճաղատէմ ֆադ Սիւրօեու ունուԹտուրնո՞ղ մու։

— Հա՛, չու Րիւ-Պլասը՞ մը։

— Թա՛ քէնտիսի... — Մ. տը վէրժի Բարիստէն հարէքէթ իտերքէն, էվտէքի ատէմլերինէն քեաֆֆէսինի եօլա գօյմուշ օլտուղունտան, ամճաղատէմ պու սէպէպլէ տահէթա տիվանէ օլմուշ, վէ քէնտի քէնտիյի էօլտիւրմէյի պիլէ տիւշիւնմիշ... — Պէն իսէ, գօնԹ վէ գօնԹէսին նէ՞րէեէ կիթմիշ օլտուգլարընը քէնտիսինէ խաալէր վիրմէ՞լիկի վատ իտերքէ, մէրգումու պիր աղ Թէսէլլի իթտիմ, վէ իչպու վատընը իճրա իլլէմէ՞ք իւզրէ, սիզէ միւրաճաաԹա գարար վիրտիմ։

— Պու հալտէ ամճաղատէնիզին միւրատը նէ՞ տիր։

— Շիւպհէսիզ հիչ պիր միւրատը եօգ տուր, լաքին զանն իտերիմ քի, ադըսըզճա պիր հա-

րէքէթ իճրասընտան քէնտիյի սագընտըրմագ ֆարզ վէ եղէմ տիր ։

— Ազի՛զիմ արթիսթ , պէն սիզին հիչ պիր սըզոունուզու բէտա իթմէք իսթէմէմ։ Անըն ի. չին , պիլմէք իսթէտիկինիզ խուսուսու անլա. մադըզա պիր չարէ պուլուրում։

— Տիմէք օլսուր քի , ժագա իւմիտ վիրէպիլիրիմ։

— Վիրէպիլիրսինիզ , ֆագաթ պիր չարթ իյէ ։

— Նէ՞ չարթ իյէ ։

— Անճաղընըզ մալիւմաթը, նէ՛րէտէն թահսիլ իթմիչ օլսուզունուզու քէնտիսինէ սէօյլէմէմէք չարթըյլա ։ — պէն քէնտի իսմիմին սէօյլէնիլմէսինի իսթէմէմ։

— Օրասընը անլաէօրում, վէ օղ պապտէ միւսթէրիհ օլմանըզը սիզէ թավսիյէ իտէրիմ։— Սիզին պանա իտէճէկինիզ խըսմէթտէն քիմսէ չիւպհէյէ զահիպ օլմաէաճագ տըր ։

— Էօյլէ իսէ , եարընտան իթիպարէն , պէն թահգըզը քէյֆիյէթէ իպթիտար իյէրիմ ։— Շիմոի՛քի հայտէ , թօգալաչալըմ տա արթըզ կիտէյիմ։

— Եագընտա զաթընըզը կէօրէճէ՞քմիյիմ ։

— Էվվէթ , պու խուսուստա սիզէ սէօզ վէրիրիմ։

Պատէհու Սէզար տը Ֆօսարօ Թէաթրօ օէունճուստունուն տայիրիսինտէն, վէ սօնրա Թէաթրօտան տիշարը չըդըզ , Բրօվանս սօգաղընտա քէնտի խանէսինէ ավտէթ իյէտի ։

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյ , Քրեթէյլ

քէօբրիւսիւնտէ քեայինն էվտէ , քէնտիսինի Ֆէրնան վօլնէյէ Թէսլիմ իթտիկինին իրթէսի կիւնիւ , մէրգումի իլէ Բարիսէ կիթտի , վէ Ֆէրնան Թէաթրօտա քէնտի բօլունու իճրա իթտիկի զէման , մէզպուրէ տախի Միւրյլօ սօգաղընտա վագը քէնտի խանէսինէ ազիմէթ իյլէտի , վէ կիղլիճէ պաղչէնին քիւշիւք դաբուսունտան իչէրի կիրիպ , քիմսէնէ Թէսատիֆ իթմէ քսիղին քէնտի օտասընա չըգտըգտան սօնրա , օտասը խըղմէթճի գաատընընը չըզըրտը ։

Պու խըղմէթճի , կէնճ պիր գըզ օլուպ , վագտա քէնտիսի մարքիղին ղայպուպէթինտէն տօլայը տիւչարը էնտիշէ օլմուշ իտի իսէ տէ , մէզպուրէնին՝ մանէտաը պիլինմէնէն ղայպուպէթինէ տայիր քիմսէյէ հիչ պիր չէյ սէզտիրմէմիշ իտի , վէ մարքիղի կէօրտիւկիւ անտէ , խալիսէթի հադգընտա ասլա շիւպհէ օլունամաեան պիր մէսէլրէթի աղիմէ իյէ ,

— Ա՜հ , մա՛տամ, սիղի Թէքրար կէօրտիւմէ նէ՛ գատար մէճպուն վէ մէսուլ օլտում։ Գըզգ սահաթտան պէրի տիր քի , սիղի կէօրմէտիկիմ իչին , տահէթա քէնտիմի էօլմիւշ զանն իտիէօրտում, տէտի ։

— Գը՛զըմ, մատամըքի չիմտի պէնի կէօրիւէօր իտէնիզ , արթըզ միւսթէրիհ օլսպհիլիսինիզ , տէեու ճէվապ վիրտի Լաղարին կիւէչէրեք ։

— Օլմաեա քի սիղէ պիր ֆէյլաքէթ վագը օլմուշ օլսուն տէեու վէվէյսէ իտիէօրտում, մա՛տամ մարքիղ ։

— Խա՛յր , գը՛զըմ, պանա հիչ պիր ֆէյլաքէթ

վագը օշմաեըպ , հաթթա մէսէրրէթ իչինտէ պուլունմադաեըմ ։

— Ֆիլվագը , մա՛տամ մարքիզ , հէր նէ գատար եիւղիւնիւղիւն ըէնկի ատէթտէն գիեատէ սօլմուշ իսէ տէ , պունունլա պէրատէր մէսրուր կէօրիւնիւեօրսունուզ ։

Լազարին պու սէօզտէն գըզարալ , վէ հէեճանընը կիզլէմէք իւզրէ ,

— Տիւն վէ պու կիւն պուրաեա քիմիէ՞ը կէլտիլէր , տէեու սիւալ իթտի ։

— Իքի տէֆա Մ· բրէննս ը Պրատա կէլտի , պիր տէֆա տախի վէ եալընըզ պու կիւն , էօյլէտէն սօնրա , Մ· Ժիւլ Լըրու կէլտի ։

— Բրէննաէ նէ՞ ճէվապ վիրտինիզ ։

— Ֆէէննի ղաեէթ նամիղաճ օլտուղունուզ տան , քիմսէյի գապուլ իտէմէեէճէկինիզի սէօյլէտիմ ։

— Է՛յ բէտբէխտ նէ՞ սէօյլէտինիզ ։

— Կիւեա տիչարը չըգմըչ օլտուղունուզու վէ կէճճէ կէլէճէկինիզի ճէվապէն պէեան իթտիմ ։

— Եարընտան իթթիպարէն , հէր քիմ կէլէճէք օլուր իսէ , պիր գաչ կիւն իչին սէյիհիեէմէ կիթմիչ օլտուղումու խապեր վէրիրսինիզ ։

— Տիմէք օլուր քի , մա՛տամ , քէօյէ կիտէճէք օլտուղունուզ հալտէ , էլպէթթէ պէնտէնիզի տախի պիրլիքտէ կէօթիւրըճէճ քսինիզ ։

— Խա՛յր , գը՛զըմ , սիզին պուրատա գալմանըզ տահա էլղէմ տիր ։ — Պունտան գալմընազար , պէն ուղուն միւտտէթ քէօյտէ գալաճադ տէյիլիմ ։ — Իմտի , պիր չանթա տէրունի-

նէ , պանա էլղէմ օլան պազը էչեաեը վազ իտինիզ , վէ պու խըտմէթի իքմալ իթտիքտէն սօնրա , պիրինի կէօնտէրիպ պիր արապա թէտարիք իթտիրինիզ ։

— Արապա կէլտիկինտէ , պազչէնին քիւչիւք գաբուսունտա՞ մը տուրաճագ տըր ։

— Խա՛յր , գօնաղըն հավլիսինէ կիրսին , պիրա ազիմէթիմի քիմսէտէն կիզլէեէճէք սէպէպիմ եօգ տուր ։

Իւչ չարեէք սաաթ սօնրա , Լազարին , եէտինէ պիր միգտար նազտ , վէ պիր տէմէթ տէ չէք ալարագ , վէ իչպու ղարիպ հարեքէթինէ հիչ պիր մանէա վիրէմէեէն խանէսի խըղմէթքեարլարընը ֆէվգէլ ատէ հայրէթտէ պրագտրագ , արապաեա օթուրտու , վէ քէնախինի Օրլեան չըմէնտըֆէրի մէվգիֆինէ կէօթիւրմէսինի արապաճըեա էմր իյլէտի ։

Լյանաի բահտէ , մէրգումէ , մէղքիւր էմրի թէպաիլ իթտիկինտէն , արապաճը , վէննան մէվգիֆինէ միւթէվէճճիհ օլտու , վէ ապչամըն սաաթ օնունտա , Լազարին ը լա Թուր տիւ Բօյ՝ Քրէթէյլ քէօրրիւսիւնէ մուվասըլէթ իտիպ , չանթասընը , մալիումիւմիւզ օլան օտաեա չըգարթտը ։

Ֆէրտաոը կիւն , էօյլէտէն սօնրա , բրէննս էմմանուել ը Պրատա , ատէթի վէճճ իւզրէ , Միւրիլլօ սօգաղընտա քեայինի մարքիզին խաէսինէ ապիմէթլէ , մէղպուրէ հագգընտա մալումաթ իսթէտի ։

Մարքիզին օտասը խըղմէթճի գաատընը , պիմ-

թէսաուիֆ , տիկէր պիր էրքէք խըզմէթքեար իլէ պիրլիքտէ տէհլիզտէ պուլունտուղունտան , ճեվապէ գըեամ պիրլէ ,

— Տիւն ագշամ մատամ , սաաթ սէքիզի պեշ տագըգա կէչէն Թրէն իլէ քենտի սէյֆիեէսինէ կիթտի , տէտի ։

Մ· ոը Պրատանըն եիւղիւնիւն լէնկի սօլագագ ,

— Քենտի սէյֆիեէսինէ՞ մի կիթտի , ֆագաթ նամիզաճ իտի տիեօրտունուղ , տէեաւ մուգապէլէ կիթտի ։

— Կիթտիկինտէ էբէյիճճէ կյիւէշմիշ իտի , վէ աղիմէթի իսէ , սէյֆիեէսի քէթխուատսը թաւրաֆընտան ալտըղը պիր Թէլէկրաֆնամէ իւղէրինէ վագը օլտու ։

— Մատամընըզ պէնիմ իչին հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի մի ։

— Խա՛յր , միսի՛ւ բրէնս , հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի ։

Էմինտուէլ ոը Պրատա , էլինի , խղճիրագը գալսղ Թէրիյլէ ըսլանմըշ օլան աննընտա կէօԹիւրտիւ , վէ քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Մատամ մար քիզին ղայղուպէթի նէ՞ գատար վագըթ իմթիատատ իտէճէք տիր , տէտի ։

— Բէք չօգ վագըթ իմթիատատ իմմէնէճէք տիր ··· պէյքի եէտի սէքիզ կիւնէ գատար ավտէթ իտէր ։

— Էկէր քենտիտինէ մէքթուպ եազմադըղըմ ղաղըմ կէլիրսե , մէքթուպտու նէ՞րէեե կէօնտէրմէյիմ ։

— Օհիվէ վէ Լօարէ Թարիֆլէյլէ , քենտի սէյֆիեէսինէ ։

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , մա՛տմուազէլ ։

Բրէնս , մէզպութէնին էլինէ իքի ատէտ լուի ալԹունու սըգըշտըրըպ , քէմալի էսէֆլէ օրատան մուֆարագաթ իթտի , վէ էսնաի բահատէ , ֆիքրինտէն ,

— Պէօյլէ կիթմիշ հա՞ , հէմ պանա հիչ պիր սեղամ տախի պրագմատարագ , վէ տահա սէքիզ կիւն էվվէլ պանա իթմիշ օլտուղու վատը Թամթըրլամատարագ , պրագըպ սավուշմուշ ··· ա՞հ , պու բէք ղարիպ չէյ տիր , տիմէքտէ իտի ։

Շիւպհէսիզ օգուեանլարընմըզ , Լաղարին իլէ բրէնս միեանէսինտէ վուգու պուլան միւլագաթը ունուԹմամըշլար տըր ։ Օ միւլագաթտա , կէնճ գատըն , Մու՜հէյէ պու՜ռէյէ նամ լուղիաթընն իլգ տէֆա իճրա օլունաճաղը կիւնտէն պիր կիւն էվվէլ , գաթի պիր Թէահիւատսէ պուլունմուշ իտի ։

Պունտան ագտէմ պէեան իթմիշ օլտուղումուղ իւղրէ , բրէնս , հէր նէ գատար հագըգաթը հալտէ , ֆէվգէլ ղաեե աշգ ու սէվտա տուլղուսունա միւսայիտ իտի իսէ տէ , ղահրէն բէք տուրղուն կէօրիւնիւրսիւ , վէ մուԹթաղիֆ օլտուղու մէզքիւր տուլղուեա ղաղմէն , իլգ տէֆա մատամ տը լա Թուր տիւ Բօյա Թէահիւատսէ իթտիկինէ գատար , քենտի գալպինէ հագիմ օլմուշ իտի ։ Հալ պու քի օ կիւնտէն իթիպարէն , գալպինի , քէմալի չիտտէթ վէ իահիշլէ Լաղարինէ հատր վէ ֆէտա

ինչեմիչ, վէ պիւթիւն միւլահազասը, եալընըզ պիր նօգթատա, եանի մարքիզի սէվմէք, վէ անտէն սէվիլմէք նօգթասը իւղէրինաէ մէրքիւզ պուլունմուշ, վէ մարքիզին պարիտճէ օլան վասը, պիր տիկէրի իչին, հէման մուճիպի մէյհուսիեէթ օլապիլիր իքէն, բրէնսի մէսուտ գըլմաեա քեաֆի օլմուշ իտի։

Լազարին, բրէնսին քէնտիսինէ էվլէնմէք խուսուսունտա իթտիկի թէքլիֆէ ճէվապ վիրմէք իւղրէ, մէրդումտան պիր այ մէօհլէթ իսթէմիչ օլտուղունտան, բրէնս տը Պրատա, սապր իլէ պէքլէմէքտաէ իքէն, պաղթէթէն վուգուա կէլէն ազիմէթի, հէր իչէյի թէպտիլ իյլէտի։ Շէօյլէ քի, սէվմէքտաէ օլտուղու պիր գաուրնը հէր կիւն կէօրմէեէրէք, վէ սաաթ պէ սաաթ արթմագտա օլան մուհապպէթինաէն մէղպուբէեէ պահս իյլէմեեէրէք պէքլէմէք, միւմքինէն միւ իտի։

Էմմանուէլ տը Պրատա, արտ արտա պիր գաչ կիւն Միւրիլլօ սօգաղընտա վագը մարքիզին խանէսինէ կէլտի իսէ տէ, ալտըղը ճէվապլարտան նէ՛ թէսէլլի, վէ նէ՛ միւսթերիհ օլտու, զիրա մաատամ տը լա Թուր տիւ Բօյուն, քէնտի հագդընտա խապէր կէօնտէրմիշ օլտուղունա տայիր ասլա մալիւմաթ ալամատը։

Իչիւնճիւ կիւն, բրէնս, արթըգ թէհամմիւլէ մէճալի գալմաեարագ, աչգ ու քէտէրինի միւթեզամմին օլմագ իւղրէ, Լազարինէ պիր մէքթուպ եազտը, վէ պու մէքթուպու, մէզպուրէնին սէյֆիեէսինէ կէօնտէրտի։

28

Ֆէրնան Վօլնէյ, քէնտի տայիրէսինտէ արտ արտա ժաղ Միւրօեու վէ պարօն Ըէզալ տը Ֆօսարօեու գապուլ իթտիկի ագշամ, վէ ալաֆրանկա սաաթ սապահըն պիրլի օլմազտան ազ էվվէլ, մարքիզ իլէ պիրլիքտէ օլտուղու հալտէ, Բրէթէյլ քէօբրիսիւ էվլինտէ, քէնտի քիւչիւք օտալարընտա, նէֆիս պիր թաամը համիլ օլան պիր մատա գարշընընտա օթուրմուշ իտիլէր։ — Լօգանթանըն սահիպի, հէր սապահ Բարիսէ կիտիպ, նատիրաթտէն օլան պէգացա պալըգ, վէ Թըրֆանտա մէյվէլէրտէն պիրէր միդտար չէյ պուռնար իչին սաթըն ալըր իտի։

Լազարին, զաթէն պօղազլավէր օլտուղու կիպի, մաշուգունա նէֆիս թաամիլարտան իքրամ իթմէքլէ տէ, մահզուզիյէթի հիսս իյլէր իտի։ Շէօյլէ քի քէնտի նազիք վէ պէհաղ էվիյլէ, մէրդումուն թաամընը վէրիպ, գաաէհինէ տաէխի պաղէն Թօնթէ-Գանէ, պաղէն Պրան-ՄուԹօն, վէ պաղէն տախիՊօրտէ չարապընա հէր ճիհէթլէ ֆայիգ օլան մէչհուր Շաթօ-Մալթէ չարապընտան քէնտիսի տօլտուրուր իտի։

Վադթիյլէ, միւլազիմ Մարսէլ Լօժիէնին ատի չէհիրլի իսմինտէն նէֆրէթ իտէն օլ մաղրուրէ մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բօյ վէ օլ միւթէքէպպիրէ Լազարին, չիմտի, պիր թէաթրօ օհուննճուսու օլան Ֆէրնան Վօլնէյին եանընտա

օթուրարաք , աչք ու մուհապպէթ պատէլէրի նուշ իթմէքլիքտէ , իլհարը մահղուղիյէէթ կյ-լէմէքտէ իտի ։

Մէրգուզ տէլիգանլը իսէ , պու հալի ղաեէթ թասլիի պուլուպ , մէճիտէն տախի օլուր իտի ։

Կէնճ գատըն , մէրգուզա սարըլմագ իւզրէ , պէրտէն պիրէ աեաղա գալգարագ ,

— Ադիղիմ մէչհուր արթիսթ , պու ագչամ բօղունու լաեըգըյլա իճրա իթտի՞ն մի , տէեու սիւալ իթտի ։

— Պէն հիչ պիր վագըթ մուվաֆֆագըյէէթ-սիղլիք կէօրմիւշ տէյիլիմ , տէեու ճէվապ վիր-տի Ֆէրհան , չու գատար քի , պու ագչամ օեուն ղէմանընտա , սօնունա գատար պէնիհիչ կէօ-րիւշէնլէր օլտուղունտան , ազ գալսը քի , չքի տէֆֆա չէնամը ղայպ իտէճէ.ք իտիմ ։ — Պէրէ-քէթի վիրսին քի , խալդ տայիտա պէնի թահ-սին իթտիհինտէն , խէթալաըրըմը ֆէյդ ու թէյմ եիղ իտէմէմիշ տիր ։

Մարքիզին գաչլարը չաթըլարագ , իղթի-րապլէ ,

— Տիմէ.ք օլուր քի , տայիրէնտէ վիղիթա գապուլ իթտին , տէտի ։

— Էվվէթ , իւչ տէօրթ վիղիթա գապուլ իթ-տիմ ։

— Միւսաֆիրլէրին գատըն սընըֆընտա՞ն մը իտիլէր ։

Ֆէրհան թէպէսսիւմ իթտի , վէ ուտուղա-րընը չէ.քէրէ.ք ,

— Աճայիպ , գըսգանըեօ՞ղմուսուն , տէտի ,

— Գըսգանըըսատ , նէ՞ օլմագ լազըմ կէլիր ։

— Գըսգանմագլըգ տիվանէլի.ք տիր ... պանա էմնիյէէթին եօ՞ղ մու տուր ։

— Էր.քէ.քլէր հագդընտա էմնիյէէթ ճայի՞ղ մի տիր ... խուսուսիյլէ.ք քի սէն կիւղէլսին , վէ պիլ ճիւմլէ գատընլարը սանա ճէլսլ իթմէ-եէ միւդթէտիրսին ։

— Օրասը էօյլէ ամմա , տէեու ճէվապ վիր-տի Ֆէրհան զարուրիեէթլէ , պէն տէ Լազա-րինաէն մատտա , քիմսէ յի սէվմէմ ։

— Ֆագաթ հէնուզ սիւալիմէ ճէվապ վիրմէ-տին ։ — Տայիրէնէ կէլէն միւսաֆիրլէր գատը՞ն մը իտիլէր ։

— Խա՛յր ։

— Էօյլէ իսէ , քի՞մի գապուլ իթտին ։

— Եալընըզ պիրինտէն , եանի պարօն տը Ֆօ-սարօտան մատտա , սէնին թանըմատըղընը պա-պը տօսթլարը գապուլ իթտիմ ։

— Մ. տը Ֆօսարօ սէնին տօսթո՞ն մու տուր , տէտի մատամ տը լա Թուր տիւ Րօյ , ղաեէթ թէաճճիւպտէ գալարագ ։

— Հէր նէ գատար խատմիմին չահիտլէրին-տէն պիրի օլմուշ իսէ տէ , բէ.ք աղիզ տօսթում տուր ։ Հիւանիւ ալըհագ վէ հարէ.քէթիմ սա-եէսինտէ , մէրգուզուն իթիպար վէ թէվէճճիւ-հիւնիւ գաղանմըշըմ տըր ։ — Ֆէնտիսի պիր քիպարըգտատ օլմազլէ , հագդընտա գաթիէն էմնիյէէթ իտէպիլիրիմ ։

— Իւմիտ իտէրիմ քի , պէնիմիչհին քէնտիսի-նէ պիր շէյ սէօյլէմէմիշսինիր տիր ։

— Պիլաքս սէնին հադգընատ մերդումա քէք չօգ չէյ սեօյլէմիշիմ տիր ։

Կէնճ գատըն թապխաթխլէ պու սեօզլերատէն գըղարարագ ,

— Տիմէք օլուր քի սէնին մէթրէսին օլտուղումու Մ· տը Ֆօսարօվա սեօյլէտին , տէհու սիւալ , վէ պու սըրատա քէնախսինէ բաղմէն ալթիւաթլիւք հիսս կյլէսի ։

— Պու խուսուսու մերգումատան կիզլէմէհէ հինչ պիր սեպէպիմ եօգ տուր զանն իտէրիմ ։— Հէմատ պէնիմ իչին, սէնինլէ իւլֆէթ բէյատա իտիշիմ, մուճիպի իֆթիխար տըր , վէ զանն իտերիմ քի , սէն տէ , աշգ ու մուհապպէթի- միզատէն նաշի , ար ու հիճապ հիսս իթմէզսին ։

— Օնա նէ՞ չիւպհէ , ֆադաթի էֆքեարը ու- մումիյէհ յի տիւշիւնմէք ֆարզ տէյիլ մի տիր ։

— Նէ՞միզէ լազըմ պիզիմ էֆքեարը ումու- միեհ , —տէտի Ֆերնան , մերդումէնին սեօ- զիւնիւ քէսէրէք , — պիզ պիրիպիրիմիզի սէ- վէրէք , մեսուտ օլտուղա , պաշգա նէ՞նէհ իհ- թիեաճըմըզ վար տըր ··· — Հադգը տէյիլ միսիմ ։

— Մատամ քի սէնի սեվիեօր իսէմ, հէր վա- գըթ հադգըսըն ։

— Պիր կիւն պիզիմ իլէ վազըթ կէչիրմէսի իչին , պարօնու տավէթ իթմէ քիմէ արզու իտի- եօտրում, տէհու տէվամ իթտի թէաթրօ օ- եունճատսու ։

— Պուրատա՞ մի ։

—Էվէթ ։ — Քէնատ իֆատէսինէ պագրըը

իսէ , տօսթում Սէզար՝ քէօյ սէֆատընը ղա- եէթլէ սեվիեօր ։

— Ֆագաթ էշտա վէ մէֆլուշաթըմըզ , պիր քիպարղատէ յի դապուլէ միւսայիտ տէյիլ տիր , վէ պարօն Սէզար իսէ , պիզիմ կիպի աշըգ վէ մաշուգ օլմատըզը իչին , պիզի չու հալտէ կէօր- տիւկիւնտէ այրպլար ։

— Պէն տախի պունու տիւշիւնէրէք , մեր- գումու տավէթ իթմէք քտէն կէրի տուրատում ։

— Իլէրուտէ Բարիստէ Մ· տը Ֆօսարօվու զաթէն տավէթ իտէճէքսին ։

— Սէնին էվինէ՞մի տավէթ իտէճէյիմ , զի- րա մալիւմ եա Պէրվիլտե վագը պէնիմ խանէմ , բէք միւքեմմէլ տէյիլ տիր ։

— Խա՛յր , մերգումմ պէնիմ խանէմէ տավէթ օլունմաեաճագ տըր ։

Ֆերնան թէքրար թէպէսսիւմ իթտի, վէ պը- եըզընը պիւքերէք ,

— Տիմէք օլուր քի , պէնիմ սահիհէն քիւ- չիւք պիր գօնաղըմ օլաճագ տըր , տէտի ։

— Շի՛տպհէսիզ, զիրա սէն տօլիուն մատաշ իլէ պիւյիւք պիր թէաթրօտա, է՛ն պաշ րօլու իճրա իթտիկին թագտիրտէ , թէաթրօ տիրեքթօր- լարընը, միւէլլիֆլերն, զաղէթաճըլարը, թէաթ- րօ օեունճուլարընը , վէ հէր նէվի չէօհրէթ- չուար զէվաթը գապուլ իտէպիլմէլիսին , ա՞- էլէրատէն մեատա , ա՞նլաեօրմուսուն ։ — Պու սուրէթլէ , սէն էմնալսիզ պիր քիմսէ օլուպ , մէհապէթինէ պաշլամըշ օլան չէօհրէթինին արթաճաղընտա իչթիպատ եօգ տուր ։ — Ո

հալտէ , սէնին իչին , " Ֆէբնան վ.օնէյ սալը պէ-
բէնճ թէրճեմեե պէբ ընեարբօ օեուանճասսա թէյէլ, էլլը
ընէ վը ճէնըըլըճն պէբ էնմե պէբ „ տիւեճճէ.բլէր տիր :

—Պինապէրին , — տէեու տէվամ իչմէի Ֆէր-
նան , Ֆէվգէլատէ մէսէրրէթլէ , — թէաթրօ
միւտիրլէրի պէնի իսթէնէճճէ.բլէր , վէ պէնի
էլտէն էլէ գաբըշաճագլար տըր : — Պէն խէ ,
օնաան սօնրա.քիմսէ իլէ գօնթրաթ իչմէմ, վէ
արա սըրա նաաիր իւլգուհուր պիր երլարըզ կիսի
թէաթրօ չէնաալնա չըգըպ , հաալըաթաան
եիւղսէ օն եախօա օն պէշ ալտըղըմ իագ տիր-
սէ , աղ վագըթաա գէննկին օլուրում :

— Ա.շգ ու մուհապպէթ արաալնաա ագչէ՞ սէ
մի տիւչիւնիւեօրսուն :

— Ա.շգ վէ նագա՝ պիրլի.քսէ հիւսնի իմմի-
զաճ իսէրլէր , վէ պէն , պու չէ յէլէրի , պէնիմ
լաղամըն սաեէօսինսէ գաղանմըշ օլաուղումու
հիչ պիր վագըթ ունուիմսաեաճագտըմ :

— Նան.քէօր օլմա՞եաճագսըն ա՞ :

— Ա՛սլա , վէ հաթթա սանա .քէմալ չիւ.քրա-
նէյնէթ վաա իսէրիմ :

— Պէնի տայիմա սեվէճճէ՞.ք միսին :

— Էօմրիւմ՛ օլտուգճա , վէ հէր կիւն , իւլ.ք
կիւնտէն պիր աղ գիեաաէ սեվէճճէյիմ՛ :

— Տիկէր հիչ պիր գաալընը սալա սեվմէեէ-
ճէ.քսին , տէ յին՞մի :

— Տիկէր պիր գաալը՞ն մը սէվմէ.ք : — Պու-
նուն իհթիմալի վա՞ր մը տըր , գիրա պէնիմ՛պիր
գալսիմ՛օլուպ , օ տախի թէ.քմիլէն սանա հաար
օլունմուչ տուր :

— Ֆէ՛րնան , սէն պէնի տիվանէ իտիեօրսուն :
Ի.քի պուսէճի.ք ալընըպ վերիլմէսի միւնասէ-
պէթլէլէ , թաամ պիր արա թաթիլ օլունտու ,
վէ սօնրա միւ.քեալէմէ , պիր աղ սիւ.քիւնէթ
քէսպ լյլէտի : Պաաէհու Լաղարին շու եօլտա
քէլամա տէվամ լյլէտի .

— Եարըն , եախօա տահա լյիսի պու սա-
պահ , գիրա սաաթ տահա իչիևէ եագըն տըր ,
պիրլիքտէ Բարիղէ կիտէճէյիղ վէ պիր լօգան-
թաաա գահվալթըմըզը իտէրէ.ք , օնաան սօն-
րա , պէն ճիտաէն սէնին իչին իլէ մէչղուլ օլ-
մադ իւղրէ սէնաէն այրըլաճագըմ, վէ մու-
վաֆֆագըյէէթ պուլաճագըմը տախի սանա
չիմսիտէն վաա իտէրիմ՛ : — Շիմսի.քի հալտէ ,
պիր աղ ուեուեալըմ՛, չիւն.քի եօրկունլուդտան
թագաթթըն գալմամըշ օլմալը տըր . . . :

Լօյլէտէն պիր աղ էվվէլ , իւ.քի աշըդ վէ մա-
չուգլար , չըմէնաըքիէր իլէ վէնսան մէվգի.քի-
նէ վասըլ օլուպ , պասթիյլ մէյտանընսան կէչ-
տիլէր , վէ գահվալթը իթմէ.ք իւղրէ , Գունը
Սէրֆան պը ը Բօչէնամ լօգանթանըն պիր տայի-
րէսինսէ սթուրտուլար :

Գահվալթըլարը ի.քի սաաթա եագըն իմմի-
տաա իթմէ , վէ սօնրա Լաղարին ,

— Պիրի պիրիվիզսէն այրըլմագ լըզըն վագթը
տըր , տէտի , պէն թէչէպպիւսաթը լաղըմ՛յ
իճրաեէ կիտիեօրում՛ : — Լօյլէն թաամը իչին ,
թամ սաաթ պէշ պուչուգտա թէ.քրար պուրա-
տա պուլուշալըմ՛ : — Թէչէպպիւսաթըմըն մու-
վաֆֆագըյէէթինի սանա խապեր վիրմէ.ք իս-

թէրիմ։ —Ինտան սօնրա , սէն , պէլվիլտէ քէնտի ըօլուննու իճրաեէ կիտէրսին , պէն տախի եալընըզճա , ֆրէթէէ յլ քէօբրիւսիւնէ ավտէթլէ, վէ սէնի խաթըրտան չըգարմաեարագ , վիրուտինէ միւնթազըը օլուրուսի—Օլմաղ մլտէ յինճէ,

— Բէ՛ք ալէա օլուր տէյու ճէվապ վիրտի տէլիգանլը ։

Լօգանթանըն թա գարշըսընտա պիր արապալտը պուլունտուղունտան , Ֆէրնան Լազարին պիր արապաեա օթուրմտու , վէ քէնափսի տախի , պէհէրի պիր ֆրանգ էլլի սանթիմէ օլարագ իչմէքտէ օլտուղու Հավանա սիկարալարընտան պիրինի եադըպ , ահէսթէ ահէսթէ պուլվարլարտա տօլաչմաեա պաչլատը ։

Մէրդումի տօլաչըը քէն քէնտի քէնտինէ ,

— Հագըդաթէն մարքիզ , բէ՛ք դըյմէթտար պիր մէթրէս տիր , տիմէ՛քտէ իտի ։ — Մէղպուրէնին ղաեէթ կիւղել խաոսէլերի վար տըը ։ — Էղճիւրէ անըն սաեէսինտէ պիր գօնագ սահիպի օլաճաղըմ, վէ պիւյիւք պիր թէաթրօտա իտթիխատամ չունմագ լըզրըմա տայիր վէրտիկի սէօզիւն՝ միւճէյրէտա պէօյիւք վէ միւթէքէպպիրէ պիր գաըն օլմասը Հասէպիյլէ իճրասընտա պուլունաճաղը տէր քեար տըը ։ Շուրաբաը մուհագդադ տըը քի , մարքիզ պէնի ֆեվգելատէ սէվիւօր , վէ անըն սաեէսինտէ հէր էմելիմէ նայիլ օլմագ պէնճէ թապիի տիր ։ — Հաթթա էկէր իսթէեէճէք օլուր իսէմ , քէնափսիյլէ էվլէնմէք պիլէ դապիլ տիր , վէ պիր քէրրէ էվլէնիրսեմ , եիւքսէք ճէմիյեէթլէրէ

տախիլ օլապիլիրիմ ։ — Հագըդաթէն չու չիմտիքի կէչիրտիկիմ էօմիւր , բէ՛ք կիւղել պիր էօմիւր տիր ։ — Պիր ազ տա կիտիպ արգատաշլարըմը պուլաեէրմ ։

Ֆէրնան , պու միւլահազաթ իլէ պուլվար Սէն-Մարթէնէ վարըլ օլտու, վէ բէ՛ք չօգ թէաթրօ օեունճուլարընըն պուլուշտուգլարը Գաֆէ տը լա Րընէսանսա կիտիպ, վէ պիր խայլի ապսէնթ , չարթրէօզ վէ սայիրէ կէթիրտիպ , ճէօմերտճէ լ.բրամ իթտի , վէ թէաթրօտա քէսպ իթտիկի մուվաֆֆագըյեաթընտան տօլայը , րէֆիկդէրի թարաֆընտան գուհուրա կէլէն թէպրի.լէրէ մազհար օլտու ։

Մէղբիւր թէպրիլէրին է.քսէրիսի սախթէ օլտպ , չօգլարըն մէրդումա հասէտ իթտի.լէրինի Ֆէրնան տախի պիլիր իտի իսէ տէ , պուննունա պէրապէր վագը օլան թէպրի.լէրտէն տէ իչմարը մեմնունիյեէթ վէ մահզուդիյեէթ կյլէր իտի ։

Լազարին , Ֆէրնանտան այրըլարգտան սօնրա , էվվէլա , Ամպիկիւ թէաթրօսունտա պիւյիւք թէտարի.քեաթ իլէ իճրա օլունմագ իւզրէ պուլունան լուպիաթ միւէլլիֆինէ , վէ անտէն մէղբիւր թէաթրօնուն կէնճ միւտիրի նէզամինէ կիթտի , վէ մուահխարէն կօբա վէ Ֆէնէլօն զազէթալարը իտարէխանէլէրինէ ազիմէթլէ , աթիտէքի իլաննամէնին մէղբիւր զազէթալարտա թապու նէշրի իչին , իգթիզա իտէն պետէլի թէէտիյեէ կյլէտի ։

ԻԼԱՆ

Զօլոնեը օրմանը ճիվարընտա, Թրօգատէրօ եա-խօտ Միւէթ կէչիալէրի մահէլլէրինտէ, պիր տէհլիզ, պիր թէնէֆֆիւս սալօնու, պիր թաամ սալասը, իքի եաթագ օտասը, Թուալէթ տայիրէլէրի, խըզ-մէթքեար օտալարը, պիր արապալըգ վէ պիր ախըրը հավի օլմագ, վէ հավլի իլէ պաղչէ արասընտա, միւ-քեմմէլէն Թէզելին վէ Թէֆքիրէ խելմիշ պուլունմագ իւզրե, քիւչիւք վէ կիւզել պիր գօնաղըն ֆիրուխթի արզու օլունտուղունտան, Մխրիւլլօ սօգաղընտա... նիւմէրօլու գօնագտա սաքինէ մարքիզ Լազարա միւ-բաճաաթ օլունմասը իլան օլունուր։

Ցաաթ պէշի չարեեք կէչէրէք, Ֆերնան, մու-գատաեմա մարքիզ իլէ պիրլիքտէ գահվալթը իթմիշ օլաուդլարը օտանըն բէնչիրէսինտէ պէք-լէմէեե պաշլատը։

Թամ սաաթ պէշ պուչուգտա, լօգանթա-նըն էօնիւնտէ պիր արապա տուրուպ, մարքիզ ու լա Թուր տիւ Բոյ, քեմալ մէսերրէթլէ, ա-րապատան աշաղը էնտի, վէ սիւրաթլէ նէրտի-վէնտէն չըգըպ, Ֆերնանըն պուլունտուղու տա-յիրէնին էչիլինտէն կէչտի, վէ մէրգում տէլի-գանլընըն պօղազընա սարըլարագ,

— Մի՛ժաէ, մի՛ժաէ, տէտի եիւքսէք սէտա իլէ։

— Մուվաֆֆագ օլտո՞ն մու, տէեու սիւալ իթտի Ֆերնան։

— Ըէնին իչին չալըշտըղըմ հալտէ, մուվաֆ-ֆագ օլմամագ գապի՞լ մի տիր։

— Մ. Շապրիյեա պէնի թէաթրօսունա գա-պուլ իտիեօր մու։

— Հաթթա մուգավէլէնամէ յի պիլէ իմզա իթտի, վէ սէն՝ բրօվասընա պաշլանըլմագ իւզրէ օլան գա... ին թէելիֆ քէրտէսինտէ, պաշլըճա բօլու իլէ տէֆա օլարագ, մէրգումուն թէաթ-րօսունտա իճրա իտէճէքսին։

— Մուգավէլէնամէ յի իմզա՞մը իթտի, տէ-յի թէքրարլարը թէաթրօ օեունճուսու, — պու գատար չաբուգ պիր մուվաֆֆագըյէէթ-տէն տօլայը հայրէթտէ գալարագ։

— Էվվէթ իքի սուրէթտէ մուգավէլէնամէ եաբըլըը քի, սանա տախի կէթիրմիշիմ տիր, վէ պունտա սալթ սէնին իմզանն նօգսան տըր։

— Պանա նէ՞ գատար իւճրէթի վիրիլմէսի գա-րարլաչտըրըլըը։

— Գէչֆ է՛թ պագալըմ։

Ֆերնան պիր գաչ սանիյէէ թէֆէէ քիւրտէն սօնրա,

— Համտո օլսուն, պէն սախ օեունճուլարտան տէյիլիմ, վէ տէեէրիմին դիեատէ օլտուղու-նու տա պիլիրիմ, տէեու ճէվապ վիրտի։

— Էվվէթ, տէեէրին չօգ գիեատէ տիր, տէ-տի Լազարին մէրգումուն սէօզիւնիւ քէսէրէք։

— Շիմտիեէ գատար վագտա չօգլուգ թա-նըլմամըշըմ տըր, վէ իսմիմ՝ իլէրուտէ իտէճէ-կի իտիֆատէ յի, տահա իթմէմիշ տիր, պու-նունլա պէրաբեր էկէրչի պէն, Պէլիրիթէաթ-րօսունտա քի մուվաֆֆագըյէէթիմտէն սօնրա, տիկէր պիւյիւք պիր թէաթրօտա կիրմէքլիկի

թէքլիֆ լթմսէ իտիմ պանա տէօրթ պին ֆրանգ իւճրէթի վէրլըլէր իտի։—Շիմտի սէն սէքիզ պին ֆրանգ թահսիլինէ պիր չարէ պուլսո՞ն մու։

Լազարին պու գաւտարճըդ բարաեա էհէմ միեէթի վիրմէեօրճասընա ,

— Պու գաւտար ճիւզի պիր չէյ իչին ըէճա լթմէքլիք քիւլֆէթինի իւղէրիմէ ալը՞ մը իտիմ։ Պինապէրին մուվաֆֆագըյէթիմ, օն տան տահա պիւյիւք օլմուշ աուր , տէեու ճէվապ վիրտի ։

— Տիմէք տիր քի , օն պին ֆրանգ իսթիհսալ իթտին ։

— Օնտան տա դիեատէ ։

— Եա նէ՞ գաւտար ։

— Պա՛գ չու մուգավէլէնամէյէ ։

Մարքիզ տը լա Թուր տիւ Րոյ , թէաթրս օեռունճուսունա , միւնթազամ պիր մուգավէլէնին իչի նիւսխէօնին թագտիմ լթտի քի , պունուն աֆքեամը միւնաէրիճէսի մուճիպլինճէ , Ֆէրնան վօլնէյին , պիրինճի աչըդ բօլունու իճրա լթմէք , վէ քէնտի բօլունա քիմսէ միւսավի պուլունմամագ իւղրէ , իչի սէնէ իչին Ամպիկիւ թէաթրօսունա մէնսուպ պուլունաճաղը , վէ հէր հանկը տէֆա պիր օեռունտա բօլ իճրա իտէր իսէ , իսմի՝ իլաննամէնին թա պաէեաօընտա եաղըլաճաղը , վէ սէնէտէ իչի այ մէէզունիյէէթի օլաճաղը , վէ պէհէր այ թէէսիւէ օլունմագ չարթըյըա, սէնէվի օն սէքիզ պին ֆրանգ իւճրէթի ալաճաղը, վէ հէր հանկը թաւաֆի թէահիւսիւնիւ նագդ իտէր իսէ ,

եիկիրմի պին ֆրանգ թազմինաթի վիրմէսի լազըմ կելէճէկի մէչրուլի իտի ։

Ֆէրնան , պու եօլտա եաթըլմըշ օլան մուգավէլէնամէ քէնտիսինէ օլ տէրէճէ խէեալի , վէ մէմուրլին ղայրի վէ միւմքիւնսիւզ զանն օլունուեօրտու քի , կէօզլէրի իլէ կէօրտիւկիւ մէզքիւր մուգավէլէնամէյէ պիր տիւրլիւ լնանամաեօրտու ։

Մէրգուման իլէ հայրէթի կէչինճէ ,

— Սահիհէն Մ· Շապրիյեա պունու իմզալասը՞մը , տէտի ։

— Էվէթէ , նասըլ քի իմզասը տահի կէօղիւնիւն էօնիւնտէ տիր ։

— Ֆագաթ պու ատէթա պիր բիւեա տըր ։

— Թա՛յր , հադըգաթը հալ տիր ... — Սէն եարըն պու նիւսխէյի իմզա իտիպ , էօյլեսէն սօնրա սէնի պէքլէեէճէք օլան եէնի միւտիրինէ կէօթիւրէճէքսին ։

— Ա՛հ , աղի՛զըմ Լազա , տէտի արթիսթ , կէնճ գաւրընը կէօքսիւնտէ սըզ ատագ , սէն հագըգաթէն պիր պիւյիճիւսիւն , վէ սէնտէ սիհիրպազլարա մահսուս պիր գուվվէթի մէվճուտ օլմազը տըր ։

—Տահա անը պիլմէեօրմիւ իտին, տէեու մուգապէլէ իթտի մարքիզ , մէրգուման տէլիգանլըեա սարըլտըագ ։

Ֆէրնանըն “սիհիրպազլարա մահսուս գուվվէթ„ տէտիկի , ալթունտան պիր ալթի իտի քի , պու գուվվէթի՝ ձէնապը Աղչէ՝ ձէնապը Աչգըն խըտամէթինէ թահսիս էյլէմիշ իտի ։

Պու սըրատա ճիւզիճէ կյղահաթա իհթիեաճ կէօրիւլտիւկիւնտէն, պէեանըննա պէր վէճհի աթի միւսարաաթ կյլէրիզ։

Լազարին, թէաթրօ լուպիաթը միւէլլիֆի նէզտինէ կիտիպ, թէքլիֆի վագըասը հագդընաա մէրգումի թարաֆընտան ասլա մուխալիֆէթ վուգու պուլմաեաճըղընա տայիր թէէմինաթ ալտրգտան սօնրա, մալիւմիւմիւզ տիւրքի, Ամպիկիւ թէաթրօսունա կլիթմիշ իտի։

Մ. Շապրիյեա՝ մարքիզի թանըեան, վէ անըն հիւանիւնիւ թագտիր իտէնլէրտէն իտի։ Մէզպուրէ իսէ, հէմ կիւզէլ, վէ հէմ պիւյիւք պիր դաատըն, վէլ հասըլ քէնտիսինի պէքլէթմէմէք իչին, քեաֆֆէյի էվսաֆը հայիզ պուլունաուդընտան, թէաթրօ միւտիրի մէզպուրէնին դարթընը ալըր ալմազ, աէրհալ նէզտինէ գապուլ, վէ հիւանի իլթիֆաթ իպրազ կյլէտի։

Լազարին վագտա աղամէթլի պիր հալտէ պուլունմագտա իտի իսէ ատ, տիկէր թագտան թէչէպպիւսիւ վագըասընտան տօլայը հագըգի պիր հէեէճան վէ իղթիրապ հիսս կյլէօրտու։

29

Մատամ տը լա Թուր տիւ Բոյ իֆատէսինի պէհան իթտիկի ղէման, կէնճ վէ ճալիպի թէվէճճիւհ օլան թէաթրօ միւտիրի թէպէսսիմ լէ մէրգումէյի տինլէօրտու։

Մէրգումի Մ՚՚հէյ Պ՚՚էէր լուպիաթընը կէօրմիւշ օլմաղլէ, ֆէրնան վէօլնէյլին մէհարէթինի, վէ բարլագ պիր միւսթագպէլի օլաճաղընը պիլիր, վէ հաթթա լազարինին թէքլիֆի վուգու պուլմազտան էվվէլ, մէրգումու, օլտուգճա տօլկուն պիր իւճրէթ իլէ քէնտի թէաթրօսունա ալմագ նէյեէթինտէ պուլունուէօրտու, ֆագաթ կէնճ գատընըն թէքլիֆի ղուհուրա կէլտիկինտէ, նէղաքէթէ ըիաեէթէն, կիւեա սալթ անըն արզուսունա պինաէն թէքլիֆի վագըաեա մուվաֆֆագաթ իտիեօր կիպի կէօրինտիւ, վէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Մա՚տամ մարքիզ, տէտի, թավսիեէնիզի գապուլ իտէր, վէ ֆէրնան վէօլնէյլի իլքի սէնէթ թէաթրօմտա իսմի իխտամէ մուվաֆֆագաթ կյլէրիմ։

— Նէ՞ չարթլարլա։

— Շիւպհէսիզ քէնտիսինին մէմուլինտէն զիեաեէտ կիւզէլ չարթլարլա։ Պէն քէնտիսինէ սէնէվի տէօրթ պին ֆրանգ իւճրէթ վիրմէքլիկի թէահիւտ իտէրիմ։

Լազարին թէպէսսիմ իթտի, վէ եարըմ սաաթ սօնրա, մալիւմիւմիւզ օլան մուգավէլէ-

նամէյի պէրլի-քտէ ալըպ , մէրգում կէնճ թէ-
աթրօ միւտիրի նէզտինաէն մուֆարագաթ կյ-
լէտի : Մէզպուրէ , էնձաի աղիմէթինտէ , մէր-
գում թէաթրօ միւտիրի եէտինէ , Ֆէրհան
վօյնէյլին ասլա մալիւմաթը օլմաեարագ , պիւ-
յիւք գըսմը քէնտի թարաֆընտան վէրիլէճէք
օլան իւճրէթին այըզընա գարչըլըգ օլմագ իւզ-
րէ , եվկիրմի սէքիզ պին ֆրանըլըգ պիր չէք
պրագմըշ իտի :

* * *

Կէլէլիմ կէնճ բրէնս ար Գասթել վիլանա :
Մէրգում թէհլիքէյի հէնուզ պիւսպիւթիւն
տավուշտուրմամըշ իտի :

Տուէլլօ կիւնիւնտէն պէրու , Ընթօնէն Ֆրէ-
պօ , Հէքթօրուն հէմ թապիպի վէ հէմ տօս-
թու օլմասը հասէպիյլէ , քէտերի տայիմի իւզ-
րէ պուլունուեօր իտի :

Հէքթօր , հալէա տէրինն պիր նույդու հալին-
տէն դուրթուլամաերպ , նէ՛ պիր շէյ իչիմ մէք-
տէ , նէ՛ քիմսէյի թանըմագտա , վէ նէ՛ տախի
պիր սեօզ թէլէֆֆիւզ իտէպիլմէ-քտէ իտի : Պու-
նունլա պէրապէր , հէքիմի պազը իւմիտլէրիլէ
բէրվէրտէ օլմահա պաշլամըշ իտի , չու գա-
տար քի իւմիտլէրի հագդընտա տահա քիմսէ-
եէ պիր շէյ սեօյլէմէյի թէնսիպ իթմէտիկինն-
տէն , հէր կիւնքի բուտուլաընտա , մէճբու-
հուն սըհհէթինէ տայիր զիեատէճէ նյլիլը կա-
պէրի իչար իթմէզ իտի :

Բրէնսին տօսթլարը բէք չօգ տէֆա էօյլէ-

տէն սօնրա կէլիպ , մէզքիւր բուտուլատան մա-
լիւմաթ քէսպ իտէրլէր , վէ կէլմիշ օլտուգլա-
րընը իշար իչին , իսիմլէրինի պիր տէֆթէրի
մախսուսատա գայա նյլէրլէր իտի :

Պունլարտան մատտա , հէր սապահ , տօգ-
թօրուն վիզիթասընը միւթէագբպ , կէնճ պիր
դըղճըղաչ գօնաղա կէլիր իտի : Պու գըղ , Լի-
սիլ կօնթիէ օլըպ , մէզպուրէ , մէճբուհուն
բուտուլասընը էչէտտի արզու իւզրէ օգու-
տուգտան սօնրա , տէֆթէրի մախսուսատա իա-
մինի , եախօտա տահա տօզրուտու լագապընը
պէ-լէյ տէյի գայա նյլէյիպ կիտէր իտի :

Զէվալը գըղճըղաչ պիր վագըթտան պէրու
բէք չօգ թէպտիլ օլմուշ օլուպ , ճալիպ եիւ-
զիւնիւն բէնիկի սօլմուշ , տիլպէր կէօզլէրի՝ էվ-
վէլքի բարլագըզընը զայպ իթմիյ , կէօզ
գարագլարը էթրաֆընա մօր պիր սէյիրմի չէվ-
բիլմիշ , վէ գալպինին հիւզնիւ քէտերի , կիւ-
զել սեմինի սիւքիւթէ մէճպուր գըլմըշ օլտու-
զունտան , պէսթէ տախի օգուեամագ օլմուշ
իտի :

Հէր նէ գատար Լիսիլ ինքարա չալըշմագ-
տա , վէ սեպէպլի հագդիսինի միւսիրրանէ կիզ-
լեմէ-քտէ իտի իսէ տէ , պունունլա պէրապէր
մահզունիյէթի աչիքնար օլուպ , մատտմ վէր-
տիլ իսէ , պու մահզունիյէթի հիչ պիր շէյ
իտնատա իտէմէմէ-քտէ իտի :

Լիսիլին գալպինտէ մուհապպէթ ամէլի
բարլամըշ օլտուգունտան , մէզպուրէ՝ բրէնսի ,
գալպէն վէ խալիսանէ օյարագ սեվմէ-քտէ իտի :

Պիր սապահ Լիւսիլ՝ հէր վագըթտան պիր աղ էրքէնճէ պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտաքի գօնաղա կէլմիշ օլմաղլէ , օլ արա տիշարը չըգ-մագ իւզրէ պուլունան Անթօնէն Ֆրէպօու գարշըլատը :

Հէքիմ , մէրգումէյի աէրագապ թանըրա-րագ , սիմասընըն հալինտէն , քէտէր ու իզթի-րապընը անլատը , վէ քէլտա ապաղլէ :

— Գը՛զըմ , համինիզ պուլունան մուապղէզ զաթ հադգընտա լապէրլէր ալմահա՞ մը կէլ-տինիզ , տէտի :

Լիւսիլ ճէվապ վիրմէք իսթէտի իսէ տէ , հէ-եէճանընտան նայի հիչ պիր սէօզ իրատընա միւդթէտիր օլտատը :

Մալիւմիւմիւզ տիր քի , Անթօնէն Ֆրէպօ , պաղը զարիպ վէ տուդուսուզ թապիաթ վէ տաէթլէրինէ րաղմէն , էսատէն իյի պիր տաէմ օլտուղունտան , կէնճ գըզըն հէնէճանը միւնա-սէպէթիյլէ ֆէվգէլատէ միւթէէսիր օլտու , հաթիյա կէօղ գարագլարը եաշարարագ , Լիւ-սիլին էլինտէն թութմուպ վէ պիր թարաֆա կէօթիւրիւպ ,

— Ձէ՛սուր օլուն , գը՛զըմ , վէ ա՛ղլատընըն , տէտի՝ :

— Ձէսո՞ր մու օլաեըմ , միւսիւ տօգթօր , ա՞հ , արթըգ ճէսուր օլաճագ գուվվէթիմ գալմատը , տէէու մուգապէլէ իթտի ատը գըզճըղագ :

— Լա քին էկէր սիզ իյի խապէրլէր վէրիյոսէմ :

Պիւլիւլ , հէքիմին պու սէօզլէրինտէն զի-եատէսիյլէ սեվինճ հիսս իսէրէք ,

— Իյի խապէրլէ՞ր մի , տէէու թէքրարլատը :

— Էվվէլ , գը՛զըմ :

— Սահի՞հ մի սէօյլէեօրսուընուզ :

— Սիզի թէէմին տախի իսէրիմ :

— Տիմէք օլսուր քի , բրէնս մուխամթարաեը սավուշտուրմուշ տուր :

— Պունու հէնուզ գաթիէն պէեան իսէմէմ , ֆագաթ պու կիւն՝ տիւնտէն տահա զիեատէ իւմիտիմ վար տըր , վէ պու իսէ , էյիլիք թա-րիգինտէ բէք պիւյիւք պիր թէրադդը տիմէք տիր : — Մէճբուհումուզ կիւն պէ կիւն զիեատէ քէսպի չոֆա իթմէքտէ օլուպ , աղ վագըթ-տան պիւսպիւթիւն քէսպի աֆիյեէթ իսէճէք-կինէ տայիր զիեատէսիյլէ իւմիտվար պուլուն-մադտայըմ :

Լիւսիլ , էլլէրինի գավուշտուրուպ ,

— Ա՜հ , միւսիւ տօգթօր , պու սէօզլէրինիզ պէնի ֆէվգէլատէ սէրեայը մէսէրլէթէ զարդ իյլէտիլէր , տէտի :

— Եագընտա տահա մէպտուր օլաճագ սընըզ :

— Բրէնս չիմտի լագըրտը իսէպկինճօր մու :

— Էկէրչի լագըրտը էթմէքլիկի թէճրիպէ իսէր իսէ , սըհհէթինի թէհլիքէյէ գօյտաճա-ղընտան , չիմտիքի հալտէ սիւքիւթ իսպէ տուր-մատը խուսուսընտա էմր վիրմիշիմ տիր :

— Էլպէթթէ սիդէ էթտիկիմ բէճաեը , վէ սիդին տահի պահա էթտիկինիզ վատը ունութ-մամըշընըզ տըր :

— Իսմինիզի բրէնսէ խապէր վիրմէ-յինիկիմի՞ մի :

Լիւսիլ գըզարարագ ,

— Լավէթ , տէեռւ ճէվապ վիրտի ։

— ՈւնուԹմամըշ օլտուղումու անլաԹմագ իչին , իԹ ափկիմ վատը ԹէՔրարլարըմ ։ — Բրէննա՝ հէր կիւնա մուխաԹաբատան արի օլարագ , հէր հանկը կիւն պէնի տինլէեէպիլէճէՔ պիր հալտէ պուլունուր իսէ , իլՔ աէֆա սիզին իամինիզի ՔէնախսինէՔ ԹէպլէղԹ իտէճէյիմ ։

— Ա՜հ , մի՛ւսիւ տօգԹօր , զաԹըննըզ ՔէՔ ալիճէնագ պիր ՔիմսէօսինիզԹ ։

— Սիզին կիալի պիր մախլուգ դարչըսընտա ՔիՐմ ալիճէնագ օլմազ ։

Պատէհու Պիւլպիւլ , Պէլվիլէ ավտէթ , վէ պիր խայլի կիւնտէն պէրու , մէզպուրէ , իլՔ տէֆա օլարագ , գալպինտէ պիր ֆէրահլըգ վէ րահաԹլըգ հիսս իյլէտի ։

Սէզար տը ֆօսարօ տախի , Լիւսիլ վէ ժէննըվիէվ կիպի , հէր կիւն ՀէՔԹօրտան խագպեր ալմագ իւզրէ , մէրգուման գօնադընա կէլիր իտի ։

Նէ՛ եաշաեաճադընա վէ նէ՛ վէֆաԹ իտէճէ կինէ տայիր գաԹի պիր չէյ անլաչըլամաեան կէնճ բրէնսին Հալի , պարօնտա ադիմ իղԹիրասը մուճիպ օլուպ , հէր նէ գատար վագըԹ ՔէնտախինէՔ զաեէԹ ուզուն կէօրիւնմէՔտաէ իտի իսէ տէ , պուննուդա պէրագեր մէրգում եինէՔ Թէհամմիւլ իւզրէ պուլունմագտա իտի ։ ՀամԹա մէմուրին զայրի օլարագ , ըրէննա ՔէսգիլաՔինէԹ ԹԹսէ պիրէՔ , պարօն՝ մուվաֆֆագըյեէԹ պուլմաեան ԹէչէպպիւսինէՔ ԹէՔրար պաչլամագ նիյեէԹինտէ պուլունուեօր իտի ։

Տիւգ Հանրի , ՄէնԹ-Օնօրէ վարըչընտաքի գօնադընա ավտէԹ իտէլի , Իքի կիւն օլմուչ իտի ։

Մ· տը ֆօսարօ , Պլանչատ ալտըդը գալըպլար իւզրէ , Լաբ սօգադընտաքի կիզլի ֆապրիգատա , բարա գուվվէԹիյլէ եարտըրմըշ օլտուղու անախԹարըլարա մալիք օլտուղունատ , Մ· տը Շասլէնին խանէսինտէ օլանը կէչէնի պիր ան էվվէլ պիլմէք արզուսինտէ իտի ։ Պինատէն ալէյհ , տալա վագըԹ զայպ իԹմէեէրէք , սախԹէ Ատրիէն տը Լատնինին՝ իսԹէտիկի մալիւմաԹը հավի Թէդքիրէյի պադչէնին քէօչկիւնէ գօյմուչ օլուպ օլմատըդընը անլատաեա գարար վիրտի ։

Սադահէն սաաԹ իքիսի հէնուդ վուրմուչ իտի ։

Սէզար , եարը կիճէ րատատէլէրինտէ , մէնտուպ օլտուղու «էր+ըլէրտէն պիրիսինտէ գումար օյնաեարագ , պէչ ալԹը եիւդ լուի ալմունու գաղանտը , վէ «էր+ըտան չըգարըլնտա , արագա իլէ , Պուտսի-տ'Անկլա տօգադը վէ անտէն կապրիէլ կէչիտի քէօչէսինէ կիԹտի ։

Ադրագատը պիր մահէլլէտ տուրուդունտա , մէրգում աչադը էնիպ , եաեան եօլունա տեվամ իԹտի ։

Օ կիճէ կէօք պուլուԹդու օլուպ , եըլըդը վէ մահիԹտագ օլմամաղլէ , կիճէ գարանլըդը ֆէվդելատէ իտի ։ ՀամԹա պիւսպիւԹիւն ԹէնՀա օլան Շանդ-Էլիզէնին կազլարը պիլէ , օրԹադընը գարանլըդընը լաեըդըյլա այրընլաԹմամադտա , վէ անճագ ուզագտան արա սըրա

պաղը արապա ֆէնէրլէրի կէօրիւլիւպ , անլէր տախի Գօնգօրա մէ յտանընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէքտէ իտիլէր ։

Ֆօսարօ , կէչիա թարաֆընտան , Շապէն գօ- նաղը պաղչէսինի գաբլաեան տիվարըն եիւղ թարաֆընա մուվասըլէթինտէ , սաբմլարընը պաղրլաթը , վէ մէգքիւր տիվարտա աչըլմիշ պուլունան քիւչիւք գաբուեա եադլաշալըղը- տա , կապրիել կէչիտին գալաբրըմը իւղէրինտէ քիմնէ պուլունուպ պուլունմատըղընա թէէմին օլմադ իւզրէ , սաղ վէ սոլ թարաֆլարա նա- ղար լիթտի , վէ հէր թարաֆը սիւքիւնէթի քեա- միլէ իհաթա իլլէմիշ օլտուղունա թէէմին ս- լուննա , ճէպինտէն իլքի սաէտ անախթար չը- գարտը , վէ պուռնլարտան պիւյիւկկիւնիւ իխ- թիեար իտիպ , սիւրկիւեէ վաղ իլլէտի , վէ իլք հարէքէթտէ , անախթար տէօնտիւ , վէ պիր գաչ սաաթ էվվել եադընմըշ օլան քիւչիւք գաբու սէսսիղճէ աչըլտը ։

Պարօն թէքրար էթրաֆտա կէօղ կէզտիրիպ , գուլագ վէրտի , վէ այնի եուլընըշըգտան վէ սիւքիւթտէն զայրի պիր չէյէ թէսադիւֆ իթ- մէյինճէ , գաբուեա եիթերէք իչէրի կիրտի ։

Պլանչըն թարիֆի , Ֆօսարօնուն գուվվէի հա- ֆիզասընտա մէվճուտ օլմադլէ , պու թարիֆ մէրգումա՝ գարանլըգտա ըէհպէր օլմադտա իտի ։ Պինապէրին սուհուլէթլէ սոլ թարաֆտա վագը քէօչկ վասըլ օլտու , վէ անախթարընը քիլիտի իւղէրինտէ պուլաճաղընը մէմուլ իթ- մէքլէ , իչպու մէմուլի պօչա չըգմատը ։

Պու վէճհ իլէ Մէզար , քէօչկիւն գաբուսու էշկիյինտէն տախի կէչիպ , տիշարտան դանտա- լար գօնմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , պիւսպիւթիւն գարանլըգ պիր մահէլլտէ պուլունտուղունու կէօրտիւ , վէ ճէպինտէն պիր գուրթու չամալը քիպրիթ չըգարըպ , պու քիպրիթլէրտէն պի- րինի եագտը , վէ պուռնուն ճիւղիճէ այաընլըղը սահէսինտէ , Պլանչ-Ֆարիէնին թարիֆի վէճհ իւզրէ , պիր մասա իւղէրինտէ իլքի սադտը կէօր- սիւ քի , պուռնլարընը իչինէ , էթրաֆը եօսուն իլէ գաբըը օլարադ , եաբմա ֆիտանլար տի- քիլմիշ իտի ։

Պարօն՝ մէգքիւր մասաեա եադլաշըպ , քիպ- րիթի սէօնտիւրտիւ , վէ բարմադլարըյլա , գիքր օլունան սադտըլարտան պիրինին եօսուռնուն մուայեէնէ վէ թահարրի իթտի իսէ տէ , հիչ պիր չէյ պուլամատը , ֆագաթ իքինճի սադ- սրտա , թէճրիպէսինտէ մուվաֆֆադ օլտու ։ Շէօյլէքի , բարմադլարընա տէօրթ սիւրիւմիւ պիր քեաղըտ բասթ կէլմէքլէ , Մ· տը Ֆօսա- րօ պու քեաղըտը ալտը , վէ եէլէյինին ճէպի- նէ սօղուշտուրուպ , իչէրի կիրտիկի գէման իպ- րաղ իլլէսիկի այնի պասիրէթ վէ իհթիեաթ իւղրէ քէօչկտէն տիշարը չըգտը , վէ կէչիտէ մուվասըլէթլէ , Պուասի-տ'Ալնիլա սօգաղը քէօ- չէսինտէ քէնտիսինէ պէքլէյէն արապաեա բա- քիպ օլտու ։

Մէրգումա , իրօվանա սօգաղընտա վագը խա- նէսինէ , սապահըն սաաթ իւչ բաստէլէրինտէ վասըլ օլուպ , մալիէմիւմիւզ օլան իչ տայիրէ-

ալինաէ գաբանաը, վէ ճէպլինաէն կիզլի քեա-
ղըաը չըգ-ալըզ, միւնաէրիճաթ-ընը թէտգըդ
էյլէտի ։

Պու քեաղըաըն պալէաալընաա, թէլէկրաֆ
ուսուլի իւղրէ, չու իւչ խաթթ մուհաալրէր
խաի. եանի,

"Տէ՞ֆ ալուէմ էլոռ ։

"Հէր շէյ ալ-ուէ-ուէնէրէ հալուկ ալը ։

"Տէ՞ֆ ըռաֆիընաան փէ-շէուէ եաշըմըշ օլան ալ-
ըռաալան սաուբէթինի չէ.քմիշ իտի ։

Ֆօսաբօ, պու մէ.քթուալու քէմալ տիգ-գաթ-
լէ օգուտաու, վէ թահգիրլէ ումուղալրընը չէ-
քէրէ.ք, մէղլիւր քեաղըաը եագմագ իւղրէ,
կաղ լամպատընըն ըշըղընա տօղրու կէօթիւր-
մէ.քաէ խ.քէն, պիրաէն պիրէ եիւղիւնիւն հալի
թէպտիլ օլաու, վէ եաղըևանէսի էօնիւնաէ
օթուրուալ, օգուտաուղու քեաղըաը, ֆագաթ
պու աէֆա հէր ճիւմլէյի վէ հէր քէլիմէյի
թէտգըդ իտէրէ.ք թէ.քրար օգուտաու ։

Մէրգում իշալու թէչէպպիւսիւնաէ լէլէրլէ-
տի.քճէ, թէ.ք կէօղիւ բարլաեարալ-ագ, չէհրէ-
սինաէ ղարիպ պիր մէսէրրէթ հասըլ օլմագ-
ուա, վէ ֆի.քրինաէն տասի չու աէօղլերի աէօյ-
լէմէ.քաէ իտի.

— Պու թէղ.քիրէյի թէ.քրար օգուտմագտան

եագ-աճա՞գ մը իտիմ։ — Ը՞հ, տիմէ.ք տիր.քի,
պէն պիր ահմագ քիմսէ իմիշիմ։ — Ինսան տիւ-
շիւնմէեէրէ.ք, նէ՞ գաաար ահմագճա հարէ-
.քէթլէրաէ պուլունուր։ — Պու թէղ.քիրէ պէ-
նիմ եէտիմոէ, սաէթա պիր րէսմի սէնէա օ-
լուպ, չաեէա պիր ֆէլա.քէթ վուգուինաէ,
պէնի հիմաեէ իտէճէ.ք, վէ ալէ յհիմոէ հէր
կիւնա ազվիեաթը միւմ.քիւնիւղ գըլաճագ-
տըր։ Ֆագաթ պունուն իչին, թէղ.քիրէնին
սալթ պիր սուբէթի.ք քեաֆի օլմաէըպ, իմզա
իտիլմիշ օլան ասլընա տասի իհթիեաճըմ վար
տըր։ —Էվէթէթ, պունա իհթիեաճըմ օլուպ, պու
իհթիեաճըն տասի իճապլընա պագաճաղըմ։

Մէղար, պու սէօզլէրաէն սօնրա, էլինէ պիր
քեաղըա վէ պիր գալէմ ալարագ, չու պիր
գաչ քէլիմէյի եաղըը.

«Կէօնտէրտիկին թէղ.քիրէնին ասլը լազըմ օլաու-
ղունաան, միւճէրրէթ սինը իսթէրսէն հէր չէյէ վագը.ք
օլմաեա պա՛գ, վէ պու թէղ.քիրէյի տէ եագ։»

Ֆօսաբօ պու թէղ.քիրէ.յի եաղըդ-տան սօն-
րա, .քէնտի .քէնտինէ,

— Էկէ՛ր Պլանշ պու էմրիմի իճրա իտէպիլիր
իսէ, ֆէվդէլըաեէ դուվվէթէ մալի.ք օլաճա-
ղըմ, տէյի։

Մուսախարէն իշալու թէղ.քիրէ.յի ալուրիւպ,
չիղտանընընը պիր թարաֆընա վագ իթտի, վէ
իրթէսի կիճէ, իւ.ք կիճէսի կիպլի պագչէեէ,
վէ սօնրա տասի .քէօչկէ կիրիպ, թէղ.քիրէ.յի
մալիւմ օլան մահէլլաէ կիղլէտի։

30

Օգուեանլարըմըզա պէեան վէ իֆատէ իթ-
միչ օլտուղումուզ սօն վուղուալմլարտան պէրու
օն կիւն կէչմիչ իտի ։

Հիքնաեէմիզ սըրասընը թէքրար էլէ ալմազ-
տան էվվէլ , մէղքիւր օն կիւն միւտտէթ ղար-
ֆընտա վուղու պուլան հատիսէլերի մուխթա-
սարէն պէեան իթմէք իսթէրիզ ։

Թէաթրօ հալատիսլերի՝ բօլթիդա հալա-
տիսլերինէ պէնզերլէը , եանի լինանըլմաեաճագ
պիր սիւրաթլէ եաեըլըրլար ։ Պինապէրին Ֆէր-
նան վ.օյնէ.յին , Ա.մպիկիւ թէաթրօսու իտաբէ-
սիյլէ ագտա իյլէտիկի մուդաւէլէ , իրթէսի կիւն
իքի իւչ ղաղէթա թարաֆընտան իլան օլունա-
րագ , թէքմիլ Բարիս , մէղքիւր գ.ատարտան
խտպէրտար օլտու ։

Մէղքիւր մուգաւէլէ չայեասը , Մ՜՜հլէ՛ Պ՜՜-
՜էլէ՛ նամ լուպիաթըն մուվաֆֆագըյեէթինի
տահա գիւեատէ արթըրմագտա իտի , չիւնքի
չօգ լար , Ֆէրնանը , Բարիստէ իճրաի մէհարէթ
վէ սանատթա պաչչամազտան էվվէլ , պիր տա-
խի կէօրմէք արզուսիյլէ , Պէլվիլ թէաթրօսունա
կէլմէքտէ , վէ մէրգումու Ֆէվգէլատէ մէտհ
ու սիհթայիլէ , պու եօլտա չէօհրէթինի տահա
գիւեատէ արթըրմագտա իտիլէը ։

Տիկէը թարաֆտան , Ա.մպիկիւ թէաթրօսուն-
տա իճրա օլունաճաղընը մուդաւտէմա պէեան
իթմիչ օլտուղումուզ լուպիաթըն տախի տէրս

վէ թալիմինէ պաչլանըլըպ , պու պապտէ Ֆէր-
նան վ.օյնէ.յին կէօսթէրտիկի էհվայեէթ , չօգ-
լարըն էլթիֆաթընը վէ պաղըլարըն տախի հա-
սէտինի մուճիպ օլմագտա իտի ։

Մարքիզ տը լա Թուր տիւ Բ.օյուն ղաղէթա-
լարտա տէրճ ու նէչր իթթիհատիկի իլանըն տա-
խի ճէվապը ալընարագ , Լաղարին , էյյօ ճատ-
տէսինտէ , Ֆէրնանընն նամ.ինա օլարագ կիւղէլ
վէ տօնատըլմըչ պիր քիւչիւք խանէ մուպաեաա
իթտի , վէ Ֆէրնան վ.օյնէ.յ , մէթրէսի իլէ պիր-
լիքտէ սուֆրաեա օթուրտուղունտա , բէչչիլրի
ալթընտա խանէնին հէօճճէթինի պուլտու , վէ
չիւքրանիյեէթի քեամիլէ իլէ ճարքիղէ սարը-
լարագ ,

— Ա՜հ , չու հարէքէթի վէ մուամէլէնիղ բէկ
նաղիքեանէ տիր , աէտի , վէ ֆիքրինտէն տա-
խի , նաղիքեանէ տիր ամմա , պիր աէրճէճ տէ
վաղիֆէսինտէն տիր , տէեու իլավէ իթտի ։

Ֆէրնան , Պէլվիլտէն սալթ էլպիսէսի թա-
ղըմընը կէթիրճէք օլտուղունտան , միճճէտ-
տէտէն իշթիրա օլունան խանէտէ տէրագապ
նէրէչտի ։

Իլք տէֆա պիր էվտէ նէրէչիլտիկի իչին ,
տօսթլարա վէրիլմէսի ատէթտէն օլան ղիտճէ-
թինն պիր դաչ կիւնէ գատար քէչմտէ դըլընմա-
սը , վէ մատամ տը լա Թուր տիւ Բ.օյուն , պիտ-
ֆէթէ բիտաէթ իտէրէք , պու սուրէթլէ Ֆէրնան
վ.օյնէ.յ իլէ միւնասէպաթ վէ բատըլթասընըն
իլան վէ իշտա իտիլմէսի գարարլաչըլըլը ։

Լաղարին՝ հալէտ պիր տէրճէճ մուէթթասըֆ

օլտուղու , տիմեեելիմուԹանկանըզդ , իլլա նե-
վի պեչեը գարշըսընատա հիսս իլլեսիկի մահճու-
պիկեԹի հասեպիլլե , ալեմ մուվաճճեհեհսինատ
քենահսինի Թեզիլ կաեճեք օլան իլանըն դե-
մանընը կեճի քահրմե քատ իտի ։

Օլ անե տեկին մեզպուրե , մաշուգու կանե-
սինատ կիզլենիզ , անճագ քենահսինե խիԹա-
պեն կազըլմըշ մեքԹուզ վար կսե , ալմագ իւղ-
րե կիճելերի Միւրիլլօ սօզ ազընատա վազը քեն-
տի կանեսինե կիտեր , վե քենահսինի սօրան
վե արաեան օլուր իսե , կօարեսեքի եմլակընա-
տա օլտուղունու պեկեան ԹիմԹելերինի , կանեսի
կըզմեԹ քեզըլարընա Թավսիսե կլե , եինե ավ-
սեԹ կյլեր կտի ։

Բրենս կմինանուեկ ազը Պրատա , հեր կիւն եօյ-
լեսեն սօնրա , կազարինին մեզքիւր կանեսինե
կելերեք , մեզպուրենին ելան ավսեԹ ԹիմԹ-
միշ օլտուղու ճեվապընը ալըր , վե ալարղը պու
ճեվապլար , վե եազարղը մեքԹուզա գարշը
ԹիԹիկեազ օլունան սիւքիւԹ կսե , մերգումի
կչին , կանչեր տարպելերի կիպի Թեեսսիր կտեր-
լեր կտի ։

Շիւպհե վե դրսգանճըզդ , բրենսի Թաղեիդե
պաշլամըշ օլտուղունատա , մերգումուն եօմրիւ
ատեԹա կոկենճե կչինատ կիպի կեչմեքատ , վե
ադըպեԹ դուվվեԹի գալմատարընը հիսս կտե-
րեք ,

— Պու հալե արԹըզդ խիԹամ վիրմեք կոմԹե-
րիմ ։ — կազարինին պու կիտիշի ֆիրարա վե
պինատպերին գաԹը ալեագաեա պենղեեօր ։ —

Պու պագատե եվվելա եյղահը մատատե իտիպ ,
սօնրա տաԹի դարարընմը վիրմե քիկիմ լազըմ
ալը , տիմե քատ իտի քենատի քենատինե ։

Պինատեն ալե յհ Մ· տը Պրատա , կազարինին
սեյֆիեեսինե կիԹատի , վե օրատան մարքիզի
տալա կեօրմեմիշ օլտուզլարընա , վե քենահսի-
նե պեքլեմետիքլերինե տայիր ալարղը ճեվապ
իւղերինե , երլարընմատան վուրուլմուշ միւԹե-
էսսիր օլտու , վե մեյուսիյեէԹի ադիմե
իլե Բարիսե ավտեԹ իտիպ , քենահսինի տեքե
կեԹիրմիշ օլան կազարին իլե շիւպհե ԹիմԹ-
մեքատ պուլունատուղու խիեանեԹին չերքիքի
մեքրուհու ալեյհերինատ օլ տերեճե բիւր զա-
զապ քեսիլտիքի , օլ տադընգատան , պունլար-
տան եվվելա ինԹիզամ ալմայը , վե սօնրա քենատ
քենահսինի ԹեկեֆֆԹիմեյի Թատմիմ կյլետի ։

Պու քիալարզատե կազարին իչին քետերի
ադիմ իչինատ օլտուղու Թադահրատե , տիկեր
Թարաֆտան մեզպուրե , ֆերնան վօլնեյյ ուզ-
րունա ճանընը ֆեկտա իտերճեսինե մուհապեԹ
իղհար իլլեմքատ կտի ։

Մատամ ազը վերժի տե պու արալըդ երին-
պլանշ սեյֆիեեսինատ եերլեշմիշ կտի ։

Սեյֆիեեսին պեքճիսի բիրեր իլե եվվենմիշ
օլան Մատեին նամ իհԹիեարե սիւտանա , սե-
վինճինատեն նաշի ազլաեարագ գօնԹեսի կա-
Թիգալ կյլեմիշ կտի ։ Պու խաԹուն , ճանեն
վե գալպեն գօնԹեսե սատըգե օլուգ , մեզ-
պուրեեե տաեԹա քենատ եվլատը նազարըլյա
պագար կտի ։ Մարի , պու տերեճե ազիմ վե

հագըդի պիր մուհապպէթտէն դիեաէսիլէ
րիդ գաթը թահրիք օլունարագ , կէօզ գաբագ-
լարը եաշարտը ։

Գօնթէս , աղ վագըթտան համիլէլիկինի կիղ-
լեէմէդ պիր հալէ կէլէճէկինտէն , պու սըրա-
տա Մատլէնին քէնտիսինէ մահրէմի էսլար օ-
լաճաղընը անլատը , դիրա էկէր օ հալի կիդլէսէ
իսի , կէրէք էվլատընըն վէ կէրէք պիդղաթ
քէնտի էօմրլէրինի թէհլիքէեէ գօյմուշ օլա-
ճագ իսի ։

Պինապէրին իչի Մատլէնէ անլաթտըղընտա ,
մէղպուրէ իչպու իֆտաէչի տէհչէթիչթիմալ-
տէն պիւսպիւթիւն ալթիւսթ օլտու , վէ օլ անէ
տէկին գօնթէսի պաքիրէ զանն իթտիկինտէն ,
կէօղլէրիլէ կէօրտիւկիւ պիր հալէ պիլէ կիճ իլէ
ինանապիլմէ քտէ իսի ։ Պունունլա պէրաբէր
մէղպուրէ խաթուն , մատամ տը վէրժի հագ-
դընտա հայիդ օլտուղու ուպուտիյեէթ վէ սա-
տադաթընտան դէրրէ գատար է քսիլթմէտի ,
վէ հէր կիւնա եաստրմընը տիրիդ իթմէմէ քլիկի
գարարլաչտըրըդ , Մարի՝ մաչուգունու կէօր-
մէ ք իսթէտիկինտէ , իհթիեարէ գատըն , մա-
չուգ վէ մաչուգէնին միւլագաթլարընը թէս-
հիլ իթմէկէ մուվաֆֆագաթ իլլէտի ։

Պինապէրին Ալնօլա տը Թրօա-Մօնա խապէր
վէրիլէրէ ք , մէրգում խէֆիյէն էբին-Պանչա
կէլտի , վէ գօնթէսին էլլէրինի պուս իթտի ք-
տէն սօնրա , մէղպուրէյէ էպէտի աչգ ու մու-
հապպէթ վատ իթտի ։

Քիմսէ պու վիգիթատան խապէրտար օլմա-

յըդ , եալընըդ պարօն տը Ֆօսարօ , Մալքէր-
թիւնին ատէմլէրի վասըթասը յլա , վուգուի
հալ հագդընտա քէսմի մալիւմաթ իլլէտի ։

Մատամ տը վէրժի իւմիտ իթմէկէ պաչլա-
մըչ իսի , վէ քէնտի քէնտինէ չու սէօղլէրի
սէօղլէեօրտու ։

— Հէր չէյ պէր վէճհի մաթլուպ խիթամ
պուլաճագ տըր ։ — Ալլահ պանա աճըտըղըն-
տան , միւճաղաթտան խալի գըլտը ։

Ժադ Միւրօ , հալէա վահչիճէ աչգ ու սէվատ-
սը տուչղուտու վէ քէտէր ու թէէսիւֆիւլէ ,
երիւպ թիւքէնտիկի թագտիրտէ , Ֆէրնան
վօյնէյին նասիհաթլարընա թէվֆիգան , քէն-
տիսինէ պիր մէմուրիյեէթ արամագլա մէչղուլ
օլմուչ , վէ Շանչ-Էլիզէտէ պիւյիւք պէյիկիր
թահխիրլէրինտէն Թօնի Մօնթէլին նէչտինէ սէ-
չիս մագամընտա կիրմիչ իսի ։

Ֆէրնան , մէրգումուն քէնտի նասիհաթընա
սիւրուք իթմէսինէ միւքեաֆաթէն , գօնթէսին
մահէլլի պուլունտուղու հագդընտա քէնտիսի-
նէ խապէր վիրմէ քլիկի վատ իթմիչ իսի ։

Բրէնս Թօմօրօն սապըգ մէթրէսի ժէնը-
վիեվ Լէյնէն , պարօն տը Ֆօսարօտան ալմըչ
օլտուղու թալիսաթա թէվֆիգ հարէքէթ իտէ-
րէք , պիլա իսթիտնա ումում միւսաֆիրլըէր
հագդընտա տօգթօր Ֆրէպօ Թարաֆընտան
վէրիլմիչ օլան էմր մուճիպինճէ , մէճբուհուն
եանընա կիտէմէկէճէկինի մուհապդաթ պիլիր
իսի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլլէ տախի , հէր կիւն
բրէնսին խանէսինէ ադիմէթ իլլէր իսի ։

Մէրդումէ , Մէղարըն սէօղիւնէ գաթիէն ի-նանմադտա օլուպ , Մէղար իսէ մէղպուրէէ , քէնտիսինին հէր չէյէ միւգթէտիր օլտուղու-նու , վէ մուվաֆֆագըյէէթի գաթիէէ ասլա չիւպհէ իթմէտիկինի թէէմին էյլէմիշ իտի :

Շասլէն ֆամիլեասը խանէսինտէ չայեանը թիզքեար հիչ պիր վագըա օլմամըշ իտի : Շու գառար քի , տիւգ Հանրինին աչդ ու մուհապ-պէթ տույղուսու , հէր ան թէղայեիւա իթ-մէքտէ օլուպ , հէր իքի եափօտ իւչ կիւնտէ պիր տէֆտա տափի սափթէ Ա.տրիէն , եէնի պիր վուգուաթ օլմամըշղընը միւչէր օլարադ քէօչէկ պիր գաչ սաթըրտան իպարէթի պիր թէղքիրէ պրադըր իտի : Ինճադ , մէղպուրէ , տիւգ թա-բաֆընտան զէվճէսինէ եաղըմընշ օլան մէքթու-պուն ասլընը պարօն ար ֆօսարօեա իթա իտէմէ-միշ , վէ եափօտ տահա տօղրուսու իթա իթմէք-լիկէ ճէսարէթի օլմամընշ , վէ բիչեր բէտօն թէս-միեէ իթտիկի չափտա եաղըմընշ պիր թէղքի-բէտէ , չու վէճճ իլէ իֆտաէէի հալ էյլէմիշ իտի .

“ Պիր աղ պէքլէմէք լազըմ ատըր , չիւնքի մահլուպ օլան մէքթուպտան զայըլը խապէր ալընտըղը հալտէ , պէնտէն պաշգա քիմսէնէ իտնատա իտիլէմէնէ ճէկինտէն , քինտիմի պիւ-յիւք վէ էօնիւ ալընմադ պիր թէհլիքէէէ տիւ-չար գըլմամադ իչին , շիմտիքի հալտէ , անը եէտիմէ կէչիրմէքտէն իհթիրազ իթմէքտէ յիմ “ֆօսարօ տափի քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տէ-միշ իտի .

— Բէք ալէա , սապր իտէյիմ , ֆագաթի զա-

յիպա օ մէքթուպու պիղդաթ պէն էլտէ իտէ-ճէյիմ , չիւնքի ագըպէթ հարէքէթի գաթիէյլ իճրա իթմէքլիկին վագթ ու զէմանը կէլտի :

Թանըմըշ օլտուղումուղ էչխաստան իքի նէ-ֆէրլի , եանի Տանիէլ կէյէէ իլէ Սիթա-Բի տա-խի , այնի վագըթտա , Գուրպվուա մէքթէ-պինտէ էվլատընը գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ օլան ֆանընի վէրնօեու արամադլա մէչղուլիտիլէր :

Տանիէլ կէյէէ , քէնտի գըզընըն գաթիլի օ-լան Բիէր Գարնօեու էլտէ իթմէք իչին , մէղ-պուրէ գարըեը պուլմադ ճահաընտա իտի :

Սիթա-Բի իսէ , Տանիէլ կէյէէնին վատ իթ-տիկի ագչէյի գաղանմադ հավվէսիյլէ , այնի նէթիճէյի իսթիհսալէ չալըշմադտա իտի :

Չալպու քի Պիժու , ատէմի մուվաֆֆագըյ-եէթինտէ , Մալբերթիւի իտարէխանէսինտէն թարտ օլունմամադ իչին , Նիւ-եօրգտան օն իքի միլեօն միրասիօրու օլան Լիւսիլ կօնթիէյի քէ-մալ կէրմիեէթլէ արամադտա իտի իսէ տէ , ևի-նէ պուլամամադտա , վէ օլ պապատ քէնտիսի-նէ բէհպեր օլմճադ հիչ պիր էմարէ զուհուր իթմէտիկինտէն , Մալբերթիւի իտարէխանէսի մէմուրու մէյէուս օլմատա պաշլամըշ իտի :

Մալումիւմիւզ տիւր քի , Պ-ւէ-լ , ալիէ թէյղէսի պիր գաչ հաֆթա գաւտար կէչիպ քէնտի խանէսինտէ գալմասը իչին , Մալբեր-թիւի խայրաթխանէսի իտարէսինէ պիր իս-թիտա թադիմ էյլէմիշ իտի : Պունուն ճէվա-պը , եագընտա միւսայիտ սուրէթտէ իթտ գը-ըընճաղը մուհադդադ իտի :

Մէղպուրէ սալը գըզհէր նէ գաատարչու էօնա-
տէ քէ.ք մահղուն վէ միւքէտաէր իսի իսէ տէ ,
պու ճիւմլէ իլէ տախի թէյղէսի քէնտի օտաճը-
ղընա կէլտիկինտէ , պիր տէրքճէ հալի թէպտիլ
օլաճաղընը , վէ ֆի.քրի տայիմա այնի միւլա-
հազա իլէ մէչղուլ օլմաեաճաղընը զանն իյլէ-
մէ.քտէ իտի : Վէլհասըլ պէ.քէնիլէն մուվաֆ-
ֆագաթ ճէվապը վիրուա իթմէ.քլէ , Լիւսիլ
մէսէրրէթի՛ֆալիմէ իչինտէ օլարագ , պիր արա-
պաեա բա.քիպ օլտու , վէ կիտիպ թէյղէսինի
ալարագ , քէնտի խանէսինէ կէթիրտի :

Ակիլէ խաթուն , պու արալըդ սագաթլըղընը
պիլէ պիւսպիւթիւն ունուԹմուշ օլուպ , Ալլա-
հա թէչէ.քքիւր վէ գըզգարընտաչընըն գըզընա
տուա իթմէ.քտէ իտի :

. . . . . .

Մարիան ժիլպէր , — տիւշէսէ սէօյլէմիշ օլ-
տուղու վէճհ իւզրէ , —Շաալէն ֆամիլեասը
խանէսինի թէր.ք իթտի.քտէն սօնրա , Բարիս-
տէն եիրագլանմամըշ իտի :

Մէղպուրէ , Միրօմէնիլ սօգաղընտա էսկի
պիր եվին Թաման իչինի քիրա իլէ ԹուԹուպ ,
սէվկիւլիւլերի հագգընտա էսէֆ իտէրէ.ք , վէ
անլէր իչին քէչֆ իյլէտիկի ֆէնալըգլարտան
տօլայը վէսվէսէ իչինտէ օլարագ հէման տա-
յիմա կէօզ Եաշը տէօ.քէր իտի : Մէրգուզէ
կիւնտիւզլերի միւմքիւն մէրթէպէ աղ տիշլարը
չըգըպ , ագշամլարը իսէ , ավտէթինտէ , գօ-
նաղըն էօնիւնտէն կէչէր.քէն , եիւքսէ.ք տիվա-
րըն իւզէրինտէն սէվկիւլիւ մատամասընըն քէն-

չիրէլէրինէ նազար իտէր իտի : Պատէհու Շանղ-
լիզէտ կապրիէլ կէչիտինէ կէլիպ , վագթիյլէ
իյլէնին չօճուգլուղունտա , մէղպուրէյի տօ-
լաչաըրմաեա կէթիրտիկի պագչէ գարշըսընտա
տուրուր իտի : Մարիան՝ տիւշէսէ , քէմալ
րիաեէթ վէ հիւրմէթ իւզրէ պիր թէղքիրէ
եաղըպ , պունտա , քէնտիսինին նէրէտէ սա.քի-
նէ օլտուղունու պիլտիրտի , վէ թէ.քրար գօ-
նաղա ավտէթ միւսաատսէսինի իսթիհսալ իչին ,
Մ. տը Շաալէնէ ըէճա իթմէսինի իսթիրհամ իյ-
լէտի :

Ժան , տիւգիւն հիտատէթինի մուճիպ օլա-
ճաղընը պիլէրէ.ք , մէրդումա՝ Մարիանըն լա-
գըրտըսընը աչտը , վէ անըն իչին աֆվէըդ թէ-
մէննի իթտիկինտէ ,

— Ակի՛ղէմ , — տէեու ճէվապ վէրտի Հանրի
տը Շաալէն սա.քին վէ գաթի պիր սէտա իլէ , —
հէր խուսուստա մէրամընըզը իճրա իթմէ.քլիկէ
նէ՞ տէրքճէ արզու.քէշ օլտուղումու պիլիրսի-
նիզ : — Պու խուսուստա տախի սիպէ ճէվապը
բէտտա վիրմէ.ք , պէնիմ կէօնլիւմէ զաեէթլէ
կիւճ կիտէը իսէ տէ , խահնախահ պու եօլտա
ճէվապ իթասընա մէճպուրում : — Օ գատըն
պանա հիւրմէթսիզլի.ք իթտի , վէ աղգալը
.քի , պէ.ք նիմիշտէ զըտտիեէթ վէ նէթիյլաֆ
պրագտաճադտը : — Պինապէրին ըէճա իտէրիմ ,
արթըգ պանա օնտան պահս իթմէ.յինիզ :

Պու վէճհ իյլէ Մարիան ժիլպէրին՝ թէ.քրար
Շաալէն ֆամիլեասը նէզտինէ դապուլ իտիլմէ-
սինէ արթըգ իւմիտ գալմատը :

* * *

Օնունճու կիւնիւն սապահըսը , տօգթօր Ֆըլըէպօ՝ հէր վագըթտան էր.քէնճէ պիրինճի Ֆըլանսօա տօգաղընտա վագը բրէննա Հէ.քթօրուն գօնաղընա կէլտի ։

Գըրգ սէ.քիչ սաաթտան պէրի լաի քի , բրէնսին սրթմասը հիւս օլունուր տուրքթտէ աղալմագտա , վէ գուվվէթսիզլիկի թէտրիճէն թէնէզղիւլ պուլմագտա , վէ հաթթա րէվիչի հալտէն , Հէ.քթօրուն եադընտա պիւսպիւթիւն իւտաէի սրհհէթ ու աֆիյէթէ իլէկէճէկի անլաշըլմագտա լաի ։

Պինապէրին պուննտան պէօյլէ , մէճրուհա , թէհլի.քէյի սավուշտուրմուշ նաղարըյլա սագըլապիլը , վէ էկէր եիւղնիւ.ք իթմէզ իսէ , ֆիլվագը քեամիլէն չիֆտետապ օլմասը ազ պիր զէմանա միւթէվազըֆ լաի ։

Ընթօնէն Ֆրէպօ , տէհլիգաէն կէչտիկի զէման , էֆէնտիսի կիճէյի նա՛սըլ կէչիրմիշ օլտուղունու օտա խըզմէթ.քեարընա սիւսալ իթտի , վէ մէճիտուն օլունաճագ եօլտա ճէվապ ալընճա , աճէլէթէն բրէննսին օտասընա կիրտի ։

Պու արալըգ Հէ.քթօր ուեուտաեօրտու ։ Պինաէն ալէյհ , գարուննուն աչըլմասը , վէ տօգթօրուն հալընըն իւզէրինէ պատմասը սէսինտէն , հէնուզ պիր տէրէճէ տիւմանը օլան կէօղլէրինի , տօգթօրա աթֆ իլէտի , վէ տօգթօր սէվինէրէք , վէ բրէննսին գարեօլասը եաընընա եագլաշարագ ,

— Մի՛ժտէ , մի՛ժտէ . . . — թահմինլէյիր-

մին տօղրու չըգմասընտան տօլայը քէսպի զուրուիյէթ իտէպիլիրիմ , տէեուս նիտա իթտի ։

Պու էտնատէ բրէննս լագըրտը իթմէ.ք իսթէտիկինտէն ,

— Օ՛հ , ապի՛զիմ բրէննս , հէնուզ պիր քելիմէ պիլէ տիհանընըզտան չըգարմաեընըզ , — տէտի Ֆրէպօ չէտիտէն , քէնտի էլինի բրէննսին աղզընա գաբաեարագ ։ — Հէր նէ վագըթ սիզէ միւսաատէ իտէր իսէմ , օլ վագըթ լագըրտը իտէճէ քսինիզ , — Րէճա իտէրիմ , օլ վագթա գատար պու թէնպիհիմ խիլաֆընտա պուլունմայընըզ ։ — Միւլահազա իտհինիզ քի , կէրէ.ք մէ.քթէպի թըզպիհէտէ պէնիմ թանըտըգլարըմա , վէ կէրէ.ք սիզին տօսթլարընըզա վէ խուսուսիյէ , հագգընըզտա ֆէվգելատէ ալէագատար օլան պիր սիւրիւ կիւղել գըզ վէ գադընլարա , սիզին հաեաթտա գալաճաղընըզը թէէմին իթմիշիմ տիր . . . — Էվվէլ էմիրտէ սըհհէթինիզին տէրէճէսինի թահգըգ , վէ նատղընըզը մուայեէնէ իթմէ.քլիկիմէ , վէ եարանըզըն սարըլսընը չէօղմէ.քլիկիմէ միւսաատէ իտհինիզ ։ — Օ՛նըրա , էկէր իգթիղա իտէր իսէ , կէօրիւշիւրիւզ ։

Հէ.քթօր պէկուրա ֆէվգելատէ զայիֆ պիր հալտէ իտի ։

Օն կիւնտէն պէրու մէրգումուն գուլաղընա հիչ պիր սէս տէյմէմիշ օլտուղունտան , Ընթօնէն Ֆրէպօնուն սէտասը , պիր նէվի սէրսէմիկի մուճիպ օլտու ։

Օտա խըզմէթ.քեարընըն վէ խասթա պագաննըն եարտըմլարըյլա , հէ.քիմ , տալա վագըթ

ղայպ եթմէեէրէք , լաղըմէաէն աատ իթաիկի պաղը թահգըգաթը իճրա եթատ, վէ գուլաղը- նը մէճրուհուն կէօքսիւնիւն սօլ թարաֆընա տաեաթըպ , քէք չօգ տէֆալար բրէնսէ նէֆէս ալտրըրգատան սօնրա , սարղըեը չէօղտիւ :

Ընթօնէն ֆրէպօ սարղըեը չէօղիւնճէ , տօ- տագլարընատ պիր թէպէսիւմ հուսուլէ կէլ- տի , վէ մէսէրըէթլէ էլէրինի օվուշտուրտու , չիւնքի եարէ պիւսպիւթիւն գարանմըշ օլուպ , անճագ թէնինին իւզէրինատ ճիւղի պիր նիշա- նէ գալմըշ իտի :

Թաղիպի մէրգում պիր իսկէմլէ ալըպ , գար- եօլանըն պաշընատ օթուրտու , վէ բրէնսին էլինի սըգարգատան սօնրա ,

— ձէրիհանըզ կէչմիշ , վէ սիզ քէսպի աֆիյ- եէթ իթմիշ օլտուղունուզտան , պունատան ապ- աէմ վիրմիշ օլտուղում էմրի ֆէսխ իտէրիմ :— ֆինապէրին պունատան պէօյլէ պէնիմ րուխսատ թըմըա պիր տէրճէ լագըրտը իտէպիլիրսի- նիզ , ֆագաթ գաեէթ մուխթասար օլմադ , վէ եավաշ տէօյլէմէք չարթըյըա , տէտի :

ԽԻԹԱՄԸ ՁԻԼՏԻ ՍԱԼԻՍ

ՊԵՏ ԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГСС Библиотека
ZUUՈ-Арм ССР
Ա. ՄՄ Ա Մաշտոցի Անվան Հայկական

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0542166